N İ G Â R Î
[ö. 1885]

D Î V Â N

Hazırlayan
Prof. Dr. Azmi Bilgin

2011

KÜLTÜR ESERLERİ
482

ISBN 978-975-17-3559-1

www.kulturturizm.gov.tr
e-posta: yayimlar@kulturturizm.gov.tr

Bu kitap ilk kez internet ortamında yayımlanmaktadır.

Özgeçmiş

1961 yılında Karaman'ın Sarıveliler kazasında doğdu. 1982'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. Aynı üniversitede doktora çalışması yaptı. Halen İ. Ü. Edebiyat Fakültesinde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Yayımlanmış çalışmalarından bazıları şunlardır: **a. Eserleri**. *Nazmü'l-hilâfiyyât Tercümesi, Ümmî Sinan Divanı, Yunus Emre, Gülistan, Enîsü'l-celîs, Bostan;* **b. Makaleleri.** "Tasavvuf ve Tekke Edebiyatı", "İlk Müslüman Türk Devletlerinde Kültür ve Medeniyet: Karahanlılar", "Gazneliler Döneminde Dil ve Edebiyat", "Gök Tanrısı Terimi Üzerine"; **c. Ansiklopedi maddeleri.** Muhâkemetü'l-lugateyn", Nehcü'l-ferâdîs", "Nesîmî", "Osmanlılar-Tekke Şiiri", "Sinaniyye", "Tekke Edebiyatı".

Özet.

Nigârî Azerbaycan asıllı mutasavvıf şairlerdendir. Ömrünün uzun bir kısmını Anadolu'da geçirmiştir. Harput'ta vefat etmiş olan şairin mezarı Amasya'dadır.

Nigârî 19. yüzyılda özellikle Doğu Anadolu ve Kuzey Azerbaycan'da geniş halk kitleleri üzerinde daha ziyade dinî-tasavvufî bir şöhret kurmuş, şiirleri beğenilip ezberlenmiş, mistik heyacanlara sahip bir mutasavvıf olarak ün kazanmıştır. Türkçe divanından başka bir de Farsça divanı bulunan Nigârî'nin tesiri bu bölgelerde bugün hâlen devam etmektedir.

Azerbaycan'da şiirleri en çok ezberlenen ve dilden dile dolaşan şairlerin başında gelmektedir. Nigârî'nin şüphesiz en önemli eseri divanıdır. Divân'da yaklaşık yedi yüz gazel bulunmaktadır. *Divân-ı Seyyid Nigârî*, oldukça hacimli bir eserdir ve klasik divan tertibinden farklı bir yapısı vardır. Nigâri şiirlerinde tasavvufî mecaz ve mazmunlar sıklıkla kullanmıştır.

Abstract

Nigari is one of the mystic poets of Azarbaijan origin. He spent most of his life in Anatolia. The poet died in Harput and his grave located in Amasya.

In 19th century particularly in the east Anatolia and in the north Azarbaijan, he achieved rather religious-mystical fame over the immense crowd of people, his poems have been admired and memorized, he has been accepted as the poet who possess mystical emotions. Beside his Turkish Diwan, he has also Persian Diwan, his influence over the above mentioned regions is continuing.

He is one of the leading poets in Azarbaijan, whose poems were memorized and circulated among people. There is no doubt that his diwan is the masterpiece among his other poems. Approximately seven hundred gazel exist in the diwan. Nigari used often mystical metaphor and mazmun.

İçindekiler

ÖNSÖZ

XIX. yüzyılda Türk Tasavvuf edebiyatının en güçlü temsilcilerinden biri hiç şüphesiz Nigârî mahlasiyla tanınan eş-Şeyh Seyyid Hamza Karabağî'dir. Azerbaycan asıllı olan bu mutasavvıf şair hayatının uzun bir dönemini Anadolu'da geçirmiştir. Harput'ta vefat eden Nigârî'nin kabri Amasya'dadır.

XIX. yüzyılın başlarından itibaren bir çok alanda başlayan Batılılaşma Türk edebiyatında da kendini göstermiştir. Batı edebiyatını örnek alarak eserler veren bir çok edebî simanın yanında tasavvufî edebiyat geleneğini sürdürmeye çalışanlar da bulunmaktadır. Divan şiirinin son temsilcilerinden Leskofçalı Galib (ö. 1867), Hersekli Arif Hikmet Bey (ö. 1903), divanlarında tasavvufî edaya yer verirken, Mevlevî şair Yenişehirli Avnî Bey (ö. 1883) ve çeşitli tarikatlardan nasip alan Osman Şems Efendi (ö. 1893) şiirlerinde tasavvufu daha derin ve yoğun bir şekilde işlemişlerdir. Bunların yanında Sivaslı Sûzî (ö. 1830), Kuddûsî (ö. 1848), Mehmed Ali Hilmî Dede (ö. 1907), Edib Harâbî Baba (ö. 1918), Esad Erbilî (ö.1931) gibi doğrudan tekke şiiri vadisinde eser veren şairler de bulunmaktadır. Nigârî de bu mutasavvıf şairler gibi devrin edebî değişiminden uzak kalarak eski tarzı ve ruhu yaşatan mutasavvıf şairlerdendir.

Nigârî bu yüzyılda özellikle Doğu Anadolu ve Kuzey Azerbaycan'da geniş halk kitleleri üzerinde daha ziyade dinî-tasavvufî bir şöhret kurmuş, şiirleri beğenilip ezberlenmiş, mistik heya-canlara sahip bir mutasavvıf olarak ün kazanmıştır. Türkçe divanından başka bir de Farsça divanı bulunan Nigârî'nin tesiri bu bölgelerde bugün hâlen devam etmektedir.

Yayına hazırladığımız Türkçe divanında ilâhî aşk coşkun bir şekilde dile getirilir. Bunun için de âşık, şarap, bade, mey, sâkî, şem', pîr-i mugan, meyhane, meykede, peymâne, dildâr gibi Tasavvuf edebiyatı terimleri sık sık kullanılır. Şâir zaman zaman bunlardan ne kastettiğini de belirtir. Şiirlerinde kullandığı dil daha çok Türkiye Türkçesi'dir. Zaman zaman Azeri Türkçesi özellikleri de görülmektedir. Nigârî, mutasavvıf şairlerin çoğu gibi şiiri bir vasıta olarak görür, onun esas amacı insanlara kendi düşüncelerini anlatmak ve onları tasavvufî açıdan eğitmektir. Tekke şiiri göz önüne alındığında dili pek sade sayılmaz, daha çok divan şiirinde kullanılan nazım şekillerini kullanır. Çoğunlukla aruz vezniyle yazan Nigârî'nin heceyle yazdığı şiirleri de vardır. Şiirlerinde zaman zaman vezin hataları görülse de coşkulu edası ön plana çıkar.

Divanı hazırlarken iki matbu nüshayı esas aldık. Her iki nüsha da birbirinin hemen hemen aynısıdır. Tiflis baskısı g'nin keşidelerinin gösterilmesi dışında her iki nüshada da imlâ bakımından pek farklılık görülmez. Tiflis baskısında 823. şiirden sonraki kısım yoktur. Dolayısıyla İstanbul baskısı daha çok şiire yer verir. Ancak yayma hazırladığımız divandaki 705-724 numaralı şiirler de İstanbul nüshasında bulunmamaktadır. Yine İstanbul baskısının sonunda bir mektup ile “Çaynâme”, takriz ve divanın neşri için düşürülmüş tarih beyitleri de yer almaktadır. İki matbu nüshanın da pek farklı olmaması nedeniyle çeşitli güçlüklerle karşılaştık. Bu nüshalarda vezin düşünülmeden bir çok yere sanki virgül yerine “vav” harfinin yazılmış olması da giderilmesi zorunlu ayrı bir problem teşkil etti. Divanı yayıma hazırlarken kelimelerdeki uzunlukları gösterdik, kendi yaptığımız ilâveleri köşeli parantezde verdik. Amacımız karşılaştırmalı bir metin neşri olmadığı için metinde transkripsiyon işaretleri kullanmadık. Matbu nüshalarda pek fazla nüsha farkı da olmadığı için dip notta nüsha farkı göstermedik. “Eyle” kelimesini bazı yerde Azerî Türkçesi telaffuzu ile “ele” okumak gerekse de, bu hususta da imlâya bağlı kalarak tamamını “eyle” şeklinde verdik. Yine şairin mahlasını “Mîr-i Nigârî” okumak mümkün olsa da biz tamamında “Mîr Nigârî” şeklinde tamlamasız aldık.

Nigârî'nin eserleri ve tasavvuf! kişiliği üzerine daha bir çok çalışma yapılması gerekmektedir. Bu çalışmamız ileride yapılacak olanlara bir katkı

sağlarsa amacına ulaşmış olacaktır. Divanı hazırlarken çeşitli meslektaşlarımın yardım ve teşviklerini gördüm. Bunlar arasında özellikle Prof. Dr. Mustafa Çiçekler'e teşekkür ediyorum.

A. Azmi Bilgin

SEYYİD MÎR HAMZA NİGÂRÎ

HAYATI

Asıl adı Hamza olan Nigârî, 1212 (1797) yılında Azerbaycan'ın Karabağ bölgesinde Zengezur kazasının Cicimli köyünde doğdu. Neseben Seyyid olduğunu belirten Nigârî'nin (839/XIV-5) doğum tarihi için kaynaklarda farklı bilgiler yer almaktadır. Baba adı Rükneddin, anne adı Kızhanım'dır. Babası, yöresinde Mîr Paşa diye tanınmıştır. Hamza henüz altı aylıkken babası öldürüldüğü için on beş yaşına kadar ciddî bir tahsil hayatı olmamıştır. Annesinin ısrarı üzerine Karakaş köyüne giderek Mahmud Efendi'nin, bir süre sonra ise Şeki'nin Dehne köyünde bulunan Şikest Abdullah Efendi'nin derslerine devam etmiştir. Karakaş'ta iken tahsiline yardımcı olan ve her türlü ihtiyacını karşılayan Nigâr adlı bir hanıma şükran borcunu eda için Nigârî mahlasını aldığı rivayet edilir. Tahsil ve irfan hayatına genç yaşta Anadolu'ya gelerek Amasya'da, Nakşibendî şeyhlerinden Hâlid-i Bağdâdî'nin halifesi İsmail Şirvânî'ye (ö. 1270/ 1853) bağlanarak devam etmiştir. Sadrazam Mehmed Rüşdi Paşa'nın babası olan Şirvânî'nin yanında hem zahirî hem de batınî ilimlerde bilgisini geliştirmiştir. 1255 (1839) yılında Amasya'da Gümüşlü Saraçhane Medresesi'nde bir süre halvette kaldıktan sonra hacca gitmiş, dönüşte yine Amasya'da yerleşmiştir.

1256-1257 (1840-1841) yıllarında annesini ziyaret amacıyla doğum yeri olan Cicim'e gitmiş, bir süre burada kalarak dersler vermiş, bu sırada ünü çevrede yayılmaya başlamıştır. Burada Emine Hanımla evlenmiş, ondan Siraceddin adlı bir oğlu olmuştur. Siraceddin'in yirmi yaşlarında amansız bir hastalığa yakalanarak vefat etmesi Hamza Nigârî için tam bir imtihan vesilesi olmuştur. Şiirleri de bulunan Siraceddin'in ölümünden dolayı çok fazla kederlenen Nigârî bunu şiirlerine yansıtmıştır.

1268'de (1851-52) Erzurum'a, 1271'de (1854-55) İstanbul'a giden Hamza Nigârî, buralardaki sohbetleriyle kısa sürede tanınmıştır. İstanbul'da kaldığı günlerde Mustafa Reşit Paşa ile de görüşmüştür. Mustafa Reşit Paşa kendisine Fatih'teki Emir Buhârî Dergâhı'nın şeyhliğini teklif etmişse de kabul etmemiş, aynı yere kendi halifesi Taşâbâdîzâde Mustafa Sabri Efendi'nin atanmasını sağlamıştır. Divanında üzülmemeyi öğütleyen bir şiirinde Mustafa Reşid Paşa'nın adı da geçmektedir(498/10).

1275'te (1858-59) Erzurum'a dönen Nigârî, burada görüş ve düşüncelerini sohbetleri vasıtasıyla halka yayarak onları manevî yönden aydınlatmaya çalışır. Daha önce memleketinde bıraktığı hanımını ve oğlu Sirâceddin'i burada iken kendi yanına getirttiği bilinmektedir. 1283 (1866-67) yılına kadar Erzurum'da kaldıktan sonra bazı dostlarıyla birlikte Amasya'ya giden Nigârî bir süre sonra Merzifon'a yerleşir ve 1301 (1884) yılma kadar burada irşat faaliyetlerini sürdürür.

Bazı mutasavvıflarda olduğu gibi Nigârî'nin de muhtelif görüş ve yorumları, bulunduğu çevrede tepki görmüş olmalıdır ki, Amasya ve çevresinde şöhret ve nüfuzunun yayılmasından rahatsız olan bazı kimseler tarafından "devlet ve millet aleyhine faaliyet gösterdiğine ve isyan çıkaracağına dair" söylentiler çıkartılmıştır. Bunun üzerine Hamza Nigârî, mutasarrıflıktan verilen emir gereği 13 Cemaziyelewel I302'de (28 Şubat l885) ailesiyle birlikte Samsun'a gitmek üzere Merzifon'dan ayrılmış, bir süre Samsun'da kaldıktan sonra aynı yıl Erzurumlu İzzet Efendi'nin telgrafı üzerine İstanbul'a gitmiş ve bir süre bu şahsın evinde kalmıştır. İstanbul'da kaldığı sürede Kâzım Paşa'nın da tavassutu ile sürgünün durdurulması için başvuruda bulunulmuşsa da bu girişimden bir sonuç alınamamıştır. 15 Recep 1302'de (30 Nisan 1885) maiyetiyle birlikte Harput'a gitmek üzere vapurla Samsun'a gönderilen Hamza Nigârî, buradan Amasya'ya uğradıktan sonra 5 Şaban 1302'de (20 Mayıs 1885) kendisiyle birlikte hanımı Latife, kayınbiraderi Hüsâmeddin, yeğeni Seyyid Sâdeddin, halifelerinden Postlu Mahmud Efendi de Harput'ta ikamete memur edildikleri için bunlar ve diğer bazı bağlılarıyla birlikte Harput'a

gitmek üzere Amasya'dan ayrılmışlar; Tokat, Sivas, Malatya güzergâhını izleyerek 15 Şaban 1302 (30 Mayıs 1885) Berat gecesinde Harput'a ulaşmışlardır. Hamza Nigârî, 1303 yılının Muharrem ayında (Ekim 1885) vefat edince vasiyeti gereği naaşı ailesi ve muhibbânı tarafından Amasya'ya getirilerek oradaki bağlıları tarafından hazırlanan kabre defnedilmiştir. Seyyid Mir Hamza Nigari Hazretleri'nin naaşının Harput (Elazığ) dan Amasya'ya nakliyle ilgili olarak "Haza Kitab-ı Humây-ı Arş" isimli yazma menakıbnamesinin 381. sayfasında "Hazreti Pîrin vasiyeti" başlıklı fasılda, şu bilgiler verilmektedir:

"1303 Kurban Bayramı'nm muayedesinde Vali Hacı Hasan Paşa ile vukubulan mülakat esnasında, Hz.'Pîr, zamanının yaklaşmasından dolayı hûyti vefatında cenazesinin Amasya'ya gönderilmesini ve orada oğlu ile bir arada yatmak istediğini ve bu lütfü esirgememelerini rica ve vasiyet buyurmuşlardır.

Vali Paşa merhum bu vasiyet üzerine "Efendim Allah ömrünüzü müzdâd buyursun, inşaallah daha birçok seneler muammer olursunuz. Böyle bir emr-i Hak vukuunda burada reşadet-meablarma layık bir türbe yaptırılır ve burada kalırsınız" demiştir. Hazreti Pîr ısrar göstererek "herhalde pek yakın âtide ömrümüzün nihayete ermesi muhtemeldir. Benim cenazemi Amasya'ya sevk etmek lütfunu sizden bekliyorum, bu himmetiniz inşaallah makbul-ı dergah-ı İlâhî olur" diye mukabelede bulunmasına mebni, Vali Hazretleri de ; "efendim tekrar ediyorum, Allah muhafaza buyursun. Efendimizin safayı kalbine itimadım berkemal olduğu için arz edeceğim ki böyle bir hal karşısında havaların sıcak ve Amasya'nın 10-12 günlük bir mesafede bulunması sebebiyle na'ş-ı saadetiniz yollarda rahatsız olur" diye verdiği cevaptan ne demek istediğini tefekkür buyuran bu vakıf-ı esrar-ı kalbiye "seksen senedir bu vücud Allah demiştir. O'ndan gayrisini görmemiştir. Sekiz gün içerisinde teaffün edecekse bırak etsin" demiş, bu tefsirden hicapla müteessir olan Vali Paşa öyle demek istemediğinden bahisle arz-ı ityar eylemiştir."

Hamza Nigârî Hazretleri Muharrem ayının 13. Pazartesi günü (29 Eylül) ikindiye yakın vefat etmiş, Muharrem'in 17. günü vasiyeti gereği at arabasıyla Harput (Elazığ)'dan Amasya'ya hareket edilmiş ve geceli gündüzlü yol katedilerek mübarek na'şı 7 günde Amasya'ya ulaştırılmıştır. Defnedilmeden önce vaki ihbar üzerine bir heyetin huzurunda tabutun kapağı açılmış, koruyucu hiçbir özel önlem alınmamasına rağmen Hz.Pîr'in mübarek vücudunda bir bozulma ve koku bulunmadığı, hatta etrafı hoş bir nisbet-i Muhammediye kokusunun kapladığı müşahede edilmiştir. Rahmetullahı aleyh"

Kabrinin bulunduğu yerdeki, bugün Azerîler Camii olarak da bilinen Şirvanlı Camii, 1894 yılında inşa edilmiştir.

TESİRLERİ ve EDEBÎ KİŞİLİĞİ

XIX. yüzyılın ortalarında Kafkasya, Azerbaycan ve Doğu Anadolu'da Ruslar'a karşı mücadelenin önderlerinden ve Nakşibendî tarikatının tanınmış mürşitlerinden biri olan Mîr Hamza Nigârî'nin daha çok Karapapak (Terekeme) Türkleri arasında etkili olduğu görülmektedir. Bunların bir kısmı Kars, Amasya ve Muş'a gelip yerleşmişlerdir. Kırım muharebesine birçok mü-ridiyle iştirak eden Nigârî gizlice Kars tarafına geçerek devlet ordusuna katılmıştır.

Gazelleri, koşmaları ve kasideleri, yalnız kendi müritleri arasında değil halk arasında da okunmaktadır. Bu şiirler eski Türk geleneklerinin de bir devamı olarak toplu halde çeşitli meclislerde tempo tutularak söylenmektedir. Doğu Anadolu ve Kuzey Azerbaycan'da kendisine büyük hürmet ve saygı duyulmakta, hakkında çeşitli menkıbeler anlatılmaktadır. Halen adı geçen yerlerde bu şöhret ve nüfuzu devam etmektedir.

Şiirlerinin büyük çoğunluğunda mahlas olarak Nigârî'yi kullanmıştır. Az da olsa Hamza'nın mahlas olarak kullandığı şiirleri vardır (meselâ bk. 705-712, 714, 737).

Şiirlerinde na'tlerden (meselâ bk. 421,444, 621, 633) başka, sık sık ehl-i beyt ve Hz. Ali sevgisinden, bazan da Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer ve Hz. Osman'dan övgü ile söz eder (725/3). Hallâc-ı Mansûr, Nakşibendîlik'in kurucusu Bahâeddin Nakşibend, Abdülkadir-i Geylânî, İbrahim b. Edherrı ve kendi şeyhi İsmail Şirvânî gibi şahsiyetler şiirlerinde adları geçen belli başlı mutasavvıflardandır.

İbnülemin'in belirttiğine göre Nigârî'nin mürşidi Şirvânî, onun "İlâhî aşk ile mahv-i vücut ettiğini" söylemiştir. Nigârî'ye göre aşk "Huda'nın lütfettiği bir badedir ve camsız içilir; çünkü o ma'nâ bâdesidir (562/1-2)." Başka bir beyitte ise muhabbet badesinin gül renkli, tatlı bir içecek olduğunu ve yine dudaksız, camsız içildiğini söyler (474/1). Kendisi aşk-ı ezelî sahibidir (176/1). Söylediklerinin pîrin himmeti, Huda'nın vergisi, bu tatlı defterin yani divanının da aşkın bir ürünü olduğunu ifade eder (187/9). Onun şiirinin kaynağı içerisidir, yani gönlüdür (514). O, aşk yolunda gam çekmeden yürümek gerektiğine inanır.

Şiirlerinde aşktan ve âşıktan sıkça söz eden Nigârî, aşkta emsalsiz olduğunu, âşık olmayanın aşk zevkini bilemeyeceğini, aşk ateşinin teskin edilemeyeceğini ifade eder. Aşkın bir kitabı olmadığını, onun dersle öğrenilemeyeceğini belirtir. Kendisini ünlü aşk hikâyelerinin kahramanları Ferhad, Vâmık ve Mecnun'dan üstün tutar.

Şeyh Galib'in bir şiirinde terci' beyti olarak kullandığı, Mevlânâ'nm

Âh mine'l-'aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

beytini, Nigârî de terci'-bend olarak kullanmıştır (831). Nitekim o, yanan canın dermansız derdini Mevlevî neyinin dile getirdiğini (656/3, 676/3) söyleyen bir şairdir.

Aşk konusunu ağırlıklı olarak ele almasıyla Fuzûlî ile benzerlikler gösteren Nigârî, kendisini huy ve yaratılış olarak da Fuzûlî'ye benzetir, onun yaptıklarını kendisinin de yaptığını söyler, Karabağ'ı Bağdat diyarı haline getirdiğini belirtir (408/8). Doğup büyüdüğü ana yurdu Karabağ şiirlerinde belki de en çok geçen yerdir. *Çaynâme*'sinin bir bölümünde bütünüyle Karabağ'ı anlatır. Buranın tabiat güzelliklerini ve insanlarına duyduğu özlemi dile getirir. Fuzûlî'nin bazı gazellerini tahmis etmesi de onun en çok etkilendiği şairin Fuzûlî olduğunu bize gösterir (408/8). Bir şiirinde de kendisini Bağdatlı bir başka divan şairi Rûhî'ye benzetmektedir (563/6). Nebatî de beğendiği şairlerdendir.

Kendisini ünlü İranlı şairlerden Hafız ve Hâcû-yı Kirmânî ile denk tutar (561/10). Bir başka beytinde ise belagat sultanı olarak gördüğü Sa'dî'den nazar dilerken, sözü şeker gibi ve hoş yaratılışlı Hâfız'dan da medet istemeyi ihmal etmez (568/7).

ESERLERİ

1. *D i v a* n (Türkçe). Divanda gazel başta olmak üzere rubai, ki t'a, terkîb-bend, terci'-bend, sâkınâme, Fuzûlî'nin gazellerine yazdığı tahmisler ve müstezatlardan başka bir mektup, mesnevî nazım şekliyle divanın sonuna ilâve edilmiş "Çaynâme" bulunmaktadır. Daha sonra da takriz ve divanın baskı tarihiyle ilgili düşürülen tarih manzumeleri yer almaktadır. Şiirlerin büyük çoğunluğu anız vezniyledir. Neşre hazırladığımız bu divanın iki matbu nüshası vardır (İstanbul 1301; Tiflis 1326). Ayrıca İzzet Koyunoğlu Kütüphanesi'nde (nr. 13705), İstanbul matbu nüshası esas alınarak düzenlenmiş bir yazması daha bulunmaktadır.

2 . N i g â r n â m e (İstanbul 1305). Aşk ateşine susayıp bâde-i muhabbetten içerek ülfet ateşiyle yanıp tutuşan ve aşk belâsına yakalanan bir âşık olan Nigârî'nin yaşadığı aşk hallerini, âşıkane sözlerle terennüm ettiği dînî-tasavvufî mahiyette bir eserdir. Şair kendi gönlünü kişileştirerek rüyada gördüğü manevî âlemdeki nigâra âşık ediyor. Gönlü manevî meclislerde âşık ve ariflerle konuşturuyor. Çeşitli temsil ve tasavvurlarla İlâhî aşkı tasvir eden bu âlemde değişik tipleri münakaşa ettiriyor, onları sembolik olarak konuşturuyor. Bazen dinî ve tarihî kişiler de bu konuşmalara katılıyor. Konular mesnevî şeklinde anlatılmış yer yer gazeller serpiştirilmiştir. Nigâmâme tasavvufî düşüncelerin işlenmesi yönüyle Fuzûlî'nin Leylâ vü Mecnûn'u, esrarlı tasvirleri yönüyle de az da olsa Şeyh Galib'in *Hüsn ü Aşk*'ını çağrıştırır.

3. *D î v â n* (Farsça). Yeğeninin oğlu Mustafa Fahreddin Akabâlî tarafındanTürkçe'ye bir kısmı tercüme ve şerh edilmiştir. Çeşitli kütüphanelerde yazma nüshaları vardır (Süleymaniye Ktp., A. N. Tarlan, nr. 188; Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Ktp., nr. 240, 7288). Farsça divanının sonunda "Heştbihiştnâme" adlı bir risale daha bulunmaktadır (Süleymaniye Ktp., A. N.

Tarlan, nr. 188, s. 501-555). Bu eserlerinin dışında İbnülemin Mahmut Kemal İnal, *el-Fütûhâtü'l-Mekkiyye*'ye tavzîhâtının bulunduğunu bildirmekte ise de başka kaynaklarda böyle bir bilgiye rastlanmamıştır.

Metin

‘Âric-i me'âric-i makâmât-ı kudsiyye
Sâ'id-i mesâ'id-i kerâmât-ı ünsiyye
A'lemü'l-'ulemâi'r-râsihîn
A'refü'l-'urefâi'l-vâsilîn
Gavvâs-ı bihâr-i hakâyik-i Kur'âniyye
Hallâl-i rumûz-ı dekâik-i furkâniyye
Şems-i meşâriku'l-ma'ârif
Tâc-ı mefâriku'l-e'âlî
Vâris-i mevârîsü'n-nebeviyye
Muhibb-i sünenü'l-Mustafaviyye
Mahzen-i esrâr-ı hakîkat
Matla'-ı envâr-ı ma'rifet
Hayrü'l-halki'l-'izâm
Fahrü's-selefi'l-kirâm
Kutb-ı dâire-i dîn
Gavs-ı merâtib-i yakîn
Karabâğî eş-Şeyh es-Seyyid Mîr Hacı Hamza Efendi hazretlerinin
vâridât-ı mensûre ve dîvân-ı manzumesi olup,
halîfelerinden
Erzurûmî Hâce Puslı Mahmud Efendi'nin
tab'a muvaffak olduğu dîvân-ı belâgat-unvân eseridir.

Bismillâhirrahmânirrahîm

Rubâî

1.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. İçelim bâdeyi bâ-nâm-ı Hudâ ey sâkî
İdelim mest be-ân nâm nidâ ey sâkî

2. Allâh Allâh diyelim mest be-âvâz-ı bülend
İdelim rûhı be-ân nâm fedâ ey sâkî

Rubâî

2.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bezm-i rindâne yetür behr-i Hudâ ey sâkî
Çekelim bâdeyi bâ–sît u sadâ ey sâkî

2. İdelim rûhına mahbûb-ı Hudânın salavât
Âl-i emcâdına hem hayr du‘â ey sâkî

3.

Mef ‘ûlü mefâ‘ilün fe‘ûlün

1. Ey ‘aşk-ı şirîn-kelâmı ahlâ
Senden kamu güft ü gûy-ı zîbâ

2. Ey ‘aşk-ı lezîz-i hüsn-zâde
Senden kamu nesr ü nazm-ı hüsnâ

3. Ey ‘aşk-ı cihâna gulgule-endâz
Senden kamu hûy u hây-ı şeydâ

4. Ey ‘aşk-ı ferahdih tarab-sâz
Senden kamu nagme-i dil-ârâ

5. Ey ‘aşk-ı şarâb-ı Hak-perestân
Senden çekilür sadâ-yı mînâ

6. Ey ‘aşk-ı kilîd ü kufl-i esrâr
Senden açılur kamu mu‘ammâ

7. Ey 'aşk-ı delîl ü pîr-i sâlik
Senden umulur visâl-i Mevlâ

8. Ey 'aşk-ı Hudâ Hudâ seversen
Vir destime dest-i mey-i sahbâ

9. Ey 'aşk-ı Nigârî dâğ-dârın
Çık başına çak ayağ-ı sevdâ

4.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. ʻAşkdandur cümle eşyâ **innemâ**
ʻAşkdandur asl u ferʻ-i **küllemâ**

2. ʻAşkdandır nûr-ı hûrşîd nûr-ı meh
ʻAşkdandır cümle pertev ve'z-zıyâ

3. ʻAşkdandır devr-i tayr u es-semek
ʻAşkdandır seyr ü kevkeb ve's-semâ

4. ʻAşkdandır gerdiş-i hûrşîd ü meh
ʻAşkdandır Kãf-ı sâkin ve's-serâ

5. ʻAşkdandır gör tecellî yâ nasîb
ʻAşkdandır cûş-ı tâlib ve's-senâ

6. ʻAşkdandır ey Nigârî her ne var
ʻAşkdandır cümle eşyâ intihâ

5.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. ʻAceb nakş u ʻaceb nakkãş ʻaceb pergârdır sevdâ
ʻAceb meşk ü ʻaceb meşşâk ʻaceb hoşkârdır sevdâ

2. ʻAceb bî-yâr u bî-yâver ʻaceb bî-tîr ü bî-hançer
Bahâdır şîr-i cenk-âver ʻaceb serdârdır sevdâ

3. ʻAceb hâlet ki bî-âlet ʻaceb hikmet ki bî-zahmet
Meşakkatsız dil-i vîrâneyi iʻmârdır sevdâ

4. Açılmaz bir muʻammâdır bilinmez ʻilm-i kimyâdır
Mücerred gaybdır düşvâr-ter-esrârdır sevdâ

5. Delîl-i râh-ı Leylâ mahrem-i esrârdır ammâ
Ebü'l-'uşşâkdır ferzend-i hüsn-i yârdır sevdâ

6. Miyân-ı âşık u ma'şûka dâir bir peyemberdir
Nebiyyü'l-âşıkãndır cibrîl-i dildârdır sevdâ

7. Edîb-i kûdekân-ı mekteb-i 'ilm-i ma'ârifdir
Ki Rabbü'l-'ârifândur perveriş-kerdârdur sevdâ

8. Sırât-ı müstakîm râh-ı kavîm mi'râc-ı bî-tâdır
Hidâyetdir tarîk-ı Ahmed-i Muhtârdır sevdâ

9. Nigârî dâmenin tut hâk–i pâyin öp ki merdâna
Yed-i Hayber-güşâdır fâtih–i dîdârdır sevdâ

6.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Ey hüsn-i ta'aşşuk-sâz her lahza sana bî–pâ
Peydâ olur 'âlemde müştâk-ı güzel-pervâ

2. Ey hüsn rü'yâ-yı dil her lahza kılur cevlân
Sahbâ-yı ânın her dem ü her vakt olur peydâ

3. Ey hüsn mey-i ânın âyâ nice meydür kim
Uşşâka virür âteş ammâ ki safâ-efzâ

4. Ey hüsn sana hem-tâ yokdur iki 'âlemde
'Âlem sanadır hayrân zîrâ sana yokdur tâ

5. Ey hüsn-i ferah-efzâ senden ne doğar âteş
Ammâ ki mezâk-efzâ-yı 'aşk lakabı sevdâ

6. Ey hüsn-i şîrîn-ter ân her kim sana virmiş cân
Ser-tâ-be-kadem cândır bî-lafzdır ol ma'nâ

7. Ey hüsn-i tarab-endâz 'aşkınla terennüm-sâz
Bu Mîr Nigârîdir zîrâ sanadır şeydâ

7.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Ey hüsn sana 'âlem müştâk velî bî-pâ
Zerre-i cemâlindir hûrşîd velî ednâ

2. Ey hüsn meyin âteş ammâ nice âteş kim
İçdükçe virür lezzet lezzet ki velî bî-tâ

3. Ey hüsn melâhat mı zâtın ki gözüm zîrâ
Doymaz ki şirîn şîrîn bakdıkça diler bî-pâ

4. Ey hüsn virür neş'e nezzâre melâhat kim
Bakdıkça bulur lezzet gelmez ana usanma

5. Ey hüsn temâşâdan nezzârların geçmez
Bir lahza eger âlem her lahza olur ber-pâ

6. Ey hüsn sana mahsûs bu kârgeh-i 'âlemde
Meyl eylemez agyâre müştâkların aslâ

7. Ey hüsn kılur cevlân çeşminde Nigârînin
Cilve-i cemâlin kim esrârı kılur inşâ

8.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Dem-â-dem iksîr-i mihrin nigârâ
Feşân it kıl bu hâki zer–i sârâ

2. Beyâbân-ı talebde bî–refîkım
Refîk-ı ülfetin yâra Nigârâ

3. Enîsim mûnisim yârim nigârım
Hayâlin kıl dem-â-dem Kirdigârâ

4. Yetîmem ü bî–nevâyam ârzûyam
Kerem kıl dem-be-dem lutf it Hudârâ

5. Dem-â-dem eyle kıl sermest-i yem tâ
Cem' olsun cümle seyrim-çün sükârâ

6. Şeker-bâr eyle eş'âr-ı şirînim
Be-pîrân-ı Semerkand u Buhârâ

7. Zebânım it sen ey şîrîn tekellüm
Mahabbet sohbetinde kand-hârâ

8. Benim güftârıma vir bir eser kim
İşitse nerm olsun seng-i hârâ

9. Diler Mîr Nigârî vasl dâim
Hudârâ lutf kıl Perverdigârâ

9.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Nevâsız dönmezem bâb-ı keremden ey nevâ-peymâ
Yetîmem bî-nevâyam sâilem miskîn-terem zîrâ

2. Kemâlim–çün degül eş‘âr-ı dil-sûzum ki yanmış cân
Şarâb-ı vasf-ı la‘linle tesellî eylerem mahzâ

3. Mezemmet eyledin şu‘râyı ammâ ehl-i îmânın
Kılup nâzımların memdûh u mümtâz itdin istisnâ

4. Der-i ülfetle açdın nutkını şu‘râ-yı İslâmın
Cevâhir eyledin manzûm-ı la‘lin tab‘ını deryâ

5. Beni dîvâne-i eş‘âr-gû kıldın melâmetle
Dağıtdın cümle efkârım cem‘ itdin başıma sevdâ

6. Ta‘aşşuk bâdesin nûş eyledikce şevkım arturdun
Ki kıldım rûz-ı ülfetle mahabbet-nâmeyi imlâ

7. Nigârî şi‘r-sâzın dem-be-dem sadrın güşâd eyle
Ki manzûmâne evsâf-ı cemîlin eylesin inşâ

10

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Zebânım kand-perdâz it temedduh içre ey Mevlâ
Nebâtistân-ı vasfında dilim kıl tûti-i gûyâ

2. Kemâlin pertevinden hayret almış akl-ı vâsıflar
Kamaşmış ‘ayn-ı meddâhân ki olmuş vasfdan a‘mâ

3. Sühan-sâzâne evsâf-ı cemâlin hayret-efzâdır
Garîk-i hayrete müşkil-nümâdır sohbet-i deryâ

4. Sığışmaz vâsıfın tab‘ına evsâfın ki müşkildir
Dem urma nûr-ender-nûr horden zerre-i ednâ

5. Hüveydâ ‘akl-ı kül vasfından ‘âcizdir ki mümkin mi
Gubâr-ı reh-güzâra vasf-ı Kãf u sohbet-i ‘Ankã

6. Dem urma ‘akl-ı noksân-ıla müşkildir mu‘ammâdan
Ki eblehden umulmaz halli aslâ ebcede ma‘nâ

7. Sana şâyeste senden özge vasf itmez yakînümdür
Ki **lâ uhsî senâen** söyledikde server-i dânâ

8. Yeter medhinde ‘acz-i Ahmed-i mu‘ciz-zebân mutlak
Yeter vasfında **lâ uhsî senâen** vasf-ı bî-hemtâ

9. Nigârî **‘acz ‘ani'l-evsâf**dan gam çekme zîrâ kim
Hakîkat **‘acz ‘ani'l-evsâf**dır esnâ-i müstesnâ

11

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Belâ-yı ‘aşkıla kılgil vücûdum mübtelâ Mevlâ
Degül bir bir kerem kılgil dem-â-dem bin belâ Mevlâ

2. Ser ü pâ ney gibi sûrâh sûrâh it vücûdumı
Hevâ-yı mihr ile kıl bend bend her dem melâ Mevlâ

3. Pey-â-pey derdim artur dem-be-dem lutf eylegil tâkat
Ki senden özge bir kes olmasun derdim illâ Mevlâ

4. Kerem kıl ol cefâlardan ki ‘âşıklar safâ eyler
‘Atâ kıl ol belâlardan ki bulmuşlar velâ Mevlâ

5. Surâhî tek revân teslîm idem mestâne hândâne
Cenâzem çün kamu rindâne söyle **es-salâ** Mevlâ

6. Salâ it gelsün ashâb-ı şehâdet hep namâz içün
Husûsâ Hazret-i Hamzâ Hüseyn-i Kerbelâ Mevlâ

7. Diler Mîr Nigârî hâsıl it kim kalmasun agyâr
Saray-ı hâtırında olmasun **illâ** vü **lâ** Mevlâ

12

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sıfatın ey kamer-i leyle-i İsrây İsrâ
Harem evvel kademin iknici Aksây Aksâ

2. Görmedi hâk-i peyün tâir-i Kudsî Kudsî
Ne kadar uçdı bülend ey kadi bâlâ bâlâ

3. Şeb-i mi‘râc melekler didi Allâh Allâh
Bu ne dilber bu ne server bu ne Mevlâ Mevlâ

4. Savt-ı la‘linle sürûr eyledi ervâh ervâh
Raksdur çerh-i berîn eyledi ‘Îsâ ‘Îsâ

5. Raksdur dest-i ‘inân eyledi Cibrîl Cibrîl
Zühre çeng urdı felek oynadı bî-pâ bî-pâ

6. Bu ne ra‘nâ bu [ne] hüsnâ bu ne sûret sûret
Bu ne şekl ü ne şemâil bu ne zîbâ zîbâ

7. Ne güzel adı güzel vasfı ne Yâsîn Yâsîn
Ne güzel na‘tı güzel nâmı ne Tâhâ Tâhâ

8. Bu ne şevket vü ne rütbet vü ne kurbet kurbet
Kãbe kavseyn bu ne ... bu ne **ev ednâ ednâ**

9. Sebeb-i tantana-i arz-ı ber-eflâk eflâk
Bu ne şândur bu ne şevket bu ne **levlâ levlâ**

10. Ey sözi mâye-i cân ey lebi şîrîn şîrîn
Olmaz ‘âlemde güzel sen gibi ahlâ ahlâ

11. Nice vasf eyleyem ey mâye-i ‘âlem ‘âlem
Gãyet-i hilkatısın ey meh-i a‘lâ a‘lâ

12. Bâ‘is-i debdebe-i zümre-i âdem âdem
Sana mahsûs kamu rütbe-i ‘ulyâ ‘ulyâ

13. Sıfatın Mîr Nigârî ider efşân efşân
‘Âkıbet câna yeter vasfını gûyâ gûyâ

14. Söyler ol şâm u seher vasfını tekrâr tekrâr
Gãlibâ kand-ı mükerrerdi bu inşâ inşâ

13.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ey Habîb-i Kibriyâ ey Şâh-ı cümle enbiyâ
Kimdi senden özge bir serdâr bir sâhib-livâ

2. Ey hidâyet şemsi ey nûrânîler ser-halkası
Kimdi senden özge hûrşîd kimdi mâh-ı reh-nümâ

3. Kimdi senden özge şehbâzım dîn-i ‘âlemde kim
Senden özge bir tezerv-i nâzenîn ey dil-rübâ

4. Kimdi senden gayrı kâmil kimdi bir sâhib-cemâl
Kimdi senden özge fâtih kimdi bir müşkil-güşâ

5. Senden özge belde-i îcâdı bir fâtih mi var
Senden özge bir sebeb ‘âlemde yokdur intihâ

6. Senden ey meh mâ‘adâ hûbum diyü lâf itmesün
Sende hatm olmuş güzellik sende hatm olmuş bahâ

7. Ey Şefî‘u'l-müznibîn ey Rahmeten li'l-‘âlemîn
Şefkatin subh u mesâ ister Nigârî bî-nevâ

14.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ey hakîkat nûrı ey reşk-âver-i şems-i duhâ
Hâk-i pâyin zerresidir âferînden mâ‘adâ

2. Kanı bir mehtâb sen tek kanı sen tek şeb-çerâg
Kanı sen tek âf-tâb ey meh mudîen fi's-semâ

3. Kanı sen tek la‘l-i şîrîn kanı sen tek şâh-ı dîn
Kanı sen tek nâzenîn ey gül bulunmaz fi's-serâ

4. Kanı sen tek zülf-i sünbül kanı sen tek rûy-ı gül
Kanı sen tek la‘l-i mül ‘âlemde yokdur intihâ

5. Defter-i zîbâda sen tek bir güzel yokdur bu kim
Eylemiş icrâ kemâlin sende tay itmiş kazâ

6. Eyledikce fikr-i evsâfın alur hayret beni
Şaşmışam ma‘zûrum er vasfında itsem iktifâ

7. ‘Âcizî vasfın Nigârî bî-nevâ ister kerem
İltifâtından dem-â-dem ey Habîb-i Kibriyâ

15.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ol ki sevdâ-yı cihân-ârâya cân eyler fedâ
Murtazâdur gûyiyâ vasfı anundur Lâ-fetâ

2. Her kim ol dildâr sevdâsında çekmiş mihneti
Dem-be-dem eyler safâ tutmuş reh-i hayrü'n-nisâ

3. Kim tarîk-i Hakda cân virmiş ki bulmuş devleti
Hâsıl itmiş kurbeti bulmuş kemâl-ı Murtazâ

4. Tâcı târâc eylemiş ol yâr-ı sevdâ sende kim
Subh u şâm eyler safâ bulmuş mezâk-ı müctebâ

5. Âferîn ol ‘âşık-ı şeydâya kim virmiş revân
Râh-ı Hakda kılmış ol kâr-ı şehîd-i Kerbelâ

6. Dâmen-i sevdâda her kim hayme-zendür subh u şâm
Tanrı Ahmed hakkı ol tutmuş reh-i Âl-i ‘abâ

7. Bî-murâd olmaz Nigârî ben gibi her kim tutup
Sînesinde çâr-pâ dâğ-ı Muhammed Mustafâ

16.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. İkãmet-sâz der-i kûyundan ayrılmaz dil-i şeydâ
Reved Mecnûn kocâ ez âsitân-ı hayme-i Leylâ

2. Ümîdim böyledir kim ölmedin evvel görem rûyun
Eger kim görmesem hayfâ bana vâveylâ vâveylâ

3. Nevâ-yı nây tek nâle-i kelbin câna kâr eyler
Kılur te’sîr zîrâ nagme-i âheng-i şûr-efzâ

4. Meger kim bâr virmez nahl-i âhım yohsa kim senden
Umulmaz bî-keremlik ‘âlem içre ey kad-i bâlâ

5. Leb-i la‘lin temennâsında yanmış bağr-ı pür-hûnum
Gözüm yaşından almış mâye-i şûr-engîz-i deryâ

6. Cihân bâğında ey gül âh u feryâdım bülend midir
Beni rüsvâ seni meşhûr-ı ‘âlem eyleyen mahzâ

7. Habîbim bunca feryâd u figãnından haber sormaz
Degül bî-ma‘nî ey Mîr Nigârî bî-haber sanma

17.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Cânib-i Hak'dan müsellemdir dilâ hizmet sana
'Âlem-i dâreynde yetmez mi bu ni'met sana

2. Odlara düşdün dem-â-dem âh bir âh itmedin
Âşikârâdur ki irmiş bir nefes himmet sana

3. Mugların öpdün ayağın secde kıldın bütlere
Ser-firâz oldun kılur her bâde-keş hurmet sana

4. Çeng çaldın câm çekdin bâde içdin her ne var
Kıldın Allâh 'aşkına olsun helâl 'işret sana

5. Kahrdandır sanma eltâf-ı Hudâdır şükr kıl
Her zamân bir meh-likãya ibtilâ kısmet sana

6. Terk-i seyr it gayrdan kes ihtilâtı ey mürg-i dil
Bes degül mi fikr-i gül-ruhsârıla sohbet sana

7. N'ola Eflâtun Aristo senden ister bir kemâl
Ögredüpdür gamze-i dildâr kim hikmet sana

8. Terk-i tecrîd eyleyüp kıldın fenâ mülkin vatan
Besdir ey Mîr Nigârî bâkî bu devlet sana

18.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Der-miyân-ı rûy u leb hayretde[y]em ey dil-rübâ
Gûyiyâ bir sûzenem mâ-beyn-i dü-âhen-rübâ

2. Kâle-i mihrinde ey meh hayret-efzâdır günül
Bulmaz ol ser-geşte lutf eyle tarîk-ı ihtidâ

3. Hançer-i firkat tınâb-ı tâkatım kesmiş velî
Bir dimezsin kim nedir hâlin 'aceb ey bî-nevâ

4. Bahtiyâr olsaydı kûyunda karâr itmez midim
Külbene kılmaz mıdım ey nâzenîn cânım fedâ

5. Gütf ü gûyun ârzû eyler gönül zîrâ kim ol
Derd-mendindir leb-i şehd-âbdan ister şifâ

6. Dem-be-dem şehd-âb-ı la'lin-çün Nigârî sûz–mend
Nâle eyler bend bend tanbûr tek eyler nevâ

19.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Fârig olmazlar belâlar mübtelâlardır bana
Ahmediyyü'l-meşrebem hemdem belâlardır bana

2. Tîrler kavs-i kazâdan kim yağar yağmur tek
Her biri mihr ü vefâ şehd-i şifâlardır bana

3. Dem-be-dem zevk u safâ cevr ü cefâlardan gelür
Nâz u istignâ-yı dilber dil-rübâlardır bana

4. Bülbülân-ı hoş hevâlar tek nevâ-sâzam diyü
Gonçe-veşlerden dem-â-dem **es-salâ**lardır bana

5. Tâlib-i dîdâram ammâ hemdemimdir iştiyâk
Âh u feryâdım dem-â-dem reh-nümâlardır bana

6. Sîm ü zerden fârigam kim gûşe-i vîrânede
Güft ü gûy-ı dil-rübâlar kîmyâlardır bana

7. Dem-be-dem durmaz döner gönlüm esîr-i zülfdür
Unsurumdan gãlibâ gãlib hevâlardır bana

8. Eksik olmaz bâdeler peymânemizden kim müdâm
Bâde-keşlerden gelen hayr du'âlardır bana

9. İtmezem Mîr Nigârî iştikâ ikrâh kim
Ol cefâlar kim gelür Hakdan safâlardır bana

20.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Târ-mâr-ı firkat-ı dîdârınam ey dil-rübâ
Tâb-ı tâkat yok heme variyyetim olmış hebâ

2. Sînemi delmiş hadengin bağrım ezmiş cânıma
Kâr kılmış kûh-ken tek kûh tek virem sadâ

3. Hâk-i pâyın sâye-i kaddin melek Âdem dahı
Yirde gökde bulmadı bes kandesin ey meh-likã

4. İhtiyâr olsaydı vaslın ihtiyâr itmez midim
Hecrine ey nâzenîn bir lahza virmezdim rızâ

5. İltifâtın hemdemim olsun mezâkın yâverim
İştiyâkın dem-be-dem ey pâdişâhım reh-nümâ

6. Hâk-i pây-i tâlibânın rûşen itsün gönlümi
Gerd-i na‘l-i ‘âşıkãnın ‘aynıma virsün zıyâ

7. Bülbül-i gönlim gül-i ‘aşkınla pervâz eylesün
Şekker-i şevkınla tutsun tûtî-i gönlim hevâ

8. Senden özge olmasın bir harf güftârım benim
Senden özge olmasın inkâr-ı gönlim intihâ

9. Hayl-i dilberden ayırdın [el-]emân âh el-emân
Eyleme Seyyid Nigârîyi Hudâsından cüdâ

21.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Hecr-i kâkül rûzgârım tîre târ eyler bana
Firkat-i hâl âb u dânem zehr-i mâr eyler bana

2. Gerdiş-i gerdûn ya baht-ı siyâhım neylesün
Her ne eyler firkat-i ruhsâr-ı yâr eyler bana

3. Tâlibân içre beni dil-hasteni mümtâz idüp
Ni‘met-i derdin dem-â-dem bî-şümâr eyler bana

4. Bilmezem ‘özriyyetim dünyâya geldim gelmedim
Gevher-i derdi sehâb-ı gam-nisâr eyler bana

5. Ey Nigârî nice efgãn itmezem ol gonçe gül
Bâg-ı sevdâ içre kim ‘arz-ı ‘izâr eyler bana

22.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ravza-i gülşende hecrindir cefâ-ender-cefâ
Gûşe-i külhanda vaslındır safâ-ender-safâ

2. Mihr-ender-mihrdir cevrin müdâm olsun bana
Nâz-ender-nâz çeşmindir vefâ-ender-vefâ

3. Güft ü gûyun sohbet-i bî-tâdur ammâ kim lebin
Şerbeti ey nâzenînimdir şifâ-ender-şifâ

4. Saymak olmaz ey sanem kurbân-ı çeşmün kim müdâm
Cân viren bî-gãye **lâ yuhsâ** fedâ-ender-fedâ

5. Sad sadâ itmezmiyem her lahza ün virmezmiyem
Var kim nây tenimde sad hevâ-ender-hevâ

6. Gerdiş-i gerdûn nice virmez sadâ kim bend bend
Ün virür Seyyid Nigârî sad sadâ-ender-sadâ

7. Bî-vefâ bu ‘âlem-i dünyâda kim bir yahşılıg
Her kime itdimse buldum bin belâ-ender-belâ

23.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Söylediler ‘âşık-ı şeydâ bana
Hem seni pervâne-i pervâ bana

2. Çâre ne elden ne gelür n'eyleyem
Her ne didi il didi sana bana

3. Hâk-i pâyın tâc-ı serimdir diyü
Gerden eger ‘arş-ı mu‘allâ bana

4. Hâl-i siyeh zülf-i karârın mı yâ
Kandan olup söyle bu sevdâ bana

5. İstemezem cenneti kûyun yiter
Ey ruh-ı gül ey boy-ı bâlâ bana

6. İstedim öpmek el ayağın henüz
Sunmadun ey desti muhannâ bana

7. Mîr Nigârî sana sahrâ-yı ‘aşk
Hıdmet-i ser-hayme-i Leylâ bana

8. Râh-ı tevallâya girişdin velî
İtmedin ey Kays cünûn pâ bana

24.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ey gönül ‘aşk-ı şîrîn-kârdur üstâd sana
   Hâzır ol kim yetişüp san‘at-ı Ferhâd sana

2. Ele al koyma yire ‘aşk-ı dil-ârâ etegin
   Kim odur şâm u seher hem-dem-i pâ bâd sana

3. Şâh-ı maksûdun eger mâtı içün kîş diseler
   Ne elem çünki odur ferz-i meded-dâd sana

4. Şeş-der-i hayrete düşsen ne gamın var kim ol
   Kurtarur çünki odur kâmil-i nerrâd sana

5. ‘Aşkıla yârlıg it çek başa bed-nâm etegin
   Çünki andan yetişür hûb u güzel ad sana

6. Nefes-i pîr mi yâ în eser-i ‘aşk mı yâ
   Yitmedi her ne kadar yildiyise bâd sana

7. Kûhı her âh-ıla virdin yile berbâd itdün
   Lutf-ı Mevlâdı hemîn kuvvet-i Ferhâd sana

8. Yakdın ‘âşıkları bir nâle–i dil–sûzun-ıla
   Gãlibâ kim yetişüp rütbe-i irşâd sana

9. Ey Nigârî ne gamın var cihân içre senin
   Ki virüp lutf-ı ezel ‘aşk-ı Hudâ dâd sana

25.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Lutf-ı Hudâ eyledi pervâ bana
   Sundı ki ikrâmını bî-pâ bana

2. Bâğ-ı hüsnden yine bir tâze gül
   Lutf-ı Hudâ eyledi i‘tâ bana

3. Lutf-ı Hudâvend-i kerem-kârdur
   Câm-ı gönül ü mey tevellâ bana

4. Sehv degül lutfını izhâr içün
   Cevrini efzûn ider ‘amden bana

5. Açdı ciger-gâhımı bir dâğ-ı dil
Eyledi âhım yine peydâ bana

6. Âh ki yandım yine âh itmedim
Mahz-ı kerem tâkat-ı bî-pâ bana

7. Başka degül ‘âlem-i dâreynde
Vasl-ı nigârımdı temennâ bana

8. Söyleme vâ‘iz elem-i dûzahı
Cennet olur yârıla her câ bana

9. Yârsız ey Mîr Nigârî yakîn
Dûzah olur cennet-i a‘lâ bana

10. Söylüyor esrârı ne esrâr-ı Hak
Tab‘-ı şirîn-kâr u şeker-hâ bana

26.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yiridür kim didiler ey gönül evtâd sana
Kim yetüp mâye-i temkîn-i Hudâ dâd sana

2. Gezdi sahrâları Mecnûn eserin bulmadı lîk
Yeldi dağlar etegin yitmedi Ferhâd sana

3. Çıkdı sevdâ-zede cümle cem‘ olup dağ başına
Çok sadâ eylediler yetmedi feryâd sana

4. ‘Âlem-i ‘aşkda bed-nâmlığı ad itdin
Bundan artuk ne olur hûb güzel ad sana

5. Mübtelâdır mey sana kim seni manzûr kılup
Hemdem olmuş heme dem ‘aşk güzel zâd sana

6. Meded-i sâkî-i Şirvânıla çokdur dimezem
Karabağ içre mey-i Rûhî-i Bağdâd sana

7. Yârı ey Mîr Nigârî ne bilürdün bilürem
Kılmasa lutf-ı ezel ‘aşkıla irşâd sana

27.

Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

1. Mihnetin artukdı safâdan bana
Gör ki ne hâsıldı cefâdan bana

2. Tâ ki esîr-i tel-i tarrâr-ı kâm
Eylemedin başka vefâdan bana

3. Turre-i tarrârına peyvendlik
Silsile-i zülf-i Bahâdan bana

4. 'Arsa-i 'aşkında ser-efrâzlıg
Hâk-i pey-i âl-i 'abâdan bana

5. Bâde-i sevdâ ile kalb-i selîm
Himmet-i ashâb-ı safâdan bana

6. Lâzım ise cânımı irsâl idem
Bir haber it bâd-ı sabâdan bana

7. Mîr Nigârî bu fedâkârlıg
Gamze-i eltâf-ı Hûdâdan bana

28.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Oda yanmış dilim ol lebleri gül-nâra fedâ
Câna gelmiş tenim ol lehce-i güftâra fedâ

2. Çeşm-i sevdâ-zedem ol âhû-nigeh hayrânı
'Akl-ı hayret-zedem ol nergis-i bîmâra fedâ

3. Kara bağrımda 'azîz besledigim cân-ı şirîn
Ârzû-yı dehenim la'l-i şeker-bâra fedâ

4. Ne ki var variyetim turre-i tarrârlara
Ne ki var mâ melekim dîde-i 'ayyâra fedâ

5. Ferş-i râh eyledigim râh-ı güzer-gâhında
Gözümün nûrı serâ-perde-i ruhsâra fedâ

6. Kim olur ben gibi şeydâ ki heves-nâk itdim
Hâsıl-ı zühdimi bir kâse-i ser-şâra fedâ

7. Terk-i nâz eylegil ey nâz-fürûş u cilve-künân
Bir görün Mîr Nigârî ola dîdâra fedâ

29.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Urdı hicrân-ı ruhun âteş-i sûzân bana
Ağlasa il ne 'aceb ey leb-i handân bana

2. İhtiyârımla degül âh bu dîvâneligi
N'eyleyem eyledün ey Leylî-i devrân bana

3. Seyr-i sahrâ dil-i sûzânıma teskîn mi virür
Vakt-ı firkat od olur seyr-i gülistân bana

4. Heves-i la'l-i leb ü zülf-i girih-gîr-i nigâr
Yazdı bu mecma'anı virdi bu dîvân bana

5. Düşübem bâdeye peymâlığa Mecnûn olubam
Gör ne Leylâlığ ider dîde-i mestân bana

6. Eylesem 'Örfî-i Şîrâz ile bahs olmaz 'aceb
Ki virüp lutf-ı Hudâ bâde-i 'irfân bana

7. Fenn-i eş'ârı Nigârî ne güzel ta'lîm ider
. Pîr-i mugãn-ı 'aşk-ı suhandân bana

30.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ey habîbim didi her kimse ki cânân sana
Ne 'aceb virmedi bin şevkıle bir cân sana

2. Ey 'azîzim sana cân teslîm idenler çokdur
Biri oldur kim olup Ka'bede kurbân sana

3. Nice meh-pâresin ey yâr-ı dil-ârâ güzelim
Müşterî mihr-i hüveydâ meh-i tâbân sana

4. Zülf-i tarrâr senin gamze-i 'ayyâr senin
Çeşm-i sehhâr senin ey kamu hayrân sana

5. 'Âlemi yakdı gözün yıkdı perîşân itdi
Fitnelik bahşdur ey âfet-i devrân sana

6. Her demin mürde-i sad-sâl ki ihyâ eyler
   Nice cân virmeyelim ey leb-i handân sana

7. Keremi var Nigârî dil-i mecrûhuna yâr
   Derdini virdi kamu eyledi dermân sana

31.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Urup âteş-i lebin ey şûh-ı gül-endâm bana
   Kesilüp tâb ü tüvânum ki yok ârâm bana

2. Tutuşup nâr-ı derûnum alışup variyetim
   Ne olur ‘âkıbet ey şûh ser-encâm bana

3. Ayağ al kâse-i ser-şâr ile devrân eyle
   Yandım Allah sever sun mey-i al-fâm bana

4. Yakılup ‘ömrümi virdim yile ‘âşıklık ile
   Ne revâdır diyesin ey gül-i ter hâm bana

5. Garazım yok reh-ı mihrinde bes âyâ ne içün
   Bî-sadâkat diyesin ey şeh-i esnâm bana

6. Eyle rüsvâ olubam kim cem‘ olur il başıma
   Söylüyor her biri bin ta‘n-ıla bed-nâm bana

7. N'ola ey Mîr Nigârî rakîbin ragmına yâr
   Söyleye adım ile eyleye düş-nâm bana

32.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. **Mâ mazâ**dan geçmezem ey meh dime kim **mâ mazâ**
   Dem-be-dem şehd-i lebin senden edâ benden kazâ

2. İsterem her lahza ey şems-i hüveydâ dem-be-dem
   ‘Âlem-i dâreynde senden ziyâ benden hevâ

3. N’eylerem zevk-ı cihânı isterem bir gûşede
   Lahza lahza ey sanem senden cefâ benden safâ

4. Rûzgârım her zamân her lahza geçsün beyle kim
   Artuk olsun gün-be-gün senden cefâ benden vefâ

5. Cânım ister dem-be-dem gönlüm diler ey nâzenîn
Katl-gâh-ı mihrine senden sadâ benden rızâ

6. Dem-be-dem dergâh-ı lutfundan temennâdır bana
Ey sanem variyyetim senden nidâ benden fedâ

7. Ârzû eyler Nigârî beyle kim kat‘ olmasun
‘Arsa-gâh-ı lutfda senden ‘atâ benden recâ

33.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ey sanem zehr-âb-ı nâbın âb-ı hayvândır bana
Derd-i çeşmin başka bir cân özge dermândır bana

2. Sohbet-i la‘lin kitâb-ı zevk-efzâdur belî
Güft ü gûyun mekteb-i sevdâda Kur’ândır bana

3. Eyle bir dîvâneyem çeşmin tevellâsında kim
Vâlihimdir ehl-i ‘âlem cümle hayrândır bana

4. Âh u zârımdan felek ser-geştedir ammâ ki sen
Bir dimezsin başım ağrıtdın ne efgāndır bana

5. Urmagil peykâna el meccâne zahmet çekme kim
Âşık-ı vaktem sana cân virmek âsândır bana

6. Ârzum sensin mücerred ‘âlem-i dâreynde
Hak bilür ne hûrîdir matlab ne gılmândır bana

7. Zikr-i la‘linden beni agyârlar fârig dimiş
Fârig olmaz ‘âşıkın senden bu bühtândır bana

8. Dem-be-dem lezzet virür cevrin cefâ mu‘tâdıyam
Merkez-i lutfum ‘azîzim veh ne ihsândır bana

9. **Üktülûnî** yâ kerem-kârân bir dem lutf idin
Kim vücûdum perde-i dîdâr-ı cânândır bana

10. Âb-ı hayvândır diyü zevk eylerem akdıkca kan
Katl-i cânânam Nigârî başka bir cândır bana

34.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Ey perî-ruhsâr senden özge mecnûndur sana
   Sen nice âdemsin ʻâlem cümle meftûndur sana

2. N'eyleyem ben söyler il sensin beni meftûn iden
   Nice kim dirler beni meftûn u mecnûndur sana

3. Gamzene meftûn ʻasâ Mûsâ giriftâr ejdehâ
   Ey gözi âfet meger kim gamzen efsûndur sana

4. Ey gözüm ʻaynın karadur lîk her kim söylemiş
   Mestlikden söylemişdir çeşm-i mey-gûndur sana

5. Her zamân bin cân alup her lahza bin kan eylemek
   Hûb-ʻâdetdir ʻazîzim yahşı kãnûndur sana

6. Gûşuma her dem gelür feryâdın ey dil şükr kıl
   Bahş-ı Mevlâdır bu kârın lutf-ı bî-çûndur sana

7. Zülf-i sevdâsında nefʻ itdin Nigârî cân virüp
   Söylese dîvânedir her kim ki magbûndur sana

35.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Güft ü gûyun ey sanem nefs-i Mesîhâdır bana
   Muhtasar her bir sözün bin rûh-efzâdır bana

2. Perde koymaz âteşim elbet yahar bu vechden
   Devlet-i vaslın hüveydâ âş-kârâdır bana

3. Hâl-i Ferhâdıyla Mecnûndan haber-dârım ki tâ
   Şevk-ı laʻlin kâkülün Şîrîn ü Leylâdır bana

4. Âh u efgãnımladır şâm u seher cemʻiyyetim
   Pür-hevâyam tâ ser-i zülfün temennâdır bana

5. Nâfe-i zülfün beni salmış beyâbân seyrine
   Kâr imdi bâd tek bâdiye-peymâdır bana

6. Neylesün vâʻiz ki nâ-kãbildir idrâk eylemez
   Küfr-i zülfündür hidâyet bu hüveydâdır bana

7. İltifâf itmez misin mecnûn-ı rüsvâyam diyü
İ‘tibâr itmez misin kim şi‘r-gûyâdır bana

8. Kühl-i sevdâ hiddet-i idrâkime virmiş vücûd
Başka gör Mîr Nigârî imdi peydâdır bana

36.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey dil ne revâdır sana bu râhat-ı bî–câ
Destinde degül zülf ü gözünde ruh–ı zîbâ

2. Bülbül gibi efgãn eyle pervâne gibi yan
Ger ‘âşık isen şâm u seher ey dil-i şeydâ

3. Ger vâkıf-ı ‘aşk olsayıdı sâkin-i eflâk
Ser-geşte serâsîme düşerdi yere bî-pâ

4. Bilmem ‘acebâ lutfı mı yâ kahrı mı yâ
Bir tâze çıban oldı cigerde yine peydâ

5. Cûş eyledi ol dem ki derûnumda harâret
Söndürmedi bu âteşi çekdim nice deryâ

6. Kullâb-ı telin perçemi çıkmaz bu sînemden
Ger çerh ser-â-pâ düşe ‘âlem ola ber-pâ

7. Cân virmedigimden ser–i kûyunda ki hâlâ
Sînemde yanar meş‘ale kelme-i heyhâ

8. Uğraşma dehânıyla dilâ çekme belâ kim
Müşkil görünür keşf olunmaz bu mu‘ammâ

9. Ey Mîr Nigârî bu ne esrâr-ı celîdir
Kim degmedi bu ‘aynıma ol şems-i hüveydâ

37.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Dem-be-dem bir hûrşîd-i ruhsâr manzardır bana
Ni‘met-i dîdâr el-hak kim müyesserdir bana

2. Hûrî kevser sohbeti yarındır ey vâ‘iz bugün
Bâde-i müldür garaz dîdâr-ı dilberdir bana

3. Ravza-ı kûyunda her bir gûşe ey nahl-i hırâm
Heşt cennet âb-ı kûyun âb-ı kevserdir bana

4. Hâl ü ruhsârın hayâli gîce gündüz lezzeti
Fikr-i la'lin dem-be-dem kand-ı mükerrerdir bana

5. Yâd-ı la'lünle dem-â-dem eşk-i gül-gûnum benim
Al ruhsârımda bir cem'iyyet-i zerdir bana

6. Dâğ-ı ruhsârınla yanmış bu kara bağrım kara
Bağım ey gül nevresim eşkde ter terdir bana

7. Bu gice yak perdeni ey şem'-i ruhsârın görem
Şübhesiz bir subh-dem ölmek mukarrerdir bana

8. Ka'be-i kûyun beni kılmış esîr-i iştiyâk
Ol sebebdendir ki vird **Allâhu ekber**dir bana

9. Ey Nigârî menzilim vîrâne virdim bir perî
Subh u şâm bir mushaf-ı ruhsâr ezberdir bana

38.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. İştiyâkın ey sanem Şîrîn mi Leylâdır mı yâ
Vâlihin Ferhâd-ı şeydâ Kays-ı rüsvâdır mı yâ

2. Çeşmine cânlar virür ol kim tılâ kaydındadır
Ey gözüm bu sihr mi bir söyle kîmyâdır mı yâ

3. Bahş-ı zevk eyler dem-â-dem leblerin ey nûş-hand
Şehd-i zevk-efzâ mı yâ neş'e-i sahbâdır mı yâ

4. Veh dehânın 'akl-ı kül derkinde hayrândır ana
Cüz'-i bî-cüzdür mi yâ müşkil mu'ammâdır mı yâ

5. Eyle cem'iyyet sadâsı var dergâhında kim
Bilmezem mahşer mi yâ gavgã-yı kübrâdır mı yâ

6. Âh-ı cân-sûzundan ey dil nüh felek ser-geştedir
Menzilin firkat mı yâ gülzâr-ı sevdâdır mı yâ

7. Böyle kim Mîr Nigârî zevk hâsıldır sana
Hemdemin neydir mi yâ la'l-i şeker-hâdır mı yâ

39.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Hâk-i râh-ı âhu-veşler müşk ü ʻanberdir bana
Hâr-ı kûy-ı lâle-veşler gonçe-i terdir bana

2. Mihnet-i seyr ü seferdendir safâ-yı hâtırım
Seng-i râh-ı dil-rübâlar laʻl ü gevherdir bana

3. İrmez el dâmânıma zîrâ hevâdır menzilim
Ol perî-veşler hevâsı tâ ki şeh-perdir bana

4. Mâh-veşler mecmaʻıdır hâle-i menzil-gehim
Tâliʻim fîrûzdur kim baht yâverdir bana

5. Dil-rübâlardır enîsim hûblardır hemdemim
Tâ’ir-i kudsem sabâ ʻaşkım peyem-berdir bana

6. Dâğ-ı mecnûniyyetimdendir sürûr-ı hâtırım
Server-i mülk-i cünûnem kim bu zîverdir bana

7. Tâcım âhımdır Nigârî taht-gâhımdır elem
Pâdişâham gûşe-i gam heşt kişverdir bana

40.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Âh idersin degmiş ok ey dil nevâdandır sana

Böyle bî-ârâmlıg elbet yaradandandır sana

2. Dâğ-ı dildendir meger feryâd-ı zârın yohsa kim
Şerha şerha sîneden yağar yaradandır sana

3. Kûy-ı gülzâr-ı nigârımdan güzâr itdin meger
Bülbül-âsâ bu nevâ-hânlık oradandır sana

4. Terk-i ʻâlem eyledin zülfün temennâsında bu
Sûd-ı sevdâ **lev haşe'llâh** ol karadandır sana

5. Sâye-i dildârıla hem-sâye düşdün kim bu kâm
Hâsıl olmazdı meger terk-i verâdandır sana

6. Geçdik ey Seyyid Nigârî sohbet-i agyârdan
Yâr halvet-hâne-i dilde Yaradandır sana

41.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Pîş-revlik âf-tâb-âsâ nazardandır bana
   Hiddet-i idrâklik vehbî basardandır bana

2. Tâbdır tâbım cemâlin pertevinden subh u şâm
   Ne süreyyâdan bu devlet ne kamerdendir bana

3. Mürg-ı sevdâyam usanmaz kuvvet-i pervâzlık
   Himmet-i pîr-i mugãn vehbâne perdendir bana

4. Dem-be-dem hû hây u hû hû nâle-i dil-sûzlar
   Bir leb-i gülnâr u bir gonçe-i terdendir bana

5. Ey gözüm cârûb tek makbûl-ı dergâh olduğum
   Rûy-ı hâk üzre niyâz-ı der-be-derdendir bana

6. Ber-karâr olsun görem şeh-râh-ı sevdâ kim müdâm
   Sûd-ı bî-had bu tarîkıla seferdendir bana

7. Nef' virmez pendin ey nâsih ki Mecnûniyyetim
   Çeşm-i Leylâ-yı ezel feyz-i kaderdendir bana

8. Bir fedâkâram ki aslâ çekmezem cân kaydını
   Bu cesâret hıdmet-i ehl-i hünerdendir bana

9. Râh-ı sevdâ içre ey Seyyid Nigârî yârlık
   Nâle-i şeb âh-ı dil-sûz-ı seherdendir bana

42.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Dâğ-ı sevdâ ile uğraşmak vefâdandır sana
   Daşa çalmak tîşe[y]i şirîn-safâdandır sana

2. Dâğ-ı dîdâr ile yanmak dem-be-dem bî-ihtiyâr
   Ey dil-i şûr âyet-i rü'yet-nümâdandır sana

3. Bâdesiz peymânesiz her lahza nûş-â-nûşlık
   Sâkî-i rûz-ı ezel **kãlû belâ**dandır sana

4. Sabr kıl gel iştikâdan çek kadem kim 'âkıbet
   Zevk-ı bâkî rütbe-i 'âlî belâdandır sana

5. Her biri bir bâğdır ferdâ bugün kim sînede
Dâğlar kim teşne-gân-ı Kerbelâdandır sana

6. Tâ kıyâmet kãf-ı kalb üzre ma'a temkîn-bâl
İstikãmet devlet-i âl–i 'abâdandır sana

7. Levha-i sînende ey Seyyid Nigârî dem-be-dem
Bî-kalem nakkãşlık meşk-ı Bahâdandır sana

43.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Gör ne reng eyler nigârım gör ne âl eyler bana
Kim giyüp rengîn içüp ruhsâr-ı âl eyler bana

2. Hânumânım târ-mâr itmişdir ol kâfir peçe
Kasd-ı îmân eylemiş imdi ne hâl eyler bana

3. Dil safâ eyler cefâ gördükce kim ol nâzenîn
Ol sebebden cevr-i bî-had bî-übâl eyler bana

4. Her gören hayrânlığım Leylâ-veşimden bî-haber
Bilmez ol vechin cevâb ister su'âl eyler bana

5. Görse ey Seyyid Nigârî râh-ı dilden bir kenâr
Ol gazâl-i nâzenînim gûş-mâl eyler bana

44.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey nigâr-ı nâzenînim cân nisâr itdim sana
Perde-i 'aynımı ferş-i reh-güzâr itdim sana

2. Çeşm-i Âdem kıble-i 'âlem Muhammed hakkı-çün
Âşikârâ secde-i şükr-güzâr itdim sana

3. Cân-ı Şîrînden geçüp Ferhâd-âsâ bî-garaz
Bî-'ivaz sıdk-ıla kurbân ey nigâr itdim sana

4. Perde-i dîdârı ey gül gonçe-i bahtım gibi
Açmadın ger rû-be-rû sad âh u zâr itdim sana

5. Kılmadın bir dem terahhum şerha şerha sînemi
Pâre pâre eyleyüp dâğ âş-kâr itdim sana

6. Pây-mâl itmiş beni firkat meded hengâmıdır
Bir nazar kıl ‘arz-ı hâl ey şehr-yâr itdim sana

7. İmdi nâdimsin Nigârî zülf-i sevdâsında ben
Kılmadın yâver nasîhat bî-şümâr itdim sana

Rubâî

45.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Virmegil ‘âşık-ı dîdâra ‘azâb ey sâkî
Yüzden al perdeni al eyle sevâb ey sâkî

2. Âh yandı cigerim döndi kızıl kana bugün
Kanı peymâne-i sahbâ mey–i nâb ey sâkî

Rubâî

46.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Çâre ne kalmadı bir zerrece tâb ey sâkî
Kanı ol kuvvet-i cân bâde-i nâb ey sâkî

2. Ayağ al zulmet-i hicrânı perîşân eyle
Câm-ı ser-şâr ile tîz eyle şitâb ey sâkî

HARFÜ'l-BÂ

47.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Görem bî-dâğ bu ‘âlemde âdem olmasun yâ Rab
Dağılsun nüh felek bî–mihr ‘âlem olmasun yâ Rab

2. Beden bî-derd ü cân bî–zevk ü ser bî-kâse-i ser-şâr
Ciger bî-dâğ u dil bî-sûz u bî-gam olmasun yâ Rab

3. Cem‘ olmuş sîne-i sûzânım üzre dâğ-der-dâğa
Ciger pergâlesinden gayr merhem olmasun yâ Rab

4. Dem–â–dem iltifât-ı gamze-i hûn-rîzden gayrı
Dil-i mecrûhuma ‘âlemde hemdem olmasun yâ Rab

5. Hadengi safha-i sînemde cevelân eylesün her dem
Kemân-ı gayr dildâre kadim ham olmasun yâ Rab

6. Harâbât içredir âbâd gönlüm kim bu dergâhın
Ziyâd olsun esâsı dem-be-dem kem olmasun yâ Rab

7. Nigârî gevher-i maksûdı buldum feyz yaşımda
'Aceb deryâdır ol deryâ-yı bî-nem olmasun yâ Rab

48.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Benem pervâne-i pervâ benem sûzâne-i bî-âb
Benem leb-teşne-i sevdâ benem 'atşân-ı bî-eşrâb

2. Benem bî-reh-nümûn ey nâka seyr it ey ceres feryâd
Cünûn-ı râh-ı Leylâyam meded yâ Zeyd yâ ahbâb

3. Enâniyyet hicâbım mâni'-i cem'iyyetim agyâr
Dem-i imdâd[d]ır yâ ehl-i himmet yâ ülü'l-elbâb

4. Müheyyâdır bu dem cem'iyyet esbâbı gel ey sâkî
Kadeh mey-hâr u mey mahbûb mutrib cem'dir ashâb

5. Zarîfân ârzû-dârım kadeh-hârân hem-kârım
Harîfân içre makbûlam nedür güftârın ey bevvâb

6. Dem-â-dem tûtî-âsâ tab'-ı hoş-ter güft ü gû eyler
Nigârî nâzenînimden şirîn şirîn saçar şehd-âb

7. Pey-â-pey safha-i sînende nakş it bir güzel şeklin
'Aceb ser-hatdır ey Mîr Nigârî ey güzel elkãb

49.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Başın ey servim ayağından getürmez âftâb
Hâk-i pâyün feyzine yüz koymuş eyler intisâb

2. Pâs-bân-ı reh-güzârındır meger kim rûz u şeb
Nevbet-âne bekler ey büt âf-tâb u mâh-tâb

3. 'İşvelik resminde veh çeşmin ne hâlet gösterür
Kim geçüp mestânelikden mât olmuş şeyh u şâb

4. Tâlib-i dîdârlar almaz cemâlinden nasîb
‘Arş-ı dîdârın ne çok bâlâdır ey ‘âlî-cenâb

5. Seyr-i dîdârın ki ey gül ‘âşıka düşvârdır
Bes ne hâcet vech ne âyâ nikãb-ender-nikãb

6. Bî-nevâyam fakr-ender-fakr kâr itmiş bana
el-‘Atâ muhtâcım ey hüsnî nisâb-ender-nisâb

7. Eyle hâlet buldum ey meh za‘flik bâbında kim
Dâhil oldum bî-tekellüf ‘arşına bî-feth-i bâb

8. Kâse-i ser-şâr ile mest eyledim zâhidleri
Sâye-i mihrinde ey büt eyledim bir hoş sevâb

9. Saymak olmaz ey sanem Mîr Nigârî hastenin
Der-hem olmuş dâğ-der-dâğı cigerde bî-hisâb

50.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Derd-i sevdâdır âzârım çekme zahmet ey tabîb
Sabr kılgil kim gelür dermân-ı mevtim **‘an karîb**

2. Hûblar bezmine bahş eyler sürûr âh eylerem
Gülşene revnak virür zîrâ ki zâr-ı ‘andelîb

3. Ey kemân-ebrû diler gönlüm yine bir tâze cân
Ya‘ni gamzenden bir ok eyler temennâ yâ nasîb

4. İl yanar ağlar benim-çün kim görüp hicrânını
Bağrı pür-hûn eşk-i gül-gûn pâre pâre çâk-ı ceyb

5. Gelmedi hîç bir belâ kim sormadı ahvâlimi
Âşinâlar hâlin elbette suâl eyler habîb

6. Sende ol ben tek giriftâr-ı mahabbet çek elem
Bundan artuk söylemem hakkında bir söz ey rakîb

7. Şaşdım ey Mîr Nigârî neyleyem tedbîr ne
Çerh kec-reftâr nâ-fercâm u zâlim seg-rakîb

51.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Gãlibâ reng-i lebinden ey sanem gül-gûn şarâb
Şerm-sâr olmuş ki ol tutmuş tarîk-ı ihticâb

2. Pâymâl it pertevin boz revnakın bir subh-dem
Şerm-sâr olsun ki çık bî-perde ey meh âf-tâb

3. Eylemiş sad-pâre urmuş bağrımı âteşlere
Çeşm-i hûn-hârın şarâb içmez meger kim bî-kebâb

4. Gördüm agyârı sürülmüş âstânından bu şeb
Berk-ı âhım nâle-i sûzum ana atmış şihâb

5. Yok mudur câize-i tabʻım [ki] ey büt subh u şâm
Nazm ile şehnâme-i vasfını yazmış bâb bâb

6. Bârgâhından kenâr olmak ne mümkin beyle kim
Gerdenim ol turra-i tarrârdandır bir tınâb

7. Lutf-ı Mevlâdır ki ey Mîr Nigârî yohsa kim
Gayr-i mümkindir sana bulmak kemâl-i âf-tâb

52.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Mübtelâ-yı firkatem bes çâre ne cân ey tabîb
Cânıma kâr eylemiş âzâr-ı hicrân ey tabîb

2. Çâk kılgil sîne-i sûzânım içre bağrıma
Cemʻ olup gör kim nice cân ey tabîb kan ey tabîb

3. Dâğ-ı dildendir mücerred âh gönlüm yoksa kim
Eylemez bî-dâğ-ı dil feryâd u efgãn ey tabîb

4. Var mı tayyiblerde yâ gördün mi hikmet hânede
Söylemiş mi derd-i ʻaşka çâre Lokmân ey tabîb

5. Gam bucağında vücûdum pâymâl itmiş firâk
ʻÂrız-ı gül-çehredir defʻine dermân ey tabîb

6. Çekmegil bî-câ emek bî-hûde efkâr itme kim
Çâre-i derd-i dilimdir laʻl-i cânân ey tabîb

7. Eylegil Mîr Nigârî hastenin hâlin suâl
İntizâr-ı makdemindir dîde-giryân ey tabîb

53.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Âteş-i hasretle bağrım der kebâb-ender-kebâb
Merhamet hengâmıdır ey mug kücâ câm-ı şarâb

2. 'Arsa-i sevdâda cevlân eyler esb-i himmetim
İştiyâkım yer-be-yer gerçi tamâm olmuş şebâb

3. Mest-i bezm-i 'işretem bî-mey-durur keyfiyyetim
Hâsılımdır zevk-ı bî-teşvîk u bî-bâng-i rebâb

4. Anlamaz ehl-i nazar keyfiyyetin ma'zûrdur
Sôfî zîrâ kâr-ı bî-dâr anı bilmez mest-i hâb

5. Yaşım artar gam hücûmundan saçar âhım şerer
Böyledir kim berk-ı lâmi' yağmur olmaz bî-sehâb

6. 'Ârif olmaz kâr-ı erbâb-ı vera'dan münfa'il
Kim olur ashâb-ı temkîn bî-hatar bî-ıztırâb

7. Âşkârâsın hüveydâ şems tek ammâ sana
Ey Nigârî güft ü gûy 'âşıkãnendir kıbâb

54.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Şehd-i la'lindir şifâ-ender-şifâ kim ey habîb
Derd-i sevdâya hemîn sensin tabîb sensin tabîb

2. Eylesün mevlâ seni fi'l-cümle 'aşka mübtelâ
Kurtaram tâ kim elinden yandı cânım ey rakîb

3. Hansı bir gül kaydına salmış seni kılmış esîr
Mübtelâsın ey dil-i sevdâ-zede v'ey çâk-i ceyb

4. Çâre ne pervâne-i dil-sûzı al gel yanıma
Derd-i 'aşkı dem-be-dem yanup dimek ey 'andelîb

5. Bâde-i sevdâ-yı cânım öz ayağıylan gelür
Hamdü li'llâh böyledir kısmet beni arar nasîb

6. Kılmagil bu bende-i bî-tâʻatın senden cüdâ
İltifâtın kesme benden ey bana benden karîb

7. Bulmak istersen eger mecnûniyetden bir nişân
Söylegil dil-teşne ey Seyyid Nigârî yâ habîb

55.

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1. Hasretinle sanemâ sîneme dâğlar çekilüp
Yanmışam ağlamışam ʻaynıma ağlar çekilüp

2. ʻAşk-ı dildâr-ı ezel bârıdur ey dil eknûn
Kimse bilmez hele ol bârı ne câğlar çekilüp

3. Şânelenmiş görünür zülf-i girih-gîr-i nigâr
Gãlibâ bağlamağa ʻâşıka bağlar çekilüp

4. Kâr ebrûlara çekmiş yine ol mâh bugün
Hâzır ol hançere ey dil yine zâğlar çekilüp

5. Böyle ol bülbül-i şûrîde ki feryâd eyler
Görünür eyle ki gülzârına zâğlar çekilüp

6. Zülfe saykal virilüp tâze zerâfşân olmuş
Meger ol mürg-ı dili tutmağa ağlar çekilüp

7. Kûy-ı dildâreye ʻazm eylemiş erbâb-ı gönül
Rişte-i cânlar ile yüklere bağlar çekilüp

8. Hasret-i yâr ile ey Mîr Nigârî heme dem
Yanmışam sîneme eyvâh ne dâğlar çekilüp

56.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Kanı bir küstâh-ı sevdâ söyleye kim ey habîb
Var mı ʻâlemde sen tek bir güzel bir dil-firîb

2. Gülşen-i kûyunda feryâdımladır lezzet bana
O sebebdendir ki bî-feryâd olmaz ʻandelîb

3. Zulmet-i gamda firâkın kan içirmişdir bana
Hamdü li'l-Mevlâ ki aldım bahr-i cândan bir nasîb

4. Böyle kim hicrân odı sîne-i sûzânımda var
Ni ‘aceb yanmış karârım târ-mâr olmuş şekîb

5. Derdim ifrât eylemiş her dem ki efgãn eylerem
İhtiyârımla degül âh ey tabîb vâh ey tabîb

6. Gör nice bî-‘akldır bilmez ki düşvâr olduğın
Dil-rübâlardan beni döndürmek istermiş rakîb

7. Sabr kıl âteş kim firkat hücûm itmiş yakar
Perde-i dîdârı ey Seyyid Nigârî **‘an karîb**

57.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Devr kılgil dem-be-dem ey mug şarâb-ender-şarâb
Lutf kıl zîrâ ki bağrımdır kebâb-ender-kebâb

2. ‘Âşık-ı dil-teşne[y]em yandım ki biryân ‘aşkına
Sun bir Allâh ‘aşkına ey büt şarâb-ender-şarâb

3. Teşne-gân-ı Kerbelâ ‘aşkına bir devr it tamâm
Kâse-i ser-şârıla ger cânın ister bin sevâb

4. Çekmegil bî-câ emek ey dil hüveydâdur bu kim
Sâf olmaz kalb bî-peymâne vü bî-bâde-nâb

5. Sohbet-i agyârlar ‘âşıklara düşvârdır
Eylesem ma‘zûram er ehl-i vera‘dan ictinâb

6. Rind ü rüsvâlıkla olmaz ehl-i sevdâ muztarib
Eylemez bed-nâmlıkdan ‘âşık-ı Leylâ hicâb

7. Hüsn-i hâlindir didi ey nîk-baht ol vakt kim
Tîg-i ‘aşkınla suâl itdim şehîdem me'l-cevâb

8. Seyr kıl Mîr Nigârî bî-tereddüd dem-be-dem
Şîr-i sevdâ yâverindir sanma kendin bî-sıhâb

58.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Âh kim şeydâ olup bir gül-‘izâr itdim taleb
Yandı cânım cânıma gûyâ ki nâr itdim taleb

2. Hân-mânım yandurup virdim yile ol vakt kim
Cân yakan evler yıkan bir fitne-kâr itdim taleb

3. Târ-mâr itdim kamu yağmaya virdim varımı
Vakt kim tutdum hevâ bir zülf-i mâr itdim taleb

4. Terk ü tecrîd eyleyüp kıldım beyâbân seyrini
Leyli-âsâ tâ ki bir nevres-nigâr itdim taleb

5. Gãrdır ser-menzilim kûh u beyâbândır yerim
Tâ ki bir âhû-reviş ʻanber-nisâr itdim taleb

6. Bulmadım râh-güzârın u görmedim âsârını
Gerçi kim ol nâzenîni bî-karâr itdim taleb

7. Seyr kıldım sordum ey Mîr Nigârî bir haber
Ayldım bir yerde gerçi bî-şümâr itdim taleb

59.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Vâʻiz-i bî-mihre yüz dutdum didim ey bî-hicâb
Bî-habersin mushaf-ı ʻuşşâkdan ey bî-kitâb

2. Uğradın erbâb-ı dil hışmına kim dâim sözün
Dahldır mahzâ yerindir nâr u kârındır ʻazâb

3. Nâzır-ı dîdârlardır tâlib-i ruhsârlar
Dâhil-i ravza-i rü’yetdir o kavm-i bî-hisâb

4. Geçmezem râh-ı tecerrüdden Mesîhâ meşrebem
Tâ ki varam çekmezem câm-ı taʻallukdan şarâb

5. Meskenim Elburz temkînim hevâdan geçmişem
Devr getür sahbânı ey ârâm-ı cânım bî-habâb

6. Ey müşevvik târ-mâr it bâʻis-i teşvîk kim
Kâmil-i ʻaşkam ne lâzım çeng ü âheng ü rebâb

7. Uymazam zâhidlere zîrâ ki rind meşrebem
Varmazam vâʻizlere zîrâ ki söyler bî-savâb

8. Ey Nigârî bahş-ı mevlâdır sana mahzâ ki sen
Eyledin her bir ʻamelden kâr-ı ʻaşkı intihâb

60.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Âteşîn ruhsârsın ey gonçe-leb
Dâğ-ı 'âlem sûzuma oldur sebeb

2. Bâ'isü'l-cem' mecma'u'l-bahreyndir
Hâl-i ruhsârın hayâli rûz u şeb

3. Dûzahu'l-'uşşâk firkat-hânede
Fikr-i vaslınla gönül eyler tarab

4. Öz lebinden lehce-i güftârını
Cânım ister hâtırım eyler taleb

5. Ey nigârım sana cân virdim bana
Bâ'is oldur kim Nigârîdir lakab

6. Yârsız nûş itmezem bir dem belî
Kârım olmaz 'âlem içre bî-Çalab

7. Zâhidân içre bu gün gördüm seni
Ey Nigârî bu reviş senden 'aceb

8. Rind-i rüsvâlıkladır şöhret sana
Lev haşe'llâh müntehabsın müntehab

61.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Çekdim yine bir bâde mestem gelin ey ashâb
Mestâne habîbâne kılmış beni bu işrâb

2. Bir bâdedir ol bâde keyfiyyet ile memlû
Bî-leb içilür sâde bî-sâgar u bî-esbâb

3. A'zâlarıma geçmiş bâde-i mahabbet kim
Dildâr ile oynar dil ger olsa gözüm der-hâb

4. İşrâb-ı müdâmımdan ihlâs-ı gönül hâsıl
İhlâs-ı cenânımdan her lahza açık bin bâb

5. Müstagrak-ı deryâ-yı eltâf-ı kerem-kârım
Ger nâz iderem her dem bir nâz idemez bevvâb

6. Bir kelbin ayağından öpdüm didiler kim bu
Kelbân-ı ser-i kûy–ı dildâr iledir ahbâb

7. Ey Mîr Nigârî ol bâde-i mahabbetden
Cân cezbededir dâim ten-lerzededir bî-tâb

62.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ehl-i dili zemm eyler ol vâ‘iz-i bed-meşreb
Bed-nâm-ı cihân olsun lâl eyle dilin yâ Rab

2. Bezminde bulunmaz bin söyler yine bir tâib
Bî-fâidedir zîrâ bir söz ki ola bî-teb

3. Erbâb-ı gönül tutmaz râh-ı vera‘ ey vâ‘iz
Dîndârlıg eyler mi fikr eyle ki bî-mezheb

4. Yorma özün ey zâhid mahsûsdur ‘uşşâka
Kim tayy-ı tarîk itmek bî-meşyet ü bî-eşheb

5. Ey sâkî Mesîh-âsâ sun bâde-i rûh-efzâ
Kim tıfılam nâ-bâliğ bî-üm dahı bî-eb

6. Meyhâne-i ma‘nâda bâ-cân u dil-i sâde
Ger nûş iderüz bâde bî-câm iderüz bî-leb

7. Peymâne-şikestem men müstagrak u mestem men
Bilmem ne perestem men ‘irfâniyetim agleb

8. Çekdim felege zârı gördüm meh-i ruhsârı
Hem-râz-ı günem imdi bî-dâr-dilem bî-şeb

9. Ey Mîr Nigârî men âvâze-i **lebbeyk**i
Dergûş iderem her şeb söylersin yâ Rab yâ Rab

10. Bî-gâile-i ‘âlem ahrâriyem ey hemdem
Ez-silsile-i ma‘sûm der-bend-i şeh-i Yesrib

11. Der-dâire-i mînâ ‘ilmin ki ne ‘âlimsin
Olmaz mı ‘alâmet kim bî-kütüb ü bî-mekteb

63.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Ey meh-i ruhsâr-ı seher al nikãb
Cân vire dîdârına tâ âf-tâb

2. Câm-ı lebinden iderem ârzû
Şerbet-i güftâr u şarâb-ı hıtâb

3. Sünbül-i ser-geşteni gönlüm gibi
Zülf-i girih-gîrin idüp tâb tâb

4. Hâne-harâb eyledin ey meh beni
Derbeder itdin gezerem bâb bâb

5. Şâm u seher mest çıkup her yana
Kılma nazar olmaya ‘âlem harâb

6. Râh-ı mahabbetde vefâdır cefâ
Eyle cefâ eyle vefâ kıl sevâb

7. ‘Aks olup âyîne-i tab‘ıma
Mushaf-ı rûyun ki cem‘ itdim kitâb

8. Eylemezem Mîr Nigârî suâl

Çekmeye la‘l-i lebi renc-i cevâb

64.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. ‘Âşık-ı muhriklere yokdur ‘azâb
Kãbil-i nîrân degül ehl-i sevâb

2. Vesvese-i zâhid-i huşk-dehen
Hâtır-ı mey–hârıma nakş-ı ber-âb

3. N’eyleyem ey sâkî ki nef‘ eylemez
Âteş-i dil-sûzuma gayr-ı şarâb

4. Gel dolanam başına ayağına
Destüne al kâse-i bâde-i nâb

5. Kılma gel erbâb-ı dili bî-sürûr
Koyma gel ashâb-ı gamı bî-şarâb

6. Çâresidir dâğ-ı ciger-sûzumun
Cür‘a-i peymâne-i la‘l-i mezâk

7. Eylegil ey Mîr Nigârî sürûr
Duhter-i engûr gezer bî-nikãb

65.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Külbe-i ahzânıma gel ey habîb
Gör ne belâlar çekerim ey tabîb

2. Âteş-i firkat ne sitem-kâr imiş
Veh ne cefâ âh çekermiş garîb

3. Dûzah-ı hasretdir âzârım benim
Nabzıma el vurma yanar ey tabîb

4. Cânına rahm eyle benim kanıma
Girme girer kanuna yâr ey rakîb

5. Gûşe-i gülzârda çekmiş şarâb
Vasfını mestâne okur ‘andelîb

6. Sen gibi güftâr-ı şirîn görmedim
Bir sözün aldı beni ey dil-firîb

7. Sâye-i mihrinde Nigârî yakîn
Devlet-i karnını bulur **‘an karîb**

66.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yandım Allâhı sever kanı şarâb
Meded ey merd-i Hudâ ehl-i sevâb

2. Bahş ider bezm şarâb-hârlara
Oda yanmış cigerim bûy-ı kebâb

3. Gül-heves bâde-perestdir gönlüm
Ki virür neş’e-i mey ‘ıtr-ı gülâb

4. Şîr-i âhû iledir perverişim
Nefesimden saçılur nâfe-i nâb

5. Ni ‘aceb söylerem eş‘âr ile kim
Açılur perde-i dil bâb-ı hicâb

6. İçübem bâde-i sahbâ-yı cünûn
Kılubam mey-kede-i ‘aklı harâb

7. Ey Nigârî ne ‘aceb bülbül-i dil
Bu gice uymadı ol görmedi hâb

67.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Sen tek ey vâ‘iz şarâb içmez kilâb
Ca‘le virmez nef‘ nefha-i kilâb

2. Tûtî söyler [çünki] isti‘dâdı var
Sohbet-i insânı fehm itmez gurâb

3. Derd-i ser çekdin velî bî-fâide
Söyledin bî-had velî çekdin ‘azâb

4. Yok-durur aslâ ki tahkîk itmişiz
Mest-i mihre rûz-ı mahşer ihtisâb

5. Dâmen-i pîr-i mugãndan üzme el
Cânın isterse muhalled ger sevâb

6. ‘Aşk zevkın bilmez ‘âşık olmayan
İçmeyen bilmez nedir keyf-i şarâb

7. Seyr kıl gülzâra gör bülbül nice
Takrîr eyler ders-i ‘aşkı bî-kitâb

8. ‘Aşk-ı Sîmurgı tarîk-ı vuslatı
Hüdhüd-ı ‘Attâr'ı söyler bâb bâb

9. Sayd-gâh-ı ‘aşkda sen tek esîr
Bî-had ey Mîr Nigârî bî-hisâb

10. ‘Âşıkãne güft ü gû eyler gönül
Perde atmış tab‘ söyler bî-hicâb

68.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Cânânımı vir ya al cânımı yâ Rab
Öldür beni ya lutf eyle dermânı yâ Rab

2. Koyma beni bu hıdmet ü lezzetde kerem kıl
Âzâd eyle vir destime fermânımı yâ Rab

3. İrsâl eyledim Ka‘be-i ‘aşkına revânım
Luft-âne kabûl eyle bu kurbânımı yâ Rab

4. Hicrân odı yandurdı beni âh ki tebdîl
Kıl vuslata bu âteş-i hicrânımı yâ Rab

5. Sûzâne-i hırmân eyleme râh-ı talebde
Dîdâr ile teskîn eyle sûzânımı yâ Rab

6. Gül-geşt-i revânımdan ırağ itme şarâbı
Şâd-âb eyle sahrâ-yı gülistânımı yâ Rab

7. Nev-reste bu güldestemi her yerde ‘azîz it
Şâyeste-i dergâh eyle dîvânımı yâ Rab

8. Erzâkımı ihsân eyle bî-minnet-i mahlûk
Feyzâne kerem eyle ‘azîz nânımı yâ Rab

9. Sâbit-kadem it kûh-ı tevellâda revânım
Hıfz eyle benim hûrşîd-i îmânımı yâ Rab

10. Maksûdına yol virmegil agyârı zebûn it
‘Afv it beni mağmûm eyle şeytânımı yâ Rab

11. Magfûr eyle bu Mîr Nigârî kulunı hem
Gör lutfunı görme benim ‘isyânımı yâ Rab

69.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Çıkmadı sâhib-i da‘vâ ne ‘aceb
Açmadı bayrak-ı bâlâ ne ‘aceb

2. Çıkdı çün fırka-i Deccâl velî
Çıkmadı Mehdî Mesîhâ ne ‘aceb

3. Atdı âteşlere Nemrûd bizi
Gelmedi bir Halîl-âsâ ne ‘aceb

4. İrdi Fir‘avn bizim dâdımıza
İrmedi bir yed-i beyzâ ne ‘aceb

5. Dîvler aldı bütün etrâfımızı
Kılmadı bir isr-i esmâ ne ‘aceb

6. Olmadı millet-i İslâma kömek
İrmedi bir meded âyâ ne ‘aceb

7. Olmadı dîn-i mübîn nakdi revâc
Kalmadı revnak-ı garrâ ne ‘aceb

8. Bulmadık bir zafer âyâ ne içün
İrmedi nusret-i Mevlâ ne ‘aceb

9. Ey Nigârî kadir-i mîrim içün
Tevbe kıl söyleme hâşâ ne ‘aceb

70.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Aldı müştâkları hayret ü mât ey sâkî
Bes lebinden kerem it âb-ı hayât ey sâkî

2. Bâde-i nâbdan özge bize teskîn virmez
Yaramaz kârımıza âb-ı Fırât ey sâkî

71.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sâye-i âb-ı lebindendi hayât ey sâkî
İltifât-ı nazarındandı necât ey sâkî

2. Nola ol sâyen ile gönlümü teskîn idesin
Viresin ez pey-i Hak bâde-i zât ey sâkî

HARFÜ't-TÂ'

72.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ey şeh-i 'âlem-i nûr ey meh-i hûrşîd-sıfât
Sen gibi 'âlem-i dâreynde yokdur bir zât

2. Sana mânend bulunmaz sana yokdur hem-tâ
Sana benzer kim olur yok sana benzer heyhât

3. Başka meddâha ne hâcet sıfat-ı zâtına kim
Vâsıfın Mushaf u İncîl u Zebûr u Tevrât

4. Özge i'câz ne lâzım sanemâ te'yîd içün
Yeter ikrârına Kur'ân-ı hüveydâ isbât

5. İhtifâ eylemek olmaz ki hüveydâdır bu
Hûrşîd-i âlemsin gayr-ı vücûdun zerrât

6. Berk-efşânlık ider her tarafın şu'le virür
Bir çerâğın ki alur feyz-i ziyâsın cehât

7. Kãmetin serv-i dil-ârâ vü yedin berg-i semen
Çeşmin âhû-yı Hoten kâkülün ey gül-nefehât

8. Ne kadar var dü âlem ü ne kadar var felek
Gül-i ruhsârına her lahza virürem salavât

9. Ne gam eyler sanemâ var penâhı sen tek
Nâil-i rütbe olur sâye-i lutfunda 'usât

10. Mahzen-i dilde bulunmazdı bu nazmıla güher
Virmeseydi nazarın ger ana feyz-i berekât

11. Kılmagil Mîr Nigârîyi keremden mahrûm
Ey vücûdı heme rahmet heme güftârı berât

73.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Bundan artuk ne olur şükr ile ey dil 'izzet
Eyledin sıdkıla kim pîr-i mugãna hizmet

2. Uymayup zâhide erbâb-ı riyâdan geçdin
Dâmen-i sâkiye el urdun ey ‘âlî himmet

3. Rütbe-i ‘abdiyete rütbe-i şâhî yetmez
Sana mahsûs bu rütbe sanadır bu devlet

4. Çekme ferdâ gamın Allâh'a havâle eyle
Gir harâbâta bugün eyle müdâmî işret

5. Dişleyüp hayret elin olmadın ey dil nâdim
Der-i meyhâneye dûş eyleme fevt-i fırsat

6. Nîk yâ bed ne ise kendine bir ad it kim
Gün gibi âdeme ‘âlemde gerekdir şöhret

7. Kılma mey-hâreleri kapundan mahrûm
Ey vücûdı heme rahmet heme kârı ni‘met

8. Sâkî dâire-yi mihrine devrân itdi
Kesmede devre[y]i ol irdi bana kim nevbet

9. Heme dem cilve-i sâkî heme dem devre-i câm
Kıldı ey Mîr Nigârî beni her dem hoş vakt

74.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Çık gûşe-i ‘uzletten ey zâhid-i bî-‘işret
‘İşret-kede[y]i seyr it reşk-âverdir cennet

2. Şâhin-şeh-i meyhâne ser-mest salâ eyler
Meyhâneye düş gûş it fevt eyleme gel fırsat

3. Gör sâkî-i devrânı ser halka-i rindânı
Gir dâireye devr it çek bâde-i bî-minnet

4. Ravza-i behişt içre olsan yine ey zâhid
Çıkdın ki bu ‘âlemden bî-mey sana yok vuslat

5. Rindân-ı taleb-kâra zindân-ı belâdır ol
Lezzet-kede[y]i cennet-i bî-işret ü bî-rü’yet

6. Ey ‘âlim-i hey’et-gû ders-hânede yokdur bu
O zevk ki bahş eyler meyhânedeki hikmet

7. Meyhâne-i ‘âlemde bir bahş-ı Hudâdır bu
Ey Mîr Nigârî yok mey-hârlığa ‘illet

75.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

2. Kim virdi haber âyâ kim gördi bu ‘âlemde
Mi‘râc-geh-i yâri bî-rehber ü bî-himmet

3. Almadı serâ-perde ol gonçe-i pür perde
Göstermedi ruhsârın yakdı beni bu hasret

4. Peymâne-i çeşminde gördüm ki mey-i ânı
Mestânelik el virdi aldı beni bir hayret

5. Pâ-bûs-ı dil-ârâsı bin câna değer ammâ
Bir cânıla yok bende hayfâ ki ana tâkat

76.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bu ‘amel-hâne-i âlemde ki tâ var hayât
Bir ‘amel kıl ki ola bârî bâdî-i necât

2. Eyle rindâne ‘amel zünd ü riyâyı terk it
Kalmaya sînede aslâ eser-i Lât [u] Menât

3. Ne kadar var beden içre dilâ cünbiş-i cân
‘Aşkıla muzdarib ol eyleme gayr-ı harekât

4. Ayağ al mey-kede-i temkîne düş şâm [u] seher
Koyma elden yere peymâne-i bâde-i sebât

5. Sâkin-i bâr-geh-i pîr-i mugãn ol heme dem
Çünki ol yerde olur bâde-i feyz ü berekât

6. Bahş-i cân eyledin ey Mîr Nigârî câma
Ne gamın kim yeter ‘âlemde sana bu hasenât

77.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Dilâ kıssa-i Ferhâd ile Mecnûnı güzel yâd it
Gezerken kûh u sahrâ dâmenin dut âh u feryâd it

2. Cihan-sûz eyle bir feryâd kıl kim yansun ‘âlemler
Yakılsun mülk-i mihnet külbe-i hicrânı berbâd it

3. Meger yok ey büt insâfın ki bir dem dimezsin kim
Felekde incidir âhın mesîhânı yeter dâd it

4. Ser-i kûyunda sor üftâdeler hâlin ki ey zâlim
Yeter bîdârlık bunca gel imdi terk-i bî-dâd it

5. Harâb-ı çeşm-i humârım nazar kıl ey gözüm bir dem
Serâ-yı gönlümü berbâd kılmış firkat âbâd it

6. Kılup terk-i vera‘ rüsvâ-yı ‘âlem ol ki ‘âlemde
Garaz bir ad imiş Mîr Nigârî sen de bir ad it

7. Tutup dâmân-ı rüsvânı çeküp bâde-i sevdânı
Düşüp meyhâne küncünde harâbât ehlin irşâd it

8. Salup raht-ı ikâmet hâb-gâh-ı Rûmda eğlenme
Kemâlât ehli yok bu yerde ‘azm-i hâk-i Bağdâd it

9. Beni mahrûm idüp mağmûm kılma bir kerîmâne
İlâhî gonçe-i ümmîdimi keşf eyle dilşâd it

78.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Güzergâhındadır gülzâr-ı kûy-i gül-‘izâr elbet
Sabâ benden niyâz it öp ayağın sad hezâr elbet

2. Reh-i sevdâdan ey dil geçme gel zîrâ ki bir vakti
Kılar cevlân nazar-gâhında ol gülgûn-süvâr elbet

3. Eger bezm içre yokdur sûziş-i mey-hârlar ammâ
Ne gam zîrâ gelür bir vakt nigâr-ı tâb-dâr elbet

4. Murâdın hâsıl ey dil ni‘met-i uzmâlara nâil
Olursun kim irer bir peyk ü mürg-i tâc-dâr elbet

5. Nidâ eylerse erbâb-ı gönül bir dem hulûsâne
Gelür cânib-i dilberden sadâ-yı sad hezâr elbet

6. Tahammül bâyed ey dil sûre-i Yûsuf sana kâfî
Ümîdin kesmegil Hak'tan olursun kâm-kâr elbet

7. Ger ey Mîr Nigârî gam yedinse şâdımân ol kim
Gelür sayyâd-ı ikbâlin elinde bir şikâr elbet

79.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Gel ey serv-i revânım dilberâne eyle reftâr it
Güzel reftârına kebk-i hırâmânı giriftâr it

2. Giriş bahs-i kelâma vir nizâm elfâz nûşına
Şirîn-gû tûtiyi ol dem esîr-i kand-i güftâr it

3. Tutuşmuş âteş-i hicrânıla dil hastedir imdi
Şarâb-ı nâb-ı la'linle devâ-yı derd-i bîmâr it

4. Leb-i la'lin temennâsıyla kanlar ferş idüb ey dil
Döküp yaşlar dem-â-dem yeryüzün lü'lü'-i şehvâr it

5. Dem-â-dem bâd gül-ruhsâr-ıla ey merdüm-i çeşmim
İzâr-ı kûh u sâhrâyı döküb hûnâb-ı gülzâr it

6. Esîrin câna gelmiş ey sabâ feryâd-ile her dem
Ola rahm eyle 'arz eyle bu güftârı tekrâr it

7. Geçüp âlâm-ı 'âlemden düşüp meyhâne küncünde
Dilâ fikr eyle dildârı dem-â-dem şevk-i dîdâr it

8. Kalem al destine ey tab'-ı şîrînim habîbâne
Yazup esrârı eş'âr-ı ciger-sûz-ıla iş'âr it

9. Gezer Mîr Nigârî vahşiyâne ey çep-endâzım
Urup bir tîr-i merdâne esîr-i zülf-i serdâr it

10. Habîbin hürmetiyçün vir murâdım her dü 'âlemde
Beni bî-çâre-i me'yûs kılma lutfun izhâr it

80.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Bî-çârelerin derdine bir çâre kıl ey dost
Ok-ıla cigerin[i] sad pâre kıl ey dost

2. Besdir bu çekdüğümüz 'akıl cefâsın
Algil bizi sahrâ-nişîn âvâre kıl ey dost

3. Al cânımızı söylerüz ammâ dimeyüz biz
Ruhsârını gizle günümüz kara kıl ey dost

4. Sûzânedir ol âteş-i hicrânına yanmış
Dîdârıla bir lutf dil-i zâre kıl ey dost

5. Dîdârına müştâkdır ‘aynım nigerândır
Bir nîm nazar âşık-ı dîdâra kıl ey dost

6. Müştâk-ı cemâlin seni ister bir inâyet
Ol tâlib-i dîdâr-ı vefâdâra kıl ey dost

7. Al cânımı bir cilve ile bile bir ikrâm
Bu Mîr Nigârîyi taleb-kâre kıl ey dost

81.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Kerem kıl ‘âşık-ı dîdâra bir lahza yeter nâz it
Niyazdârâna ihsân eylegil bezminde dem-sâz it

2. Eger düşvârdır terk ey sanem-sîmâ habîbâna
Yine rahm eylegil ger nâz idersen bârî birâz it

3. Beni rüsvây-ı ‘âlem kılgil söylesün her kim
Budur dîvâne-i bî-tâ cünûnân içre mümtâz it

4. Diler gönlüm dem-â-dem isterem kim güller açılsun
Sînemde ‘aks-i rûyundan nikâbın bir nefes bâz it

5. Mey-i la‘lin temennâsındadır her dem temennâsın
Kerem kıl söylesün şîrin açılsun tab‘ dil-bâz it

6. Müheyyâ eylegil bezmi ki ehl-i dil müheyyâdır
Ayağ al tîz getür âhengi çengi mutribâ sâz it

7. Sükân-ı kûyun içre ey habîbim lutf kıl bir yer
Nigârî bî-nevânı ‘âşıkãn içre ser-efrâz it

8. Ser-i kûyunda dildârın düşüp şâm u seher ey dil
Enîsin mûnisin yârın nigârın şâh-ı tannâz it

9. Gönül vir turre-i tarrâr kıl gel bir hevâ peydâ
Alup bir şeh-per-i pervâ pey-â-pey tîz pervâz it

10. Eger takrîr-i dil mümkin degül ahvâlini takdîm
Ola rahm eyleye ol serv-i nâzındır demî bâz it

11. Dilâ eş'âr üslûbunda sa'y it ol kadar tâ kim
Pesendîde-i ashâb-ı safâ ehl-i Şîrâzî it

82.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Şehdâb-ı leb-i la'lini ihsân eyle ey dost
Müştâk-ı ciger-sûzımı reyyân eyle ey dost

2. Keşf eyle ruhun 'âşık-ı dîdârı söndür
Bu ni'met-i uzmâ ile mihmân eyle ey dost

3. Ser-çeşme-i la'linle ciger-gâhımı kandır
Al cânımı dök kanımı kurbân eyle ey dost

4. Dâg-ı dil-i mecrûhuma şehdâb-ı lebinden
Bir katre-i cân-bahş ile dermân eyle ey dost

5. Bir kâse-i ser-şâr ile mest eylegil âhir
Öldür beni dîdâr ile handân eyle ey dost

6. Sâbit-kadem it şâm u seher bâğ-ı kûyunda
Şerh eyle dili bülbül-i hoş-hân eyle ey dost

7. Her şâm u seher vasf-ı dil-âvîz-i lebinle
Bu Mîr Nigârîyi dür-efşân eyle ey dost

83.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Ben 'âşık-ı şeydâyam şeydâlığıma rahm it
Bî-mûnis-i tenhâyam tenhâlığıma rahm it

2. Lutf eylegil ey cânân al gel elimi bir an
Üftâde vü bî-pâyam bî-pâlığıma rahm it

3. Gönlüm ser-i kûyunda bir zerre makâm ister
İkrâm eyle bî-câyem bî-câlığıma rahm it

4. Mihnet-zede-em ey cân yokdur bana bir dermân
Şâd eyle beni bir ân gam-hâlığıma rahm it

5. Ser-geşte-i sevdâyam âvâre-i sahrâyam
Hercâ-yı sabâ-sâyam hercâlığıma rahm it

6. Dîvâne-i bî-âram Ferhâd-ı Şirîn-kâram
Ser-mest-i kadeh-hâram rüsvâlığıma rahm it

7. Üftâde vü bî-hâlem bî-şeh-per-i bî-bâlem
Lâlâ-yı kuhen-sâ[l]am lâlâlığıma rahm it

8. Ey hûrşîd-i rahşânım ey şem‘-i şebistânım
Pervâne-i pervâyam pervâlığıma rahm it

9. Ey Mîr Nigârî di ol serv-i gül-endâma
Men ‘âşık-ı şeydâyam şeydâlığıma rahm it

84.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ol gice kim ser-i zülfünle geçürdüm evkãt
Leyle-i kadr imiş ol virdi bana tâze berât

2. Müşk-efşânlık ider bâd-ı seher ey gül-ter
Gâlibâ ‘anber-i kâkülden alupdur nefehât

3. Koyma ey pâdişehim dâire-i hayretde
Kılmagil gönlümü bî-çâre ser-â-sîme vü mât

4. Miskînem hâcetim ol gãyete yanmışdır kim
Ne olur hâlim eger virmeye hüsnün sadakât

5. Muztarib olmaz idim bâdiye-i sevdâda
Virmeseydi eger ey mâh tecellin harekât

6. Ey demi nefs-i Mesîhâya viren kuvvet-i rûh
Cür‘a-i câm-ı lebinden dilerim tâze hayât

7. ‘Aks-i ruhsârını gösterdi ‘ızâr-ı dildâr
Sana yüz açdı bugün Mîr Nigârî mir’ât

85.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Cennetde olursam eger ey hûrî-kıyâfet
Billâh ki sensiz yine sönmez bu harârât

2. Bir cünbiş ile yakdı evim eyledi berbâd
Âyâ bu ne kãmet ne kıyâmet ne kıyâfet

3. Agyâr gözün remzini fehm eylemez itme
Mey-hâr degül anlamaz ol bilmez işârât

4. Her şey' ki bî-mevzi'dir 'ayn-ı hatâdır
Zühhâda kaş oynatma degül ârif-i hikmet

5. Berbâd eyle variyyetini ben gibi yandır
Pervâne kıl agyârları ey gözü âfet

6. Düşnâm-ıla güftârını almış yine cânân
Besdir bize ey Mîr Nigârî bu şerâfet

86.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Ey şûh-ı sitem-pîşe nedir bunca ihânet
Yok sizde meger mihr-i vefâ eyleme âdet

2. Ben 'âşık-ı sûzânı da bir su ile kandır
Ahbâbına eyler lebin ey şûh ziyâfet

3. Ter ter ne ki deryâ-yı firâvân eser itmez
Sînemdeki âyâ bu harâret ne harâret

4. Güftârına dil-dâde idim lîk şirîn-ter
Reftâr-ı kadin aldı karârım ne kıyâmet

5. İtdin beni peymâne-perest ey büt-i nev-res
Kıldın beni rüsvâ-yı melâmet ne kerâmet

6. Bî-gãyedir efsânemiz ey mâh dükenmez
Tâ kim ne kadar var bu 'âlem bu hikâyet

7. Ey Mîr Nigârî yere koy aşk u yâ in
Terk eyle nedir 'arşa irişmiş bu şikâyet

87.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Yâ Rab ne 'aceb kûy-ı nigârımda selâmet
Seg-nâm ola peyveste kuram taht-ı ikãmet

2. Vahşâne gezer silsile-i zülf ile bend it
Şeydâ dili tâ çekmeyelim kayd-ı melâmet

3. At perde-i ruhsârını ref‘ eyle hicâbı
Ref‘ eyle şeb-i firkat[ı] ey mâh-ı melâhet

4. Peymâne-i ser-şâr nisâr eyle pey-â-pey
Bî-misldir ‘âlemdeki bâde-i sehâvet

5. Oldum düşüp erbâb-ı garaz kırdı ayağın
Erbâb-ı harâbât ile kim kıldı ‘adâvet

6. Meyhâneler içre heme dem pîr-i mugãnın
Öpdüm ayağın sundu bana dest-i icâbet

7. Bî-bâde geçinmekden ibâ eyledi gönlüm
Tâ âmir-i meyhâneye kim kıldım inâbet

8. Ol gördü ki peymâne-keş-i bâde-i ânem
Çâkerliğe sundu bana ser-hatt-ı icâzet

9. Ne câm u ne Cem bil yok idi günbed-i mînâ
Ol vakt ki peymâneye kılmışdım irâdet

10. Ey nâhî ne mümkin bana bî-bâde geçinmek
El çekmezem ol kârdan er kopsa kıyâmet

11. Ey Mîr Nigârî meye teslim eyledim cân
Besdir bana dâreynde mahzâ bu kerâmet

88.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Tûtiyî-tab‘ meger nûş kılup âb-ı nebât
Şekker-efşânlık ider böyle bu şîrîn kelimât

2. Her zaman ‘arş ile oynar yere düşmez nazarın
Ne yüce rütbedir ey ‘âşık-ı ‘âlî-tabakãt

3. Yeter ey vâ‘iz-ı ahmak bize mi‘râc-ı vüsûl
Sizin olsun elem-i firkat ü zevk-i derecât

4. Nezr ü yâ hums vü yâ înki zekât her ne ise
Bî-nevâyam bana bahş eyle nigârım sadakât

5. Aç der-i hüsnünü ihsânını şâyân eyle
Bahş kıl ‘âşık-ı miskînine feyz-i hasenât

6. Koymadı sabr u sükûn aldı karârım ne ‘aceb
Bu ne cilve bu ne işve bu ne şîrîn harekât

7. Gevher-efşânlık ider Mîr Nigârî meger ol
Kân-ı deryâ-yı kerâmetden alupdur kelimât

89.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. ‘Uşşâk ile [ey] vâ‘iz-i bed-gû ne ‘adâvet
Oydun yine şeytâna şerâret ne şerâret

2. Bî-câ yere erbâb-ı dilin gönlünü yıkdın
Ka‘beye taş atdın bu şekâvet ne şekâvet

3. Ehl-i hakka nâ-hak yere bed-gûluk idersin
Geçmiş meger ol gerdânına tavk-ı dalâlet

4. Azdın ne ‘aceb fikr-i enâniyyete düşdün
Vesvâslık itdin bu sefâhet ne sefâhet

5. Güftâr ile bir yer yine dûzahta kazandın
Ey muğrik-ı deryâ-yı dalâlet ne kabâhet

6. Ey tâli‘i bed ü cîfe-hâr ey cehl-i mürekkeb
‘Uşşâk ile uğraşmadır elbette gavâyet

7. N’oldu ‘acabâ böyle ki hezyâna girişdin
Yetmez mi ki ey bîhude-gû bunca betâlet

8. Tut dâmen-i ehl-i dili tevbe-i nasûh it
İhlâs ile tâ çekmeyesin dâg-ı nedâmet

9. Ey Mîr Nigârî yine şeytâna taş atdın
Dökdün gözünü gör bu sa‘âdet ne sa‘âdet

90.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Olmadı hicrân bize maslahat
Gelmedi cânân idin meşveret

2. Def‘-i gam-ı hicre n’olur bâdeyi
Sâkî-i meyhâne ide merhamet

3. Müfti-i meyhâneye kılgil suâl
İçkiye fetvâ yaza yüz mes’elet

4. ‘Aşk-durur sürmesi çeşm-i dilin
Şevk mili hüsn-durur mükhulet

5. ‘Aşk ile pâ-tahtı Nigârî kurup
‘Abd-i hüsündür sever ol saltanat

Rubâî

91.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sandılar ehl-i dilin zârın ‘abes ey sâkî
Kâr-ı peymâne-i ser-şârın abes ey sâkî

2. Kadeh-endâzlar içre eyle devrân eyle
Bilsün erbâb-ı vera‘ kârın ‘abes ey sâkî

Rubâî

92.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Eylegil mey lebinden bize bahs ey sâkî
Yaramaz özgeden itmek size bahs ey sâkî

2. Kıl atâ şehd-i lebinle mezeyi cânımıza
Eylegil şâm u seher yüzyüze bahs ey sâkî

HARFÜ's-SÂ’

93.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Uyma ey dil yile kılma til-i berbâd ile bahs
‘Ukalâ eylemez elbette perî-zâd ile bahs

2. Hazer it çeşm-i çep-endâz ile kec söylemegil
Kıymagil cânına gel eyleme cellâd ile bahs

3. Her ne söyler sana mug söyle belî yok dime kim
Kılmaz erbâb-ı hired sâhib-i irşâd ile bahs

4. Kadh-i erbâb-ı kadehden hazer eyle zîrâ
Deşt-i hırmâna düşer eyleyen evtâd ile bahs

5. Gamzeye kem bakanın çeşmine ağlar gelür
Eyleyen pâ-zede-i kahr olur üstâd ile bahs

6. Şems rûyunla hüsün bahsine girmez ne ‘aceb
Ağzına sığmaz anun Hudâ-dâd ile bahs

7. Var sünbülde eger bûy-ı dil-âvîz ammâ
Başına düşmez anun kâkül-i gülzâr ile bahs

8. Şevk-i şîrîn-leb ile ağlayarak olmaz ‘aceb
Duta dağlar eteğin dil ide Ferhâd ile bahs

9. Kanı ey Mîr Nigârî kadeh-endâz-ı elest
Taraf-ı ‘aşk tutup eyleye zühhâd ile bahs

94.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Olmadı bugün teskîn-i hicrânıma bâ‘is
Dildâr ile dün eylediğim zevk-i ehâdîs

2. Biz nâz u niyâz ile geçendik gice ammâ
Söylendi seher bir niçe bîhûde havâdis

3. Bahs eyledi şeb-tâ-seher uşşâk-ı sühan-sâz
Ammâ yine kaldı ser-i zülfünde mebâhis

4. Erbâb-ı vera‘ virdi keder bezm-i safâya
Bilmem nereden geldi o mâye-i habâ’is

5. Bâ‘is nigeh-i şûrişin ey âfet-i devrân
Her fitne cihân içre ki el-hak ola hâdis

6. Ferhâd ile Mecnûn rakamın çekdi ki üstâd
Yazdı beni ser defter-i ‘uşşâkda sâlis

7. Ferhâd gidüp geldi bana nevbet-i Feryâd
İmdi benim ey Mîr Nigârî ana vâris

95.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Gamzen oynar imdi kıykac el-gıyâs
Remy eyler tîr-târâc el-gıyâs

2. Çeşm-i şûrun ey gözüm eyler hisâb
Dem-be-dem bin cânı bir bâc el-gıyâs

3. Der kemend-i kâkülündür fevc fevc
Zümre-i sultân-ı zi't-tâc el-gıyâs

4. İştiyâkın kâ‘besinde sûz-nâk
Söyler ey meh şâh-ı bî-tâc el-gıyâs

5. Ni‘met-i dîdârdan ister nevâ
‘Âşık u müştâk-ı muhtâc el-gıyâs

6. Veh ne istignâdır imdâd itmedin
Pârelendi cism-i Hallâc el-gıyâs

7. El-meded ey sârbân ey reh-nümûn
El-meded ey merd-i minhâc el-gıyâs

8. Garka-i deryâ-yı isyânam henûz
El-gıyâs ey mîr-i mi‘râc el-gıyâs

9. El-meded Seyyid Nigârîdir zebûn
Yâ Alî yâ şîr-i kallâc el-gıyâs

96.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Cilâ-yı kalb-i rindâne meh-i peymânedir bâ‘is
Zıyâ-yı bezm-i mestâne mey-i tâbânedir bâ‘is

2. Seg-âsâ bî-nevâlık subh u şâm meyhâne küncinde
Güşâd-ı bâb-ı feyz [e] sâkî-i devrânedir bâ‘is

3. Niyâz eyle dem-â-dem ey gönül kim nâz-ı mey-hârân
Der-i meyhâneden bi'l-külliye hicrânedir bâ‘is

4. Harâbât ehlin inkâr itmek olmaz çünki bu kirdâr
Harîm-i Ahmed-i Muhtârdan hırmânedir bâ‘is

5. Ser-â-perde-i ihfâdın tulû‘-ı mihr-i maksûde
Giceler subha dek pervâne tek sûzânedir bâ‘is

6. Kılup sîr-âb hûnâb-ı cigerle eylemiş teskîn
Nazar-bâzânı peykânın güzel ihsânedir bâ‘is

7. Yazup esrâr-ı sevdânı rumûz-ı çeşm-i leylânı
Nigârî Mecnûn-âsâ tâze bir dîvânedir bâ‘is

Rubâî

97.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Câm-ı serşârını kıl başıma tâc ey sâkî
Şâh-ı Cemden ki alam bir nice bâc ey sâkî

2. Cür‘a-i câmın ile tab‘ımı sultân eyle
Virsün erbâb-ı sühan cümle harâc ey sâkî

Rubâî

98.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Çeng ü âheng ile vir bezme revâc ey sâkî
Tâ ola bâde-i meyhâne revâc ey sâkî

2. Kâr idüp cânıma gam la‘l-i lebinden ayru
Eylegil derdime la‘linle ilâc ey sâkî

HARFÜ'l-CÎM

99.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ey kamer-tal‘at ey rütbe-i pesi mi‘râc
Nüh felek beste meger hâs kulundur muhtâc

2. Hûrşîd ü mâh-ı cihân-tâb şâhân-ı feleki
Bendegân-ı ser-i kûyundı seher ü şâm bî-tâc

3. Pey-revin şâm u seher fırka-i ervâh belî
Çâkerin zümre-i nûrânî tarîkın minhâc

4. Mâye-i pertev sâye-i cihan-tâbındır
Çünki sen ‘âlem-i kevneyne sirâc-ı vehhâc

5. Hansı rûhânîdir ol kim sana gerden eğmez
Hansı nûrânîdir ol kim sana virmez ol bâc

6. Deşt-i sevdânı gezer ‘âşık-ı şeydâ doğru
Eylesen bir nazar ey kân-ı kerâmet kıykac

7. Hamd-i Mevlâ ki nazar-bâzlığım kâr itdi
Bağrına basdı gözüm hâk-i tarîkın bulkaç

8. Hâk-pây-ı seg-i ser-geşte-i kûyun ey mâh
Âh heyhâ çekerim âh olaydım ben kâc

9. Lutfuna nisbet ey kân-ı atâyâ deryâ
Görünür katre-i nâ-çîz ü nokta emvâc

10. Mahz bir ben degülüm tâlib-i ikrâm-ı derin
Sâil-i bârgehindir heme merdân u ezvâc

11. Merhamet tâcı diler Mîr Nigârî ey şâh
Merhamet eyle ki miskîn-i yetîmdir bî-tâc

100.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sana hem-çeşm görünmez sana kimdir hem-tâc
Sana mânend bulunmaz sana ‘âlem muhtâc

2. Ey meh-i mâye-i mâhiyyet-i Âdem ‘âlem
Olmasaydın ebed olmazdı ‘ademden ihrâc

3. Bâ‘is-i ferş ü ey ‘arş-i mu‘allâ sebebi
Pestdir mertebe-i şânına nisbet mi‘râc

4. Şeb-i mi‘râc ki berk urdu Burâkın na‘li
Mâh yandırdı meşâ‘îl ki virüp çerha revâc

5. Kıble-i ‘âlem-i kudsî ser-i kûyundur kim
Zâyiri zümre-i ervâh Cibrîl mîr-i hâc

6. Nazar-ı Ka‘be vü takbîl-i Hacerle bulmaz
Kâm eger hâk-ı ser-i kûyunu öpmez hicâb

7. Bir suâldir sebeb el-hâsıl senden yohsa
Gayr-ı güftâr degül bâ‘is-i dâr-ı Hallâc

8. İltifât-ı nigehin ‘ayn-ı inâyetdir kim
İstikãmet sunar ol her kime bahsa kıykac

9. Tâlib-i tâc gubâr-ı kademindir ihsân
Eylegil Mîr Nigârî başı açık muhtâc

101.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Gonçe emîrâne koyup başa tâc
Bağçe serâlardan alupdur harâc

2. Câme-i sûrâne giyüp tâze gül
Bâğa ‘arûsâne virüpdür revâc

3. Seyr-i surûrâne kılur andelîb
Gonçe ‘arûsâne kılur ibtihâc

4. ‘Âşık u ma‘şûk çemen ü gonçe gül
Bülbül-i şûrîde kılup imtizâc

5. Ey büt ayağ al ki hırâmânına
Tâ ki nisâr eyleye gülzâr bâc

6. Hüsn-i hüveydâna gerekmez delîl
Şemse kıyâsâ ne gerek ihtiyâc

7. Tab‘-ı şirîn şi‘r-i şeker-bâr ile
Eyledi ‘arz-ı garaz ihtiyâc

8. Kıldı lebin vasfını manzûm-hûb
Mîr Nigârîyi belâgat-mizâc

102.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Eller cem‘ olur hâl-i perîşânımı görgeç
Dağlar dağılur tîşe-i efgãnımı görgeç

2. Güller saçılur la‘l-i lebinden gelerek tâ
Her şâm u seher çeşm-i dür-efşânımı görgeç

3. Bakdıkça bana gamzelerin kanıma kaynar
Çeşmin susuyor bağr-ı pür-alkanımı görgeç

4. Bîmâr gözün derdini tâlibleri gördüm
Terk etti benim âteş-i hicrânımı görgeç

5. Havf eyleyen ol âteş-i niyrân eleminden
Nîrâne sığındı dil-i sûzânımı görgeç

6. Hüsnâlık ile hûrşîd-i rahşânı kıl yâd
Olmaz mı hacel ‘ârız-ı cânânımı görgeç

7. Yer ehli bilürdi beni gök ehli Nigârî
Bildi kamu ‘arşı yakan efgãnımı görgeç

103.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Gãlib olmuş derd-i sevdâ muhtelif olmuş mizâc
Ey habîbim şerbet-i şehdâb-ı la‘lindir ‘ilâc

2. Nükte-i Kur’ânı idrâk eylemez bilmez fakîh
Zümre-i ‘uşşâk-ıla kılmaz anun-çün imtizâc

3. Bâr-ı hüccetden mu‘arrâdır kadeh-hârân-ı ‘aşk
Mezheb-i rindânîde burhâna yokdur ihtiyâc

4. Gayr güftâra ne hâcet kâfîdir harf-i sükût
Vâ‘izin iskânına çün nef‘ virmez ihticâc

5. Zülf tek pâ-mâl olaydım subh u şâm âyine tek
Bir göreydim cân vireydim ‘ârızın ey mâh-kâc

6. Zühre ey meh müşterîdir gevher-i eş‘ârıma
Mihr-i la‘linden bulup tâ zerre-i tab‘ım revâc

7. Sanma ey Seyyid Nigârî gördüğün gül-gûn külâh
Şu‘le-i âhımdır ol dilden çıkup başımda tâc

104.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Sadâ eyler kûyun kelbi ki ben tek bî-nevâ görgeç
Kılurlar âşinâlar bir birine merhabâ görgeç

2. Seg-i kûyunla seyr eyler gönül şâm u seher zîrâ
Tarîk ehline âdetdir uyarlar reh-nümâ görgeç

3. Gönül âh eyledikce her taraf cevlân ider başım
Temevvüc eyler elbet bahr şiddetlü hevâ görgeç

4. Gubâr-ı makdemin yâd eyledikce çeşm olur nem-nâk
Bi‘aynih eyle kim gözler yaşarur tûtiyâ görgeç

5. Cefâ mu‘tâdı gönlüm ey gözüm bir hâle yetmiş kim
Sürûr eyler dem-â-dem leşker-i derd ü belâ görgeç

6. Biter yerden nebât-ı gam yağar gökden belâ her dem
Ki ben tek yeryüzünde her zaman bir mübtelâ görgeç

7. Nigârî dem-be-dem ağlar gözüm her dem yanar cânım
Dem-â-dem cûş ider kanım zemîn-i Kerbelâ görgeç

105.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Câna geldim neyleyem kim çâre yok olaydı kâc
Ey mu‘âlic ‘âlem içre derd-i ‘aşka bir ‘ilâc

2. Sıhhat ümîdin götür benden ki müşkildir bana
İstikãmetden ki düşmüş münharif olmuş mizâc

3. Meclis-i agyârdan geçdim ki bildim nekbetin
Sohbet-i hârâya zâhirdir ki tâb itmez zücâc

4. Ey fakîh-i medrese matlab hüveydâdır bana
Neylerem ‘illet gezüp kim ana yokdur ihticâc

5. Bir perî-peyker melek-ruhsâr sevdâsında cân
Teslim itdim yerde gökde buldu sermâyem revâc

6. Hıdmet itdim bir cünûn-ı ‘aşka buldum bir makâm
Sıdkıla kıldım itâ‘at gayrden aldım harâc

7. Ey Nigârî dâg-ı sevdâ içre evvel bend bend
Yandım alışdım dutuşdum âhir itdim imtizâc

106.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Düşer toprağa dil zülfün serinde bir hevâ görgeç
Te‘alluk eylemek resm-i segândır bir nevâ görgeç

2. Görüp kanlu sirişkim yögrüşüp itler mezâk eyler
Ki zühd ehline adetdir sevinmek şorba görgeç

3. Öper hâk-i peyin fi'l-hâl gönlüm dürd-nûşânın
Ki ashâb-ı hulûs eyler sücûd ehl-i Hudâ görgeç

4. Dem-â-dem ger niyâz itsem yine ol serv nâz eyler
Ki nâz eyler belî erbâb-ı devlet bî-nevâ görgeç

5. Cemâlin pertevi kanda olursa segridir cânım
Gidüp pervâne çâbük-ter ne yerde bir ziyâ görgeç

6. Görem hıfzeylesün Mevlâ ne çâbükdür gözün zîrâ
Dil-i vahşânemi sayd eyledi ol ibtidâ görgeç

7. Nigârî cevr-i gamzenden şikâyet eylemez ammâ
Kılur izhâr-ı ahvâlin gedâlar pâdişah görgeç

107.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Kıl siyâset nefse kılsun tâ‘at ey erbâb-ı tâc
Bende kim havf eylemezse şâhına virmez harâc

2. Âteş oldum bend bend yandım ki yakdım ‘âlemi
Yanmadın pervânesin elbette yandırmaz sirâc

3. Pâk kıl şîşe-i kalbi menzil-i rindâne gel
Bâde koymazlar ana kim sâf dil olmaz zücâc

4. Ey viren sevdâya dil pâk eyle dil pâk eyle dil
‘Aşk bâzârında olmaz sâf kim bulmaz revâc

5. Ol reh-i ‘anber-feşân kim reh-güzârındır senin
Raht-hâb itdim has ü hârın gubârın başa tâc

6. Ey ki her dem ‘âşıkãne ben senin kurbânınam
Âteş-i hicrânıma şehd-âb-ı la‘lindir ilâc

7. Bâğ-ı sevdânın Nigârî bülbül-i şeydâsıyam
Bağr-ı pür hûnum gülümdür âh-ı gül-gûnum ağac

108.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ey felek ben tek giriftâr-ı belâ gördün mü hîç
Derd-keş-i mihnet-zede bir mübtelâ gördün mi hîç

2. Var mı gam-hâne-i ‘âlemde âyâ ben gibi
Mübtelâ gayr ez Hüseyn-i Kerbelâ gördün mi hîç

3. Var seyrin bunca kim ‘âlemde devrân eyledin
Kec gidiş kendin gibi bir bî-vefâ gördün mi hîç

4. Ey gönül gamlar çeküp hâlin perîşân itme kim
Bî-elem bir şâhı yâ în bir gedâ gördün mi hîç

5. Öyle sanam yokdur ammâ var ise bir söyle kim
Bir güli bî-hâr u bâli bî-belâ gördün mi hîç

6. Ey dil-i şûrîde-i şehr-i cünûn kendin gibi
Kişver-i ‘âlemde rüsvây-ı hevâ gördün mi hîç

7. Dil tek ey Seyyid Nigârî bunca kim ‘âlemde sen
Dem-be-dem yildin yügürdün bir belâ gördün mi hîç

Rubâî

109.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Subha dek yandı gönül kanı sabûh ey sâkî
Kanı ol kût-ı gönül kuvvet-i rûh ey sâkî

2. La‘line **leyte** vü **le‘al** sözin alma zîrâ
Bizde yok ‘ömr-i Hızır müddet-i Nûh ey sâkî

Rubâî

110.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sôfî bilmez mey-i sâfânı salâh ey sâkî
   Açmayup rûyine yüz reng-i felâh ey sâkî

2. Mey-i sâfınla sen ashâb-ı safâ gönlünü gör
   Göresin hayr du‘â şâm u sabâh ey sâkî

HARFÜ'l-HÂ

111.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sâkî kim elde ayağ oynadı atdı ekdâh
   Sundu mey-hârlara zevk-i safâ-yı ervâh

2. Şâm ervâh-ı mey-âşâmîler şâd kılup
   Câm-ı rûhânîlere dökdi şerâb-ı efrâh

3. ‘Âkıbet câm-ı Cemi kırdı benim başımda
   Ol kadar öpdüm ayaklarını kıldım ilhâh

4. Hatarât-ı emevî vesvese-i şeytânî
   Nâ-pedîd oldu hurûc itdiği mey ke's-sifâh

5. Kâşifâne bugün ol pîr-i ma‘ârif söyler
   Muglakātı der-i meyhânede eyler îzâh

6. **Erinî erinî** diyeriz tâlib-i dîdârlarız
   Feth kıl perde-i maksûdumuzu yâ Fettâh

7. Ayağ ey bâde-peres al ki der-i mistabede
   Muntazır Mîr Nigârînin elinde miftâh

112.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Dolanam başına ey sâkî-i ser-şâr kadeh
Pây-mâl eyledi gam lutf eyle tekrâr kadeh

2. Mest-i lâ-ya‘kıl peymâne-i çeşmin ister
Nigehi cilve-i sermest ü ser-şâr kadeh

3. Çeşm-i humârına benzer diyü ey mâye-i cân
Kılmış ol ‘âşık-ı şeydâları mey-hâr kadeh

4. Eyledin kim bizi bî-‘akl u ser-â-sîme didim
Ne olur meskenimiz söyledi kuh-sâr kadeh

5. Ne kadar var felek gerdiş-i devrân itsin
Degmesün dest-i elem görmesün âzâr kadeh

6. Ne revâdur gele meyhâneye erbâb-ı vera‘
Ne münâsib ola agyâr sezâvâr-ı kadeh

7. Ne bilür câm nedür bâde-i gül-fâm nedür
Olmayan bâde-peres bilmeyen esrâr-ı kadeh

8. Dâhil-i zümre-i **lâ-havfün ‘aleyhim**den olur
Lâübâlî dolanur haşr fedâkâr kadeh

9. Koyma elden yere ey Mîr Nigârî nûş it
Ne kadar var dü ‘âlem ne kadar var kadeh

113.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Açar ol perde-i ruhsâre-i dildâr sabâh
Ki doğar şems düşer ‘âleme envâr sabâh

2. Ref‘ olur leyle-i hicrân açılur ârız-ı yâr
Ki atar bâd-ı kerem perde-i dîdâr sabâh

3. Bâd-ı ruhsâr-ı güle bülbül-i dil âh eyler
Âhı gülzâre salur mürg-i çemen-zâr sabâh

4. Fikr-i dîdârınla ‘ukde-i tab‘ım açılur
Açılur ey büt-i nev-gonçe-i gülzâr sabâh

5. Ayılur ‘ârızın er kim göre çeşmin mestî
Olur elbet gice sarhoşları hüş-yâr sabâh

6. Şeb-i hicrân elemi saldı ayaklara beni
Elim al tîz yetür ey kâse-i ser-şâr sabâh

7. Getür ey sâkî sabûhı nice hâb eyleyelim
Okuyor mürg-i seher lâle kadeh-dâr sabâh

8. Cem‘ olub gülşene hengâm-ı seher nûş idelim
Hoş olur bâde-i mül seyr-i semen-zâr sabâh

9. Subh tekrâr-be-tekrâr Nigârî söyler
Gãlibâ kim kılur ol virdini tekrâr sabâh

114.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Vâ‘iz-i laklaka-gû kılmadı ikrâr kadeh
Bilmedi kârını kim eyledi inkâr kadeh

2. Sûfî bende-i mug u meye giriftâr eyler
Kılsa ger mest kerâmâtını izhâr kadeh

3. Dolanam başına ey mug bizi mahzûn itme
Zâhidin ragmına ihsân eyle ser-şâr kadeh

4. Hâce meyhâneme gel ‘ilmine magrûr olma
Ki ide cehl-i mürekkebliğin izhâr kadeh

5. Keşf olur ‘ukde-i esrâr-ı mu‘ammâ açılur
Âşkârâ ider elbette ne kim var kadeh

6. Bulmazam kendimi ammâ buluram tâze revân
Vakt kim gösterür ol ‘ârız-ı dildâr kadeh

7. Gezme bî-câ yere ey Mîr Nigârî zîrâ
Bendedir feth-i tılısmât u esrâr-ı kadeh

115.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Olmasaydı mihr bir mâh ile elbet zâr subh
Ben gibi çekmezdi her bir lahza bin âzâr subh

2. Kayd-ı sevdâsın çeker bir meh-veşin ‘âlemde kim
Zâhir eyler sînede bin dâg-ı mihr-vâr subh

3. Derd-mend-i hasret-i dîdârdır kim her seher
Hâr-ı hicrân-ıla gül tek yakasın yırtar subh

4. Gün gibi güller açılmış bu ne gafletdir diyü
Âh-ı gayretle kılur bülbülleri bîdâr subh

5. ‘Âşık-ı ser-bâzdır hûrşîde cân teslim ider
Muhlisâne eyler ol sâdıklığın izhâr subh

6. Muntazır olmaz tulû‘-ı şemse manzûr eyleyen
Pertev-i mihr-i cemâlin Ahmed-i Muhtâr subh

7. Sen de bir hûrşîde ey dil cân virürsün ‘âkıbet
Her seher kanlar döküp ölsen eger hem-kâr subh

8. Devlet ey Seyyid Nigârî bulmuş ol kim derd-nâk
Fikr-i dil-dâr ile oynar şâm tâ dîdâr subh

116.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Mushaf-ı ruhsârı eyler tab‘-ı hoş-güftâr şerh
Tercemân-ı elf-yâdur kim eyler esrâr şerh

2. Vâkıf-ı esrârdır kim gûşe-i meyhânede
Tâlib-i ruhsâre eyler âyet-i dîdâr şerh

3. Müşkilât-ı ‘aşkı idrâk eylemek mümkin değil
Remziyâne kılmasa ger gamze-i dil-dâr şerh

4. Şerh-i şehdâb-ı lebin kand-i mükerrerdir meger
Fârig olmaz dil dem-â-dem kim kılur tekrâr şerh

5. Sâye-i sevdâda ey Seyyid Nigârî her ne var
Hamdü li'llâh eyledik esrâr-ı Mecnûn-dâr şerh

117.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Mâh mı görmüş meger kim böyle olmuş zâr subh
Hûrşîdin çıkmış yere kim kılmış andan âr subh

2. Târ-mâr eyler evin hûrşîdin ol meh bir nefes
Çıksa ger bî-perde izhâr eylese ruhsâr subh

3. Veh ne hoş demdir o dem ol mehveşin bezminde ben
Mest düşem tâ şeb çeküp peymâne-i ser-şâr subh

4. Öyle bir medhûş olam variyetimden bî-haber
Bilmeyem şeb kendimi hem olmayam huş-yâr subh

5. N'ola bir fırsat bulaydım dâg-ender-dâgımı
Şerh edeydim mâhıma şeb derdimi izhâr subh

6. Uymazam zîrâ gice gündüz beraberdir bana
Ey müezzin eylesen gãfilleri bîdâr subh

7. Şâm-ı firkat zahmeti meydâna gelmez lutf idüp
'Arz-ı 'ârız eylese gün tek eger dil-dâr subh

8. Başka bir devletdir ol kim cân virem hande-leb
Gün gibi dil-dâr izhâr eyleye ruhsâr subh

9. Şâm ey Mîr Nigârî ol kadar âh eyledim
Hamdü li'llâh perde-i dîdârı atdı yâr subh

118.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey gönül miftâh-ı mihr-ile olur esrâr feth
Bâb-ı muglâkãtı eyler kâse-i ser-şâr feth

2. Derd-i hicrân emr-i müşkildir meger lutf eyleyüp
Perde-i dîdârı bir gün eyleye dildâr feth

3. Eyleriz ferdâ kıyâmet perde-i dîdârını
İtmese dildâr şîrîn kılmasa dîdâr feth

4. Menzil-i dildâre irmek hayli müşkildir belî
Kılmasa der bend-i râhı râhı Mecnûn-vâr feth

5. Hergiz ey Mîr Nigârî rü'yet-i dildârı ben
Anlamazdım kılmasaydı âyet-i dîdâr feth

Rubâî

119.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Vâlih-i dîde-i mestânına bak ey sâkî
Sûziş-i hasret-i pervânene bak ey sâkî

2. İltifât eyle nazar-bâzını mahrûm itme
‘Âşık-ı teşne-i peymânına bak ey sâkî

Rubâî

120.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yanmışım nâr-ı firâkın ile çok ey sâkî
Bana göster yüzüni söyleme yok ey sâkî

2. Seyr-i dîdârın ile çeşmimi sîr-âb eyle
Bakmaya gayra gözüm kim ola tok ey sâkî

HARFÜ'l-HÂ

121.

Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Bâde-i cândır güzel neş’e-i dîdâr şûh
Sâkî dürer-i bî-bedel dîde-i humâr şûh

2. Gamze-i hûn-rîzdir çeşme-i hayvân dahı
Şâfî-i emrâzdır dîde-i bîmâr şûh

3. Çâresidir yârımın hançer-i bürrânesi
Mâyesidir çâremin tîr-i sitem-kâr şûh

4. Gam yemezem ey gönül gerçi sitemgerdir ol
Lîk revân-bahşdır dîde-i hûn-hâr şûh

5. Olmadı Âdem o kim olmadı rüsvây-ı ‘aşk
Bulmadı sıhhat o kim çekmedi âzâr şûh

6. ‘Aklım alup gönlümü atdı cenûb dağına
Kıldı beni kûh-ken-i ‘aşk-ı Şirîn-kâr şûh

7. Mîr Nigârî bugün bayram-ı ‘uşşâkdır
Al giyüp gezdürür kâse-i ser-şâr şûh

122.

Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Tîr ü kemânıyla yâr eylediği bâza bah
Bâzî-i ebrûyı gör çeşm-i çep-endâza bah

2. ‘İşve-i cânâneye cilve-i peymâneye
Gamze-i şâhâneye dîde-i şehbâza bah

3. Bî-ser ü pâ pey-revân fırka-i cânbâzı gör
Câna heves eylemez zümre-i serbâza bah

4. Meclis-i hûbâna var seyr eyle gör kim ne var
Âh ne nazlar satar dilber-i tannâza bah

5. Mey-kede-i mihrde ‘âşık-ı küstâhlar
Şâm ü seher nev-be-nev eylediği nâza bah

6. Sayha-i sâzendeye levha-i hânendeye
Seyr eyle hûy hâyı gör pâ-yı ser-endâza bah

7. Hey hey-i ehl-i safây vey vey-i ehl-i semâ‘
Âh-ı ciger-hârı gör güm güm-i âvâza bah

8. Kulkul-i peymâneye gulgul-i mestâneye
Sûziş-i sâzendeye zemzeme-i sâza bah

9. Lehçe-i güftâr-ı yâr bâde-i la‘l-i nigâr
Nutkın açup söylüyor ‘âşık-ı dilbâza bah

10. Güfte-i erbâb-ı dil çokdu velî nükte-i
Mîr Nigârîyi gör Hâfız-ı Şîrâza bah

123.

Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Sâkî-i gül-renge bak elde gezer câm-ı sürh
‘Ârız-ı gül la‘li mül bâde-i hoş-nâm-ı sürh

2. Âteş urup cânıma sîneme daglar çeken
'Aks-i ruhı lâle-veş eylemiş ihrâm sürh

3. Bağrımı hûn eylemiş eşkimi gül-gûn dahı
Hasret-i la'l-i leb ü çehre-i gül-fâm sürh

4. Bayram-ı udhiyye mi 'âşık-ı serbâzını
Katl kılupdur meger hançer ü samsâm sürh

5. Mest çıkup her yana cilveli cevlân ider
Al binüp al ruh câme-i bayram sürh

6. Bâde-i gül-fâmdır mâh-ı gül-endâmdır
Yâr bana tâli'im eylemiş ikrâm sürh

7. Mîr Nigârî kalem aldım ele subh-dem
Âh gözüm dökdi nem eyledi bî-fâm sürh

124.

Müfte'ilün Fâ'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

1. Çehre-i cânânı gör keyfiyet-i âna bah
Eyledigi cilve[y]e itdügi cevlâna bah

2. Mey-kede-i mihre var bâde-i gülgûn 'ızâr
Gör ki ne hâlet virür şûriş-i rindâna bah

3. 'Âlem-i esrâr imiş cilve-geh-i yâr imiş
Mug-beçe-i mey-furûş sâkî-yi devrâna bah

4. Külbe-i ahzânıma rahm eyle bir sâye sal
Seyr eyle sûzânıma âteş-i hicrâna bah

5. Dâg-ı derûnum benim şi'r-i şerer-bâriden
Zâhir olur tab'ımın yazduğı dîvâna bah

6. Ey dil-i mücrim elem çekme kerem-kâra var
Mevce-i gufrânı gör lücce-i ihsâna bah

7. Mîr Nigârî nazar eyleme bed-kârıma
Âyet-i **lâ taknetû** müjde-i Kur'âna bah

8. Gark-ı günâham diyü eylemegil serzeniş
Gör ne ider magfiret rahmet-i Rahmân'a bah

125.

Müfte'ilün Fâ'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

1. Bağrımı pür-hûn idüp saldı beni kana ruh
Yakdı ciger-gâhımı lâle gibi yana ruh

2. Şehd-i lebin sâyesi çeşme-i cân-bahş hem
Tâb virür şems tek la'l-i bedahşâne ruh

3. Subh dem-i feyzdir mihr tek ey dil uyan
Vakt-i seher fer virür hûrşîd-i rahşâna ruh

4. 'Âşık-ı mestâneyem vâlih-i peymâneyem
Tâ ki çalup 'aklımı bahş kılup âna ruh

5. Âyine-i ândır âyet-i bî-fânîdir
Safha-i Kur'ândır dîde-i mestâna ruh

6. Eyle salâ ey gönül 'âşık-ı dîdâreye
Bahş-ı ferâvan ider yüz açup ihsâna ruh

7. Yakmış idi gönlümü Mîr Nigârî ezel
İmdi yanup yandurur kasd kılup câna ruh

8. Reşk-dih-i aydır hûrşîd-i bî-tâydır
Nûr-ı dil-ârâydır server-i hûbâna ruh

126.

Müfte'ilün Fâ'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

1. Gerçi sen tek gözüm gamzesi hûn-hâre yoh
Ben gibi 'âlemde bir bağrı bütün pâre yoh

2. Dökdü benim başıma leşkerini gam kamu
'Arsa-i 'âlemde bir ben gibi gam-hâre yoh

3. 'Arsa-i 'âlemde yok söylemezem ehl-i derd
Var velî ben gibi hîç güni kara yoh

4. Firkat odundan yaman derd beterdir bana
Mahrem ola söyleye derd-i dili yâre yoh

5. Görmedim 'âlemde bir hâzik-i emrâz-ı dil
Sabr idelim neyleyem derdimize çâre yoh

6. Pertev-i ruhsârına tâb getürmez baka
Dîde-i bîçârede tâkat-ı nezzâre yoh

7. Âhım odı âheni Mîr Nigârî yakar
Vechi nedir bilmezem te’sîri dildâre yoh

127.

Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Sende eger gamze var bende gözüm yâre çoh
Sende eger nîze var bende ciger-pâre çoh

2. Sen gibi yokdur bana Hind-i ciger-hâreler
‘Arsa-i ‘âlemde ger Hind-i ciger-hâre çoh

3. Ben gibi rüsvây-ı ‘aşk yokdu velâkin eger
Bâdiye-i mihrde Kays tek âvâre çoh

4. Bî-ser ü pâ çerh-zen ben gibi yokdur velî
Dâire-i çerhde gerçi ki devvâre çoh

5. Ah şifâ-hâne-i hikmete vardım tabîb
Söyledi yokdur sana çâre eger çâre çoh

6. Nâz yeter intizâr virme nikãb at yüzün
Keşf kıl ey mâh-ı men seyrine nezzâre çoh

7. Sâye-i zülfünde yok Mîr Nigârî gibi
Kara güni gerçi var anda güni kara çoh

128.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Mukayyed olmazam nâsıh sözünle ihtiyârım yoh
Karâr elden gidüp elde ki zülf-i zer-nigârım yoh

2. Degül bîhûde efgãnım ki artmış derd-i hicrânım
Harâb olmuş gülistânım yanımda gül-‘ızârım yoh

3. Ne gam gamdan eger gam-hârem olsaydı velî müşkil
Budur kim var bî-had gam velâkin gam-güsârım yoh

4. Yerimdir kûh u sahrâ söylemek dîvânedir zîrâ
Müdârâdır garaz günler geçirdim bir medârım yoh

5. Nigârî firkat içre dil çeker hasret yanar cânım
Ciger kanlar döker ağlar gözüm bir gayrı kârım yoh

129.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Bir nazar kıl ey sanem gözden akan deryâya bah
Gök yüzin tutmuş dem-â-dem âhiş-i bî-pâye bah

2. Tutma avratlar tarîkın ey gönül merdâne gel
'Arsa-i sevdâya gir erler tutan gavgãya bah

3. Subh u şâm eyler nidâ-yı **men yezîd** dellâl-ı 'aşk
Al hevâ-yı zülfi cânınla şirîn sevdâya bah

4. 'Aşk bâzârında nâmûs âr kâr itmez belî
Perde-i 'ısmetden el çek dâmen-i rüsvâya bah

5. Zeyd-âsâ 'aşk-ı Zeynebden dem urma kûyda
Kıl beyâbân seyrini Mecnûn gibi sahrâya bah

6. Çeşme noksandır kevâkib seyri ey dil subh u şâm
Arturur göz nûrını hûrşîd-i ruhsâr-âya bah

7. Virme ey Seyyid Nigârî gayra göz hergiz velî
Dâmen-i sevdâya el ur Hazret-i Mevlâya bah

Rubâî

130

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlün Fâ'
Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Yakdı beni 'aşk âteşi dâd ey sâkî
Al câm ile kıl gönlümü şâd ey sâkî

2. Ser-i kûyunda karâr eylemek ister gönlüm
Bundan özge ne diyem yokdı murâd ey sâkî

131.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Koyma teşne dili kılmaya dâd ey sâkî
Ki mey-i kâm seng-i dâd u sitâd ey sâkî

2. Ne revâdır ben dil-teşne[y]i nâ-kâm idesin
Yandırup virmeyesin mey-i murâd ey sâkî

HARFÜ'd-DÂL

132.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Sînemdedir ol dâg-ı temennâ-yı Muhammed
Gönlümdedir ol nâr-ı tevellâ-yı Muhammed

2. Agyâr elemi kalmadı aslâ ki dilimde
Her lahza gezer fikr-i dil-ârâ-yı Muhammed

3. Her lahza kılur gönlümü reşk-âver-i ‘anber
Efkâr-ı dü gîsû-yı semensâ-yı Muhammed

4. Eltâf-ı Hudâdır virür îmân-ı hakîkî
Dil-dâdelere zülf-i çelîpâ-yı Muhammed

5. İsrâda salup velvele mülk-i melekûta
Reftâr-ı şirîn kãmet-i bâlâ-yı Muhammed

6. Eyyâm u leyâlî heme ser-geşte vü hayrân
Reşk-zede-i leyle-i İsrâ-yı Muhammed

7. Tâ rûz-ı ezel gönlümü şeydâlığa salmış
Güldeste-i ruhsâre-i hamrâ-yı Muhammed

8. Birdir gice gündüz bana zîrâ ki serimde
Oynar heme dem berk-ı tecellâ-yı Muhammed

9. **El-minnetü li'llâh** menem rûz-ı ezelden
Pervâne-i esmâ-yı müsemmâ-yı Muhammed

10. Ser-halka-i rüsvây ü ser-hayl-i cünûnem
Tâ kim olubam ‘âşık-ı şeydâ-yı Muhammed

11. Ey Mîr Nigârî bana mahsûs u müsellem
Ser-hıdmet-i meyhâne-i sevdâ-yı Muhammed

12. Açmış ki şirîn tab‘ımı tûtî gibi söyler
Evsâf-ı leb-i la‘l-i şeker-hâ-yı Muhammed

133.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Merdânedir ol ki çeke peymâne-i Ahmed
Ferzânedir ol ki ola mestâne-i Ahmed

2. Ferhâd ü Mecnûn heme erbâb-ı cünûna
Sultanlık ider ‘âşık-ı dîvâne-i Ahmed

3. Tâvus-ı behiştdir yeridir huld-i muhalled
Her kim ola pervâne-i sûzâne-i Ahmed

4. İkbâli yegidir kim ola kâle-i meh-veş
İkbâl-i bed oldur ola bîgâne-i Ahmed

5. Nesh oldu kamu nakl-i hikâyât-ı lezîze
Bozdı revişin lezzet-i efsâne-i Ahmed

6. Ben bilmezem evsâfını Mevlâ bilür ammâ
Hûrşîde virür şa‘şa‘a gülhâne-i Ahmed

7. Ferdâ ‘arasât içre Nigârî ne gam eyler
Kim olsa bugün sûzıla pervâne-i Ahmed

134.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Bî-karâr olmuş vücûdum hem-çü bîd
Tâ gözümden servin olmuş nâ-pedîd

2. Bir güzelsin kim sana yokdur bedel
Çünki sen tek dîde-i ‘âlem ne-dîd

3. Dil-rübâ vü cân-fezâsın hoş-likã
Mâşaallâh âferîn hub âferîd

4. Ni‘met-i vaslın temennâdır bana
Eyleme mahrûm u kılma nâ-ümîd

5. Bülbül-i dil gülşen-i kûyında mı
Görmezem çokdan ki olmuş nâ-pedîd

6. Hâzıram savt-ı salâya muntazır
Beyle kim **hel min şehîd hel min şehîd**

7. ‘Âlem-i sevdânı gezdim görmedim
Sen tek ey Mîr Nigârî ey ferîd

8. Bî-elem gezdin fezâ-yı vahşeti
Ey emîr ey şîr-i hûrşîd ey reşîd

135.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Dâd kılam ey sanem tâ çend çend
Çend çend yanam yakılam bend bend

2. Bend bend a‘zâlarım tutmuş hevâ
Ney gibi feryâd kılam derd-mend

3. Derd-mend-i la‘linem kim subh u şâm
İsterem şehdâb-ı la‘lin şevk-mend

4. Şevk-mend-i la‘linem kim dem-be-dem
Tûtî-i tab‘em saçar şehdâb u kand

5. Kand-ı la‘linden gönül ister devâ
Başka dermân istemez ol müstemend

6. Müstemend-i kâkülün tutmuş hevâ
Kayda çek ey zülf-i Leylâ bend bend

7. Bende düşdün ey Nigârî çekme gam
Hall eyler bendi Şâh Nakşibend

136.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Derde saldın beni ey dîde-i bîmâr çi bûd
Bir ‘ilâc eylemedin ey leb-i gülnâr çi bûd

2. Va‘de virdin size gelem deyu ey mâh niçün
Gelmedin bir gice vü yâ bir seher ey yâr çi bûd

3. Ne içün söylemezem mihr-i vefâ eylemedin
Lîk bir söyle sana fâide dildâr çi bûd

4. Eyledin ‘âşık-ı şeydâları zünnâr-perest
Beyle kirdârdan ey dilber-i hoş-kâr çi bûd

5. Sormadın bir gice ey mâh niçün hâlimizi
Bir seher gelmedin ey mihr-i pür-envâr çi bûd

6. Almadın perdeni ‘âşıkları mahzûn eyledin
Cümle mahrûm eyledin tâlib-i ruhsârı çi bûd

7. Görmedi Mîr Nigârî yüzün âyâ ne içün
Beyle mehcûr eyledin ‘âşık-ı dîdârı çi bûd

8. Fâ’iden şâm u seher yanmadı ammâ söyle
Beyle güftârdan ey tab‘-ı şekker bâr çi bûd

9. ‘Âşık-ı sâdık-ı şeydâsan eger eyleme lâf
Hazer it söyleme dildârıla güftâr çi bûd

137.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Benem Mecnûn-ı bî-pervâ benem Ferhâd-ı bî-imdâd
Benem binâ-yı bî-âlet benem üstâd-ı bî erkãd

2. İşim düşvârdır zîrâ ki sevdâ Bîsütûnumdur
Meded ey şâh-ı Şîrîn el-meded ey Hüsrev-i evtâd

3. Ayakdaşam ser-i zülfünle tâ âşüfte ser-geşte
Beyâbân-gerd ü peymâ-yı tarîkam meskenim berbâd

4. Gözün Leylâ ‘ızâr u mehveşin ‘Azrâ lebin Şîrîn
Dilim Mecnûn feryâd u figãnım Vâmık u Ferhâd

5. Tutup dâmân-ı gamzen hıdmet eyler merdüm-i çeşmim
Tamâm olmak diler kim kâmil olmaz merd-i bî-üstâd

6. Hadengin almasın pîr-i mugãnın çekmesin yayın
Kûy-ı dildâra bulmazsın tarîk ey tâlibü'l-irşâd

7. Gezer Mîr Nigârî hayret-efzâ kûh u sahrânı
Meded ey Şâh-ı evtâd el-meded ey Seyyidü'l-efrâd

138.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Açılmış bahs-i demsâzım ki doğmuş hûrşîd-i maksûd
Bi-hamdi'llâh sa‘îdem tâ ezel kim tâli‘im mes‘ûd

2. Yanar âteş dem-â-dem nâ-pedîd olmaz minâremde
Ki biz **kãlû belâ**dan berü ocağız olmayız bî-od

3. Leb-i la'lin görüp tâ göz ciger-gâhımda oynar göz
Derûnumdan çıkup âteş serimden baş virüpdür dûd

4. Getürmüş var yokdan rağbetim ağzın temennâsı
Görünmez 'aynıma birdir yanımda bûd yâ nâ-bûd

5. Gubâr-ı reh-güzârın üzre cân nakdin nisâr itdim
Budur sarf eyledim varım ki **el-cûdu mine'l-mevcûd**

6. Kemend-i zülfin ey büt olmayan her dem giriftârı
Le fî husrin diyârında gezer hasret-zede nâ-sûd

7. Meger nûş eylemiş Mîr Nigârî kim özün bilmez
Düşüpdür bârgâhında yatur şâm u seher bî-hûd

139.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Bulunmaz ger gözün tek dilrübâ gamzen gibi üstâd
Yine 'âşıklığa elbet gerek tâlibde isti'dâd

2. Mücerred muktezâyı kãbiliyyetdir kılup tecrîd
Tutup sahrâyı Mecnûn kûhı mesken eylemiş Ferhâd

3. Sürûr eyler gönül pâ-mâl kıl pâ-mâl kıldıkca
Safâsından dimez âyâ bu ne zulüm bu ne bî-dâd

4. Açılmış gonçe-i bahtım ki zevk-ıla geçer vaktim
Benim gülzârı şâdâb ey leb-i şîrîn benim dil-şâd

5. Hücûm-ı seg rakîblerden ne gam zîrâ penâhımdır
Seg-i ser-menzil-i Leylâ beni sanman ki bî-üstâd

6. Leb-i şîrîn temennâsında varım târ-mâr olmuş
Zebûn-ender-zebûnem el-meded ey Hüsrev-i evtâd

7. Nigârî öyle bir şeydâ-yı 'âlem ol ki 'âlemde
Senin vasfınla demsâz olsun âdem ile bir hoş ad

140.

1. Hâk-ı derin ey hasûdı Cemşîd
Reşk-âver-i şeh-nişîn-i Hûrşîd

2. Derd-keşi hâk-ı makdeminden
Ey server-i nâziş itme nevmîd

3. Mâide-i ma'nîden habersiz
Ey zâhid-i hoş yem ey 'alef-çîd

4. Evhâm u kemâlâta müntesibsin
Ey bî-haber ey esîr-i taklîd

5. Nakş-i kadehim **ve in yekâd devâ**
Ey bed-nazar ey hasûd-ı bed-dîd

6. Mecnûn-ı şehinşeh-i cünûna
Ta'lîm iderem rüsûm-ı tecrîd

7. Eş'ârım ile bu şâm-ı felek
Raks eyledi çaldı çeng ü nâhîd

8. Cilve-i nigâr-ı nâzenînem
İş'âr ider nevây-ı ümîd

9. Kûyunda makãm kıl muhalled
Ey Mîr Nigârî mihri câvîd

141.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Eflâke düşer lerze o vakt kim ey hoş-hand
Cânım yanar evsâfın söyler dilim âteş-mend

2. Eflâkden evveldir bu mihr-i ciger-sûzum
Ol var idi ammâ yok bu dâire-i pür-fend

3. Sevdâ-yı ser-i zülfün zencîr-i cenânımdır
Zîrâ ki cünûndur ol mecnûna gerekdir bend

4. Ma'zûrdur ol zâhid çekmedi eger bâde
Yok 'aşka isti'dâdı teklîf eyledim her çend

5. Bî-dâg-ı lebindir kim vâ'izde harâret yok
Bezm ehline virmez teb her çend ki eyler pend

6. Ol vakt ki ayıldım açdım gözümü gördüm
Gönlüm teline bağlu çeşmim kaşına pey-vend

7. Müştâk-ı cemâlindir bu Mîr Nigârîye
Dîdârını 'arz eyle ey dilber-i bî-mânend

142.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Âlûde-i sevdâyam isrâyı gör ey zâhid
Âşûbe-i Leylâyam huşyârı gör ey zâhid

2. Ser-defter-i bî-'âram dîvâne-i kühsâram
Mecnûn-ı cünûn-kâram sâlârı gör ey zâhid

3. Ser-nâme-i rindânam pervâne-i hûbânam
İnkâr ile uğraşma în-kârı gör ey zâhid

4. Ser-halka-i rindânın düş pâyine vir cânın
Her ne dilesen iste bâzârı gör ey zâhid

5. Dahl itme kadeh-hâre gel tavr-ı taleb-kâre
Seyr eyle nazar-dâre envârı gör ey zâhid

6. Meyhâne-i ma'nâda bel bağlamış irşâda
Destinde gezer bâde devvârı gör ey zâhid

7. Kırmış kadeh-i nâmı mestâne çeker câmı
Gel Mîr Nigârîyi bî-'ârı gör ey zâhid

143.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Cennet-i vaslından olmaz nâ-ümîd
Tîr-i gamzenle olur her kim şehîd

2. Tîr-i gamzenden şikâyet eyleyen
'İşve-i eltâf-ı çeşminden ba'îd

3. Câna aldım derd-i çeşmin vakt kim
Söyledi dellâl-ı 'aşkın **men yezîd**

4. Âteş-i ‘aşkın ziyâd oldukca ben
Söylerem **hel min mezîd hel min mezîd**

5. Şem‘-veş pervâne-i gönlüm yanar
Tâ ki olmuş pertev-i mihrin pedîd

6. Sana bir te’sîr kılmaz yohsa kim
Nâr-ı tîzimden hazer eyler hadîd

7. Müjde ey Mîr Nigârî kim haber
Virdi Selmâdan sabâ-yı hoş-nüvîd

144.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Geç sanemden söyle ey dil yâ Samed
Tâ diye lebbeyk lebbeyk-i Ehad

2. Kıl ikãmet taht-gâh-ı fakrda
Ba‘d ezîn semmûrını yâ în nemed

3. Terk ü tecrîd iledür fakr ü fenâ
Gör nedir ‘âşıklık ey ehl-i hired

4. ‘Aşk sahrâsında birdir merd ü zen
Farksızdır anda rûbâh u esed

5. Keyf kem kemdür te‘allük nâ-pedîd
Ol yire telvîn sığmaz hem ‘aded

6. Terk ü tecrîd ü fenâdandır bana
Devlet-i fakr u bekã mülk-i ebed

7. Ey Nigârî tâ yetince ol yere
Eyledim kül cismimi yandırdım kebed

8. Menzilim dûr u tarîkım hevl-nâk
Yâ Hızır yâ râhber sizden meded

145.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Tâ ki dil virdim sana ey nûş-hand
Ney tek alışdım tutuşdum bend bend

2. Âteş-i hasret dükenmez mi ‘aceb
Tâ yanar cânım nigârâ çend çend

3. Âh-ı cân-sûzumdan ikrâh itmedin
Dimedin bir dem yeter ey derd-mend

4. Benden el çekmiş gönül kim dem-be-dem
Eylemiş gîsûların zencîr-bend

5. Mâh-tâb-âsâ dil-i ser-geştemi
Hâle-i mihrindedir oldur kemend

6. Eyle bed hâlem ki bed hâlim gören
Terk-i sevdâ eyleyüp almaz bülend

7. Tutmayan dâmân-ı zülf-i zer nigâr
Mekteb-i sevdâda olmaz Nakşibend

8. El-meded üftâde[y]em yâ dest-gîr
Yâ Muhammed Yâ ‘Alî yâ Nakşibend

9. Nî-‘aceb salmış cihâna velvele
Ey Nigârî nâle-i nâyem bend

10. Şehd-i sevdâdan meger almış mezâk
Tab‘ tâ efşâr ider şehdâb kand

11. Âferîn söyler hadîs-i tab‘ıma
Hâfız-ı hoş-lehce Hâcû-yı Hocend

12. İrmez el rütbe-i tab‘ım ‘âlîdir
Çekmegil bî-câ emek ey hod-pesend

146.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Firkat-ı la‘linle ey ruhsârı verd
‘Âşık-ı hasret-keşin ruhsârı zerd

2. Sormadın bî-çâreler hâlin ne sûd
Bilmedin mi ne çeker ashâb-ı derd

3. Teskîn itmez âteş-i sûzânımı
Şerbet-i nâr âb-ı sabr mâ-ı berd

4. İmdi ey müşkil-güşâ gül vaktidir
Şeş-der-i hayretdir erbâb-ı nerd

5. Bâde-i gülgûn yerine kan virür
'Âşık-ı sevdâya çerh-i lâciverd

6. Tâlib-i Leylâ belâ-ber-dûş olur
Kûh u vâdîden yemez gam reh-neverd

7. Lâ übâlî bî-hatar şâm u seher
'Âşık-ı Leylâ gezer ser-mest ü mürd

8. Vâ'izâ mey-hâre düşme kim düşer
Eyleyenler dâsıtânıyla neberd

9. Ey Nigârî fâtih-i dîdârdır
Âteş-i dil âb-ı sabr âh-ı serd

Rubâî

147

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Hâtıra geldi yine câm-ı lezîz ey sâkî
Kanı peymâne-i gül-fâm-ı lezîz ey sâkî

2. Bir ayağ-ıla beni server-i mestân eyle
Dolanam başına ey nâm-ı lezîz ey sâkî

Rubâî

148.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Güft ü gûyundı heme cândan elezz ey sâkî
Neş'e-i bâde-i mestâneden elezz ey sâkî

2. Seg-i dergâhın ile zâviye-i kûyunda
Gezdiğim saltanat şânden elezz ey sâkî

HARFÜ'z-ZÂL

149.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Yanar cânım bu gün kim gelmedi dildârdan kâğız
Yarar bağrım eger gelmezse yarın yârdan kâğız

2. Külüng-i âh ile kûh-ı vücûdum târ-mâr eyler
Gönül ger gelmese dildâr-ı şîrîn-kârdan kâğız

3. Nesîm-i hoş-nefes benden güzâr eyler hicâbâne
Cevâbâne meger yok zülf-i ʻanber-bârdan kâğız

4. Yazup şerh-i dili bin dâğdır dâğ eyledim izhâr
Velî gelmez yine bir lâle-i ruhsârdan kâğız

5. Cevâbnâme yazamaz bilmezem bâʻis nedir gerçi
Dem-â-dem eylerem irsâl âh u zârdan kâğız

6. Virüp tâb-ı harâret sîne-i sûzâne iletdim
Meger te'sîr ide feryâd-ı âteş-bârdan kâğız

7. Huzûr-ı şâhbâz-ı Kãf-ı istiğnâya gönderdim
Nigârî tabʻ-zâde-tûtî-i eşʻârdan kâğız

150.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Ey sanem şehdâbe-i laʻl-i şeker-bârın lezîz
Zehr-i düşnâmın şirîn telh-âb-ı güftârın lezîz

2. Cilve-gâhındır nazar-gâhım ki cân tek ʻaynıma
Şîve-i nahl-i hırâmın kebk-reftârın lezîz

3. Güft-gûyun âb-ı hayvândır ki bahş eyler hayât
Cân virür kandâbe-i laʻl-i revân-vârın lezîz

4. Yâd-ı adın zevk-efzâdır velâkin bî-bedel
Sohbetin kand-i mükerrer câna tekrârın lezîz

5. Ey kılan mahrûm ey bîmâr-ı hicrân eyleyen
Mübtelâ-yı firkate efkâr-ı dîdârın lezîz

6. Hoş gelür dildâra ey dil âhın âh it kim müdâm
Ol gül-i ruhsâre feryâd-ı şerer-bârın lezîz

7. Meclis-i ‘uşşâka bahş eyler safâ-ender-safâ
Nazm-ı şîrînin Nigârî şehd-i eş‘ârın lezîz

8. Tûtî-âsâ söyle ey tab‘-ı Hudâ-dâdım kim ol
Medh-i dildârında evsâf-ı şeker-bârın lezîz

Rubâî

151.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ne idem çâre nedür ‘ârız-ı yâr ey sâkî
Saldı peyveste dil-i zârıma nâr ey sâkî

2. Görmedim mahrem-i esrâr-ı sabâdan bir eser
Ne ‘aceb gelmedi ol peyk-i nigâr ey sâkî

152.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Dem-i ‘işretdi bu eyyâm-ı bahâr ey sâkî
Gel meyhâneyi al eyle nisâr ey sâkî
2. Mey ü mahbûb ile bu faslı müzeyyen eyle
Kim budur eşref-i mevsim-i çehâr ey sâkî

HARFÜ'r-RÂ

153.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Geldi yine hâtırıma bir eser
Toldı mezâk ile gönül ser-be-ser

2. **İnne mine'ş-şi‘ri le-hikmet**den
Söyleme hezyâne ki ey bî-haber

3. Bil ki kulûbü'ş-şu‘arâdur Hudâ
Mahzen-i esrâr ne sîm ü ne zer

4. Ehl-i dile serzenişin eylemez
Fâide sana ki sanadır zarar

5. Ka‘beye her kim ki atar fi'l-mesel
Seng urur gendine kûh-ı keder

6. Söyle gel ey tab‘ bu güftârdan
Kâşif-i esrârsın ey pür-hüner

7. Şehd-i leb-i rûh-fezâdan meger
Nûş kılup sen ki saçarsın şeker

8. Eyleme gam kim yeter imdâdına
Ey dil-i mihnet-zede hayrü'l-beşer

9. Mîr Nigârî ne elem kim sana
Lutf-ı kerem-kâr kılupdur nazar

154.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Felek ser-geşte-i zülf-i mutarrâ-yı Muhammeddir
Kamer, hûrşîd-i Mecnûndur ü Leylâ-yı Muhammeddir

2. Sehî-serv-i sanevber kãmet-i şimşâd hem ‘ar‘ar
Kadi tûbâ esîr-i nahl-i bâlâ-yı Muhammeddir

3. Mukayyed Yûsufun olmaz tel-i tarrârına hem kim
Esîr-i turra-i tarrâr sevdâ-yı Muhammeddir

4. Melâhat mülkünün şehbâz u şâhı Yûsuf-ı zîbâ
Şikâr u çâker-i hüsn-i dil-ârâ-yı Muhammeddir

5. Sürer zevk u safâsın ‘âlemin ol rind kim ser-hoş
Der-i meyhânede meşşâk-ı tuğrâ-yı Muhammeddir

6. Bulupdur devleti el-hâsıl ol merd-i mücerred kim
Habîb ü ‘âşık-ı ism ü müsemmâ-yı Muhammeddir

7. Teberrâ itdim ‘âlemden hevâdan câna pervâdan
Temennâm ey Nigârî bir tevellâ-yı Muhammeddir

155.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Nazar kıl ey gazâlim ‘âşıkın gör kim ne meftûndur
Tutupdur kûh u sahrânı gezer âvâre mecnûndur

2. Dem-â-dem âh ider cânım döker kan çeşm-i giryânım
Leb-i la‘lin temennâsıyla çün-kim bağrı pür-hûndur

3. Sorup hâl-i perîşânım nigârım bir dem ihsân it
Şarâb-ı şehd-i la‘linden şifâ kim derdim efzûndur

4. Giriftârem esîrem mübtelâyem zâr-ı meftûnem
Ki zülfün dâmdır u gamzen belâdır çeşmin efsûndur

5. Uzaldım gayrlardan **hamdü li'llâh** ragbetim kesdim
Hayâl-ender-hayâlin tâ derûn-ı dilde mahzûndur

6. Şarâb-ı feyz-i la‘linden süzülmüş şi‘r-i şîrînim
Hevâ-yı serv-i mevzûnunla tab‘ım bile mevzûndur

7. Kiçek çûn u çerâdan söylemen meh-pâreler adın
Beni rüsvây-ı ‘âlem eyleyen bir mâh-ı bî-çûndur

8. Ne anlar çekmeyen mey olmayan sevdâ giriftârı
Nigârîyi ki ol kenz-i hafîdir dürr-i meknûndur

156.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Men ‘âşık-ı sevdâyam gönlüm ne şarâb ister
Ne zemzeme-i mutrib ne çeng ü rebâb ister

2. Leb-teşne-i sevdâyam sönmez ‘ataşam her dem
Deryâlar içersem ger cânım yine âb ister

3. Dâğ-ı dil ile her ân olmış bedenim biryân
Benden dilesün her kim zevkāne kebâb ister

4. Gülbâng ile ey mutrib şâdâne salâ eyle
Meyhâneme cân virsün kim mey-i nâb ister

5. Sahbâm ile mestâne meyhâne bucağında
Şevkāne düşer oynar her kim ki sevâb ister

6. Meyhâneme kim gelmez çekmez mey-i nâbımdan
İnkâr kılur bâdem bî-şübhe ‘azâb ister

7. Eltâf-ı İlâhîdir her kim leb-i dilberden
Her lahza niyâz eyler bî-harf hitâb ister

8. Ey dîde nazar kıl bir gör kim nice bin tâlib
Erinî anı söyler hep keşf-i kıbâb ister

9. Mikdârını sevdâ ger dilber ne suâl eyler
Hüsnine kıyâs itsün benden ne hisâb ister

10. Teslîm iledir kârı dildâr ne eylerse
Hergiz ne suâl eyler ‘âşık ne cevâb ister

11. Ey Mîr Nigârî ger pîrâne serem ammâ
Her yerde içer gönlüm her yerde şarâb ister

12. Hâl ü hatt-ı dildârân manzûr-ı gözümdür kim
Fermân-ıla ne oynar ne nakş-ı kitâb ister

157.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Sevdâ-zede olmuş dil-i sûzun elemi var
Ne sohbeti ne sâzı ne şâd-âne demi var

2. Ne sâkî-i dil-hâhı ne nây u ne nevâsı
Ne bâde-i dil-şâdı vü ne câm-ı Cemi var

3. Firkat-zede olmuş yine çerhun siteminden
Ya‘k,b-ı dilin hüzn-ile vîrân haremi var

4. Bir dâğ-ı ciger eyledi Mevlâ bize ihsân
Hakkın yine erbâb-ı dilâna keremi var

5. Eyvâh ne sabr eyleyem âh eylemeyem kim
Bağrımdaki bir Yûsuf-ı hüsnün veremi var

6. Büt-hâne-i mihnetde gezer hâli perîşân
Bî-çâre dilin firkat-i zîbâ sanemi var

7. Bir dem güzer it Mîr Nigârîye nazar kıl
Teftîş eyle ey nûr gözüm gör ne gamı var

158.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Bî-çâre gönül hâsıl-ı câh eylemedim dir
Tahsîl-i rızâ-yı dil-i şâh eylemedim dir

2. Derdâ ki niçün turmadım ol yâr işiginde
Serv-i keremin âh penâh eylemedim dir

3. Heyhâ ne ‘aceb hâl-i dil–ârâsını yârin
Manzûr kılup rûyı siyâh eylemedim dir

4. Hayfâ ki peyini tutmadım ol mihr-‘izârın
Ser-menzilimi hâle-i mâh eylemedim dir

5. Cürm ile seher ü şâmı geçer nefs-i habîsin
‘Ömrümde ki bir zerre günâh eylemedim dir

6. Nezzâre-i ruhsâr ile kan akdı gözümden
Bir kerre dahı âh-ı nigâh eylemedim dir

7. Feryâd ile oynar dil-i Ferhâd-ı şirîn-kâr
Müştâk-ı figãndır yine âh eylemedim dir

8. Yakdı kamu berbâd eyledi koymadı varım
Dilber hele bir zerre tebâh eylemedim dir

9. Cân çıkdı talebde yine ey Mîr Nigârî
Kurbiyyet-i dergâh-ı İlâh eylemedim dir

159.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Âh u âlâm yeridir bu cihân kayguludur
İ‘tibâr itme ki ol hâne iki kapuludur

2. Bağrımız kan-ıla gözyaşıla dil âhiş ile
Bâğımız meyvelidir yahşı havâlı suludur

3. Mûr u mûş oynağıdır zâviyen ey zâhid-i şehr
Biz cünûnız yerimiz âhûludur yâ Hûludur

4. Sâye-i lutf-ı cihânsûz yerimdir ne elem
Ki hücûm eylese gam çünki penâhım olur

5. Yokdur erbâb-ı vera‘ ger ne elem şâm u seher
Boş degül mey-kedemiz mugbeçelerle doludur

6. Mesken-i âhû-yı dildir didiler tâ ki didim
Ne semen-sâdı bu sahrâ ne güzel kokuludur

7. ‘Arsa-i ‘aşk dükenmez ana gãyet ne didim
Nice tahmîn ideyim bu ânîdir bu toludur

8. İrişür ‘âlem-i tecrîde Mesîhâya yiter
Her kimün hâk-i pey-i mihr-i Muhammed yoludur

9. Bana ‘arz eyleme Yûsuf sözin ey râvî ki men

Kurbânam ol kese kim Mîr Nigârî kuludur

160.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ol bârı ki bizler çekerüz kâr-ı kaderdir
Biz bilmezüz Allâh bilür bu ne kaderdir

2. Lâle gibi dağlandı ciger-gâhımız ammâ
Odlara salan cânımızı bir gül-i terdir

3. Gül gonçemizi açmadı bâde-i şebâne
İmdâd ile ey sâkî ki hengâm-ı seherdir

4. Müşkil degül ‘ukbâda nazar-bâzlık ammâ
Dünyâda nazar ‘ârız-ı dildâra hünerdir

5. Geh mey-kede ey hâce vü geh tekye-nişînem
Dahl eyleme etvârım ahvâl-i beşerdir

6. ‘Aklın revişin bozdı yine pîr-i harâbât
Âyâ bu ne hâlet bu ne cezbe ne eserdir

7. Hıfz eylegil ihlâs ile ol pîr-i harâbın
Hâk-bîn ey dîde ki envâr-ı basardır

8. Ey dil yine hûy hâ görünür yâr işiginde
Bir gez ayag al gör ki ne gavgã ne haberdir

9. ‘Azm itdi gönül kûy-ı nigâra didim ey cân
Bir başka ziyâret bu sefer özge seferdir

10. El üzme dilâ ‘âşık-ı şeydâ eteginden
Hıfz eyle bu güftârımı kim pend-i pederdir

11. İhlâs ile hıdmet eyle ey Mîr Nigârî
Bir ‘âşık-ı şeydâya ki erbâb-ı nazardır

161.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sanmanuz lâle gülistânlu vü yâ bâğludur
Tanıruz biz bu kızılbaşı Karadağludur

2. Ağlar ‘âşık sînede gül açılur lâle biter
Ne güzel bahtlıdur bâğlu vü ırmâğludur

3. Fâriğ itmek dil-i şeydânı belâdan müşkil
Mübtelâdır ki tel-i mihnet ile bağludur

4. ‘Aksdir hâl ü ruhun kim gözüm ablak görünür
Sanma kim ba‘zı karalu ba‘zı ağludur

5. Kılmış ‘Ankã seferin Hüdhüd-i gönlüm bî-bâk
Ne elem eyler o kim tuğlu vü bayrağludur

6. ‘Arsa-i mihrde bî-bâk ü dilîr-âne gezer
Her kimin zülf-i nigâr ile bili bağludur

7. Biz bu dîvâne[y]i âvâreyi şeydâ sıfatı
Bilirüz Mîr Nigâriydi Karabağludur

162.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Mest eyleyen ‘âşıkları sahbâ-yı ezeldir
Zînet viren ‘işretine dildâr-ı güzeldir

2. Ferhâd sözin söyleme sûzişle ki ey dil
Dâğlar çekilür sîneme yaramı tezeldir

3. Her yerde makãmâtı beyân eylemek olmaz
Sığmaz bu makãma bu makãm özge mahaldir

4. Dil-teşne[y]em ol bâde-i âlâm-ı nigâra
Âlâm ne her cür'ası bin câna bedeldir

5. Kim gördi elim bâdesiz âyâ bu ne bâde
Âyâ ne dükenmez ne usanmaz bu ne eldir

6. Vâ'iz sözni fehm itmedügin sen de bilürsin
Nâdân ile ey dil bu ne bahs ü ne cedeldir

7. Agyâr sözin söylemen Allâh'ı seversez
Baş ağrısıdır meclis-i rindâna haleldir

8. Dîvânelerin mecma'ı sahrâ-yı tevellâ
Hem-demleri nây ile gazâlâne gazeldir

9. Bir lahza ırağ olmadın ey Mîr Nigârî
Sahrâ-yı talebden bu ne himmet ne 'ameldir

163.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. **el-Minnetü li'llâh** evimiz av yeridir
Avları güzel âhûları hûrî perîdir

2. Ser-menzilimiz nefha-i 'anberle melâdır
Zîrâ yerimiz âhûların reh-güzeridir

3. Zülfün hevesi 'âşıka bâde-i şebâne
Mihr-i lebin ey mâh sabûhî seheridir

4. Erbâb-ı nazar hâline dahl eyledi vâ'iz
Memnû'dur anun sözi zîrâ nazarîdir

5. Pervânede bülbülde bu hâlât ü harâret
Mecnûn da bilür bâde-i 'aşkın eseridir

6. Ol neş'e-i hâlât ü bu rütbe-i makãmât
Her şâm u seher şecre-i sabrın eseridir

7. 'Âkıl özin 'aşka düşürüp âteşe yahmaz
Bu iş bana ey Mîr Nigârî kaderîdir

164.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Meyhâne-i gaybetden yüz nâz ile bir dildâr
Bî-perde zuhûr itdi keşf eyledi bin esrâr

2. Evsâf-ı dehânından 'uşşâk-ı nazar-bâza
Sordum didiler müşkil **lâ tüdrikühü'l-ebsâr**

3. Şehd-âbe-i la'linden sormuş sanemâ tab'ım
Gelmiş yine güftâra bu tûtî-i şekker-bâr

4. Âyât-ı şifâdır mey zîrâ dil-i bîmârım
Her şâm u seher eyler evsâf-ı lebin tekrâr

5. Ger haste-i sevdâyam bîmâr-ı tevellâyam
Lâkin ne elem zîrâ dildâr kılur tîmâr

6. Kelb-i kûy-ı dildâra ihlâs ile kıl hıdmet
Tâ kim bulasın 'izzet ey vâ'iz-i bî-mikdâr

7 Ey Mîr Nigârî gel feryâd ile uğraşma
Kelb-i kûy-ı dildârı tâ kılmayasın bîdâr

165.

1. Vâ'izün kürsîde kîl ü kãli var
Celb-i dünyâ içün bin makãli var

2. Ceri vü meri yok mı az u mazdan
Ağlıyor mağlıyor bin melâli var

3. Vâ'iz ü mâ'izin akçe makçesi
Fikri ehl-i dilin bir hayâli var

4. Nâsih u mâsihin kör olsun gözi
Görmesün dilberin rûy-i alı var

5. Tab'-ı gazelhânın tûtî-zebânın
Bir şirîn makãli bir gazâli var

6. Gönül şâm u seher hevâ-dârdır
Bir kuşdur yorulmaz per ü bâli var

7. Ne gamam himmet-i pîr-i mugãnam
Serimde sâye-i Agabâlı var

8. İmdi fehm eylemez erbâbü'l-kulûb
Seyyid Nigârînin başka hâli var

166.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Zikr-i leb-i la'linle bir özge mezâkım var
Kand-i mükerrerdir her dem kıluram tekrâr

2. Müştâk-ı cemâlindir bir zerre n'ola kılsan
Hûrşîd-i 'izâr[ın]dan Mûsâ-yı dile izhâr

3. Ol demlere kurbânam kim sâkî gezer elde
Peymâne okur mutrib mestâne döner mey-hâr

4. Alışmış ayağımdan başımda yanar âteş
Ey sâkî benem yanmış peymâne gerek ser-şâr

5. Şehd-âbe-i la'linle cem' it mey-i sahbâyı
Nûş eyleyelim şîrîn ser-mest okuyam eş'âr

6. Peymânemi ey vâ'iz kırma kırılırsın kim
Âzürde beni kılsa elbette çeker âzâr

7. Nağme-i ferah-rîzin ehl-i dili şâd eyler
Ey Mîr Nigârî ey hânende-i hoş-güftâr

167.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Şeydâlığıma bâ'is bir kâkül-i 'anberdir
Bir kadd-i sanevberdir bir la'l-i şirîn-terdir

2. Geh mest kılur la'lin geh zevk virür câna
Zîrâ mey-i ahmerdir kand-âb-ı mükerrerdir

3. Hâk-i kademin ey cân sermâye-i 'izzetdir
İksîrdir ol cevher ol kibrît-i ahmerdir

4. Her harf-i sözün el-hak bin câna deger ammâ
Şehd-âb-ı leb-i la'lin reşk-âver-i kevserdir

5. Meyl eylemez evrâda ezkârıla uğraşmaz
Tâ mushaf-ı ruhsârın tıfl-ı dile ezberdir

6. Her niyyet içün andım fi'l-hâl zuhûr itdi
Bu ism ne a‘zamdır ol nâm ne ekberdir

7. Ol vâ‘iz-i erkamdan ey dil ne elem nûş it
Çün câm-ı zümürrüddür mînâ dahı ahdardır

8. Her şâm u seher sûzân bî-mecma‘a bî-divân
Eş‘âr okur tab‘ım zîrâ sîne defterdir

9. Ey Mîr Nigârî ger bî-sîm ü zerem ammâ

Gencîne-i esrâram dil mahzen-i gevherdir

168.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ser-menzil-i dilberden geldi yine bir server
Bir kerre hücûm itdi feth eyledi bin Hayber

2. Zencîr-i mücevherdir gör kim neye müncerdir
Silsile-i ekberdir silsile-i Mîr Hayder

3. Ol çeşm-i karadan bu sevdâ başıma geçmiş
Salmış beni sahrâya ol âhû-yı müşgîn-ter

4. Bu zülf-i semensânı ol kâkül-i reyhânı
Gülzâr-ı tevellâda andukça yağar ‘anber

5. Takrîr iderem her dem evsâf-ı dil-ârâdan
Bin zevk bulur cânım itdükce dilim ezber

6. Ol la‘l-i dil-ârâmın ol ‘ârız-ı gül-fâmın
Ol dem ki düşer yâda çeşminden akar ter ter

7. Esrâr hücûm itdi aldı ele bir nâme
Bu tab‘-ı şirîn-hâme yazdı yine bir defter

8. Bir tûtî-i şekker-hâ yok mı ‘acabâ imdi
Zevk eyleye şîrîn-ter efşâr iderem şekker

9. Ey Mîr Nigârî bu esrâr-ı İlâhîdir
Nazm eyleyelim cem‘ it olmaz beyle bir gevher

169.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Bir hâline yetdim kim ‘aynım ne nazar ister
Ne zevk diler gönlüm aslâ ne keder ister

2. Meyhâne-i vahdetde bir kâr iledir hergiz
Ne geşt ü güzâr eyler ne seyr ü sefer ister

3. Dîvâne-i sevdâdır bî-‘âr-ı tevellâdır
Leylâsın arar her dem her lahza haber ister

4. Ser-geşte-i Leylâdır Mecnûn-ı hüveydâdır
Her cây gezer hergiz ne kûy ne şeher ister

5. Vallâh bilür Allâh dîdâr-ı dil-ârâyı
Gönlüm nice hâhiş-ger cânım ne kadar ister

6. Her şâm u seher çeşmim ey serv-i hırâmânım
Râh-ı güzerin gözler senden bir eser gözler

7. Gamzen nice pür-fendir ey dîde-i dildârın
Merdân-ı cihân cümle her lahza hüner ister

8. Feyz-i nazarındır kim bî-âlet ü bî-esbâb
Hasmânı atar gönlüm ne tîr ne teber ister

9. Bî-dağdağa-i nâmûs ‘arsa-i melâmetde
Serbâzların görsün her kimse ki er ister

10. İkrâm ideriz her dem envâr-ı kerâmâtı
Âteş-gehimizden kim feyzâne şerer ister

11. Ey Mîr Nigârî ol bâde-i melâmâtı
Ben istemezem bi'llâh Sultân-ı kader ister

12. Manzûr-ı gözümdür tâ bir dilber-i bî-hemtâ
Ne seyr diler gönlüm ‘aynım ne nazar ister

170.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Meyhânede ey vâ‘iz yer yok size kim füccâr
Cennetde bulunmaz çün ol yerde olur ebrâr

2. Bir yâr içün ey yârân cennetden ayağ çekdim
Zîrâ dilemez dârı ‘uşşâk diler deyyâr

3. Bir bû ile ey kâkül bend eyledin ‘uşşâkı
Bildin mi neler itdin miskînlere ey tarrâr

4. N’itdimse yine aldım bir bûse ayağından
Zîrâ ki bilür vechin ahz eylemegin cerrâr

5. Hıfz-ı rumûzâtı rahm it özüne ey dil
İzhâr-ı hatâdandır keşf eyleme gel esrâr

6. Terk itdiler izmârı keşf itdiler esrârı
Nâ-hak degül olması Hallâcların ber-dâr

7. Bu tab‘-ı şirînkârı gitdi yine cevlâna
Bir yâr-ı şirîn-güftâr bir dilber-i hoş-reftâr

8. Bu mest-i şarâb-hârın eş‘ârını der-gûş it
Zîrâ ki gelür Hakdan tab‘-ı velîye güftâr

9. Kur’ân-ı mahabbetden bir âyet-i İhlâsı
Ey Mîr Nigârî kıl her şâm u seher tekrâr

171.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bezm-i ‘uşşâka ki ol yâr-ı cefâ-cûy gelür
Şehr-i Bağdâda sanasın ki Hülâgûy gelür

2. Her taraf müşk saçup gãliye-efşân iderek
Döküp ol âhû-veşem gerdene gîsûy gelür

3. Gãliye müşk-feşândır bu gün âhû-yı sabâ
Gãlibâ dilber-i gül-bûy u semen-rûy gelür

4. Rûşen olsun gözün ey dil ki bu şeb halvetine
Reşk-i hûrşîd-i felek mâh-ı melek-hûy gelür

5. Meger ol kâkül-i sâye-i sabâ-yı seherî
Uğramış bile ki dil-cûy u semen-bûy gelür

6. Dil-i şeydâ yine hûy hâya düşüpdür bu gün
Meger ol ‘ârız-ı gül kâkül-i gül-bûy gelür

7. Şekker-efşânlık ider Mîr Nigârî imdi
Hâmûş ol meclise ey tûtî şirîn-gûy gelür

172.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Gördüm ser-i kûyunda agyâr gezer ey yâr
Fi'l-hâl didim elbet gülzâr degül bî-hâr

2. Vaslın taleb itdükce bir mâni' zuhûr eyler
'Add eylemezem eb'âd gencîne degül bîmâr

3. Görgeç ruhunı gönlüm tersâlığa yüz tutdı
Cân virdi habîbâne büthânede bî-inkâr

4. 'Aşk âteşine teskîn bir yerde bulunmaz çün
Cennetde makãm itse 'uşşâk degül bî-nâr

5. Serv-kaddine yârin meyl eylemedin düşdün
Ey zâhid-i pest-himmet ey sôfî-i bî-mikdâr

6. Serdâr-ı harâbâtam kim çekse ayağımdan
Sermest-i dilberâne eyler hünerim ikrâr

7. Şehdâb-ı ma'ârifle serşâr gezer cânım
Ey Mîr Nigârî ey hoş lehce şirîn güftâr

173.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Fakîhler ders-i 'aşkı mushaf-ı ruhsârı bilmezler
Sefîhler kenz-i mahfî gevher-i esrârı bilmezler

2. Fünûn-ı 'aşkı ger zâhir-perestler bilmez 'ayb olmaz
Harîdârân-ı har-mühre dür-i şehvârı bilmezler

3. Katı ma'zûrdur müştâk-ı cennet hem-çü zâhid çün
Bilürler dârı ahmaklar velî diyâr bilmezler

4. Severler bir bölük yem-hâr isterler 'alef-zârı
Şikem kaydın çekenler neş'e-i dîdârı bilmezler

5. Habîbân anlamaz agyârı bilmez gayr-ı dildârı
Bilenler yârı tahkîkãne gayr-i yârı bilmezler

6. Kadeh-hârân-ı sevdâ mest-i ma‘nâ anlamaz âyîn
Taleb-kârân-ı bî-mezheb dîn ü dindârı bilmezler

7. Degül vâkıf özinden bî-haberdir câm-ı mahviyyet
Çekenler mest-i lâ-ya‘kıl olanlar varı bilmezler

8. Nazar kılmaz talebkârân bakmaz sünbülistâna
Esîr-i turra-i tarrârlar şeh-mârı bilmezler

9. Gezer Mîr Nigârî lâübâlî nâmdan geçmiş
Cünûn-ı dîde-i Leylâ olanlar ‘ârı bilmezler

174.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Destinde gezer sâgar mey-hâr mül ile oynar
Hayret-zede raks eyler dil kulkul ile oynar

2. Uğraşmagil ey dil çün zülf ile oyun olmaz
Sergeşte gezer zîrâ her kim tel ile oynar

3. Bilmem ki ne ‘âlemdir ‘aşk ‘âlemi kim her dem
Bir zevk bulupdur kim Mahmûd kul ile oynar

4. Ey kâkül-i tarrârım sevdâda budur kârım
Hasretle yanar cânım dâğ dil ile oynar

5. Eyle sanuram ey cân dîde-i belâ-bînem
Müjgânına benzetmiş her dem mül ile oynar

6. Bir lahza degül her ân sînemde kılur cevlân
Peykân-ı gözün zîrâ cîrân çul ile oynar

7. Ey Mîr Nigârî hîç bir yerde karâr itmez
Sâlâr mahabbetdir dil menzil ile oynar

175.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Âbâd olsun o yer zîrâ ki handân oldığım yerdir
Heves-nâk-ı mey-i gülgûn-ı cânân oldığım yerdir

2. Âbâd olsun Karabağ içre ol yer çünki cânânın
Habîbâne Karakaşına kurbân oldığım yerdir

3. Âbâd olsun ki bende var hakı gâh u bî-gâhî
Nigâr-ı nâzenîne mest-i mihmân oldığım yerdir

4. Âbâd olsun dem-â-dem görmesün berbâdlık bir dem
Ki mest-âbâd-ı çeşm-i yâre hayrân oldığım yerdir

5. Âbâd olsun ki rûy-ı dil-rübâda şems-i mutlakdan
Görüp **nûrun ʻalâ nûrin** müselmân oldığım yerdir

6. Âbâd olsun gözüm zîrâ ki bir dest-i dil-ârâdan
Çeküp bâde-i vahdet kâmil oldığım yerdir

7. Âbâd olsun görem ey tabʻ kim ol şâh-ı hûbânın
Hayâlâtıla sûzâne gazel-hân oldığım yerdir

8. Âbâd olsun ki ey Mîr Nigârî çeşm-i dilberden
Alup ders-i cünûnı ehl-i ʻirfân oldığım yerdir

176.

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün

1. **el-Minnetü li'llâh** ki ʻaşk-ı ezelim var
Dildâr-ı dil-ârâm tek ey dil güzelim var

2. Ey dil ne elem varmadım ol kûy-ı nigâra
Zîrâ ki revânım gibi **niʻme'l-bedel**im var

3. ʻÂşkında seher ü şâm geh ol turfe gazâlın
Turre-i semen-sâ gibi çîn çîn gazelim var

4. Vâʻiz degülem bâde-keşem gûşe-nişînem
Ne kimse ile güft ü şenîd ü cedelim var

5. **el-Minnetü li'llâh** ki tâ rûz-ı ezelden
Sen tek sanemâ laʻl-i şirînim müzilim var

6. Bir görmek ile ʻârız-ı gülgûnunı handân
Cân virmege ey yâr-ı ʻazîzim emelim var

7. Ey Mîr Nigârî benem ol baht-ı hümâyûn
Kim yâr huzûrunda güzel bir mahalim var

8. Dâreynde bir lutf-ı İlâhiydi penâhım
Cürmîdir işim yohsa ne sâlih ʻamelim var

177.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Yâdımdan çıkmaz ol âhû-veşim raʻnâ gezen yerler
Gelüp kaş oynadup rengîn gözin gökçek süzen yerler

2. Gülistân bûstâna benzemez Mevlâ bilür başka
Güzel bir hoş mekândır nâzenînim hûb gezen yerler

3. Güzel râhat-fezâ mahsûd-ı gül-geşt-i musallâdır
Nigârım al ruhsârına güldeste dizen yerler

4. Gözüm kanlar döker yâd eyledikce cân yanar her dem
Dem-â-dem ʻâşık-ı şeydâ senin bağrın ezen yerler

5. Âbâd olsun görem ʻuşşâk-ı ser-bâzânıla her dem
Gazâl-i nâzenînim nâzılan cânım üzen yerler

6. Dem-â-dem arturur idrâkimi zihnim ziyâd eyler
Gönül fikrinle ey mâhım kemâlâtın sezen yerler

7. Ne hoş nakş-i nigârişdir ki bir dem sîneden gitmez
Nigârî bî-kalem bî-levh tasvîrin yazan yerler

178.

1. Gülzâr-ı melâhatda dil kâkül ile oynar
ʻAttâr dükkân açmış darçın höl ile oynar

2. Gîsû ile uğraşdım aldım haber-i çünîn
Ahbâra olur vâkıf her kim tel ile oynar

3. Bî-hûde degül kim ol zülf ile yeler gönlüm
Kãnûn-ı ezeldir bu yel sünbül ile oynar

4. Deyyârı diler ʻâşık erbâb-ı veraʻ dârı
Gül-çîn güli gül-hânçı ister gül ile oynar

5. Dildâr ile oynar dil her şâm u seher zîrâ
Her şâm u seher bülbül söyler gül ile oynar

6. Mestâne gelür söyler her lahza habîbâne
Dildâr-ı şirîn-kârım gül bülbül ile oynar

7. Şevk-ı leb ile oynar ey Mîr Nigârî dil
Zîrâ ki kadeh-hârân zevk-ı mül ile oynar

179.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Bir âteşdir bana yâd eyledikce gezdigin yerler
Ciger biryân ider andukca bağrım ezdigin yerler

2. Mezâk-ender-mezâkam arturur ‘ömrüm ziyâd eyler
Tilin tek rişte-i cânım elinde gezdigin yerler

3. Hayâl itdikce mest eyler dil-i müştâk-ı sahbânın
Ne yerlerdir gözüm ey nâzenînim sezdigin yerler

4. Safâlar arturur her lahza ‘uşşâka virür lezzet
Çeküp sîne-i sûzânıma dâğlar dizdigin yerler

5. Kılur töhmet rehâya deşt-i Çîne serzeniş eyler
Gazâl-i nâzenîn-âsâ gezüp hûb süzdügün yerler

6. Gönül yâd eyledikce lahte lahte kan döker çeşmim
Gezüp avlağların avların ey büt süzdügün yerler

7. Çıkar cân dem-be-dem berbâd olur ten yâd kıldıkca
Elin Mîr Nigârînin elinden üzdügün yerler

180.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bezm-i rindânımıza geldi ki oldum hammâr
Mey için söyledi hem eyledi câmı serşâr

2. Kandı ashâb-ı safâ her biri bir câm ile ben
Kanmadım kâse-i serşârı ki çekdim sad bâr

3. Gördi idmânımı îkãnımı tahkîk itdi
Didi bilmedim senin ihlâsını ey şirînkâr

4. Var bir başka delîlim diyem ey ehl-i hulûs
Kılgil ihlâs ile tasdîk bunı âyet-vâr

5. Sôfî **Tebbet** okudı meclis-i Kur’ânîde ben
Kul hüva'llâhı mükerrer bütün ihlâsı mı var

6. Kürsîden indi ‘alef pâresi ihsân itdim
Hoşlanup vâ‘iz-i har kıldı kemâlin izhâr

7. Kaynar ey Mîr Nigârî deheninden kand-i âb
Eylesen şi‘r-i şeker-bârımı tekrâr tekrâr

181.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Bî-nevâyam miskînem yek-dem nazar
Eylegil ey mâye-i asl-ı hüner

2. Mestem er ma‘zûram ey ehl-i vera‘
Çâre ne kim beyle geçmişdir kader

3. Tağyîr[i] kãbil degül takdîr-i Hak
İ‘tikãdın yok mıdur ey bî-haber

4. Erganûn esrâr söyler bî-hisâb
Hızr-ı deryâ-yı ledünnîdir meger

5. Ke'l-Felâtûn takrîr eyler bend bend
Nây-ı hikmetden neler söyler neler

6. Mest-i bî-pervâ surâhî-i Nedîm
Söyler esrâr-ı hakîkatdan haber

7. Söyler ey sermest-i sevdâ kıl şitâb
Gir tarîk-ı mihre seyr it bî-hatar

8. Sarf kıl nakd-ı revânın hâsıl it
Hâk-i pây-i mihrden kühlü'l-basar

9. Tâc-ı tecrîd taht-ı sevdâ mülk-i gam
Hakk-ı mevrûsumdı mahsûs ez peder

10. Pîşrevlik lutf-ı Mevlâdır bana
Hâsıl olmaz kim bu reftâr ez hüner

11. Bir nazardandur mücerred kim çenîn
Şi‘r-i şekker nazm-ı ter şîrîn eser

12. Yâ ‘Azîme'l-hulk ü yâ Hayre'l-beşer
Kesmegil Mîr Nigârîden nazar

182.

Mef‘ûlü Mefâ‘ilün Fe‘ûlün

1. Olmaz mı bana hasûs ey yâr
Her Ahmede bir Ebû Cehil var

2. Mevlâ bizi eylemiş ser-efrâz
Ey vâ‘iz-i pest ü ey bed-efkâr

3. Meyhâne-güzîn [ü] hoş-nişînem
Ey zâhid-i mescid ü riyâkâr

4. Beyle görünür ki var da‘vet
Bî-gam görünürsün ey ‘alef-hâr

5. Ey sâkî getür bi-hakk-ı bâde
Âyîne-i ruh-nümâ-yı dildâr

6. Bî-perde gezer ey dil-ârâ
Yok mı ‘acabâ ki bir taleb-kâr

7. Bâzârıdır imdi mey-fürûşun
Ey bâde-perest ü ey harîdâr

8. Ey dil beni imdi bin belâya
Saldın yine söyledin ki esrâr

9. Esrâr-ı mahabbeti beyân it
Ey tab‘-ı şirîn ü ey şeker-bâr

10. Nazm eyleyelim rumûz-ı ‘aşkı
Kalsun bu sefîne bizden âsâr

11. Dildâr dimekden el getürmez
Ger Mîr Nigârî ola berdâr

183.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Bir dâğ-ı ciger-sûz ile bu sîne kebâbdır
Bes çekdigimiz anun-içün bâde-i nâbdır

2. Bir bâdedir ol kim anı idrâk eylemez göz
Bî-câm içilür içdügümüz başka şarâbdır

3. Gördün mi ki uyumak ile kim irdi murâda
Fikr eyle dilâ bî-hude bes bu nice hâbdır

4. Teşrîf eyle ey sâkî harâbâta nazar kıl
Gör kim nice bin ‘âşık-ı dil-haste harâbdır

5. Dergâhına vardım cem‘ olup ol kadar ‘âşık
Heyhâ didim âyâ bu ne şehdir bu ne bâbdır

6. Her şâm u seher Mîr Nigârî yakılur cân
‘Aşk âteşine söyleme âyâ bu ne tâbdır

184.

1. Gezerem bî-hatar kılmazam hazer
Kim reh-nümûnumdur Sıddîk-ı Ekber

2. Hâtırıma gelmez fikr-i müşkilât
Zîrâ zahîrimdir Fâtih-i Hayber

3. Gulâm-ı şîrîn-ter Şîr-i Hudâya
Selmân-ı Fârisî benimle Kamber

4. Her ne ister isen iste bî-‘aded
Ashâb-ı keremdir sâkî-i Kevser

5. Hâtırımda karâr eylemez agyâr
Mahz-ı ber-nâmdır dilimde ezber

6. Gör ne güzel söyler tab‘-ı dil-âvîz
Fe-sübhâne'llâhi Allâhü ekber

7. Sahâyif-i kesîr çâr kütübden
Muhlise bir **Kul hüva'llâhü** yeter

8. Mellâh-ı sevdâya cân virdim âhir
Deryâ-yı heftden aldım bir gevher

9. Meşhûr-ı ‘âlem ey Seyyid Nigârî
Hûrşîd-i felekden ey nâmı azhâr

10. Hırz-ı revân eyle nâm-ı Ahmedi
Şâm u seher söyle yâ Hayra'l-beşer

11. Câm-ı serşârdan çekmegil ayâğ
Düşmesün lebinden bâde-i ahmer

185.

1. Dil-i dîvânemiz sahrânı gezer
Leylâsını arar ister bir haber

2. Bâde-i adının mestâneleri
Şâm u seher şirîn nigârâ dir

3. Gidüp gelen yokdur imdi ey sabâ
Kûy-ı nigârımdan var mı bir haber

4. Lezzet-i ‘aşkdan bî-nasîbsin
Ey zâhid-i beter ey kemter ez har

5. Söyledigim dîvân ‘aşk-ı âyetdir
Mushaf-ı sevdâdır olmaz mı ezber

6. Çokdur eger ammâ yokdur bir cünûn
Dil-i dîvâneme olsun berâber

7. Gönlüme titretme cânıma lerze
Düşdi hâtırıma geldi bir dilber

8. Veh nice dilber kim teslîm eylemiş
Kaşına cân mihrâb kaddine minber

9. Seyyid Nigârîden kesme iltifât
Ey Deryâ-yı kerem ey Hayre'l-beşer

186.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1. Yüzün ey ay-veş göz âyesidir
Hatın levha-i dil-pîrâyesidir

2. Sözün ser-çeşme-i deryâ-yı hayvân
Lebin şehd-âbesi cân mâyesidir

3. Çeker erbâb-ı dil çeşmin belâsın
Ki ol derd ehlinin sermâyesidir

4. Ser-i kûyunda mesken eylemiş dil
Zehî mesken ki miskîn dâyesidir

5. Dilâ hûrşîd-veş baht-ı bülendin
Meger bir meh-veşin hem-sâyesidir

6. Açık bî-tâcdır başım serimde
Olan bir serv-kaddin sâyesidir

7. Tevellüd eylemiş tâ ki hüsünden
Nigârî tıfl-ı ‘aşkın dâyesidir

187.

1. Arturur zevkımi bir nâm-ı dilber
Anun-çün dem-be-dem eylerem ezber

2. Alsalar ne kadar nâr-gâhımdan
Kotarmaz âteşim dükenmez ahker

3. Ele saldım yine bâde-i nâbı
Aldım engûrden tâze bir duhter

4. Nâ-fehimdir bilmez bâde-i nâbı
Zâhid-i bed-gevher nühûset-ahter

5. Pertev-i mihirden feyiz-yâbdır
Kamer şâm u seher şems münevver

6. Her bir güftârı bin halâvet virür
Tûtî-i tab‘ımın binâsı şekker

7. Şehd-âbın açılsa nutkı söylese
Söyleyemez yine böyle şîrin-ter

8. İfrât-ı mahabbet güftâr-ı melîh
Mülk-i mevrûsumdur ez Hayrü'l-beşer

9. Himmet-i pirdir bahş-ı Hudâdır
Hâsıl-ı ‘aşkdır bu şirîn defter

10. Ey Seyyid Nigârî görmedim sen tek
Seyr itdim ‘âlemi dîvâne bir er

188.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Habbezâ kãmetine beyle ki ol nâz eyler
Ger niyâz eylese cân ‘ömr–i ebed âz eyler

2. Târ-ı tarrârına eyvâh sabâ degdigce
Tutuşup nây-i gönül târa vü sâz eyler

3. Yâd kıldıkca ruhun dîde-i ter kan ağlar
Eylemem fâş gamın lîk bu gammâz eyler

4. Tâlibân içre beni kıldı esîr-i gamzen
Âferîn bâz-ı gözün saydını mümtâz eyler

5. Eylemez zülf-i zerefşâna heves sôfî belî
Eylemez sâr-ı heves tâvusa şehbâz olur

6. Bitmez iş lâf u güzâf ile gerek mahv-ı vücûd
Eylemez kimse bunı ‘âşık-ı ser-bâz eyler

7. Hâce-i mekteb-i ‘uşşâkdır ol kim evvel
Ders-i ‘uşşâk hevesi leylden âgãz eyler

8. Ey Nigârî çıkar ol dâire-i ‘âlemden
Beyle kim bâz gönül ‘aşkıla pervâz eyler

9. Tıfl-ı zâyende-i tab‘ım eyle şirîndir kim
Görse ger dâyeliğin Hâfız-ı Şîrâz eyler

189.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Yar sînemi ‘aşkında ki gör kim nelerim var
Bin dâğ-ı dilim âteş-i cânım cigerim var

2. Sanma beni peymâye ki râh-ı hevesinde
Sarf itmege cânım gibi ebhâ güherim var

3. Vehm eylemezem ‘arsa-i hayretde ki vâkıf
Meyhânede sâkî gibi sâhib-nazarım var

4. Ey tûtî senin var mezâkın benim ammâ
Ne zevkde[y]em gör ne tükenmez şekerim var

5. **el-Minnetü li'llâhi** ki der-bâg-ı melâhat
Bir lebleri mül ‘ârız-ı gül sîm-berim var

6. Ey hâce sükût eyle ki berât-ıla gör kim
İsbât-ı Hudâ itmede haylî hünerim var

7. Sanma beni bî-fâide-i mihr-i melâhat
Hâfız gibi ey Mîr Nigârî eserim var

190.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ey hoş ol günler çıkup ‘arz-ı cemâl eylerdi yâr
Terledüp ruhsâr-ı al eylerdi âl eylerdi yâr

2. Âh ol demler ne demler kim gazel gevher bana
Kâkül-efşân bû-feşân reml-i gazâl eyledi yâr

3. Hayretim zûr eyledikce vahş-gâh-ı mihrde
Ünsiyet eylerdi gönlüm gûş-mâl eylerdi yâr

4. Ey hoş ol günler ne hoş günler ki bî-harf ü makãl
Nîm-tebessüm nîm-nigeh hâlim suâl eylerdi yâr

5. Bâde-i dildârlığla ‘âşıkın mest eyleyüp
Başka hâlet gösterürdi başka hâl eylerdi yâr

6. Ey hoş ol sâ‘at ne sâ‘at ey hoş ol hâlet ne hâl
Dilberâne güft ü gû şîrîn makãl eylerdi yâr

7. N’oldı ey Seyyid Nigârî ol zamân kim sûz-nâk
Eyledikce ben niyâz ‘arz-ı cemâl eylerdi yâr

191.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Veh ki zâyende-i tab‘ım yine hublâ görünür
Müjde ey dil bize ferzend-i dil-ârâ görünür

2. Gãlibâ gãliye-i zülf-i semen-sâya döküp
Ki bugün kilk-i terim ‘anber-i sârâ görünür

3. Cânda la‘lin hevesi dîde-i pür-hûnumdur
Ârzû-yı nazarı yâr-ı temennâ görünür

4. Nefes-i yâr mı yâ hemdem-i dildâr mı yâ
Her dem ‘aşk ki sad nefes Mesîhâ görünür

5. Kıssa-i Hazret-i Mûsâya haberdâr bilür
Şeb-i târikde sefer eyleme a‘lâ görünür

6. Kesilür vesvese-i râh bulur vehm zevâl
Vakt kim şa‘şa‘a-i nûr-ı tecellâ görünür

7. Seyr kıl bî-elem ey dil yime gam âhir kâr
Dökünür bir yere kim dilber-i hercâ görünür

8. Terk-i variyyet ile söylesin **erinî erinî**
Len terânî dimez ol yâr-ı hüveydâ görünür

9. Tâlib ol Mîr Nigârî ki talebkârlara
Yâri bî-perde seher şâm temâşâ görünür

10. Dil-i dîvâne gezer kûh u beyâbân etegin
Bî-ser ü pâ yine bir ‘âşık-ı şeydâ görünür

192.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yâd-ı ruhsârın ile dîde-i ter kan ağlar
Fikr-i dîdârın ile ‘âşık-ı sûzân ağlar

2. Bezm-i rindâne düşer şûriş ü gavgã gulgul
Vakt kim vasfın ile mutrib-i hoş-hân ağlar

3. Saçılur hûn-ı ciger dîde-i giryânımdan
Hasret-i la‘lin-ile kim dil-i biryân ağlar

4. Şevk-ı ruhsârın ile âteşe yanmış gönlüm
Tutuşup dâğ-ı ciger-sûzıla her ân ağlar

5. Yol itirmiş meger ol kãfile-i menzil-i yâr
Nâliş eyler ki derâ kãfile sârbân ağlar

6. Bî-habersin niçün üftâdelerin hâlinden
Yetür ey Rüstem-i kîndâr ki bî-cân ağlar

7. Virmedi bu meger ol zülf-i girih-ger-i nigâr
Tutuşup Mîr Nigârîyi gazel-hân ağlar

8. Kerbelâ âteşi eyvâh ciger-gâhımdan
Baş virüp dil yakılur sîne yanar cân ağlar

193.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bülbülem gulgul-ı dil nâr-ı gülistânımdır
Dâğ-ı dil ü hûn-i ciger zînet-i bûstânımdır

2. Gamze-i mugbeçe vü cür‘a-i câm-ı sevdâ
Sebeb-i ma‘rifetim bâ‘is-i îmânımdır

3. Zâir-i hâk-peyem kâse-i serşâr çeker
Kimse görmez tehî hum nice ki devrânımdır

4. Terk-i şirk eyledi görgeç beni tevhîd okudı
Zâhid-i iskterin tâze müselmânımdır

5. Güft ü gûyum virür erbâb-ı dile âb-ı hayât
Tâ mesîhâ-yı heves hem-nefes-i cânımdır

6. Tâlib-i gamzede-i gamze-i Leylâyam lîk
Fenn-i sevdâ sebakım gãr debistânımdır

7. ‘Aşkı ey Mîr Nigârî nice terk eyleyelim
Bâ‘is-i şöhret-i nâmım sebeb-i şe’nimdir

194.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Nâle-i Ferhâd u Mecnûn kûh-ı sahrâdan gelür
Savt-ı lebin şehr-i şîrîn kûy-ı Leylâdan gelür

2. Nâle-i nây âh-ı def âvâze-i âheng ü çeng
Şûr-i bülbül sûziş-i pervâne pervâdan gelür

3. Telh-i güftârın şirîndir yahşıdan gelmez yaman
Ey gözüm ra‘nâ olur her şey ki ra‘nâdan gelür

4. Mest oynar gözlerin kızmış meger ‘âşıkların
‘Arsa-i sevdâsına çıkmış temâşâdan gelür

5. Güft ü gûy-ı ehl-i dil hoşdur ne hâsıl va‘zdan
Nutkdan gelmez hakîkat ol ki ma‘nâdan gelür

6. Dest-efşân pâ-feşânam vakt kim âvâz-ı Hak
Erre-i neccârdan u zeng-i kilîsâdan gelür

7. Gûş-ı câna dem-be-dem âvâze-i **lâ taknatû**
Lâ tahaf nûş eyle nûş it câm-ı sahbâdan gelür

8. Hûblar ey Seyyid Nigârî şâhid eş'ârına
Cân virürler n'ola kim ol 'aşk-ı zîbâdan gelür

9. Nazm-ı zîbâ rûh-efzâ meclis-ârâ bezm-sâz
Dil-rübâ güftâr-ı şirîn âl-ı Zehrâdan gelür

195.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey gözüm seyr eyle bir gör kim ne âl eyler nigâr
Nîm-nigehle bin dili şûrîde hâl eyler nigâr

2. Hâl ü rûy u la'l ü kâkül ser ü kãmet gamzeden
Hâzır ol kim **şeş der-i hayret hayâl** eyler nigâr

3. Şâhîn-âsâ gönlümi çalmak diler kim zer-nisâr
Kâkülin tâvus-per ü rengîn ü âl eyler nigâr

4. Hayret-efzâ-yı tekellüm 'âlem-i güftârda
Erinîden ben **len terânî**den makãl eyler nigâr

5. 'Âlem-i dîdârlıkda özge 'âlemdir bu kim
Der pes-i perde tecellî fi'l-cibâl eyler nigâr

6. Rütbe-i kurbın görüp havf-ı celâl itdikce ben
Gösterüp lutf u cemâlin **lâ übâl'**eyler nigâr

7. Ey Nigârî şaşmışam kim hayret-efzâdır kerem
Eyledikce nûş ben 'afv-ı vebâl eyler nigâr

196.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Hüsn bâğında sana gonçe-i handân didiler
Bana hem ey gül-i ter bülbül-i hoş-hân didiler

2. Tûtiyâ-yı kademin 'aynıma ikrâm eyle kim
Sebeb-i kurbiyet-i rahmeti ihsân didiler

3. Bilmezem söyledim ol ‘ârız-ı gülden soruşun
Neden olmuş sana bu âh u bu efgãn didiler

4. Çâre-i dâğ-ı ciger-sûz nedir âh didim
Sabr kıl ‘âşık-ı sâdıksan eger yan didiler

5. Mâil-i gamze idim şâm u seher hûn-efşân
Rahm kıl cânına kim kan bu ‘amel kan didiler

6. Bî-devâdır dimiş el-hâsıl[ı] tahkîk itdim
Dehen-i dilberi kim derdime dermân didiler

7. Didim âyâ ne olur kıymet-i hâk-i derin
Mülk-i dâreyni ana fîet-i erzân didiler

8. Mâ hazar eyledim oldum cigerim pâreleyüp
Kelb-i cânânı bu gün kim sana mihmân didiler

9. Didim âyâ ne olur ‘âkıbet-i seyr ü sülûk
İtmi’nân-ı ebedî devlet-i ebkãn didiler

10. Şevk-ıla varı mı virdim yile berbâd itdim
Sanenâ gönlüme kim cânımı kurbân didiler

11. Tâze cân buldı gönül Mîr Nigârî oldum
Gûşuma degdi sadâ böyle ki cânân didiler

12. Dil harîs oldı meye vakt ki Rahmânımızın
Kahrını katre-i kem lutfunı ‘ummân didiler

13. Ne gam ey dil geçer evkãtımız ‘isyân ile kim
Bâri Settârü'l-‘uyûb vasfını gufrân didiler

197.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Nâk,s-ı dilin sûzişiyle hüsn sesi var
Zevk eylesün ol kãfile beyle ceresi var

2. Sabr eylemez âh eylemeden bülbül-i şeydâ
Firkatde eger gülbün-i güldân kafesi var

3. Agyâr dil-âzârsız olmaz kûy-ı cânân
Zîrâ tikeni bâğ-ı gülün hâr u hasi var

4. Degmiş yine ol kâkül-i gülbûy nigâra
Kim peyk-i sabânın bu gün ‘anber nefesi var

5. Sûzişle bu mazmûn oku ey mutrib-i hoş-hân
Meyhâneme gelsün kimin ‘aşka hevesi var

6. Sûzân ider ‘aşk âteşine tâlib-i yâri
Dilber ocağından kimin ey dil kabesi var

7. Vehm eylemez erbâb-ı gönül leşker-i gamdan
Zîrâ ki anun mıstabada dâd-resi var

8. Zâhid gibi erbâb-ı gönül huşk-leb olmaz
Ceyhûnı anun Nîli Fırâtı Arası var

9. ‘Âriflerin ey dil yed-i şeh-bâz ile oynar
Zâhidlerin aldanma elinde megesi var

10. Bî-şibh yiter matlaba dildâr işiginde
Her tâlib-i şeydânın eger mest kesi var

11. Nâz eylesün ol kimse ki meyhânede her dem
Bu Mîr Nigârî gibi bir büt-peresi var

12. Çekmez elem-i rûz-ı cezâ ehl-i cezâyam
Zîrâ sanemâ sen gibi feryâd-resi var

13. Gümnâm ola ser-defter-i ‘uşşâkdan ey cân
Terk eylese dil ‘aşkını tâ kim nefesi var

198.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Şâm-ı kevkeb şerer-i nâle-i ger-i çâtımdır
Subh-ı hûrşîd eser-i şu‘le-i heyhâtımdır

2. Felek-i mihride bir şems-i mudıyyâyam kim
Zümre-i meh-perestân kevkeb-i zerrâtımdır

3. Ne kadar yelse bana bâd irişmez neşe kim
Ser-i mi‘râc-ı hevâ pây-ı makãmâtımdır

4. Eylemez kimse heves mesned-i mevrûsuma kim
‘Aşk serverligi mülk-i neseb-i zâtımdır

5. Himmet-i pîr-i mugãn‘aşk-ı Hudâ-dâdım ile
Sinn-i çihl sâlde hoş tab‘ kerâmâtımdır

6. N'ola Eflâtun Aristoya diyem şâkirdim
Fikr-i cümle hukemâ hâl-i hayâlâtımdır

7. Ne kadar var letâfet ne kadar var nükât
Dâhil-i gûşe-i ber-nokta-i ebyâtımdır

8. **Câmi‘u'l-kelim** lebin sâyesidir kim ey cân
Cem‘-i dîvân-ı eser feyz-i makãlâtımdır

9. Var gayr-ı hünerim ehl-i makãmât bilür
Feyz-i eş‘âr-i şirîn ba‘z-ı kemâlâtımdır

10. Câzib ey Mîr Nigârî dil-i mahbûbları
Reviş-i âhû-yı hüsn-i gazaliyyâtımdır

199.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fe‘ilün

1. Zâhidin dilde bizim gibi temennâsı mı var
Mülk-i dâreynde bir dilber-i zîbâsı mı var

2. Mâh-ı büthânesi mi hûrşîd-i meyhânesi mi
Pâk-i peymânesi mi bâde-i sahbâsı mı var

3. Bâde-i hâsı mı yâ bâdiye-peymâsı mı yâ
Dil-i şeydâsı mı yâ dilber-i hercâsı mı var

4. Tabl-ı âsâyişi mi dilber-i dil-hâhişi mi
Hemdem-i tâyı mi yâ kulkul-i mînâsı mı var

5. Gül-i ruhsârı mı yâ kâkül-i dildârı mı yâ
Seyr-i dîdârı mı yâ zevk-ı temâşâsı mı var

6. Himmet-i pîri mi yâ ‘aşk-ı cihângîri mi yâ
Feth-i feryâdı mı yâ nusret-i Mevlâsı mı var

7. Dürr-i güftârı mı yâ nazm-ı güher-bârı mı yâ
Tûtî-i tab‘ı mı yâ la‘l-i şeker-hâsı mı var

8. Hîç dîvâne dimez ol hare Leylâ sözini
Gül anun başına Mecnûn gibi sevdâsı mı var

9. Dil-i mey-hâr tek ey Mîr Nigârî o harın
Başda sevdâsı temennâsı tevellâsı mı var

200.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yine dilber dudağından gül-i handân dökülür
Dili şâd eyleyecek müjde-i ihsân dökülür

2. Uğrayup kûy-ı nigâra yine o berbâd olmış
Nefes-i peyk-i sabâdan bûy-ı reyhân dökülür

3. Şevk-ıla dîde-i ter la‘l ü dür-efşân eyler
Vakt kim ‘ârıza bu zülf-i zer-efşân dökülür

4. Dilberâne yine bir kâküli efşân eyle
Her yana ey gül-i ter gör nice bin cân dökülür

5. Teşrîf it hâne-i bîmârlara bir nazar it
Gör nice makdemine ‘âşık-ı bîcân dökülür

6. Ele al âyine ey cânım alup kanım içen
Gamzene bir nazar it gör ki nice kan dökülür

7. Korkaram ‘arşına âteş düşe tâ kim kapuna
Beyle kim şâm u seher ‘âşık-ı sûzân dökülür

8. Beyle kalmaz sanuram ‘âkıbeti bahr-ı muhît
Gide seylâb gözümden eyle tûfân dökülür

9. Mey-kede içre Nigârî dil-i mey-hârlara
Hum-ı gönlümden âhir bâde-i cânân dökülür

201.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Zülf ile kim tutuşa çâh-ı zenahdâna düşer
‘Âsilık eyleyen elbet şehe zindâna düşer

2. Git gele saldı beni turra-i tarrâr belî
Beyledir her kimin elbet işi dîvâna düşer

3. Ne kemendârdır ol çeşm-i çep-endâz kim ol
Ata ger gamze okun bağrı yarar câna düşer

4. Yakdı bir cilve ile hâne-i ‘akl u dilimi
Eylese bürde eger rahne dîn îmâna düşer

5. Cân eger çıksa tenimden harem-i yâra konar
Habsden bülbül uça bâg-ı gülistâna düşer

6. Hâr u hâşâke rehinde meded ister gönlüm
Yapuşur çör çöpe her kimse ki ‘ummâna düşer

7. Yâd kıldıkca seninle olan ahvâlimizi
Kelb-âsâ dil-i ser-geştemiz efgãna düşer

8. Küşte-i gamzelerin şâm u seher kan ağlar
Teşne-i şehd-i lebin bağrın ezer kana düşer

9. Yine sayd eylemen ey turfe gazâlim söz ilen
Seni bu Mîr Nigârî-yi gazel-hâna düşer

10. Merd-i merdâne o kaplan-sıfat Moskof ilen
Eylemek ceng ü cidâl şîr-i Dağıstâna düşer

202.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Didim âyâ bu gelen kimdir o cândır didiler
‘Âşık-ı haste-dile özge revândır didiler

2. Didim âyâ ki bu kim ‘aynıma ra‘nâ görünür
Bâğçe-i hüsnde bir serv-i revândır didiler

3. Neden olmış didim âyâ ki bu mestiyyet-i dil
‘Âlem-i ‘aşkda peyveste-i ândır didiler

4. Vâ‘iz adam degül mi didim ol bî-hûde-gû
Bağırur nâhik-i bed na‘re-zenândır didiler

5. Bülbülün şâm u seher âhı nedendir ki didim
Âh-ı dil-sûzına bak âteş-i cândır didiler

6. Bî-karâr eyleyen ‘uşşâkı nedir âh didim
Âh gîsû-yı girih-gîr-i bütândır didiler

7. Nâle-i sûz-ı ciger ‘aşkı isbât itdi
Çekdiler sîneme bir dâğ nişâdır didiler

8. Bilmezem ‘arz eyledim müddetin Allâh bilür
Vakt kim âteş-i cânın ne zamândır didiler

9. Yok mı yâ muhtefî mi yâr görünmez ki didim
Âşikârâdı velî çeşme nihândır didiler

10. Cânımızla çekeriz ‘aşkı kim arz u semâ
Ana yok tâkatımız bâr-ı girândır didiler

11. Ne disen mecma‘a-i Mîr Nigârîye didim
Bir cihângîrdir ol şâh-ı dîvândır didiler

203.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Gãlibâ müşg dimiş bâd-ı sabâ ey gül-i ter
Zülfüne kim gezer ol bî-ser ü pâ şâm u seher

2. Sâfdır âyinesi çeşm-i nazar-bâzımızın
Pâk-dâmen gözedir şâm u seher ey gül-i ter

3. Tolaşur şâm u seher bâd beyâbân etegin
Var başında hevâ zülfden almış bir eser

4. Gayra arz eyle cemâlin yüri dünyâ güzeli
Virmez ednâya dil agyâra göz erbâb-ı nazar

5. Seyr kıl ey dil-i dîvâne-i Leylâ-yı ezel
Bî-hatar sâye-i Mevlâda ki yoh râh-ı hatar

6. Cevr-i agyârdan ikrâh eylemez tâlib-i yâr
Kayd-ı mâr eylemez ol kimse ki gencîne sever

7. Yelme ey bâd ele gelmez kûh u sahrâ etegin
Kim bilür Mîr Nigârîyi ne vâdîde gezer

8. Bunca kim la‘l ü güher tab‘-ter efşân eyler

Kim bilür şâm u seher ol nice deryâdan üzer

204.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Benim bu ser-bülend olmaklığım ol hâk-i pâdandır
Gedânı ser-firâz eyler kerem kim pâdişâdandır

2. Dem-â-dem pertev-i ruhsâr-ı mâhım artar eksilmez
Ki noksân olmaz ol hûrşîd kim ‘ayn-ı zıyâdandır

3. Der-i agyâra varmam tâ ki varam kim bu istiğnâ
Mücerred sâye-i lutf-ı Hudâ-yı zi'l-‘atâdandır

4. Sürûr-ı hâtırım şâm u seher keyfiyyet-i cânım
Mezâk-ender-mezâkım devlet-i âl-i ‘abâdandır

5. Açılmışdır sinem meşrûhdur gönlüm bi-hamdi'llâh
Güşâyışlık derûnumda belî Hayber-güşâdandır

6. ‘Alem kaldırdığım ‘âlemde at oynatdığım beydâk
Sürüp mât itdigim akrânı imdâd-ı Bahâdandır

7. Safâ-ender-safâ bahş eyler eş‘âr-ı sûzum zîrâ
Şarâb-ı vâridâtım himmet-i ehl-i safâdandır

8. Dilâ güftârına mağrûr olma kim lezzet-efzâ

Mezâk-ı güft ü gûyun şehd-i la‘l-i dil-rübâdandır

9. Degül bî-câ Nigârî [ger] ser-efrâz olsa Dîvânın
Ki ol hâk-i pey-i feyz-i Habîb-i Kibriyâdandır

205.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Şifâdır derdime ol ra‘şe kim zülf-i dü-tâdandır
Safâdır gülşene ol lerze kim bâd-ı sabâdandır

2. Cefâ agyârdandır söylemek bî-hûdedir ammâ
Şikâyet eylemek dildârdan ‘ayn-ı hatâdandır

3. Belâlansun gam-ı dilberle dil zîrâ ki ‘âlemde
Belâlar çekdigim mahzâ benim ol mübtelâdandır

4. Elem ne intihâdan hergiz ey dil kim benem ancak
Gam-ender-gam melâl-ender-melâlım ibtidâdandır

5. Te‘alluk dâmına girmez gönül itmez hevâsında
Ki ol bir mürg-ı zîrekdir velî ‘âlî yuvadandır

6. Hazer kıl mest-i gönlümden ki ey vâ‘iz ne söylersin
Hadengi tîzdir zîrâ ki ol ehl-i du‘âdandır

7. Ne hâsıl güft ü gûdan özge bir söyle medârisde
Husûl-ı matlab ey tâlib mücerred reh-nümâdandır

8. Elin tut öp ayağın himmet al bir serv-kãmetden
Ki yerde kalmaz ol himmet ki bir kadd-i bâlâdandır

9. Nigârî geçmezem meyhâneden zîrâ ki ol menzil
Mahall-i feyzdir pîr-i mugãn ehl-i Hudâdandır

206.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Habîbâ kãmetin gördüm yakîn itdim kıyâmet var
Kıyâmetden ziyâde kãmetinde çok 'alâmet var

2. 'Alâmât-ı kadin kâtiblerin gördüm meded ister
Utâridden ki serv-i kãmetinde çok kerâmet var

3. Meger ser-geşte-i nahl-i kadündür tûbâ ey servim
Anun-çün ser-nigûn olmuş başında çok melâmet var

4. Ser-i kûyunda kim erbâb-ı dil cem'iyyetin gördüm
Kıyâmet mi didim hey hey didiler serv-kãmet var

5. Sefer yok mı didim âyâ bu yerden didiler yok yok
Bizim içün tâ kıyâmet bu makãm içre ikãmet var

6. Çeküp el servden kumrı ser-i kûyun makãm itmiş
Ki görmüş kãmetinde özge bâbet istikãmet var

7. Penâh it sâye-i serv-i kadin kurtar melâmetden
Nigârî sâye-i servinde ol yârin selâmet var

207.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Dil-i 'uşşâk tek oynar telin sanma sabâdandır
Nevây-ı nây-ı dilden hâsıl olmuş bir hevâdandır

2. Gönül koymuşlar adın bir belânın bana virmişler
Belâlar çekdigim her dem benim ol mübtelâdandır

3. Mezâkım dem-be-dem artar hadengin câna degdikce
Meger kim tîr-i dil-dûzun kamu zevk u safâdandır

4. Dem-â-dem hiddet-i ‘aynım pey-â-pey rehgüzârından
Gözümde ey habîbim hâsıl olmış tûtiyâdandır

5. Seher şâm oynasun gezsün ser-i kûyunda bir yer vir
Safâlar eylesün kelbinle gönlüm âşinâdandır

6. Yazup hûn-ı cigerle ser-güzeştin hâk-i dergâha
Gözüm gör kim bu ol mâbeynimizde mâ cerâdandır

7. Virür lezzet dem-â-dem arturur zevkım ziyâd eyler
Ol eş‘âr-ı şirîn-ter kim Nigârî bî-nevâdandır

8. Şehîd-i nâvek-i dil-dûz olursam n'ola zîrâ kim
Bana bu irs ol şâh-ı şehîd-i Kerbelâdandır

208.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Mezâkım arturur mâni‘- meye meylim ziyâd eyler
Dem-â-dem şevkımı ta‘n-ı hasûdân izdiyâd eyler

2. Cem‘ olmış bir yere mey-hârlar bir bir habîbâne
Ayağın bâde-i nâbın öper gönlini şâd eyler

3. Şarâb-ı nâbın evsâfın dimez vâ‘iz hüveydâdır
Geçüp dîn-i mübînden kim yalan söyler ‘inâd eyler

4. Nisâr eyler gönül varıyyetin sevdâya kim ol dem
Hevâ-yı zülf-i Leylânı ki Mecnûnlar müzâd eyler

5. Hayâlâtıyla gülgeşt-i Karabağı gezer gönlüm
Gelür kim kûy-ı dildâra kalur zevk-ı murâd eyler

6. Temennâdan geçüp **dünyâ ve mâ fîhâ**ya meyl itmez
Ser-i kûyunda kelbinle gönül dâd u sitâd eyler

7. Ümîdim iltifâtından budur seyr-i cemâlinle
Virür cân ‘âkıbet Mîr Nigârî gökçek ad eyler

209.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Bi-hamdi'llâh gönül âl-i Muhammed nesl-i ‘âlîdir
Hüseynî Hayderî evlâd-ı seyyid Agabalıdır

2. Degül mecmû‘a-ı kâkül meger gülgûn yanağ üzre
Cem‘ olmuş ‘âşıkın çîn çîn hayâl-ender-hayâlidir

3. Gönül âteşlenüp cân dâğ-dâr olmaz mı cânânın
Gözümden lâle-i ruhsârı müşgîn hâli hâlîdir

4. Degül bî-hûde erbâb-ı gönül sahrâ-yı hicrânı
Gezer zîrâ hatâ kılmış hevâda gûşmâlıdır

5. Ser-i kûyunda dildârın yine sît-ı sadâlar var
Meger ashâb-ı sevdânın til üzre kîl ü kãlıdır

6. Haber virmiş meger bâd-ı sabâ imdi ümîdâne
Ki dil mesrûr dâim ü revânım lâ-übâlîdir

7. Zebânım kumrı gûyâsıdır gülzâr-ı sevdânın
Figãnım bülbüli vird ü ünim müşgîn-gazâlıdır

8. Gönül pervâz ider şâm u seher itmez hevâsından
Hevâdan inmez ol şâhin ki sevdâ şâhbâlıdır

9. Nigârâ serbülendâne pey-â-pey iftihâr eyler
Ki ol vaktden ser-i zülfün Nigârî pâymâlıdır

10. Çeküp şehvâr-ı vasfın tab‘-ı nâzım târ-ı ‘irfâna
Hamâyıl eylesün erbâb-ı dil nazmü'l-leâlîdir

11. Hakîkat vâ‘iz-i bî-hûde tek urdı vü savurdı
Kim hardan çıkan bâdın acâib hasb-i hâlidir

210.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Nigâr-ı nâzenînimden güzel bir nâme gelmişdir
Esîr-i turre-i tarrârına şehnâme gelmişdir

2. Leb-i la‘lim temennâsıyla cân virdin diyü yazmış
Bu mazmûn ile ol şehnâme bu hoş-kâme gelmişdir

3. Meger der-hâtır itmiş ol güzel şâhı kılup tahrîr
Nevâziş-nâme ile bendesin ikrâma gelmişdir

4. Dil-i sad-pâre her pâre-i harfinden bulur lezzet
Sanasın şehd-i la‘l-i şâhımın in‘âma gelmişdir

5. Gül-i ra‘nâ disem bî-câ degül nâme-i dildâra
Ruh-ı gülfâmdan zîrâ ki zerd-fâma gelmişdir

6. Gulâm-ı kemterînimdir diyü hatm-i peyâm itmiş
Beşâret-nâme-i dilber bunı i‘lâma gelmişdir

7. Hümâyûn bir hümâdır kim habîbâne kılup pervâz
Yed-i şehbâzdan Mîr Nigârî nâme gelmişdir

211.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Çıkup cevlâna her vakit ki ol gülgûn yanağ oynar
Beden titrer yanar cân [u] döner baş el ayağ oynar

2. Meger ‘azm-i gülistân eylemiş kim ol bu gün bülbül
Kılur gulgul gülin gülbin nisâr eyler butağ oynar

3. Nesîm-i zülfe benzetmiş sürûr eyler habîbâne
Degül bî-hûde [ger] bâd-ı sabâ geldikce bâğ oynar

4. Ne hoş hâletdir ol hâlet çıkup bî-perde ‘uşşâkın
Nazar-gâhında cevlân eyler ol ser-hoş dimâğ oynar

5. Nisâr eyler serin mey-hâr meyhâne sahnında
O dem kim dilberin gül-gûn elinde el ayağ oynar

6. Nice tâb eyler ‘uşşâkın tecellî-i cemâlinden
Nazar kıl ey gözüm tâb eylemez her lahza dağ oynar

7. Eger ‘arz-ı ‘izâr eylersen ey meh zerre tek hûrşîd

Nigârî Daşbulağ Günbed Kızıldağ Âbağ oynar

212.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Lebin ey şûh-ı gül-fâmım gül-i handâna mâlikdir
‘Abîr-i kâkülün âhû-yı müşg-efşâna mâlikdir

2. Şemîm-i gülfemin reşk-âver-i müşk-i Hıtâdır hem
Tilin bûy-ı benefşe sünbül ü reyhâna mâlikdir

3. Mezâk-ı la‘l-i cân-bahşın hayât-efzâ-durur ammâ
Dem-i **yuhyi'l-‘ızâm**ın dem-be-dem sad câna mâlikdir

4. Safâ-yı neş’e-i cân güft ü gûyundan olur hâsıl
Lu‘âb-ı la‘l-i nâbın çeşme-i hayvâna mâlikdir

5. Düketmek olmaz evsâf-ı ‘izâr-ı mehveşin zîrâ
Melâhat ‘âleminde hüsn-i bî-pâyâne mâlikdir

6. N’ola eş‘ârımı tahsîn ider her bir gören hüsnün
Gönül perverdesidir kim tab‘-ı Hassâna mâlikdir

7. Nigârî gevher-i vasf-ı ruhun her dem nisâr eyler
Ki ol feyzi lebinden bir tükenmez kâna mâlikdir

213.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Perîşân eylemez gamze dili zülf-i sevâd eyler
Zemîne seyf-i sârım eylemez te’sîr bâd eyler

2. Döker kanın[ı] engûr dil-ârânın nedir cürmi
Didim öldür didi sâkî-yi hoş-dil gönül şâd eyler

3. Saçup hûn-ı ciger tahrîr ider evrâk-ı gül üzre
Mahabbet bahsini gülşende bülbül ictihâd eyler

4. Tarîk-ı mihrde feyz-i tevekküldür gören kârı
İrişmez feyz-i feyyâza ki her kim fikr-i zâd eyler

5. Cenâb-ı Kãbız-ı ervâhdan vehm eylemez gönlüm
Leb-i cânânıla cânım eger kim ittihâd eyler

6. Gezer çarh-ı mu‘allâ üzre âhım vakt kim yanmış
Revânım kãmet-i serv-i dil-ârâmı ki yâd eyler

7. Sana te’sîr kılmaz tîr-i âhım yohsa ey mâhım
Felekler titreşür ağlar melekler zehre dâd eyler

8. Hevâ-yı zülfüne virmiş revân kâr eylemiş gönlüm
Ki ol erbâb-ı sevdâdır ki hoş dâd u sitâd eyler

9. Gözün kurbânıyam kim dem-be-dem mestâneler içre
Nigârî bî-nevânı iltifâtın ber-murâd eyler

214.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fa'ilün

1. Söylemek kim derd-i cânân 'âşıka dermân olur
Belki ayrılmaz beden cândan bir özge cân olur

2. Ol zamândan kim esîr-i derd-i yârim bir nefes
Ayru olmaz kim benimle her zamân her ân olur

3. Zevk ider gönlüm dem-â-dem şâd olur cânım müdâm
Va'de-i dîdâr ile kim vaslına fermân olur

4. Feyz-i gamzendir tükenmez cem' olup tâ haşre dek
Kazsalar kabrim pey-â-pey hep çıkan peykân olur

5. Nev-nihâl-i kãmetindir mesken-i gönlüm müdâm
Kande kim gülbîn olursa bülbül-i hoş-hân olur

6. Kâkülün Leylâ vü göz âfet midir bir söyle kim
Her gören mecnûn her bir işiden hayrân olur

7. Kimseden gelmez bu bir mahsûs ihsândır bana
Dem-be-dem gönlüm ki ey cânım sana kurbân olur

8. Târ-âsâ müfredâtım cem' olunca bir yere
Zülf-i çîn çînin tek ey büt bir büyük dîvân olur

9. Hergiz ey Mîr Nigârî çekmegil cân kaydını
Çünki ol yerde olur kim menzil-i cânân olur

215.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Gönül gülzâr-ı cennet mürgidür zîrâ ki ey gülter
Ser-i kûyun behişt ü kãmetin tûbâ lebin kevser

2. Leb-i la'lin temennâsıyla yanmış bağrı pür-hûnam
Şarâb-ı nâb-ı la'linden kerem kıl yandım ey dilber

3. Lü'âb-ı la'l-i nâbın lutf kıl deryâ-yı şûr-engîz
Melâhatdan dem ursun ey lebi nûş ey sözi şekker

4. Temâşâ eylesün gerdûn hırâmân ol ki ey servim
Kadün tek görmeyüpdür çeşm-i 'âlem nahl-i hoş-manzar

5. Müşerref oldı mescid sâye-i bâlâ-bülendinden
Kanâdil buldı senden nûr u kãmet revnakın minber

6. Cemâlin mushafından her gürûh bir hizb ider tekrâr
Biri İdrîs cennetde dersin eyliyor ezber

7. Nigârî gamze-i hûn-hâra söyle çoh niyâz eyler
Şehîd-i ‘aşk hem-nâm-ı şehîd-i ‘amm-i Peygamber

216.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Her gevende nâvekin her lahza bin cânım çıkar
Ün virür gönlüm sînemden ‘arşa peykânım çıkar

2. Seyl-i eşkim yerde kalmaz beyle kim tuğyân idüp
Mevc urur şâm u seher gerdûna tûfânım çıkar

3. Mihr ile hem-hândır ey mâh âhım giceler
Yerde kalmaz subha dek eflâke efgãnım çıkar

4. Rahm kılgil bir müselmânam ki ey tersâ-beçe
Küfr-i zülfün çekmegil göksümden îmânım çıkar

5. Bir sevâbım yok meger mahşer güni la‘linle ben
İtdigim subh-ı ezel ger çıksa peymânım çıkar

6. Tâ‘in-i bî-çâreler bilmez mi halvet-hâneden
Ellerin doğrar eger serv-i hırâmânım çıkar

7. Bir nigâh-ı bî-nazarım var manzûrum kamu
‘Ayn-ı dildârım olur her nesne cânânım çıkar

8. Sabr lâzımdır ki ey dil beyle kalmaz ‘âkıbet
Şâm-ı hicrânım gider hûrşîd-i rahşânım çıkar

9. Sanma ‘aşkım bî-sened kim hâkiyem takdîrden
İste defter-hânesinden gör ne fermânım çıkar

10. Tay olur Ferhâd u Mecnûn Varka Vâmıknâmesi
Ger kitâb-ı sergüzeştim defter-i şânım çıkar

11. Eyler ey Seyyid Nigârî sen tek ikrâr kamu
Vakt kim cevlân idüp meydâna dîvânım çıkar

217.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Temennâ eylemez tûbâ temennâ eylemez kevser
Sevenler serv-i mevzûnun soranlar la'lin ey dilber

2. Sehî-serv-i sanavber nahl 'ar'ar-ı tûbâ söylenmez
Sana kim bâğ-ı zîbâda nihâl tek sen ey gül-ter

3. Dimek mülk-i melâhat içre bî-mânendsin vâcib
Ki yokdur 'âlem-i dâreynde hergiz sana benzer

4. Dem-â-dem feyz-yâb olmak dilerler hâk-i pâyinden
Ki tutmuş dâmenin çok mâh-veşler çok perî-peyker

5. Zıyâ-efşân ider zerre-i nûrun subh u şâm kem fer
Kamer hûrşîde bahş eyler çerâğın ey bülend-ahter

6. Geçer şehbâz-ı gönlüm lâne-gâhı tâir-i kudsî
Ki pervâz eyler ol mihrinle beyle kim çalar şeh-per

7. Şarâb-ı feyz-i la'lindir dem-â-dem böyle kim ibhâ
Saçar Mîr Nigârî 'âlem-i eş'ârda gevher

218.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Sende Yûsufdan füzûn-ter hûbluğun ihlâsı var
Bir şirînsin sen mücerred Yûsufun da'vâsı var

2. İftihâr itmezmiyem kim var sen tek mehveşi
Gerçi Ferhâdın Şirîn ü Mecnunun Leylâsı var

3. Söylenüp dillerde meşhûr-ı cihân olmaz mısın
Düşmüş iller ağzına ben tek kimin rüsvâsı var

4. Âh ider her dem yanar gönlüm ruhın şevkinde kim
Bülbül-i pervâneden bî-had anun pervâsı var

5. Ben niyâz itdikce nâz itdin belî ey serv-nâz
Beyledir şâhın gedâdan elbet istignâsı var

6. Kayd-ı ‘âlemden Mesîhâ-yı mücerred tek çıkar
Târ-ı zülfinden kimin başında bir sevdâsı var

7. Seyr-i sahrâ eylemez Seyyid Nigârî bî-nevâ
Hâne-i gönlünde tâ kim bir büt-i zîbâsı var

219.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. İner gökden yere her gün cemâlin âf-tâb ister
Gezer her şâm ser-geşte habîbin mâh-tâb ister

2. Görüp i‘câz-ı la‘lin yok dehânın her seher hûrşîd
Nüzûl eyler yere serin suâl eyler cevâb ister

3. Ser-i kûyun gezer bâd-ı sabâ ol pây-mâl olmuş
Gubâr-ı makdeminden ey gazâlım müşk-nâb ister

4. Meger kim ‘ârızın görmek diler gönlüm tutup muhkem
Tınâb-ı haymegâhından ki ol keşf-i kıbâb ister

5. Diler zencîr-bend olmak dem-â-dem haymegâhında
Til-i Leylâ-veşinden kim cünûnun bir tınâb ister

6. Ham-ender-ham olup gönlüm hayâl-ender-hayâl eyler
Meger dîvânedir zîrâ ki zülf-i pîç-i tâb ister

7. Cünûn ‘ilminde şöhret bulmuşam cem‘ itmişem dîvân
Gelür dîvâneler benden okur Mecnûn kitâb ister

8. Ser-i kûyunda cem‘ olmuş sadâlar eyler ‘uşşâkın
Ki yanmışlar firâkınla dü la‘linden şarâb ister

9. Salup nîrân-ı hicrâna talebkârân-ı dîdârın
Niçün yandırdın ey dilber meger cânın kebâb ister

10. Kanâ‘at eylemez peygãma bulmaz peykden teskîn
Nigârî ârzûmendin lebinden bir hıtâb ister

220.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ben ki Mecnûndan füzûnem kim bunun mînâsı var
Kim cünûn-efzâ kimin sen tek güzel Leylâsı var

2. Nâr-ı şevkinle yanar pervâne-i sûzâne tek
Tâ cemâlin şem‘ine kim cânımın pervâsı var

3. Sîm sîne sâf dil olmak nazardandır bana
Bes diler gönlüm nigâhın kim anun kîmyâsı var

4. Kavl-i vâ‘izden ne hâsıl bî-haberdir ‘aşkdan
Güft ü gû eyler ‘abes bîhûde bir gavgãsı var

5. Söylemez bî-câ gönül bîhûde bir kâr eylemez
Her sözün bir menşei her bir işin mebnâsı var

6. Her gülün bir bülbülü her dilberin bir bî-dili
Her gözün bir mâili her bir dilin dil-hâsı var

7. Bir yere yetmiş makãmât-ı Nigârî kim bilür
Bilmez ammâ söylenür başında bir sevdâsı var

221.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Dildârdan elbette bir imdâd olacakdır
Âlâ-yı elem gam heme ber-bâd olacakdır

2. Dergâh-ı dil-ârâsına ‘uşşâk cem‘ olmuş
Mahşer günü tek çıkmasa feryâd olacakdır

3. Dil nakş u nigâriş ile bir nakşa girişmiş
Hayretzede-i Mânî ü Bihzâd olacakdır

4. Bir hâl ile gördüm onu mey-hâreler içre
Ol hâl ile rindâna bu üstâd olacakdır

5. Mesrûr idi güftâr-ı leb-i yâr ile cânım
Âhir yine dîdâr ile dil-şâd olacakdır

6. Ey Mîr Nigârî leb-i cânân-ile cânım
Zannım bu ki Şîrîn-ile Ferhâd olacakdır

222.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey ‘âşık meded eyle ki bir hoş gidişim var
Dilber kûyuna çünki habîbâne işim var

2. Ey sâkî aman kâse-i ser-sârı müheyyâ
Kılgil ki vücûdumda ser-â-pâ süzüşüm var

3. Bakdıkca düşer hayrete mey-hâr ‘aceb eyler
Ser-şâr sürâhî ile bir hoş gülüşüm var

4. Ey vâ‘iz-i bed-gû seni mât eylerem elbet
Çün ‘arsa-i sevdâda eyle bir döğüşüm var

5. Agyâr hücûmu bana neyler ne gamam çün
Sâye-i sürâhimde ki bin câm-keşim var

6. Göz virmezem agyâra ki zîrâ nazarımda
Bir dilber-i âhû gibi şîrîn bakışım var

7. Gamzâne rumûzâne nigârım ile ey dil
El değmez ayâğ değmez eyle bir şûrişim var

8. **el-Minnetü li'llâh** ki ey Mîr Nigârî
Dildâr pesend eyler öyle bir gidişim var

9. Hoş tab‘ yine yazdı gazâlâne gazel hem
Gösterdi görün kim nice bir hoş-revişim var

223.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ol Yûsuf-ı kânım beni ber-bâd idecekdir
Vîrâne-i ahzânımı âbâd idecekdir

2. Âlûde-i âlâm ile koymaz bizi elbet
Peymâne-i dîdâr ile dil-şâd idecekdir

3. Geçmez günümüz beyle ki bu firkati cânân
Elbet dağıdup ol bize imdâd idecekdir

4. Âşüfte kılup turre-i tarrârını ol şûh
Cem‘iyyet-i agyârını ber-bâd idecekdir

5. Feryâd ki râh-ı dilimiz dağa dayanmış
Ferhâd-veş ol pâre-i evtâd idecekdir

6. Bir kâr iledir dâg-ı cünûn üzre ki gönlüm
Âhir özünü mahsed-i Ferhâd idecekdir

7. Bir hâl ile gördüm yine bed-nâmlık içre
Ol Mîr Nigârî ki bir ad idecekdir

224.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Bâğçe-i ʻâlemde ey dil her kuşun bir dili var
Her gülün bir bülbülü her bülbülün bir güli var

2. Var nutkı her kuşun dildârın evrâd itmege
Kumrının gû-gûları bülbüllerin gulgulı var

3. Anlayanlar kuş dilin anlar ki bir Sî-mürg içün
Hüdhüdün hûhûları saʻvelerin cülcüli var

4. Var her bir dilberin ânı ki cezb eyler dili
Meyl-i dildâr itmege her bî-dilin bir dili var

5. Ger emîrem hâdim-i sevdâ-yı Leylâyam belî
Her kesin bir seyyidi her bir kesin bir kulı var

6. Dil surâhîden mezâk almış meger sûzâne-veş
Öyle bir âvâz-ı hoş-ter öyle bir kulkulı var

7. Beyle kim efşân ider nazmı Nigârî mest mest
Şübhesiz kâse-i tabʻında tükenmez müli var

225.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Şemʻ-i ruhsârınla oynar dem-be-dem pervâneler
Şevk-i laʻlinle döner şâm u seher peymâneler

2. Geh der ü dîvâra yüz sürter gehî eyler sücûd
Başka hâle girmiş imdi başkadır mestâneler

3. Kıl temâşâ-yı kemâlin seyr kılgil subh u şâm
Gör ne hâl-ile sever ister seni dîvâneler

4. Ser-hoş olmuş bâde-i laʻlinle çalmış daşlara
Tîşeler ʻaşkın yolunda cân viren merdâneler

5. Var bî-had yaralar bağrımda feryâd eylerem
Sancılup her bir telinden dem-be-dem sad şâneler

6. Eyle hoşhâlem ki hâlimden bulup keyfiyyetin
Bâdeden geçmiş kamu kim boş kalup meyhâneler

7. Târîh-i kişverdir yazdığım defter velî
Ânsız olmaz heft kişver ânsız olmaz hâneler

8. Hâhişin mikdârı ey erbâb-ı dil cem‘ eyle kim
Ma‘den-i esrârdır tab‘ım saçar dür-dâneler

9. Sensin ey Seyyid Nigârî şehre-i şehr-i cünûn
Rû-yı ‘âlemde ki senden başka bu efsâneler

226.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Âvâre gezer gönlüm gönlüme ne çârem var
Bağrımı ezer gönlüm gönlüme ne çârem var

2. Ârâm eylemez bir dem âşüfte gezer her dem
Cânımı üzer gönlüm gönlüme ne çârem var

3. ‘Aşka girişüp dâim her şâm u seher kãim
Derdimi yazar gönlüm gönlüme ne çârem var

4. Sahrâya atup rahtın deryâya kurup tahtın
Her lahza üzer gönlüm gönlüme ne çârem var

5. Bakmaz sözüme bir dem her dem sînemi bî-gam
Bî-kilk yazar gönlüm gönlüme ne çârem var

6. Sevdâya düşüp her dem odlara yanar dem-dem
İster ola zer gönlüm gönlüme ne çârem var

7. Ey Mîr Nigârî ger pinhân iderem ammâ
Dildârı sezer gönlüm gönlüme ne çârem var

227.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Hakîkat güft ü gûyın mahrem-i esrârlardan sor
Ene'l-Hak bahisin Hakkım diyen ber-dârlardan sor

2. Sadâ sahrâ virir mi virmez elbet bilmek istersen
Neler Ferhâdlar çekdiklerin küh-sârlardan sor

3. Perîşân olduğın bâd-ı sabânın ehl-i sevdânın
Tutup dâmân-ı zülfi turra-i tarrârlardan sor

4. Kadeh-hâr olmayan bilmez meyin keyfiyyetin vâ'iz
Ne anlar içmeyüp ma'zûrdur mey-hârlardan sor

5. Soruşma bî-haberdir zâhid-i gulyabânîden
Cünûn-ı zülf-i Leylânı perî-ruhsârlardan sor

6. Cünûniyyet meyin nûş itmeyen esrâr-ı sevdâya
Degül vâkıf bunı dîvâne-i bî-'ârlardan sor

7. Nigârî ger bugün Leylâ görünmez görünür ferdâ
İnanmazsın bana ger âyet-i dîdârlardan sor

8. Hüseynin ser-güzeştin ehl-i mâtem söyler âşüfte
Bu zulm-i bî-nazîri leşker-i gaddârlardan sor

228.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Sirişkimle hayâl-i hâlin ey meh âb u dânemdir
Ham-ı turra-i tarrârın şehâne âşıyânemdir

2. Nazar agyâra hergiz virmezem tâ kim kemân-ebrûn
Nigâhım tîrine peyveste her lahza nişânımdır

3. Serîr-i saltanat sultanlığa meyl itmezem hergiz
Ki tâ sekbânınam şâm u seher kûyunda hânımdır

4. Kevâkib sanmanız zîrâ ki âteşgâh-ı gönlümden
Çıkup gerdûna her şeb ol dağılmış hep zebânımdır

5. Dime bârân u berk u bâd kim sevdâ-yı zülfünle
Kamu gördüklerin âsâr-ı âh-ı âsımânımdır

6. Tokunma **el-emânet** kılmagil âşüfte-i zahmet
Ki ey ber-bâd evvel turra-i tarrâr lânemdir

7. Hüveydâ-yı cihânam şöhre-i âfâk-ı sevdâyam
Bahâne ey Nigârî mahz-ı kâr-ı 'âşıkãnemdir

229.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ünim bî-câ degül ‘aşkında zîrâ bu husûlümdür
Dem-â-dem nây feryâd âh kãnûnum usûlümdür

2. Pey-â-pey âh feryâd u figãnımdan olur hâsıl
Murâdım kim kûy-ı dildâra esbâb-ı vüsûlümdür

3. Dem-i germ âh-ı serd ruhsâr-ı zerdim eşk-i gülgûnum
Vücûdum ‘âleminde il-be-il çâr fusûlümdür

4. Tabîbâ girmegil efkâra düşme başka teşvîşe
Ser-â-pâ cismimi tahrîk iden derd-i şumûlümdür

5. Hadeng-i mihnet ü seyf-i sitemden ihtirâzım yok
Habîbimden gelen her ne olur cân tek kabûlümdür

6. Bisât-ı fakrda var bir sürûrum gûyiyâ şâhân
Serîr-i saltanatda bir kemîne emr kulumdur

7. Eger hadden füzûn Seyyid Nigârî söylerem bî-câ
Degül kim söyleden ‘aşk-ı füzûn tab‘-ı fuzûlümdür

230.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Tutup dâmân-ı tecrîdi gönül her dem Hudâ söyler
Mesîhâ-yı mücerred tek kamu varın fedâ söyler

2. Belâlar kim gelür şâm [u] seher dildâr kûyından
Habîbâna varup handâne her dem merhabâ söyler

3. Kamu bî-ma‘nîdir eylesen eşkbârı ey ‘ârif
Nice ‘âşıkdır ol kim emr-i ma‘şûktan cüdâ söyler

4. Dil-i nâlânın ahvâlin haber virmiş mu‘âlicler
Dimişler var[dır] elbette serinde bir hevâ söyler

5. Degül bîhûde ben tek bir leb-i şekker hevâsında
Tutuşmuş bend bend âh vâye düşmüş ney nevâ söyler

6. Meger aks-i ruhin bülbül görübdür gül yanağında
Figãn eyler dem-â-dem gülşen içre bî-nevâ söyler

7. Irag olmuş meger Mîr Nigârî mehlikãsından
Döner kûy-ı felek tek bî-ser u pâ mehlikã söyler

8. Dem-â-dem cân yanar ağlar gözüm gönlüm kılur efgãn
Belâ-keşler ki ol dem sergüzeşt-i Kerbelâ söyler

231.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Her zaman 'aynıma kim menzil-i cânân görünür
San Cemem kim gözüme mülk-i Süleymân görünür

2. Öyledir seyl-i sirişkim göze kulzümü gelür
Bahri seylâba virür katresi tûfân görünür

3. Alışup nâr-ı derûnum tutuşup nây-ı dilim
Şereri çerha çıkup kevkeb-i rahşân görünür

4. Bilmezem kim ne 'alâmet ne kerâmetdir kim
Ey gözüm her nazarın cevher-i bin cân görünür

5. Veh ne tersâ-beçesin gamze ile bir kez sanemâ
Bahduğun kimsede ne küfr ü ne îmân görünür

6. Sihr mi fitne mi yâ mu'cize mi başka mı yâ
Kesdiğin kimsede ne yâre ne bir kan görünür

7. Reh-i sevdâda meger Mîr Nigârî bana
Cân virüpdür sanemâ beyle ki handân görünür

232.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Cân alan 'akl çalan dilber ü tannâzımdır
Gönlümü derde salan çeşm-i nazar-bâzımdır

2. Cilveli 'işveli reftâr-ı hırâmı bes kim
Nigeh-i hûbı gazâlım gözü şeh-bâzımdır

3. Zehr-i tiryâk revânımdı cefâsı şehd hem
Derdi vü âlâ-yı gamı câm-ı ferah-sâzımdır

4. Neş'e-i la'l-i lebi kand-ı mükerrer ammâ
Güft ü gûyu heme tûtî-i şeker-bâzımdır

5. Dem-be-dem âteşimi şi‘r-i ciger-sûzumdan
Soruşun çünkü bilür hemdem ü hem-râzımdır

6. Kâmil-i ‘aşkam zîrâ ki cünûnân imdi
Kamu peymâne-keşimdir kadeh-endâzımdır

7. ‘Arsa-i ‘aşkda ey Mîr Nigârî mahzâ
‘Âr u varımı alan Leyli-i dem-sâzımdır

233.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Nigârâ ben gibi hûy hâya düşmüş bâğda bülbüller
‘Izârın tek açılmış eyle sanam kim kızıl güller

2. Serinde var bir sevdâ anın-çün bülbül-i şeydâ
Terennüm-sâzdır salmış gülistân içre gulguller

3. Şiyâk-ı al ruhsârınla her lahza derûnumdan
Çıkar âteş yanar cânım dü çeşmimden akar seller

4. Ne mümkin gayr manzûr eylemek zîrâ ki çeşmimden
Degül bir dem döner oynar müjemden her zaman müller

5. Kadeh-hârânı bî-hod eylemiş meyhâne sahnında
Mînâ-yı gerdenimden hoş gelen âvâz-ı kulkuller

6. Yanar cânım dem-â-dem cûş ider bakar [sana] hayrân
Gözüm oynar billûr içre ki rûh tek bâde-i muller

7. Ne hâcet söylemek eş‘âr-ı sûzân eylemek izhâr
Senin derdin Nigârî âş-kârâdır bilür iller

234.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. ‘Aceb hâtır-nişân olmaz mı dem-sâz olduğum günler
Ser-i kûyunda gülbangıla hem-râz olduğum günler

2. Dem-â-dem mest-i lâ yu‘kal derinde sad niyâzâne
Ne hoş günler imiş ey mug ser-endâz olduğum günler

3. Gider mi hâtırımdan bir nefes tâ bin kez didim bir
Kemân tek kaşına bir yâ kalem-bâz olduğum günler

4. Ne hoş eyyâm imiş bezm-i habîbân içre her lahza
Çeküp kâse-i serşârın ferah-sâz olduğum günler

5. Yanar cân dem-be-dem kanlar döker göz yâda geldikçe
Segânın içre tahsîninle mümtâz olduğum günler

6. Serimde oldu peydâ bir hevâ cânımda bir cünbiş
Esîr-i turra-i tarrâr yel-bâz olduğum günler

7. Nigârî ni'met-i 'uzmâ imiş kim şükr ider gönlüm
Giriftâr ü şikâr-ı çeşm-i şeh-bâz olduğum günler

235.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Âfitâb ey meh kevâkib sâbite seyyâreler
Seyrine çıkmış gice gündüz kamu nezzâreler

2. Âfitâb-ı 'âlem-ârâ senden olmuş feyz-yâb
Senden almış hûbı hûblar pertevi meh-pâreler

3. Bârgâhın dâmenin tutmuş niyâz-dârân-ı 'aşk
Hâk-pâyından meded ister bütün bî-çâreler

4. Âsitânında cem' olmuş ehl-i fakr ender sücûd
Rûy-ı hâk üzre düşen başlar sana yalvaralar

5. Nice ârâm eyleyem feryâd u efgãn itmeyem
Hançer-i müjgân-ıla yâr bağır yarım yaralar

6. Bî-karâr olmuş gönül kim tîşe-i 'aşkınla ol
'Âşık-ı şîrîn-lebindir dâğ-ı gönlüm paralar

7. Dağ-ı sahrâlar tutup Mecnûn Nigârî kûh-ken
'Âşık-ı dîvâneler bu bir bölük âvâreler

236.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Dergeh-i mey-kede-i mihre ne mâhlar gelür
Bûs-ı bâb eylemeğe zümre-i şâhlar gelür

2. Görünür cümle münevver hele nûş eylemeden
Vakt kim mey-kedeye rûy-ı siyâhlar gelür

3. Meykede içre bugün hâlet-i ‘uzmâ görünür
Beyle kim gûşıma cânlar yakan âhlar gelür

4. Öyle bir cilve-i cezzâbesi var mug-beçenin
Hâhiş eylerse eger kûyuna kûhlar gelür

5. ‘Aşk-ı dildâr ile ey yüri bî-gam ne elem
Ger çetin şâm u seher karşına râhlar gelür

6. Hâs-ı ihlâsıma ey mâh-ı dil-ârâ her dem
Dûd-ı dil seyl-i yaşım gör ne güvâhlar gelür

7. Hâne-i mihrine ey Mîr Nigârî sabr it
İrüşür vakti görürsün nice mâhlar gelür

237.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Tab‘-ı Karneyn hükümdâr-ı Hudâ-dâdımdır
Şâ‘ir-i meşrik u magrib ki bana hâdimdir

2. Vardır tûl-ı yedim bâde-i peymâlıkda
Bâd u peymâne enîsim heves imdâdımdır

3. Tutup erbâb-ı vera‘ râhını meftûn olmam
‘Âlem-i fitnede ol gamze ki üstâdımdır

4. Tâlib-i cilvenem ey mâh murâdım ammâ
Meskenim **Tûr-ı tevellâ erinî** avrâdımdır

5. Âl-i a‘lâ nesebem rindi-i şeydâ hasebem
Bende-i âl-i ‘abâ Mîr Hamza adımdır

6. Yok işim şâm u seher bir nice dîvâneleri
Kûy-ı Leylâya Nigârî işim irşâdımdır

238.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Çok istedigim cânımı cânânım içündür
Cânânımı çok istedigim cânım içündür

2. Âh eyledigim âhunun ‘anber nefesinden
La‘lin sıfatı ağladığım kanım içündür

3. Hûnîn-cigerem gamze-i burrânın elinden
Şûrîde gözün dîde-i giryânım içündür

4. Hun-hâr gözün nîze-i müjgânı cem‘ itdi
Bildim bu tedârük dil-i vîrânım içündür

5. Feryâd-ı seher nâle-i şâm âh-ı ciger-sûz
Kan ağladığım bir gül-i handânım içündür

6. Cânım yakılur âteş-i hicrân-ıla ammâ
Hasret odı bu külbe-i ahzânım içündür

7. Cem‘ oldı temâşâya Nigârî kamu ‘âlem
Gördüm ki benim nâle-i sûzânım içündür

239.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Hâne-i firkat eger mihneti çok çâhımdır
Düşmüşem gam yemezem kim sebeb-i câhımdır

2. Her ne eyler ise bana yâr heves-nâkem kim
Nîk yâ bed ne ise merhamet-i şâhımdır

3. Eyle bir gûşe-nişîn ‘âşık-ı tenhâyem kim
Soruşun bâd-ı sabâ bir beni bir âhımdır

4. Git gele salma beni zâr u perîşân itme
Degme ey bâd-ı sabâ zülfe karargâhımdır

5. Hayfâ sad hayfâ ki bir görmedim ol hâk-i derin
Degmedi ‘aynıma ol sürme ki dil-hâhımdır

6. Küfri vîrân eyledim hâne-i îmânı harâb
Sâye-i mihrde bir bulduğum Allâhımdır

7. Vâkıf-ı kenzim[e] ey Mîr Nigârî bâ‘is
Meded-i lutf-ı Hudâ dilber-i âgâhımdır

8. Pertev-endâzlık eyler yine eş‘âr-ı terim
Fer viren tab‘ıma kim mihr-i sıfat-mâhımdır

240.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. ‘Âlemde bana akrab cânım gibi cânândır
Ammâ ki gözüm görmez gûyâ ki bana cândır

2. Erbâb-ı vera‘ bilmez güftâr-ı güher-bârın
La‘lin ne bilür kadrin ol kimse ki nâdândır

3. Zülfüne sabâ söyler ‘anber ki hatâdır bu
Berbâd eyle vir bâde zîrâ ki bu söz kandır

4. Cândır lebin ammâ cân bahş itmeyen ey cânân
Kanmaz bu sözü gûyâ katl eyle anı kandır

5. Ol kim sana dil virmiş olmuş ki heves-nâkın
Ferhâd-veş ammâ cân virmezse peşîmândır

6. Ol mushaf-ı ruhsârın şîrâzesidir kâkül
Hat cetvelidir ebrû cetvel-keş-i Kur’ândır

7. Ey Mîr Nigârî ben efşân iderem her dem
Eş‘âr-ı güher-âsâ deryâ-yı dilim kândır

241.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ol la‘l-i dür-efşânın sermâye-i cânımdır
Bu serv-i hırâmânın neş’e-i cinânımdır

2. Vasf eylemeyem ağzın yokdur diyem ammâ
Evsâf-ı sözün cânâ takrîr-i zebânımdır

3. **Ve'ş-şemsi**m ‘ızârındır **ve'l-leyli**m târındır
Ammâ ki siyeh-hâlin sûre-i **Duhân**ımdır

4. Sorma sebeb-i derdim ey ‘âlic-i pür-fen kim
Izhârına yok tâkat kim bâ‘is-i kanımdır

5. Görsem leb-i cânânı bahş eylesem cânı
Bâzâr-ı hakîkatte sevdâda ziyânımdır

6. Serdâr-ı fedâkârın imdi menem ey hâsid
Sînem üzere dâgım şâhâne nişânımdır

7. Devrânı olur her vakt bir ‘âşık-ı şeydânın
İmdi benem ey yârân bî-şübhe zamânımdır

8. Terk eylemezem bir dem şeydâlığa cân virirem
Zîrâ ki Nigârî bu sermâye-i şânımdır

242.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Eylemegil târını ‘anber-nisâr
Kılmagil âşüfte-i zülfünü zâr

2. Turra-i tarrâr-ı dil-âvîzin er
Kılmasa ârâm dil itmez karâr

3. Şükr iderem başıma toprağ saçar
Ol ser-i kûyundan esen rûzgâr

4. Reşk-i behişt ya‘nî Karabağda
Âteşe yakdın beni ey gül Nigâr

5. Lehce-i güftârına virmiş revân
Şârib-i şehdâb-ı lebin tûtî-vâr

6. Var mı âyâ dil-i mestâne tek
Çâker-i meyhâne tamâm el-‘ıyâr

7. ‘Asrımızın mest ü meczûbuyam
İmdi benem külhane-i lây-hâr

8. Bes elim öp sâgarım al ey hakîm
Var ise ‘aklın eger ey nâm-dâr

9. Yazdı yine bir gazel-i nâzenîn
Mîr Nigârî nezâket-şi‘âr

243.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Meyi sâkî-i ezel kâse-i Leylâya döker
Sonra ‘aklı dağıtup dâmen-i sahrâya döker

2. Eyle dürdî-keşi var dâire-i mihrde kim
Cür‘asın çerh çeker câm-ı Mesîhâya döker

3. Beyledir kã‘ide-i sâkî-i çerh-i ezelî
Mey-i hûrşîd-veşi hâle-i berâya döker

4. Eyleme nâz niyâz eyle pey-â-pey ki murâd
Katresin ebr-i kerem câm-ı temennâya döker

5. Bâde-i mâh-veşi Mîr Nigârî her gün
Sâkî-i rûz-ı ezel câm-ı dil-ârâya döker

244.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Habîbâ zülf-i reyhânın sabâ-yı müşk-bârımdır
Velî vasfınla kilkim âhûy-ı ‘anber-nisârımdır

2. Dem-â-dem vasf-ı şehdâb-ı lebinle ey şeker-efşân
Pey-â-pey tûtî-i tab‘ım şirîn-ter kand-hârımdır

3. Hayâl-ı hâl u zülfün ey gazâl-i ‘anber-efşânım
Dem-â-dem tâvusum kebkim tezervim zer-nigârımdır

4. Sözündür neş’e-i cânım ser-i kûyun gülistânım
Kadin servim lebin gonçem ‘ızârın lâle-zârımdır

5. Eger kim sîm ü zersiz ‘âşık-ı bî-çâreyem ammâ
Bihamdi'llâh ki cân tek ey ‘azîzim nakd-ı varımdır

6. Dolanam hâlin etrâfın pey-â-pey çerh-âsâ tâ
Ölünce dönmezem zîrâ ki ol merkez mezârımdır

7. Ham-ı turra-i tarrârın yerimdir tâ ki var cânım
Velâkin ‘âkıbet çâh-ı zinehdânın mezârımdır

8. Yire temkîn viren Elburz mihrim Kãf ‘aşkımdır
Pey-â-pey döndüren çerhi dem-â-dem âh u zârımdır

9. Nigârî bâğ-ı sevdâ içre ol gîsû-yı zer-efşân
‘Abîrim gãliyem müşkim gazâlim gül-nisârımdır

245.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1. Gel ey sâkî ki eyyâm-ı hameldir
Safâ hengâmı gülşen hoş mahaldir

2. Safâ te’hîri bî-câdır ki âhır
Degül ma‘lûm âfet muhtemeldir

3. Dem-i hoşdur ki fevk-ı bî-telâfe
Ki eyyâm-ı safâdır bî-bedeldir

4. Yakındır mahmel-i Leylâ nazar kıl
Gelür sıyt-ı sadâhâ-yı cemeldür

5. Sebeb fevt-i visâle ey ‘azîzim
Kaderdir sanma hicrândır eceldir

6. Makãmãt-ı dili izhâr iderdim
Degül mümkin ki zîrâ bî-mahaldir

7. Zer-i ‘irfânı sarf itmek ne mümkin
Ki zâhid kalbazan vâ‘iz dagaldır

8. Sana ben neyledim zâhid yakıldın
Danışdın bî-hûde bu bed-‘ameldir

9. Size takvâ bize ey vâ‘iz-ı şehr
Şarâb-ı ‘aşk maksûm-ı ezeldir

10. Çalışman Kãf-ı ‘aşkı yahmak olmaz
Binâ-yı asldır muhkem temeldir

11. Hudâ senden diler Mîr Nigârî
Temennâsın kerem kıl bir güzeldir

246.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ser-menzilimiz hâk-ı pey-i merd-i Hudâdır
Ashâbımız erbâb-ı vefâ ehl-i safâdır

2. Ey sôfi safâ ehline töhmet ne münâsib
Bed-gûyluk erbâb-ı vefâya ne revâdır

3. Ey zâhid-i hod-bîn hele meyhâneye bir gel
Al câm ele gör bu ne gözgü ne nümâdır

4. Ger mu‘tekif-i dergeh-i meyhâneyiz ammâ
Secde-gehimiz dâhil-i Ka‘be-i rızâdır

5. Ger dervîş-i peşmîne-külâhız velî şâhız
Mevlâ kuluyuz menzilimiz milk-i bekãdır

6. Güftârımı şâʻir sühanı sanma usanma
Zîrâ ki heme güft u gûyum râh-nümâdır

7. Gördim zurafâ içre Nigârî-yi nedîmi
Bir rindî-i dil-bâz sözi pâkîze edâdır

8. Bir ʻâşık-ı şeydâ dili deryâ sözü bî-pâ
Bir mest-i Hudâ sohbet-i şîrîn-şifâdır

9. Ol ʻâşık-ı şeydâya itâʻat size vâcib
K'ey ehl-i veraʻ mücrim ise şâh-ı şumâdır

247.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Feʻûlün

1. Gazâlım bâğ-ı mihrinde gazeldir
Gazâl-ı nâzenînim hep güzeldir

2. Gözündendir ebed mestiyyetim tâ
Kadîmdir ol piyâle-i ezeldir

3. Makãl-ı vâʻize dil virmek olmaz
Ki daʻvâsı yalandır bî-ʻileldir

4. Ayağın çîz ashâb-ı safânın
Tepük ister ki maksûdı cedeldir

5. Safâ hengâmı bî-câdır nasîhat
Ki ʻişret vakti tevbe bî-mahaldir

6. Fedâkâr Şîrinin ser-güzeştin
Dimen cânım yanar dâgım tezeldir

7. Lebin reşk-âver-i cândır velâkin
Sözün töhmet-zen-i kand u ʻaseldir

8. Nazîr-i lehce-i laʻlin bulunmaz
Nigârâ güft u gûyun bî-bedeldir

9. Ne kim manzûr ider Seyyid Nigârî
Güzel vasfın-ladır gökçek gazeldir

248.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Rahş ile meydâna gel ey şehsüvâr
Cân vire bî-kânına İsfendiyâr

2. Kâkül-i şeh-mâr ile meydâna gel
Tahtını Dahhâkın eyle târ-mâr

3. Zülf-i mu‘allâya kızıl arslan
Cân vire al perdeni ey şeh-nigâr

4. Eyle sehâvet ile ‘uşşâka kim
Tay’ ola mâtem adı ey nâm-dâr

5. Eyle şirîn söyle ki ehl-i dilân
Cân vire güftârına Ferhâd-vâr

6. Tâ ki heves-nâkınam ey tâze gül
Külbe-i sînemde fütârım yanar

7. Mîr Nigârîye nazar eyle bir
Aç sînesin bağrını ey yâr yar

249.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Neş’e-i dildâr yanağındadır
Bâde-i gülnâr dudağındadır

2. Çeşmi tutup Hind ü Habeş şâhını
Mâçin ü Çîn kâküli bağındadır

3. Nüh feleke pertevi efşân ider
Şu‘le-i hûrşîd çerâğındadır

4. Gûşe-nigâram uca dûr eyle kim
Küngüre-i ‘arş ayağındadır

5. Nakş-ı nigâr-hâne-i hakãn-ı Çîn
Ol sanemin künc-i otağındadır

6. Âb-ı Hızır çeşme-i kevser dahı
Heşt-behişt gûşe-i bâğındadır

7. Zevk-i Nigârî yitişüp ‘arşa tâ
Bâde çeküp keyfi damağındadır

250.

Mef‘ûlü Mefâ‘ilün Fe‘ûlün

1. Mutrib çeker âh âh söyler
Ser-mest olur gâh gâh söyler

2. Derd ehli bilür ki bend bendini
Berdâr-ı dilâver âh söyler

3. ‘Aşk âteşine yanar müşevvik
Sûz-ı dil ile âle söyler

4. Gör kim ne güzeldir ‘aşk-ı yârı
Dervîş ü gulâm ü şâh söyler

5. Sevdâ-zedegân-ı çeşm-i Leylâ
Geh ağ u geh siyâh söyler

6. Mâ-beyn-i dü ebruvân-ı ‘ârif
Çeşm-i dile kıblegâh söyler

7. Mest-i mey-i mihrdir Nigârî
Ser-mest Allâh Allâh söyler

251.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Her kimin çeşmi dür ü peymâne Leylâya düşer
Kûhı ser-geşte gezer yâdıma peymâne düşer

2. Mey-i peymâne-i Leylâdan içen bâde-perest
‘Aklını bâda virür câdde-i rüsvâye düşer

3. Meyl-i dâr eylemez ol mâil-i peymâne-i ‘aşk
Bâde-i Türkî çeküp bâdiye peymâne düşer

4. Kâmil-i mihr olur elbette bulur feyz-i cemâl
‘Âlem-i ‘aşkda kim hâle-i bir âya düşer

5. Teni peykân evidir ben kibi kimin sînesin
Dü kemen-dâr ü dü sad tîr iki yaya düşer

6. Bahma hây hûyına miskinlere zahmet virenin
Uma göz nazar it gör ki ne hûy hâya düşer

7. Âferîn mu‘cize-i la‘l-i dil-ârâsına kim
Söyleye bir kez eger nükteli bin âye düşer

8. Bahmaz üftâde-i nâzına yine nâz eyler
‘Acabâ vechi ne kim beyle istignâya düşer

9. Arturur zevkimi ey Mîr Nigârî her gün
Beni gördükde ki ol şûh sitihzâye düşer

252.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Var bir hâlim ki ruhsârım gören mecnûn olur
Böyledir kim il-be-il iller bana meftûn olur

2. Var bir hâlet gözümde bahş-ı Mevlâdır kime
Bahsam o şeydâ bana ‘aynım ana efsûn olur

3. Var bir dâgım dem-â-dem lezzet-efzâdır bana
Yâdigâr-i la‘l-i Şirîndir ki cân memnûn olur

4. Bahs-i bâ‘is eylemen çün ü çerâdan geçmişem
Beyledir kim ‘âşık-ı bî-çün olan bî-çün olur

5. Cilve-gâh-ı dil-rübâlardır serây-ı halvetim
Bir güzel yerdir kim ol hûblar ile meşhûn olur

6. Dâg-ı dildendir mücerred âl-ı ruhsâr olduğum
Sanmanız kim bî-elem-i lebin ruhun gülgûn olur

7. Âteşim artar dem-â-dem mahv olur variyyetim
Beyle kim hüsn-i nigârım gün-be-gün efzûn olur

8. Şevkim artdıkca dem-â-dem âh artar âteşim
Âteşim artdıkca gönlüm dilbere makrûn olur

9. Dil virüp ol kãmet-i mevzûne kim eyler heves
Tab‘ı ey Seyyid Nigârî hûb-ter mevzûn olur

253.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. ‘Âlem-i dâreynde gönlüm gözün hayrânıdır
Gerçi kim her bir zamân bir ‘âşıkın devrânıdır

2. İttifâk dağ-ı hüsnün ü âteş-i mihrin müdâm
Sîne üzre iltifâtın lutfudur ihsânıdır

3. Safha-i rûyın nazar-gâhımdır ammâ bî-nazîr
Ol degül bî-vech zîrâ ‘aynımın Kur’ânıdır

4. G,lısız bir yerdir ey dil kim fezâ-yı ‘aşkda
Her tarîk-ıla gidersen ol tarîk rahmânıdır

5. Hâk-i pâyındır dem-â-dem secdegâh-ı gönlümüz
Tâ ki ol serdâr-ı zülfün bende-i fermânıdır

6. Bî-nevâdır iltifât eyyâmıdır ey nâzenîn
Bir nazar miskîn-revânem kim gözün kurbânıdır

7. Gelmesün ‘arsa-i sevdâya seven cân isteyen
Fitilgâh-ı ‘aşkdır ser-bâzlar meydânıdır

8. ‘Arsa-i sevdâya gel serbâzlığ resmin gözet
Seyr kıl Seyyid Nigârînin bugün cevlânıdır

254.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Sînemiz çâk ey nigârım gönlümüz pür-hûn olur
Vakt kim fikr-i müjenle giceler şeb-hûn olur

2. Fikr kıldıkca ‘ızârın âteşim tugyân ider
Efzûn oldukca hayâlin âteşim efzûn olur

3. ‘Ârızın yâd eyledikce ey gözüm bî-ihtiyâr
Kan döker çeşmim dem-â-dem hâtırım mahzûn olur

4. Beyle kim hûn-âbe-i gönlüm iki gözden geçer
Geçmek olmaz kim biri Seyhun biri Ceyhun olur

5. Sen gibi Leylâ-veşin bir ben tek ser-geştesi
Reh-neverd ü kûh-gerd âvâre-i hâmûn olur

6. Kat‘-ı ümmîd olma ey dil kim olur hâsıl murâd
Sabr kıl zîrâ ki her şey vaktine merhûn olur

7. Hamdü li'llâh mazhar-ı lutfam ki ruhsârım gören
Görmez ol dûzeh yüzün kim havfden bîrûn olur

8. Sanma meyden gãzeden yâ başka şeyden belki bu
‘Aks-i ruhsâr-ı nigârımla ruhum gülgûn olur

9. Sabr kıl Seyyid Nigârî çekme gam kim ‘âkıbet
Hût-ı Lâhût lokmasıdır gönlümüz Zi'n-nûn olur

255.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Nefs-i nâ-fermânıla uğraşma yâr elden gider
Kelb-i ten-perver hevâsıyla şikâr elden gider

2. Meyl-i dünyâ-yı denîdendir mezellet hâsılı
İtmegil Kãf-ı kanâ‘atdan vakãr elden gider

3. Hâne-i dil olmasa manzûr olur elbet harâb
Kim görüpdür bî-hırâset bâğçe bâr elden gider

4. Tıflken kılgil ziyâret Ka‘be-i ‘uşşâkı kim
İhtiyâr oldukda elbet ihtiyâr elden gider

5. Sıdkıla hıdmet gerek meyhâneye kim bî-hulûs
Kâr-ger olmaz ecir-i bî-şümâr elden gider

6. Tevbeden geçmek hatâdır gerçi ammâ neyleyem
Gerdiş-i peymâneden kavl u karâr elden gider

7. Yârı ey Seyyid Nigârî terk-i sevdâ istemez
Terk-i sevdâ kılma kim manzûr-ı yâr elden gider

8. Seyyidü'l-ahkâmdır sulh[a] gerekdir inkıyâd
Bir karış toprağdan ötri bir diyâr elden gider

256.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Kûyun etrâfını ser-geşte gezer dil dolanur
Nice kim bâğ-ı güli şevk-ıla bülbül dolanur

2. Bilmezem kendimi zencîrlü Mecnûn olubam
Vakt kim gerdenine ey perî kâkül dolanur

3. Görmek ister seni her lahza temennâ eyler
Gözün aç gör niçe bin kûyunı bî-dil dolanur

4. Ey gözüm ʻaynıma bir başka gülistân görünür
Hâtırım kim anı gül gibi mahâil dolanur

5. ʻAceb olmaz dolanur gerden-i mînâ-veşini
Gönlümüz gerden-i şâhâna hamâil dolanur

6. Tâif-i kûy-ı nigâram beni miskîn ne ʻaceb
Bârgâh-ı Haremi devleti sâil dolanur

7. Fikr-i yâr ile geçer ʻömr-i ʻazîzim ammâ
Sanma ey Mîr Nigârî beni gãfil dolanur

257.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. O gözüm gör kim dil-i miskîn çi-sân olmak diler
Yaʻni kelbinle dem-â-dem hemʻinân olmak diler

2. İmdi bir göz görmeyen dildâra meyl itmiş gönül
Mahv olup ʻâlemde gûyâ bî-nişân olmak diler

3. Eyle bir zâr u nizâr olmuş vücûdum zülf tek
Rişte-i cânım gibi gözden nihân olmak diler

4. Bî-vücûd olmuş gönül düşmüş ʻadem sevdâsına
Gãlibâ kim nâ-pedîd hem-çün dehân olmak diler

5. Çeşm-i Leylâ beyle kim çep-bâzlığ eyler meger
Kays-âsâ gönlümü ser-mest-i ân olmak diler

6. Kanımı dökmek dem-â-dem cânımı almak müdâm
Kasdına germiş hadengin bî-emân olmak diler

7. Heft kişver gamze-i tîzinden eyler ictinâb
Zabt kılmış ʻâlemi şâh-ı cihân olmak diler

8. Vasf-ı laʻlin tûti-i tabʻım feşân eyler feşân
Söyler ol şîrîn şirîn şekker-zebân olmak diler

9. Mey içer Seyyid Nigârî tâze bir dilber sever
Sinn-i çil sâlinde gûyâ nev-cüvân olmak diler

258.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Gör tab‘-ı şirîn-kârı çekmiş yine bir sâgar
Almış ele bir hâme yazmış yeni bir defter

2. Âlâm firâr itmiş gör câm-ı ferah-sâzı
Almış beni bu gamdan tutmuş elimi sâgar

3. Ben söylemezem hâlim bilür sâkî ahvâlim
Çalmış beni al bâde almış beni bu defter

4. Bir yâr-ı dil-ârâdan bir sâgar-ı sevdâdan
Bir gûşe-i tenhâdan başka ne olur hoş-ter

5. Peymânem eyle çekdim peymâne-i ser-şârı
İhlâsım ile buldum maksûdumu çün Kanber

6. Gönlüm nice kâr itmiş zülfünde karâr itmiş
Tutmuş reh-i Kerrârı almış yine bir Hayber

7. Bâde-i ‘ızârından geldi bana bir kuvvet
Kırdım ayağın çerhin kıldım belini çenber

8. Bir hâlete yetmiş kim kuşlar kılur istigrâb
Şevkinle uçar gönlüm her şâm ü seher bî-per

9. Her şâm ü seher gönlüm dergâhına yüz tutmuş
Bir kelb-i kemînindir lutf eylegil ey dilber

10. Bahtım ne güzeldir kim hûrşîd-i felek müştâk
İkbâl-i yeginimden mâil bana bu ahter

11. Ey Mîr Nigârî sen manzûr-ı Hudâsın kim
Eltâf-ı kerem-kârın ikrâmına sen mazhar

259.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Nev-heves dürd-i mey-i sâfı habîbâne içer
Bilmez ol kim ne içer eyle harîfâne içer

2. Mey içer kim gele meyhâneye ammâ ki harîk
Gelse ol hâke düşer bâdeyi sûzâne içer

3. İçki Allah içün olmazsa ‘abesdir ne diyem
Kim ki yâr ‘aşkına içmez mey-i meccâne içer

4. Vakt kim sâkî-yi sevdâ dir Allah Allah
Bâde-hârân-ı İlâhî mey-i handâne içer

5. Ey Nigârî ne ‘aceb ke's-i memât içmeye dil
Çünki ol bâde-i dildârı dilîrâne içer

260.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Gâh ser-mest ü geh hüşyâr ü geh şûr eyler
Eyler ‘ıyâr-ı gözün her ne ki manzûr eyler

2. Ne güzel nâvek imiş nâvek-i dil-dûzların
Dâğdur istediğin ‘aşkıla ma‘mûr eyler

3. İhtiyârımla degüldür kadeh-endâzlığım
Mest-i çeşmin beni ol hıdmete mecbûr eyler

4. Ne güzel hâsıyeti var kadeh-bâzların
Âşikâr eylemez ol hıdmeti mestûr eyler

5. Kâfîdir zâhide bu nâr yarın rindlerin
Cürmünü ‘afv Hudâ kendini magfûr eyler

6. Koyma elden yere ey dil ne ‘aceb bâde imiş
Bâde-i ‘aşk ki her kim içe meşhûr eyler

7. Meger ey Mîr Nigârî seni dildâr sever
Salup iller diline kim seni mezkûr eyler

261.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ân ruhsâre-i dildârı nazar-dâr bilür
Bilmez erbâb-ı vera‘ keyfi şarab-hâr bilür

2. Kûy-ı dildâriye ben sizin tenhâ gönlüm
Gider ‘aşka girişen gölgesin agyâr bilür

3. Hâce-i medrese fehm eylemez esrâr-ı dili
‘Âşık-ı gûşe-nişîn mahrem-i dildâr bilür

4. Bilmez agyârlar ahvâl-i sürûrânemizi
Neş’e-i ‘aşkımızı ‘aşka giriftâr bilür

5. Kârın ey Mîr Nigârî dil-i sevdâ-zedenin
Anlamaz kimse bunu tâlib-i dîdâr bilür

262.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sergüzeştimi dilâ başdan aşan gamdan sor
Mâcerâmı görüş ol dîde-i pür-nemden sor

2. Ehl-i sevdâ niçün ağlar ü ne çün kara giyer
Haber al Ka‘beden esrârını zemzemden sor

3. Kerbelâdan haber al ehl-i belâ çekdiğini
Ne cefâ eylediler mâh-ı Muharremden sor

4. Cennet ehli ne bilür hâlini Mervânîlerin
Sen Mu‘âvîleri şeytân-ı cehennemden sor

5. Ehl-i dilden haber al ‘aşkı ne anlar vâ‘iz
Ne bilür har haber-i cenneti Âdemden sor

6. Feyz-i Rûhu'l-kudüsün **mâ hüve** keyfin ey cân
Nefes-i nefs-i Mesîhâ leb-i Meryemden sor

7. Ey Nigârî Harem-i Kâ‘be-i ‘uşşâka yüri
Ehl-i dilden haber al dilber-i mahremden sor

263.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Gam-ı zülfün dil-i ‘âşıkları her dem zedeler
Kûyuna geldi bugün çâre ne erkam-zedeler

2. Tîr-i erbâb-ı nazar gönlümü mesrûr eyler
Sayılur safha-i dilde ne ki var gam-zedeler

3. Bahma ey dil nazar it nâvek-i dil-dûzlara
Öldürür her neye değse nîze-i sem-zedeler

4. Eylegil şîr-i lebinden dil-i mecrûha devâ
Bî tekellüf onarur yâre[y]i merhem-zedeler

5. Bûse-i terden olur haylî tarâvet yüzüne
Hoş olur ‘ârız-ı gül vakti ki şebnem-zedeler

6. Perde-endâzlık it her yana cevlân eyle
Şâd kıl gönlünü gelmiş kûyuna hem-zedeler

7. Ey Nigârî ne elem kim sana kîn eyleyenin
Koymaz elbette gözin nîze-i Mîr Ham-zedeler

264.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. ‘Âşık öldürmeğe peykânı zarîfâne yapar
Ne yapar gamze-i pür-fenn-i hakîmâne yapar

2. Serzeniş eylemek olmaz kadeh-endâzlara
Bî-riyâ eyler ‘amel her işi rindâne yapar

3. Zevk eyler çeke peymâneyi her kim ammâ
Sanma kim sâkî olur her biri meyhâne yapar

4. Var hûblar cihân içre velî söyleme kim
Her biri dîde-i Leylâ gibi dîvâne yapar

5. Cümle ‘âşık yanar ‘aşk âteşine yâr odına
Zâhir egerçi bunu şevk-ıla pervâne yapar

6. Bir hayâl ile gönül hâne-i sultân gibi
Zer nigâr olmasa âkıl yine bir hâne yapar

7. Günde bir hâl ile bî-çâre Nigârî geçinür
Bin hayâl ile bugün bir büte büthâne yapar

265.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ne elem ey dil-i miskîn sana kim kîn eyler
Yakar îmân onu kendini bî-dîn eyler

2. Var ne mâl ü menâlı ne zevâl-ı mülki
Bî-elem zevk u safâ ‘âşık-ı miskîn eyler

3. Hâzır ol ey dil-i şeydâ ki görürsün dilber
Yine sayd eyleyecek kâkül-i çîn çîn eyler

4. Sâkî-i sâ'id-i beyzânın elinde sâgar
Gezdürür şâm ü seher bâdeni rengîn eyler

5. Sunmaz ol dâg-ı ciger ey dil-i sûzân ammâ
Meger ol yâr suna bâdeni teskîn eyler

6. Vâ'iz erbâb-ı dilâna yine çoh daş atmış
Böyle kâr-ı bedi bî-dîn dil-i sengîn eyler

7. Kendi kirdârına bak kendini eyler berbâd
Elbet ey Mîr Nigârî sana kim kîn eyler

266.

Fe'iilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Cür'a-i âb-ı lebi teşne-i bî-pâya yeter
Zerre-i 'ârız-ı bî-had dil-i şeydâya yeter

2. Eyle şeydâları var gûşe-i vîrânede kim
Kırklara rûh virür feyzi Mesîhâya yeter

3. Tehî kalmaz eli sevdâya giriftâr olanın
'Âkıbet bir gün olur zülf-i semensâya yeter

4. **Kul hüva'llâhu ehad** söyle dem-â-dem ey dil
Bin sene 'ömrü ola 'ârife bir âye yeter

5. 'Âlem-i kudse düşer Mîr Nigârî gulgul
Vakt ki nâliş-i dil 'arş-ı mu'allâya yeter

267.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Ey gül dime kûyumda âyâ bu ne gulguldür
Zîrâ ki o gülşendir gönlüm kuşu bülbüldür

2. Ey 'âşık-ı şeydâlar ezhâr-ı dil-ârâlar
Çokdur velî maksûdum dâreynde bir güldür

3. Ey bî-dil-i dil-haste noksân mı olur derdin
Tâ külbe-i sînende bu dil ne kadar dildir

4. Ey dil gidelim imdi meyhâne açılmış kim
Mesmû'um olur âvâz âvâze-i kulkuldür

5. Ey sâkî-i şevk-efzâ ben nev-hevesem ammâ
Öğret bana sen resmin 'aşkın ne ise bildir

6. İnsâf eyle ey sâkî bin derd-ile ağlatdın
Kulkul-i sürâhinle bâri bizi bir güldür

7. Ey sâkî-i mey-efşân başımda kılur cevlân
'Aşk âteşi var imdi peymâneleri toldur

8. Gönlüm ser-i kûyundan geçmez sanemâ zîrâ
Âzâd kabûl itmez kapunda kemîn kuldur

9. Ey Mîr Nigârî gör gülzâr-ı mahabbetde
Bülbül gibi evrâdım tekrâr eyle gül güldür

268.

1. Kirdârımız 'aşkın ziyâretidir
Bu kârımız Hakkın 'inâyetidir

2. Sabır kıl ey gönül derd ü mihnetin
Dükenmiş âhiri nihâyetidir

3. Ashâb-ı safânın hâne-i dilde
Bâde-i mahabbet hidâyetidir

4. Biz de ehl-i safâdanız sevilmek
Zümre-i zâhidin sefâhatidir

5. Bî-ma'nîdir sözü ehl-i hâl ile
Uğraşmak vâ'izin kabâhatidir

6. Âl-i Muhammede bugz-ı 'adâvet
Evlâd-ı Süfyânın şekâvetidir

7. Nesl-i Muhammedi sevmek istemek
Hakkın bize başka kerâmetidir

8. Sülâle-i tâhireye cân virmek
Mîr Nigârînin siyâdetidir

269.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Senden ey hâm-tama' sîne-i sîm isterler
Puhte-dil kâse-i zer mihr-i mukîm isterler

2. Derd-mendân-ı ilâhî heme dem na're-zenân
Bir gönül pâre ciger bağr-ı dü-nîm isterler

3. Mey-feşân-ı haremi dâhiyetü'l-kübrâlar
Sarf-ı cân itmege çoh derd-i 'azîm isterler

4. Derd-i sevdâya düşenler dilemezler dermân
Ne şifâ hâhiş iderler ne hekîm isterler

5. Tâlib-i bâde-i engûr degüldür Hakdan
Teşnegân-ı ezelî mey-i kadîm isterler

6. Bezm-i rûhânîde ashâb-ı nefesler var ki
Bahş-ı cân eylemege 'azm-ı remîm isterler

7. Mısr-ı sevdâda kulun her biri olmaz sultân
Her bir ahras varımaz Tûra Kelîm isterler

8. Münkir-i 'aşk-ı hüveydâ ki tarîk-ı Hakdan
Rûy-gerdânlık idüp nâr-ı elîm isterler

9. Hâzır ol şevkıla ey Mîr Nigârî sarf it
Mahremân-ı harem-i yâra ne kim isterler

270.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Ciger dâğ oldığın feryâd-ı âteş-bârlardan sor
Sînem nâr oldığın yanmış yanık eş'ârlardan sor

2. Gönül sermest-i sevdâ-yı ezeldir mâcerâlardan
Haberdâr olmak istersen görüş seyyârlardan sor

3. Karadır sensiz ey mâhım günüm ger i'tibârın yoh
Güni karam bana hem-derd olan şeb-târlardan sor

4. Geçen gün bâğa vardım yâd-ı ruhsârınla gülşende
Gözümden seller akdı bülbülân gülzârlardan sor

5. Lebinden bî-haberler hîç ciger kan oldığın bilmez
Ciger kan oldığın hasret-zede hun-bârlardan sor

6. Cünûn-ı Bîsütûnun dâğ-ı ‘âlem-sûzişin ey cân
Hevâdârân-ı sevdâ sâkin-i kühsârlardan sor

7. Soruşma keyf-i sevdânı hevâdâr olmayanlardan
Şarâbın neş'esin sermest olan mey-hârelerden sor

8. Gözüm meyl eylemez agyâre kim bir yâre mâildir
Özünden bî-haberdir bilmez ol hüşyârlardan sor

9. Nigârî mezheb-i rindânı idrâk eylemez vâ‘iz
Hakîkat anlamaz bî-dîn dîni dindârlardan sor

271.

1. Cünûniyyet ‘aşkın bidâyetidir
Bekã ba‘de'l-fenâ nihâyetidir

2. Her ne gelse dildârlardan icâbet
Eylemek ihlâsın ‘alâmetidir

3. Şâm u seher bârgâh-ı dilberde
Şarâb içmek dilin şerâfetidir

4. Hakîkat sözdür bu mecmû‘amız
Nebînin ü velînin rivâyetidir

5. Kıssa-i Kelîle vü Dimne degül
‘Âşık u ma‘şûkun hikâyetidir

6. Sahrâ-yı cünûnu gezmek bî-elem
Dil-i dîvânemin dirâyetidir

7. Eş‘âr-ı şeker-sâ nazm-ı dil-ârâ
Tûtî-i tab‘ımın kerâmetidir

8. Kelb-i dildârıla sürmek safâlar
Dil-i nîk-bahtın sa‘âdetidir

9. Üzülmek rişte-i ‘âr u vardan
Mîr Nigârînin selâmetidir

272.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. O mug meyhânede her mü'mini kim hem-nişîn eyler
Kılur bir ânıla sûret-perest ol terk-i dîn eyler

2. Ne eyler ân ider hâl itmez engüşt-i Süleymânı
Ne eyler ânıla eyler velî sanman nigîn eyler

3. Degül bî-kayd-ı gam vâsıl yine dildâr kûyunda
Hayâl-ı hicr-i dilber 'âşık-ı endûhgîn eyler

4. Talebkâr eyler agyârı kılur âşüfte-i sevdâ
Bu gün 'anber-feşânlık ile kim ol zülf-i çîn eyler

5. Şikâr eyler kimi manzûr iderse çeşm-i çep-endâz
Meger sehhârdır kim böyle ol sihr-i mübîn eyler

6. Du'âlar eyledikce ol melek-sîmâya sad âmîn
Yemîn-i 'arşdan ihlâs ile Rûhu'l-emîn eyler

7. Tasarruf eylemiş Rûmu Îrânı şi'r-ile imdi
Nigârî 'azmi teshîr-i sevâd-ı Hind ü Çîn eyler

8. Eşedd-i fırka-i füccârdır rûz-ı kıyâmetde
O kim âl-i Habîb-i kibriyâya kasd-ı kîn eyler

273.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. İmdâd eyle ey Leylâ ifrât-ı cünûnumdur
Zîrâ ki dükenmez bu sevdâ-yı füzûnumdur

2. Bir merd-i cünûnem kim 'arsa-i tevellâda
Mecnûn esîrimdir Ferhâd zebûnumdur

3. Zûr eyledi kim sevdâ-bahş eyledi ol bî-pâ
Esrâr ki Eflâtûn meftûn-ı fünûnumdur

4. Ne lâledi ne güldür dağlarda vü bâğlarda
Hep gördüğünüz hasret dökdükleri hûnumdur

5. Ey mâh-ı melek-manzar lutfunla benim hem-ser
Bu devletime bâ'is ihlâs-ı derûnumdur

6. Ne târik-i nâyem ne târik-i nevâyem kim
O hem-dem-i şîrînem bu râh-nümûnumdur

7. Ey Mîr Nigârî gam çekme ki nigâhımdan
Olmaz mı cihân-ârâ sevdâ ki füsûnumdur

274.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Hicrân-ı ruhun ey büt gör kim nice kahr eyler
Ol kahr kim ol eyler ne çerh ü ne dehr eyler

2. Tiryâkı kabûl itmez hicrân-ı lebin zehri
Şehdâbe-i rûhânı içsem yine zehr eyler

3. Bir zehr içermiş kim zülfün gamı terk olmaz
Her vakt ki der-hâtır kılsam yine gûr eyler

4. Zülfün hevesi eyler ser-geşte-i sahrây
Çeşmin hevesi ammâ âşüfte-i şehr eyler

5. Geçmiş serime imdi ol turre-i tarrârın
Kullâblık eyler ol bir gör ki ne tavr eyler

6. Sâkî dolanur sağı nevbet bana geldükde
Bilmem ki nedir hikmet sâkî sola devr eyler

7. Cânân kılur câna ol kâr ki dostâne
Dost eylemez ol kârı eyler velî gayr eyler

8. Bir gâyete yetmiş kim dîvâneliğim hayrân
Olmuş kamu cem' olmuş iller bana seyr eyler

9. Ey Mîr Nigârî yâr ister seni elbet kim
'Aşk âteşine yakmış sanma sana cevr eyler

10. Dildâr-ı gönül-kârın her kârı güzeldir kim
Hayru'l-'amel olsa kim elbette ki hayr eyler

Rûbâî

275.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Rahm kılgil bize çoh eyleme nâz ey sâkî
   Çeng ü âheng ile kıl bezmini sâz ey sâkî

2. Kadeh-endâzları mest ü mey-i nâb eyle
   Geçirin 'ömri 'azîzâne bu yaz ey sâkî

Rûbâî

276.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Yandırdı bizi âteş ey tîz ey sâkî
   Ayağ al câm getür bâde be-rîz ey sâkî

2. Sâz-ı nâ-sâzını sâz eyle ey bâ râh-ı segâh
   İçelim oynayalım siz ile biz ey sâkî

HARFÜ'Z-ZÂ

277.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Peleng-i 'aşk u şîr-i hûrşîd-i mihr ü hevâyız biz
   Ki Kıtmîr-i Hudâ kelb-i Habîb-i Kibriyâyız biz

2. Dalâletden halâs ashâb-ı ihlâs ehl-i tevhîdiz
   Gürûhu'n-nâci[y]iz kim peyreviy-yi Mustafâyız biz

3. 'Adâvetden giç ey erbâb-ı kîn kurtar nedâmetden ki
   Ki peykân-ı Habîb-i kibriyâ seyf-i Hudâyız biz

4. Ger ey İsfend kîn almak dilersen merdiz ilden
   Hadengi bizden al kim pehlivân-ı kaş [u] yayız biz

5. Semend-i nüh felekden sebkat itmiş şehsüvârız kim
   Habîb-i çâr yârız bende-i âl-i abâyız biz

6. Tasarruf eylemiş Tîmûr tek âvâze-i 'aşkım
   Cihânı ser-be-ser kim bende-i Şâh-ı Bahâyız biz

7. Katâr-ı deşt-i sevdãmızdan ey dîvâne-i Leylâ
Ayağ çekme ki kûy-ı mehlikãya rehnümâyız biz

8. Hatar deştindeyiz ger gamzeden ammâ gazâlâne
Nigâh-ı lutf-ı bûdan sâkin-i ümîd serâyız biz

9. Kesâfetden mu‘arrâ ey Nigârî câm-ı Cem-âsâ
Mücellâ vü latîf âyîne-i ‘âlem-nümâyız biz

10. Katârın sevk it ey mutrib diyâr-ı gayra zîrâ kim
Belâ deştinde mâtem-dâr-ı Şâh-ı Kerbelâyız biz

278.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Şarâb-hâne-i ‘âlemde sîne-sâfız dili pâkız
Müberrâyız havâtırdan halâs-ı kayd-ı işrâkiz

2. Tecerrüd ‘âleminde bî-ser ü pâ zerre varız kim
Ta‘allukdan mu‘arrâ ‘ârdan ‘uryân-ı bî-bâkiz

3. Mürîd-i kâse-i sevdâ şarab-hâr-ı elestiz biz
Velî sanman şarab-hâr-ı mey-i nahl u mey-i tâkiz

4. Basîretle geçer evkãtımız meyhâne küncinde
Açılmış dîde-i dil dûr-bîniz ‘ayn-ı idrâkiz

5. Hadenk-i reşk ü zehr-âb-ı garazdan gam ne kim ey dil
Ser ü pâ sîm-endâmız ser ü pâ mahz-ı tiryâkiz

6. Giriftâr-ı ser-i zülfüz velâkin olmadın ‘âlem
Ezelden sayd-ı pâ-bend ü esîr-i kayd-ı fitrâkiz

7. Nigârî gerçi kim müstagrak-ı deryâ-yı ‘irfânız
Velâkin dem-be-dem teşne-i şehd-i **mâ ‘arafnâ**kiz

8. Şehîd-i Kerbelânın ser-güzeştin kılma ey râvî
Ki biz ol mâcerâdan dîde-nemnâkiz sîne-çâkız

279.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Mukayyed olmak ey bî-derdler kim zehr-kârız biz
Esîr-i kayd-ı sevdâ mübtelâ-yı zülf-i mârız biz

2. Giriftâr-ı hevâyız pây-bend-i zülf-i sevdâyız
Cünûn-ı çeşm-i Leylâyız velâkin hüşyârız biz

3. Nazargâh-ı İlâhî mazhar-ı lûtf-ı Hudâyız kim
Şehîd-i ‘aşk-ı ebrûyuz katîl-i Zi'l-fikârız biz

4. Bülend-ahter yigin bahtız ki meyhâne-i ‘âlemde
Şarâb-hârân-ı sevdâyız şirîn-kirdâr u kârız biz

5. Talebkâr-ı Hudâyız sâkin-i gülzâr-ı sevdâyız
Terennüm-sâz-ı mestiz bâde-hâr-ı gül-‘izârız biz

6. Degüldür lâf iller hakkımızda mest söylerler
Ki ser-mest-i elest-i çeşm-i sermest-i nigârız biz

7. Ne gam kim bizi fehm eylemez zâhid ki mâder-zâd
‘Amâ fehm eylemez şemsi Nigârî âş-kârız biz

8. Rivâyet teşnegân-ı Kerbelâdan kılma ey râvî
Yanarız âteş-i hasretle zîrâ dâg-dârız biz

280.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. İcâzet olmasa hergiz cihân içre belâ gezmez
Ki ruhsat virmese pîr-i mugãn câm-ı melâ gezmez

2. Hüseynin ser-güzeşti gerdiş-i kilk-i kazâdandır
Ki yohsa terk idüp Bathâyı Kerbelâ gezmez

3. Kazâ fermânıdır mahzâ ki bir güftâr-ıla yohsa
Giçüp cândan serdâr Hüseyn-i mübtelâ gezmez

4. Meger bâd-ı sabâ ben tek giriftâr-ı belâdır kim
Gezer âşüfte ser-geşte pey-â-pey bî-belâ gezmez

5. Gezer şeydâ gönül pervâne bülbül bî-karâr ammâ
Nigârî gerden-i mînâ kad-i serv-i bâlâ gezmez

281.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Nüzûl eyler benim-çün yohsa kim hergiz belâ gelmez
Cihân içre ki ben[im] tek habîbim mübtelâ gelmez

2. Giriftâr-ı belâyam mübtelâyam beyle kim hergiz
Benim-çün görmezem bir dem belâya es-salâ gelmez

3. Cem‘ olmuş ol kadar çevremde bî-had mübtelâlar kim
Selâmet ehline yer yok anun-çün bî-belâ gelmez

4. Bana hemdem olan bî-derdler mihnet yükün yükler
Gider derdimle bir ammâ bana bir kes melâ gelmez

5. Nigârî eyle sermestem bugün vahdet şarâbından
Unutdum nefy ü isbâtı dile illâ vü lâ gelmez

282.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ser-i mû farkımız yoh zülf ile kim hem-‘inânız biz
Kara gün hâne-ber-dûşuz perîşân rûzgârız biz

2. Gül-i reyhâna mâil olmayız bir lahza biz tâ kim
Enîs-i gül-‘izârız hemdem-i zülf-i nigârız biz

3. Sefer esbâbını yağmaya virdik târ-mâr itdik
Ser-i kûyunda dildârın mukîmiz pâydârız biz

4. Tutup rüsvâ yolın bed-nâmlığıla hayli ad itdik
Ki Mecnûndan şehîriz ‘âlem içre nâmdârız biz

5. Gönül bir mâha virmiş mâiliz ‘arş-ı mu‘allâ tek
Anun-çün bî-gûnuz çerh-âsâ bî-karârız biz

6. Eger sahrâ-neverdiz ü kûh-gerdiz dem-be-dem ammâ
Talebkârân-ı dildârız dimen bîhûde-kârız biz

7. Geçer evkãtımız rindâne zîrâ merd-i Mevlâyız
Hoş ikbâliz bi-hamdi'llâh Nigârî baht-ı yârız biz

283.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Peymâne-i ‘uşşâkı sanma leb-rîz itmez
Sâkî ki degül mecnûn bâzârını tîz itmez

2. Mevlâ seni ey vâ‘iz hor eyledi gûşundan
Tâ zenbine dek ‘âlem zer itse ‘azîz itmez

3. Tahkîk ile bilmiş kim dildâra kılur te’sîr
Bes âh-ı ciger-sûz-ı dil fâidesiz itmez

4. Gerd-i reh-i cânâne cân ile karışmış kim
Bir zerre kadar farkın bin ‘akl temîz itmez

5. **Hel min mezîd** ey sâkî dil eyle yakılmış kim
Her lahza be-rîz söyler güftâr-ı me-rîz itmez

6. Zûr eylemese ‘aşkın gönlüm ne figãn eyler
Cân yanmasa bir katre-i çeşmim hûn-rîz itmez

7. Ey Mîr Nigârî ol sahrâ-yı tevellâda
Evhâm ile uğraşmaz ‘uşşâk gürîz itmez

284.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Kirdâr-ı hafî rindî-i bî-‘âra yakışmaz
Bî-bâdelik ‘uşşâk-ı şarab-hâra yakışmaz

2. Kurbân olam ey sâkî beni câna götürme
Te’hîr-i sehâ tab‘-ı keremkâra yakışmaz

3. Alma dile firkat sözin ey dilber-i dil-cû
Güftâr-ı acı la‘l-i şeker-hâra yakışmaz

4. Dün ‘ahd-i vefâ eyledik ‘uşşâk ile ammâ
Dönmek bugün ol itdiğin ikrâra yakışmaz

5. Ey mâh nazar-bâzlara virme tereddüd
Al perdeni ruhsâr-ı pür-envâra yakışmaz

6. Bî-sa‘y tecellâ-yı ruh-ı yâr ele gelmez
Te’hîr taleb-i ‘âşık-ı dîdâra yakışmaz

7. Ey Mîr Nigârî bu ne râhat meger ‘ârın
Yokdur mu ki ârâm taleb-kâra yakışmaz

285.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Sâkî-i ezel sîne-i pür-kîneye bakmaz
Ammâ dimezem sâf-terîn sîneye bakmaz

2. Sâf it dili zîrâ ki nazar-gâh-ı Hudâdır
Kalbe bahar ol kisve-i peşmîneye bakmaz

3. Meyl eyledi merdâne gönül eski şarâbı
Âdem mi o kim hem-dem-i dîrîneye bakmaz

4. Eyvâh didi kıldı ferâmûş seni kãsıd
Didim meger ol ây-veş âyineye bakmaz

5. Sînemde görüp âteşi vehm eyledi zâhid
Cân-kayd çeken cânib-i gencîneye bakmaz

6. Keyf-i meyedir meyl-i cenânım ne de olsa
Keyfe bakar ol kâse-i sîmîneye bakmaz

7. Keyfiyyetime ey Mîr Nigârî nazar it kim
Mey-hâre şirîn tâze meye köhneye bakmaz

286.

1. Eksilmez dükenmez mey-i nâbımız
Deryâ-yı ‘aşkdır çün şarâbımız

2. Derd-i şarâbımız envâru'l-‘uyûn
Müşkdür gelmez ü gül turâbımız

3. Dâr-ı temkînimiz Kãf tek karâr
Eylemişiz yokdur ıztırâbımız

4. Mahabbetin çekdik germ ü serdini
Issıya soyuka var tâbımız

5. Meftûhdur izine yokdur ihtiyâc
Meyhânemiz bağlu degül vü bâbımız

6. Ma‘dûmdur mâni‘-i inkisâfdır
Mu‘arrâdır bezm-i mâh-tâbımız

7. Ey Mîr Nigârî hûrşîd-cemâl
Nazargâhımızdır yokdur hâbımız

8. Enâniyyet degül güft u gûyumuz
Tahdîs-i ni‘metdir hep hıtâbımız

287.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Mest-i ebediz rindî-i meyhâne-güzîniz
Tenbel degülüz hâdim-i mey şâh-nişîniz

2. Bir yâr ile düşmüş işimiz hâtıra gelmez
Agyâr ki biz merd-i Hudâ tâlib-i îniz

3. Dildâr iledir şâm u seher gönlümüz ammâ
Zâhirde ırağız velî ma'nâda karîniz

4. Biz vahdetiz mezhebimiz râh-ı Hudâdır
Hoş râh-reviz sâf diliz pâkîze dîniz

5. Mey-hâr iledir kârımız ashâb-ı safâyız
Hûblar ile oynar dilimiz hûbterîniz

6. Biz yâr u ser-menzil-i yâr isteriz ammâ
Ne tâlib-i hûrız ü ne Firdevs-i berîniz

7. Görmez gözümüz karana müstağrak-i nûruz
Tâ çâker-i hûrşîd-ruh u mâh-cebîniz

8. Nâfe-i Hıtâ vü müşk-i Hoten hâtıra gelmez
Tâ hemdem-i 'anber-nefes ü kâkül-i çîniz

9. Bilmez degülüz kâr-ı kerâmâtı velâkin
Gencîne-i esrâr-ı harâbâta emîriz

10. Pâk nazarız 'ayn-ı 'inâyet bize mahsûs
Zâde-i melîhiz ki nazar-bâz-ı şirîniz

11. Agyâr ider ey Mîr Nigârî bizi inkâr
Vechi bu ki ol şebpere biz mihr-i münîriz

12. Vâ'izle bizim nisbetimiz yokdu ki bî-şek
Şekkâkdır ammâ ki biziz ehl-i yakîniz

288.

1. Zâhidi mest itmiş mey-i nâbımız
Ey dil bize yeter bu sevâbımız

2. Âteş-i hasretle kebâbız kebâb
Kanı şarâbımız yokdur tâbımız

3. Hüsndür gülümüz ü cân bülbülümüz
Mihr ocağımız ü dil kebâbımız

4. Evsâf-ı yârdır güft ü gûyumuz
Güftâr-ı ‘aşkdır hep hıtâbımız

5. Seng bâlişimiz ü ferşimiz türâb
‘Âşıkız böyledir raht-ı hâbımız

6. Mest-i mahabbetiz ki rûz-ı mahşer
Yokdur suâlimiz yok hesâbımız

7. Yâr suâl itse nedir hâliniz
Ey Mîr Nigârî ne cevâbımız

289.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Girip meyhâneye pîr-i mugandan kim şarâb almaz
Muzaffer olmaz ol iklîm-i zevke feth-i bâb almaz

2. Niçün gelmez mey içmez ‘âşık olmaz bî-nevâ zâhid
Elin tutmaz mugun bir tevbe itmez bin sevâb almaz

3. Elim çekmez gönül mestâneler mahşer hesâbından
Ki hîç ‘âkıl gelüp ser-mest olanlardan hesâb almaz

4. Gel ey sâkî ki erbâb-ı gönül dîndârlık bilmez
Dime kim bir hüner eyler elimden mey-i nâb almaz

5. Ser-i kûyunda dildârın karâr itmez niçün dermân
Zevâl emrâzına âyâ nedendir âf-tâb almaz

6. Tutup dâmânın erbâb-ı niyâz ahvâlin ‘arz eyler
Ne istignâdır ey dilber lebinden bir cevâb almaz

7. Nigârî neylesün ehl-i vera‘ zîrâ degül kımset
Ki içmez bâde-i bî-had sevâb-ı bî-hesâb almaz

290.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Görenler çeşm-i bîmârın selâmetden nişân görmez
Sevenler nâvek-i gamzen hatardan emn-i cân görmez

2. Nazar-bâzân-ı çeşmin câna gelmiş tîr-i gamzenden
Göz açmaz bir dakîka turfetü'l-ʻayn-i zamân görmez

3. Keremler gösterüp cânım ki aldın hayli hoşnûdım
Kotardın dest-i mihnetden ki ceng-i cân-sitân görmez

4. Dil-i ʻuşşâkdan katʻ itmiş agyârı lebin zikri
Ki ol bir zevk bahş eyler dile şâh-ı cihân görmez

5. Nigârî kande olsam sanma tenhâyam bi-hamdi'llâh
Ki bî-dil kande olsa hâli dilberden mekân görmez

291.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Bugün bâd-ı sabâ zülf-i semensâdan nişân görmez
Getürmez bir haber âyâ niçün ʻuşşâka cân virmez

2. Terennüm eylemez bülbül kesilmiş bâğçeden gulgul
Meger gülzâra cân virmiş ki feryâd u figãn virmez

3. Gözüm görmek diler gülgûn-ʻizârın dem-be-dem ammâ
Deler tîr-i müjen bağrım döker kanım emân virmez

4. Murâdın hâsıl olmak ger dilersen dem-be-dem ey cân
Yakıl zîrâ harâret olmayınca laʻli kân virmez

5. Hayâl-i hâl ile Seyyid Nigârî öyle zevkım var
Ne gam min baʻd ger peymâneyi pîr-i mugãn virmez

292.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Kadin tek elf ü turran tek nigârâ tarz-ı lâm olmaz
Ruhun tek mushaf-ı zîbâ sözün tek hûb kelâm olmaz

2. Selâm it yaʻnî kim düşnâm ilet her dem sabâlardan
Ki şetm-i dilrübâ tek ʻâşıka gökçek selâm olmaz

3. Meger şâm u seher zülf ü ruh-ı dildârdır yohsa
Hakîkat bârgâh-ı dilrübâda subh u şâm olmaz

4. Ne hoşdur bâde-i sevdâ ki olmaz zahmet-i mînâ
Kadehsiz nûş ider meyhârlar peymâne câm olmaz

5. Tamâm olmak dilersin câma cân bahş-ı habîbâne
Ki cân bahş eyleyenler câm-ı ‘aşka nâ-tamâm olmaz

6. Ne hâsıl bî-müdâm ehl-i vera‘ bezminden ‘uşşâkın
Hudâ hıfz eylesün bezm-i safâsın bî-müdâm olmaz

7. Tahammül kılgil ey Seyyid Nigârî beklegil nevbet
Ki sâkî-i ezel bezm-i hakîkat bî-nizâm olmaz

293.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ezel meyhârıyam kim bilmezem âyâ nedir perhîz
Ki bî-peymâne-i ser-şâr u bî-nûş olmazam hergiz

2. Beden lerzişde dil gerdişde cân nâlişde hayrânam
Ki deryâ-yı mahabbet muztaribdir ‘aşk şûr-engîz

3. Meded hengâmıdır ey sâkî var cânımda bir şûriş
Kerem kıl âh kim yandım yakıldım âteşimdir tîz

4. Ciger-gâhımda cevlân eyler âteş ile gül devrân
Dolandır câm-ı serşârı kerem kıl kâse-i lebrîz

5. Git câm-ı gülgûnı yürüt bezm-i habîbâne
Getür meydâna cevlân eylesün peymâne-i şebdîz

6. Safâ hengâmı zevk eyyâmıdır kim kumrular gûyân
‘Anâdil na‘rezen fasl-i rebî‘ bâd safâ-engiz

7. Mukîm olmak diler kelbin tek ey sâkî nedir fermân
Derinde bî-nevâ Seyyid Nigârî ‘âşık-ı bî-çîz

8. Meded ey mey-i ahrâr el-meded ey sâkî-i ‘attâr
Meded ey hunkâr el-meded ey sâkî-i Tebrîz

294.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Gönül ruhsârdan özge habîbânem hayâl itmez
Hayâl eyler hemîn anı hayâl-i zülf ü hâl itmez

2. Ruhın pinhân ider ammâ degül bî-câ ki bî-ma‘nâ
Gül-i ruhsâra kâküller dolup setr-i cemâl itmez

3. Ser-i kûyunda dildârın düşüp cân virmeden özge
Sorun kim n’eyledim hâlim sorup bir dem suâl itmez

4. Kırılsun çerhı gerdûnun ki mihr ü mâh tek bir gün
Terahhum eyleyüp yârı habîbi ittisâl itmez

5. Hakîkat güft ü gûyından mu‘arrâdır neçün vâ‘iz
Çeküp meyhâne küncinde müdâm kesb-i kemâl itmez

6. Neçün ol bülbül-i şeydâ terennüm-sâzdır âyâ
Düşüp pervâne tek kãle yanup terk-i makãl itmez

7. Bugün hayret-zede gördüm yine dildâr kûyında
Meger mest-i visâl olmuş Nigârî kîl ü kãl itmez

295.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Cihân bâğında ey bülbül Nigârî gibi yâr olmaz
Benim tek sînesi gül gül bulunmaz dâğdâr itmez

2. Yakılmış âteşe varım alışmış sînede nârım
Yanar cânım bu odlara disem dûzahda var olmaz

3. Degül bî-hûde kim bülbül yanar elbet kılur gulgul
Velâkin ben kibi ey dil bulunmaz bir yanar olmaz

4. Yakılmış odlara varım dağılmış çöllere nârım
Görenler beyle odlarım diyer bir böyle nâr olmaz

5. Alupdur cânımı gamze düşüpdür gönlüme lerze
Her bir ‘âşık Seyyid Hamza her bir dilber nigâr olmaz

296.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Tâ ki sermest-i şarâb-ı dîde-i mestâneyiz
   Bülbül-i çehçeh-zenân gülşen-i meyhâneyiz

2. Güft ü gûmuz ʻâşık u maʻşûkdandır subh u şâm
   Söylerüz Yûsuf Zelîhâdan güzel efsâneyiz

3. Nergis-i mestin dem-â-dem eyle bir hayrâniyiz
   Bilmeyiz sûret mi yâ ʻâkıl mı yâ dîvâneyiz

4. Tâ çeküp çeşmin şarâbın dîde-i nezzâremiz
   Gayr kâra meylimiz yok mâil-i peymâneyiz

5. Sâkıt-ı teklîfiz ey vâʻiz özün incitme kim
   Zümre-i dîvâneyiz biz ʻakldan bîgâneyiz

6. Ey gönül gam çekme zîrâ görmeyüz dûzah yüzin
   İmdi şems-i ʻaşka kim pervâneyiz sûzâneyiz

7. Gün-be-gün artar bahâmız dem-be-dem efzûn olur
   Tâ talebkâr-ı Nigârî gevher-i yekdâneyiz

8. Gelmegil meydâna ey hâsid haberdâr ol ki biz
   Ceng-âver âl-i gãlib gãlibiz merdâneyiz

297.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Serv serkeşlik ider kumrı gûyâ eylemez
   Dilrübâ eyler belî ʻâşık sitiğnâ eylemez

2. Her ne eylerse degül bî-câ yeridid çün-kim ol
   Kâr perdâz-ı hakîkat kâr-ı bî-câ eylemez

3. Hâle bakmaz mâzîden geçmiş dil-i müştâkımız
   În ü ândan el çeküpdür fikr-i ferdâ eylemez

4. Seyr-i sahrâ eylemez gülzâra bakmaz ehl-i dil
   Mâil-i ruhsârlar meyl-i temâşâ eylemez

5. Eylemiş tâ kim ser-i kûyunda menzil gönlümüz
   Ârzûlardan geçüp meyl-i temennâ eylemez

6. Feyz-i Rûhu'l-kuds ey âsâr-ı la‘lin sâyesi
İzn virmezse lebin ihyâ Mesîhâ eylemez

7. Almasa Seyyid Nigârî feyz-i la‘linden mezâk
Söylemez eş‘âr-ı ter bir harf inşâ eylemez

298.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Söyler ahvâl-i dili mestânlar ‘âkıl dimez
Eyler esrârı hüveydâ nev-heves kâmil dimez

2. Ehl-i sevdâ olsa ger ber-dâr aslâ nâ-savâb
Söylemez illâ **ene'l-hak** dir **ene'l-bâtıl** dimez

3. Reh-revân eyler temennâ ârzû kaydın çeker
Ârzû güftârını ser-menzile vâsıl dimez

4. Sâkin-i dergâh-ı şâhenşâhız ammâ bir nefes
Söylemez sormaz ki bir derdin ne ey sâil dimez

5. Seyr-i sahrâdan ayağ çekmez o kim mâil degül
Ey sanem ruhsârına sahrâ sözin mâil dimez

6. Cevrden kılmam şikâyet kim şikâyet sözlerin
Âl-i İbrâhîm Halîl evlâd-ı İsmâîl dimez

7. Zülf-i ham-ender-hamın Seyyid Nigârî mihnetin
Kayd-ı sevdâdan olan hâric diyor dâhil dimez

299.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fê‘ûlün

1. Gün ister ise nûr yüzünden ‘aceb olmaz
Deryûzelerin âyinidir bî-taleb olmaz

2. Gam görmezem aslâ ser-i kûyunda ki ey cân
Kelbinle gezen bî-gam olur bî-tarab olmaz

3. Ashâb-ı safâ vasf-ı lebinle geçinür çün
Âdet budur erbâb-ı sühan beste-leb olmaz

4. Âyâ ne fesâhat ne belâgat bu ki sen tek
Güftâr-ı şirîn-ter ne ‘Acem ne ‘Arab olmaz

5. ‘Âlemde bulunmaz leb-i la‘line berâber
Der keyf ki ne beng ü ne bintü'l-‘ineb olmaz

6. Büt-hâne vü yâ Ka‘bede olsam yine sensin
Fikrimde ki merdân-ı Hudâ bî-Çalab olmaz

7. Bîvâr sefer eylegil ey Mîr Nigârî
Kim vasl-ı nigâra budur özge sebeb olmaz

300.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Bülbül gül ü gülşenden elbette firâr itmez
Habs olmasa bir yerde bir lahza karâr itmez

2. Her şâm u seher bülbül gülzârı güli ey dil
Fikr eylemese yanmaz beyle âh u zâr itmez

3. Agyâr-ile dildârın seyr itmesine ‘âşık
Sabr eylemez neyler ger terk-i diyâr itmez

4. Zor eylemese ‘aşkı dildâr-ı şirîn-kârın
Salmaz dağa ‘uşşâkı süknâsını gãr itmez

5. Bî-mihrlik olmazsa meh-veşlere hû zülfi
Dökmez yüze nezzâre şeb tek güni târ itmez

6. Gerd-i reh-i Leylâyı ol kuhl-ı mücellâyı
Görmez idi ol kim sevdâda karâr itmez

7. Âyâ nedir inkârı dildâr-ı şirînkârı
Yazmaz sînede zâhid pür-nakş u nigâr itmez

8. Nef‘-i tel-i tarrârı bilmez vera‘ erbâbı
Bâzâr-ı hakîkatde sevdâda bu kâr itmez

9. Görmez ruh-ı dilberni söyler-se abdârını
Ey Mîr Nigârî kim mahviyyet[i] var itmez

301.

Fâ‘îlâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Tâlib-i elfiz ki dâim istikãmet bekleriz
İstikãmet kãmetin biz tâ kıyâmet bekleriz

2. Virmeyiz ednâya dil zîrâ ki ‘âlî himmetiz
Sâkin-i gülzâr-ı mihriz serv-kãmet bekleriz

3. Bilmeyiz **dünyâ ve mâ fîhâ** nedir kim bî-elem
Bir niçe rüsvâllarız mülk-i melâmet bekleriz

4. Kûy-ı dilberdir makãm-ı gönlümüz kim subh u şâm
Pâs-bân-ı cennetiz dârü's-selâmet bekleriz

5. Leşger-i agyârdan endîşemiz yokdur belî
Merd-i meydânız ki Rüstem tek şecâ‘at bekleriz

6. Târik-i meyhâne-i kâmız talebden bî-haber
Vâlih-i peymâne-i ‘aynız ‘inâyet bekleriz

7. Mazhar-ı lutfuz ki dâim ‘afvdur manzûrumuz
Mücrimiz ‘ayn-ı ‘inâyetden şefâ‘at bekleriz

8. Bülbül-i gülzâr-ı hüsnüz tâ kıyâmet nâle-zen
Zâde-i âl-i melîhiz kim melâhat bekleriz

9. Dîde-i hûnhâra yitdik târ-mâr itdik dili
Câna kasd itdik belî bir çeşm-i âfet bekleriz

10. ‘Arsa-i sevdâda bir dil bir Nigârî bir de ben
Bir bölük câhidleriz vakt-i şahâdet bekleriz

302.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Kaşını besmele ruhsârını Kur’ân okuruz
Hikmetü'l-‘ayn gözün la‘lini **Tibyân** okuruz

2. Sûret-i zülf-i ruhun sîneye terkîm ideriz
Bilmeyiz subh u mesâ hâl-i perîşân okuruz

3. Dîde-bânız giceler haste-i dîdârlara
Sohbet-i dîde-i bîmârını dermân okuruz

4. Eyleriz yâd-ı şirîn la‘lini feryâd-künân
Nâme-i kûh-keni derdile giryân okuruz

5. Dem-be-dem turra-i tarrâra giriftârlara
Defter-i Leylâ vü Mecnûnı firâvân okuruz

6. Bülbülün hâlin ögüp şevkıla efgãn ideriz
Gîceler sohbet-i pervâneyi sûzân okuruz

7. Bilmeyiz müftî müderris sözini dinlemeyiz
Uymayız anlara biz anları nâdân okuruz

8. Vaktimiz yok görüşek zâhid-i vakt-encüme kim
Mekteb-i mıstabada mushaf-ı hûbân okuruz

9. Gîceler Mîr Nigârî cem‘ olur ehl-i cünûn
Tâ seher çerh-zenân ‘aşkıla dîvân okuruz

303.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. ‘Âlemde eger sen gibi zîbâ ele gelmez
Ammâ ki sana ben gibi şeydâ ele gelmez

2. Ger câlib-i dil olmasa gîsû-yı semen-sâ
Her şâm u seher bûy-ı semen-sâ ele gelmez

3. Âh eylemesem gonçe-i maksûdım açılmaz
Yaş dökmesem er hande-i mînâ ele gelmez

4. Toprağ-ıla daş başına Ferhâd-ıla Mecnûn
Oymağ-ıla Şîrîn ile Leylâ ele gelmez

5. Ger çâre-i dildir dehen ammâ ne diyem âh
Hîç söylemek olmaz bu mu‘ammâ ele gelmez

6. Sa‘y itme sen ter olmaz lebin ey dil eger olsan
Zulmetde kalup çeşme-i Hadrâ ele gelmez

7. Müstağrak-ı deryâ-yı fenâ olmasan ey cân
Lü’lü’-i bekã gevher-i yektâ ele gelmez

8. ‘Uşşâka gerek râbıta-i metn ki yohsa
Esmâya devâm ile müsemmâ ele gelmez

9. Silsile-i ‘aşk ile durur kâr-ı hakîkat
Bî-silsile-i ‘aşk dil-ârâ ele gelmez

10. Güftârıla iş mi biter ey ‘âşık-ı şeydâ
Bî-himmet ü bî-sa‘y temennâ ele gelmez

11. Izhâr-ı kemâl itme gel ey Mîr Nigârî
Elfâz-ı ʻibârâtıla maʻnâ ele gelmez

304.

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1. Gãr bir gãiledir ey perî-sîmâ sensiz
Vahşet-efzâdı belî ʻâşıka tenhâ sensiz

2. Seyrden hâsıl olur zevk velâkin ey cân
Derddir mahz bana seyr ü temâşâ sensiz

3. Gerçi ki [ben] der-i meyhâneye düşdüm içdim
Refʻ-i gam eylemedi bâdeye sahbâ sensiz

4. Hân-mânım dağıdup varımı vîrân eyler

Bir nefes olsam eger âteş-i heyhâ sensiz

5. Seyr kılmaz dimesem kãfile Selmâ Selmâ
Reh-revâne güç olur bâde-i peymâ sensiz

6. Yine sen söyle nedir hecre müdâvâ itsün
Neylesün çâre nedir ʻâşık-ı şeydâ sensiz

7. Nice feryâd Nigârî nice âh eylemesün
Tengdir başına kim ʻâlem-i dünyâ sensiz

8. Gözüme ʻâlem-i envâr görünmez zîrâ
Târdır ʻaynıma hûrşîd-i pür-edvâ sensiz

305.

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1. Tâlibe gûşe-i vahdet gibi mekteb olmaz
Perveriş eylemege ʻaşk gibi âb olmaz

2. Kevkeb-i hâtıra terkîb-i ʻanâsırdandır
Sâdedir atlas-ı dil ʻarşa mükevkeb olmaz

3. Kılma taʻdâd-ı mezâhib bize kim vahdetiz
ʻÂlem-i ʻaşkda ey hâce dü mezheb olmaz

4. Hâce kim keyfiyet-i ʻaşkdan âgâh degül
Nefy-i sevdâda nice cehl-i mürekkeb olmaz

5. Böyledir kã'ide-i hâce-i Leylâ-yı cünûn
Fenn-i sevdâ okıyan tâlibe matlab olmaz

6. Feth kılmaz der-i meyhâne-yi bevvâb-ı ezel
Tâ ebed ol ki kadeh-hâr-ı seher şeb olmaz

7. Emrdir sâkîyi meyhâneye te'kîd eyle kim
Gelse ihlâs ile fermâyiş-i izheb olmaz

8. Gezme sahrâ-yı hevâyı dime yâ Hû yâ Hû
'Âşık-ı sâdıka ma'şûkdan akreb olmaz

9. Tayy-i Leylâ yolın ey Mîr Nigârî her dem
Eyler erbâb-ı cünûn 'aşk ile eşheb olmaz

306.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Âh meger irmedi yâra henüz
Gelmedi bu zâr hezâra henüz

2. Kalmadı mahv oldı gözüm karası
Gelmedi ol râh-güzâra henüz

3. Hancer-i hicrânıla sad-pâre dil
Yitmedi sad-pâre di yâra henüz

4. Görmedi peykân-ı gözün çâresin
Bulmadı bu bağr-ı sî-pâre henüz

5. Âteş-i dil dâğ-ı ciger-gâhıma
Olmadı bir çâre ne çâre henüz

6. Bî-ser ü pâ yil gibi yeldim velî
Uğramadım kûy-i nigâra henüz

7. Görmedi hûrşîd mudıyyâsını
Mîr Nigârî güni kara henüz
8. Külbe-i firkatde yanar âh-ı dil
Odlara âteşlere nâra henüz

307.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Her ne kadar eylese dildâr nâz
ʻÂşık-ı müştâklar eyler niyâz

2. Pây-ı Şirîn ile ser-i kûhken
ʻÂrız-ı Mahmûd ile pây-ı Ayâz

3. Pâ-zede-i mihnet-i hicrânınam
Al elim üftâdenem ey serv-i nâz

4. Nâz-ı istignâdan üzüldüm amân
Rahm eyle bî-çârene ey çâre-sâz

5. Tayy-i mekân itdi gönül hâdî kim
Tutdı makãmât-ı ʻIrâk u Hicâz

6. Âteş-i bî-pervâdan etek çekmezem
Şemʻ tek olsa heme ʻömrüm güdâz

7. Mîr Nigârî gide başım eger
Eylemezem şemʻ tek ifşâ-yı râz

308.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Var bir derdim ki dermân istemez
Var bir dâğım ki pâyân istemez

2. Derd-i laʻlindir temennâmız belî
Ey ʻazîzim kim şirîn cân istemez

3. Her kim eyler küfr-i zülfünden hazer
Gãlibâ tersâdır îmân istemez

4. Ol ki ruhsârın temennâ eylemez
Nâ-müselmândır ki Kur’ân istemez

5. Mihnetinden ictinâb eyler kim ol
Er degül zendir ki mihmân istemez

6. Şehd-i zehrâbın diler gönlüm müdâm
Sanma ey cân kim bu ihsân istemez

7. Ey Nigârî cân müheyyâdır velî
Neyleyem kim anı cânân istemez

309.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Biz bâde-keş-i kâse-i mâh-ı ezeliz
Peymâne-zen ü mest-i müdâm-ı güzeliz

2. Sanma bizi peymâne-keş-i bâde-i tâkiz
Sermest-i ezel bâde-keş-i Lem-yezeliz

3. Hemdemlerimiz sâz u sâzende-i dil-sûz
Mînâ çekeniz nây çalanız ü mezeliz

4. Evsâf-ı dil-ârâsını bir turfe gazâlin
Nazm eyleriz eş‘âr-feşânız ü gazeliz

5. ‘Âlî-nesebiz Hâşimiyiz Mîr Nigârî
Sanma bizi ez tâife-i kân-ı hüneriz

310.

1. Hıtâb-ı dil-rübâ bî-‘itâb olmaz
Mezâk-ı mey zîrâ bî-kebâb olmaz

2. Müşgildir anlamak erbâb-ı dili
Mestûrdur ‘âşık-ı bî-kıbâb olmaz

3. Bâde-i sevdâya kılmayan heves
Feyz-i feyyâzdan behre-yâb olmaz

4. Rahmet-i nîsândır mâye-i güher
Bârân-ı hazândan dürr-i nâb olmaz

5. Şemşîr-i Ahmedi dest-i Şîr-i Hak
Görün her seyf ilen feth-i bâb olmaz

6. ‘Ulyâya süflâya eylemez nazar
Erbâb-ı temkînde inkılâb olmaz

7. Gayr-ı yâri ey dil sîneden çıkar
Temyîz eylen zîrâ o harâb olmaz

8. İhlâs ile nûş it mey-i nâbı kim
Muhlisâne ‘amel bî-sevâb olmaz

9. Seyr-i dîdârdan bî-behredir kim
Kâkül-i dilber tek tâb tâb olmaz

10. Sînemiz defterdir dersimiz ezber
Sanmanuz okumak bî-kitâb olmaz

11. Eltâf-ı ezeldir bahş-ı gözeldir
Gülhanım gülşenim bî-şarâb olmaz

12. Kande olsam berk-ı ülfetim oynar
Şems kande olsa bî-şihâb olmaz

13. Bend bend alışmış kırmızı yanmış
Seyyid Nigârî tek âfitâb olmaz

311.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Gülzâr-ı ezel bülbül-i nâlendesiyiz biz
Kandâb-ı gazel tûtîsi hânendesiyiz biz

2. Eş‘âr-ı terimden saçılur bâl-i belâgat
Gül-kand-i lebin tâ ki şeker handesiyiz biz

3. Her şâm u seher şevkıle bî-çeng ü bî-âheng
Bezm-i tarabın mutrib ü sâzendesiyiz biz

4. Tâ ser-zede-i hâk-i pey-i pîr-i mugãnız
Meyhâne-i ma‘nâ mey-i nûşendesiyiz biz

5. Mey-hânesi ârâste vü peymânesi memlû
Erbâb-ı dilin bâde-i cûşendesiyiz biz

6. Başka işimiz yohdı ki bir şem‘-i cemâlin
Pervânesi âşüftesi sûzendesiyiz biz

7. Zann itme ki erbâb-ı gümânız ki ezelden
Bî-şübhe yakîn bendesi şâyendesiyiz biz

8. Peyveste-i ser silsile-i şâh-ı bahâyız
Ahrâr-ı cihânız ki Hudâ bendesiyiz biz

9. Cân-dâde-i segbân-ı ser-i kûy-ı nigârız
Gülzâr-ı İrem sâkin ü pâbendesiyiz biz

10. Tâ hemdem-i peymâneyiz ey Mîr Nigârî
Esrâr-ı meyin ‘ârif ü dânendesiyiz biz

312.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Şemşîr-i cefâlardan güftâr-ı emân olmaz
‘Arsa-i mahabbet bu kayd-ı ser ü cân olmaz

2. Zehr-âb-ı cefâlardan agyâr kılur nefret
‘Uşşâk-ı şirîn-kâra hoşdur bu yaman olmaz

3. Der-zâviye-i hicrân der-hasret-i bî-pâyân
Ahvâl-i perîşânım bir kerre soran olmaz

4. Ma‘mûr degül gönlüm zîrâ ki figãnımdan
Berbâd-ı tamâm olmuş kim beyle vîrân olmaz

5. Fehm eylemez ‘uşşâkı erbâb-ı vera‘ ma‘zûr
‘Ayb eylemezem zîrâ ‘âşıkda nişân olmaz

6. Cânân iledir cânı var ‘âşıkın îkãnı
Ol kârı kılur inkâr vâ‘izde îmân olmaz

7. Rindân-ı Hudâ gûyâ çekmez elem-i burhân
Erbâb-ı hakîkatdır ‘ârifde gümân olmaz

8. Cennet dilemez geçmez ‘uşşâk kûyundan kim
Ol yerde mezâk-efzâ bir beyle mekân olmaz

9. ‘Ahd eyledim ey cânân kûyında olam kurbân
Peymân-ı ezeldir bu ol yerde yalan olmaz

10. Dildâr hüveydâdır zâhir nazar a‘mâdır
Pinhândır agyâra ‘uşşâka nihân olmaz

11. Ey Mîr Nigârî gel meyhâneme nûş eyle
Peymâne-i serşârı bir beyle zamân olmaz

12. Agyâr diler içmek kûyında tütün ammâ
. Kavdım didim ey mel‘ûn cennetde duhân olmaz

313.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Dildâr gelür ‘işveli bâ-gamze-i hûnrîz
Cân vir ana kurtar özün ey ‘âşık-ı bî-çîz

2. Mürg-i gönül ol turra-i tarrâra dolaşmış
Yâ Rab ne belâdır bana bu zülf-i dil-âvîz

3. Âyâ nice meydir mey-i sevdâ ki yanar cân
İçdikce olur âteş-i dil dâğ-ı ciger tîz

4. Sönmez ol dâğ-ı derûnum ki dem-â-dem
Serşâr-ı sebû olmasa peymâne-i lebrîz

5. Dâğ-ı dili Ferhâd çeküpdür soruşun ol
Söyler ne bilür kâr-ı habîbâneyi Pervîz

6. Ey nûr-ı gözüm âyine-i kalbine bahsan
Vallâhi bilürsin ki gönül olmadı sensiz

7. Ahşâm u seher vakt-i icâbetdi niyâz it
Ey şeb-nişîn ey Mîr Nigârî-yi seher-hîz

8. Zannım bu ki ey tab‘-ter ü ey la‘l ü güher-bâr
Sen tek hele bir nükte-feşân olmadı hergiz

314.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bizi ol yâr hevâdâr bilüpdür bilürüz
Dâm-ı gîsûya giriftâr bilüpdür bilürüz

2. Bize i‘lâm ne ma‘lûmdur ahvâlimizi
Nîk yâ bed heme dildâr bilüpdür bilürüz

3. Derd-i pinhân u hüveydâmızı ya‘nî ey dil
Dâğ u feryâdımızı yâr bilüpdür bilürüz

4. Hamdü li'llâh ki ey dil bize mahsûs mahsûs
Bu kim ‘âlem bizi bî-‘âr bilüpdür bilürüz

5. Gerçi şevkãne bahup itmedi tîmârımızı
Ne gam ol kim bizi bîmâr bilüpdür bilürüz

6. ‘Arz-ı hâcet ne revâ mugbeçe-i bâde-fürûş
Her ne kim hâcetimiz var bilüpdür bilürüz

7. Gam lebi Mîr Nigârî ki fedâkârları
Cümle dildâr-ı şirînkâr bilüpdür bilürüz

315.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Mezâk-ı ân-ı Leylâyı giriftâr olmayan bilmez
Şarâbın neş’esin zîrâ şarâb-hâr olmayan bilmez

2. Sevenler nâm u nâmûsı mey-i sevdâya cân virmez
Cünûnluk ‘âlemin ‘âlemde bî-‘âr olmayan bilmez

3. Degül vâkıf rumûza görmeyenler nergis-i mestin
Rumûz-ı nergis-i mestin nazar-dâr olmayan bilmez

4. Ne devlet olduğun vuslat ne bilsün çekmeyen firkat
Selâmet ni‘metin derde giriftâr olmayan bilmez

5. Hevâ-yı zülfdendir ‘âşık-ı şeydâya cem‘iyyet
Bu kârı zülf ile hem-reng hem-kâr olmayan bilmez

6. Bir esrâr-ı hafîdir anlamaz hakîkatın vâ‘iz
Ene'l-Hak sırrını zîrâ ki ber-dâr olmayan bilmez

7. Neler Seyyid Nigârî çekdigin Ferhâd-ı şeydâ tek
Tutup dâmân-ı kûhı sâkin-i gãr olmayan bilmez

Rubâî

316.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Cem‘ olup ehl-i safâ kanı esâs ey sâkî
Şems-i mey kanı dahı şemme-i tâs ey sâkî

2. Ka‘be-i rûyunı keşf eyle ki kurbân olsun
Zümre-i cin heme vü fırka-i nâs ey sâkî

Rubâî

317.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Âh kim eyledi feryâd ceres ey sâkî
Aldı etrâfıma deryâ-yı heves ey sâkî

2. Kûy-ı dildâra sefer eylemişiz bir ayağ al
İçelim câmı getür çend nefes ey sâkî

HARFÜ's-SÎN

318.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Çek der-i meyhânede serşâr tâs
Secde-i şükr eyle vü kılgil sipâs

2. Öp ayağın server-i meyhânenin
Hıdmet-i peymâneyi kıl iltimâs

3. Câma irâdet getür ihlâs ile
Sâf ola tâ kalmaya kalbinde pâs

4. Rindî-yi bî-kayd-ı cihânam ki tâ
Câm çeküp başıma çekdim palâs

5. Ehl-i dilin Ka‘be-i dil-hâsıyam
İmdi benem ma‘nîde kıbla-i nâs

6. Mürde-dilâna virür ey büt hayât
La‘line cândır dimezem bî-kıyâs

7. Feyz-i lebin sâyesidir ‘âşıkın
Beyle kim eş‘âra virüpdür esâs

8. Gâh gazel ü gâh güzel mesnevî
Gâh mu‘aşşer ü gehi söyler cinâs

9. La‘line bî-tâ-yı revândır dimiş
Mîr Nigârî-yi cevâhir-şinâs

10. Görse bu dîvânı yazar sîneye
Bezm-i selâtinde ohur Bû Nüvâs

319.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Bâde-i la‘lin harâm olsun bana ey hem-nefes
Tâ ki uram sensiz er ‘ömrümde alsam bir nefes

2. Ol gül-i ruhsârını yâd eylemiş kim bî-karâr
Subh u şâm eyler terennüm mürg-ı dil ender-heves

3. Câna degdikce hadengin çenk tek eyler nevâ
Zahme târe degse elbette virür âvâz u ses

4. Kûh-ı sahrâ dâmenin tutmuş gezer ser-geşte hâl
Hasretinle dem-be-dem bin göz açup ağlar Aras

5. Virmedi bir nef‘ munca âh u feryâd itdigim
Âh kim ‘ömrümde bir dem olmadı feryâd-res

6. Rahm kılgil hâl-i zârımdan haberdâr eylegil
Mahmil-i dildâra feryâd eyle söyle ey ceres

7. Ey Nigârî ‘âlem-i sevdâda bin kâr eyledin
Cân virüp dildâra aldın bir nefes âhir nefes

320.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Subh u şâm eyler temennâ başına çekmiş palâs
Ârzû-mend-i cemâlin vaslın eyler iltimâs

2. Tasdîk eyler kavl-i Hallâcı haberdârân-ı ‘aşk
Doğrudur kim söylemez güftâr-ı bâtıl Hak-şinâs

3. Kılmagil inkâr ey esrâr-ı Hakdan bî-haber
Çünki ser-mestân-ı Hakkın kârına irmez kıyâs

4. Seng-i töhmetle sarây-ı gönlüme gelmez halel
‘Aşkdır zîrâ temel sanma binâdır bî-esâs

5. Çekmedim dünyâ gamın aldım felekden intikãm
Koymadım elden yere serşâr çekdim tâs tâs

6. Olmaya tâ mâni‘-i seyrim tecerrüd eyledim
Bî-ser ü pâ ‘aşk sahrâsını gezdim bî-libâs

7. Hamd li'l-Mevlâ ki ey Seyyid Nigârî bî-fütûr
Seyr kıldım ‘âlem-i sevdânı bî-had bî-kıyâs

321

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Menzil-i dildârı bûs itdikde ‘arz it ey Aras
Böyle kim odlar saçar sensiz habîbin her nefes

2. Âşiyân-ı bülbül-i dil turra-i tarrârdır
Sâkin-i kayd-ı belâ bir mürgdur ol bü'l-heves

3. Ün virür ney tek vücûdum târ tek eyler nevâ
Vakt kim nâ-çâr söyler cânım ey feryâd-res

4. Kârvân-ı râh-ı Leylâ dem-be-dem eyler sadâ
Söyledikce zâr zâr ahvâl-i Mecnûndan ceres

5. Bî-ser ü pâ seyr ider Edhem temennâ eylemez
Tayy-ı râh eyler dem-â-dem ehl-i sevdâ bî-feres

6. Düşmüş iller ağzına güftâra gelmiş ‘âşıkın
Böyle kim ol sana cân virmiş bu şöhret bana bes

7. Sâlik-i sahrâ neverd ü vâdî-i eymen-nişîn
Eyle bir şâham Nigârî benden ahz eyler kabes

322.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Âh-ı cân-sûzum ile âh bu yaş ey sâkî
Kamu esrârımızı eyledi fâş ey sâkî

2. Hîç bir derd ü belâ yokdı ki manzûr itmezem
İştiyâkında bu göz âh u bu yaş ey sâkî

323.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Neyleyem başıma düşdi ki bir iş ey sâkî
Emr kılgil ide peymâne yürüş ey sâkî

2. Ayağın nâz u nezâketle benim başıma çık
Ben öpem hûb gidişdi bu gidiş ey sâkî

HARFÜ'ş-ŞÎN

324.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Gönül bâd-ı sabâdan kim nesîm-i zülf-i çîn almış
Sanasın feth kılmış şehr-i Hindî mülk-i Çîn almış

2. Gezerken hüsn bâzârın bugün dellâl-ı sevdâdan
Virüp cân ‘aşk dirler bir belâyı bî-karîn almış

3. Esef eyler melek ü reşk felek kerrûblar heyhât
‘İnân-ı zü'l-cenâhın vakt kim Rûhu'l-emîn almış

4. Gelür feryâd kûyundan meger ey nâzenîn görmüş
Ruhun cân virmiş erbâb-ı gönül âh u enîn almış

5. Bugün bir zâhidi gördüm çıkup câmı atup nâmı
Girüp meyhânede pîr-i mugãndan ders-i dîn almış

6. Tutup dâmân-ı tecrîdi vü çeküp bâde-i tevhîd
Virüp sevdâya ol varın tamâmen bir yakîn almış

7. Kadem koymazdan evvel ‘arsa-i sevdâya cân virmiş
Nigârî **lev-haşe'llâh** âferîn sad âferîn almış

325.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Nigâr-ı nâzenînim ferş-i bezm-ârâya göndermiş
Nigâriş eylemiş reng-i terin şeydâya göndermiş

2. Revâc olsun dem-â-dem hüsni bâzâr-ı melâhatda
Ki rengîn ‘âşık-ı şeydâsına sermâye göndermiş

3. Revân-efzâ gözün bir ferş-i ra‘nâdır ki rengâne
Nigâriş eylemiş şûrîde-i sevdâya göndermiş

4. Güzel nakş u nigâriş eylemiş zîbâ-terin yazmış
Müzeyyen mushaf-ı ruhsârdan bir âya göndermiş

5. Meger şûrîdesin yâd eylemiş kim şeh-nigârım tek
Ferah-efzâ dil-ârâ tuhfe-i ra‘nâya göndermiş

6. Degül bî-ma‘nâ bu ikrâm-ı zîbâ ol sanem-sîmâ
Emîr-i Hamzaya elbette bir ma‘nâya göndermiş

7. Gözüm pür-nûr olur bakdıkca gönlüm açılur gûyâ
Hediyye pertev-i şems-i ruhundan aya göndermiş

8. Ziyâd olsun dem-â-dem iltifâtı ol güzel nâmın
Nigârım tek kerem deryâsını bî-gãye göndermiş

9. Kerem deryâsıdır bir devlet-i bî-pâye mâlikdir
Ser ü pâ lutfdur kim tuhfe-i bî-pâye göndermiş

10. ‘Aceb hoşnûd olur mı iltifâtımdan diyü somat
Kerem kılmış nigârâne ben-i rüsvâya göndermiş

11. Yine sevdâya düşmüş ‘âşıkãne bir gazel yazmış
Nigârî bir gazâlâne büt-i zîbâya göndermiş

326.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ol sanemin kâküli Leylâ imiş
Şâne-keşi ‘âşık-ı şeydâ imiş

2. Kâkül-i Leylâ dime kim cânıma
Derd-i özin bir kara sevdâ imiş

3. Cevrden ikrâh eylemez gönlümüz
Kâmil imiş ‘âşık-ı bî-tâ imiş

4. Hıdmet imiş devlet-i erbâb-ı dil
‘Âkıl imiş kâmil-i ma‘nâ imiş

5. Cenneti ashâb-ı safânın müdâm
Yâr ile bir gûşe-i tenhâ imiş

6. Bezm-i harîfâne salan velvele
Hey hey-i sûzâne imiş nây imiş

7. Lezzet-i rûhânîden ol bî-haber
Söyledi ne hûy u bû ne hây imiş

8. Cünbüş-i ebrû dahı süzgin bahış
‘Âşıkı oynatmağa îmâ imiş

9. Şâm u seher gezdigimiz câ-be-câ
Bir meh imiş hûrşîd-i hercâyimiş

10. Kim sana şeydâ didim ol hande-leb
Söyledi bir seyyid-i rüsvâyimiş

11. Mîr Nigârî ser-i bed-nâmdır
'İlm-i cünûn içre ne dânâyimiş

327.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Sôfî tutmuş mug elin imdi peşîmân olmuş
Küfr ü kîn terkin idüp mazhar-ı îmân olmuş

2. Ol ki eylerdi hakîkat ezelî tersâlığı
İmdi îmâna gelüp tâze müselmân olmuş

3. Varı vîrân eylemiş kâr-ı riyâdan geçmiş
Terk idüp zühdüni ser-halka-i rindân olmuş

4. Zâhid âgâh degül âh-ı dil-i zârımdan
Ne bilür olmayan 'âşık nice sûzân olmuş

5. Fâriğ olmaz gîceler subha dek efgãn eyler
Başım ağrıtdı benim ol cigeri kan olmuş

6. Dün esîr itmiş idi turra-i tarrâr velî
Bugün ol kayd-ı belâ silsile-i cân olmuş

7. Nice âh eylemeyem âh ki cân bâda gider
Çünki ser-menzil[i] ol zülf-i perîşân olmuş

8. Hâric-i zâviyedir Mîr Nigârî imdi
Dâhil-i mecma'a-i zümre-i rindân olmuş

9. Koymaz elden yere peymâneyi devrân eyler
Dâir-i dâire-i mey-kede-i ân olmuş

328.

Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

1. Ol sanemin hüsni hüveydâyimiş
Görmeyen a'dâyimiş a'mâyimiş

2. Bâʻis-i kevneyn o şâhen-şehin
Gönlin açan hüsn-i humeyrâyimiş

3. Kâkül imiş derde salan gönlümi
Cânım alan çeşm-i ciger-hâyimiş

4. Silsile-i gerden-i erbâb-ı dil
Kâkül-i gül zülf-i semen-sâyimiş

5. Eyleyen ʻuşşâkı esîr-i belâ
Bir büt-i zîbâ kadi bâlâyimiş

6. Kãmet ü kâkül didügümdür hatâ
Mahz-ı revân u ʻanber-i sârâyimiş

7. Şâm u seher âşık-ı âhû-veşin
Vahşî imiş yerleri sahrâyimiş

8. Mey-kede-i mihrde Leylâ-veşin
Bâde-keşi bâdiye-peymâyimiş

9. Cürʻa-i peymânesine muntazır
Yerde Hırz u gökde Mesîhâyimiş

10. Eyleyen ey Mîr Nigârî cünûn
Gönlümi ol kâkül-i Leylâyimiş

329.

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1. Şâhid-i ʻâlem-i kevneyn melek-manzar imiş
Ger şîr-zâde imiş lîk perî-peyker imiş

2. Mülk-i dâreynde mahzâ ki melâhat güzeli
Bâʻis-i her dü cihân iki ne bir server imiş

3. Lebi ser-çeşme-i cân ʻayn-ı Mesîhâ nefesi
Kãmeti mahz-ı revân dilber-i zîbâ-ter imiş

4. Hâfızâ gel gidelim medrese-i kûyında
Mushaf-ı ʻârızı müştâklara ezber imiş

5. Yeteriz ʻilmile ser-menzil-i dildâre didim
Galat itdim sebeb-i vuslat[a] bir rehber imiş

6. Ehl-i ‘ilmin garazı şöhret imiş ‘âlemde
Zâhidin maksadı cem‘iyyet-i sîm ü zer imiş

7. Mahz ey Mîr Nigârî sebeb-i vuslat-ı yâr
Çekme ser kaydını terk eyle ki terk-i ser imiş

8. ‘Âlem-i haşri sürûrâne dilîrâne gezer
Sâye-i âl-i ‘abâ her kime kim yâver imiş

330.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Hest isim nîst müsemmâyimiş
Fikr eyle gör kim ne mu‘ammâyimiş

2. Ağzın imiş söyledim ey nâzenîn
Var imiş ismi özi ‘Ankãyimiş

3. Cânım alan ‘aklımı başdan çalan
Bir gözi âhû saçı Leylâyimiş

4. Şâm-ı kamer mihr-i mudıyyâ-ı seher
Bende-i bir dilber-i zîbâyimiş

5. Hayrete salmış heme ‘âşıkları
Âh dükenmez bu ne sahrâyimiş

6. Ol nice sahrâdı baş olmaz didim
Söylediler deşt-i tevellâyimiş

7. Zülf üzere âh dükenmez bu ne
Âhiri yok veh bu ne gavgãyimiş

8. Tavr-ı temennâda seher şâm âh
Hasret-i dîdârıla heyhâyimiş

9. Nefy-i vücûd ile nazar it hemân
Gör ki dil-ârâ ne hüveydâyimiş

10. Vâ‘izin inkârına yer yok dimek
Âgeh imiş câhil-i ma‘nâyimiş

11. Zümre-i rindânın ülü'l-emrdir
Mîr Nigârî ne şehenşâyimiş

331.

Mef‘ûlü Mefâ‘ilün Fe‘ûlün

1. Kim rûz-ı elest câm tutmuş
Cezbe-i elesti tâm tutmuş

2. Ammâ ebedî gamın çeker mi
Kim rûz-ı elest câm tutmuş

3. Şâm-ı ezelî çeken kuyûdı
Rûz-ı ebedî be-kâm tutmuş

4. Bî-kayd-ı elemdir ol ki dâim
Her şâm u seher müdâm tutmuş

5. Sermest-i müdâm câm-ı sevdâ
Neş'eyi ‘ale'd-devâm tutmuş

6. Silsile-i zümre-i Melâmî
Peymâneden intizâm tutmuş

7. Erbâb-ı melâmet ey Nigârî
Sanma ki mey-i harâm tutmuş

8. Hâl ü ruhun ey sanem hayâli
Peymâne-i subh u şâm tutmuş

9. Erbâb-ı vera‘ diler visâlin
Bî-bâde hayâl-i hâm tutmuş

10. Agyârdan almış intikãmı
Sâyende ki dil makãm tutmuş

11. Serşâr kadehdir ol ki dâim
Peymâne ki bî-merâm tutmuş

12. Bî-kayd-i cihân u bî-murâdam
Gamzen beni tâ gulâm tutmuş

13. Meyhâr-ı ‘ale'd-devamınam kim
Çeşmin kadeh-i müdâm tutmuş

332.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. 'Uşşâka nazar eylemez ol bağrı daş olmuş
Agyârıla hoş yârıla gavgã savaş olmuş

2. Kılmaz nazar ol serv bu ser-geşte vü zâra
Lutf eylemez erbâb-ı dile gönli daş olmuş

3. Pinhân eyledim cân gibi mihr-i dili ammâ
Bu âh-ı felek-sûzıla **ke'ş-şems** fâş olmuş

4. Erbâb-ı garaz 'ârız-ı dildâra mukãbil
Koymaz göz açam ol gözi kör 'ayn şaş olmuş

5. Gördüm dil-i mey-hâre[y]i mey-hârlar içre
Ser-halkalik eyler ki virüp 'aklı baş olmuş

6. Sevdâya düşüp gevher-i tecrîdile oynar
Yağmaya virüp var ne kim şâr u şebaş olmuş

7. Olma yakın ey Mîr Nigârî dutuşup dil
Hasretle yanar yandurur âteş ma'âş olmuş

333.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Sergeşte gezer başına gönlün hevâ çıkmış
Âvârlık eyler söze bakmaz yava çıkmış

2. Sevdâdan etıbbâ didi kurtarasın olsun
Bahtım bu ki mevtim marazıma devâ çıkmış

3. Geh türş bakar gâh şirîn-terin ol şûh
Cevr ü kerem acızıyla gûyâ kava çıkmış

4. Hiddetle nazar itdigin[i] sanman 'adâvet
Bu resmile agyârı başından sava çıkmış

5. Pervâlı gezer çerh tek ol çâpük çâlâk
Kebk-i dili sayd eyleyecekdir ava çıkmış

6. Tâ menzil-i dil-hâne-i dildâr-ı dil-ârâ
Olmuş heme agyâr u heme mâ sivâ çıkmış

7. Görgeç beni yandurdı oda dilber-i dil-sûz
Gûyâ ki o dem sengden âteş kava çıkmış

8. Ey dil ümîdim yok iken itmiş yine ceryân
Nehrimden aşup imdi su gelmiş nâva çıkmış

9. Lutf eylegil ey mâh kadeh-hârlar içre
Kim Mîr Nigârî kulunuz bî-nevâ çıkmış

10. Sultânımızın sözleri bir akçeye degmez
Bir akçeye degmez nice şeh revâ çıkmış

334.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Dil-i sevdâ-peresem gãliye ‘anber-dem imiş
Zülf-i müşgîn ile kim şâm u seher hem-dem imiş

2. Bakmadım silsile-i derheme peyvend oldum
Ne bilem zülf-i girih-gîr ham-ender-ham imiş

3. Benzemez ‘âlem-i kevneyne melâmet şehri
Sığmaz evsâfı dile ol ne büyük ‘âlem imiş

4. Tutmayan ‘âşık olup dest-i Melâmîlerden
Zâhid olsa yine hardır dimeyin âdem imiş

5. Öp ayağın tut elin koyma yere câm etegin
Kim ferah-sâz imiş ol her kim içe bî-gam imiş

6. Ceme töhmet-zen imiş sâkî-i meyhâne-i ‘aşk
Dil-i dildâr-nümâ muhsid-i câm-ı Cem imiş

7. Mihr-i dîdâr-ı dil-ârâ bizi irşâd itdi
Harem-i yâra Nigârî ne güzel mahrem imiş

335.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Elinden ey sanem-sîmâ gönül kim bir ayağ çekmiş
Olup ser-mest ü sahrâyî özin ilden ırağ çekmiş

2. Kılup şâm u seher gûşîş hilâlin mâh-tâb ey gün
Kaşın tuğrâsına benzetmiş [ü] göksine dâğ çekmiş

3. Musavver sûretin nakşına girmiş bağlamış ol
Ayağdan kim görüp rengîn bu sevdâdan ayağ çekmiş

4. ‘Aceb sayyâd imiş bî-tâ gözün ey âfet-i cânhâ
Döküp ruhsâra kâküller cihâna cümle ağ çekmiş

5. N'ola şehd-âb-ı la‘linden revânım kâm-yâb olsa
Ki yanmış âteş-i hicrânına bî-had ferâğ çekmiş

6. Çerâğ it kim ser-i kûyunda bir yer vir makãm itsün
Günül ey meh yakup meş‘al yolunda çoh çerâğ çekmiş

7. Makãm-ı dâğ-ı ‘aşkındır Nigârî o zamândan kim
Şayak-ı kâkülün ey gül dil-i şeydâya ağ çekmiş

336.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ham-ender-ham telinde ey sanem cânım mekân tutmuş
Ki ol bir mürg-ı zîrekdir ki mahfî âşiyân tutmuş

2. Ser-i kûyunda ey servim ikãmet-sâzdır gönlüm

Makãm-ı emndir zîrâ ki ol dârü'l-emân tutmuş

3. Çeküpdür câmı Cem-âsâ dimâğında gezer sevdâ
Süleymân olmuş ol gûyâ ki iklîm-i cihân tutmuş

4. Şarâb-ı ‘aşkdan medhûşdur ol meyhâne küncinde
Mürîd-i câm-ı meydir dergeh-i pîr-i mugãn tutmuş

5. Meger kırmış bugün dökmüş yine peymâneler kanın
Ki bed-mest gezer gör âteşe düşmüş o kan tutmuş

6. İrüp ol gãyete rüsvâlığım kim geçmiş ‘âlemden
Degül kim şöhretim mahzâ zemîn ü âsumân tutmuş

7. Ezel hengâmı her bir ferd bir dâmen ki tutmuşlar
Nigârî dâmen-i Şehenşeh-i âhir zamân tutmuş

337.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Nigârî nâzenînim perçemin yakmış yakışdırmış
   Dil-i sad-pâremi cem' eylemiş sakmış sakışdırmış

2. Meger kan dökmek ister kim bugün cevlâna çıkmış ol
   Giyinmiş âlet-i harbiyyesin takmış takışdırmış

3. Degül vâkıf özinden bî-haberdir gezdigin bilmez
   Gelür meyhâneden mestâne göz çakmış çakışdırmış

4. Şikâr itmek diler ol şâh-bâzım beyle kim zînet
   Virüp tâvûs-i hüsne hûb güzel yakmış yakışdırmış

5. Nigârî sayd görmüşdür ki ol çalmaz müje hergiz
. Bahar hayrân vâlihân avı göz akmış akışdırmış

338.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Nikãb atmış seher hûrşîd-veş ruhsâr göstermiş
   Sanasın tâli' olmuş gün saçar envâr göstermiş

2. Bed ef'âlimle bed hâl oldığımdan **lâ tehaf** gûyân
   Tutup **lâ teknetû** destim kerem kirdâr göstermiş

3. İkãmet-sâz-ı tecrîdem geçüp dâreynden gönlüm
   Bana vahdet makãmın ta ki bir diyâr göstermiş

4. Tutup râh-ı nümûnum destimi te'kîdile muhkem
   Melâmîler yolın meyhâne-i ahrâr göstermiş

5. Hakîkat gevheri bâzâr bulmuş kim nisâr eyler
   Döküp meydâna dil kim lü'lü'-i şehvâr göstermiş

6. Mudıyyâdan serây-ı halvetem tâ hûrşîd-bahtam
   Dü gîsû-yı Muhammedden bana bir târ göstermiş

7. Terennüm-sâz ey Seyyid Nigârî tâ ki ruhsârın
   Melâhat bâğçesinde Ahmed-i Muhtâr göstermiş

8. Giçüp da'vâdan erbâb-ı garaz kim merd-i merdâne
   Çıkup meydâna tab'ım savlet-i Kerrâr göstermiş

339.

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1. Meger ey nâzenînim beyle kim nehy-i müdâm olmuş
Dem urmuş reng-i laʿlinden anun-çün ol harâm olmuş

2. Güzellik ey sanem-sîmâ müsellemdir sana zîrâ
Cemʿ olmuş zînet-i zîbâ kamu sende tamâm olmuş

3. Nice katl itdin ʿuşşâkı yine lutf eyle ihyâ it
Tekellüm eyle cân virsün lebin **yuhyi'l-ʿizâm** olmuş

4. Hayâl ü hâl-i ruhsârınla ʿuşşâk-ı ciger sûzun
Seher ahşâma dek ağlar esîr-i subh u şâm olmuş

5. Bugün gördüm harâbât ehlin inkâr eyleyen vâʿiz
Düşüp meyhâne küncinde mürîd-i hâs-ı câm olmuş

6. Kerâmât ehlidir peymâne kim zâhid atup nâmı
Çeküp ser-mest düşüp geçmiş riyâdan nîk-nâm olmuş

7. Makãmât-ı riyâlardan geçüp Seyyid Nigârî kim
Serip seccâdesin meyhâneler içre imâm olmuş

340.

Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün Mefâʿîlün

1. Temennâ eyleyüp erbâb-ı dil dildâr istermiş
Sevüp dildâr erbâb-ı dili bisyâr istermiş

2. Taleb-kâr olmadan evvel dili dildâra tabşurdum
Ki bildim benden efzûn-ter anı dildâr istermiş

3. Diler gönlüm ruh-ı dildârı her dem ârzû eyler
Olan zulmetde zîrâ mihr-i pür-envâr istermiş

4. Ser-i kûyunda dildârın dilermiş ehl-i dil bir yer
Severmiş cenneti bî-şübhe kim ebrâr istermiş

5. Geçüp ʿâlemden agyâra nazar-dâr olmayan ʿâşık
Bulur dîdâr ol ferdâ ki ol dîdâr istermiş

6. Nigâr-ı nâzenînin ol kerem-âmîz cevrinden
Yakîn itdim hakîkat bendesin hünkâr istermiş

7. Düşüp mey-hârlar içre çeküp peymândan bildim
Ezel bilmez idim mey neş’esin mey-hâr istermiş

8. Tarîk-i mihrde ey dil bulunmaz hûb âsâyiş
Ki dildâr ‘âşıkın şeb-tâ-seher bîdâr istermiş

9. Müheyyâ eyle ey sâzende kim bezm-i semâ‘ içre
Terennüm-sâzimiş Seyyid Nigârî târ istermiş

341.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ham-ı turra-i tarrârın şeb-i bî-pâ sığışdırmış
‘İzârın zerresi şems-i cihân-ârâ sığışdırmış

2. Leb-i la‘l-i dür-efşânından ey büt nokta-i vâhid
Cem‘ itmiş sad suhuf dört mushaf-i zîbâ sığışdırmış

3. Fünûn-ı bî-şümâra gamze-i ‘ayyâr mâlik mi
Ki ‘ilm-i hikmet-i **dünyâ ve mâ fîhâ** sığışdırmış

4. Ne mümkin mushaf-ı ruhsârdan bahs hayret-efzâdır
Ki her bir harfi bî-hadd kişver-i ma‘nâ sığışdırmış

5. Benim sevdâ-zede gönlüm senin hûrşîd-i ruhsârın
Güzeldir hüsn-i bî-pâ ülfet-i bî-tâ sığışdırmış

6. Haber virmek ne mümkin ‘aşkdan zîrâ ki ol bî-tâ
Dükenmez bir kazâdır bî-‘aded sahrâ sığışdırmış

7. Nigârî hayret-efzâdır meger kim lutf-ı Mevlâdır
Ki her bir güft ü gûyun nükte-i bî-pâ sığışdırmış

342.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. ‘Azm-i sefer itmiş yola dil ki ava çıkmış
Av itmege bir âhû-veşi ol kova çıkmış

2. Gül ister iken hâra yetişdim güzel âhû
Hâhiş-ger iken uğruma çirkin deve çıkmış

3. Geh ağladur ol güldürür ol gâh sitihzâ
Eyler beni bu resmile yârim seve çıkmış

4. Mülk âb ü cedd hâne-i mâderine gurbet
Dil menzil-i dildârına çıkmış eve çıkmış

5. Ey Mîr Nigârî eyle sanam seni ol şûh
Sayd eyleyecek ‘işve ile ava çıkmış

343.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Varı vîrâneye itdim seri peymâneye bahş
‘Ârı büthâneye kârı der-i meyhâneye bahş

2. Dil-i dildâr-ı peres bâde-i dil-hâhı fedâ
Cân-ı cânâne heves lebleri handâneye bahş

3. Hâsıl-ı savm ü salâ zühd ü vera‘-kârlığım
Cür‘a-ı câm-ı ferah-dâde-i cânâneye bahş

4. Bir perî ‘aşkına düşdüm dağıdup ‘aklım evin
Çeküp ol zencîrimi eyledi vîrâneye bahş

5. Âh yandurdı beni bülbül-i şeydâya kılan
Şûr-ı şâmı vü seher sûsiz-i pervâneye bahş

6. Cevr-i dildâr cefâdır dimek olmaz zîrâ
Âşinâ eylemez ikrâmını bî-gâneye bahş

7. Mecnûn ol Mîr Nigârîne kılur şâm [u] seher
Mey-i Leylâ-yı ezel kâse-i dîvâneye bahş

344.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1. Benem meyhâne-i mihrinde medhûş
Ki ‘âr u varımı kıldım ferâmûş

2. Nigârâ bir benem bir kâkülündür
Siyeh baht u perîşân hâne-berdûş

3. Dem-â-dem ‘ömrüm artar eyledikce
Ser-i zülf-i siyeh-pûşun der-âg,ş

4. Nazar-gâh-ı Hudâvend-i kerem-kâr
Birüz bir yerde Ka‘be-i siyeh-pûş

5. Lebin sermâye-i çeşme-i hayvân
Dehânın cân-ı şîrîn sözlerin nûş

6. Gel ey mutrib terennümsâz imşeb
Be-âvâze-i hey[i] nûş idün nûş

7. Virüp meyhâne-i sevdâya revnak
Urak ‘işret şarâbın mest ü bî-hûş

8. Çeküp kâse-i serşârı be-hey hey
Olak sermest çün hum cûş-der-cûş

9. Nigârî söyle ders-i makãmât
Ma‘ârif kesb idek biz mest-i medhûş

10. Tutup pîr-i mugãnın dâmenin hem
Öpek rengîn ayağın cümle ser-hûş

11. Durup her şâm u subh karşusında
Şarâb-hârân ser-hûş dûş-ber-dûş

12. Surâhî elde sâkî-i kadeh-bâz
Duta hem gûş-vâre dürr-i binâgûş

13. ‘İlâve bu ‘amelden ey ‘azîzân
Ne kim var eyleyin cümle ferâmûş

14. Şarâb-ı cürmden mestâne tevbe
İdün ‘afv eyleye lutf-ı hatâ-pûş

345.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Zülf ile gönlümi ber-dâr eylemiş
‘Aynıma ‘âlemleri târ eylemiş

2. Bilmezem hâlim nedir meyhânede
Nîm-nigehle öyle bir kâr eylemiş

3. Turra-i tarrâra bakdım bî-‘aded
Gördüm ‘uşşâkı giriftâr eylemiş

4. Nefy idermiş vâ‘iz ‘aşkı gãlibâ
Kör imiş ki şemsi inkâr eylemiş

5. İhtiyâr ile degüldür âş-kâr
Dil ferâğ-ı yârı nâ-çâr eylemiş

6. Gãlibâ mest-i tamâm olmuş bugün
Ki Nigârî keşf-i esrâr eylemiş

346.

1. Dîde-i şehbâzım oynağa çıkmış
Avın taleb eyler avlağa çıkmış

2. Ün virür dem-â-dem Ferhâd-ı gönlüm
Arayor Şirînin ser-dağa çıkmış

3. Yâr kûyundadır gönlümüz zîrâ
Tebdîl-i hevâya yaylağa çıkmış

4. Sîb-i zenahdânın iştiyâkına
Düşmüş revânımız almağa çıkmış

5. Ashâb-ı yemînim baht-ı bülendim
Kur'a-i ezelem çün sağa çıkmış

6. Ey Mîr Nigârî dağ-ı talebde
'Âkıbet bulunmaz bir bâğa çıkmış

Rubâî

347.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Eyle kurbânın olam meclis-i hâs ey sâkî
Hecrden eyle kadeh-hârı halâs ey sâkî

2. Bir nazarla dil-i nâ-sâfımızı sâf eyle
Var âyîne-i çeşminde havâs ey sâkî

Rubâî

348.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Pâk-i peymânınadır bende hulûs ey sâkî
Sen bilürsin dime bes kande hulûs ey sâkî

2. Ben niyâzâne ayağın öpeyim cân vireyim
Bilesin bende nedir sende hulûs ey sâkî

HARFÜ's-SÂD

349.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Tâ talebkâr-ı leb-i la‘linem ey gevher-i hâs
Lücce-i ‘aşkınadır cân-ı şirînim gavvâs

2. Tâ hulûsâne ki peymâne-keşindir gönlüm
Zâir-i mey-kede-nem şâm u seher bi'l-ihlâs

3. Bağçe-i kûyuna gönlüm kuşu salmış gulgul
Tâ heves-nâk-ı ruh-ı âlinem ey hâsu'l-hâs

4. Bî-haberdir sıfatından n'ola inkâr itse
Vâ‘iz-i laklaka-gû bed-sıfat ol bî-ihlâs

5. Çeng ü nây ile degül ey büt-i zîbâ zîbâ
Târ-ı ihlâsın ile Mîr Nigârî rakkās

350.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Şeydâlığım ol gonçe-i handânına mahsûs
Rüsvâlığım ol şûriş-i mestânına mahsûs

2. Dîvâneliğim zülf-i zer-efşândan ammâ
Pervâneliğim rûy-i nûr-efşânına mahsûs

3. Kebkâne yürüş âhû gidiş nâz u nezâket
Hûbâne reviş serv-i hırâmânına mahsûs

4. Kullâblığ ol turra-i tarrâra yaraşmış
‘Ayyârlığ ol dîde-i fettânına mahsûs

5. Cân-dâdeler ey âhû-nigeh çeşmine her dem
Peymâne-keş-i mâil-i hayrânına mahsûs

6. Bî-‘arz edâ hâcet-i erbâb-ı niyâzı
Ey şûh-şirîn zât-ı kerem-kârına mahsûs

7. Bî-bâde bî-âheng bu cezebât bu hâlât
Ey Mîr Nigârî şeref-i şânına mahsûs

8. Der-dest-kadeh gerdiş-nâzâne dil-âvîz
Şîrîn-cer ki cilve-i cevlânına mahsûs

9. Elfâz-ı dil-âvîz ü rumûzât-ı güher-rîz
Lü'lü'-i suhan tab'-ı dür-efşânına mahsûs

Rubâî

351.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Cür'a-i câmı getür artdı maraz ey sâkî
Âh te'hîre nedir söyle garaz ey sâkî

2. Mey-i sevdâ çekelim mahv-i vücûd eyleyelim
Eyleye fark dahı cevher 'araz ey sâkî

Rubâî

352.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Var cânımda benim hayl-i maraz ey sâkî
Derd-i sevdâdı degül derd-i garaz ey sâkî

2. 'Âşık-ı 'ârızına 'arz-ı 'izâr it sana cân
Yüz-be-yüz virmedi yoh özge garaz ey sâkî

HARFÜ'z-ZÂD

353.

Fâ'îlütün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. 'Âlem-i dâreynden bir yâr-ı zîbâdır garaz
Hilkat-i kevneynden ancak bu ma'nâdır garaz

2. Tâc-ı terk ü câme-i tecrîd ü halvet-hâneden
Bir Mesîhü'l-vakt ü bir zülf-i çelîpâdır garaz

3. Dem-be-dem bî-hâr u bî-hâb âh u feryâdım benim
Sanmayın bî-hûde izhâr-ı tevellâdır garaz

4. Nâliş-i bülbülden ancak vuslat-ı güldür murâd
Zikr-i esmâdan hemîn zevk-i müsemmâdır garaz

5. **Rabbi erinî**den garaz dîdâr-ı dilberdir hemîn
Yohsa kim tâliblere sanman tecellâdır garaz

6. İstemez erbâb-ı dil cennet temennâ eylemez
'Âşıka cennet degül dîdâr bî-tâdır garaz

7. Gûşe-i halvet-serâda ser-be-zânû subh u şâm
Tâlibe ancak tekellümsiz temennâdır garaz

8. Yoh dehânından haber virmek 'ayn-i düşvârdır
Söylemek mümkin degül müşkil mu'ammâdır garaz

9. Cân virüp Seyyid Nigârî yâra irmekdir murâd
Âlem-i mihr ü melâhatdan bu sevdâdır garaz

354.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Eyledimse derdimi sultân-ı istiğnâya 'arz
Kılmadı bir çâre gerçi eyledim bî-gâye 'arz

2. Yazmadı bir nüsha-i dîvâne gerçi dem-be-dem
Derd-i mecnûniyyetim kıldım perî-sîmâye 'arz

3. Gelmez ol bir dilberâne vir bana virmez neşât
Hüznümi gerçi kılur âhım ferah peymâye 'arz

4. Eylegil 'azm-i sefer ey peyk-i âhım nice kim
Gördün Allâhı sever kıl derdimi Leylâye 'arz

5. Yâd-ı ebrû vü hûrşîd-i rûyunla her şeb tâ seher
Leylî-âsâ eylerem derdimi ebr u âye 'arz

6. İştiyâkın te'sîr itmişdir ki tâ bî-gâh gâh
Hâh u nâ-hâh eylerem ahvâlimi âh vâye 'arz

7. Yohdur ey Seyyid Nigârî mezheb-i 'uşşâkda
İştikâ bes kılma hâlin âye vâye nâye 'arz

Rubâî

355.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Hayli hâsıldı ‘izârında neşât ey sâkî
Söyle hâsıldı neden bu inbisât ey sâkî

2. ‘Acebâ kâle-i sevdânı mı satmak diledin
Yine açdın ne güzel tâze ribât ey sâkî

Rubâî

356.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. N'ola kim eyleyesin bast-ı bisât ey sâkî
Tâ vire gönlümüze tâze neşât ey sâkî

2. Cem‘ olup dergeh-i meyhânene mağmûmların
Şâd kıl bir nefes it bir ihtilât ey sâkî

357.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Söylegil ey dilber-i hoş ihtilât
Bahş ele erbâb-ı dile inbisât

2. Bezm-i harîfâne getür bî-‘ilel
‘İşret-i âbâde gerekdir simât

3. ‘İşret-i âbâdı ferah-sâz kıl
Çünki beşâşet iledir bu ribât

4. Kâle-i dil hâlidir agyârdan
Nakş-ı nigâr ile durur bu bisât

5. Ta‘ne-i agyâr-ı dil-âzârdan
Eylemez erbâb-ı gönül ihtiyât

6. Yâr ileyüz vakt ki nûş eyledik
Mest ü hevesnâk-i mey[i] irtibât

7. Tâ ki mey-i la‘line virmiş revân
Mîr Nigârîyi alupdur neşât

Rubâî

358.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Eyle mestânelerin kârını va‘z ey sâkî
İftirâkın elem-i nâzını va‘z ey sâkî

2. Tâ karâr eyleyelim eylegil ol mâh-veşin
Neş’e-i ravza-i dîdârını va‘z ey sâkî

Rubâî

359

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Eylesün bâd-ı fenâdan seni hıfz ey sâkî
Eylesün derd ü belâdan seni hıfz ey sâkî

2. Ya‘nî ol hâfız-ı bî-tâ ki bize sen sultân
Eylesün cümle belâdan seni hıfz ey sâkî

360.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Yoh dehenin veh ne ‘aceb var lafz
‘Ayn-ı mu‘ammâdı bu esrâr lafz

2. Kadrini bilmez sözüni mahfî dut
Eylegil agyârdan izmâr lafz

3. Bir sözile gönlümi aldın yine
Kılgilen al cânımı tekrâr lafz

4. Söylegil ârâm ile ey nâzenîn
Virmeye tâ la‘line âzâr lafz

5. Nutk-ı şeker-bârına müştâkdır
Ehl-i safâ eylegil izhâr lafz

6. Eyle şirîn söyle ki ey nâzenîn
Cân vire bîmârına güftâr lafz

7. ‘Ârız-ı gül gonçe-dehen sohbetin
Söyle Nigârî ola gülzâr lafz

361.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Söylersen eger söyle bürhânıla ey vâ‘iz
Te’yîd ele güftârın Kur’ânıla ey vâ‘iz

2. Va‘z eyleme söylenmez ‘irfânıla ammâ kim
Erbâb-ı dile degme hezyânıla ey vâ‘iz

3. Bî-ma‘nîdir akvâlin zîrâ ki nedir kãlin
Öz hâli ile meşg,l rindânıla ey vâ‘iz

4. Al dâmen-i sevdânı terk eyle bu hezyânı
Tâ gönlün ola memlû îmânıla ey vâ‘iz

5. Sûzâne-i sevdâyam vehm eylemezem söyle
Neyler bana kârım ne nîrânıla ey vâ‘iz

6. Çoh söyleme kim geçmez çün mühr-i müsellemdir
Bu Mîr Nigârîye fermânıla ey vâ‘iz

Rubâî

362.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Mey-i sahbâyı getür artdı sadâ‘ ey sâkî
Derd-i ser eyleye tâ cümle vedâ‘ ey sâkî

2. Zulmet-i hicrânı harâbât perîşân eyler
Câm eger salmasa bu bezme şu‘â‘ ey sâkî

Rubâî

363.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Muntazırdır sana erbâb-ı semâ' ey sâkî
   Yaramaz nâz u nezâketle vedâ' ey sâkî

2. Derd-i ser oldı bize firkat-i dîdâr yitür
   Tâ ola ref'-i vücûdunla sadâ' ey sâkî

HARFÜ'l-'AYN

364.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Hak söyle dilâ olma sözün sağına mâni'
   Söyle kim olur hak sözün iblâğına mani'

2. Yandı cigerim âteş-i hicrânıla ammâ
   Olmadı sirişkim cigerin dâğına mâni'

3. Bend oldı gönül turra-i tarrârına yârin
   Feryâd u figãn olmadı bir ağına mâni'

4. Erbâb-ı garaz olmadı cem' itdi 'avâyik
   Ser-çeşme-i tab'ın şirîn ırmağına mâni'

5. Bî-vehm Nigârî ser-i kûyunda makãm it
   Kimdir ola ebrâr-ı İrem bâğına mâni'

365.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Ger olsa rakîb râh-güzârında ne mâni'
   Gülzârın olur hârına hârında ne mâni'

2. Ser-şâr getür kâseni çoh itme bahâne
   Peymânenin ey büt ser-i şârında ne mâni'

3. Erbâb-ı dil ey vâ'iz eger var ise şerh it
   Levha-i dile nakş-ı nigârında ne mâni'

4. Âvâze vü gurr velvele bâzârlar içre
Erbâb-ı safânın hafî-kârında ne mâni‘

5. Ey Mîr Nigârî bu ki aslî vatanımdır
Ger sâkin olam yâr diyârında ne mâni‘

Rubâî

366.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bezm-i ‘uşşâka nisâr eyle ayağ ey sâkî
Oynaya dilde gazel başda dimâğ ey sâkî

2. Menzil-i hâk-i peyin dîde-i müştâkımız it
Çekmegil sînemize dâğ-ı ferâğ ey sâkî

Rubâî

367.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bir belâdır bize bu dâğ-ı ferâğ ey sâkî
Bî-tu müşkil görünür def‘-i bu dâğ ey sâkî

2. Ne revâdır günümüz eyleyesin târ çü şeb
Yahmayasın bize vaslınla çerâğ ey sâkî

HARFÜ'l-GAYN

368.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey lâle-ruhun sîneme çekmiş nice bin dâğ
Çalmış dil-i Ferhâd-ı cünûnum nice bin dâğ

2. Tâ rûyuna bir benzer olur mı gül-i hamrâ
Gezmiş dil-i şeydâ-yı hevânı nice bin bâğ

3. Bî-çâre gönül zülf-i girih-gîrine girmiş
Kurtarmış ol gerçi ki açmış nice bin bâğ

4. Agyârı ki görmüş ser-i kûyunda cenânım
Eyvâh dimiş bülbüli birdir nice bin zâğ

5. Gönlüm kuşı tâ turra-i tarrâra dolaşmış
Çıkmaz çıkamaz çünki dolaşmış nice bin ağ

6. Bir ‘ârız-ı gül lebleri gülnâzdan ayru
Ser-menzil-i çeşmimde konağdır nice bin ağ

7. Bir kâra giriftâr olubam kimse inanmaz
Bir derdim içün derde düşüpdür nice bin sağ

8. Tâ rûz-ı ezel ‘aşk-ı ebed cânıma geçmiş
Ol yârı çeker bu dil-i zârım nice bin çağ

9. Tahmîn idemem Mîr Nigârî kadar ammâ
Çekmiş sîneme ol ruh-ı lâle nice bin dâğ

369.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Almadı perde-i ruhsârını ol lâle yanağ
Bir degül sîne-i sûzânıma çekdi bin dâğ

2. Sönmedi âteş-i dil eşk-i firâvânım ile
N’ideyim neyleyelim gitmedi bu dâğ-ı firâğ

3. Seg rakîbsiz kûy-i dildâr bulunmaz zîrâ
Bâğ-ı bî-hâr u çemenzâr bulunmaz bî-zâğ

4. Dil-i şeydâ ser-i kûyunda olursa n’ola kim
Bâğ bî-bülbül yâ bülbül olur mı bî-bâğ

5. Sorsa âyâ ne olur hâl-i perîşânımızı
Şâh kim bendesini ‘ayb degüldür sormağ

6. Âteş-i mihr-i ebed sîneden eksik olmaz
Çün-ki fermân-ı İlâhî ile yanmış bu ocağ

7. Sönmesün nâr-ı derûnum ne kadar variyetim
Cigerim olmasun ey Mîr Nigârî bî-dâğ

370.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Sendedir dildârlığ tannâzlığ mahbûbluğ
Bendedir âşüftelik ser-geştelik meczûbluğ

2. Hûrşîd-i rûyunı tâ görmüş dil-i meczûbumuz
Zerrelik âyâ nedir bildün nedir mahbûbluğ

3. Sâkî-i mey-i cünûnam kim müsellemdir bana
Câm-ı gerdân-hevâlığ Leylilik âşûbluğ

4. Külbe-i ahzânıma rahm eyleyüp ender-firâk
Bir güzer kıl ey ‘azîzim gör nedir Ya‘k,bluğ

5. Vasf-ı **ni‘me'l-‘abdi** bulmaz olmayan sâbir belî
Derd-i sevdâ çekmeyen bilmez nedir Eyyûbluğ

6. Terk-i matlab eyleyüp gönlüm fenâ kaydındadır
Kişver-i ‘aşka sığışmaz varlığ u matlûbluğ

7. Bilmez ey Seyyid Nigârî kendini ber-dâr olan
‘Âlem-i sevdâya girmez zahmet-i maslûbluğ

371.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Açmadı ruhsârı cânân ey dirîg
Görmedim bî-perde bir an ey dirîg

2. Dil-rübâlarda bulunmazmış vefâ
Cevrimiş kirdâr-ı hûbân ey dirîg

3. Âh sad âh ki zülf-i zer-nigâr
Değmedi ‘aynıma âsân ey dirîg

4. Zülf sevdâsında berbâd eyledim
Gitdi nâmûs kalmadı şân ey dirîg

5. Almadım bu zülf-i ‘anber yârdan
Gezdim er her dem perîşân ey dirîg

6. Nice efgãn itmeyem ol gonçe gül
Görmedim kim oldı pinhân ey dirîg

7. Ey Nigârî turre-i tarrârdan
İrmedi destime fermân ey derîg

372.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Yâd-ı ruhsârınla kim çekdim ayâğ
Didim ey gam el-ferâğ ey el-ferâğ

2. Dil terennüm-sâzdır şevkınla tâ
Kâkülünden bûy-ı gül almış dimâğ

3. Pertev-i hûrşîd-i rûyundan müdâm
Halvetimdir der çerâg-ender-çerâğ

4. Hasret-i la'l-i lebinle dem-be-dem
Der ocağım der ocağım der ocağ

5. Yâdigâr-ı mühr-i hâlindir deyû
Cândan artukdur ciger-gâhımda dâğ

6. Cân nisâr eyler gönül kahkah-zenân
Kebk-reftârından alsa bir sorağ

7. Ey Nigârî ger murâdındır sevâb
Bezm-i vâ'izden ayağ çek çek ayağ

373.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. 'Âlem-i dîdârlığda hergiz olmaz varlığ
Özge bir 'âlemdir ey dil 'âlem-i dîdârlığ

2. 'Akl çalmaz her perî-peyker gönül almaz belî
Dil-rübâlığ özge işdir başkadır dîdârlığ

3. Vâlih oldum bir perî ruhsâra virdim gönlümü
'Akldan geçdim ki bildim bu imiş huşyârlığ

4. Neyleyem kim cânım aldın bir yüzün göstermedin
Belde-i sevdâda âyâ beyle mi bâzârlığ

5. Hûrşîd-i ruhsârın er manzûrum olsaydı müdâm
Kâr u kirdârım olurdu ey sanem bîdârlığ

6. Hoş gidişdir kebk ü âhûlik ey serv-i revân
Hoş-hırâmlığ sana mahsûs nâzenîn reftârlığ

7. Yâr eyler derdime tîmâr sıhhat bulmayam
Bir nefes zîrâ kerâmetdir bana bîmârlığ

8. Hamdü li'llâh yârı gördüm el çeküp agyârdan
Yarlığ eyler bana vü eyler ana agyârlığ

9. Ey Nigârî çekmişem el kayd-ı ‘âlemden yana
Tâ ki eyler bahtiyârım mihr-i yârım yârlığ

374.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Kara bağrım çeşme-i hûn her dü çeşmim daşbulağ
Merhemimdir dem-be-dem dâğ-ı ferâğ-ı âb-ı ağ

2. Gâib olmuş gönlümü ser-menzil-i dildârda
İtleri içre gezermiş imdi aldım bir sorağ

3. Âh bir ser-hoş nigârın zülfi sevdâsındayam
El-ferâğ ey âşinâ ey yâr u agyâr el-ferâğ

4. Yandım ey ser-mest yârım külbe-i sûzânıma
Bir kadem bas nâzişâne lutf kılgil bir ayağ

5. Şerha şerha sînemi seyr eyle kim şerh eylesün
Her ne var sûzâne gönlüm pâre pâre dâğ dâğ

6. Seyr-i gülzâr itmezem kim devletinden sînede
Zevk-efzâ var bir dâğım ki reşk-i heşt bâğ

7. Bahş kıl şehdâb-ı la‘lin yohsa kim peygâm ile
Olmaz ey şîrîn-dehen Seyyid Nigârî ter-dimâğ

375.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Tâ ki baş virmiş bu ‘isyân ey dirîğ
Benden el çekmez o bir an ey dirîğ

2. Neyleyem kim bir tarafdan nefs-i bed
Bir tarafdan zûr-ı şeytân ey dirîğ

3. Geçdi evkãtım hevây-ı nefs ile
Dutmadım fermân-ı Kur’ân ey dirîğ

4. Geçmedi bir lahza ‘ömrüm bî-günâh
Olmadım bir dem peşîmân ey derîğ

5. Lutf-ı Hakka istinâd itdim velî
İtmedim kahrından âmân ey dirîğ

6. Vâ bana ger dâdıma **yevmü'l-hisâb**
Yitmese mahbûb-ı Rahmân ey dirîğ

7. Ey Nigârî âh eger kim ol zamân
Olmasam gark-âb-ı gufrân ey dirîğ

Rubâî

376.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sanma güftârımı bî-fâide lâf ey sâkî
Mezheb-i ‘aşkda yoh lâf u güzâf ey sâkî

2. Câm-ı elmâs-ı meyin zihnimi keskin itmiş
Ki kılur bir kılı bin kerre şikâf ey sâkî

Rubâî

377.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bârgâhındı bize tâ ki metâf ey sâkî
Eyleriz pâk [u] hulûsâne tavâf ey sâkî

2. N’ola makbûlün olak bârgehin kurbânı
Cümlemiz bir nazar it söz bu di sâf ey sâkî

HARFÜ'l-FÂ

378.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ben söylemezem bir lâf ey vâ‘iz-i bî-insâf
Ol sîne-i nâ-sâfın ger olmaya tâ kim sâf

2. Gel bezm-i habîbâna ey sâkî-i beyzâ-yed
Lutf eyle meyiçün hor bâ câm çü meh şeffâf

3. Lâne-i revânımdır Elburz-ı bekã zîrâ
Ke'ş-şems hüveydâdır Sîmurg olur der Kãf

4. ‘Âşık mı olur vâ‘iz ger söyleye bin âyet
Bülbül mü olur dâim Kur’ân okusa huttâf

5. Sorman ne bilür zâhid nakkãşlık ‘ilmin çün
Nî san‘atını anlar bilmez zer işin nî bâf

6. Sôfî tanımaz sâfı ashâb-ı safâdan sor
Çün âheni âhenger altunu tanur sarrâf

7. Ey Mîr Nigârî ger vâ‘iz bana söylerse
Mey-hâr o şerâre ben söylemezem bir lâf

8. Eyle sanuram açdır söyler boğunuk çâpük
Vâ‘iz-i ‘alef-hâra bir yem getür ey ‘allâf

379.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Gel bezm-i habîbâna ey sôfî-i bî-masraf
Memlû ola peymânen ‘irfân ile ey ecvef

2. Müstagrak-ı deryâ-yı ‘irfâna temâşâ kıl
Gör kim nice sûzâne söyler yine **mâ a‘raf**

3. Ben ‘âşık-ı dil sâde koyma beni bî-bâde
Ey mesned-i a‘lâda pâ-mâl-i ser-i refref

4. Dîdâr-ı dil-ârâya ey dîde nazar kıl kim
‘Âlemde bulunmaz hoş bundan göze bir eşref

5. Ey zâhid-i a‘mâ gör sâkim nice devr eyler
Dâire-i sevdâda serşâr kadeh der kef

6. Meyhâne-i sevdâda ol hâlete irdim kim
Bî-bâde olur zevkim oynar bedenim beydak

7. Ey Mîr Nigârî gör bu dâ’iredir memlû
Peymâne sebû sâgar serşâr-kadeh saf saf

380.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Kâr-ı müştâk ile zâhid der hilâf
Kâr-ı bülbül zâg olur mu bî-hilâf

2. Virmezem bî-bâde bî-ney bir nefes
Almazam güftârıma bîhûde lâf

3. Cây-ı emn-i gûşe-i meyhânedir
Kim makãm-ı keyfdir gamdan mu'âf

4. Câm-hârın cem'dür engür tek
Müttehiddir sözleri bî-ihtilâf

5. Sâkî câm endâz mutrıb nây zen
Bâde ender cûş sohbet bî-güzâf

6. Sâgar u sahbâ surâhî câm-ı Cem
Bâde-hârân hâzırend ü sîne sâf

7. Kıl ikãmet gülşen-i meyhânede
Ka'betü'l-'uşşãkdır bu i'tikãf

8. Ey Nigârî bu binâ-yı mey-kede
Gerdiş-i sâgar kadîm ez nûn u kâf

381.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Urmadım ey dil hünerden nâ-halefsin nâ-halef
Olmasın mecnûn-ı şeydâ dutmasın râh-ı selef

2. Sâkıyâ mey sun dem-â-dem mutrıbâ çengâne çal
Çengi dil mest oynasun feryâd kılsun hemçü def

3. Muntazırdır kâse-i ser-şârına ey nâzenîn
Dûş-ber-dûş halka-zendir ehl-i sevdâ saf-be-saf

4. Tâ ki var meyhâne-i sevdâ şarab-hârân-ı 'aşk
Durmasun devr eylesün peymânen ey mug kef-be-kef

5. Ey habîbim 'ârif olmaklık ne mümkindir bana
Eyle kim mahbûb-ı Mevlâ söyler el-hak mâ 'araf

6. Tâ ki çekmiş bâde-i sevdâ dil açmışdır gönül
Takrîr eyler ders-i ‘aşkın nokta nokta harf harf

7. Yâr ey Seyyid Nigârî sana kim kelbim dimiş
‘Âlem-i dâreynde yetmez mi âyâ bu şeref

382.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Güftârlığım la‘l-i dür-efşâna tevakkuf
Mey-hârlığım dîde-i mestâna tevakkuf

2. Remz itmese dildâr dil ‘arz-ı hüner itmez
Mûrîçe sözü izn-i Süleymân[a] tevakkuf

3. Takbîl sözin söylemek olmaz leb-i yâre
Bûs-ı dehen-i dilberin ihsâna tevakkuf

4. Büt sevmek olur âyin-i ‘uşşâkda vâcib
Ey dil ne durursun nedir îmâna tevakkuf

5. Ey dîde bugün yâr çıkup ‘arz-ı ‘ızâra
Durma yüri seyreyle ne meccâne tevakkuf

6. Kurbiyyetin ey bü'l-heves ol şem‘-i cemâle
Pervâne gibi varını sûzâna tevakkuf

7. Cân virmek o büt-nevrese ey Mîr Nigârî
Bir sen gibi dildâde müselmâna tevakkuf

383.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ta‘n eylemez oldu benim âzârıma vâkıf
Âzârıma yandı giceler zârıma vâkıf

2. Mecnûn eserin dinlemedi ‘ârif kıssam
Leylâ haberin söylemedi yârıma vâkıf

3. Ser-geşte gezer serv-i hırâmânıma âgâh
Âşüfte gezer turra-i tarrârıma vâkıf

4. Tâ câm-keşim gûşe-i meyhânede söyler
Evsâf-ı cemîlim güzel etvârıma vâkıf

5. Güftâr-ı dil-âvîzde bildim hünerim var
Tarz-ı reviş ü şûriş-i eş‘ârıma vâkıf

6. Bahşiş-i Hudâdır didi bu tab‘-ı şeker-bâr
Şîrîn sühanım lehce-i güftârıma vâkıf

7. Fehm eyledi fi'l-hâl ki dîdâr-perestim
Ey Mîr Nigârî dil-i bîdârıma vâkıf

384.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. ‘Uşşâka cefâ itmede âyâ ne tevakkuf
Ey yâr-ı cefâ-pîşe nedir munca tekellüf

2. Sen kalma safâdan ne cefâ var edâ it
Benden sanemâ şâh-ı vefâyım ne tehallüf

3. Bir ni‘met-i ‘uzmâdı ki mahfûz ola gözden
Ey şâh-ı nezâket bu ‘ıtâbâta telattuf

4. Olmaz mı ‘aceb şâhid-i cem‘iyyet-i hâlim
Cem‘ eylediğim mecma‘a güftâr-ı tasavvuf

5. Ye’sâne geçinme açılur gonçe-i ümîd
Ey Mîr Nigârî yakîn it itme teessüf

385.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Sâkıyã mey vir dem-â-dem bâ nevâ-yı nâl u def
Lutf-ı Mevlâdan gelür zîrâ sadâ-yı **lâ tehaf**

2. Bes tevakkufdan ne hâsıldır kerem kıl dem-be-dem
Kim şarab-hârân-ı sevdâ hâzırend saf-be-saf

3. Gönlüm ister tîr-i gamzen bir nazar kıl bî-nazîr
Bir nişân aldır habîbim sîne germişdir hedef

4. Kâkülinden kâm-yâb olmak ne mümkindir bana
Belde-i sevdâya girmiş bir gulâmam bî-kelef

5. Oldum âbâd oldı gönlüm kim reh-i sevdâda ben
Hânumânım târ-mâr itdim kamu kıldım telef

6. Vâmık u Ferhâd u Mecnûndur dimen kim her biri
Nâr-ı ‘aşkımdır dağılmış pâre pâre her taraf

7. Yâdigârımdır benim Seyyid Nigârî her ne var
Yazdığım zîrâ ki olmaz merd-i Mevlâ bî-halef

Rubâî

386.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bezm-i ‘uşşâka virür çenk mezâk ey sâkî
Def‘ olur nâle-i çenk ile merâk ey sâkî

2. Bâde-i vaslınıla sen de bizi şâd eyle
Kalmasun bezmde âlâm-ı firâk ey sâkî

Rubâî

387.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bendedir derd-i belâ derd-i firâk ey sâkî
Leb-i la‘lin iledir def‘-i firâk ey sâkî

2. İltifât eyle ki tâ kalmaya bu derd-i firâk
Çalalım nây içelim mey-i mezâk ey sâkî

HARFÜ'l-K§F

388.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Yandı gönlüm câna düşdi ihtirâk
Dâd elinden el-hazer ey iftirâk

2. Yandırup evrâk-ı varım cüz-be-cüz
Bâda virdin âh sad âh ey firâk

3. el-Meded ey şehsüvâr-ı sâlikân
Bend-i pâdır kâr-bân-ı iştiyâk

4. Mihr ü mehdir kâkülin ser-geştesi
Nüh felekdir firkatinle tâk tâk

5. İştiyâkınla dil-i ‘uşşâk tek
Bî-ser ü pâ raks eyler ne revâk

6. Fikr-i dîdârınla hâzırdır sürûr
Zikr-i evsâfınla dil ender mezâk

7. Tâ hevâ-yı kâkülün cânımdadır
Dest ü pâ âvîz beden bi'l-ittifâk

8. Târ-ı zülfünle mukayyed gönlümüz
‘Âlem-i dâreyne virmişdir talâk

9. Tîg-ı mihrinle bu şeb mehtâb-ı dil
Bulmuş ol evc-i kemâl-i inşikâk

10. Ey gözüm seyr eylegil zîrâ göze
Mezheb-i ‘uşşâkda yokdur yasak

11. Bâde-hârân ey Nigârî müttefik
Mî-şevend engûr-âsâ bî-nifâk

12. Mey gerek lâzım degül zerrîn kadeh
Teşneye zîrâ ne vâcib tumturâk

389.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ey sôfî nedir gavgã mey-hâr ile ey ahmak
Şerm eyle Hudâdan bir ceng eylemegil nâ-hak

2. Benzer dil-i mey-hârın hûrşîd-i cihân-tâba
Bu şems-i hüveydâdır inkâr ne ey ahmak

3. Ey yâr taleb-kârın müştâk-ı nazar-dârın
Matlûbunu kıl manzûr ruhsârına bir dem bak

4. Yer vir ser-i kûyunda üftâdelere zîrâ
Bir vakt gelür kâre ey pâdişehim beydak

5. Al perde-i dîdârı keşf it gül-i ruhsârı
Ey pâdişehim seyre tâ kim açalım bayrak

6. Yâ derdime bir dermân yâ katlime bir fermân
Ey şefkati bî-pâyân ey pâdişeh-i mutlak

7. Deryâ-yı tahayyürde ser-geşte gezer gönlüm
İmdâd eyle ey sâkim gark olmaya bu zevrak

8. Ey Mîr Nigârî çok yanmış kerem it imdâd
Ser-kâse-i serşârı sûzânına kıl mülhak

390.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Tâ ki evsâf-ı nigâra dilim olmuş şâyik
Söylerem nazm-ı dil-âvîz ki tab'ım fâik

2. Sanmayın cân u gönüldür ana mahzâ müştâk
Her ne var variyetim cümle ser u pâ şâyik

3. 'Ârızın kim göre ol serv-i dil-ârâ kademin
Bûs ider veh ne güzel kâr-ı kerâmet hârik

4. Neş'e-i 'aşkdan ey dil haber alman zâhid
Bî-haberdir ne bilür neş'esin anlar zâ'ik

5. Vâ'iz-i bed-dilin akvâline bakman zîrâ
Münkir-i 'aşk-ı Hudânın sözü olmaz sâdık

6. Nigeh-i dîde-i dildâr dururken aramaz
Derd-i sevdâya giriftâr tabîb-i hâzık

7. Nâr-ı sevdâya girişmezden ezel bilmez idim
İmdi bildim ne imiş âteş-i Varka Vâmık

8. Bilmezem neş'e-i vaslı elem-i hicrânı
Mest-i 'aşk olmaz imiş yahşı yamanı fârik

9. Hicr-i dîdâr Nigârî başa gelmez tâ kim
Olmasa 'âşık-ı ma'şûk u ma'şûk-ı 'âşık

391.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Tâ ruhundan âsımân-ı dilde hâsıldır şafak
Fırkasız zîrâ beraberdir bana şâm u kalak

2. Tâb-ı rûyun revnak-ı hûrşîde virmişdir zevâl
Gâlibâ kim reşk-i ruhsârınladır hem-çün varak

3. Şevk-i dîdârınla her gün mihr-i ‘âlem-tâbdan
Zer nisâr eyler felek kim başına almış tabak

4. Mushaf-ı dîdârdan bin âyet irsâl eyle kim
Safha-i ruhsâr-ı müştâklarındır zer-varak

5. Âh bu ‘ayyârlıkdan kimden öğrendin ‘aceb
Âh bu dildârlıkdan kim sana virmiş sebak

6. Gamze-i lutfunla sadrım şerh kılgil bi't-temâm
Söyleyem evsâf-ı la‘lin bî-tekellüf bî-galak

7. Sînen üzre tîrlerdir der nizâm-ender-nizâm
Âferîn Seyyid Nigârî hoş nesakdır bu nesak

392.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Şehîd-i nâvek-i dil-dûz-ı dilber dil-fikâr ‘âşık
Esîr-i kayd-ı fitrâk ü ser-i zülf-i nigâr ‘âşık

2. Ne anlar kâr-ı kirdârın ne dinler yâr agyârın
Karâr itmez gezer gözler pey-â-pey rehgüzâr ‘âşık

3. Kemân-ı dilrübâdan her belâ kim kasd-ı cân eyler
Cem‘ eyler sîne-i sûzâna olmaz bî-şikâr ‘âşık

4. Dimen dünyâya meyl itmez meger terk-i diyâr eyler
Ne kim terk-i diyâr eyler ki eyler terk-i var ‘âşık

5. Geh âgeh ez semâ geh gãfil ez hod bî-haber ez pâ
Gehî hüşyâr geh dîvâne reng-âmîz-i kâr ‘âşık

6. Ser-i kûyunda dildârın çeker âzârın agyârın
Velî kılmaz şikâyet ger çekerse gam hezâr ‘âşık

7. Gezer şâm u seher bâd-ı sabâ tek bir karâr itmez
Arar bir mâhı yandırmış gönülde sad fenâr ‘âşık

8. Ne şûr-engîz ne câdû vü ne bâz-ı bî-emandır bu
Gözün av eyler ey âhû pey-â-pey bî-şumâr ‘âşık

9. Eger kim çokdur ‘uşşâk-ı derin ammâ bulunmaz bir
Ser-i kûyunda bu Seyyid Nigârî tek yanar ‘âşık

Rubâî

393.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bâde-i pâk ile kıl gönlümü pâk ey sâkî
Tâ ki pâkîze olak mest-i fedâk ey sâkî

2. Rindler güfte-i vâ‘izleri der-gûş itmez
Kâr-ı meyhânene bak eyleme bâk ey sâkî

Rubâî

394.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Eylemiş âteş-i dil sînemi çâk ey sâkî
Câm-ı serşâr ile kıl def‘-i helâk ey sâkî

2. Benem âlûdesi ol pâdişeh-i keyfiyetin
‘Âleme bî-bâk salup sâye-i tâk ey sâkî

HARFÜ'l-KÂf

395.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ey mâhîçe-i ‘âlem ve’y mıntaka-i **levlâk**
Âsâr-ı vücûdundur bu tantana-i eflâk

2. Ezkâr-ı şeker-bârın şehdâbe-i cân ammâ
Efkâr-ı güher-bârın zehr-âb-ı gama tiryâk

3. Hallâldır ezkârın ü keşşâfdır efkârın
Bî-‘ukde zebânımdır bî-perde sînemdir çâk

4. Fikr eylese ruhsârın anlardı nedir âyet
Ol vâ‘iz-i bî-ma‘nî ol zâhid-i bî-idrâk

5. Esrâr-ı hüveydâdır ağzın ne mu‘ammâdır
Derk eyleyemez ‘âkıl fehm eyleyemez derrâk

6. Ey serv-i hırâmânım feyz-i kademindir bu
Sahrâ-yı tevellâda ‘uşşâk gezer bî-bâk

7. Her lahza Nigârî bin eylerse güneh ammâ
Sâyende olur ey cân bî-şâibe-i işrâk

396.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Eylemiş târ dünüm tek günümü târ gözün
Târ-mâr eylemiş îmânımı tatar gözün

2. Kesilüp sabr u karârım gidüp ârâm-ı dilim
Muztarib eylemiş ey şûh talebkâr gözün

3. Kasd kılmış kanım ol gamze-i vahşin 'acabâ
Gamze kılmış mı ana Hinde ciger-hâr gözün

4. Beyle hun-hâr degüldür sanemâ gamzelerin
Ögretdi mi ana hûn-hârlık **'**ayyâr gözün

5. İbn-i Mansûr **ene'l-Hak** didi Mûsâ **erinî**
Söyledin beyle bunu şûriş-i sehhâr gözün

6. Hâb-âlûde idi tâlib-i dîdârların
İtmeseydi nigeh er bî-sîne bîdâr gözün

7. Geçüp efkâr-ı verâdan virüp agyâre talâk
Eylemiş tâ ki Nigârîyi kadeh-hâr gözün

397.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Görünür 'âlem-i sevdâda ser-i da'vânın
Zülf-i tarrâr ucı mînâsı-durur gavgãnın

2. Kayd-ı 'âlemden üzüp gendine ilhâk itmiş
Dolanam başına ol kâkül-i ser-gerdânın

3. Şekker-efşânlık ider tûti-i tab'ım tâ kim
Nazm-ı evsâfına girmiş leb-i şehd-efşânın

4. İntizâr kaydı çeken gönlümü âzâd itdi
Haberin virdi kim ol bâd-ı sabâ Süleymânın

5. İmdi odlara düşüp şâm u seher kan ağlar
Dağların câna çeküp Ya'kûb-ı dil cânânın

6. Hoş-durur ‘aynıma ruhsâre-i kara giceler
Hayme-i leylime benzer ki ruh-ı şebhânın

7. Resmdir ‘âşık-ı şeydâlara bir ben degülüm
Cevrini ‘âlem-i sevdâda çeker hûbânın

8. Hıfz-ı cân eyle bana vesvese virmen zîrâ
Kaydını ‘âşık-ı serbâz çeker mi cânın

9. Âl-i İsmâ‘îl ü evlâd-ı Halîlden ey cân
Var bu Mîr Nigârî gibi bin kurbânın

398.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ey cefâ-pîşe nedir munca sitemkârlığın
Yokdur ‘âlemde meger mihr-i vefâdârlığın

2. Doludur ‘âşık-ı şeydâ ile bâzârların
Belde-i hüsnde hoşdur haberdârlığın

3. Virdi mestânelik aldı nigehin variyetim
Cândan artukdı bana imdi bu bâzârlığın

4. ‘Acabâ sihr ya mahzâ kerâmetdir mi
Aldı vahşâneliğim beyle bu dildârlığın

5. Hayrete saldı beni dîde-i mestâne gibi
Beyle bî-sihr u bî-efsûn bu sehhârlığın

6. Pîşe-i cürm ü tarîka-i günehkârlığa
Heves itdirdi bana vasf-ı keremkârlığın

7. Ey Nigârî ki bu gün mâni‘-i cânân olmuş
Târ-mâr olsa vücûdun n’ola bu varlığın

8. Fikr-i variyyet ü endîşe-i cân eyleme kim
‘Âkıbet kâra gelür imdi fedâkârlığın

9. Nûş kılgil ne kadar mey-kede mey var dime
Yeter iller dimeye bu mı şarâbhârlığın

399.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Bükdü kaddin hevesi kãmetini Tûbânın
Ravzadan kesdi kûyun ragbetini rıdvânın

2. Benzemez kûyuna cennet özüne kimse dahi
Ne perîdir sanemâ hûrî perî gılmânın

3. Meh-likâlar kamu deryûze-i dergâhındır
Hûb-rûlar dolanur hûşe-çîn-i hırmânın

4. 'Âlem içre bulunur sânisi her bir güzelin
Ne güzelsin ki cihân içre bulunmaz sânin

5. Dehenin sandı şifâ derdine bîmârların
Göz degüp ağzına gör haste-i bî-dermânın

6. Nedir emrin buyur 'uşşâk-ı fedâkârlara
Muntazır hükmüne fermân senin fermânın

7. Gam yemez Mîr Nigârî elem-i dûzehden
Çünki olmaz zararı 'âşıkına nîrânın

400.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ne güzeldir sanemâ nâz ile reftârların
Muntazır serv-i hırâmânına nazzârların

2. Koymadı sabr u sükûn aldı karârım ne ki var
Git gele saldı beni turra-i tarrârların

3. Yitmedi dâdıma ger âh-ı firâvân itdim
Cevrimiş kârı meger 'âşıka dildârların

4. Ne kadar şâm u seher söylesün **erinî erinî**
Tâlib-i Tûr-nişîn 'âşık-ı dîdârların

5. Katlimi habsimi yâ afvımı fermân eyle
Muntazır hükmüne emrine günehkârların

6. Fer virüp tab'ıma işmâr ile söyletdi beni
Kadd-ı şîrîn-hareke la'l-i şeker-bârların

7. Meger âteş midir ey Mîr Nigârî tab'ın
Yakdı yandırdı beni sûziş-i eş'ârların

8. Saldı hayrânlığa erbâb-ı dilânı ne ki var
Vahy mi mu'cize mi sihr mi güftârların

401.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Hoş gelür gûşuma bâng-ı ceres-i kârvânın
Bahş ider zevk u safâ câna sesi sarvânın

2. Eyle âşüfte gerek bâdiye-peymâlıkda
Bilmeye kendini peymâne-keş-i Leylânın

3. Düşme evhâma yüri ey dil-i şeydâ şeydâ
Kim yiter dâdına fikr itme şeh-i merdânın

4. Eyle âh eyle ki yansun dil-i hem-râhların
Eyle zâr it işide kãfile-dâr efgãnın

5. Giceler âh-ı ciger-sûz gerekdir tâ kim
Açıla vakt-i seherlerde gül-i handânın

6. Gözlerinden dökülen dürr-i girânmâye olur
Sanma kim zâyi' olur katresi bu 'ummânın

7. Hem-çü pervâne eger 'âşık-ı sûzân olasın
Şem'-âsâ yüzin açmaz mı sana cânânın

8. Teslîm it şevk ile cânânına tâ kim dimesün
Ta'n ile kıymadı bir câna bütün akrânın

9. Ey Nigârî olubem server-i mestâne 'aceb
Çâkir-i kemteriyem çünki şeh-i Şirvânın

10. Beyle eltâf ile ger kim irişe pâyâne
Okunur dilde şirîn başda gezer Dîvânın

402.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Sevdâya kadem koyduh agyârları ütdük
Bülbül gibi zîrâ kim her şâm u seher ötdük

2. El çekmezem âhımdır zîrâ ki enîsimdir
Ser-menzil-i dildâra ol mûnis ile gittik

3. Bin tâ‘at ile zâhid irdiği makãmâtın
Menzillerini bir dem biz ‘aşk ile tay itdik

4. Her lâhza cefâ eyler ‘uşşâk-ı talebkâra
Cân virmeden ol yâra başka biz ana yitdik

5. Ger ister isen ânı terk eyle şirîn cânı
Ey Mîr Nigârî biz terk itdik ana yitdik

403.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. ‘Ârız degül ey sâkî mey-hârlığım hâşâk
Bintü'l-‘ınebe meylim tâ gösterüp ‘ârız tâk

2. Ey dilber-i bî-hemtâ çîn eyle telin zîrâ
Arkanca gezer gönlüm bî-kayd ü bî-fitrâk

3. İdrâk eylemez sôfî keyfiyyet-i sevdânı
Ashâb-ı safâ anlar kim bâde çeker bî-bâk

4. Sahbâm ile uğraşmaz almaz ele peymânem
Islâh eylemez nefsin kırsun dişini misvâk

5. Mey-hâr gerek kãbil-i te’sîr eylesin bâde
Âhende yok isti‘dâd sak sengde degül nem-nâk

6. Bî-nef‘ degül bârân yerde gerek isti‘dâd
Bî-şübhe biter gül-ter ger kãbil olursa hâk

7. Âb-ı leb-i dilberden dil-dâde bulur sıhhat
Mey gam giderir elbet zehri götürür tiryâk

8. Erbâb-ı talebden sor öğren sefer üslûbın
Zîrâ ki keser menzil bî-sâye vü bî-eşrâk

9. Ey Mîr Nigârî ger mey-hârların hâlin
Erbâb-ı garaz bilse bî-şübhe olur dil-çâk

404.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. N’ola bir hûrşîd-i ruhsâr-ıla hemsâye düşek
İşleye kevkebimiz hâle-i bir âya düşek

2. Açıla bahtımız âyâ n’ola engûr gibi
Cem‘ olup bir yere sevdâ-yı dil-ârâya düşek

3. Doğrayup ‘ısmet elin parçalayup ‘âr etegin
Mısr-ı ma‘nâda Züleyhâ gibi sevdâya düşek

4. Çeküp ol bir nice hemdemle cünûn bâdesini
Kûh-ı sahrâ dolaşup menzil-i Leylâya düşek

5. Sende ey Mîr Nigârî hevesin var ise gel
Sayd-ı her cây içün bâdiye-peymâya düşek

405.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. İbn Mansûr **ene'l-Hak** dimedi tenhâ vü tek
Rabbi erinî sözüni söylemedi Mûsâ tek

2. İğnesin rişte-i Meryemden üzenler çokdur
Girmedi ‘âlem-i tecrîde hemîn ‘Îsâ tek

3. ‘Aşk sahrâsını her lahza Hümây-ı gönlüm
Tek ü tenhâ dolanur sanma gezer ‘Ankã tek

4. Çeşmi şûrîde olan ‘âşıkı şeydâ eyler
Eylemez ‘âlem-i sevdâda bunı Leylâ tek

5. Virür erbâb-ı dile ânı dü peymâne-i yâr
Keyfiyet-bahşdır ol itmez anı sahbâ tek

6. La‘l-i hûbân revân-bahş hayât-efzâdır
Sanma kim la‘l-i Mesîhâdır iden ihyâ tek

7. Yâri ey Mîr Nigârî güzel isbât eyle
Ser-i merdân-ı Hudâ itmez anı illâ tek

406.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ey habîbim v'ey sebeb ne beni yâd eylemedin
Anmadın adımı düşnâm ile şâd eylemedin

2. Giceler tâ be-seher munca ki feryâd itdim
Almadın perdeni ruhsârı güşâd eylemedin

3. Kasd-ı cân eylemedin yohsa kusûr itmez idim
Ne hatâ eyledi kim anı murâd eylemedin

4. Bilmem ey dil ne içün dutmadın ol câm etegin
Cür'a cür'a mey içüp 'aşk ziyâd eylemedin

5. Çalmadın başına bir tîşe-i Ferhâd gibi
Cân virüp dilber-i Şîrîne bir ad eylemedin

6. Kays-âsâ 'acebâ bârgeh-i Leylâ-veşin
Sâyesinde oturup rûy-ı sevâd eylemedin

7. Âh ey Mîr Nigârî ne içün yâr işigin
Bekleyüp şâm u seher 'aşk ile dâd eylemedin

407.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Cilveli 'işveli her bir yana cevlân iderek
Eyle gez gamzeli agyârı peşîmân iderek

2. Geh dura geh yürüye nâz-furûş cilve-künân
Şâh-bâzım bize gel kebk-i hırâmân iderek

3. Devr kıl çâr yana cilveli ahsen harekât
Kasd kıl kanımızı 'azm-i şirîn-cân iderek

4. Cevr yâ lutf ne olsa beni mahrûm eyleme
İltifât eyle şehâ bendene ihsân iderek

5. Şâh-ı hûbâna sadâkatle gönül hıdmet eyle
Bende-perverlik ider 'abdini sultân iderek

6. Beyt-i dîvâne çıkup şi'r-feşân nazm-zebân
Yâr Nigârîni gazel-hânına dîvân iderek

408.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ey mezâk-ı leb-i şirîn beni Ferhâd itdin
Ne ‘aceb kâr-ı mübârek ne güzel ad itdin

2. Bağrımı deldi müjen ü kanımı dökdü gamzen
Bana ol zâlimi yağı bunı cellâd itdin

3. Eyledin gamzene kan dökmeği kãnun ne ‘aceb
‘Âşık öldürmege ol yağını mu‘tâd itdin

4. Söyledin kim dutaram hâtır-ı gamgînde mekân
Hâtır-ı gam-gîn iken bu söz ile şâd itdin

5. Târ-mâr eyledin ey zülf heme variyetim
Beyle virdin evimi tahtımı berbâd itdin

6. Bend bend şevkimi ey cür‘a-i câm arturdun
Dem-be-dem kûy-ı nigâra beni irşâd itdin

7. Gûş-dâr oldu mı ey Mîr Nigârî giceler
Subha dek ol meh-i nev munca ki feryâd itdin

8. Ey gönül tab‘-ı Fuzûlî ile hem-kâr oldun
Karabağ kıt‘asını hıtta-i Bağdâd itdin

409.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ey gönül ‘aşk ile bir dilberi yâd itseydin
Cân fedâ eyleyüp ‘âlemde bir ad itseydin

2. İ‘tibâr eylemek olmaz tel-i kullâblara
Eğridir anınıla ‘ahdi sedâd itseydin

3. Vâh kim kılmaz idim âh u figãn itmez idim
Rûy-ı gülgûnunı ger bâri güşâd itseydin

4. Ne olur gerçi vefâ itmedin ‘âşıklarına
Bâri anın yerine cevri ziyâd itseydin

5. Az u çok masraf iderdim ne ki var variyetim
Ben olurdum ser-i mû zülfi mezâd itseydin

6. Ser-i kûyunda diler cân vire müştâkların
Ne olur kâmını ey mâh murâd itseydin

7. Sende ey Mîr Nigârî leb-i handâna şirîn
Cân virüp hâtır-ı nâ-şâdını şâd itseydin

410.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Al perdeni ey sâkî eyyâmdı nevrûzun
Göster bugün 'uşşâka ruhsâre-i fîrûzun

2. Hengâm-ı safâdır bu cem' eylegil uşşâkı
Devr eylesün emriyle ol câm-ı dil-efrûzun

3. Handâne gez ey sâkî mestâne bak ey Leylâ
Şâd eylesün ahbâbı çeşm-i ferah-âmûzun

4. Gönlüm diler ey cânân gamzen okunı her ân
Zîrâ ki şirîn cândır peykân-ı ciger-dûzun

5. Bir âh eyledin ey dil yahdın cigerim ammâ
Reşk-âver-i cân oldı ol âh-ı ciger-sûzun

6. Sîlâb-ı gözün âhın hûnâb-ı ciger-gâhın
Takdîr-i ezeldendir kısmet bu imiş rûzun

7. Her şâm u seher bî-âh görmem seni ben ey mâh
Ey Mîr Nigârî âh birdir mi şeb ü rûzun

411.

1. 'Âşık-ı Ferhâdıyam ol sanemin dâğının
Bülbül-i şeydâsıyam şâm u seher bâğının

2. Hâk-ı reh-i makdemi cevher-i cândır dahı
Tozı göze tûtyâdır [der]gehi toprağının

3. Çavuşı Cemşîd ü Cem ü hâdimi hâkãn hem
Rûm u Îrân serveri çâker-i bayrağının

4. 'Âlem-i hejdeh hezâr 'öşri ne yüzden biri
'Ad ola olmaz yine kıymet-i dırnağının

5. Çeşmi kıya kıymazam görmeye kim bed-nazar
Yohsa ki kurbânı bin bir kıya bakmağının

6. Var mı bir mahremi ol yüzi gülden sora
Vechi nedür ‘ârızın beyle yaşarmağının

7. ‘Aklımı nâlân iden söylüyor evvel bundan
Vechi nedir bir sorun beyle bu sormağının

8. Dîde-i mey-hâresi turra-i tarrâresi
Bâ‘isidir gönlümün ‘aklı şaşırmağının

9. Silsile-i zülfe ben ger düşeyim gam yimem
Şâh[ı] çeker kaydını esîr-i tutsağının

10. Bahşîş-i lutf-ı ezel âhiri yok bî-bedel
Menba‘-ı deryâ-yı dil gözde yaş ırmağının

11. Dâg-ı elemler dilin künd kılup kalmayup
Zerre kadar tâkati tîşe-i dırnağının

12. Hasret-ile yanma cân söner âteş-i hicrân
Hâsıl-ı dîdârdır gãyet-i ifrâgının

13. Nâr-ı nigâra eger beyle Nigârî yanar
Yakar ‘arşı ferşi hep âteşi yanmağının

412.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Geçüp kayd-ı dü ‘âlemden ne hoşdur mürg-i ‘Ankã tek
Dem-â-dem Kãf-ı ‘aşk üzre tek ü tenhâ karâr itmek

2. Ne hoşdur gülşen-i sevdâya girmek bir leb-i gülgûn
Şarâbın dem-be-dem içmek kûyunda subh u şâm ötmek

3. Şarâbın çekmeyen la‘lin revân-bahş olduğın bilmez
Ne hâlet virdüğünden bî-haberdir içmeyen bî-şek

4. Bana gösterme ey nâsıh merâtib resmin[i] zîrâ
Şehenşâh olmadan yegdir kûy-ı dilberde olmak seg

5. Ser-i kûyunda dildârın gönül hâşâ ki cem‘ eyler
Bu bir mahbûb ‘âdetdir gezen gülzârı gül dermek

6. Karâr itmek ne hoşdur gülşen-i meyhânede her dem
Öpüp gülgûn ayakların cânânın câm-ı Cem çekmek

7. Neden hâsıldır ey Seyyid Nigârî âh-ı cân-sûzun
Eger cân virmedin bir gül-‘izâra mürg-i şeydâ tek

413.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ruhun devrinde âşüfte gezer turra-i tarrârın
Bu devrânda perîşândır dil-i ‘uşşâk-ı gam-hârın

2. Ne kãmet ne kıyâmet ne ‘alâmet ne gidişdir bu
Ki salmış gerdişe gerdûnı ol şîve-i reftârın

3. Salup tâ kim cihâna velvele âvâze-i hüsnün
Gelür her bir tarafdan ey büt-i zîbâ harîdârın

4. Mezâk-ı şehd ü şeker güft u gûyundan olur hâsıl
Virüpdür tab‘ıma tâ kim halâvet kand-ı güftârın

5. Okur sâzendeler bezm içre zevk eyler semâ‘ ehli
Nigârî ‘aşk-bâz erine virmiş revnak eş‘ârın

6. Dem-â-dem turra-i tarrârıla ger gezmek istersen
Geçüp târ-ı te‘allukdan kamu terk eylegil varın

414.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ne hoşdur ‘âşık olmak bâde çekmek mest cân virmek
Tutup dâmân-ı dildârı görüp rûyın revân virmek

2. Ne hoş hâletdir ol hâlet açup ruhsâr-ı gül-gûnı
Alup peymâne-i cânân handân ân ân virmek

3. Ne hoş gündür ki ol gün kim güzeller şâhı gül-gûna
Süvâr olmak yed-i müştâk-ı dîdâra ‘ınân virmek

4. Didim âyâ ne hoşdur ‘âlem içre hublar şâhı
Didi ruhsârı göstermek dil-i ‘uşşâka ân virmek

5. ‘Aceb kim gamze-i hun-hârdan mühlet diler cânım
Ecelden hîç bir fikr ile kim görmüş emân virmek

6. Sînemden küfr-i zülfün almak isterler velî ey büt
Ne mümkindür ki ‘âşık dest-i şeytâna îmân virmek

7. Ne hoş sâ‘atdir ol sâ‘at nazar-gâhında dildârın
Çeküp Seyyid Nigârî mey düşüp handâne cân virmek

8. Degül bî-ma‘nî kim ra‘nâlık eyler kürsîde vâ‘iz
Bu âdetdir ki nâdân gendine bîhûde şân virmek

415.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Âsumâna ser-furû itmez türâb-ı makdemin
Tevsen-i gerdûna göz virmez gubâr-ı Edhemin

2. Girdbâd-ı zü'l-cenâhın hûrşîde virmez güzer
Sad Mesîhâ âş-kâr eyler dem-â-dem her demin

3. Zâhir eyler bî-tekellüf dem-be-dem eyler edâ
Nîm-nigâhın sad kerâmâtın Mesîh ü Meryemin

4. Mâh u hûrşîd pâs-bân-ı dergehindir subh u şâm
Hemdemin rûhânîler nûrânîlerdir mahremin

5. ‘Âlem sehhârlıkda gör ne efsûn eylemiş
Mâr-ı ‘arşı pîç pîç itmiş hevây-ı perçemin

6. Rahm kıl ey nâzenînim hâtırın şâd eylegil
Nâlesinden ihtirâz it ‘âşık-ı ender gamın

7. Hâne-i sevdâda senden özge bir kes görmezem
Kimdir ey Seyyid Nigârî gayr-ı Mevlâ hemdemin

8. Çekme zahmet sînem üzre göz göz olmuş yâreler
Kim onarmaz eyleme zâyi‘ tabîbâ merhemin

416.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Dûdmânı çerha çıkmaz mı dil-i sûzânımın
Görmedim kim gün yüzin bir gün meh-i tâbânımın

2. Ger cefâ eylerse ol nâ-mihribân zâlim dimen
Adldir çün ‘âşıka zulm-i şeh-i hûbânımın

3. Kande bir mazlûmı görsem hâlimi şerh eylerem
Yohsa cevrinden şikâyet itmezem cânânımın

4. Zülfe saykal vir günüm tâ kim bula revnak dînim
Küfr-i zülfündür benim kim zînet-i îmânımın

5. Olsalar dîvâne-i eş‘âr iller nola kim
Noktasıdır hâl-i leylim merkez-i dîvânımın

6. Şükrü li'llâh eyle bir sâlâr-ı sevdâyam ki ben
Muttasıldır kim görünmez âhiri kârvânımın

7. Terki müşkil neyleyem kim kâtib-i takdîrden
‘Aşkdır Seyyid Nigârî ser-hat-ı Fermânımın

417.

1. Sâkî benim oduma şarâb-hâne gerek
Gark ola bahr-i meye dil içe kana gerek

2. Âteşimi söndürmez piyâle zâviyede
Bahr-i bâde mevc-i mey sahn-ı meyhâne gerek

3. Ayağ al bezm-i gama getür ‘özür istemez
Cânımdır telâfesi dime bahâne gerek

4. Mey-i sabûh benim mey-i sabâhım içün
‘İşret-i ahşamıma mey-i şebâne gerek

5. Uğramasun yanıma görmeyenler gam odın
Hem-nişîni ‘âşıkın alışa yana gerek

6. Esef odı bir bana Züleyhâya bir de bir
Hasret-ile ağlama pîr-i Ken‘âna gerek

7. Şâd olurum gürlerim Nigârî yârim eger
Ağlada güle diye beyle dîvâne gerek

Rubâî

418.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ayağ al başın içün gönlümü al ey sâkî
Lâle tek bâdeni peymâneme sal ey sâkî

2. Dutuşup âteş-i dil sîneme dağlar çekilüp
Ne revâ virmeyesin bâde-i âl ey sâkî

Rubâî

419.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Görmesün neş'emizi 'ayn-ı kemâl ey sâkî
Bozmasun keyfimizi bâd-ı zevâl ey sâkî

2. Kanı ol bâde-i gülgûn ki bâ nâm-ı nigâr
İçelim içmeyelim mey-i melâl ey sâkî

HARFÜ'L-LÂM

420.

Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

1. Eylegil ey sâkî şarâbı sebîl
Beyle kim seylâba gide selsebîl

2. Câm-ı mey-i bâde-i hûr-fâm ile
Eylegil irşâd bizi çün Halîl

3. Mevce gelüp bahr-i tarab mutribâ
Söyleme kûteh oku bahr-i tavîl

4. Eyle terennüm ile ey çenk-zen
Oynaya Zühre el ura Cebrâîl

5. Kûy-ı nigâra bizi irşâd eyle
El-amân ey sâkî meded ey delîl

6. Âteş-i hasret sitem-i iştiyâk
Sîneme çekmiş nice damgâ-yı nîl

7. Özge işim yokdur elem-hânede
Söylerem **Allâhu fe-sabrun cemîl**

8. Zîver-i ezkârım zebânım dürer
Hasbî Keremkâr ve ni'me'l-vekîl

9. Mîr Nigârî eyle cevlân ider
Kimseye eş'ârda virmez sebîl

421.

Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

1. Kaşı kemânım ele peykânı al
   Dök yere kanım sana kanım helâl

2. Perdeni ref' it dil-i sûzânıma
   Rahm eyle yandırmaya şevk-i cemâl

3. Gel yine peymâne-i ser-şâr ile
   Başına üftâdelerin sâye sal

4. Kıl deverân nâz u nezâketle gez
   Bahş eyle rindâna mey-i **Lâ-yezâl**

5. Hil'at-i nâzın 'acabâ yok mıdur
   Hal'ine ey pâdişehim ihtimâl

6. Mest ü gazzâlâne gözün şûrişi
   Eylemiş 'âşıkları şûrîde hâl

7. Sahlasun Allâh seni ey gözüm
   Görmesün aslâ yüzün 'ayn-ı kemâl

8. Söylese dildâr nedir matlabın
   Mîr Nigârî ne idersin suâl

422.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Ruhsârını göstermez yârim bu da bir müşkil
   Te'sîr eylemez hergiz zârım bu da bir müşkil

2. Cân nakdine virmez bir hâk-i peyin ey yârân
   Bir zerreye almaz ol varım bu da bir müşkil

3. Efgãn iderim yüz gez görmem yüzini bir gez
   Feryâd ile açılmaz kârım bu da bir müşkil

4. Sormaz beni ol mâhım gerçi işidir âhım
   İmdâdıma gelmez bir cârım bu da bir müşkil

5. Seylâb-ı sirişkim nüh deryâ-yı muhît olsa
   Cânımda yanar sönmez nârım bu da bir müşkil

6. Gönlüm ne döner meyden sâkim ne vefâ eyler
Yok zerrece nâmûsum ârım bu da bir müşkil

7. ‘Ankâ-yı kazâ Kãf-ı ‘aşkı bana yükletmiş
Tâb eylemeyen gerdûn-ı bârım bu da bir müşkil

8. Her şâm u seher şirîn şirîn diyenim artar
Şeydâları sığdırmaz gãrım bu da bir müşkil

9. Ey Mîr Nigârî gör efgãnım[ı] okutmuş
Zenbûr evine benzer dârım bu da bir müşkil

423.

1. Her kim ki tâlib-i mestâne degül
‘Arsa-i sevdâda merdâne degül

2. Bâdiye peymâlık resmin bilemez
Zâhid ki enîs-i peymâne degül

3. Şarâb-ı tahûrdan bî-nasîbdir
Sôfî ki sâkin-i meyhâne degül

4. Kerîhü'l-‘ilimdir müftî-i bed-baht
Zîrâ ki kirdârı hûbâne degül

5. Bîhûde söylemez erbâbü'l-kulûb
Vâ‘iz gibi sözi meccâne degül

6. Gezmeyen deryâ-yı hefti subh u şâm
Vâsıl-ı gevher-i yekdâne degül

7. Seninledir gönlüm her yana gidesin
Giriftârındır ol dîvâne degül

8. Yakılsun gül gibi yansun lâle tek
Her kim ‘ârızına pervâne degül

9. Gizleyüp ‘ârızın düşme gümâna
Seyyid Nigârîdir bîgâne degül

10. Söz çokdur ‘âlemde velâkin ey dil
Güftârın tek şirîn şâhâne degül

424.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Gel ey sâkî açılmışdır kızıl gül
Terennüm eyle ey mutrib çü bülbül

2. Okur bülbül Gülistân içre bî-gam
Çeküp sarhoş salup gülzâr gulgul

3. Kılak bezm-i sürûrı 'âşıkãne
Surâhi söylesün mestâne kulkul

4. Künûn-ı vakt güzeldir fevt-i fırsat
Nedâmetdir ki ey sâkî-yi hoş-dil

5. Ciger yanmış dem-i ikrâmdır gel
Yürüt ser-şârı câmı bî-te'allül

6. Bu hicrân ateşi bir özge âteş
Ne tâb eyler gönül ne cân tahammül

7. Nigârî gel gidek sahrâya zîrâ
Güzeldir bâğçe-i gül bâde-i mül

8. Güzel söyler dil-i gevher-feşânım
Ve lâkin gûş-dâr ol bî-tegâfül

9. Gönül bir mürg-i zîrekdir hevâyî
Semâvîdir yere kılmaz tenezzül

10. Hevâ-yı turra-i tarrârdandır
Gönülde geh tekâsüf geh tehallül

11. Makãm-ı temkînin tahtındadır hep
Ne kim var ey dil-i şeydâ tebeddül

425.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Hudâyî olmayan dilden ne hâsıl
Fedâyî olmayan kuldan ne hâsıl

2. Terennüm-sâz olunca mürg-i bustân
Bû-efşân olmayan gülden ne hâsıl

3. Gerekdir müşk-efşân bûy-ı yârân
‘Itırsız târına kilden ne hâsıl

4. Harâretdir kemâl-i ‘aşk zîrâ
Harâretsiz mey-i mülden ne hâsıl

5. Sadâ yakmak gerek bezm-i semâ‘ı
Ki bî-sûz âh u gulgulden ne hâsıl

6. Mücerred nâle virmez nef‘ bî-sûz
Nevâ-yı savt-ı bülbülden ne hâsıl

7. ‘Abesdir kavl-i vâ‘iz bî-hakîkat
Hakîkatsiz celâcilden ne hâsıl

8. Nedâmet tûşesi firkatden özge
Hemîn ey dil tegâfülden ne hâsıl

9. Nigârî ma‘nîdâr olmak gerek söz
Hevâyî söyleyen dilden ne hâsıl

426.

1. Bâde çekmez vâ‘iz müyesser degül
Ele gelmez ol kim mukadder degül

2. Bâde söylediğim feyz-i cârîdir
Dehen-le yenilen mâ hazar degül

3. Nice bâde-keşem müşkil-güşâyam
Mu‘înim Fâtih ger Hayber degül

4. İhlâs ile öpen kâm-yâb olur
Hâk-i dergâhımız bî-eser degül

5. Hâsıl-ı âhımız şîve-i vuslat
Nahl-i feryâdımız bî-semer degül

6. Sâye-i mihirde başka bir nazar
Bulupdur gönlümüz bî-basar degül

7. Âşüftelikden söyleyebilmez
Dilimiz kâkülden bî-haber degül

8. Nazarından düşsün kör olsun gözün
Söyleyen ‘ârızın münevver degül

9. Nâr-ı derûnumdan lâle-‘ızârım
İnkâr olmaz derdim ki asgar degül

10. ‘Âşık güler yüzlü vü vâ‘iz turş-ruh
Cennetle cehennem berâber degül

11. ‘Özr ile getür Mîr Nigârî
Zevk virür bâde ger ahmer degül

12. Mahsûsdur sana şarâb-ı kesgin
‘Âlemde kimseye müyesser degül

13. ‘Aşk güftârına yokdur intihâ
Neyleyem dükenmez muhtasar degül

14. Ey tûtî-i tab‘ım bî-riyâ diyem
Güftârın tek kand-i mükerrer degül

15. Hardır âb-ı hayât neş’esin bilmez
Eş‘ârına diyen pür-şeker degül

427.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1. Ser-i kûyunda bir yer ey güzel gül
Temennâ eylerem ammâ ki müşkil

2. Güzelsün ey habîbim bu güzellik
Ne reng-i gâze ister ne tecemmül

3. Degül hâl-i serinde var sevdâ
Degül bîhûde bu feryâd-ı bülbül

4. Nice feryâd kılmaz seher u şâm
Derûnındaki hâsıl-ı sûziş-i dil

5. Kılur izhâr-ı ihlâs âşıkãne
Salur gülzâre ol bî-çâre gulgul

6. Ne mümkindir meded ger bûy-ı gülden
İrişmezse ki bir lahza tahammül

7. Gel ey sâkî diyin ser-mest Hak Hak
Surâhî söylesün mestâne gulgul

8. Dükenmez vasfın zülf-i târdan gic
Nigârî bulmaz âhir bu teselsül

428.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1. Habîbâ kûyuna dil oldı nâzil
Ki oldur ‘âşıka hayrü'l-menâzil

2. Hevây-ı zülf ile oynar hayâlim
Gerekdir kûyuna elbet vesâil

3. Şarâb içmez gönül meyhâne bilmez
Ve lâkin ey sanem çeşmine mâil

4. Gören serv-i kadin söyler ki âyâ
Ne kãmet ne kıyâmet ne temâil

5. Medârımdır hayâl-i hâl ü la‘lin
Ki zevkim arturur şehd-i mehâil

6. Nigârî kimseden yohdur gamım tâ
Hamâildir bana vasf-ı şemâil

429.

1. Kim sever zâhidi ki dilber degül
Kim dutar tarîkin ki rehber degül

2. Farkı çokdur namâz ile niyâzın
Tebbet kul hüve'llâh berâber degül

3. Bî-sûzdur vâ‘iz bî-şu‘ûrdur
Zîrâ bâde ile muhammer degül

4. Söyledür bülbüli şûriş-i sevdâ
Çekmeyen bâdeni dil-âver degül

5. Bedbaht-ı ezeldir deryâ-yı meyden
Dimâgı kurudur kimin ter degül

6. Şûr kılup şeydâ eylemez ol kim
‘Izârı kırmızı şirîn-ter degül

7. Elbet haleli var cân-ı dimâgın
Her kim ki dir kâkül mu‘anber degül

8. Ey mehim pertevin kim inkâr ider
Söylenür mi hûrşîd münevver degül

9. Yaslanup yatmakdır âsitânında
Murâdımız yohsa bezm-i cer degül

10. Garaz bir du‘âdır senden yohsa kim
Derdi Nigârînin sîm ü zer degül

430.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ey dîde açılmış gül gülzâra temâşâ kıl
Seyr eyle çemenzârı ezhâra temâşâ kıl

2. Şâhâne bezenmiş gül gülzâra yüri ey dil
Şehnâme okur bülbül güftâra temâşâ kıl

3. Serv-i sehî dildârı manzûr-ı nigâh eyle
Seyr eyle hırâmâne reftâra temâşâ kıl

4. Gel mey-kede-i mihre gör ehl-i harâbâtı
Ser-mest kadeh-bâza meyhâra temâşâ kıl

5. Meyl eyleme dünyâya virme nazar ednâya
Bak dilber-i zîbâya ruhsâra temâşâ kıl

6. Ey dil bugün ol ‘âşık ferdâ-yi behişt içre
Dildâr-ı dil-ârâya dîdâra temâşâ kıl

7. Sahrâ-yı tevellâda gör Mîr Nigârîni
Rüsvâ-yı cünûn-kâra bî‘âra temâşâ kıl

431.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Vâ‘iz-ı kürsî-nişîn vâkıf-ı esrâr degül
Çünki ol mushaf-ı ruhsâre nazar-dâr degül

2. Bî-haberdir lebin esrâr-ı makālâtından
Hâce-i medrese ki tâlib-i esrâr degül

3. Hâkim-i şehre ne fetvâdı virür kanımıza
Ol ki esrâr-ı **ene'l-Hak**ka haberdâr degül

4. Bâde keyfiyyetin anlamasa var yeri
Zâhid-i gûşe-nişîn çünkü şarab-hâr degül

5. Ne bilür yâr nedir ‘aşk-ı şirîn-kâr nedir
Sôfî-i bî-meze zîrâ ki talebkâr degül

6. Dolanur dâire-i mihri talebkâr belî
Gelmeyen ol yere bes kimdi ki agyâr degül

7. N’ola erbâb-ı vera‘ göstere inkâr yüzin
Ol ki mey-hâr degül vâkıf-ı în kâr degül

8. Tâlib-i ‘ârız-ı dildâra harâm oldı yuku
Dimesün ‘âşıkım ol merd ki bîdâr degül

9. Girse de cennete dîdâr ile mesrûr olmaz
Kim ki bu neş'ede ol tâlib-i dîdâr degül

10. Ne revâdır dimek ey sâkî bî-ikrâr bana
Çekerem câmını bes ol nedir ikrâr degül

11. Bahr-i eş‘ârıla ey Mîr Nigârî dil zâr
Söndürür âteşini ma‘rifet izhâr degül

12. Dil-i şûrîde gibi ‘andelîb efgãn itmez
Tab‘-ı cûşîde gibi tûtî şeker-hâr degül

432.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Lutf-ı Mevlâdan dem-â-dem çok sevâb ister gönül
İstemez ma‘dûd bî-had bî-hesâb ister gönül

2. Yârıla olmah diler agyâr görmek istemez
Seyr-i dildâr ister ammâ bî-nikãb ister gönül

3. Sahn-ı cennet içre ser-mest-i şarâb-ı vasl iken
Söyleşüp dildârıla şîrîn hitâb ister gönül

4. Dem urup dildârıla güftârlıkdan dem-be-dem
Nâzikâne güft ü gû nâzik cevâb ister gönül

5. Gerden-i câna hamâyil ya‘nî zencîr-i cünûn
Turra-i tarrârlardan bir tınâb ister gönül

6. Sâkî-yi güftârı şîrîn mutrib-ı hoş-hân-ile
Mey-i gülgûn bâng-i âheng ü rebâb ister gönül

7. Dem-be-dem Seyyid Nigârî mest manzûr itmege
Safha-i ruhsârdan gökcek kitâb ister gönül

433.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Derd-mend-i firkatem ahvâlimi eyler suâl
Geh nesîm-i subh u şâm geh bâd-ı kıble geh şimâl

2. Bir bölük âşüfteyiz kim cem‘iyetden bî-haber
Zülf tek ser-geştelikden söylerüz şûrîde hâl

3. Dem-be-dem sergeşt-i serv-i hırâmânız ki biz
Bî-karârız çerh-teg ârâmlık ender muhâl

4. Mihrim artar dem-be-dem zevkim olur gün gün ziyâd
Yâdigâr-ı hüsndür zîrâ ki artar bî-zevâl

5. Hâl u ruhsârın hayâli dem-be-dem cevlân ider
Sîne-i sûzânım içre ‘âşık olmaz bî-hayâl

6. Cân virüp gönlüm dem-â-dem ‘ârızın görmek diler
Bu-durur **va'llâhü a‘lem** yokdur özge ihtimâl

7. Ey Nigârî vakf imiş meyhâneye variyyetin
Mey-i sevdâ şîr-i mâder tek sana olsun helâl

434.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Öyle müstesnâ habîbem kim bana yokdur bedel
Benden ey dil munkatı‘ olmuş kamu illâ güzel

2. Öyle bir zârem nizârem zülf-i sevdâsında kim
Bir belâ ol hâl ile bulmaz beni kılmaz mahal

3. Tâ leb-i dildâra cân virmiş dil-i sûzânemiz
Sûzişim artar dem-â-dem âteşim bulmaz halel

4. Kavs-ı gerdûndan atıldıkca belâ bî-iştibâh
Köydürür âhım odı kül eyler ânı al-be-al

5. Yârlık kılmaz bana gönlüm nidem ma‘zûrdur
Bir güzel sevdâsına düşmüş ki tâ rûz-ı ezel

6. Benzemez mey-hâre zâhid bülbüle benzer mi hâr
Başkadır kirdâr-ı Edhem başkadır kâr-ı bagal

7. Öyle var cânımda bir âteş ki ‘âlem havf ider
Ol sebebdendir ki bu etrâfıma gelmez ecel

8. Âteş-i sûzân-ı tab‘ımdan haberdâr olmayan
Okusun Dîvân-ı dil-sûzumdan alsun bir gazel

9. Ey Nigârî ben melâmet mülkünün sultânıyam
Beyle ki Mansûrdur bayrak-ı ‘aşkım bî-cedel

435.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Zerre-i hûrşîd hüsnündür cemâl-ender-cemâl
Lem‘a-i mihr-i cemâlindir kemâl-ender-kemâl

2. Neş’e-i şehdâb la‘lindir nebât-ender-nebât
Cür‘a-i câm-ı dehânındır zülâl-ender-zülâl

3. Kân-ı peykândır hayâl eyler görenler ol kadar
Cem‘ olup cismimde gamzenden nisâl-ender-nisâl

4. Gerden-i cânımdadır kim pîç pîç itmiş beni
Tâb-ı zülfünden halâsımdır muhâl-ender-muhâl

5. Fikr-i târın târ-mâr itmiş dil-i sad pâremi
Hâl-ı la‘lin başıma salmış hayâl-ender-hayâl

6. Kayd-ı zülfün bend bend üzmüş ta‘allukdan beni
Devletinden mihnetim bulmuş zevâl-ender-zevâl

7. İzn yok yohsa Nigârî nâz ender nâzına
Ey sanem hâzırlayup dilde suâl-ender-suâl

436.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Kıssa-i bî-‘asldır güftâr-ı vâ‘iz fi'l-mesel
Tahtayı yakdın kurulmuş bir binâdır bî-temel

2. Dem-be-dem zevk arturur erbâb-ı dil vâ‘iz keder
Kâr-ı şekkerdir şirîn lîk acılık kâr-ı basal

3. Vâlih-i ruhsâr-ı gülgûndur gözüm kim hayrete
Öyle bir düşmüş ki gayra bakmağa bulmaz mahal

4. Bakmayız dünyâya kim ednâ degül matlûbumuz
Kim ‘ulüv-i himmetiz manzûrumuzdur bir güzel

5. Hâk-i pâyinden getürmez ‘âşık-ı şeydâları
Baş ayağ çekmez yolundan dâmeninden üzmez el

6. [M]enzil-i Selmâ göründükde yetür evvel selâm
Sonra ahvâl-i cünûnumdan haber vir ey cemel

7. ‘Arsa-i sevdâda ey Seyyid Nigârî bî-‘aded
At oynatdım fil öldürdüm ad aldım bî-bedel

437.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Sana meyl eyledim saçdı bana seng-i nedâmet il
Niçün bî-mihre dil virdin diyü eyler melâmet il

2. Hudâ hıfz eylesün nahl-i hırâmânın ki söylerler
Cihân bağında yokdur beyle serv ü beyle kãmet il

3. Eger kim kãmetin ferdâ gözüm görmezse vâveylâ
Temâşâ eylesen görsen ne gavgã ne kıyâmet il

4. Makãm-ı turra-i tarrârdır tâ kim hayâtım var
Ki dirler mülk-i sevdâda gerekdir istikãmet il

5. Kılan izhâr-ı derdim ey sanem ruhsâr-ı zerdimdir
Bilürler derd ü sevdâya budur ‘illet ü ‘alâmet il

6. Bana rahm eyleyüp ahvâlime yanmaz mı gördükce
Başımda şûr sînemde alev dilde harâret il

7. Yanar cân od düşer bezm-i harîfân içre ol dem kim
Bilürler mâcerâ-yı ‘aşk-ı bî-haddim rivâyet il

8. Degüldür mahz bir bâzârlar meyhâneler içre
Ki her yerde okur efsânemi eyler hikâyet il

9. Bulur neş'e-i cân erbâb-ı dil kesb-i mezâk eyler
Alur güftâr-ı tab‘ımdan şeker-âsâ halâvet il

10. Ne hoşdur ‘âşık olmak cem‘-i dîvân eylemek dirler
Ki eş‘âr-ı ciger-sûzumdan itdikçe tilâvet il

11. Ne hâcet başka güftâra bilürler güft u gûyından
Nigârî mushaf-ı ruhsârdan almış bir âyet il

438.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Kadin tek ey sanem görmez gülistân içre kãmet gül
Anun-çün her seher yırtar tonın eyler kıyâmet gül

2. Niçün cevlân idüp bir sâye salmazsın gülistâna
Ki bağda kãmetin görmek diler eyler ikãmet gül

3. Terennüm-sâzdır bülbül çeküp gulgul firâkınla
Yanup odlara sensiz gör nice bulmuş sekãmet gül

4. Gülistân içre bülbüller niçün feryâd-ı yâdınla
Anup ruhsârın itmez kim kılur her dem melâmet gül

5. Okur dersin gülistân içre bülbül iştigâl eyler
Cemâlin mushafından gösterüp tâ kim bir âyet gül

6. Çeküp derd-i firâkın hasretinle kana gark olmuş
Tamâmen pârelenmiş şevkıla bulmuş şehâdet gül

7. Nigârî kıl ziyâret Kerbelâ-âsâ gülistânı
Ki ‘aşk içre şehîd olmuş giyüp ton-ı imâmet gül

8. Gelüp devrâne çâpük gitmesinden fehm ider ‘ârif
Budur hikmet cihân bağında görmez istikãmet gül

9. Salup gülzâra gulgul dem-be-dem bülbül sürûrâne
Terennüm-sâzdır zîrâ açup rûy-ı melâhat gül

10. Dutup dâmân-ı sevdâsın dem-â-dem sad niyâz ile
Sana bülbül tek ey dil tâ kıla rûyın kerâmet gül

439.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Çeküp 'aşkın şarâbın subh-dem ol bî-nevâ bülbül
Anınçün bend bend eyler dem-â-dem bin nevâ bülbül

2. Gülistân içre bî-pervâ salupdur şûriş-i gavgã
Elinde kâse-i sevdâ serinde yüz hevâ bülbül

3. Temâşâ-gâh-ı cânânı hayâl itmiş gülistânı
Tutuşmuş nâr-ı hicrânı ki eyler sad sadâ bülbül

4. Usanmaz bir utanmaz bir yorulmaz mübtelâdır kim
Hevâdan çekmez el ger kim çeker bî-had belâ bülbül

5. Seg ü seg-bân-ı cânânı has u hâr-ı gülistânı
Sever cândan şirîn-ter ol belâ-keş mübtelâ bülbül

6. Pey-â-pey ol belâlar kim gelür dildâr kûyundan
Sürûrâne sever söyler dem-â-dem merhabâ bülbül

7. Egerçi vardır ezhâr-ı be-hadd-i gülsitân içre
Degül manzûrı gülden özge bilmez mâ-'adâ bülbül

8. Yazar evrâk-ı gül üzre gice vasf-ı ruhun ammâ
Seher takrîr ider hüsnün kitâbın hoş edâ bülbül

9. Degül gülzârlar içre terennüm-sâzdır mahzâ
Okur vasfın ki her yerde olursa câ-be-câ bülbül

10. Alışmış nâr-ı hicrânın tutuşmuş âteş-i hâlin
Melâmet âşiyânlu ey melâhat âşinâ bülbül

11. Eger esrârı pinhân eylerem iller bana söyler
Gülistân 'aşk u gül dilber Nigârî bî-nevâ bülbül

440.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Dimen dîvânedir yâ derde düşmüş mübtelâdır dil
Ki ol gökden yere inmiş benim-çün bin belâdır dil

2. Geçüp **dünyâ ve mâ-fîhâ**dan el çekmiş müheyyâdır
Nidâ it ey ‘azîzim intizâr-ı es-salâdır dil

3. Şarâb-ı ‘aşk-ılan medhûşdur bilmez özin hergiz
Fenâ-ender-fenâdır târik-i **illâ** vü **lâ**dır dil

4. Havâtırdan mu‘arrâ pîç-ender-pîçdir zîrâ
Hayâl-ender-hayâl ile melâ-ender-melâdır dil

5. Öp ey vâ‘iz ayağın kesb-i hâl it terk-i kãl eyle
Ki peymâne-keş-i rûz-ı elest **kãlû belâdır** dil

6. Gedâ sûret gezer ammâ hakîkat mülk-i ma‘nâda
Şeh-i şevket-nişîndir bende-i şâh-ı velâdır dil

7. Nola kim seyyid-i iklîm-i gam mîr-i elem olsa
Hüseynîdir Nigârî âl-i Şâh-ı Kerbelâdır dil

Rubâî

441.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Çekelim âh nolur bir dolu câm ey sâkî
İdelim kâr-ı harâbâtı tamâm ey sâkî

2. İçelim bâde-i sevdâ virelim şâm u seher
‘Aşk iklîmine bir tâze nizâm ey sâkî

Rubâî

442.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bana bir nâm ile vir bir tolu câm ey sâkî
Ki olam mest o nâm ile müdâm ey sâkî

2. Rindî-i dürd-keşe bâdeni ol nâm-ile vir
Ki odur nâm-ı güzel nâm-ı hümâm ey sâkî

HARFÜ'l-MÎM

443.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Hîç bir yer yok hayâlinle dil âbâd itmeyem
İhtiyârımla degül bir yerde kim yâd itmeyem

2. Cür'a-i câmın harâm olsun bana ger kûyuna
Muhlis-i peymâneni şevkinle irşâd itmeyem

3. Olmayam dîvâne kânından eger mihrinle ben
Terk-i nâmûs eyleyüp bed nâmlık ad itmeyem

4. Âsîlik eyler dil-i şeydâ mutî' olmaz bana
Neyleyem kim hayrı yok kûyunda âzâd itmeyem

5. Efsûn öğretmiş bana gamzen ana virdim revân
Çâre ne söylen edâ-yı hakk-ı üstâd itmeyem

6. Kâkülünden bir haber virmez sabâ bu zulmden
Dutmayam dâmânın ey gül bes nice dâd itmeyem

7. Kerbelâ görsem yolunda çün şehîd-i Kerbelâ
'Ahd kıldım özgeden bir dem sitem-dâd itmeyem

8. Kem degül Ferhâd ü Mecnûndan mey-i mestiyyetim
Bes düşüp deşt-i cünûna nice feryâd itmeyem

9. Cân telef kaydında ey Seyyid Nigârî neyleyem
El çalup ü câm oynadıp gamgîn dili şâd itmeyem

444.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Bahtım bana yüz virdi şarâb-dâra yetişdim
Öpdüm ayağın kâse-i ser-şâra yetişdim

2. Her şâm u seher kâse-i ser-şâr-ile 'ömrüm
Ser-mest geçüp bâde-i esrâra yetişdim

3. Nakkāş-i ezel çekdi benim nakşımı 'âşık
Bu rütbe-i Hak-dâd ile dîdâra yetişdim

4. Bahş eyledi ol sırr-ı hat meşkim bana bir hâl
Pergâre ne hâcet öyle bir kâra yetişdim

5. Her şâm u seher seyr ü sülûk eyledim âhir
Hâk-i kadem-i Ahmed-i Muhtâra yetişdim

6. El-minnetü li'llâh ki ey Mîr Nigârî
Kâmım bana yüz açdı kerem-kâra yetişdim

445.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Lâübâlî gezerem def‘-i übâl eylemişem
Sâye-i mug-beçede ref‘-i melâl eylemişem

2. Var sandım dehen-i yâr temennâ itdim
Yok imiş bilmemişem fikr-i muhâl eylemişem

3. Dem-be-dem pârelesin bağrımı efşân itsin
Kanımı gamze-i dildâra helâl eylemişem

4. Varmazam medreseye tutmazam akvâl etegin
Sâkin-i mey-kede[y]em terk-i cidâl eylemişem

5. Çekdi peymânemi vâ‘iz didi Allâh Allâh
Cehlden kürsîde bî-ma‘nî makãl eylemişem

6. Câm-ı ser-şârım ile düşdi ayağdan ser-mest
Hâce-i medreseye gör ki ne hâl eylemişem

7. Tutmuşam şâm u seher kâse-i ser-şâr etegin
Girmişem mey-kedeye kesb u kemâl eylemişem

8. Kanı erbâb-ı sa‘âdet kanı ashâb-ı safâ
Virmişem câma cilâ mey-i zülâl eylemişem

9. Ey Nigârî benem ol nakş-ı dil-ârâsı güzel
Mekteb-i ‘aşkda çün meşk-i cemâl eylemişem

446.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Âh sad âh iderem seyrine hâzır degülem
Rûyuna şâm u seher yüz yüze nâzır degülem

2. Cilve-i ‘ârızın ircâ‘ına versin aluram
Sanma kim almaga cân virmege kãdir degülem

3. Dem-be-dem yâd-ı şeker-bârın ile zevk iderem
Dime ey mâh-ı dilârâm ki zâkir degülem

4. Tûtiyâ-yı kademindir heme dem secde-gehim
Dem-be-dem şükr-güzârım dime şâkir degülem

5. Vâ‘izâ söylegil âdem gibi yoksa ki çü har
Nice bir bağırsın beyle ki sağır degülem

6. Gerçi mey-hâr-ı müdâmam velî âgâh-ı dilem
Sôfî-i bî-meze tek gãfil-i hâtır degülem

7. Mü’min-i ‘aşkam ey Mîr Nigârî hergiz
Münkir-i mihr-i dil-ârâ gibi kâfir degülem

447.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Kûyuna ey meh güzâr itmez miyem
Kãdir olsam cân nisâr itmez miyem

2. Yâd-ı feryâdımla ey gül dem-be-dem
İznin ola hârı hâr itmez miyem

3. İzn yokdur yohsa kim bir âh ilen
Seg-rakîbi târ-mâr itmez miyem

4. Beyle kim yanam ki âhir yandurup
Perdeni seyr-i ‘izâr itmez miyem

5. Âl-i Ahmed oldığum-çün sad belâ
Yüz virür ben iftihâr itmez miyem

6. Müşk-ter âhû-yı eş‘ârım saçar
Böyle kim şi‘ri şi‘âr itmez miyem

7. Bâ‘is-i kâmımdır ol bu vechden
Terk ü tecrîd ihtiyâr itmez miyem

8. Hûb-ter zîver virür güftârıma
Dem-be-dem zikr-i nigâr itmez miyem

9. Zevkım ey Seyyid Nigârî arturur
Bes dem-â-dem zikr-i yâr itmez miyem

448.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Firâkın çekmeseydim hergiz ey büt âhı bilmezdim
Ne görmüşdür ne çekmiş bülbül-i gül-hârı bilmezdim

2. Cemâlin seyrine yol bulmak isterdim meger mihrin
Nigârâ müstakîm şeh-râh imiş şeh-râhı bilmezdim

3. Diridim ben sana mihr-i mudıyyâ mâh-tâb ammâ
Kemîne kullarınmış âf-tâbı mâhı bilmezdim

4. Giriftâr-ı tel-i tarrârın olkaç anladım şânın
Giriftâr olmasaydım ben gedâsın şâhı bilmezdim

5. ʻAceb rütbe-i bî-mânend imiş çâh-ı zenahdânın
Eger kim ey ʻazîzim düşmeseydim çâhı bilmezdim

6. Sen öz hâlinle reftâr eyle ben hâlimle ey vâʻiz
Ki mey-hâr olmasaydım sen gibi Allâhı bilmezdim

7. Şarâbı câmı ey Seyyid Nigârî gayrlardan ben
Dilerdim ol benimle hem-demi hem-râhı bilmezdim

449.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Derinde gün tek ey meh subh tâ şâm olmak isterdim
Çeküp bâde-i gülfâmını gülfâm olmak isterdim

2. Gün [ü] gün tek ki dergâhına yüz sürmek dilerdim hem
Çerâğın tek yanup karşında ahşam olmak isterdim

3. Ne çâre neyleyem gelmez elimden yohsa kim ey cân
Eger gelseydi gülbânınla hem câm olmak isterdim

4. Elimden ger geleydi ey şirînim şehd-i laʻlinden
İçerdim dem-be-dem zîrâ ki hoş-kâm olmak isterdim

5. Bi-hamdi'llâh müyesser oldı matlûbum ki ʻâlemde
Bulup şöhret şiyâkınla ki bed-nâm olmak isterdim

6. Müsâ'id oldı ikbâlim ki ey gül iştiyâkınla
Dutuşdum cüz-be-cüz yandım ki bî-hâm olmak isterdim

7. Murâdım 'aksine devr itdigiçün çerh kâmımdan
Ayağ çekdim Nigârî çünki bâ-kâm olmak isterdim

450.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Leb-i la'lin görüp ey büt şarâb-ı nâbdan geçdim
Senin-çün **hamdü li'llâh** çok güzel ahbâbdan geçdim

2. Hevâ-yı zülfüne bel bağladım geçdim 'alâyıkdan
Lebin feyz-âbına virdim revân şehd-âbdan geçdim

3. Hayâlim hâl ü ruhsârınladır özge hayâlim yok
Gice gündüz hayâlinle şirîn-ter hâbdan geçdim

4. Cünûn-ı çeşm-i Leylânam 'aceb hâlim nedir bilmem
Nedir kirdâr-ı kârım sohbet-i ashâbdan geçdim

5. Şarâb-ı nâb-ı la'lin mestiyem ahvâl-i 'âlemden
Ne söylersin nemek nân u şirîn-ter âbdan geçdim

6. Gözümde hûrşîd ü mehtâb yer bulmuş idi ammâ
Ruhun görgeç gözümden çıka hûr mehtâbdan geçdim

7. Nigârî ders okurdum bâb-ı 'aşk-ı yârdan ammâ
İrüp faslü'l-visâle dersimiz ol bâbdan geçdim

451.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Müşk-âver imiş zülfüni reyhân sanurdum
İş başka imiş ben anı tuman sanurdum

2. Bir âteş-i cân-sûzmuş eyvâh cigerde
La'lin hevesin derdime dermân sanurdum

3. Hâk-i kademin gördi gönül düşdi ayağa
Hâlis kul imiş ben anı sultân sanurdum

4. Leylâ-yı hayâlinle gezermiş deli gönlüm
Kâmil imiş ol râhda noksân sanurdum

5. Yüz fikr-i dil-âvîz-ile buldum kadd-i yâri
Bir sır imiş ol serv-i hırâmân sanurdum

6. Ser-menzil-i efkârımı reşk-âver-i cennet
Buldum anı bir gûşe-i zindân sanurdum

7. Kelbân-ı ser-i kûy-ı nigârımla berâber
Cevlânımı her lahzada bin cân sanurdum

8. Ey Mîr Nigârî hele zannım gibi buldum
Ol tab'-ı güher-bârını 'ummân sanurdum

452.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'îlün

1. Ey dil ne revâdır hele olmak beyle magmûm
Elbette yeter dâdına çâr deh ma'sûm

2. İhlâs ile kim hâdim olursa o şehâna
Bî-şübhedir ol 'âlem-i dâreynde mahdûm

3. Peymâne-i ihlâs virür kâm ki hergiz
Bî-kâm bulunmaz diyeler ki budı mahrûm

4. Cânım yakan âteşlere manzûr gözümdür
Burhãna ne hâcet buna ol mes'ele meczûm

5. Katlim diler ol hâhişi gör kim ola hâsıl
Bu bâbda sanman anı zâlim beni mazlûm

6. Sormag[a] ne hâcet kime bahş eylemişem cân
Ki dâğ-ı sînemden olur erbâbına ma'lûm

7. Gam çekmezem ey dil buluram 'ömr-i muhalled
Ger bir dem ölem zehr-i nigârım ile mesmûm

8. Ol hüsn-i dil-âvîz anundur bu ciger-sûz
'Âşk odı benen beyle imiş çâre ne merk,m

9. Mümtâzdır ey Mîr Nigârî ne sorarsın
Ân mâh ki ol hüsn ü ân eyledi mevsûm

10. Bir turfe gazel yazdı yine tab'-ı dil-âvîz
Gönderdi gazâlânesine tuhfe-i manzûm

453.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey dil-i şeydâ meger dildârımı bilmez miyem
   Cân alan dildâr-ı şirînkârımı bilmez miyem

2. Bunca cevr eyler sana terkin revâ görmezsin
   Söylemen zîrâ kerem-kirdârımı bilmez miyem

3. Lehce-i güftârına yârın revân virdim şirîn
   Ben şirîn-kâram şirîn güftârımı bilmez miyem

4. Zülf sevdâsında ger kim 'ömri berbâd eyledim
   Yoh-durur karın dimen ben kârımı bilmez miyem

5. Mihr bâzârında sanman müflisem cânım gibi
   Hamdü li'llâh var varım varımı bilmez miyem

6. Eksigem Ferhâd ü Mecnûndan eger kim terk-vâr
   Kılmasam 'aşkın yolunda 'ârımı bilmez miyem

7. Perdeli söyler suâl eyler Nigârî gönlümün
   Var 'aceb hâli meger kim yârımı bilmez miyem

454.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Kâr-ger olsaydı âhım âhı kâr itmez midim
   Ney tek ün virmez midim feryâd u zâr itmez midim

2. 'Ârızın görseydim ol zülf-i perîşânın gibi
   Varımı virmez midim hep târ u mâr itmez midim

3. Turra-i tarrârın ârâm eylemez itseydi ben
   Başına dönmez midim bir dem karâr itmez midim

4. Teşrîf itseydin eger kim karşuna varmaz mıdım
   Yüz yire sürmez midim gevher-nisâr itmez midim

5. Eyleseydin bir nevâziş ya'nî kelbimdir diyü
   Beklemez midim kapunda iftihâr itmez midim

6. Ger tamâm olmaz-ısa bir nîm-ruhsârın görüp
   Şâd-merg olmaz mıdım şükr-i hezâr itmez midim

7. Ger göreydim çeşm-i humârın ki ey büt dem-be-dem
Bâdeni çekmez midim ref'-i humâr itmez midim

8. Cânıma geçmiş hadengin yok mecâl âh itmege
Yohsa kim kılmaz mıdım âh âş-kâr itmez midim

9. Tâkatım yok görmege yohsa nazar kılmaz mıdım
Dem-be-dem bahmaz mıdım seyr-i 'izâr itmez midim

10. İhtiyâr olsaydı âyâ bu belâ-keş gönlümi
Dilbere virmez midim bir kâm-kâr itmez midim

11. Olmasaydı müşkil ey Seyyid Nigârî görme kim
Kûyına varmaz mıdım seyr-i nigâr itmez midim

455.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey habîbim bâde-i derdin ki âşâm itmişem
Mihnetinle zevk idüp şevkınla ahşam itmişem

2. Dem-be-dem peymâne-i hecrinden ey büt bî-'aded
Zehr içüp şirîn şirîn zevkınla çok şâm itmişem

3. Çâresizlikden düşüp meyhâneler küncünde ben
Hem-demim nây dem-â-dem mûnisim câm itmişem

4. Reng-i zerdim görmesün agyâr derdim bilmesün
Bâde-i hamrâ çeküp ruhsârı gül-fâm itmişem

5. Kılmışam bî-hâb u hor hâsıl gönül dersin tamâm
'İlm-i erbâb-ı dili bi'l-cümle itmâm itmişem

6. Yanmışam pervâne tek kim kılmışam mahv-ı vücûd
Ey nigâr-ı nâzenînim adını nâm itmişem

7. Kılmazam Seyyid Nigârî ravza-i rıdvâna meyl
Tâ ser-i kûyunda dildârın ki ârâm itmişem

456.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Hayâl-i 'ârızınla tâ ki seyr-i gülsitân itdim
Yanup gülzârı yakdım lâleni dâğ-ı nişân itdim

2. Yakıldım hasretinle öyle bir feryâd kıldım kim
Dâğıtdım gülşeni gül gonçe tek bağrımı kan itdim

3. Gözim merdümlerin agyâr sandım tâ ki çeşmimden
Hayâl-i ‘ârızın aldım revânımda nihân itdim

4. Hevâdan geldigin görgeç didim câm-ı şirîndir bu
Hadeng-i gamzene yer eyledim bağrımda cân itdim

5. Sakındım kâkülün agyârdan kim kıldım istikbâl
Belî ber-bâd kıldım öyle bir âh u figãn itdim

6. Virüp nakd-i revânım kâkülünden mû kadar bir bû
Sabâdan aldım ey cânım didi bunda ziyân itdim

7. Revân virmek dilerdi kûyun içre kim revân ey cân
Habîbin bî-nevâ Seyyid Nigârîyi revân itdim

8. Bana nâz itme ey tûtî-i tab‘ım kim seni çün men
Havâle kıldım evsâf-ı lebe şekker-feşân itdim

457.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Geçmezem dîdârdan kim ni‘metim oldur benim
Çâker-i mihr ü vefâyam hıdmetim oldur benim

2. Terk ü tecrîd eyleyüp kıldım bekã mülkin vatan
Sâye-i fakr u fenâda devletim oldur benim

3. Mâil-i ruhsâr-ı zîbâdır gözüm kim çû güneh
Bakmazam bir dem ki zîrâ ‘âdetim oldur benim

4. Bâde-i sahbâ enîsim câm-ı Cemdir hem-demim
Rindî-i mest-i müdâmam ‘izzetim oldur benim

5. İrtifâ‘-ı kadrimi rüsvâlığımdan kıl kıyâs
‘Âlem-i bed-nâmlıkda şevketim oldur benim

6. Rind-i rüsvâlıkdan el çekmek degül mümkin bana
Kılmak olmaz terk zîrâ şöhretim oldur benim

7. Nakş-ı hâl ü rûyun eyler levha-i sînemde dil
Başka kârım yok nigârâ san‘atım oldur benim

8. Dâğ dâğ olmuş vücûdum hasret-i la'linle hep
Yanmışam gülgûn serâpâ niyyetim oldur benim

9. Sâye-i zülfünle buldum tefrika ammâ hoşam
Kâm-yâbam bâis-i cem'iyyetim oldur benim

10. Yok enîsim nâm-ı dildârından özge subh u şâm
Hâblık u bîdârlıkda sohbetim oldur benim

11. Fikr-i dîdârınladır subh u mesâ keyfiyyetim
Kande olsam dem-be-dem kim 'işretim oldur benim

12. Ben gedâ-yı bî-nevâyam şâh-ı şâhânest yâr

Başka yok Seyyid Nigârî nisbetim oldur benim

458.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Mazhar-ı lutf-ı Hudâyam zü'l-'atâ manzûruyam
Kim gelür bî-cüst ü cû rızkım Hudâ manzûruyam

2. Sa'y ile yetmek ne mümkin bahş-ı Mevlâdır bana
Dem-be-dem kim hâk-i pây-i Mustafâ manzûruyam

3. Saltanat zevkınden artukdur bana kim subh u şâm
Zübde-i âl-i Muhammed şeh-nisâ manzûruyam

4. Açılur gönlüm dem-â-dem hal olur müşkil tamâm
Tâ vasıyy-i Mustafâ Hayber-güşâ manzûruyam

5. Hüsn ile oynar dilim artar mezâkım subh u şâm
Güft ü gûyumdur hüsün kim müctebâ manzûruyam

6. N'ola kim makbûl-i dergâh-ı Hudâvendem ki men
Mübtelâyam kim Hüseyn-i mübtelâ manzûruyam

7. Sîmdir sînem güherdir güft ü gûyumdur tılâ
Genc-i penc-i Mâlikem âl-i 'abâ manzûruyam

8. Mahzen-i gencîne-i esrârdır gönlüm ki tâ
İltifât-ı çeşm-i iksîr-i bahâ manzûruyam

9. Râh-ı sevdâ hayret-efzâdır velâkin bî-elem
Tay Nigârî eylerem kim reh-nümâ manzûruyam

10. Dem-be-dem sâyende ey tab'-ı Hudâ-dâdım ki men
Âferîn sad âferîn-i habbezâ manzûruyam

459.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Çıkupdur beyza-i nâsûtîden pervâzdır gönlüm
Tezerv-i lâhûta eyler heves şehbâzdır gönlüm

2. Irağ olsun yaman gözden ki bî-âlât bî-lenger
Hevâda zülf tek oynar güzel cânbâzdır gönlüm

3. Çeküpdür bâde-i sevdâ düşüpdür mest-i bî-pervâ
Mezâk-ender-mezâk-ı dilber-i tannâzdır gönlüm

4. Leb-i gülbâr-ı dilberden meger bâde-i şûr-âver
Çeküpdür mürg-ı şeydâ tek terennüm-sâzdır gönlüm

5. Hevâ-yı tarra-i turrâr virmiş kârıma revnak
Açılmış tûti-i tab'ım şirîn dilbâzdır gönlüm

6. Şarâb-hâne-i sevdâ bâde-i ezvâkdır zîrâ
Mürîd-i câm-ı tab'-ı Hâfız-ı Şîrâzdır gönlüm

7. Meger Seyyid Nigârî bâde-i gülfâm çekmiş kim
Gezer meyhâneler içre künûn dem-sâzdır gönlüm

460.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Düşüp ser-menzil-i dildâra dergâhını makãm itdim
Bi-hamdi'llâh mekânım 'âkıbet dârü's-selâm itdim

2. Halâs itdim dil-i ser-geşteni kayd-ı 'alâyıkdan
Dutup destin hulûsâne mürîd-i hâs-ı câm itdim

3. Dutup dâmânı sevdânı gezüp kûh u beyâbânı
Olup âvâre-i Leylâ cünûn resmin tamâm itdim

4. Kadeh-hâr olmadın meyhâne-i sevdâya virdim cân
Geçüp variyyetimden sonra bu emre kıyâm itdim

5. Bu kâr-hâne-i 'âlemde eger kim itmedim bir kâr
Velâkin hıdmet-i pîr-i mugãnı ber-devâm itdim

6. Nigârî kılmadımsa bir ‘amel şâyeste-i dergâh
Velî meyhâne küncinde niyâzı iltizâm itdim

461.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Şehîd-i nâvek-i müjgân u kurbân-ı kaşı tâkım
Mezâdım ‘âlî ilinin ma‘lûm olsun şâh-ı ‘uşşâkım

2. Murâdım ravza-i rıdvân degül bi'z-zât istersem
Mücerred rü’yet içündür çünki müştâkım

3. Ne gelmiş başıma ey serv-kãmet kâkülündendir
Giriftâryam u pâmâl-ı oyam u tâ ki bî-tâkım

4. Sorup şehd-âb-ı la‘lin dem-be-dem tebdîl-i zât itdim
Şarâb-ı ‘aşk-ı bî-pâyam dükenmez bahr-i ezvâkım

5. Dimen Ferhâd u Mecnûn varkadır ‘aşkım kitâbından
Dağıtmış bâd-ı âhım kûh u sahrâ üzre evrâkım

6. Yakînim beyle koymaz ‘âkıbet berbâd-vâr eyler
Ki eyle baş virüp sîne-i sûzânımda ihrâkım

7. Nigârî bî-nevâyam sâlik-i râh-ı rızâyam ki
Gelür şâm u seher bî-cüst ü cû feyzâne erzâkım

462.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Bir dili sad pâre[y]em bir dil-rübâ manzûruyam
Tâlib-i hûrşîd-i ruhsâram ziyâ manzûruyam

2. Bî-karâram sanmayın bî-hûde zîrâ kim müdâm
Pây-bend-i zülf-i yelbâzam hevâ manzûruyam

3. Kılma ey vâ‘iz bana töhmet ki ‘âşıksın diyü
Söyleme bî-hûde kim lutf-ı Hudâ manzûruyam

4. Vehm kıl tîre-i âhım tîzdir zîrâ ki men
Sâkin-i meyhâne[y]em hayrü'l-verâ manzûruyam

5. Mey-i sahbâdır enîsim câm-ı Cemdir mûnisim
Sâfdır sînem ki ashâb-ı safâ manzûruyam

6. Gerçi hayretle gezer gönlüm halel virmez bana
Dem-be-dem zîrâ bu yolda reh-nümâ manzûruyam

7. Matlabım hâsıldı zîrâ menzilimdir kûy-ı dost
Her ne istersem olur ehl-i du‘â manzûruyam

8. Ger cefâ görsem dem-â-dem çekmezem bir dem kadem
Bârgâh-ı dil-rübâdan kim vefâ manzûruyam

9. Der-niyâz-ender-niyâzam dem-be-dem kim subh u şâm
Der-nazar-gâham Nigârî pâdişâ manzûruyam

463.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Devr itdi kim ol mugbeçe-i hoş deverânım
Cân oynadı sandım yetişüp vakt-kırânım

2. Yâd eyledi kim ‘ârız-ı gülnâr-ı nigârı
Kan dökdi o dem âh dü çeşm-i nigerânım

3. Tâ firkate düşdüm saçılur dîdelerimden
Her şâm u seher lücce-i hûn-ı cigerânım

4. Ol zülf-i siyeh ‘ârız-ı pür-nûrdan ayru
Birdür bana ey mâh-ı şebânım seherânım

5. Ahvâlimi feryâdım ile bâd-ı sabâdan
Bir başka kim yokıdı rahîmâne soranım

6. **el-Minnetü li'llâh** ki müstağrak-ı zevkam
Kelbân-ı derinle geçinür hoş güzerânım

7. Ögretdi bana şîve-i güftâr Nigârî
Efkâr-ı leb-i la‘l ü dehân-ı şekerânım

464.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yâd-ı ruhsârın-ıla ol kadar efgãn itdim
Güli âşüfte kılup bülbüli giryân itdim

2. Tutuşup âh-ı ciger-sûzıla yandım sensiz
Bâd-ı feryâdım ile varımı vîrân itdim

3. Âh u efgãnıla göz yaşını dökdüm her sû
Sönmedi her ne kadar çâre-i sûzân itdim

4. Seyr idüp yâdın ile râh-ı güzer-gâhında
Bâğçe bâğçe kan eküp gülsitân itdim

5. Âh kim yâd kılup al ruhun şâm u seher
Gönlümi bülbül-i şeb mürg-i seher-hân itdim

6. Dolanup dâire-i mey-kede-i kûyunda
Katre katre mey içüp bahr-ı firâvân itdim

7. Katl kıldım gözüne karşu nazar-gâhında
Dil-i dîvâneme gör kim nice dîvân itdim

8. Gözüme degdi gözün bağrımı deldi gamzen
Oka benzettim anı sehv ile san kan itdim

9. **Hamdü li'llâh** ki ey Mîr Nigârî eknûn
Cânı cânâna vü dili dilbere kurbân itdim

465.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Mest olmasam esrârı harîf-âne dimezdim
Dilber haberin beyle dilîr-âne dimezdim

2. Bahş itmese keyfiyyeti bî-tâmî-i sevdâ
Dildâr sözin raks ile mestâne dimezdim

3. Ger kudretim olsaydı nihân itmege bir dem
Cihâna lebin esrârını bel câna dimezdim

4. Söndürmese âteş-i cân-sûzımı ey gül
Evsâf-ı lebin sâz ile sûzâna dimezdim

5. Mest-i nigehin bâde-i cândır bu şarâbı
Hayret-zedelik olmasa rindâna dimezdim

6. Sergeşteligim turra-i tarrârın ucundan
Bu kayd-ı cünûn olmasa efsâne dimezdim

7. Mecnûniyetim olmasa ey Mîr Nigârî
Leylâ sözini kûh u beyâbâna dimezdim

466.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Reh-i sevdâda niyâz ehline çok nâz itdim
Eyledim nâz velî yâr ile dem-sâz itdim

2. Nazarım tîrine tâb itmedi erbâb-ı hüner
Düşdi hâk üzre ki bir gez nigeh-endâz itdim

3. **Tarfetü'l-‘ayn**da bu çeşm-i Hudâ-dâdım ile
Gürbeyi şîr-i dilîr sa‘veyi şeh-bâz itdim

4. Pâs-bân-ı ser-i kûyum olan üftâdeleri
‘Arsa-i ‘aşkda Behrâm-ı kemân-bâz itdim

5. Sâye-i server-i ‘uşşâkda serdârlığım
Urdı şöhret kılıçın çokları serbâz itdim

6. Kâmil-i ‘ilm-i cünûn ‘ârif-i Leylâyam tâ
Şevk ile ders-i dili Leyliden âgãz itdim

7. Açdı ey Mîr Nigârî bana Sîmurg cemâl
Ol kadar şâm u seher ‘aşk ile pervâz itdim

467.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yüzünü görseyidim kanı şarâb itmez idim
Cigeri yahmaz idim bağrı kebâb itmez idim

2. Gam odın çekmez idim dâğa dûçâr olmaz idim
Âteşe girmez idim cismi türâb itmez idim

3. Bilseyidim ki lebin âteş-i sûzâne imiş
Odlara yanmaz idim nâra şitâb itmez idim

4. Anlasaydım harem-i mey-kededir dâr-ı sevâb
Tekyeler gezmez idim câna ‘azâb itmez idim

5. Zülf-i tarrâr ham-ender-ham imiş bilseydim
Derd-i ser çekmez idim hâne harâb itmez idim

6. İtmeseydi leb-i dildâr Nigârî bana kâr
Cânımı yakmaz idim cem‘-i kitâb itmez idim

468.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Bî-şöhretem ez tâife-i güm-şüdegânem
el-Minnetü li'llâh ki bî-nâm u nişânem

2. Erbâb-ı salâ ehl-i riyâdan haberim yok
Tâ mest-i kadeh-lîsem ez derd-keşânem

3. Tâ subh-ı ezel Cemşîd [ü] Hûrşîd-şarâbem
Tâ şâm-ı ebed câm-keş-i mâh-veşânem

4. Ger hâce-i dersim beni anmaz ne elem kim
Peymâne-keşem der-nazar-ı pîr-i mugãnem

5. Ger tekyede yokdur yerim **el-minnetü li'llâh**
Der-mey-kede mînâ-şikenem bâde-feşânem

6. Bilmem ‘acabâ bu nice mey bu nice mînâ
Kim şifte-i înem ü âşüfte-i ânem

7. Başka hünerimle degül ey Mîr Nigârî
Bed-nâmlığımdan bu ki meşhûr-i cihânem

469.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. ‘Aşk-durur mâye-i zâtım benim
Zevk-durur cümle sıfâtım benim

2. Çekmezem el dâmen-i peymâneden
Her ne kadar var hayâtım benim

3. Mihr-ile şeb‘ân-ı ezel hâkimi
Mührlemiş mihr-i berâtım benim

4. Bâde-i ülfet mey-i hâlet virür
Ehl-i dilâne harekâtım benim

5. Cümle kemâlât-ı cünûn-kârlar
Sâye-i ‘aşkımda zekâtım benim

6. Dâire-i mihrde Elburz tek
Gün gibi zâhirdi sebâtım benim

7. Hıdmet-i meyhâne-i dildir müdâm
Mîr Nigârî hasenâtım benim

470.

1. Sâkî-i elestin şarâb-hârıyam
Bilin kim ben kimin taleb-kârıyam

2. Dîde-i humârın lâle-ʻizârın
Mest-i peymâne-i serşârıyam

3. N'eyleyem ʻacabâ kime söyleyem
Ki men bir gamzenin dil-fikârıyam

4. Haldir müşkülüm âsândır işim
Tâ kâkül-i târın giriftârıyam

5. Zehr-âbın içersem buluram hayât
Eyle bir nigârın fedâkârıyam

6. Ol mülk-i melâhat pâdişâhı ben
Deşt-i melâmetin hükümdârıyam

7. Kamer-bî-gûyâyem mürg-ı şeydâyam
Gülistân-ı vasfın hoş güftârıyam

8. Tûtî-eşʻâram u şirîn-güftâram
Ney-istân-ı nazmın şeker-hârıyam

9. Perverde-i ʻaşkam kadrimdir füzûn
Bir kulum bir şehin yâdigârıyam

10. Çâker-i dildâram hâdim-i yâram
Tâlib-i dîdâram Şeh Nigârıyam

471.

Müfteʻilün Müfteʻilün Fâʻilün

1. Sâye-i sâgarda necâtım benim
Hâsıl olur bu kerâmâtım benim

2. Güft ü gûy-ı yâr-ı şirînim şirîn
Vasf-ı lebi âb-ı hayâtım benim

3. ‘Âşık-ı şeydâlara lezzet virür
Şi‘r-i terim şâh bayatım benim

4. Şi‘r-i terimden alur erbâb-ı dil
Lezzeti şîrîndi Fırâtım benim

5. Mahfî degül sormağa hâcet mi var
Gün gibidir şöhret-i zâtım benim

6. Şâm u seher bâde-i gülfâmlar
Derd-künâna sadakãtım benim

7. Mîr Nigârî olur el-hâsılı
Bâde-i dilden derecâtım benim

472.

1. Kim görmüş ‘âlemde bir kesi bî-gam
Gam ile yoğrulmuş bu bir bâde hem

2. Bal olmaz bî-belâ safâ bî-cefâ
Ki böyle kurulmuş binâ-yı ‘âlem

3. Dağılmış başımdan kalmamış bir kes
Dâğ-ı derûn âh-ı dilimdir hem-dem

4. Derd-i sevdâmızı yazsa dükenmez
Dem-be-dem ‘Utârid-vâr bâbü'l-kalem

5. Vehm eyledim gamdan didi **lâ tahaf**
Feryâdıma irdi yine câm-ı Cem

6. Kul olmaz bî-hatâ Hudâ bî-‘atâ
Delîl-i celîdir kıssa-i Âdem

7. Çok tâlibler geçmiş taht u tâcdan
Birisi İbrâhîm ferzend-i Edhem

8. Hüdhüd-i cân kılmış ‘Ankã seferin
Bayrak açmış yine kaldırmış ‘alem

9. Âlâm-ı agyârı terk eyle yüri
Harâbât-ı ‘aşka otur bî-enâm

10. Üzülmüş gayırdan rağbetim tamâm
Tâ ‘aklımı serden çalmış bir sanem

11. Dut dâmen-i yârı çek mey-i sârı
Ey Seyyid Nigârî olmaz böyle dem

473.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. 'Aşk âteşine girdi alışdı per [ü] bâlim
Hicrân odına yandım sormaz mısın ahvâlim

2. Ey büt yüzüne bakdım gamzen gözüme degdi
Bildim ki şehîd olam hoş geldi bana fâlim

3. Müşkil görünür zâhir dîdâr velî çeşmin
Virmiş bana bir ümîd hâsıl olur âmâlim

4. Sahrâ-yı tevellâyı seyr eyler iken gördüm
Leylî-yi dil-ârâyı hoşdur benim ikbâlim

5. Rindî-yi şarâb–hâram sermest-i kadir-kâram
Oldur sebeb-i rütbem oldur güzel ef'âlim

6. Vasf-ı leb-i dilberdir eş'âr-ı şeker-bârım
'Uşşâk-ı safâ-kâra şirîndir akvâlim

7. Ey Mîr Nigârî bu dâire-i 'âlemde
Dildâr iledir kârım dildâr iledir kãlim

474

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Bâde-i mahabbet bir meydir ki degül gülfâm
Bir şürb-i şirîndir kim bî-leb içilür bî-cam

2. Peymâne-i Leylâdan bir cür'a çeküp cânım
Rüsvâlık ile imdi kâr eylemişem bir nâm

3. Tasdîk eyle ey zâhid güftâr-ı dil-âvîzim
Zîrâ ne dise hakdır peymâne degül evhâm

4. Peymâneden almış kâm ashâb-ı safâ imdi
Bes koymayalım elden tâ kim alalım bir kâm

5. Öpdüm ayağın her dem tâ kim leb-i dilberden
el-Minnetü li'l-Mevlâ aldım yine bir düşnâm

6. Bir ben degülem tenhâ âşüfte-i kâkül-hâ
Şâdam ki dimiş iller il ile kara gün bayram

7. Ahbâr-ı ‘acîbâne kıssa-i garîbâne
Söyler hemedem Cemden ey Mîr Nigârî câm

475.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Kaşların tâkın egüp ey meh-nev âh itdim
Eyle bir âh ki ser-menzilini mâh itdim

2. Mâhı yakdım gîceler âhiş-i dil-sûzım ile
Kaddin egdin felegin âh-ı seher-gâh itdim

3. Seyr-i gülzâr u temâşâ-yı cihândan geçdim
Tâ ki ser-menzilin ey mâh nazar-gâh itdim

4. Gönlümi tâ ki vefâ resmin[i] ögretmek içün
Ser-i kûyunda gezen itlere hem-râh itdim

5. Tûtiyâ-i kademin kim dile virdim ey cân
‘Âlemi sundum ana sanki şehen-şâh itdim

6. Dem-be-dem fikr-i dil-ârâmına virdim gönlüm
Senden ol gãfil idi kim sana âgâh itdim

7. Ey Nigârî der-i meyhâne-i âgâhlara
Eyledim vakf seni vâkıf-ı Allâh itdim

476.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ne gamım var cihân içre benim yâr benim
Neyim eksikdi benim yâr benim var benim

2. Sâye-i âl-i ‘abâ bâde-i ashâb-ı safâ
Hırmen-i feyz-i bahâ vü cezbe-i ahrâr benim

3. Sâz u sâzende gazel cûş u hurûş-ı sevdâ
Hûb u şîrîn hargeh-i tab‘-ı şeker-hâr benim

4. Az u çok her ne ki var bezm-i harîfân içre
Mâlikânem hemedem kâse-i devvâr benim

5. Her yana bâde-feşân kâse[y]i irsâl itdim
Bezmlerde çekilen sâgar-ı serşâr benim

6. Bilmedim kim nice kârım nice kirdârım içün
Kırdı başımda bütün beydayı dildâr benim

7. Şükr ey Mîr Nigârî ki harâbât içre
Ceng ü âheng ü kadeh şi‘r-i şeker-bâr benim

477.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ey ruhı lâle-i hamrâ bedeni yâsemenim
Bülbül-i şîfteem kûy-ı mahabbet çemenim

2. Eyle âteşlenüp ol sîne-i sûzânım kim
Diri oldukca libâsım yanar ölsem kefenim

3. Cânı cânân dilimiz bes ne nizâ‘ eyle[ye]yim
Ne senin var günâhın dil-i şeydâ vü ne benim

4. Kimse idrâk eylemez mûy-ı miyânın hakkı
Derd-i sevdâda benim öyle za‘îfdir bedenim

5. Büt-perestler cem‘ olup kırdı kamu bütlerini
Gelgeç ol mâh-veşem ‘arsaya ol büt-şikenim

6. Gãliye müşk saçar bâd-ı seher sahrâya
Gãlibâ seyre çıkup âhû-yı ra‘nâ Hotenim

7. İntizâram meded ey bâd-ı sabâ yâr evine
Gidenim yok kesilüp hayli zamândır gelenim

8. Kûy-ı dildâr hayâli bana te’sîr eylemiş
Ağlasam olmaz ‘aceb yâda düşüpdür vatanım

9. Ey Nigârî nice sabr eyleyem âh eylemeyem
Bülbüli hüsnüm ü gülzâr–ı te‘aşşuk sekenim

478.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ser-i kûyunda nigârın ne kadar dâd itdim
Kâr ger olmadı hîç munca ki feryâd itdim

2. Gül-i ruhsârını görmezden ezel lâle-veşin
Dâğ-ı şevkın sînede şevk ile bünyâd itdim

3. Ser-i kûyunda gezen bâd-ı sabâdan soruşun
Yile virdim evimi tahtımı berbâd itdim

4. Eyle sandım usanup sîne-i sûzânından
Kûy-ı dildâra uçurdum dili âzâd itdim

5. Harem-i yâra Nigârî dil-i sevdâ-zedeni
Nice dîvâne ile dün gice irşâd itdim

479.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Tîg-i hicrânın ile çâk-i girîbân ideyim
Dağıdup itlerine bağrımı ihsân ideyim

2. Ben ki sensiz içerem hûn-i ciger kan yerine
Yine biryân yerine bağrımı biryân ideyim

3. Dâğ-ı hicrânına tâb eylemezem teskîn içün
N'ola bir iznin ola nâle vü efgân ideyim

4. Gözlemekden gam-ı dildârı helâk oldı gönül
Gelin ey ehl-i melâmet anı şâyân ideyim

5. 'Arzım bildir ey Mîr Nigârî ki bu gün
Büt-i zîbâ-terime cânımı kurbân ideyim

480.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. İsterem ey gül bugün kûyuna medhûş gidem
Getürüp mey-kedeni şevk-ıla berdûş gidem

2. Dem-be-dem nâle-künân bülbül-i şûrîde gibi
Gülşen-i kûyuna sermest ü pür-cûş gidem

3. Bilmeyem gendimi tâ bâde-i mihrinle müdâm
Mest-i pâmâl ser-i kûyuna ser-hôş gidem

4. Eyle sermest ü serâsîme olam şevkınla
Eyleyem ağrıları cümle ferâmûş gidem

5. Penbe-i dâğ-ı cünûnı hemedem tâ dem-i sûr
Eyleyüp ser-bekad ü cismime serpûş gidem

6. ‘Arzımdır hum-ı ser-şârı vü âlât-ı mey
Cem‘ idüp menzil-i ‘ukbâya der-âg,ş gidem

7. Dem-i âhirde Nigârî ‘arazım hande-zenân
Eylesem nûş-ı leb-i dilberi medhûş gidem

481.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ser-i kûyunda ey dildâr sekbân olmak isterdim
Vefâlu kelbler tek bend-i fermân olmak isterdim

2. Geçüp bî-hûde gavgãlardan el-hâsıl kılup tecrîd
Derinde kelb olup her lahza nâlân olmak isterdim

3. Kılup tâ zevk-ı dil hâsıl çeküp mihrin şarâbından
Segân-ı kûyuna her lahza mihmân olmak isterdim

4. Dehânından umardım çâre lâkin cehlden nâşî
Ki yokdan derd-i nâçârıma dermân olmak isterdim

5. Derûnum dâğını şerh itdi bir bir tab‘-ı sûzânım
Dehânın tek ben ol esrâr-ı pinhân olmak isterdim

6. Çeküp la‘lin şarâbın ey sanem sermest-i şirîn-cân
Surâhî tek virüp karşında handân olmak isterdim

7. Nigârî söylegil benden yana dildâra yalvara
Müyesser olmadı kûyunda kurbân olmak isterdim

482.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Habersiz ‘aşkdan agyâra kim dildârı gösterdim
Tutuşdı bend bend gûyâ ki neydir nârı gösterdim

2. Ne âteşler yanar bilün ciger-gâhımda ol mâhım
Derûnum dâğını şerh eyleyen eş‘ârı gösterdim

3. Görüp hâl-i perîşânım nedendir didi cânânım
Öpüp dâmân-ı zülfin turra-i tarrârı gösterdim

4. Çalan halka-i pâyım kimdir âyâ söyleşürken yâr
Didim kim bî-nevâdır ol dil-i cerrârı gösterdim

5. Didi âyândır derdin didim hicrândır ammâ
'İâcım ey sanem-sîmâ budur dîdârı gösterdim

6. Didi kârın nedir söyle didim **el-hamdü li'l-Mevlâ**
Mey içmek çeng çalmakdır bu hoş etvârı gösterdim

7. Kimin rüsvâsıdır Seyyid Nigârî söyleşürken il
Didim bu âfetindir ol perî-ruhsârı gösterdim

483.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Sâlik-i mey-kedeem 'aşk-ı Hudâ minhâcım
Câm-ı Cem bendesiyem 'arş-ı hevâ mi'râcım

2. Derd-i iflâsımı şerh eyleyelim bir şemme
Ne kadar yâr ganîdir o kadar muhtâcım

3. Şîşe-i gönlümi cem' eyle didim pâreledi
Veh ne girdâr didim böyle didi zeccâcım

4. Ser-i bed-nâm-ı cihânam ki seher ü şâm künûn
Sâkin-i mey-kede[y]em câm kıran kallâcım

5. Mıstaba içre ezelden saf-ı na'lidi yerim
Âhiri sadr-ı nişîn başa urulmuş tâcım

6. Kırılur âyine-i cânı gam-ender-gam olur
Ey Nigârî kıra kim câm-ı dil-i behhâcım

484.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Ben tek kanı meyhâre ben rindî-i kallâşım
Meyhânede ser-mestim ser-halka-i 'ayyâşım

2. La'l-i leb[i]dir dilde vü reng-i ruh[u]dur mülde
Oynar kadehim elde rindâne ayağ başım

3. Sevdim tel-i sevdânı içdim mey-i Leylânı
Tutdum reh-i sahrânı Mecnûna ayakdaşım

4. ‘Âşıkları dağlatma ruhsârını bağlatma
Gel tıflını ağlatma dökme sanemâ yaşım

5. Ey sâkî beni sanma meyden usanam kanma
Pîrâne serim ammâ ‘aşkımda henüz yaşım

6. Lutf it mey-i müştâkı olsun kadehin bâkî
Zâhidlerin ey sâkî düşmüş başına daşım

7. Ey Mîr Nigârî gör meyhâne-i sevdâda
el-Minnetü li'l-Mevlâ ayak degülem başım

485.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Gül-i maksûdum açılmaz gice zâr eylemesem
Subh bülbül gibi feryâd-ı hezâr eylemesem

2. Görmezem hacle-i Leylâdan eser şâm u seher
Bî-ser ü pâ dolaşup geşt ü güzâr eylemesem

3. Bulmazam râhat u ârâm u karâr eylemezem
Âhû-yı kasdımı tâ sayd u şikâr eylemesem

4. Ne karâr eylerem eyvâh u ne râhat buluram
Tâ ham u zülf-i nigârımda karâr eylemesem

5. Olmasam lâle-‘izâr eylemezem ‘âşıkı zâr
Yakmazam ehl-i dili gönli menâr eylemesem

6. Bende-i sâf olayım ol sôfî-i sâf gibi
Varımı cür‘a-i sahbâya nisâr eylemesem

7. Ey Nigârî harâm olsun bana mestâneliğim
Hıdmet-i pîr-i mugânı ser-i kâr eylemesem

486.

Mef‘ûlü Mefâilün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ser-halka-i rindânam ayak degülem başam
Ahbâba gülistânam a‘dâlara ataşam

2. Ey vâ‘iz-i pür-fen ben virdim meye cân u ten
Ta‘n itme bana gel sen gör kim nice kallâşam

3. Gül-gûn geyünüpdür yâr sermest çıkup oynar
N'eyler benim ʻözrüm var oynarsa eger kaşım

4. Kıldım sanemi ezber ben tek kanı sûret-ger
Büt n'eylerem ey Âzer ben kim beyle nakkãşam

5. Laʻlin sanemâ soram cân vahdetine virem
Ger birsin iki gözüm ʻayb eyleme kim şaşam

6. Sanma beni kim hâmam puhte bütün endâmım
Hem şevk-ıla hem-nâmam hem zevk ile adaşam

7. Ey Mîr Nigârî sen anla sözümi rûşen
Hem zâde-i hüsnem ben hem ʻaşk-ıla kardaşam

487.

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün

1. Eyvâh ser-i zülf-i girih-gîr-i nigârım
Berbâd eyledi varımı hep aldı karârım

2. Degmez gözüme kâkül-i ruhsârdan ayru
Zîrâ ki olur cemʻ benim leyl ü nehârım

3. Gulgul düşer eflâke melekler ider efgãn
Vaktâ ki deger ʻarşa o benim nîze-i zârım

4. Benden alur erbâb-ı taleb âteş-i cânı
Zîrâ ki yanar şâm u seher nâr-ı menârım

5. Bilmem nice esrârdır ey Mîr Nigârî
Sıhhat bulural ʻaşkda artukca azârım

488.

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1. Nâsıhâ söyleme kim ʻaklı şiʻâr eylemezem
Dutmazam râh-ı veraʻ nâmûs u ʻâr eylemezem

2. Sanma bî-fâidedir geşt ü güzâr eyledigim
Gezerem kûh u beyâbânı şikâr eylemezem

3. Hırz-i cân u hâfız-ı ten k,t-ı rûhânımdır
Nice terk eylerem efkâr-ı nigâr eylemezem

4. Hâle-i mihrine ey mâh giriftâr olalı
Merkez-i dâirenin geşt ü güzâr eylemezem

5. Mürg-i pervâne tek ey Mîr Nigârî heme-dem
Yanaram ʻaşk odına âh u zâr eylemezem

489.

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1. Mecnûna keyf viren Leylide ândır didigim
Bilür erbâb-ı gönül sırr-ı nihândır didigim

2. Sözime bakmadın ey dil ki perîşân oldun
Nâra meyl itme sana hayli zamândır didigim

3. Söylerem şâm u seher secdegehimdir ammâ
Anlamaz ehl-i garaz şâh-ı bütândır didigim

4. Söyledim kãmetine serv ü peşîmân oldum
Sevhdir söyledigim rûh-ı revândır didigim

5. Yârdan özge görünmez gözime bes ne diyem
Dimezem var disem var yalandır didigim

6. Dimezem laʻlini bûs eyle vü yâ eyleme kim
Söylesem söylemesem her biri kandır didigim

7. Ey Nigârî gözüme çeşme-i hayvân görünür
Leb-i dildârına bî-hûde mi cândır didigim

490.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Dergeh-i pîr-i mugãn ümmîd-gâhımdır benim
Hak bilür kim çâkerim ol pâdişâhımdır benim

2. Âsitân-ı hûb-rûlar hûb musallâdır bana
Hâk-pây-ı dilrübâlar secdegâhımdır benim

3. Mescidim meyhâne peymâne imâmım penc gâh
Tâk-ı ebrû-yı nigârım secde-gâhımdır benim

4. Şâm-ı yeldâ bir nümâyişdir tel-i tarrârdan
Pertev-i ruhsâr-ı hûrşîd ʻaks-i mâhımdır benim

5. Pâdişâhım eşk-i çeşmim berk-ı âhım sîm ü zer
Fakr tâcım mülk-i mihnet tahtgâhımdır benim

6. Gerdiş-i gerdûn sadâsıdır dimen kim subh u şâm
Çerhı kırmış ün virür ‘arş üzre âhımdır benim

7. Sanma kim bî-hûdedir feryâd ü efgãn itdigim
Âh u zârım ey Nigârî dâd-hâhımdır benim

491.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Dîde-bânam reh-güzâr-ı şâhı gözler gözlerim
Bakmazam gayrı yola şeh-râhı gözler gözlerim

2. Seyr kılam kû-be-kû âvâz virem bâb bâb
Bârgâhı beklerem dergâhı gözler gözlerim

3. Vâkıf-ı yâram velâkin bî-haber agyârdan
Gãfile göz virmezem âgâhı gözler gözlerim

4. Zerre manzûrum degül **dünyâ ve mâ fîhâ** velî
Âlem-i dâreynde bir mâhı gözler gözlerim

5. Söyleme ser-beste ey Seyyid Nigârî âş-kâr
Söylese kim bir kere Allâhı gözler gözlerim

492.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ser-tâ be-kadem bâde-i sevdan ile doldum
Geçdim ser-i matlûbdan ey büt seni buldum

2. Cân bahş eyledim la‘line tâ gördüm ‘izârın
Mestânın olup şevk-ıla mînâ gibi geldim

3. Bir tâze cüvân ‘ârız-ı gülgûn idim ammâ
Firkatle sarıldım gül-i hamrâ gibi soldum

4. Bî-zevk ne eylerse vera‘ ehli hatâdır
Geçdim bu hatâdan mey-i nâbınla ki oldum

5. Sanma tehî bî-bâde[y]em ey Mîr Nigârî
Serşâr-ı hum[em] bâde-i sevdâ ile doldum

493.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Şâhid-i ʻaşkımdır ol rüsvâ-yı devrân oldığım
Bâʻis-i rüsvâlığımdır ʻaşkı tuğyân oldığım

2. İştiyâkım bî-nihâyet dâğ-ı sînem bî-hisâb
Ol sebebdendir ki her bir lahza nâlân oldığım

3. Zâyiʻ itdin pendin ey Leylâ-veşimden bî-haber
Bilmedin mi kim cünûn-ı çeşm-i hayrân oldığım

4. Kasd-ı kan itmiş bugün seyrâna çıkmış bî-nikãb
İştiyâkında ki her bir lahza kurbân oldığım

5. Nâle-i dil-sûzdandır inşirâhı sadrımın
Mey-i sahbâdandır ol hâlis müselmân oldığım

6. Safvet-i peymânedendir gönlümün sâfiyyeti

Bâde-i ihlâsdandır sâf îmân oldığım

7. Nâtık-ı dîdârdır ol vechden kim subh u şâm
Ravza-i meyhânede meşg,l-ı Ku'rân oldığım

8. Rindler eyler dehâlet bâdegâhımdır penâh
İltifâtın ʻaksidir dergâh-ı emân oldığım

9. Ey Nigârî feyz-i naʻl-i dil-rübâdandır hemîn
Câmiʻu'l-kelim letâfet-bahş-ı dîvân oldığım

494.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Ferîd-i kâr-zâram ey mübâriz merd-i meydânam
Ki cârûb-keş-i kemter gulâm-ı şâh-ı merdânam

2. Muhibb-i çâr-yâram kaʻbe-i ihlâsam ey hâsid
Zarar virmez külüng zîrâ hasîndir çâr erkânam

3. Emîrem seyyidem şîr ibn-i şîrem âl-i Zehrâyam
Habîb-i âl-i Hâşim düşmen-i evlâd-ı Süfyânam

4. Yerimdir gülşen-i meyhâne sâgar-hem-nişînemdir
Enîsimdir surâhî dem-be-dem kim mest-i handânam

5. Ney-âsâ pür-hevâyam pây-bend-i zülf-i sevdâyam
Serâsîme-i Leylâyam cünûn-ı çeşm-i hayrânam

6. Eger sermest-i mey-hâram velî hüşyâr-ı dildâram
Mürîd-i câm-ı serşâram enîs-i bâde-i ânam

7. Mübâhât eylerem her dem Nigârî iftihârımdır

Bu kim hâk-i pey-i kelb-i gedâ-yı kûy-ı cânânam

495.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Hamîde kãmetimle kavs-i ʻarşa tîr-endâzam
ʻUlüvv-i himmetem kimdir nîm-kâr-pervâzam

2. Tezerv-i hüsni tâlib bir hevâlı şâhbâzam kim
Yorulmaz ger uçam şâm u seher şehbâl-i pervâzam

3. Terennümsâzdır gönlüm gülistân-ı mezâk içre
Hevâ-ender-hevâ-nâyam nevâ-ender-nevâ-sâzam

4. Harâbât içredir kârım budur ʻâlemde kirdârım
Ki dem-sâzam mey-endâzam dem-â-dem hoş kadeh-bâzam

5. Sirişkim yüzine ceryân ider ter ser gibi zîrâ
Hevâ-yı ber-güşâd-ıla sîne-çâkem dilâ-bâzam

6. Dem ursam ger n'ola eşʻâr-ı ter şîrîn maʻârifdir
Ki peymâne-keş-i meyhâne-i rindân-ı Şîrâzam

7. Degül bî-hûde feryâdım ki feryâdımla dildârın
Ser-i kûyunda meşhûram Nigârî kelb-i mümtâzam

496.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Hevâ-yı târî ey ʻarsa-i sevdâ içre zencîrim
Şikârımdır peleng arslan nedir sâyende nahcîrim

2. Kemânım dem-be-dem oynar elimde merd-i meydânam
Hadengin sâyesinde her yana cevlân ider nîrim

3. Dutup dâmân-ı mihrin dem-be-dem cân virmeden özge
Sana ben ne’yledim ey pâdişâhım söyle taksîrim

4. ‘Alem kãldırdığım her yana at oynatdığım Hakdan
Keremindir yoksa kim yokdur benim ‘aşk içre tedbîrim

5. Ümîdim böyledir zâyi‘ olmaz munca efgãnım
Meded-kârım olur feryâd-ı subhum âh-ı şebgîrim

6. Tarab-esbâbı âlât-ı mezâka ihtiyâcım yok
Nevâm ‘âlîdir neyden vü meye gãlibdi teşvîrim

7. Visâl-i yâre ey Seyyid Nigârî ‘aşkdır kâfî
Ki bundan gayrı yok bâ‘is güzel hıfz eyle takrîrim

497.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. ‘Arşa çıkmış derdmânım kâr-ı âhımdır benim
Târ-ı zulmet sâye-i cürm-i siyâhımdır benim

2. Nüh felek **dünyâ ve mâ fîhâ** ser-â-pâ küllühâ
Her ne var mikdâr yek zerre günâhımdır benim

3. Munca **‘**isyânımla rahmından ümîdim kesmezem
Lutfun ey sâhib-kerem ümmîd-gâhımdır benim

4. Rahm kıl ‘isyân-ı tugyânımdan ikrâh itme kim
Senden özge pâdişâhım kim İlâhımdır benim

5. Gerçi bed-kâram ki ey Mîr Nigârî bî-hisâb
Çekmezem gam lutf-ı Mevlâ dest-gâhımdır benim

498.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. ‘Âkıbet gün tek çıkar bî-perde cânân çekme gam
Şâd olursun ey dil-i gam-dîde ol ân çekme gam

2. Der nikãb-ender-nikãb olmuş velâkin bî-nikãb
Gösterür bî-şebh yüz ol şâh-ı hûbân çekme gam

3. Ey dil-i şûrîde ey esrâr-ı Hakdan bî-haber
Vardır dildârlıkda sırr-ı pinhân çekme gam

4. Derd-i ‘aşka yok devâ sanma ki zîrâ bî-devâ
Hîç derd olmaz olur her derde dermân çekme gam

5. Çend nevbet ger safiyyen kuvvet olmuşdur velî [?]
Bî-hisâb eyler edâ peymâne gerdân çekme gam

6. Sabr kıl zîrâ beşîr-i hoş-haber güm-geşteden
Hoş haber söyler sana ey pîr-i Ken‘ân çekme gam

7. Cân yakup ey bülbül-i şeydâ ciger kan itme kim
Beyle geçmez kim geçer âhir zemistân çekme gam

8. Matlab-ı dîdârlıkdan kesme kim vakkit olur
Len terânî söylemez cânân ey cân çekme gam

9. Âhir ey Seyyid Nigârî vasldır bî-iştibâh
Pâre pâre itse imdi hâr-ı hicrân çekme gam

10. Mustafâ Reşîd Haydar fedâ eyler meded eyler
Pâdişâh-ı Kerbelâ Şâh-ı Horasan çekme gam

499.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Âşüfte-i sevdâyam mecnûn-ı diger-gûnam
Bilmem ki ne âşûbam bilmem ki ne meftûnam

2. Âvâre-i sahrâyam bî-‘âr-ı tevellâyam
Dîvâne-i Leylâyam Mecnûn-ı ciger-hûnam

3. Deryâ-yı havâtırdan bir katre sığışmaz kim
Agyâra bulunmaz yer dildâr ile meşhûnam

4. Bî-kâr degül kûşiş kim kûşiş ile âhir
Ol turra-i tarrâra kâr eyledi efsûnum

5. Bî-şübhedir efkârım gafletle nedir kârım
Ben çûn ü çerâ bilmem kim nâzır-ı bî-çûnam

6. Sevdâ ile pâ-bestem mînâ ile hem-destem
Her şâm u seher mestem bilmem ki neyem çûnam

7. Dervîş-i nemed-pûşem mihrine der-âg,şem
Sâyende kadeh-nûşem ikbâl-i hümâyûnam

8. Kûyunda ki mûr-âsâ buldum sanemâ süknâ
Gûyâ ki Süleymânam şâhen-şeh-i meskûnam

9. Ey Mîr Nigârî ol deryâ-yı maârifden
Bir güher-i nâ-yâbam bir lü'lü'-i meknûnam

500.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Leb-teşne-i sevdâyım sûzâne kadeh-nûşum
Peymâne sebû mînâ serşârdır âg,şum

2. Elde kadehim oynar bî-gâye mezâkım var
Mînâ gibi handâne sahbâ gibidir cûşum

3. Ne bâde imiş şevkın mestânesiyem öyle
Tâ rûz-ı kıyâmet hem gelmez başıma hûşum

4. Ahvâl-i melâmâtım u efsânemi söyler il
Âheng ü rebâb ile her ân işidir gûşum

5. Bilmez degülem vâ'iz kirdâr-ı bedin ammâ
Fâş eylemezem 'aybın zîrâ ki hatâ-pûşum

6. 'Azm eyledi cânânım ifşân eyledi kanım
Bî-cürm ü hatâ-gûyâ hem-baht-ı Siyâvûşum

7. Ey Mîr Nigârî ol kâkül gibi ser-geşte
V'âşüfte siyeh bahtam hem hânesi berdûşum

501.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Çâre ey 'âşık-ı şeydâya viren derd-i 'azîm
Kârger olmadı emrâzıma eczâ-yı hakîm

2. Gam hücûm eylemiş etrâfımı almış mededi
Yetür ey sâkî-i dem-sâz u ey yâr-ı nedîm

3. Kalmayup tâb u tüvânım meded ey bâd-ı sabâ
Bir haber var mı söyle emân ey peyk-i nesîm

4. Âh kim şâm u seher hecre giriftâr olalı
Anladım kim ne imiş âteş-i mîzân-ı elîm

5. Râh ger dûr u hatar-nâkdır ey dil menzil
Bî-elem gir yola bî-gam yüri Allâh kerîm

6. Mâ sivâdan sînesi sâfdır ashâb-ı dilin
Özge bir lutfdur ‘âşıklara bu kalb-i selîm

7. Kılma bî-gâne sanup Mîr Nigârîye cefâ
Âşinâ-yı ezelindir senin ey yâr-ı kadîm

502.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Söyle tedbîr ne ey sâkî sahbâ-yı dilim
Şu‘lelenmiş yine bu âteş-i sevdâ-yı dilim

2. Dutuşur âteş-i sûzân ile cânım yakılur
Ün virür şâm u seher sûziş ile nây-ı dilim

3. Kudretim yok diyem ahvâlimi bir nîm-nefes
Söylesem âh yanar nây tek eczâ-yı dilim

4. Tâ ki derd-i gam-ı hicrâna giriftâr olubam
Görmezem hîç bir ân olmaya bî-vây-ı dilim

5. Bu ne sevdâ bu ne gavgã bu ne sahbâ çekerim
Hâsıl olmaz mı ‘aceb kâm-ı şeydâ-yı dilim

6. Eylemiş mi ‘acabâ yâd şikârgâhını kim
Çıkmış oynağa yine ‘aşkıla ‘Ankã-yı dilim

7. Geçmiş ey Mîr Nigârî heves-i ‘âlemden
Sâye-i mihrde yok kimseye pervâ-yı dilim

503.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Kime ‘arz eyleyem ahvâlimi nâ-çâr olubam
Âh kim bu ne belâdır u ne giriftâr olubam

2. Kim bilür hâlimi yâ în ne belâlar çekerim
Yâ kimin küştesiyem yâ kime bî-mâr olubam

3. Sorun âhû nigehin dîde-i Leylâsından
N'içün âvâre-i sahrâ neye bî-'âr olubam

4. Cünbüş eyler bedenim rûh-ı revânım oynar
Zülf-i ser-geşte ile tâ ki hevâdâr olubam

5. Tâ ki hâl ü ruh-ı dilberle hayâlim oynar
Uymazam şâm u seher bî-dil [ü] bî-'âr olubam

6. Nice dâd eylemeyem bir nefes aldım sensiz
Nice âh eylemeyem böyle günehkâr olubam

7. Her ne var varımı virdim yele berbâd itdim
Ne keremdir bana bu mazhar-ı îsâr olubam

8. Eyleyüp sarf-ı nazar variyyetimden geçdim
Rûy-ı manzûr kılup şâgıl-ı dîdâr olubam

9. Fânî-i mutlakam ey Mîr Nigârî hergiz
Bilmezem gendimi peyveste-i dildâr olubam

504.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Nice vasf eyleyem âyâ nice bir lâf diyem
'Acebâ şânına şâyeste ne evsâf diyem

2. Yine Sîmurg-ı dile şevk-ıla şehbâl virüp
Dolanup 'âlemi evsâfını tâ Kãf diyem

3. Başda peymâne ayak elde surâhî der-leb
Lahza lahza mey içüp midhat-ı âlâf diyem

4. Dürd ü sâf her ne ise 'âşıkı mesrûr eyler
Her ne sâgarda olursa ana eltâf diyem

5. Cân virüp mushaf-ı ruhsârına bir şerh güzel
Yazayım tesmiye reşk-âver-i Keşşâf diyem

6. Reşk-i hûrşîd-i felek pertev-i şems-i mutlak
Sana ey bâ'is-i cem'iyyet-i nûn kâf diyem

7. Nice bî-hûde yire lâf-ı müşâbih ideyim
Benzemez kûyuna cennet bu ne insâf diyem

8. Tîzdir nâr-ı firâkın elem-i dûzahdan
Yiridir hecrine nisbet ana A‘râf diyem

9. Bu ne evsâf-ı safâ-bahş u bu tab‘-ı selîm
Sana ey Mîr Nigârî sînesi sâf diyem

505.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Cihân içre bulup rüsvâlığım şöhret ‘aceb merdem
Simâ‘ eyler kulağım her taraf efsânemi her dem

2. Sabâ tek her yana cevlân ider gönlüm ki hercâyî
Gazâl-i nâzenînim-çün ki her câyı cihân-gerdem

3. Dutardım mahf-i esrârı nihân eylerdim illerden
Karâr itseydi nâlem olmasaydı ‘ârız-ı zerdem

4. İrişmiş ol yire kirdâr-ı kârım terk idüp kârın
Kirâmen kâtibîn her dem yazar sûzâne dil-derdem

5. Bi-hamdillâh te’sîr eylemiş feryâd-ı şebgîrim
Gelür bûy-ı gülistânım açılmış gonçe-i verdem

6. Dutup gûşe-i vahdet yüz çevirdim ehl-i ‘âlemden
Te‘allukdan geçüp Sîmurg tek âzâde[y]em ü ferdem

7. Eger Ferhâd-ı şeydâ Vâmık u Mecnûn-ı rüsvâdan
Nigârî olmasam efzûn reh-i sevdâda nâ-merdem

506.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Cemâlin mushafımdır ey sanem mahbûbdur dînim
Güzeldir mezhebim hüsnündür mübtelâ-yı âyînim [?]

2. Hayâlindir bana hemdem olur yâdınla her bir dem
Ki takrîr eylemiş tâ **fezkürûnî** ders-i telkînim

3. Eger mehcûr-ı dîdâram velî fikrinle bî-dâram
Ki sensiz olmazam bir lahza ey dildâr-ı şîrînim

4. Nesîm-i zülf-i müşgüniledir cem'iyyet-i gönlüm
Hadîs-i leblerindir bâ'is-i ârâm [u] teskînim

5. Netîce virdi efkârım ki müstahkemdir ikrârım
Metîndir Kãf-ı îkãnım hasîndir kûh-ı temkînim

6. Lebin âsârdır bezm-i harîfân içre 'uşşâka
Safâ bahş eyler eş'âr-ı terim ebyât-ı rengînim

7. Tezerv-âsâ dil-ârâ vâridâtımdan olur zâhir
Yegindir şâhbâzım tîzdir şehbâl ü şâhînim

8. Meger bu gevher-i nâyâbdır bahr-i hakîkatden
Gezer ellerde dîvânım olur dillerde tahsînim

9. Gör ey Seyyid Nigârî zülf-i sevdâsında ol yârin
Ne 'anberler nisâr eyler yine bu kilk-i müşgînim

507.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. İhtiyâr olsaydı 'azm-i dâr-ı yâr itmez midim
Bahtiyâr olsaydı ol yerde karâr itmez midim

2. Sen tek ey Ferhâd bir görseydim ol şîrîn lebi
Kayd-ı gamdan kurtarup cânım nisâr etmez midim

3. Nişe bir yer virmedin ol kelb-i dergâhın gibi
Ben senin kûyunda feryâd ey Nigârî itmez midim

4. Hânesin berbâd iderdim zülf içün meşşâtanın
İznin olsaydı sabânı târ u mâr itmez midim

5. Çâre bulsaydım eger kim bu dil-i ser-geşteni
Eyleyüp hemdem itinle kâm-kâr itmez midim

6. 'Âr u nâmûs kaydını çekmek degül âyînimiz
Mezheb-i 'uşşâkda olsaydı 'âr itmez midim

7. Bir dem ol şem'-i cemâle hemdem olsaydım yanup
Sen tek ey pervâne terk-i âh u zâr itmez midim

8. Ger açaydı lâle-i gül gamdan dutulmuş gönlümi
Seyr-i gülzâr u safâ-yı lâlezâr itmez midim

9. Ger kûy-i dilberde olsaydı Nigârî bir yerim
Pâydâr olmaz mıdım seyr-i ‘izâr itmez midim

508.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Hamdü lillâh ey ‘azîzim kim senin kurbânınam
Feyz-i kurbet bulmuşam kim küşte-i peykânınam

2. Ölmeden ‘âlem hadenginden nasîb almış gönül
Tâ ezelden ben senin perverde-i ihsânınam

3. Başına dönmek dolanmakdır işim zülfün gibi
Gör nice ser-geştenim gör kim ne sergerdânınam

4. Çekmezem gam bilmezem **dünyâ ve mâ fîhâ** nedir
Tâ ki sermest-i mey-i la‘l-i leb-i handânınam

5. Şems-i ‘âlem-tâba meyl itmez gözüm tâ subh u şâm
Mâil-i ruhsâr u mest-i dîde-i hayrânınam

6. Bir karâr itmez gözüm her dem ciger kanın töker
Tâ talebkâr-ı leb-i la‘l-i güher efşânınam

7. el-Meded ey pâdişâhım kim mürüvvet çağıdır
Dâhil-i kayd-ı cünûn üfdâde-i zindânınam

8. Rahm kılgil el-meded la‘linle sîrâb eyle kim
Kimse bilmez sen bilürsin kim nice sûzânınam

9. Dem-be-dem serlevha-i sînemde nakş eyler gönül
Tâka-i ebrûların tuğrâkeş-i fermânınam

10. Nazm-ı evsâfından el çekmek degül mümkin bana
Vasf-ı hüsnünle geçer ‘ömrüm senin Hassânınam

11. Ey Nigârî vâcib olmuşdur sana hürmet bana
Dem-be-dem kim ben senin kurbân-ı bir cânınam

509.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Şarâb-ı ‘aşkdan men‘ itme ey nâsih ki ma‘zûram
Emânet-dâr-ı Kur’ânam ezelden böyle me’mûram

2. Elimde kâse-i sevdâ dilimde nûrdur peydâ
Ne bî-fehme enîsem sen gibi ne cehl ile körem

3. Bulur zevk [u] safâ her kim benimle güft ü gû eyler
Furât-ı ‘azbim ey hâsid ne âb-ı tîre ne şûram

4. Çeküp mihrin şarâbın dem-be-dem bir dîde peydâ it
Gözünden zulmet-i hıkdı getür gör kim nice nûram

5. Şarâb-ı çeşm-i Leylâdan bulup rüsvâlığım şöhret
Anun-çün kim kamu iller kamu dillerde mezkûram

6. Ne Ferhâd-ı şirîn-kâram ne Mecnûn-ı hevâ-dâram
Garaz dîdârdır mahzâ anun-çün sâkin-i Tûram

7. Ne kirdârım ne kârım ne penâhım destgâhım var
Nigârî mahz-ı eltâf-ı kerem-kârımla mağrûram

510.

1. Kûy-ı nigârîde durdum oturdum usanmadım
Şarâb-ı nâbı çekdim harîkãne kanmadım

2. Yandıkca ‘aşk odına artdıkca halâvetim
Hel min mezîd dimekden usanmadım

3. Şarâb-hâne-i mihr-i nigârım oldı yerim
Mest ü harâb düşdüm kimseden utanmadım

4. Tamâm kec ü bed-reviş doğru vü egri yârdan
Söyledi yüz bin eger birine inanmadım

5. Kâkül-i yelpâzenin şâm u seher bî-karâr
Râh-ı mihre girişdim durmadım dayanmadım

6. Tâ ki manzûr-ı lutf-ı Hudâyam şâm u seher
Hâb-ı gaflet görmezem sanma ki uyanmadım

7. Her kim ‘âşıkam dir Mîr Nigârî bütün
Yalandır eger dir alışmadım ü yanmadım

511.

Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Tâyir-i biryânınam şem‘-i şebistânınam
Şem‘-i şebistânınam tâyir-i biryânınam

2. Mâil ü hayrânınam dilber-i Leylâ-veşem
Dilber-i Leylâ-veşem mâil-i hayrânınam

3. Küşte-i peykânınam ey sana cânım fedâ
Ey sana cânım fedâ küşte-i peykânınam

4. Zerre-i devrânınam perde-i rûyun götür
Perde-i rûyun götür zerre-i devrânınam

5. Mest-i mey-i ânınam rûz-ı ezelden beri
Rûz-ı ezelden beri mest-i mey-i ânınam

6. Bülbül-i nâlânınam ey gül-i zîbâ-terim
Ey gül-i zîbâ-terim bülbül-i nâlânınam

7. Mutrib-i hoş-hânınam eyle safâ ey sanem
Eyle safâ ey sanem mutrib-i hoş-hânınam

8. Bende-i fermânınam ey şeh-i hûbân-ı men
Ey şeh-i hûbân-ı men bende-i fermânınam

9. Vâle-i cânânınam Mîr Nigârî müdâm
Mîr Nigârî müdâm vâle-i cânânınam

Rubâî

512.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Hasret-i la‘l-i lebin aldı revân ey sâkî
Yardı bağrımı bütün eyledi kan ey sâkî

2. Cür‘a-i câm-ı lebinle bana imdâd eyle
Çâredir derdime ol cevher-i cân ey sâkî

Rubâî

513.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Görünür la‘l-i lebin içre revân ey sâkî
Küşte-i la‘line vir çâre-i cân ey sâkî

2. Âb-ı la‘lin hevesi âteşte yandırdı beni
Lutf kıl eyleme nâ-hak yere kan ey sâkî

HARFÜ'n-NÛN

514.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Çıkmaz bugün âyâ neçün ol yâr içeriden
Yok mı ‘acebâ vâkıf-ı esrâr içeriden

2. Cânım çüridi gerçi kim ol yâr eşiginde
Degdi hele ‘aynıma envâr içeriden

3. Virdim yele ol bâbda sermâye-i ‘ömrüm
Hâlen degülem zerre haberdâr içeriden

4. Âhir ne olur hâl-i perîşânımız âyâ
Kılmazsa meded Ahmed-i Muhtâr içeriden

5. Mahv it özün ey dil ki mana olmaya mâni‘
Bî-var yüri al haberi var içeriden

6. Rahm eyleye dildâr bir âh ile derûnı
Te’sîr ider elbette çıkan zâr içeriden

7. Feryâd eyle feryâdıma yetmez dime zîrâ
Dâd eyle yeter dâdına hünkâr içeriden

8. Düşse yere elbet yakar ‘âlemleri ammâ
Çerha çekilür vakt çıkar nâr içeriden

9. Bilmem nereden yandı derûnumda bu âteş
İmdi gelür eş‘âr-ı şerer-bâr içeriden

10. Yandırdı yine bezm-i semâ‘ı bu nüh ebyât
Erbâb-ı dili yakdı bu eş‘âr içeriden

11. Sabr eyle gel ey Mîr Nigârî görünür yâr
Bir vakt çıkar gün gibi dildâr içeriden

12. Tâ kim düşübem la'l-i lebin fikrine ey cân
Her dem saçılur lü'lü'-i şehvâr içeriden

515.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Her dem saçılur bâde-i sahbâ hevesimden
Bin 'âşık-ı şeydâ dökülür her nefesimden

2. Ferhâdı bana benzeden olmaz mı hacel kim
Dağlar dökülür gür gür âvâz ü sesimden

3. 'Âlem yakılur âteşime eyle bir âteş
Her dem saçılur nâr-ı cehennem kabesimden

4. Tâ edhem-i sevdâya süvâram bindim
Kurtarmadı yel yeldi yügürdi feresimden

5. Bir gülşen-i sevdâdı vücûdum gül dem-â-dem
Bin bülbül ider nâle vü ney tâ kafesimden

6. Sorman ne bilür gâfile ahvâl-i dilden
Başka soruşun her ne ki vardır ceresimden

7. Feryâdıma irdi yine bir lutf-ı İlâhî
İmdâd bana oldı ki feryâd-resimden

8. Hâk-i kademimden alur ashâb-ı safâlar
Nağme-i safâ gül dökülür hâr [u] hasimden

9. Ey Mîr Nigârî bana yetmez mi bu kim ol
Erbâb-ı semâ' mesti hüveydâ hevesimden

516.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Sevdâ-zedeler müşg-i Çîn eyler bedenimdem
Firkat-zedeler bûy alur pîrehenimden

2. İhlâsıla züvvâr-ı gülistân-ı mezârım
Her dem direr ol bin gül-i ma'nâ tikenimden

3. Feryâdım içün cem‘ olup erbâb-ı temâşâ
Vehm eylediler âh u enîn hüzünümden

4. Ey bâd-ı sabâ hâl nedir yâr kûyında
Söyle ne haber var gelürsin vatanımdan

5. Ey peyk-i sabâ yâr dimez mi sana âyâ
Yok mı ‘acebâ bir haberin kûh-kenimden

6. Firdevsî düşer hayrete Hassân ‘aceb eyler
Vasfında senin ey perî şi‘r-i hasenimden

7. Güftârımı ashâb-ı safâlar taleb eyler
Zîrâ dökülür vasfda şekker sühanımdan

8. Ney gibi dem urdukca hevâdan tutuşur dil
Ey Mîr Nigârî saçılur od dehenimden

517.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey vâ‘iz-i bed imdi ki rindâne düşersin
Ferdâ ebedî âteş-i nîrâna düşersin

2. Erbâb-ı harâbâta nazar eyle derûnı
İnkâr eyleme vâdî-i hırmâna düşersin

3. Dahl eyleme gel âyet-i ruhsârına yârin
Îmânın uçar vakt ki Kur’âna düşersin

4. Ey şâhne-i şehr nedir bu nice gavgã
Mey-hâr ile kim âhiri zindâna düşersin

5. Ma‘lûmun olur hâl-i perîşânımız ammâ
Ol demde ki bu zülf-i perîşâna düşersin

6. Ruhsâre-i per-tâba nazar eyleme ey dil
Dâğlar çekilür sînene sûzâna düşersin

7. ‘Ömrün geçer âh vâh ile kârın olur efgãn
Ger şâm u seher külbe-i hicrâna düşersin

8. La‘l-i leb-i dildâra heves itme ki zîrâ
Meyl eylesen er ‘âkıbeti kana düşersin

9. Ey göz hazer it çıkma nazar-gâhına yârin
Seyr eylemegil gamzeye peykâna düşersin

10. İller cem‘ olur seyrine ey Mîr Nigârî
Her şâm u seher vakt ki efgãna düşersin

518.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Pervâne enîs olursan eger ey uçarsın
Pervâze-i pertâb ile akrânı geçersin

2. Bî-tecrübe meyhâne-i ‘uşşâka güzer kıl
Dahl eyleme erbâb-ı harâbâtı düşersin

3. Meyden geçüp elden yere koymazsan ayağı
Ger ‘âşık-ı bî-kayd u eger ehl-i hünersin

4. Bî-şübhe saçar nefha-i gonçe-i makãsıd
Ger şâm u seher şevk-ıla bülbül tek ötersin

5. Ser-menzil-i âhû-veşe uğrar yolun ammâ
Sahrâ-yı hevâyı eger âvâre gezersin

6. Bir gün görünür hûrşîd-i ruhsâr hüveydâ
Ger kãim-i şeb fikr-ile bîdâr-ı sehersin

7. Ey Mîr Nigârî elem-i firkate sabr it
Ger bend-i kazâ râzî-i ahkâm-ı kadersin

519.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Hûbları cihânın sanemâ bî-bedelisin
Ma‘lûm-ı Hudâdır ki güzeller güzelisin

2. Kim sana berâber ola olmaz dü cihânın
Ey mâh-ı dil-ârâ güzeli bî-bedelisin

3. Gitdikçe envâr-ı ‘izârın olur efzûn
Bes belli ki ey şems-i hüveydâ ezelîsin

4. Çoklar dem-i zîbâlık u ra‘nâlık ururlar
Ammâ ki sen ey büt bu bâğın başka gülisin

5. Bir doğrı di ger var ise ‘aklın senin ey dil
Bir Leyliye cân virdin mi böyle delisin

6. Ol zümre-i **lâ havfün ‘aleyhim**den olursun
Meyhâne-i sevdâda eger mest-i velîsin

7. Gam çekmegil agyâr hücûmı sana ne eyler
Çün Kanber eger muhlis-i dergâh-ı ‘âlîsin

8. Ey nazm-ı dil-ârâ sana cân virmemek olmaz
Zîrâ ki güzel Mîr Nigârî gazelisin

520.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey dil bana dirdin ki sen ol mâhı seversen
Kim sevmez anı söyle bir Allahı seversen

2. Feryâd-ı şeb efgãn-ı seher-gâhım işitdi
Ol meh didi ey gam-zede sen âhı seversen

3. Çâh-ı zekan bulunur câh ki ey dil
Cân vir ana sen şevk-ıla ger çâhı seversen

4. Dergâh-ı harâbâta ki vardım didi sâkî
Çek kâse-i ser-şârı bu dergâhı seversen

5. Âyine-i ihlâsımı görgeç didi ey cân
Zâhir ki nigârım gibi dil-hâhı seversen

6. Görgeç beni ol Mîr Nigârî didi yâ Hû
V'Allah ki bir şâh-ı kerem-kârı seversen

521.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey nâme-i hoş-bûy sabâdan mı gelürsen
Ey âhû-yı dil-cûy rehâdan mı gelürsen

2. Bir lâhza emân virmedin ey peyker-i dil-dûz
Yardın sînemi yây-ı kazâdan mı gelürsen

3. Ey meh nazar it âyineye gör ki yüzünden
Pertev saçılur dâr-ı zıyâdan mı gelürsen

4. Ey hâce neden ‘âşık-ı müştâka şekâvet
Sen mecma‘a-i **kãlû belâ**dan mı gelürsen

5. Sahrâları almış yine nagme-i dil-âvîz
Ey bâd-ı sabâ deşt-i Hıtâdan mı gelürsen

6. Ey dil sana kurbân ola cânım nefesinden
‘Anber saçılur zülf-i dü-tâdan mı gelürsen

7. Her bir nefesinden alur ashâb-ı safâ kâm
Çâkerkede-i Âl-i abâdan mı gelürsen

8. Dâmân u girîbânını çâk itmesin ey gül
Mâtem-zedesin kerb-i belâdan mı gelürsen

9. Dil lerzede cân cezbede ey Mîr Nigârî
Meyhâne-i ezkâr-ı Hudâdan mı gelürsen

522.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Mesrûr olubam âhari gam eyledigimden
Meşhûr olubam âhı ‘alem eyledigimden

2. Erbâb-ı semâ‘ bezmine düşdi kûre-i nâr
Bin âh çeker sûz-ile dem eyledigimden

3. Ashâb-ı safâ meclisine doldı halâvet
Ben lehce-i güftârımı germ eyledigimden

4. Cem‘ oldı gönül turra-i tarrâra dolaşdım
Râst oldı işim kaddimi ham eyledigimden

5. Bî-şürb görünmez gözime tâlib-i sevdâ
Her lâhza içüp gönlümü yem eyledigimden

6. Serverlik işi câh-ı melâmet bana düşdi
Pîşrevimi kâse-i Cem eyledigimden

7. Gelmez gözüme ‘ârız-ı dildârdan özge
Agyârı hayâlimden ‘adem eyledigimden

8. Gufrân ile oynar dilim ey Mîr Nigârî
Gaffârdan ümîd-i kerem eyledigimden

9. El virdi bana rütbe-i ‘ulyâ ki seher şâm
Süfyâyı süfelâları zemm eyledigimden

523.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâîlün

1. Binden biridir Mecnûn şâkird-i fünûnumdan
Bir dâne nümâyişdir har-vâr cünûnumdan

2. Tâ zülf-i gireh-gîrin gönlümde karâr itmiş
Gitmez hele ol ‘ukde çıkmaz bu derûnumdan

3. Cân virmedigimden ol dildâra peşîmânam
Şermende-i supâram bu himmet-i dûnumdan

4. Dîdâra sebeb sordum böyle didi k’ây Mecnûn
Sermâye-i sevdâdır ol râh-numûnumdan

5. Ferhâd gibi âyâ sordum seni kim itdi
Heyhâ didi bu dilber ol gönli zebûnumdan

6. Erbâb-ı dilin kanın dökmekde nedir kârın
Sordum didi kim sevmek sûzâne-i hûnumdan

7. Ey Mîr Nigârî hîç bir kimseye virmem bâc
Bil bağlamışam tâ kim o kaşı dü nûnumdan

524.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey mihr-i hümâyûn hevâdan mı gelürsin
Ey tâyir-i kudsî semâdan mı gelürsin

2. Eltâf-ı keremkâr-ıla mesrûrsan ey dil
Deryâ-yı kerem kân-ı ‘atâdan mı gelürsin

3. Ay tek görünür ‘ârızın Allahı seversen
Âyîne-i hûrşîd-nümâdan mı gelürsin

4. Müştâkların hâlini ey bâd-ı seher-hîz
Söylersen ‘aceb Merve Safâdan mı gelürsin

5. Kıldın mı gönül dîde-i bîmârı ziyâret
Ey ‘âşık-ı dil-haste belâdan mı gelürsin

6. Bir özge merâtibdesin ey şi‘r-i dil-âvîz
Gencîne-i esrâr-ı Hudâdan mı gelürsin

7. Ey Mîr Nigârî görünürsün yine bî-cân
Teslîm eyledin kûy-ı rızâdan mı gelürsin

525.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ey tâlib-i Leylâ gel kim Zeyd-i sebîlem men
Ser-menzil-i Leylâya bî-ecr delîlem men

2. Emrâz-ı dile tîmâr bendendir ey dil
Tab-hâne-i ma‘nâda Lokmân-ı ‘alîlem men

3. Benden taleb eyle gel tâ rûz-ı ezel ey dil
Meyhâne-i ‘uşşâka ser-dâd-ı vekîlem men

4. Ey pâdişeh-i ‘âlem koyma tehî meyhânem
Kılma beni şermende rindâna kefîlem men

5. Ey zâhid-i bed-tıynet benden eser-i tâ‘at
Görmezsin ebed zîrâ müştâk-ı cemîlem men

6. Ser-menzil-i dildâra sıdk-ıla fedâdır dil
Ka‘be-geh-i cânâna cân ile dahîlem men

7. Ey Mîr Nigârî giç hâne-i Halîlden
Tavâf eyle beni zîrâ hâne-i Celîlem men

526.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Destân-ıla el ursam ol lahza olur bî-cân
Zîrâ nazarından bin her lahza yağar peykân

2. Tîr-i nazarın cânâ bağrımda gezer ammâ
Ne zahm olur peydâ bir zerre ne zâhir kan

3. La‘l-i lebine mâil sûzâne geçer gönlüm
Hasretle yanar cânım her lahza gözüm giryân

4. Ne bâde ne beng eyler ser-mest nazar-bâzı
Ke'ş-şems hüveydâdır dilberdeki eyler ân

5. Peymâne-i cânımdan bir cür‘a çeken her dem
Cânân diyor cânân heyhâya düşer hayrân

6. Ey dil yeme gam zîrâ bir vakt olur peydâ
Eltâf-ı cihân-ârâ zevk-ıla geçer devrân

7. Cânân iledir kârın ey Mîr Nigârî bu
Cânım ola her lahza ol himmetine kurbân

527.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Urma gel dem'aşkdan ey merd-i meydânam diyen
‘Âciz olmuş kim bu yerde İbn-i Düşşânam diyen

2. Söylemez harf-i hünerden ‘arsa-gâh-ı ‘aşkda
Ses virür hargûş-âsâ şîr-i garrânam diyen

3. Câna yetmişdir ki söyler dem-be-dem kûh Rüstemi
Çâh-ı sevdâ içre eyler âh bî-cânam diyen

4. Mest-i Şîrîndir bugün peymâne-i ‘uşşâkdan
Zâhid-i gûşe-nişîn erbâb-ı ‘irfânam diyen

5. Derd-i bî-dermânımış ‘aşkın ki ‘âcizdir tabîb
Bulmadı bir çâre derd-i ‘aşka Lokmânam diyen

6. Hüsn bâzârında Yûsufdur cemâlin zerresi
Zülfüne ser-bestedir serdâr-ı hûbânam diyen

7. Nazm-ı evsâfınla ey servim belâgat nahliyem
Reşk eyler hüsn-i güftârıma Hassânam diyen

8. Şehd-i eş‘ârım şirîndir kand-ı güftârım lezîz
Tahsîn eyler vâridâtım ehl-i dîvânam diyen

9. Bir sanemden ötri vîrân eyledim îmânımı
Âferîn sad âferîn söyler müselmânam diyen

10. Ey Nigârî güft u gûyumdan bulur cânlar mezâk
Eylemez inkâr-ı ‘aşkım ‘âşık-ı ânam diyen

528.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Hâtırım cem‘ eyle ey zülfin perîşân eyleyen
Gizleyüp ruhsâr-ı alın bağrımı kan eyleyen

2. Kayd-ı kâkülden beni kurtar cemâlin ‘aşkına
Hal kılgil müşkilim düşvârı âsân eyleyen

3. N'ola ki ma‘dûd kılsan küştegânından beni
‘Âşık-ı dil-hasteni bî-zebh kurbân eyleyen

4. Bir nefesle içilen gamdan dutulmuş gönlümü
Ey nesîm-i subh-ıla gonçe[y]i handân eyleyen

5. Şâd kıl peymâne-i mihrin-ile ol cânımı
Zâhid-i bî-zevki ey âhir peşîmân eyleyen

6. Görmedin mi sen mahabbet âyesin kim ‘aşkdan
Bes niçün bahs itmedin tefsîr-i Kur'ân eyleyen

7. Söyleme millet sözin zîrâ biz andan geçmişiz
Gelmegil dâireme ey bahs-i îmân eyleyen

8. Almasın pîr-i mugãndan bir nefes bin bir kıyâs
Şüpheden kurtarmaz ey tertîb-i bürhân eyleyen

9. Yok mıdır Seyyid Nigârîye cemâlinden nasîb
Ey ruh-i şevki devâ-yı derd-i hicrân eyleyen

529.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Meyl-i cânân itmesün râhât sevüp cân isteyen
Terk-i cân itmek gerekdir vasl-ı cânân isteyen

2. Çâresizdir derd-i sevdâ bî-nevâdır derd-i ‘aşk
Yok mudur ‘aklın ki ey bu derde dermân isteyen

3. Tâlib-i dîdâr-ı dildâram sana yok nisbetim
Ey temennâ eyleyüp ravza-i rıdvân isteyen

4. Rind ü rüsvâlıkdır meşhûr-ı devrân olduğum
Bâde-hâr olmak gerekdir şöhret [ü] şân isteyen

5. Gel harâbât içre gör berbâd olmuş gönlümü
Ey kılup ‘azm-i seyâhât şehr-i vîrân isteyen

6. Meykede ârâste sâkî salâ-ender-salâ
Bâde-i sahbâ müheyyâdır gey el ân isteyen

7. Câm der gerdiş ü mey der cûş u mînâ der hurûş
Yâr ender cilve ey peymâne-gerdân isteyen

8. Bî-kederdir ehl-i sevdâ bî-elemdir ehl-i dil
Dilrübâlar cem‘dir ey bezm-i hûbân isteyen

9. Eylemiş ifrât-ı sevdâ kim nevâsâzım bugün
Gelsün ey Seyyid Nigârî di gazel-hân isteyen

530.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Yaz degüldür bülbülün nutkın ruh-ı güldür açan
Yel degüldür gonçeni feryâd-ı bülbüldür açan

2. Sanmayın bâd-ı sabâdandır nikãb-endâzlık
Başkadan gelmez bu iş kim nâle-i dildir açan

3. Sormayın ma‘zûrdur zîrâ hakîm bilmez ‘ilâc
‘Ukde-i âlâmı dilden bâde-i müldür açan

4. Kal‘a-i der-bendi açmaz merd tenhâ kim bunu
Bâb-ı Hayberden sorun sâhib-i dildir açan

5. Hikmet-i **dünyâ ve mâ fîhâ** bilen kâşif degül
Bildi ey Seyyid Nigârî sâhib-i dildir açan

531.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Hîç kim ser-geşte-i girdâb-ı hicrân olmasun
Derd-i firkat çekmesün kirdârı efgãn olmasun

2. Ol nefes kim yârsızdır ol harâm olsun bana
Âteş olsun menzilim gülzâr hırmân olmasun

3. Mehlikãlar sohbeti dînimden artukdur bana
Gam dege sînemde dildâr olsun îmân olmasun

4. Zâhidi gördüm bugün mest-i müdâm-ı ‘aşkdır
Dün bu mestânelıkdan evvel müselmân olmasun

5. Bî-haberdir vâ‘iz-i bed-bahtı âgâh eyleyin
‘Aşkı inkâr itmesün münkir-i Kur’ân olmasun

6. Kasd kılmış kanımı dildâr peykân oynadır
Bu ‘amelden geçmesün yâ Rab peşîmân olmasun

7. Ân-ı hüsnün ey sanem müdâmı olmasam
Râhat-ı ârâm-ı dil bir lahza bir ân olmasun

8. Ebr-i hasret başıma her dem belâlar yağdırır
Bes nice la‘lin hevâsıyla ciger kan olmasun

9. Ol ser-i kûyunda bu üftâde olmuş gönlüme
Rahm kılgil öz fakîrindir perîşân olmasun

10. Dutmayan zülfin hevâsın dâim olsun muztarib
Çekmeyen la‘lin belâsın lahza handân olmasun

11. Her dem ey Seyyid Nigârî kâse-i ser-şâr tek
Ger tenim cânân ile pür olmasa cân olmasun

532.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Hüsne ger zişt virüp dildâr gelmez gelmesün
Mest tâvus tek bezenmiş yâr gelmez gelmesün

2. Al giyüp gülgûn bezenmiş çün tezerv hoş-hırâm
Gün gibi bî-perde gül-i ruhsâr gelmez gelmesün

3. Her yana perçem saçup zülfin zer-efşân eylemiş
Ol gazâl-ı nâz-ı ‘anber-bâr gelmez gelmesün

4. Mest-i bî-pervâ kadeh-endâz çeşm-i fitne-sâz
Tûti-veş Şîrîn-i şeker-güftâr gelmez gelmesün

5. Ol nigâr-ı nâzenînim âhû-yı mestâne tek
Hoş-baht şirînî şirînî reftâr gelmez gelmesün

6. Sayd-gâh-ı ‘aşka gir kim eyleyüp ‘azm-i şikâr
Cilveli şehbâz ü şâhin-vâr gelmez gelmesün

7. Elde ey Seyyid Nigârî tîr u sînem der nazar
Kasd-ı kanım eyleyüp hunhâr gelmez gelmesün

533.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. 'Aşk bâzârında kâr itmezsin ey cânın seven
Sarf-ı cân itmek sever her lahza cânın seven

2. Kâm-yâb oldum mekânından ki gördüm iltifât
Bağrımı deldi hadengin ey ciger kanın seven

3. Târ-mâr itmek diler îmânım ol kâfir-beçe
Ey müselmân el-aman ey dîn [ü] îmânın seven

4. Yok mudur 'aşk ehline bir çâre yâ în bir meded
Ey Muhammed ümmeti v'ey Tanrı Kur'ânın seven

5. Kûh u sahrâ meskenindir vahşilerdir hem-demin
Ey gazâl-i nâz [senin] tek çeşm-i hayrânın seven

6. Hâtır-ı âşüfte cem'iyyetden olsun nâ-ümîd
Hûblâr mecmû'asın zülf-i perîşânın seven

7. Cevrler geldikce dîdârından ikrâh itme kim
Sâkin-i Firdevsdir bî-şübhe mihmânın seven

8. İştikâ itmek cefâlardan hilâf-ı 'aşkdır
Muhlis-i dildârdır cevr-i firâvânın seven

9. Sevmek ey Seyyid Nigârî cânı vâcibdir bana
Dâhil-i dergâh-ı kurbetdir ki kurbânın seven

534.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Yakalım kûh u sahrâda habîbâ iştiyâkımdan
Mahabbet âteşi kaynar ne yerde olsam ocakımdan

2. Karâr itmez gönül sensiz dem-â-dem sad sadâ eyler
Yanar ağlar vücûdum hasretâne iftirâkımdan

3. Eser kılmaz sana rahm eylemezsin yohsa kim her dem
Hazer eyler benim hârâ buhâr-ı ihtirâkımdan

4. Türâb-ı makdeminle bir nefes teskîn virmezsin
Mezâk eyler meger cânın benim nâr-ı firâkımdan

5. ‘Arab ağlar u yanar her dem ‘Acem yaş döker sûzân
Makâmât-ı Hicâzâne nagamât-ı ‘Irâkımdan

6. Yakıldıkca vücûdum bend bend gönlüm safâ eyler
Beni döndürmez ey dilber bu âteşler mezâkımdan

7. Mezâkın arturur ehl-i dilin zevkin ziyâd eyler
Ki hâsıldır Nigârî güft [ü] gûyum iştiyâkımdan

535.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Şikâyet eylemezdin incinüp feryâd u zârımdan
Haber alsaydın ey nâsıh benim müşkil âzârımdan

2. Bu derd-i bî-devâdan ey halâsım isteyen hâzik
‘İlâcın sor leb-i la‘l-i şifâ-bahş-i nigârımdan

3. Eger mezkûr olur nâmın revânım sad sadâ eyler
Düşer eflâka gulgul nâle-i seng-i mezârımdan

4. Cünûniyyet fünûnın hıfz ider yanımda her lahza
Hünerler ögrenir Kaysam diyenler dil-fikârımdan

5. Dem-â-dem mihrim artar gün-be-gün efzûn olur şevkim
Metâ‘-ı bâde-i zevkim kesâd olmaz bâzârımdan

6. Talebkârân-ı Leylâ teşnegân-ı bâde-i sevdâ
Bulur kûyumda matlûbın olur teskîn pınarımdan

7. Çeken bâde-i sevdânı gezen deşt-i tevellânı
Mahabbet bûyunı anlar gubâr-ı rehgüzârımdan

8. Ayak çekmez peyimden var ise her kimde isti‘dâd
Meşâm-ı cânı zevk eyler gubâr-ı müşk-bârımdan

9. Ser-â-pâ rişte-i cânım üzüldi igne tek geçdim
Nigârî zülfi sevdâsında yârın cümle varımdan

536.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Terahhum eyleyüp bir dem soruşmazsın firâkımdan
Yakılmazsın habîbim hâsılım ne ihtirâkımdan

2. Dem-â-dem âh-ı demsâzım sirişk-i mevc-endâzım
Halâs itmez beni bir lahza bu nâr-ı firâkımdan

3. Ziyâret eyleyüp erbâb-ı dil tahsîn ider her dem
Yanar cânım dem-â-dem âteş oynar kim ocakımdan

4. Perîşândır vücûdum hasretinle târ-mâr olmuş
Ki mahv olmuş tenim cânım üzülmüşdür şiyâkımdan

5. Felekler titreşür ağlar melekler Zühre dâd eyler
Dem-â-dem ‘arşa degdikce ki peykân iftirâkımdan

6. Degül kãbil mezâka zâhid mahmil-nişîn ammâ
Nazar kıl nâkalar oynar sadâ-yı iştiyâkımdan

7. Nigârî teşrîf it meyhâneme gör kim ne hâlet var
Ki erbâb-ı gönül cânlar alur şehd-i mezâkımdan

8. Tutup dâmân-ı hayret câm-ı Cem Cemşîde ta‘n eyler
‘Acâyib hâl gördükde benim bu tumturâkımdan

537.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Gözümden nûr oynar dem-be-dem hâl-i siyâhımdan
Anın-çün yüz çevirdim ‘âlemin hûrşîd [ü] mâhından

2. Gözüm dergâh-ı dildâr-ıladır mahzâ degül mümkin
Nazar kesmen ki bir dem ‘âşıkãne kıblegâhından

3. Teberrâ itdim ey vâ‘iz sözünden söyleme cennet
Temennâ eyleyüp geçmem cânânın bârgâhından

4. Gubâr-ı reh-güzârından ne mümkin çekmek el zîrâ
Nice mümkindir el çekmek ‘abîr-i ferş-i râhından

5. Mezâk-ender-mezâkam var kim ol fitne-i devrânın
Bu mihnet-hâneme ey dil güzergâh-ı gâhından

6. Üzülmek mümkin olmaz ‘âlem-ârâdan ki ey nâsıh
Halâs olmak olur mu bende-i miskîn İlâhından

7. Eser dildâra kılmaz yohsa kim Seyyid Nigârînin
Felek ser-geştedir dânem dem-â-dem tîr-i âhımdan

538.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Beni söyletme ey vâ‘iz haberdâram mu‘ammâdan
Ki içdim mey-i sahbânı surâhî-yi mücellâdan

2. Görüp peymâne içre ‘ârızın terk-i makâm itdim
Karâr itdim der-i meyhânede geçdim musallâdan

3. Dem-â-dem berk oynar başım üzre ‘akl-ı hayrânım
Ser-â-pâ Tûr-ı sevdâ üzre pür-nûram tecellâdan

4. Pey-â-pey şîr-i âhım berk tek oynar hevâlarda
Kırar çerhin ayakların alur hûrşîdi kellâdan

5. Cihânda kalmayup kirdâr u kârım tîr-i efkârım
Giçüpdür kavs-ı gerdûnı ötüp ‘arş-ı mu‘allâdan

6. Kılup terk-i metâlib ‘âlem içre mahv-i kâm itdim
Üzüldüm târ-mârımdan murâd aldım temennâdan

7. Nigârî mest-i sevdâyam u hâtırdan mu‘arrâyam
Ki dilde kalmadı agyâr geçdim **lâ**dan ü **illâ**dan

539.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Başımda var bir sevdâ cânânın târ-ı târından
Üzülmüş rişte-i cânım cihânın cümle varından

2. Dükendi mâye-i varım hevâya gitdi gülzârım
Hele kurtarmadım ol serv kaddin târ-ı târından

3. Cünûnkârân-ı sevdâ ‘âlem-i dâreynde hergiz
El üzmez zülf-i Leylâdan nazar kesmez nigârından

4. Ne hâsıldır bu serkeşlikden ol serv-i revân eyler
Ne istignâdır âyâ ‘andelîb-i gül-‘izârından

5. Nicedir olsa mümkindür kurtarmak ammâ agyârın
Ne mümkindür halâs olmak zebân-ı ta‘n-dârından

6. Görem odlara yansun seg-rakîbin cân-ı ‘uşşâkın
Meger vehm eylemez feryâd-ı vâh bir gubârından

7. Hayâlinle gönül meşgûldür şâm u seher bilmez
Haberdâr olmaz erbâb-ı cünûn leyl ü nehârından

8. Esîr-i zülfidir yârın gönül kim iltifât eyler
Ki sayyâd-ı reh-i sevdâ nazar kesmez şikârından

9. Ciger kan eyleyüp cân virmek âsândır velî müşkil
Ayak çekmekdir ‘uşşâkın üzülmekden katârından

10. Dutup dâmân-ı mihri sa‘y kıl şâm u seher tâ kim
Yapuş Seyyid Nigârî nâka-i Leylâ mihârından

540.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ayırma ey felek zulm eyleyüp ‘uşşâkı mâhından
Hazer kıl mazlûmânın ‘arşa degmiş tîr-i âhından

2. Nazar kesmez gözüm dildâr kûyundan ki ‘uşşâka
Hatâ-ender-hatâdır yüz çevirmek kıblegâhından

3. Gubâr-ı kûyuna ihlâsımız dilber yakîn itmiş
Zarar gelmez bize agyârın ey dil iştibâhından

4. Füzûn olsun bu derd-i bî-devâ zîrâ ki hâsıldır
Cânânın iltifâtâne dem-â-dem hoş nigâhından

5. Gubâr-ı reh-güzârı iksîr-i sârâdır ammâ kim
Güzergâh itdigi arzın olur kîmyâ giyâhından

6. Taleb itmez gönül ahrâriyyet hidmetden el çekmez
Eger kim bende âzâd olmak ister pâdişâhından

7. Der-i agyâra varmaz eylemez bir şey taleb zîrâ
Ne isterse Nigârî hâhiş eyler bir İlâhından

541.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Nümâyişdir dilâ hûrşîd ol mâhın cebîninden
Sevâd-ı a'zam-ı Çîndir nümâyiş zülf-i çîninden

2. Revândır 'âşık-ı ser-bâza peykânı şirîn cândan
Şirîn düşnâmı hoşdur özgenin sad âferîninden

3. Simâk-i rütbe-i 'uşşâkı zâhid anlamaz hergiz
Semek çün bî-haberdir âf-tâbın şeh-nişîninden

4. Ser-i kûyunda dildârın gör ey vâ'iz ne hâlet var
Mezâk al bir dem erbâb-ı dilin huld-i berîninden

5. Döner mi kelb Leylâsından 'âşık u ne söylersin
Ki mümkindür mi ayırmak cünûnı hem-nişîninden

6. Mahabbet izninden vâkıfam mümkin degül men'im
Nice dîvânedir kim el çeker zevk-i yakîninden

7. Nigârî kûh u sahrâyı gezer âvâre hercâyî
Meger ayrılmış ol şeydâ gazâl-i nâzenîninden

542.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ey sanem ol gül-i ruhsârını görsem ne zaman
Niyetim cân virem 'âlemde alam şöhret [ü] şân

2. Olam efsâne-i Şîrîn sana cân virmek ile
Tabl-i şöhret çalam 'âlemde koyam nâm u şân

3. Gezdim efsâne yere 'ömrümü vîrân itdim
Bulmadım nâm u nişânın hele ey mâye-i cân

4. Âh sovundurmaz odum âb-ı lebinden başka
Âb-ı zemzem ola ger ü kevser-i hoş rıdvân

5. Nice ser-geşte-i devrân nice zâr olmalıyam
'Aşk-ı zülfin ki urur başıma her dem çevgân

6. İhtiyârımla degül âh ki müjgânından
Tîrdir tîr-i diger sîneme her dem her ân

7. Çâre-i vasldır ol variyetimden geçmek
Bundan özge degül Mîr Nigârî dermân

543.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Zâhid oldur ki mücerred ola dünyâsından
Yoksa ânın ne olur bir kuru da‘vâsından

2. Ne bilür olmayan ‘ârif bizi gayb ‘âleminin
Çekmişiyiz ‘aynımıza sürme-i ahfâsından

3. Âh bîhûde yere bülbül-i şeydâ ötmez
Söylemez almasa bir bû gül-i hamrâsından

4. Bir meger bû alına bâğ-ı hüsnden yoksa
Bûse alma mı olur gabgabe almasından

5. Sabrdır çâre mücerred nice kurtarmak olur
Nâdir-i nâz-keşin tîg-ı sitignâsından

6. Eyliyor kãfile-i Mısra harîdâr-ı sühan
Yûsuf-tab‘ımızın kâle-i zîbâsından

7. Kamer-tab‘ımın ey Mîr Nigârî her gün
Pertevi zâhir olur Leyle-i isrâsından

544.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Neş'eyi gerdiş-i peymândan aldım bir ân
‘Aşk sahrâsını ol lahzada kıldım seyrân

2. Bir güzel gördi gözüm hâb u hayâl mi bilmem
Hûr mi yâ perî mi yoksa benem ser-gerdân

3. Hüsn mü ‘aşk mı yâ söyledim Allâh Allâh
İltifâtâne nigâh eyledi hayrân hayrân

4. Didim âyâ kim ider ‘âkıli şeydâ şeydâ
Didi ben eylerem âvâre vü rüsvâ-yı cihân

5. Eyledim ba‘zını ser-geşte-i sahrâ-yı cünûn
Ba‘zını dağ-ı bülendâna çeküp kûh-kenân

6. Muhtasar her birini bir işe ta‘yîn itdim
İmdi nevbet-geh senindir sînede bâde-fişân

7. Sana virdim mey-i meyhâne vü âlât-ı mey
İmdi sen âmir-i ‘uşşâk u şeh-i bâde-keşân

8. Ey Nigârî bu güzel kâr u bu kirdâr bana
İrdi ol vakt ki virdim meye meyhâneye cân

545.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yakılur necm-i Süreyyâ giceler âhımdan
Tutuşur ‘arş-ı berîn âh-ı seher-gâhımdan

2. Hâne-i hûrşîdi bir âh-ı sehergâhım ile
Târ-mâr eyler idim olsa izin mâhımdan

3. Gâne vü bî-gâne yanar hâlime efgãn eyler
Eyle kim od saçılur âh-ı ciger-gâhımdan

4. ‘Arsa-i mihrde bir nâdir-i devrânam kim
Fethdir pîş-revim nusret-i Allâhımdan

5. Ser-i mey-hârde kulkul ki surâhî söyler
Mest olur bâde-perest hande-i kahkâhımdan

6. Gerd cünûnam velî gãfil degülem nîm-nefes
Korkaram kim gazab-ı Leylî-i âgâhımdan

7. Bu ne âşüftelik ey Mîr Nigârî haberin
Yok mudur hîç meger kim kerem-i şâhımdan

546.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. ‘Aşkda bî-meselem vâhid-i bî-tâyem men
Bana mânend bulunmaz kime hemtâyem men

2. Vahdete sığmaz **ene'l-Hak** sözini söylemezem
Rabbi erinî dimezem matlab-ı Mûsâyam men

3. İhtiyârımla degül böyle makãlât belî
Yâr söyler bu sözi şecer-i Sînâyam men

4. Her ne güftâra gelür ta‘lîm-i dildâr iledir
‘Ârifem ‘ilm-i ledünnî ile gûyâyam men

5. Sâye-i mihrde perverde-i şehbâz-ı cemâl
Kãf-ı ‘aşk üzre karâr eylemiş ‘Ankãyam men

6. Ne görür zâhid-i a‘mâ ne bilür bî-haberân
‘Âlem-i gaybdanam hey'et-i Kibriyâyam men

7. ‘Âşık-ı gûşe-nişînem ne işim vâ‘iz ilen
Güft ü gû eylemezem enîs-i ma‘nâyam men

8. Bende-i âl-i ‘âbâ manzar-ı sıdk-ı bahâ
Mazhar-ı lutf-ı Hudâ sâye-i Mevlâyam men

9. Hâsid ey Mîr Nigârî nice inkâr eyler
Eyler ikrâr kamu şems-i hüveydâyam men

547.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Başına düşdi o gün rindlerin daşı hemân
Didiler kim görünür bu gice ay-ı Ramazân

2. Nehy-i nâçâr mey-i nâbdan eyyâm-ı sıyâm
Kıldı mey-hârları pîr-i mugãn âh-zenân

3. Zâhidin toğdı güni ay-ı sıyâm irdi yâ
Kevkebi işledi yahşı velî encâmı yaman

4. Gördi erbâb-ı vera‘ bend der-i mey-kedeni
Kıldı peykân-ı sitihzâya şarab-hârı nişân

5. Ramazân ayına tâb eylemez âlûde-i mey
Yok mı bir çâre meded eylegil ey pîr-i mugãn

6. Sen ne etvâr-ı şirînsin ü ne güzel însin
Sana mahsûsdur ey Mîr Nigârî ‘irfân

548.

1. Sâkî getür bâdenin câna hoşgüvâresin
Cem‘ eyle gam-şikeni câm-ı dilin pâresin

2. İfrât-ı sevdâ ile düşüpdür lerze dile
Gözet beni görürsen mevtimin emâresin

3. Ârâm-ı tıfl-ı dile cânâne minnet eyle
'Aklı virüp almışam 'aşkın gâhvâresin

4. Kâküle dökme hâle dokunma şâne aman
Kılma gönlüm âşüfte dökme gözüm karasın

5. Sâgar-ı nûrânîden almadılar feyz kim
Müneccimler bulmazlar 'âşıkın sitâresin

6. Durmaz dil-i âvâre yüz virüpdür firâre
Zencîr ur bend eyle vakt iken it çâresin

7. Terk it Seyyid Nigârî dil-i şûrı bî-'ârı
Gayr mümkün saklamak cünûnun âvâresin

549.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Bülbül-i dil olmaya feryâd-zen
Keşf eyle ruhsârını ey gül beden

2. Eyle şîrîn söyle ki ey nûş-hand
Açmaya tûtî-yi sühanver dehen

3. Hâr-ı mugaylân-ı rehin nesterin
Külhan-ı kûyun sanemâ yâsemen

4. Ger ser-i kûyunda olursam şehîd
Hâk-ı hûn-âlûdemi kılgil kefen

5. Söyleme sabr eyle nikâbın getür
'Âşıka dîdârsız olmaz seken

6. Terk-i efgân eylerem ol vakt kim
Gülşen-i kûyunda dutarsam vatan

7. Yâd-ı lebinle şeker-efşân ider
Mîr Nigârî şirîn-ter sühan

550.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Nigârâ nâr-ı mihrin yârim olsun
Enîsim mûnisim dilârım olsun

2. Serim ser-menzil-i sevdâ-yı çeşmin
Hevâ-yı kâkülün serdârım olsun

3. Vücûdum bend bend mihrinle memlû
Dilimde bâde-i efkârın olsun

4. Yazılsun mushaf-ı hüsnün sînemde
Dem-â-dem ezberim ezkârım olsun

5. Hadîs-i leblerin kand-ı mükerrer
Mükerrer sözlerin tekrârım olsun

6. Şarâb-ı vasf-ı la'lin ey şirînim
Medâr-ı şi'r-i şekker-bârım olsun

7. Nigârî olsa mihrinle memlû
Harâb-ı âh-ı âteş-bârım olsun

551.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Geç ey dil-i mihnet-zede dut sevdâ eteginden
Çek başını bir yana bu gavgã eteginden

2. Ser-menzil-i hûrşîdi Mesîhâ gibi gözle
Dut hayme-i tecrîd-i mu'allâ eteginden

3. Tâ kim düşübem ravza-i meyhâneler içre
Güller dererim gülbün-i ma'nâ eteginden

4. El çekmezem ey nâsıh rûz-ı ezelimdir
Tâ rûz-ı kıyâmet mey ü mînâ eteginden

5. Yok âyin-i 'uşşâkda 'âr eylemek olmaz
Erbâb-ı gönül giçmez rüsvâ eteginden

6. Dönmez dil-i sevdâ-zede dildâr kûyunda
Müştâk el üzmez büt-i zîbâ eteginden

7. İhlâs ile ey Mîr Nigârî öp ayağı
El çekmegil ol kâse-i sahbâ eteginden

552.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Mübtelâ-yı firkatem ey büt devâ bilmez misin
Haste-i hicrâna dermân-ı şifâ bilmez misin

2. Bu ne istignâ vü bu ne nâz-ı bî-ʻadeddir
Yoh mudur mihrin meger gayr ez cefâ bilmez misin

3. ʻArbede eyler dem-â-dem gamze-i zâlimga di
Ceng olmaz her vakıt bir dem hevâ bilmez misin

4. Serv-kadd üzre nedir kec-revlik ey kullâb-ı zülf
Eger sen doğrı tarîk-ı istivâ bilmez misin

5. Egrilikden dönmedin bir dem peşîmân olmadın
Eylemezsin havf bir emr-i Hudâ bilmez misin

6. Geçmedin mahbûb u meyden ey Nigârî geçdi ʻömr
Millet-i İslâm u dîn-i Mustafâ bilmez misin

553.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Halka-i rindâna girdim ʻâşık oldum tâzeden
Devlet-i bî-pâyâ irdim dem-be-dem âgâzeden

2. Pâdişâhım sanki aldım câm-ı Cemden bir nefes
Mansab-ı aʻlâya yetdim **hamdü lilâh** tâzeden

3. Pertev-i hûrşîd-i hüsnünden ziyâdâr olmasa
Gökcek olmaz mâh-veşler âl u reng ü gâzeden

4. Şemʻ-i ruhsârınla bahs itmiş kim ol bulmuş belâ
Katʻ-ı ser olmuş olur maktûʻ çıkan endâzeden

5. Nûr efşân eyler ol mihr-i ruh u zülfün velî
Hâsıl olmaz bu hüveydâ mushaf u şîrâzeden

6. Almasa erbâb-ı hâcet ehl-i devletden nasîb
Hîç nefʻ itmez ana açmış büyük dervâzeden

7. Mey-peresdir kim dimişlerdir Nigârî hakkına
Söylemişler bu sözi Hakdan gelen âvâzeden

554.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bezm-i meyhâneye düş ki zurefâlar göresin
Ma‘rifet bâdesin iç ki ‘urefâlar göresin

2. Gel şarâbhâneye gusl eyle tenin bâde ile
Sâdelerden nefes al kim hunefâlar göresin

3. Nezr-i cân eyle dilâ seyyid-i bevvâblara
Açıla bâb-ı şerâfet şürefâlar göresin

4. İncinme cevr ü cefâdan ü yeme gam âhir kâr
Dökünür bir yere kim mihr-i vefâlar göresin

5. Gezme bî-çâre ey Mîr Nigârî hergiz
Sâkin ol yâr diyârında safâlar göresin

555.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. N’ola katl eyleyüp ey yâr salâlar idesin
Mey-peresler cem‘ ola cümle senâlar idesin

2. Kanımı dök harem-i kûyuna kurbân olayım
Cân virem ben sana sen zevk ü safâlar idesin

3. Mürg-i cân u bülbül-i dil şevk-ıle pervâz eyler
Gülşen-i kûyuna gülbâng-i nidâlar idesin

4. N’ola da‘vet idesin yâr huzûra âmîn
Feth-i maksûdum içün hayır du‘âlâr idesin

5. Câna gelmiş maraz-ı hicr ile bîmârların
Ne olur şürbet-i la‘linle devâlar idesin

6. Ser-i kûyunda ayak çekmez esîr-i zülfün
Ne kadar şâm u seher cevr ü cefâlar idesin

7. Ey Nigârî ne güzel yâr taleb eyle cân
Bâng-i âheng ü rebâb ile fedâlar idesin

556.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Görmesem hâk-i peyin dutmasam ol yâr etegin
Yine terk eylemezem dutmazam agyâr etegin

2. Çıkar ol mâhın elinden giceler âhım odı
Yakar eflâkı yakar ‘arş-ı pür-envâr etegin

3. Eyle âşüfte-i gülzâr-ı cünûndur gönlüm
Gendini bilmez eger yırta bütün hâr etegin

4. Çekülür zencîre pâ-beste-i ser dâra gider
Kim ki hıfz eylemeye gayrdan esrâr etegin

5. Hasret-i la‘lin ile bülbül-i dil kan ağlar
Yâd-ı ruhsârın ile gül gibi yırtar etegin

6. Geçin ey Mîr Nigârî elem-i ‘âlemden
Gezin ol nice mey-hâr ile gülzâr etegin

557.

1. Bâğ-ı melâhatin gül-‘ızârısın
Emîr-i Hamzenin şeh-nigârısın

2. Gün gibi hüveydâ vü âş-kâr eder
Seyyid-i şeydânın şirînkârısın

3. Meydân-ı hüsünde sürmesin semend
‘Arsa-i zîbânın şehsüvârısın

4. Yûsuf-ı zîbâ tek kulların çokdur
Mülk-i melâhatın şehriyârısın

5. Mülk-i melâhata virmişsin revâc
İklîm-i zîbânın hükümdârısın

6. Sâye-i mihrinde hükümdârlık
Bulmuşam zîrâ kim keremkârısın

7. Degülem tanımaz bilürem seni
Seyyid Nigârînin güzel yârısın

Rubâî

558.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Gül virdi meger bâğçede bû ey Sâkî
Ki salup mürg-i seher bâğlara hû ey sâkî

2. Yâd kılgil beni gülzâr-ı harâbât içre
Bir dem it hâl-i perîşânıma hû ey sâkî

Rubâî

559.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Yandırdı bizi âteş-i hû ey sâkî
İçelüm bes kanı ser-şâr sebû ey sâkî

2. Eyle ser-mest olalım bilmeyelim onı bunı
Gelmeye gönlümüze ne o ne bu ey sâkî

HARFÜ'l-VÂV

560.

Mef'ûlü Mefâîlün Mef'ûlü Mefâîlün

1. Ey sâkî gül eyyâmı hengâm-ı hamldir bu
Te'hîre nedir bâ'is âyâ ne 'ileldir bu

2. Terk eyle îni ânı sığmaz bu deme hergiz
Güftâr-ı çirâ zîrâ tengây mahaldir bu

3. Tâ rûz-ı ezelden bu cânımda bir âteş var
Sönmez ebedî âyâ bitmez ne temeldir bu

4. Ol âteş-i cân-sûzum ol nâr-ı dil-efrûzum
Eltâf-ı İlâhîdir erzâk-ı ezeldir bu

5. Ol dâg-ı ciger-sûza her lahza cânım kurbân
Zîrâ ki degül bir cân bin câna bedeldir bu

6. Ol dâg-ı revân-ârâ bin câna deger ammâ
Kādir degülem bulmam matlûba haleldir bu

7. Meyl eyleyen ey câna meyl itme bu meydâna
Bu ‘arsa-i sevdâdır sahrâ-yı eceldir bu

8. Gîsû ile uğraşma zîrâ başa varmazsın
Bir kâr-ı dükenmezdir bî-bâr emeldir bu

9. Mey-hâr ile ey vâ‘iz bahs eyleme kim bahsin
Bî-ma‘nî tekellümdür meccâne cedeldir bu

10. Ey mutrib-i hoş-güftâr eş‘âr-ı cünûndan geç
Zîrâ ki yahar cânım yaramı tezeldir bu

11. Ey tab‘ yeter zîrâ eş‘âr-ı ciger-sûzun
Yandırdı beni yakdı sûzâne gazeldir bu

12. Sûzâne gazel-hânı benden sorun ey yârân
Ol Mîr Nigârîdir müştâk-ı güzeldir bu

561.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Fark eylemezem bir mû fikr eylerim ol âhû
Efşân eylemiş kim bû yâ müşk mi yâ gîsû

2. Peykân mı bu yâ gamze müjgân mı o yâ nîze
Âfet mi bu yâ dîde o seyf mi yâ ebrû

3. Gerden mi bu yâ mînâ gabgab mı o yâ elma
Bûse mi [bu] yâ kãkum o kad mi vü yâ dil-cû

4. Bu ‘ayn mı hikmet mi yâ ‘ayn-ı kerâmet mi
Yâ sihr mi yâ fitne câdî mı vü yâ câdû

5. Bakdı bana ol âfet hayretle didim yâ Rab
Bu dîde mi ol ebrî vü yaya girüp Hindû

6. Ahmed mi Mahammed mi yâ şâh-ı melâhat mı
Sordum didiler vallâh mahbûb-ı Hudâdır bu

7. Eyle za‘îfem Leylâ sevdân ile kim aslâ
Zülfünle beni zârın yok fark-ı ser-i yek-mû

8. Ne müşk-i mu‘attarda ne var meleklerde
Zülfün gibi ne hoş bû gendin gibi ne hoş hû

9. Eş‘âr-ı dil-ârâmız yâ Fârisî yâ Türkî
Sahbâ-yı belâgat-bahş şirîn-reviş ü nîkû

10. Hayret-zede[y]em zîrâ bu şâ‘ir-i bî-hemtâ
Yâ Mîr Nigârî yâ Hâfız mı vü yâ Hâcû

562.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Anlagil ‘aşk nedir dinle ne ma‘nâdır bu
Bâde-i lutf-ı Hudâ bahşiş-i Mevlâdır bu

2. İçelim şâm u seher içre ve lâkin bî-câm
Câma hâcet mi olur bâde-i ma‘nâdır bu

3. Dimezem öyle yâ böyledur[ur] ammâ ki viren
Derdi dermânı heme ‘âşık-ı sevdâdır bu

4. Harfsiz ‘âşık-ı şeydâlara ta‘lîm eyler
Ders-i esrârı ne hoş ders-i dil-ârâdır bu

5. Mahfîdir ‘aşk-ı hafiyyâtı hüveydâ eyler
Söylerem böyle velî gör ne mu‘ammâdır bu

6. Bahş ider keyf ki ol keyf kerâmet görünür
Ne güzel keyf ü ne hoş bâde-i hüsnâdır bu

7. Söyleyen ‘âlem-i eş‘ârda şirîn şirîn
Mâdih-i ‘aşk-ı Hudâ tab‘-ı şeker-hâdır bu

8. Ne kadar söylesen ey tab‘ toyulmaz zîrâ
Sohbet-i ‘aşk-ı şirîn şerbet-i ahlâdır bu

9. Kãsıd ey Mîr Nigârî görünür hande-zenân
Var bir hayr haber ‘âleme büşrâdır bu

563.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sabr kıl ey dil-i şûrîde nedir munca gulu
Bir gün olur açılur yüzümüze bağlu kapu

2. Nedurur munca elemler yeme gam âhir kâr
İrişür bir yere sabr eyle ki kalmaz kaygu

3. Açılur hûrşîd-i ikbâl ü doğar mâh-ı murâd
Nây tek kılma nevâ çeng tek açma gîsû

4. Âbrûyum heme dem bâde-i esrâ dökmüş
Cigerim şemşîr-i sevdâ ile delmiş ebrû

5. Yanasın âteşe pervâne gibi âh itme
Olma bülbül gibi âşüfte vü kılma hây u hû

6. Derd-i ser istemesen gûşe-i virâne gerek
Menzilin kim nedi baş ağrısı bilmez bayku

7. Beyle kim gamze-i mestâne ki kıykaç oynar
Ne kalur sağ u selâmet ü ne felâket ü sayru

8. İ'tibâr-ı 'âleme bir mûy misâl eyleme kim
Fikr kıl taht-ı Süleymânı ne bu kaldı ne o

9. Tâlib-i cilve-i dîdâr gerekdir hayrân
Erinî erinî diyerek söyleye yâ Hû yâ Hû

10. Dil-i sevdâ-zede bir serv-i dil-ârâda makãm
Eylemiş kim ne yeter bin sene uçsa yâ Hû

11. Lâle-ruhsârdan ey dil haber al 'âlemde
Var mıdır düzde ben gibi Karadağlu

12. Tab' meydâna çıkup Rûhî-i Bağdâd gibi
Söylenür dillere düşmüş kim o Karabağlu

13. Hîç bir ben gibi gördün mü cünûn-ı sevdâ
Söyle Allâhı sever Mîr Nigârî doğru

564.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Bî-tâb oluram lem'a-i dîdârına karşu
Hayrân oluram dîde-i humârına karşu

2. Göz pertev-i ruhsârına tâb eylemez ammâ
Ol hâl ile ister dura dîdârına karşu

3. Ol dîde-i dîdâr-perestem meze çalmaz
Ger 'ömr-i ebed olsa da ruhsârına karşu

4. Ser-mest-i mey-i tâk degül ‘aynımız ammâ
Bilmez özin ol çeşm-i şarab-hârına karşu

5. Efkâr-ıla âşüftelik eylerse de gönlüm
Cem‘iyyetim artar tel-i tarrârına karşu

6. Cem‘ olsa eger bir yere ‘âlem yine ‘âlem
Âşüfte olur gamze-i hun-hârına karşu

7. Söyleşmege kãdir mi olur tûti-yi dil-bâz
Bir lahza leb-i la‘l-i şeker-bârına karşu

8. Ey tab‘ ne nazm-ı Derî ne Türkîde bir kes
Leb depredemez şi‘r-i şeker-bârına karşu

9. Ey Mîr Nigârî yine bir hâle yetişdim
Ser-mest görürken seni dildârına karşu

565.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Kılma bizi yâ Râb dil-âgâhımdan ayru
İtme saf-ı ashâb-ı Hudâ-hâhımdan ayru

2. Şeh-râh-ı mahabbetden ırag eyleme her dem
Seyr itmeyelim bir kadem ol râhdan ayru

3. Kılma beni rüsvâ der-i agyâra düşürme
İtme ben muhtâcı[nı] keremgâh[ın]dan ayru

4. Hûblâra nazar eylemezem çünki gözümde
Sensin ki bakar mihre olur mâhımdan ayru

5. **El-minnetü lillâh** ki merdân-ı Hudâyız
Zîrâ degülüz bir nefes Allâhdan ayru

6. Na‘lîn-i dil-ârâsı ki tâ tâc-ı serimdir
Bir dem degülüm hıdmet-i ol şâhdan ayru

7. Nâle-i mihir içreyem ey Mîr Nigârî
‘Aynım degül ol mâh nazar-gâhımdan ayru

566.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Dök kanımı ol hind-i ciger-hârına karşu
Ya‘ni nigeh-i çeşm-i sitemkârına karşu

2. Ref‘ eyle nikãbâtı ki ‘uşşâk-ı talebkâr
Kurbânın ola ka‘be-i dîdârına karşu

3. Bir bakmak ile söylemedin mi alur cân
Ey büt ne ‘aceb durmadın ikrârına karşu

4. Sürme beni dil-hasteni der-kâr-ı nazardan
Sıhhat buluram dîde-i bîmârına karşu

5. Al perdeni ey kıble-i müştâk seher-gâh
Gün eyleye secde meh-i ruhsârına karşu

6. Ne gördüm izin ne gözime degdi gubârın
Durdum ne kadar ki reh-i reftârına karşu

7. Erbâb-ı sühan ‘arsa-i eş‘âra cân atmaz
Ey Mîr Nigârî tab‘-ı kerrârına karşu

567.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sâkî devr eyle dem-â-dem eyu devrândır bu
Câmı lutf eyle pey-â-pey güzel ihsândır bu

2. Dil-i ihlâs-keşe bâdeyi ihsân eyle
Tasdîk it mü'min-i hâlisdi müselmândır bu

3. Cem‘ olur hüsnün içün kûyuna erbâb-ı dilân
Ne güzel yer ne güzel ders ü debistândır bu

4. Zülüfdür mi ‘acabâ ol ki hevâda oynar
Mürg-i pür-âb mı yâ per mi açup cândır bu

5. Yâd-ı ruhsârın-ıla yandı yakıldı gönlüm
Cânıma düşdi yine âh ne sûzândır bu

6. Görmedim mâh-ruhın âh dükendi ‘ömrüm
Yok mudur âhiri eyvâh ne hicrândır bu

7. Ne kadar Mîr Nigârîye cefâlar idesin
Yine terk eylemez ‘aşkın nice insândır bu

568.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey sâkî cem‘ olmuş der-i meyhânene gamlu
Lutf eyle dem-â-dem yeridir kâse-i memlû

2. Müştâk-ı cemâlindi meger ey büt-i zîbâ
Her dem görünür ‘aynıma cânım gözi nemlü

3. Agyâra nazar eylemez âşûbe-i çeşmin
Âşüftelerin sînesi dağlu gözi bağlu

4. Yâd eylemedin ‘âşık-ı zârın n’edi bâ‘is
Bir sormadın ahvâlini ey dilber-i dil-cû

5. Feryâd ile ağardı başın dimedin bir
Âhın ne içün söyle görem ey dil-i dağlu

6. Yokdur hevesim bâde-i tab‘ım dükenübdür
İmdâd eyle ey pîr-i harâbât-ı kerem-hû

7. Bir dem nazar ey Sa‘dî-i sultân-ı belâgat
Bir dem meded ey Hâfız-ı hoş-tab‘ u şeker-gû

8. Eş‘ar-ıla destimde olur mülk firâvân
Beyle yana açmış ki ‘ilim tâli‘-i nîkû

9. Ferhâd salup nevbetin ey Mîr Nigârî
İmdi benem âşüfte-i şîrîn Karabağlu

569.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Kurbânam nâvekine ‘ayn-ı inâyetdir bu
Öldürür ‘âşıkı bî-zahm kerâmetdir bu

2. Tâk-ı ebrûların erbâb-ı dili tâk eyler
Çekemez kimse kemânın ne ‘alâmetdir bu

3. Ayağ al ey kad-i bâlâ bu ne heyhâ heyhâ
Kûy-ı ‘uşşâka yüri gör ne kıyâmetdir bu

4. Harem-i dâire-i kûyuna cânım kurbân
Ne ‘aceb menzil-i dil-keş ü ne vilâyetdir bu

5. Safha-i rûyunı gördüm didim Allâh Allâh
Ne güzel mushaf-ı zîbâ vü ne hûb âyetdir bu

6. Vahşiyetim artar eger vakt ki sâyen görünür
Şaşmışam kim ne mehâbet ne karâbetdir bu

7. Hâzır ol turre-i tarrârına girdin ey dil
Eyler evhâm hücûm gûşe-i vahdetdir bu

8. Tutma sahrâ etegin söyleme Leylâ Leylâ
Kays tek girme bu sevdâya melâmetdir bu

9. Vâ‘izâ söyleme bî-câ dime takvâ takvâ
Mezheb-i ‘aşkda yok din melâmetdir bu

10. Harf-i şek medrese-i mihrde sığışmaz hergiz
Mekteb-i kãl degül cây-ı hakîkatdir bu

11. Teslîm-i rûhdur ol kadem-i ‘aşk belî
Sanma ey Mîr Nigârî ki zarâfetdir bu

570.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Dâr-ı firkat çekenin gözleri olur ağlu
Nân-ı gamdır yedigi içdigi şerbet ağlu

2. Var cem‘iyyetiniz ey dil-i rüsvâ ne güzel
Sen Karabağlusun bülbül-i şeydâ bağlu

3. İrdi nevrûz bahâr oldı ki bağlar açılur
Coşub ashâb-ı safâ çaylar olupdur çağlu

4. Pençe-i ‘aşka giriftâr olubam âh nidem
Çâre ne cânımı çalmış öyle bir kaynağlu

5. ‘Ârızın zülfün-ile hûbter ü a‘lâ görünür
Hûb ‘alâ görünür bâğ-ı dil-ârâ zağlu

6. Leb-i la‘line berâber dimek olmaz zîrâ
Hâzin-i gaybdır ol gonçenin ağzı bağlu

7. Lâle ger ‘ârızına olsa mu‘ârız ne ‘aceb
Söyler elbette ‘abes her kim olursa dağlu

8. Kaşına hûb yaraşur kâr velâkin degmez
Elimiz el mi deger şemşîr olursa zağlu

9. Dâgım ey Mîr Nigârî gör nûr sanma ‘aceb
Ki dil-i ‘âşık-ı şeydâ olur elbet dağlu

571.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ne hâsıl bî-bekã ‘âlemden ey dil çekmegil gaygu
Tutup dâmân-ı ‘uzlet ehl-i ‘âlemden otur ayru

2. Görüp zîbâ cemâlin fitne-i dünyâya aldanma
Tegãfül itme mihmân öldüren bir mîz-bândır bu

3. Ser-i kûyunda dildârın esîrim ol zamandan kim
Kemend-i gerdenimdir turra-i tarrâr-ı ‘anber-bû

4. Meger fermân kılmış gamze-i hun-hâr kim böyle
Çeküp şemşîr ü hançer katlime dü çeşm ü çâr ebrû

5. Giriftâr-i gazâl-i nâzenîn süzgün nigâham kim
Yerimdir kûh u sahrâ hemdemim hamâmedür âhû

6. Dilimde âteş-i firkat yanar cânım çeker hasret
Makãmım gûşe-i vahdet sözümdür dem-be-dem Hû Hû

7. Giçüp peykân-ı hasret sînesinden câna yetmiş kim
Yetür Mîr Nigârî dil-fikârın imdi bir pehlû

Rubâî

572.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Âh yandırdı bizi berk-ı günâh ey sâkî
Bes nice kılmayalım sûz-ıla âh ey sâkî

2. Böyle cürm ile bizi kimse tesâhüb itmez
Eyleye çâre meger ‘afv-ı İlâh ey sâkî

Rubâî

573.

Fe'îlâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Aldı etrâfımızı bahr-i günâh ey sâkî
Kıldı her yerde bizi rûy-ı siyâh ey sâkî

2. Her ne esbâba yapışdıksa bize virmedi yüz
Lutfdan özge bize yokdı penâh ey sâkî

HARFÜ'l-HÂ

574.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Dûstân-ı Ahmedi sevmek itâ'atdir bize
Düşmen-i âl-i 'abâya ta'n tâ'atdir bize

2. İftihâr itmez miyem her dem ki âle nisbetem
Var nâz itmez miyem nisbet siyâdetdir bize

3. Bâ'is-i serverligim üftâdelikdir dem-be-dem
Pây-mâl olmak reh-i sevdâda 'izzetdir bize

4. Kârımız âgâhlıkdır her nefes dildârdan
Gâfil olmak bir nefes bî-had nedâmetdir bize

5. Çıkmayız aslâ çıkar kim ravza-i rıdvândan
Gülhan-i kûy-ı nigârım bâğ-ı cennetdir bize

6. Dâg-ı sîne âh-ı dil eşk-i firâvân dem-be-dem
Hûb 'alâmet hûb 'âdet hûb kerâmetdir bize

7. Men' müşkildir ki ey Seyyid Nigârî subh u şâm
Bâde-i sevdâya cân virmeklik 'âdetdir bize

575.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Ey dil nazarın 'ârız-ı dilberden ayırma
Feyz-geh-i hûrşîd-i münevverden ayırma

2. Evhâm ile uğraşma düşüp gãrlar içre
Efkâr-ı şirînin perî-peykerden ayırma

3. Âşüfte-i sahrâ-yı hatâ eyleme yâ Rab
Şehrâh-ı mahabbet reh-i ekberden ayırma

4. Artur heme dem zevkimi kıl şevkimi efzûn
İhlâsımı hâk-ı pey-i rehberden ayırma

5. Leb-teşne-i sahrâ-yı cezâ itme İlâhî
Kesme ümîdim sâkî-i Kevserden ayırma

6. ‘Uşşâk-ı Muhammed ile kıl haşrimi yâ Rab
Üzme elimi Âl-i peyemberden ayırma

7. Evsâf-ı leb-i la‘lini tekrâr eyle tekrâr
Ey Mîr Nigârî dilin ezberden ayırma

576.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. ‘Uşşâk yeter matlaba lâ-matlab olursa
‘Âlem cem‘ olur başına mey-meşreb olursa

2. Peymâneyi kırdı dögünün vâ‘iz-ı hâma
Şâyeste-i işkencidi yed mürekkeb olursa

3. Yandırmağa bezm ehlini sûzda gerek âteş
Bî-şübhe ki te’sîr eylemez bî-teb olursa

4. Nâmûs ider ashâb-ı safâ koymaz ayağın
Ol sôfî-i bî-bâde eger merkeb olursa

5. Zâhid çeker el çekdiği meccâne emekden
Peymâne-i leb-rîz-ile leb ber leb olursa

6. Dîndârına mey-hâr gerek bezm-i semâ‘a
Kayd eylemezem gerçi ki lâ mezheb olursa

7. Yeksân dimezem Leyle-i kadre ne münâsib
Gîsû ile hem-demligim ezber-i şeb olursa

8. Bir katrece gelmez göze deryâ-yı günâhım
Er lutf-ı keremkâr-ı Şeh-i Yesrib olursa

9. Bî-şübhe yeter matlaba ey Mîr Nigârî
Ger fikr-i gönül şâm u seher yâ Rab olursa

10. Kayd eylemez kılsa ‘adâvet kamu ‘âlem
İmdâdım egerinle zîn-i Merhab olursa

577.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Yâ Rab beni gîsûy-ı mu‘attardan ayırma
Sevdâ-yı firâvân tili serden ayırma

2. Üzme elimi kılmagil âşüfte-i kâkül
Ol mecma‘a-i zülf-i mu‘anberden ayırma

3. Her lahza temâşâ kılam ol serv-i hırâma
Bir lahza Hudâ kãmet-i ‘ar‘ardan ayırma

4. Hicrân içre telh-i mezâk itme İlâhî
Güftâr-ı şirîn-lebleri şekkerden ayırma

5. Meyhâne bucağında mukîm eyle müdâmı
Mestâneler içre leb-i sâgardan ayırma

6. Keyfiyyetim efzûn eyle tâ rûz-ı kıyâmet
‘Işret-gehimi bâde-i ahmerden ayırma

7. Ger var ise ‘aklın senin ey Mîr Nigârî
Ruhsârını hâk-i pey-i dilberden ayırma

578.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Cân tek ey dil ‘aşkı hıfz it kim emânetdir bize
Cânib-i Mevlâdan ol bir başka ni‘metdir bize

2. Vâ‘izâ inkâra düşdün ‘aşkı bed-kâr eyledin
Kim mey-i tenzîhdir sâde sa‘âdetdir bize

3. Sûfiyâ ağzın döner ta‘n itme zîrâ bî-hisâb
Cürm ile fikr it kabûl bir kerâmetdir bize

4. Mihnet-i dildârdan her dem olur hâsıl sürûr
Eylesün her ne diler ‘ayn-ı ‘inâyetdir bize

5. Olsa da sehven eger dilber bizi yâd eylesün
Olsa da şetmen eger zikrden şerâfetdir bize

6. Kârger olmaz dilâ nâmûs u nâm ‘âr eylemek
Âyin-i ‘uşşâkda yok bu kabâhatdir bize

7. Sanma ey Seyyid Nigârî bî-cemâ‘at kim imâm
Câm-ı Cemdir âlet-i sahbâ cemâ‘atdir bize

579.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Kur'ân-ı mahabbetden aldım göze bir âye
Gün virmedi ol âye ne hûrşîde ne âye

2. Meccâne degül munca feryâd kılur sûzân
Zîrâ dil-i sûzânım bir âteş urup nâye

3. Sevmez beni dildârım sanman ki budur vechi
Nâmûs ider ol kim bakmaz beni rüsvâye

4. Mahşerde harâretden ‘uşşâk ne gam eyler
Bulmuş sanemâ zîrâ hâk-i kademin sâye

5. Ey dilber-i bî-hemtâ v’ey la‘l-i revân-efşâ
Hâk-i kademin feyzi cân virdi Mesîhâya

6. Ol zülf-i girih-gîri ister ki kıla âhir
Girmiş dil-i mecnûnum bî-gâye bu sevdâya

7. Ey Mîr Nigârî bu hûy hâyımı bîhûde
Sanma beni kim Leylî salmış hûy hâye

580.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Aldım ele bir hâme terkîm ideyim nâme
‘Arz itmek içün hâlim dildâre güzel nâme

2. Cânım tutuşup ol dem âh eyledi kim bir dem
Od düşdi kâğız yandı kül oldı bütün hâme

3. Ey peyk-i sabâ imdi teslîm eyledim cânım
Dildâr-ı şirîn-kâra iş kalmadı bî-fâme

4. Ahvâl-i dil-i zârım meyhâne bucağında
Ger bulsa idim bir yer ‘arz eyler idim câme

5. Peymâne mînâ der cûş erbâb-ı taleb hâzır
Bâ‘is nedir ey sâkî te’hîr nedir şâma

6. Ne mâl ü menâlim var ne sabr u karârım var
Rahm eylegil ey sâkî göz dikmezem ikrâma

7. Şehbâz-ı hayâlimden yok bende eser zülfün
Teftîş eyle ey cânım düşmüş meger ol dâme

8. Etvârıma ey sôfî ta‘n itme kazâdandır
Ger var ise bir şübhen bak hâne-i aklâma

9. Şemşîr tamâm itdi Pervîz-i bed-efkârı
Zulm eyledi kim nâ-hak Ferhâd-ı şirînkâma

10. Te’hîrde âfet var ey Mîr Nigârî sen
Vaktinde tamâm eyle koyma işin ahşama

11. İhlâs ile al câmı çek bâde-i gül-fâmı
Tâ kim bulasın kâmı dalma ‘abes evhâma

581.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. ‘Aşk âteşine yandım yok mı ana bir çâre
Ey sâkî-i şirîn-leb bir çâre ana ara

2. Ma‘zûr tutun zîrâ feryâdımadır bâ‘is
Bu kim tutuşup varım cânım düşüp odlara

3. Pendin bana kâr itmez ey ehl-i selâmet kim
Mümkin mi tahammül gör varım tutuşup nâra

4. Ey sâkî-i mey-efşân mey-hârların içre
Gördün mü hele söyle ben tek güni bir kara

5. ‘Arz eyleme ey vâ‘iz Firdevsi bana zîrâ
Dâra ne bakar göz kim tikmiş ola diyâra

6. Ey dil sana bir çâre eyler yüri bir söyle
Bu dâg-ı ciger-sûzun ol lebleri gülnâra

7. Yar sîne-i sûzânın ‘arşa yetür efgãnın
Göster sana rahm eyler yaralarını yâra

8. Agyâra inanma hîç kãsıdlara aldanma
Derd-i dilini kendin söyle kamu dildâra

9. Ey Mîr Nigârî git dergâhına dildârın
Gör derdine bir çâre söyle ana yalvara

582.

1. Hûrşîd-i hüveydâ tek uydum yine bir âya
Seyr eyle gözüm imdi ol ay-ı hüveydâya

2. Revnak bula bâzârım teşrîf ile bir yârım
Cân nakdi nisârımdır sanma beni bî-mâye

3. At perdeni bî-minnet dîdârına kıl da‘vet
Çekdirme bana hasret salma beni hûy hâya

4. Gör ‘âşık-ı şeydânı mecnûn-ı hüveydânı
Tâb itmedi sevdâya düşdi kûh u sahrâya

5. Çün şems-i hüveydâdır mihrin sanemâ ammâ
Takrîr idemez kimse seyr it bu mu‘ammâya

6. Mu‘cize-i ihyâyı keyfiyyet-i bî-tâbı
Cür‘a-i lebin ey cân bahş eyledi ‘Îsâya

7. Göz virmedi a‘dâya ol vakt ki bir mevce
İ‘câz-ı tilin ‘aksi düşdi yed-i beyzâya

8. Gördüm tel-i zünnârı terk eyledim inkârı
İkrâr eyledim yâri virdim dili tersâya

9. Ol Mîr Nigârîyi görmez gözüm ey yârân
Olmuş meger ol Mecnûn gitmiş kûy-ı Leylâya

583.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Açmaz ruhın ol zülfin atmaz niçün etrâfa
Hicrân odına yandım gelmez niçün insâfa

2. Kelme-i vefâ virmiş zevk ‘âşık-ı dîdâra
Güftâr-ıla aldanmış uymuş kuru bir lâfa

3. Hicrân-ı ruhın ey gül ‘uşşâka cehennemdir
Bes nice diyem âyâ benzer bunı a‘râfa

4. İmdi degül ey Leylâ ser-geşteligim ammâ
Çekdi beni bu sevdâ silsile-i nûn kâfa

5. İkrâm-ı nigâhındır kâm-ı dil-i peymâya
Bir nîm nazar eyle gark eylegil eltâfa

6. Zûr u zer ile sevdâ gelmez ele bu zîrâ
Bahşiş-i İlâhîdir ‘uşşâk-ı sîne-sâfa

7. Terk eyle ‘abes ‘ârı çek kâse-i ser-şârı
Seyr it ruh-ı dildârı bak şîşe-i şeffâfa

8. Ey Mîr Nigârî ben meyhânelere cânım
Vakf eylemişem imdi yaz defter-i evkãfa

9. Eş‘âr-ı terin ey dil yaz levha-i sîmîne
Kıl zîb-i tılâ tuhfe it Hâfız-ı zer-bâfa

584.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey ‘ârız-ı gülgûn beni heyhâya düşürme
Şeydâ kılup Allâhı sever vâye düşürme

2. Zülfün bana râm olmadığın sende bilürsin
Bîhûde yere gönlümü sevdâya düşürme

3. Agyâr ile uğraşma beni kılma âvâre
Bâd-ı seheri zülf-i semen-sâya düşürme

4. Şehdâb-ı lebinle dil-i sûzânımı kandır
Sûzâne-i firkatle temennâya düşürme

5. Rûşen eyle dîdâr-ıla çeşm-i nigerânım
Keşf eyle ruhın hâcetimi âya düşürme

6. Sâyende bana lutf eyle bir yer sana kurban
Sekbânın olam gayr-ıla hemsâye düşürme

7. Ey bâr-ı Hudâ kılma ki ahvâl-i perîşân
Âh vâya salup kârımı ednâye düşürme

8. Merdûd-ı Hudâ kılma derinden güzerânam
Dergâh-ı gedâ bârgeh-i şâha düşürme

585.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Leb beste olur 'âşık vaktî ki humâr olsa
Tûtî gibi şîrînter söyler mey-hâr olsa

2. Deryâ-yı belâ neyler 'uşşâk-ı şirîn-kâra
Bakmaz yine zevk eyler ger kim yeri nâr olsa

3. Zindân-ı safâdır mı ol çâh-i zenehdânın
Kim düşse karâr eyler ger kim yeri dâr olsa

4. Firkat nice âteşdir 'uşşâk-ı taleb-kâra
Bir lahza karâr itmez câyı gülizâr olsa

5. Agyâr-ıla bir yârı görmek katı müşkildir
'Âşıklara 'ayb olmaz ger terk-i diyâr olsa

6. 'Âriflerin ey zâhid kirdârı tamâm olmaz
Bulsa ebedî 'ömri efkâr-ı nigâr olsa

7. Her dem lezetim artar ey Mîr Nigârî ger
Her şâm u seher fikrim zikrim kamu yâr olsa

586.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Kurmuş yine gül tahtını gülzârlar içre
Şehnâme okur bülbülân ezhârlar içre

2. Zincîr-i cünûnum yine ses virdi hayâlât
Almış bütün etrâfımı efkârlar içre

3. Tâ kim heves-i gevher-i efkâr ile oynar
Tab'ım tolaşur kulzüm-i eş'ârlar içre

4. Ey tab'-ı şirîn-şi'r bu efkâr-ı güher-bâr
Müstagrak-ı dür lü'lü-i şehvârlar içre

5. Mecnûn-ı zamân ‘âşık-ı şeydâ-yı cihânam
Mezkûr-ı zebânam kamu aktârlar içre

6. Kânûn ile ey mutrib-i gül-fâm yürüt câm
Sal velvele âheng ile mey-hârlar içre

7. Algil ele peymâneyi toldur yüri çâbük
Ey sâkî yetür muhrik-i nâ-çârlar içre

8. Al câm ile kıl hûrşîd-i idrâkimi zâil
Ser-mest okuyam bu sözi hüşyârlar içre

9. Yok mı ‘acaba ehl-i melâmet bu şehirde
Zencîr-i cünûnum çeke bâzârlar içre

10. Keşf eyle cemâlin görem Allâhı seversen
Kılma beni şermende bu agyârlar içre

11. Görgeç didim elbette ki bî-kilk çekilmiş
Tugrâ-yı kaşın nakş-ı kalemkârlar içre

12. Mey-hâra nazar eyle ki agyâr-ı bed-efkâr
Görsün keremin bezm-i günehkârlar içre

13. Şûrîdeligin dün gice vasf eyledi mutrib
Atdı bugün ol şûrişi sehhârlar içre

14. Bîgâne degül kılma perâkende perîşân
Gönlüm kuşudur turra-i tarrârlar içre

15. Teslîm eyledim cânımı ey büt sana kurbân
Şöhret eyledim ben de fedâkârlar içre

16. Yokdur aradım Mîr Nigârî bu şehirde
Kalmış meger ol kûy-ı giriftârlar içre

587.

1. Hayrânıyam bir bakma cânâne gerek böyle
Mestânıyam peymâ peymâne gerek böyle

2. Efsânemi ey yârdan söylerdi kasas-hânân
Ben hâb-ı fenâda idim efsâne gerek böyle

3. Sînemde âhir sahbâ sahbâ-yı ferah-efzâ
Beyt-i dil memnûndur meyhâne gerek böyle

4. Sanur beni bîgâne ruhsârın ider pinhân
İncimeye bir yer yok bîgâne gerek böyle

5. Geh ağlaram ey gül-ter gâhî gülerem ser-mest
Geh devr iderem geh raks dîvâne gerek böyle

6. Nâ-dîde-i ruhın sevdâ sînemdedir ehl-i peydâ
Nâ-kâşte ürperdi hub dâne gerek böyle

7. Ey Mîr Nigârî dil şem‘ine sînemde
Öz âteşine sûzân pervâne gerek böyle

588.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Varmazam gayrı yere girmezem agyâr içine
Tâ düşüp tâir-i dil turra-i tarrâr içine

2. Ol kadar nefret[i] bîgâneden eyler gönlüm
İstemez bir nefes ol kim düşe agyâr içine

3. Bana ta‘n eyleyenin ben gibi cânı yansun
Dâg-ı hicrân ile bilsün düşübem nâr içine

4. Nîm-nigehle sanemâ ‘aklı perîşân itdin
Saldı bu fitneligin velvele bâzâr içine

5. Kırdı esnâmı şikest eyledi bâzârların
İrdi âvâze-i hüsnün ki harîdâr içine

6. Kãmetin şevki hevâ-yı leb-i la‘lin ne ‘aceb
Salmış ey serv-i çınârın gülün odlar içine

7. Söylemez lâleden almaz dile gülnâr sözin
Tâ düşüp la‘l-i lebin sohbeti mey-hâr içine

8. Mübtelâ dîde-i bîmârına olsun ben tek
Düşsün agyârların âteş-i âzâr içine

9. Hasret-i la‘lin ile cânıma dâglar çekilüp
Aç cigergâhımı ey yâr ki bak yar içine

10. Dem-be-dem kãfile-i hayl-harîdâr gelür
Güher-i vasf-ı lebin tâ düşüp eş‘âr içine

11. Fikr-i ‘âr eylemez ey yâr Nigârî hergiz
‘Âr kadrin ne bilür kim düşe bî-‘âr içine

12. Tab‘-ı ter dürr-i giranmâyeler efşân eyler
Tâ düşüp vasf-ı leb-i la‘l-i güher-bâr içine

589.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Deli gönlüm ne ‘aceb düşdi yine sahrâya
Mecnûn olmuş meger ol la‘li şirîn Leylâya

2. Al eyle al ruhın aldı revânım zülfün
Başıma saldı hevâ düşdi gönül sevdâya

3. Yûsuf-ı hüsnüni tâ gördi gözüm hûn-efşân
Yanaram şâm u seher nâr-ı dil-i Züleyhâya

4. Vâmık-âsâ deli dil eşk saçar kan ağlar
Mâil olmuş meger ol sen gibi bir ‘Azrâya

5. Lutf it ey bâd-ı sabâ menzil-i dildâra yetiş
Söyle Allâhı sever hâl-i dilim Selmâya

6. Rû-be-rû ‘ârız-ı dildâra temâşâda iken
Ey Nigârî ne ‘aceb düşdi gönül âh vâya

590.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Oynar ashâb-ı safâ bâde-i gülgûnum ile
Bâng-i âhengim ile nagme-i kânûnum ile

2. Âfetim ya‘nî ki bir Leyli-i devrânam kim
Kûh [u] sahrâ toludur şîfte-i Mecnûnum ile

3. Kâr u kirdâr-ı melâmet bana mahsûs mahsûs
Dâd-ı Mevlâm ile ikbâl-i hümâyûnum ile

4. Hâcetim yok şeker ü nukle kebâb istemezem
Sevmezem özge meze mey içerem hûnum ile

5. Ne ‘aceb giriftâram ü esîrem ‘âlem
Bâde-i elem ile vü hâlet-efzûnum ile

6. Kıldım ârâste meyhâneye virdüm revnak
Hum-ı ser-şârım ile kâse-i meşhûnum ile

7. N'ola ey Mîr Nigârî gelesen bir görsen
Ehl-i diller ne ider bâde-i gülgûnum ile

591.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Mushaf dögünmez ana gökçek âye [?]
Ki Nigârâ senin ol hüsnüne yokdur gãye

2. Ögrenür mushaf-ı ruhsâr gibi bülbül gülden
Ezber eyler giceler tâ seher âye âye

3. Benzedüp kaşını kim kavse görem oklansun
Ki n'eçün seyf-i İlâhî ohşatmış yaya

4. Çıkar eflâke tutar âhı Mesîha etegin
Cân viren sen tegi bî-rahm güzel tersâya

5. Genc-i sevdâ-yı leb-i la'l-i dür-efşânından
Müflis-i vaslın olur her kim ola bî-mâye

6. Mihr-i la'lin ne imiş âh-ı evel ba'de'l-fevt
Yâr u agyâr peşîmâne düşer âh vâya

7. Seni ol yâr Nigârî dile almaz ne 'aceb
Kim görüpdür ki gele sa've leb-i 'ankãya

592.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Salma gel dağlara bu 'âşıkı Ferhâd itme
Ser-i kûyunda yir it sâkin-i evtâd itme

2. Sürmegil tâlib-i dîdârı nazar-gâhından
Atmagil çöllere pâmâl-i belâ vü bâd itme

3. Şâd kıl gönlümi bî-perde hırâmân eyle
Teşrîf it haste-i dîdârını nâşâd itme

4. Bes degül mi bu kadar kim bana bî-dâd itdin
İtdigin bunca yeter bir dahi bî-dâd itme

5. Ey sanem söylesen er söyle habîbânından
Alma agyârı dile ecnebîni yâd itme

6. Gerçi pîrâne serem hâli perîşânam lîk
Hoşnûdam bendeligimden beni âzâd itme

7. Eylemegil yâr-ıla ey Mîr Nigârî ma‘mûr
Hâne-i hâtırı agyâr ile berbâd itme

593.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Seyr kılmış meger ol âhû-veşim sahrâya
Ki bugün bûy-ı ‘abîr gãliyedir bî-gãye

2. Sâye salmış meger ol serv gülistân içre
Hâr kılmış güli bülbülleri salmış vâye

3. Eyler ol bülbüle şeydâlık resmin takrîr
Dil viren beyle güzel mâh-ı ruh-ı hamrâya

4. Cân virür ehl-i semâ‘ nâle-i sûzânıma tâ
Bend bend rişte-i cânım dolanupdur nâye

5. Der-i meyhâneyi görgeç düşerim toprağa
Baş egmem ne sözüm var ayağa vü mînâya

6. El çek ey dil heves-i zülf-i girih-girînden
Âhiri yok heves itme bu uzun sevdâya

7. Sun dime yâre Nigârî bana kûyunda makãm
Zerre mümkin mi ola hûrşîd-ile hem-sâye

594

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Yâr ile agyârı görüp çekdim âh
Ol gül ile hârı görüp çekdim âh

2. Vâye salup zülf-le ruh-ı gönlümi
Genc ile şehmârı görüp çekdim âh

3. ‘Ârız-ı dildâre nazar eyledim
Gamze-i hun-hârı görüp çekdim âh

4. Kıssa-i Ferhâda girişdim şirîn
Sohbet-i kûhsârı görüp çekdim âh

5. İstedim esrârı hüveydâ idem
Maktel ü serdârı görüp çekdim âh

6. Ben didim **erinî** didi **len** mâh-ı men
Te'hîr-i dîdârı görüp çekdim âh

7. Yakdı beni Mîr Nigârî firâk
Nâr-ı şerer-bârı görüp çekdim âh

595.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Sahrâ-yı dile bir dem teşrîf eyle gel ey mâh
Meydân-ı dü 'âlemde yokdur beyle seyr-i nigâh

2. Bir var diyen yokdur kârhâne-i 'âlemde
Dil gibi nigârında sîne gibi zînet-gâh

3. Eyle sanurdum imdi dildâra kılup te'sîr
Ol vakt-i seher kim bir sûzân-ıla kıldım âh

4. Ser-menzil-i dildâra meyhâne mînâ hakkı
Yok 'aşk gibi rehber yok âh gibi hem-râh

5. Nâgeh görünüp dilber mestâne hurûş itdim
Hayretle terennüm-sâz Allâh didim Allâh

6. Zindân-ı zenahdânı kim görse heves eyler
Firdevs midir âyâ meyhâne midir ol câh

7. Ey sôfî taleb-kârız hem âyin-i mey-hârız
Sanma bizi ey bî-dîn gendin gibi ey gümrâh

8. Meyhânelerin kârı mahsûsdur 'uşşâka
Hoş rütbedir ol billâh hoş mertebidir va'llâh

9. Ey Mîr Nigârî ol meyhâne-i ma'nâda
Bî-fark gedâ zengîn dervîşle birdir şâh

596.

1. Li'llâhi der-kãil **ahsente** bu makãle
Mushaf dimek hatâdır ol safha-i cemâle

2. Virdi haber hûb-ı ter mushafa kıldım nazar
Yevme izin nâzırah geldi bu âye fâle

3. Meclisimizdir güzel görmeye gözden halel
Sohbetimiz bî-bedel âh virür ehl-i hâle

4. Tâ ki vire bir haber zülüfden ey dil meger
Yalvarırım subh u şâm bâd-ı sabâ şimâle

5. Turra-i tarrâr içün yasa düşüp yâsemen
Benefşe mâtem-zede sînesi dağlu lâle

6. Eylerim ey gül sadâ eyleme töhmet bana
‘Ayıb degül ‘andelîb eylese âh u nâle

7. Rüsvâlık ey Nigârî senden kemâle yetmiş
Görmesün ‘ayn–ı kemâl irişmesün zevâle

597.

1. Söyle benden ey sabâ âhû gözlü nigâre
Gezer ‘âşık-ı zârın senden ayru âvâre

2. Şâm u seher bî-karâr sûziş eyle zâr [u] zâr
Ağlamadan kalmayup dîde-i terde kare

3. Mushaf-ı dîvânımı eyleyenler el-varak
Cümle bilür bağrımı hicr-ile pâre pâre

4. Tîr-i gamın ey sanem sînemi geçmiş bu dem
Cânıma varmış bütün bağrımı yara yara

5. Fikr-i dehânın beni beyle komaz ‘âkıbet
Ya‘nî ki ol yok ider varımı vara vara

6. Sordum etıbbâ didi fenn-i tabâbetde yok
Vakti yetüp olmadan derdine özge çâre

7. Mîr Nigârî gam-ı firkati ‘arz eylegil
Sûziş eyle subh u şâm dergeh-i Kirdigâre

598.

1. Uğramasun ey sanem hüsnün ‘ayn-ı kemâle
Vech-i vecîhe tahsîn mâ şâallâh cemâle

2. Yâd kılupdur meger sayd-ı kihîn kim bugün
Şâhını dil[e] fer virüp şevk-ıla şâh-bâle

3. Dâr-ı fenâ içre dil vasl-ı hayâl itmegil
Gözet bezm-i bekãnı virme fikr-i muhâle

4. Esmese bâd-ı seher mihr-i gül itmez tulû‘
İrmese şâm-ı bedir mâh yitmez kemâle

5. Râh-ı zühd ü sôfılık dutma düşme ‘azâba
Terk-i ‘aşk rindlik itme vü girme vebâle

6. Sâkî getür bâdeni vir o kalb-i sâdeni
Rindî-i lâ übâlî ‘âşık-ı teşne-hâle

7. Nâ-halefdir nâ-halef Mîr Nigârî eger
Almaya hayret-zede sâkî vire piyâle

599.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Düşme ey dil dolaşup zülf-i zenahdân içre
Çıkmadı kaydıla kim düşdi bu zindân içre

2. Sensiz ey gonçe-i gül bülbül-i dil kan ağlar
Ün virür şâm u seher külbe-i ahzân içre

3. Bana kûyunda yir it vâkıf-ı esrâr eyle
Salmagil firkate koyma beni hicrân içre

4. Deste deste cem‘ olup sîne-i sûzâna okun
Dil-i pür-hûn çıkamaz kalıpdı peykân içre

5. ‘Andelîbân-ı çemen şevk-ıla evrâd eyler
Vasf-ı ruhsârını her lahza gülistân içre

6. Yiridir defterime şâh-ı devâvîn diseler
Cem‘dir vasf-ı lebin çünki bu dîvân içre

7. Terk-i var eyledin ammâ ki bir âh eylemedin
Âferîn Mîr Nigârî sana akrân içre

600.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Bakdım ruh-ı dildâra nazar itmedim aya
Olmaz göze bir beyle şirîn-ter güzel âya

2. Âyîne-i ruhsârı manzûr eyledim tâ
Bir lahza nazar eylemezem mihr-i semâya

3. Gam-hâneme ol mâh dem-â-dem nazar eyler
Kesmez nazar ey dil nazar it mihr ü vefâya

4. Vâ'iz ne bilür nükte[y]i zîrâ nazar eyle
Vâkıf mı olur hergele esrâr-ı hafâya

5. Gülbân-ı ser-i kûy-ı nigârım bize mihmân
Ey cân ayağ al gel bakalım zevk u safâya

6. Bir âfet-i cân şerbetine uğradı gönlüm
Bes anuniçün düşdi dögünmez bu belâya

7. Ey Mîr Nigârî ne gelür cânib-i Hakdan
Hoşdur bize teslîm olalım emr-i Hudâya

601.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Yâ Rab işimi hâkim-i tarrâra düşürme
Kârım ne ise müftî-i mekkâra düşürme

2. Bilmez iş mey-hârlığımdan hazer eyler
Çiyner ayağım vâ'iz-i sansâra düşürme

3. Külbân-tama' u cîfe-taleb mürtekibâne
Muhtâc eyleme kârımı gaddâra düşürme

4. Âlüfte-i efkâr-ı hayâl eyleme kârım
Rahm eyle bana nüsha-ı sehhâra düşürme

5. Bir lahzada doğrudan ayırma İlâhî
Kec-kâr eyleme kârımı kec-kâra düşürme

6. Hayrü'l-beşerin hakkına bir kârımı yâ Rab
Şerâr u bed-efkâr u garaz-dâra düşürme

7. Ey Mîr Nigârî reh-i sevdâda ‘inânın
Düzdân-ı tarîkat yed-i ‘ayyâra düşürme

602.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Cüst [ü] cû eylerem ol mâhı Karabağ içre
Mecnûnam kim araram Leylini toprağ içre

2. Gül yanup şevkın ile bülbülân efgãn eyler
Yakılup lâle şiyâkınla kalup dâğ içre

3. Sanma efsânedir ol savt u sadâ-yı bülbül
Mest-i evsâf-ı lebin takrîr ider bâğ içre

4. Çeşme-i eşk fırâkınla firâvân olmış
Oynuyor dîde-i ter nûn tek ırmağ içre

5. Oynadur ‘aşk-ı ruhun gönlümi çengâlinde
Küştedir imdi o bî-çâre bu kaynağ içre

6. Dil-i sahbâ-peresim terk-i mînâb itdi
Gördigim ‘aks-i ruhun şîşe-i bardağ içre

7. Mahz-ı dîdârın içün ravza-i rıdvân ister
Cânımız yohsa nedir kârımız uçmağ içre

8. Bâz-ı dil Mîr Nigârî ele gelmez hergiz
Böyle kim sayd içün ol oynuyor avlağ içre

603.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ey gönül şâm u seher fikr-i leb ü hâl eyle
Yâd-ı gîsû-yı siyeh şevk-ı ruh-ı al eyle

2. Ne ilen ey dil-i şûrîde olursa olsun
Mahremân-ı harem-i dilberi hoş-hâl eyle

3. Alma güftârı dile söyleme rengîn rengîn
Söylemek ister isen yâr-ıla bî-kãl eyle

4. Derd-i ser bezm-i habîbâne yaraşmazdı dil
Söyle dilber sözini yoksa dilin lâl eyle

5. Ey dil-i derd-zede Ka‘be-i kûyına bedel
Var ‘özrün bu sene cânını irsâl eyle

6. Bugün ol bâd-ı sabâ gãlibe efşân eyler
Gãlibâ yâr gelür ‘azm-i sitikbâl eyle

7. Ger felâh ister isen Mîr Nigârî nâmın
Sâkî-i meykedenin kaydına idhâl eyle

604.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Tîr-i hasretle yarıp bağrımı pür-hûn itme
Beni yandurma ‘izârın gibi gülgûn itme

2. Terledüp rûy-ı nigâh eyleme hayrân hayrân
Fitnelik eyleyüp ‘âşıkları meftûn itme

3. Ne devâdır sanemâ kanım içün şâm-ı hücûm
Çekme zahmet günîz-efşân ile şebhûn itme [?]

4. Gezüp agyâr-ıla ‘âşıklarına virme ‘azâb
Dostı mağmûn kılup düşmeni memnûn itme

5. Ne idersin eyle ‘âşıklara hoşdur ammâ
Lutf kıl mâtem-i hicrân-ıla mahzûn itme

6. Oynadup kaşı göze virme nigâh-ı şûriş
Fitnelik eyleyüp ‘âşıkları şaşhun itme

7. Bağlagil ‘âşıkı zencîrinde kiprik ile
Kûh-ı sahrâya salup sânî-i Mecnûn itme

8. Serv-i mevzûnum içün söyle Nigârî yoksa
Kaddi gûtâhlara tab‘ını mevzûn itme

605.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ey gönül uymagil ol turra-i tarrârlara
Bendelik itme Mesîhî gibi zünnârlara

2. Yıkar elbette yıkar âhiri berbâd eyler
Virsen er menzil-i şâhenşehi agyârlara

3. Çekelim bâde-i sahbâ dutalum câm etegin
Cân fedâ eyleyelim mest-i kadeh-hârlara

4. Söyle ey peyk-i sabâ hâl-i perîşânımızı
Ne diyor sultânımız bî-nevâ nâ-çârlara

5. ‘Acebâ var mı esrâra haberdâr diyin
Beyle kim çâre olur mı bu giriftârlara

6. N’içün üftâdelerin hâlini sormaz ne içün
İltifât eylemez ol haste-i dîdârlara

7. Nice âh eylemeyem Mîr Nigârî gönlüm
Mübtelâdır leb-i mül ‘ârız-ı gülnârlara

606.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Oynadur imdi felek tîr ü teber başımda
Hîç bir beyle oyun görmemişem yaşımda

2. Felek-i şu‘bede-bâz oynadı oynatdı oyun
Beyza-i âlini sındırdı benim başımda

3. Başıma geldi gözüm gördi ne kim var ey dil
Ya‘nî her ne yazılup rûz-ı ezel kaşımda

4. Ağladır âteş-i hicrân-ıla dildâr beni
Bilmem âyâ ki nedir nef‘i dür-i yaşımda

5. Bir hayâl eyle gönül farkı benimle âyâ
Yâ-ı nisbiyyeden özge nedir addaşımda

6. Ber-güzer eyle fedâkârlar içre nazar it
Vardır gör ne hüner bu dil-i kallâşımda

7. Ne ‘aceb Mîr Nigârî ki dürr-efşân eyler
Vehbîdir feyz-i kemâlât Benî Hâşımda

607.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Âferîn mertebe-i himmet-i âgâhlara
Eylemezler nazar ol saltanat-ı şâhlara

2. Ne güzel kârdır âyâ ki öpen câm etegin
Bakmaz ol rütbe-i serdârlara vü câhlara

3. Mâye-i âb-ı Hızır hâk-i derindir mahzâ
Lîk kısmet degül ol münkir-i bed-hâhlara

4. Münkir-i 'aşkdır ey yâr-ı Hudâyâ mededi

Merhamet eyleme Allâh bî-Allâhlara

5. Serv-i kaddin hevesi evc-i mu'allâdır lîk
Virmez ol mertebe el himmet-i kûtâhlara

6. Berk-ı dîdârına tâb eylemek olmaz ey mâh
Yıkmagil 'âşık evin çıkma nazar-gâhlara

7. Bu ne âşüftelik ey zülf-i perîşân olmuş
Gizleyüp 'ârızı saldın bizi bu âhlara

8. 'Itr-yâb oldı mı nefha-i vefâdan 'acebâ
Ol ki dil virdigi bu mihrsiz ol mâhlara

9. Öp surâhî ayağın gâh mînâb etegin
Yalvar ey 'âşık-ı muhtâc kerem-gâhlara

10. İstirâhat 'amel-i kã'ide-i 'aşk degül
Durma ey Mîr Nigârî nazar it râhlara

608.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Rind-i derd-keşim oynaram öz hâhişim ile
Elde peymâne kadeh mest-i ayağdaşım ile

2. Diseler yâr gelür çeşm-i şarâbdâr gelür
Oynaram elde surâhî giderem başım ile

3. Bir gören gönlümi hırmân ile mağmûm itme
Koymagil hicrîde mihnet-zede göz yaşım ile

4. Eylegil haşr bizi Ahmed-i Muhtâr sever
Zümre-i âl-i ‘abâ nesl-i Benî Hâşim ile

5. Âl-i hûn-ı şühedâ şâh-ı belâ hürmetine
Eyle hemdem beni Firdevsde addaşım ile

6. Bulmayız gerçi ki dildâr-ıla güftâra mecâl
Güft ü gû eyleriz ol gamze-y-le ben kâşım ile

7. Giceler tâ-be-seher mâh-ı dil-ârâ sözini
Söyleriz Mîr Nigârî dil-i kallâşım ile

609.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ser-hat-ı nakş u nigâriş kamu nakkâşlara
Virürem sâye-i mihrinde ne kim nâşlara

2. Sana mecnûn olubam il bana düşmen olmuş
Gel inanmazsan eger bak atılan daşlara

3. İtlerinle kıluram zevk u safâ kûyunda
Bes nice olmayalım beyle ayakdaşlara

4. Gözlerin cânım alupdur nigehin variyyetim
Dahi nem var vireyim ben bu kara kaşlara

5. Bir senin-çün sanemâ Ka‘be-i dergâhında
Cân vireyim kurbân olam cümle kara kaşlara

6. ‘Aşkdan hâsıl olur mertebe-i câh u cemâl
İrüşür lutf-ı Hudâ ben gibi kallâşlara

7. San‘at-ı nakşda ey dil ne revâ virmeyelim
Cân Nigârî gibi şâhenşeh-i nakkâşlara

610.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sormadı hâlimizi gelmedi bir yanımıza
İltifât eylemedi hâl-i perîşânımıza

2. Ne idik çâre nedir âh rızâdan gayrı
Çekdi tuğrâ-yı kader hicr-ile fermânımıza

3. Nice âh eylemeyem şâm u seher kim tutuşup
Cüz-be-cüz hâne-i dil-nâr dolaşup cânımıza

4. Bilse ger şâm u seher gir ziyâret eyle
Yandurur cân çeker âteş dil-i sûzânımıza

5. Âh kıl ey dil-i firkat-zede zîrâ bir gün
Meded-i yâr gelür gam yime efgãnımıza

6. N'ola bir ehl-i kerâmet kıla izhâr-ı hüner
'Arz-ı ahvâlimizi eyleye sultânımıza

7. Sâkî meyhâne mînâ görmesün âsîb-i zevâl
Degmesün 'ayn-ı kemâl neş'e-i devrânımıza

8. Bahtımız işledi bir yahşı yaman göz yetişüp
Vuslat el virdi ki ol degdi bu hicrânımıza

9. Müjde ey Mîr Nigârî görünür menzil-i yâr
Cân nisâr eyleyelim himmet-i sârbânımıza

611.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Âh kim sîneme dâğlar çekilüp dâğ üzre
Tâ düşüp kâkül-i çîn 'ârız-ı iblâğ üzre

2. Per-i pervâne-i cânsûzına şem'-i sûzân
Beyle nakş eylemiş ol dâğ gerek dâğ üzre

3. Dağılup her birisi tîr-keşimden bir ok
Ol ki sahrâya düşüp ol ki yatur dağ üzre

4. Gâh devrân-ıla geh raks ile oynar gönlüm
Vakt kim elde kadeh sâkî döner sağ üzre

5. N'ola reşk-âver-i ehl-i dil-i Bağdâd olsam
Beyle güller ki saçar tab'-ı Karabağ üzre

6. Ravza-i kûyuna ey reşk-i melek hâzır olup
Teklîf it bülbül-i dil per açup uşmağ üzre

7. Ey Nigârî ne 'aceb yâr bugün lutfa gelüp
Katl idüp 'âşıkını salıpdı toprağ üzre

612.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ger çeküp mey hidâyet gele bir yanımıza
Cân virür ehl-i garaz hulk-ı rindânımıza

2. Yanmadan özge nedir fâide-i ehl-i hased
Tîr-i töhmet ne ider âhı ‘irfânımıza

3. Çerh-i a‘lâ görünür dâne-i haşhaş gibi
Düşse ger dâire-i sâhat-ı meydânımıza

4. Ta‘n-ı erbâb-ı garazdan ne olur seg-beçenin
Ürmesinden ne zarar nâka-i kârvânımıza

5. Eseri vardır ey ehl-i hased âhımızın
Düşmegil cânımıza uğrama peykânımıza

6. Ne gerek tecribe zîrâ ki hüveydâdır bu
Kör olur gözleri her kim baka kem nânımıza

7. Gâh şemşîr ü geh tîr ü teber başımıza
Yağdırır çerh-i felek kasd kılup cânımıza

8. Meger efgãnımızın tîri eser itmedi kim
Gelmedi yâr bizim bakmadı efgãnımıza

9. Ey Nigârî ne kadar eşki firâvân itdin
Kâr-ger olmadı bu âteş tuğyânımıza

10. Nazar-ı lutf-ı Hudâ bahşiş-i Mevlâdır kim
‘Akl hayret-zededir nükte-i dîvânımıza

613.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yakdın îmânım evin sonra çıkardın kasra
Gönlim almak diledin ba‘de harâb-i Basra

2. Hasret-i la‘lin ile câna gelüpdür gönlüm
Göz tiküpdür sanemâ imdi ölümden nusra

3. Anladım kim dil-i mey-hâre[y]i meftûn eyler
Didiler kim yine bir fitne gelüpdür ‘usra

4. Hamdü lillâh ki var belde-i gönlümde büti
Büti kim sâyesidir ol ki düşüpdür Mısra

5. Veh ne hoş bahtsın ey Mîr Nigârî hûblar
Almış etrâf-ı çehârın seni salmış hasra

614.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. İbtidâ düşdim ayağa intihâ çıkdım başa
Rütbe-i Ferhâdı buldum tîşemi çaldım taşa

2. Kıl sadâkat-pîşe kim meyhâra vâcibdir hulûs
Kâr-ı bî-ihlâs bî-fâidedir gelmez işe

3. Zâyiʻ itme pendin ey vâʻiz gönül peymâneden
Çekmez el geçmez surâhîden bu iş gelmez başa

4. Çeşm-i humâr-ıla uğraşmak hatâdır n'eyleyem
Kârımız rûz-ı ezeldendir havâle ser-hôşa

5. Kûşe-i meyhânelerde zevk bulmuşlar meger
Ehl-i dil engûr-ı hoş-dil tek virüpdür baş başa

6. Yâre te'sîr eylemez âhım ki kılmaz merhamet
Çâre ne peykân-ı tîrim râst gelmişdir taşa

7. Öldüm ey Seyyid Nigârî oklanup sînem kim ol
Uğramış peykân-ı gamze kavs–âsâ bir kaşa

615.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Hûbluk tahtında şâhım egleşüpdür hoş dimâğ üzre
Bakar şehbâz-âsâ cilvelenmiş sol u sağ üzre

2. Perîşânlık ider bülbül gezer gülzârı kesmez dil
Arayup gül ruhun bulmaz salupdur gavgã bâğ üzre

3. Pey-â-pey dil ser-i zülfünde feryâd ü figãn eyler
Sanasın ses virür ferhâd-ı şeydâ Karadağ üzre

4. Dem-â-dem âh ider cânım degül bî-hûde efgãnım
Ki çekmiş sîneme sevdâ-yı hâlin dâğ dâğ üzre

5. N'ola etrâf-ı kûyun devr idersem mest-i bî-pervâ
Serâsîme döner pervâneler elbet çerâğ üzre

6. Tecellî-i cemâlin kande görse dil tavâf eyler
Döner âteş-perestler görse her yerde ocağ üzre

7. Meger perverde-i serv-kaddindir beyle kim bâlâ
Nigârî tağ-ı 'âlî tek düşüpdür Karabağ üzre

616

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Zer-efşân zülfün ey dilber gezer hicr-i hevâlarda
Esîr olmış meger tâvus-ı cân dest-i sabâlarda

2. Hisâb itmek diler mecnûn gönlim 'ukde-i zülfün
Ki kalmış derd-i bî-pâyân başa gelmez belâlarda

3. Dururlar seg-rakîbler âşinâlar kûyuna varsa
Niçün zahmet virür söyle işi ne bî-nevâlarda

4. Perîşân olmuş efkârım dağılmış mâye-i varım
Cânânımda cânım kalmış dilim de dil-rübâlarda

5. Ne hâsıl âh u efgãnından ey dil terk-i feryâd it
'Ademdir 'adl-i dâd itme diyâr-ı pâdişâlarda

6. Tutuşmuş nâr-ı hasret dâğ-ı firkatle yanar cânım
Alışmış külbe-i sînem nice âteş sobalarda

7. Müheyyâdır cefâlar cevrler hâsıldır ammâ kim
Vefâ ma'dûmdur u mihr bulunmaz meh-likãlarda

8. Diyâr-ı gamda ey yârân Nigârî haste-i hicrân
Unutmuş hâne-i zevkın gezer mihnet-serâlarda

617.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Perîşânım sabâ 'arz eyle hâlim yâra yalvara
Sakın agyârdan pinhân söyle dildâra yalvara

2. Sana cân virmek ister 'âşıkın Ferhâd-ı şeydâ tek
Nedir emrin niyâz eyle şirîn güftâra yalvara

3. Tamâmen derd-i sevdânı cünûn-ı zülf-i Leylânı
Düşüp toprağa ‘arz eyle til-i tarrârra yalvara

4. Bu ahvâl-i diger-gûnumdan Allâhı sever bir bir
Nice gördünse bir söyle leb-i gülnâra yalvara

5. Esîr-i der[d]-i hicrânım zebûnum derd-i firkatden
Di kim âzâd kılsun ol Kerem-kirdâra yalvara

6. Eger berbâd-ı hicrânım esîr-i kayd-ı hırmânım
Nazardan salmasun söyle gözi bî-mâra yalvara

7. Sabâ âşüfte söyler ey Nigârî derd-i hicrânı
Özün var söyle dildâra bütün yalvara yalvara

618.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Berâber eylemiş keyf-i lebin Mecnûn u Ferhâda
Gönül geh dâmen-i sahrâya düşmüş ü geh evtâda

2. Sana benzer imiş Şîrîn bana Ferhâdı söylerler
Bakanlar ey nigârım Nâme-i Şirîn ü Ferhâda

3. Cünûnımdır benim ey büt senin ân-ı ‘izârındır
Fuzûlî her ne yazmış nâme-i Mecnûn u Leylâda

4. Hayâl-i âl-i ruhsâr lebinle eyle rengîndir
Gönül ta‘n eyler imdi ey gözüm bâğ-ı gül-âbâda

5. Hayâl-i zülf-i merg,lun ile cem‘iyyetim vardır
Perîşân kılma varım virmegil cemi‘iyyetim bâda

6. Dökersin kanım ey büt kandan aldın söyle bir fetvâ
Ki eylersin bir iş kim câyiz olmaz dîn-i ‘Îsâda

7. Emân virmez göz açdırmaz gözün Allâha kalmış iş
Ki ol ‘ayyâr-ı kâmildir dil-i nezzâreler sâde

8. Şehinşâh-ı cihâna nâz ider cânım eger bir gün
Gelür berbâd hânem eyler ol âbâd şehzâde

9. Ruh-ı mâhım-la ta‘bîr eyledim ol subh-ı sâdıkda
Nigârî hoş degül mi gördigim hûrşîd rü’yâda

619.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Görüp ruhsârın ey büt **hamdü lillâh** geldim îmâna
Yakîn itdim hemîn bâ'is odur dîn-i müselmâna

2. Meger evsâf-ı ruhsârınladır gönlim ki kûyunda
Geçüp cândan okur şâm u seher na'tin habîbâne

3. Üzülmek kayd-ı zülfünden ne mümkin âh kim muhkem
Dil-i devvârı bend itmiş dolanmış merkez-i câna

4. Gözüm kanlar döker efgãn ider gönlüm yanar cânım
Ki degdikce sabâ zülfe dokundukca tele şâne

5. Felekler titreşür ağlar melekler Zühre dâd eyler
Egildikce kadim degdikce âhım 'arş-ı Rahmâna

6. N'ola hâl-i perîşânımdan ey peyk-i sabâ bir bir
Tutup dâmân-ı dildârı disen sûzâne sûzâne

7. Dolandım her yana her dem dolaşdım kûh-ı sahrânı
Nigârî görmedim sen tek cünûn deştinde dîvâne

620.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Gözünde var bir hâlet ki yok peymâne-i Cemde
Sürûr eyler dem-â-dem mâilin gülzâr-ı bî-gamda

2. Harâm olsun bana ol bâde-i çeşmin ki derdinle
Eger zevk [u] safâlar itmesem bî-gãye her demde

3. Felek der raks-ı mihrinle her dem ü Zühre der dem-sâz
Sana kimdir berâber ey habîbim âl-i Âdemde

4. Müşerref olmasaydı makdeminle şems şevketden
Eser kalmazdı hergiz ey 'azîzim 'arş-ı a'zamda

5. Bulupdur her biri bir pâyesinden yohsa kim sensiz
Şerâfet mi olurdı beyt-i a'zam âb-ı zemzemde

6. Giçüp **dünyâ ve mâ fîhâ**dan ey mâhım karâr itmiş
Dilim nahl-i hırâmânında cânım zülf-i der-hemde

7. Meger kim kâkülünden ey habîbim gül dimâğ olmuş
Saçar Seyyid Nigârî müşg ü ‘anber bâğ-ı ‘âlemde

621.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Ser-i kûyun güzel dârü'l-emândır yâ Resûlallâh
Medâr-ı mücrimân-ı ins ü cândır yâ Resûlallâh

2. Sadâ-yı **nefsî yâ nefsî** gelür etrâf-ı kûyundan
Meded kıl kim emân-ı müznibândır yâ Resûlallâh

3. Melâzü'l-müznibîn ümmîd-gâh-ı mücrimânsın kim
Civâr-ı şefkatinde ‘âsiyândır yâ Resûlallâh

4. Zünûb erbâbı manzûr-ı ‘uyûn-ı iltifâtın kim
Cerâyim iftihâr-ı mücrimândır yâ Resûlallâh

5. Kûyundan mürg-ı dil aslâ uçup uçmağa meyl itmez
Ki evvel ravza-i [dil] reşk-i cândır yâ Resûlallâh

6. Gözünden bir nümâ nergis ruhundan bir nümâyiş gül
Benefşe kâkülünden bir nişândır yâ Resûlallâh

7. Serâb-ı reh-güzârın çeşme-i hayvândan artukdur
Ki her bir zerresi sihr-i revândır yâ Resûlallâh

8. Enîs-i bârgâhın u mûnis-i gülbân-ı dergâhın
Zehî reşk-âver-i sultân u hândır yâ Resûlallâh

9. Turâb-ı rehgüzârın tûtiyâ-yı çeşmdir ammâ
Gubâr-ı makdemin sürme-i cândır yâ Resûlallâh

10. ‘Aceb mi **kãbe kavseyni ev ednâ** bil ki vahdetde
Disem câyiz sana ‘ayn-ı cânândır yâ Resûlallâh

11. N’ola şâyeste-i ihsânın olsa hüsn-i evsâfın
Nigârî Hassân-âsâ medh-hândır yâ Resûlallâh

622.

1. el-Hâmdü lillâh el-hamdü lillâh
Söyler vücûdum tamâmen Allâh

2. Görsem bir belâ zikrim hüveydâ
el-Hükmü lillâh el-hükmü lillâh

3. Derdimdir sevdâ söylerim **innâ**
Nerci‘u ilallâh neci‘u ilallâh

4. Söyler vücûdum aldıkca hayret
el-Emân Allâh el-emân Allâh

5. Güftâr-ı vâ‘iz-i meccân sözden
Estağfirullâh estağfirullâh

6. Kirdâr-ı sôfî bî-câ ‘amelden
Tevbeten lillâh tevbeten lillâh

7. Olmasın cânım olsam her dem
Fikrinle Allâh zikrinle Allâh

8. Almayam bir dem olmayam sensiz
Bir dem söyleyem her nefes Allâh

9. Hoş gördi kãlim Seyyid Nigârî
Söyledi hâtif sad **lev haşe'llâh**

623.

1. Hem-demim her dem dil-dâr-ı dil-hâh
Dil-hâhım hâzır el-hamdü lillâh

2. Buldum dil-hâhım ya‘nî Allâhım
eş-Şükrü lillâh eş-şükrü lillâh

3. Himmetim yâver ülfetim rehber
Dilberim ezber gönlümdür âgâh

4. Bilmez sevdâ çekmez sahbânı
Vâ‘iz-i bî-râh sôfî-i gümrâh

5. Her ne istersem isterem Hakdan
Zîrâ ki Hakdır mahz-ı keremgâh

6. Almazam bir dem Haksız bir nefes
Alsam bir nefes eylerem bin âh

7. Bilmezem ayı vü şems-i bî-tâyı
Fikrim zikrim Hak u şâm [u] seher-gâh

8. Çekdim piyâle vü gark oldum hâle
İrdim kemâle sözlerim Allâh

9. Seyyid Nigârî terk eyle kârı
Fikr eyle yârı her gâh u bî-gâh

10. Söylemen bes söyledügün kim
Tab‘-ı Fuzûlüm söyler mi kûtâh

624.

1. el-Hamdü lillâh fikrimdir Allâh
Fikrimdir Allâh el-hamdü lillâh

2. Gönlümde va’llâh dildâr-ı dil-hâh
Dildâr-ı dil-hâh gönlümde vallâh

3. Zikrimdir Allâh her bir mahalde
Her bir mahalde zikrimdir Allâh

4. Tevbeten lillâh ‘ucb ü riyâdan
‘Ucb ü riyâdan tevbeten lillâh

5. Estağfirullâh bî-râhlıkdan
Bî-râhlıkdan estağfirullâh

6. Geçmezem billâh bezm-i semâ‘dan
Bezm-i semâ‘dan geçmezem billâh

7. Virdimdir Allâh Seyyid Nigârî
Seyyid Nigârî virdimdir Allâh

625.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Yandı felek vakt ki bir subh-gâh
Yandı cânım çekdi cigerden bir âh

2. Âteş-i hicrân ile yanmış gönül
Tâb-ı firâkınladır ender tebâh

3. Bî-haberiz perde-i peykârdan
Âteş-i ülfetle yanup iştibâh

4. Nakş u nigâr ile durur kârımız
Hen ne kadar var bu ne kâr-gâh

5. Katre-i bârân indürür bahrde
‘Afv-ı keremkârda bî-had günâh

6. Ahmed-i Muhtâra bağışla beni
Eyleme şermende amân yâ İlâh

7. Mîr Nigârîye kerem eyle kim
‘Âsî kulundur senin ey Pâdişâh

626.

1. Vâ‘iz uğraram uğraram meyhâneye meyhâneye
Söylerem seni söylerem peymâneye peymâneye

2. Söylemen bana söylemen zîrâ bilirsiz bilirsiz
Kalem yohdur kalem yohdur dîvâneye dîvâneye

3. Gönlüm mecnûndur mecnûn ey nâzenîn ey nâzenîn
Düşürüp çeşmin düşürüp vîrâneye vîrâneye

4. Yandı cânım yandı cânım gören bir dem gören bir dem
Kerem eyle kerem eyle sûzâneye sûzâneye

5. Döner gönlüm döner gönlüm ser-i kûyunda kûyunda
Nazar eyle nazar eyle pervâneye pervâneye

6. Sabr eyle cânım sabr eyle bir gün olur bir gün olur
Gönderürüm gönderürüm cânâneye cânâneye

7. Nigârîyi Nigârîyi eger ey yârân ey yârân
Ararsız ararsız varın meyhâneye meyhâneye

627.

1. Arar seni ziyâde kâmın ey dil-i sâde
İşitmedin mi Şîrîn vardığını Ferhâda

2. İsbât müdde‘ânın vechidir ammâ bî-tâ
Eyledigi Mecnûnı Leylâ da‘vet sahrâda

3. Elbetde ister ey dil delîl medlûlı zîrâ
Hâdî mehdini sevmek lâzım-durur irşâda

4. Yahılsun dilde nârım odlara yansun varım
Ger yâdı yâd eylersem alsam bir lahza yâda

5. **Ke'ş-şems**dir hüveydâ gönlüm eylemez aslâ
Senden özge der-hâtır dünyâ vü yâ ‘ukbâda

6. Zülfün severem ammâ yüzün her lahza yüz kat
İsterem güli yüz kat benefşeden ziyâde

7. Yâd eylemiş meger kim yine Şeh Nigârını
Âteşlere yahılmış görün Mîr Paşazâde

8. Derd-i hicrâna didim ey cân ne çâre ne çâre
Didi ey Hamza Hamza bâdedir bâde bâde

628.

1. Gam çekme bî-elem çek ey dil-i sâde bâde
Bir gün olur elbetde Mevlâ yeter imdâda

2. Merdâne gir sevdâya teslîm eyle Mevlâya
Kârın giriş hûy hâya hû hâ yeter imdâda

3. Derd-i hicrâna çâre yoh mı didim dildâra
Didi bâdedir bâde ammâ hadden ziyâde

4. Ger var zerre-i hûş başında olma bî-nûş
Şâm u seher bâde nûş virme ‘ömrini bâda

5. Meydân-ı mihre zâhid meyl itmez âş-kâra
‘Arsa-i süvârîye kadem koymaz piyâde

6. Kalmadı ‘âr u varım zâyi‘ olmadı kârım
Bed-nâmlıgla aldım şöhret koydım dünyâda

7. Açmışdır esrârın saçar dürr-i şehvârın
Görün neler söylüyor imdi Mîr Paşazâde

8. Âferîn sana sad bâr elinde kâse oynar
Ey baht-ı hoş ey Hamza her dem çekersin bâde

Rubâî

629.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlün Fâ‘

1. Devrâna getür câm-ı Cemi ey sâkî
Def‘ eyle kamu derd [ü] gamı ey sâkî

2. Peymâne piyâle bize teskîn virmez
İhsân eyle sûzânımı ey sâkî

Rubâî

630.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Câm-ı serşâr ile sor hâlimizi ey sâkî
Sonra anla ki nedir kãlimiz ey sâkî

2. Bâde-i zât ile derdimizin dermânı
Alayız hep vireyiz mâlımızı ey sâkî

HARFÜ'l-YÂ

631.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Yâr ile harîfâne cevlâna gel ey sâkî
Peymâne kadeh-endâz meydâna gel ey sâkî

2. Geh sâgar-ı gülgûnı geh câm-ı ciger-hûnı
Efşân iderek her dem merdâne gel ey sâkî

3. Al kâse-i serşârı yâd eyle kadeh-hârı
Kebk-âne hırâm eyle handâne gel ey sâkî

4. İmdâd eyle sûzâna rahm eyle perîşâna
Leb-teşne ‘atş gûyâ rindâne gel ey sâkî

5. Teşne ferah erbâbı gamgîn kadeh ashâbı
Şâd eylegil ahbâbı mestâne gel ey sâkî

6. Peymâne mînâ mutrib âheng rebâb ile
Meyhâne-i ‘uşşâka şâhâne gel ey sâkî

7. Al Mîr Nigârînin dîvân-ı dil-ârâsın
Mestâne terennüm-sâz devrâna gel ey sâkî

632.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Bezm içre gel ey mutrib çek bâdeyi çal nâyı
Yâd eyle habîbânı şâd it rûh-ı mollâyı

2. Yâd eylegil 'uşşâkı güftâra getür evvel
Ferhâd ile Mecnûnı Şîrîn ile Leylâyı

3. Çek bâde-i gül-rengi meydâna getür çengi
Bahş [eyle] habîbâna teşvîk-i dil-ârâyı

4. Rûhânîlere mahzâ eltâf-ı İlâhîdir
Bes koyma yere elden ol sâgar-ı sevdâyı

5. 'Âkil odur 'âlemde deryâ-yı belâ içre
Gark olsa yine koymaz elden yere mînâyı

6. Gör bülbül-i gam-hârı hûy hây iledir kârı
Çekmiş mey-i sevdâyı dutmuş reh-i şeydâyı

7. Ey Mîr Nigârî vir tûtî-i dile pervâz
Güftâra getür şirîn ol mürg-ı şeker-hâyı

633.

Müfte'ilün Fâ'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

1. Kurre-i 'ayn-i Halîl manzar-ı hayl-i Nebî
Dü çeşm-i Âdem ü Havvâ **fedâke ümmî ebî**

2. Büt-kede-i 'âlemin revnakısın ey sanem
Kârgeh-i kazânın zînetisin ü a'cebi

3. Kıldı cihâzın felek kıydı nikâhın melek
Virdi ki Mevlâ sana 'Âyişeni Zeynebi

4. Nâr-ı 'ulûmun 'alevlendi hased yahdı ol
Hâne-i Bü'l-Cehl ol büt-kede-i Bû Lehebi

5. 'İlm-i belâgat sana bahşiş ü lutf-ı Hudâ
Görmedin 'âlem bilür dersi bahsi mektebi

6. Nâzil olup yüz suhuf çâr kütüb vasfına
Kim seni inkâr ide yokdur anun mezhebi

7. Eyle şehen-şâhsın rütbene kurbda
Serverân-ı hakîkât senden alur mansıbı

8. ‘Arsa-ı sevdâda kim hâk-i peyin tûtiyâ
Eylemese görmez ol hâk-i reh-i matlabı

9. Şâm u seher ey mehim ‘arş-ı tevellâda kim
Dâmen-i mihrin tutup işleyüpdür kevkebi

10. Senden ayru ey sanem yok gicemin âhiri
Mecnûna leyl-i tavîl firkat-i Leylî şebi

11. Havf ü recâdan geçüp Mîr Nigârî kimin
‘Âlem-i dâreynde var Şeh-i Yesribi

12. Dâdıma yitsün ‘Alî Şîr-i Hudâ-yı Celî
Fâtih-i Hayber velî katl iden Merhabı

634.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Yüz gizleme sen mâh-ı mudıyyâya düşer mi
‘Âlemde bu iş şems-i hüveydâya düşer mi

2. Ger geçmese târın hevesi gerden-i câna
Serbâzların ‘arsa-i sevdâya düşer mi

3. Âşûb-ı gözün fitnesidir yohsa kim ‘âlem
Bî-hûde yere ‘arbede gavgãya düşer mi

4. Kâr itmese ger dâğ-ı firâkın dil-i zâra
Ferhâdîlerin âteş-i heyhâya düşer mi

5. Pâmâl-ı ser-i zülfüne meyl eylemedin bir
Böyle hareke serv-i dil-ârâya düşer mi

6. Sen istemedin yohsa ki ben yok mı dir idim
Bir cân elemi ‘âşık-ı şeydâya düşer mi

7. Âh eyleme dirsin nice âh eylemeyem kim
Hârın revişi bülbül-i gûyâya düşer mi

8. Şûrîdeligin olmasa ey fitne-i ‘âlem
Bülbül gibi şeydâların âh vâya düşer mi

9. Bî-sâye sefer eylegil ey Mîr Nigârî
Pâdâş elemi tâlib-i Leylâya düşer mi

635.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Sahbâ-yı musaffâyam bağışım eyem imdi
Her kimse içer içsün deryâ-yı meyem imdi

2. Mestâne-i mümtâzam u bî-târ u bî-sâzam
Cemşîd-i kadeh-bâzam Kâvus [u] Keyem imdi

3. Der dâire-i mînâ neyzen degülem ammâ
Deryâ-yı tevellâyam sahrâ-yı neyem imdi

4. Müstagrak-ı sevdâyam sermest-i ser-â-pâyam
Dîvâne-i Leylâyam âgâh-ı veyem imdi

5. Her yerde kadeh-endâz imdi benem ey dem-sâz
Tayyâre-i ma‘nâyam erbâb-ı tayam imdi

6. Meyhâne-i ma‘nâyam pervâne-i pervâyam
Matlûb-ı hüveydâyam bil kim ne şeyem imdi

7. Sermest-i kadeh-hâram câm-zen-i dildâram
Hüşyâr-ı şarâb-dâram anla ki neyem imdi

8. Örtdüm seferin bâbın virdim yile esbâbın
Ser-menzil-i Leylâda maktû‘-ı peyem imdi

9. Ey Mîr Nigârî ben sahrâ-yı cünûn içre
Câme-i vücûdumdan ‘uryânam iyem imdi

636.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Cânân dileyen dağdağa-i câna düşer mi
Cân isteyen endîşe-i cânâna düşer mi

2. Girdik reh-i sevdâya cünûnuz bize nâmûs
Lâzım degül ey dil ki bu iş şâna düşer mi

3. Âvâre-i Leylâ nazar itmez dü serâya
Gãile-i agyâr cünûnâne düşer mi

4. Almaz dile dîn bahsini meyhâre-i sevdâ
'Aşka girişen mebhas-i îmâna düşer mi

5. Ey cân seni cânâna fedâ eyledik evvel
Âhir ne çekmiş böyle bu kurbâna düşer mi

6. Çek zahmeti ey dil tel-i tarrâra dolaşdın
Râhat dileyen zülf-i perîşâna düşer mi

7. Feryâd-ı hezârım heme dem anun içündür
Ân olmasa erbâb-ı dil efgãna düşer mi

8. Bî-perde gözim gördi yüzün eyleme nâziş
Nâz eylemek ey büt gül-i handâna düşer mi

9. Ey Mîr Nigârî taleb it kâm-ı 'azîzin
Elbette virir buhl keremkâna düşer mi

637.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Ey zâhid-i bî-sevdâ senden karabaş evlâ
Peymâne-i bî-sahbâ gelmez ise daş evlâ

2. Bir câm çek ey sôfî huşk-âne geçinmekden
Kurtar kurıdan zîrâ bî-şübhe ki yaş evlâ

3. Bî-zevk-ı salâ takvâ gelmez işe ve'l-hâsıl
Bir kâse-i ser-şâra her lahza şebaş evlâ

4. Sernâme-i bed-nâmam ellerde gezer câmım
Meşhûr müsellemdir bu mes'ele baş evlâ

5. Bakmaz ruh-ı gülzâra virmez nazar agyâra
Nezzâre-i dîdâra gül yüz kara kaş evlâ

6. Firdevs-i dil-ârâdır gerçi Karabağ ammâ
Hoşdur Karabağ içre kûy-ı Karakaş evlâ

7. Ey Mîr Nigârî çek peymâne-i hâmûşı
Endîşe-i 'âlemden geç terk-i telâş evlâ

638.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Zâhid kapudan girdi hayretle dilim doldı
Hıfz eyle beni yâ Rab şeytân bana yol buldı

2. Erbâb-ı vera‘ dutmuş râh-ı güzerim eyvâh
Allâh meded Allâh düşmen yolımı aldı

3. ‘Aşkı ne revâ inkâr ey vâ‘iz-i bed-güftâr
Şeh-râh-ı Muhammeddir ashâbı giden yoldı

4. ‘İsyân eyledi mey-hâr ‘afv itdi suçın Gaffâr
Yakdı seni bu kirdâr ey sôfî sana n'oldı

5. ‘Aşk âteşi ey sâkî yakdı beni sun râkî
Sevdâ-zedeler içre n'oldıysa bana oldı

6. Ey sıhhat-ı âzârım gördi dil-i bîmârım
Cellâd gözün anı katl eylemeden öldi

7. Zülfün sıfatın almaz erbâb-ı tevârîhler
Kim kıssa-i pür-sevdâ âşüfte sözi toldı

8. Hûb-rûlar-ıla memlû bu büt-kede-i gönlim
Yâ belde-i Gürcistân yâ şehr-i Stanbuldı

9. Ol Mîr Nigârînin vasfı budur ey yârân
Ma‘nâda şehen-şâh zâhirde velî kuldı

639.

1. Ey şâhid-i melâhat ey ‘aşkın bidâyeti
İrmek olmaz künhüne hüsnün yok nihâyeti

2. Âh ne minhâcdır ‘aşk-ı hüsnün ey sanem
Yeldi vü yügürdi ‘âşık görünmedi gâyeti

3. Ey nûr-ı dîde-i cân mushaf-ı dîdârını
Tefsîr eyle ‘âşıka rü’yetin âyeti

4. Küşte-i melâhatin ‘âşıkı serbâzlar
Cân virüpdür mihrine bulupdur hidâyeti

5. Câm-ı enâniyyeti eylemez mi ser-nigûn
Gamze-i dildâr ile sâkînin ‘inâyeti

6. Mest kılup gönlümi dîde-i Leylâ gibi
Mes’ele-i ‘aşkda Mecnûnun dirâyeti

7. Şirîn nâmeni ey dil tay eyle feryâd kim
Sîneme dâğlar çeker Ferhâdın hikâyeti

8. Ey râvî söylegil ser-güzeşt-i âli kim
Cânım yakar ü yandırır Kerbelâ rivâyeti

9. Ünüm gerdûna deger zîrâ ki bülend olur
‘Arsa-gâh-ı mihrde ‘âşıkın râyeti

10. Nedir bu nâle-i şâm nedir bu âh-ı seher
Mîr Nigârî ‘âşık eylemez şikâyeti

640.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Dutdım ol dâire-i kûyunı ey reşk-i perî
Zülf-i ser-geşte gibidir vatan itdim seferi

2. Kaşların tâkına bahdım didim Allâh Allâh
Yerde gördüm bugün ol kıble-i şems ü kameri

3. Dem-be-dem derd-keşin vâdî-i hicrânında
Muttasıldır gicesi şâm-ıla birdir seheri

4. Dâğ-ı dil hûn-ı ciger bâdesidir ehl-i dilin
Böyledir n'eyleyelim rûz-ı ezelden kaderi

5. Eyle bir variyyetim var lebin[in] şevkınde
Anlamaz kimse dehânın tegi benden eseri

6. Bundan özge dimez münkir-i sevdâlarına
Ben gibi âteş-i la‘linle yakılsun cigeri

7. Gelmesün ehl-i safâ bezmine gamlar getürür
Zâhidin başına degsün ne ise hayr ü şeri

8. Olmayan mâil-i çeşmin degül âdem ne bilür
Ne revâ söyledelim sôfî-i har-i bî-haberi

9. Ân-ı çeşmin hevesi Mîr Nigârîye düşer
Ki odur merd-i fedâkâr bu meydânın eri

641.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. ‘Aşk âteşine yandım dilber bana yanmaz mı
Görmezse inanmazsa bir görse inanmaz mı

2. Hicrân-ıla yanmış cân ‘arz eyler isem cânân
Yanmaz mı bana bir ân doğru beni sanmaz mı

3. Yokdur mı dîn yâra ol lebleri gülnâra
‘Âlemleri odlara yakmakdan usanmaz mı

4. Cân virdise cânânım cân virsem ana cânım
Handâne habîbâne gelmez mi güvenmez mi

5. Her şâm u seher kûyun gönlüm dolanur ey gül
Ey gül dolanur bülbül gülzârı dolanmaz mı

6. Mestâne bakar çeşmin hayrân oluram âyâ
Bu keyf-i dil-ârâdan ayılmaz uyanmaz mı

7. ‘Ömrüm uzanur her dem zîrâ ki benem hem-dem
Zülfünle ki zülfün tek her lahza uzanmaz mı

8. Ol kes ki kılur da‘vâ ‘âşıklık ile âyâ
Görgeç beni geçmez mi da‘vâdan utanmaz mı

9. Ey Mîr Nigârî bu âşüfteligim yâre

Söyle dime kim yanmaz cânım bana yanmaz mı

642.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Serdâde-i hüsnâyam hüsnâ beni sevmez mi
Pâ-beste-i bî-tâyam bî-tâ beni sevmez mi

2. Şûrîde-i bî-pâyam câm-keş-i rüsvâyam
Şeydâ-yı dil-ârâyam ârâ beni sevmez mi

3. Âvâre-i sahrâyam Mecnûn-ı hüveydâyam
Dîvâne-i Leylâyam Leylâ beni sevmez mi

4. Âşüfte-i sevdâyam pervâne-i pervâyam
Sûzâne-i ‘izâram ‘izâr beni sevmez mi

5. Âlûde-i hûy hâyam şûrîde-i heyhâyam
Sergeşte-i Selmâyam Selmâ beni sevmez mi

6. Ey Mîr Nigârî ben her şâm u seher der sûz
Pervâne-i Mevlâyam Mevlâ beni sevmez mi

643.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Tâ telinden alup ey âhû-veşim müşk-teri
Dil-i sevdâ-zedenin yokdur özünden haberi

2. Cür‘a-i câm-ı lebin var ki heftâd sene
Çekmişem lîk henüz var başımda eseri

3. Cân fedâ itmeden aslâ keder itmez zîrâ
‘Âşık-ı derd-keşin var bir öyle hüneri

4. Terk-i cân eyle nidâ eyledi dellâl-ı ezel
‘Arsa-i ‘aşka kimin var ise gelsün hüneri

5. Cânımın mahz-ı fedâdır garazı ‘âlemde
Uğrasa kûy-ı dil-ârâ-yı nigâra güzeri

6. Degse her kãbili nâ-kãbili iksîr eyler
Gözümün mihrîde bir gãyete irmiş nazarı

7. Bezm-i rûhânîlere mâide-i nüzl-i mesîh
Dil-i sahbâ-keşimin rûh-fezâ mâ hazarı

8. Meyve-i bâğ-ı İrem gonçe-i gülzâr-ı kerem
Bağçe-i tab‘ımın erbâb-ı dile berg ü beri

9. Vakf kılgil beni meyhâneye me’mûr ile
Ey Nigârî kamu dîvânelerin tâc-ı seri

644.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Görünür kâkül-i sevdâ gözüme nâme gibi
Tefsîr eyler dil-i sevdâ-zede ‘allâme gibi

2. Sâkî lutf eyledi sağdan bana bir câm-ı ferah
Eyledi şâd ki sağdan virilen nâme gibi

3. Sîneme hâl ü ruh-ı yâri hayâlim her dem
Nakşdan kalmadı kudretden olan hâme gibi

4. Ka'be-i kûy-ı nigârımda seher ü şâm döner
Dolanur 'âşık-ı şeydâları hemâme gibi

5. Nefha-i zülf-i semensâya hevesnâkem tâ
Bû virür her nefesim 'âşıka şemâme gibi

6. Var sahrâ-yı hevâ içre cünûn-i Leylâ
Lîk olmaz ne diyem 'âşık-i bî-câme gibi

7. Nazm ider 'âşıkın ey Mîr Nigârî hünerin
Tab'-ı sevdâ-zede Firdevsî-i Şehnâme gibi

645.

1. İhsân ise bir nîme-i hurmâ kâfî
Âsâr ise bir mısra'-ı hüsnâ kâfî

2. Az yâ çok ne ise gam ne elem çünki elem
Cüz' yâ kül ne olursa sana Mevlâ kâfî

3. İki olsa ne güzel olmasa bî-tâ görünür
Ruh-ı dildârîde bir hâl-i dil-ârâ kâfî

4. Dil-nüvâz olmasa da bârî leb-i la'linden
Şetm-i meyhâr-ı kadehbâza nigârâ kâfî

5. Nâlezen bir ola kûyunda eger âz dime kim
Bâğ-ı gülzârîde bir bülbül-i şeydâ kâfî

6. Ne kadar içse de nâ-kãbile te'sîr itmez
Kãbil-i zevka hemîn nefha-i sahbâ kâfî

7. Sâz u sâzende tarab-zene lâzım zîrâ
Kâmil-i 'aşka hemîn kulkul-i mînâ kâfî

8. 'Âşıkın çokluk mâni' degül ey dil-i bülbül
Ger hezâr olsa yine bir gül-i hamrâ kâfî

9. Matlab-ı ey Mîr Nigârî ola yâ olmayasın
Gam yime dergeh-i Mevlâda temennâ kâfî

646.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Eğleşür kürsîde vâ‘iz kayada bûm gibi
Söylüyor herze virür bu nefesi sûm gibi

2. Bir iti gördüm aralıkda gezer zâr u hazîn
Cîfeden doymamış ol vâiz-i mağmûm gibi

3. Nâsıh hanzal mı yemiş beyle kim ol mâr-veşin
‘Âşık-ı haste dile sözleri zakk,m gibi

4. Seyr kıl bahtıma bir âhû-nigeh ister iken
Uğrıma çıkdı rakîb düşen bed-şûm gibi

5. Nefes-i ‘âşık-ı telbâzların şâm u seher
Gül-i hoş-bû gibi şemâme-i meşmûm gibi

6. Zerre-i rûyuna nisbet dimek olmaz hûrşîd
‘Ayn-ı ‘uşşâkda bî-şa‘şa‘a bir mûm gibi

7. Nisbeti böyledir ey Mîr Nigârî ‘arşın
‘Ârifin kalbine bir nokta-i mevhûm gibi

647.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bildi iller kamu ahvâl-i perîşânımızı
Açdı mecmû‘amızı gördi ki dîvânımızı

2. Bağrımız hançer-i hasretle yarup hûn itmiş
Hecr-i gaddârdan âyâ kim alur kanımızı

3. Zülf-i cevlâna çıkup kimdi Hudâdan gayrı
Ala ol kâfir elinden bizim îmânımızı

4. Evvelin gerçi ki hicrânıla tahrîr itdi
Vasl ile yazdı kalem âhir fermânımızı

5. Bu ne bâzârıdır âyâ ki Hakîm-i ezelî
Almadın cânımızı virmedi dermânımızı

6. Berk-i ruhsârını gördüm didim Allâh Allâh
Görmesün dîde-i bed safha-i Kur’ânımızı

7. Sâz-ı meclisimiz görmesün erbâb-ı hased
Bozmasun reşk-i felek neş'e-i devrânımızı

8. Ka'be-i kûyına cân nezrdir ey dil imdi
Vaktidir kim getürün ol yere kurbânımızı

9. Gelmedi peyk-i sabâ Mîr Nigârî bu seher
Gãlibâ söyleşür ol zülf ile hicrânımızı

648.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Sâkî-i sâde benimle ne kadar 'ayş itdi
Pâk kıldı kadehi bâdeyi bî-gış itdi

2. Kesmedi gamze okın âfet-i cânım ne kadar
Seg-rakîb şâm u seher söyledi bed iş itdi

3. Geçdim nûş-ı lebinden ne kadar firkât-i yâr
Zehr içirdi bana bağrımı yarup rîş itdi

4. Bulmadı bende cünûnlık san'atından özge
Âl-i Leylî ne kadar hâlimi teftîş itdi

5. Bahtım unıtdı atın av sürdi ruhın ikbâlim
Mâni'-i kâmıma kim lutf-ı Hudâ-kîş itdi

6. Serfürû itmedim agyâr-ı bed-efkârlara
Himmet-i âl-i 'abâ ki beni dervîş itdi

7. Pes meyhâridi ser-menzilim ikbâl etegim
Çekdi ey Mîr Nigârî beni der-pîş itdi

649.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Bî-sebeb ehl-i garaz çiynedi dâbânımızı
Kelbden hıfz Hudâ eyleye bir cânımızı

2. Tâ'in-i laklaka-gû anlasa vây vâya düşer
Bizim 'isyânımızı rahmet-i rahmânımızı

3. Dutmadın râh-ı yakîn bilmedin ey vâiz-i bed
'Aşkdan hâsıl olur devlet-i îkãnımızı

4. Geçmeyiz kâkül-i Leylâdan ‘abes söyleme kim
Virmeyiz düşmenimiz şeytâna îmânımızı

5. İşiden ‘âşık olur sôfî-i har bilmedi mi
‘Acabâ mülk-i melâhat şehi cânânımızı

6. Kimse imdâd eylemez bâd-ı sabâdan gayrı
Söylemez zülfe bizim hâl-i perîşânımızı

7. Gelgeç ol peyk-i sabâ yâr kûyundan gönlüm
Cân nisâr eyledi ağırladı mihmânımızı

8. Derd-i hicrân yaman dertdi ki müşkil görünür
İdemez kimse Hudâ eyleye dermânımızı

9. Vakt peymâne çeküp yârıla peymân itdük
‘Âciz oldı heme kes kırmada peymânımızı

10. Kâmil-i mihr-i Hudâsız diyü feryâd eyler
Okuyup defter iden sîneye dîvânımızı

11. Bakdı dîvânımıza bağrı kızıl kan oldı
Gördi erbâb-ı garaz ‘aşkda cevlânımızı

12. Şân olur hâsidin ey Mîr Nigârî bağrı
İşidir kim bizim ‘unvânımızı şânımızı

650.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Habbezâ meclis-i rûhânî mezâk-ı cânî
Merhabâ sâgar-ı mehtâb-ı mey-i nûrânî

2. Getür ol bâdeni ey sâkî ki bî-câm içilür
Nûş iderler anı bî-leb ki degül cismânî

3. Ey muğannî ele al târı terennüm eyle
Oku ebyât-ı Nüvâsı gazel-i Hassânı

4. Zevk ider kãfile-i mihr safâlar getürür
Mutribâ söyle hicâzı yola ur kârvânı

5. Açmadı tab‘ımı ebyât-ı perâkende-i Rûm
Kanı eş‘âr-ı ‘Irâkî gazel-i Îrânî

6. Dağılur ehl-i vera‘ mutrib-i hoş-hân okugec
Böyledir dîv kaçar kim okusa Kur’ânı

7. İstese cân virin ey Mîr Nigârî ‘arz it
Çâre ne şâh-ı harâbâta nedir fermânı

651.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Nâr-ı hicrânın ile şehr-i vücûdum yandı
Gördi her kim didi vîrâne şehr-i külhândı

2. Ne idek çâre bu nîrân-ı ciger-gâhımıza
Sönmedi âh bu ne dâğ u bu ne sûzândı

3. Câna geldik ‘acabâ var mı bir mahrem-i yâr
‘Arz idin âh bu ne nâz u bu ne hicrândı

4. Gelmesün yanımıza yanmasun odlarımıza
Kimse zîrâ tutuşup âteşimiz tuğyândı

5. Tîr-i gamzenle gören kanlu ciger-pârelerin
Didi eyvâh bu ne sayd bu ne peykândı

6. Zelzele arza göge velvele saldı hüsnün
Didiler âh bu ne mâh u bu ne insândı

7. ‘Arsa-i hüsnde yokdur sana hemtâ hemtâ
Sana hem-çeşm bulunmaz sana kim akrândı

8. ‘Âlem-i vasfda meddâh-ı cemâlin Mevlâ
Vâsıf-ı hüsn-i kemâlât-ı lebin Kur’ândı

9. ‘Arsa-i mihrîde ey yâr Nigârî sana cân
Virdi bitirdi kemân içdi şehâdet kandı

652.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ol dem ki sabâ kâkül-i cânânıma degdi
Gûyâ ki ecel bâdı rîg-ı cânıma degdi

2. Âşüftelik itdi yine ol çerh-i sitemkâr
Tepretdi perin hâl-i perîşânıma degdi

3. Sekbân-ı ser-i kûy idim fahr ile yârin
Bozdı revişim seg-rakîb ‘unvânıma degdi

4. Ser-menzil-i dil hâk-i pey-i Âl-i ‘abâdır
Ol sürme ki tâ dîde-i giryânıma degdi

5. Bir yahşı yaman göz nereden geldi ki bilmem
Gördüm ruh-ı dildârımı hicrânıma degdi

6. Gamlar dağılup meclisimiz oldı ferahnâk
Hâk-i peyi kim külbe-i ahzânıma degdi

7. Bahş eyledi fer cânıma ey Mîr Nigârî
Ol tîr ki bu çeşm-i hûn-efşânıma degdi

653.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Âyâ bir açan var mı müşkil, bu mu‘ammâyı
Bir kimseye açmaz yüz ol dilber-i hercâyî

2. Yokdur mı bu ‘âlemde bir ‘ukde-güşâ yâ Rab
Hal eyleye ‘uşşâka müşkil bu mu‘ammâyı

3. Tenhâ degülem ben hem hayret-zededir ‘âlem
Âyâ niçün açmaz yüz ol şems-i hüveydâyı

4. Al perdeni ey Leylâ Mecnûn ile pür-sahrâ
Bir nîm nazar eyle gör bâdiye-peymâyı

5. Tâb itmedim ey mâhım yitdi felege âhım
Hicrân elemi yakdı dâmân-ı şekîbâyı

6. Sergeşte yüri ey bâd âşüfteligim kıl yâd
Öp zülf-i semensâyı söyle geçen âh vâyı

7. Âşüfte-i hicrânam ahvâli perîşânam
Ey kāsıd-ı Leylâyî dâd ez gam-ı tenhâyî

8. Bang-ı ceresi kârbân âvâz-ı haddi sârbân
Oyna gelür ey Mecnûn gör hevdec-i Leylâyı

9. Ey Mîr Nigârî bu hûy hâya nazar eyle
Gör ‘âşık-ı şeydâyı ser-geşte-i sevdâyı

654.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Hîç bir görmedim ol cevr ü cefâ eylemedi
Bes niçe söyleyem ol mihr ü vefâ eylemedi

2. Baht-ı şâyeste degül yoksa ki sûzânımıza
Hâşâ li'llâh ki diyem la‘li devâ eylemedi

3. Eyleyen zülf-i perîşân bu âhım yelidir
Ol güzel başın içün bâd-ı sabâ eylemedi

4. Cânların her ne kadar var giriftârların ne
Virdiler bir teline cümle bahâ eylemedi

5. Yandı cânım giceler nâle ile ey yüzi gül
Oldı gül vakt-i seherlerde sadâ eylemedi

6. Hîç kes bilmedi ol gonçe-i ağzın sırrın
Bu mu‘ammâyı ki hal bir hükemâ eylemedi

7. Kâzib-i mahzdır ey Mîr Nigârî her kim
Cevr-i dildâr-ile ger zevk u safâ eylemedi

655.

1. Ben bilürem Hudâyı hûb bilür Hudâ beni
Ne bilürem sivâyı ne bilür sivâ beni

2. Mevlâ murâd itmeyen olmaz başıma degül
Ben isterem Hudâyı çün ister Hudâ beni

3. ‘Âlemi rüsvâlığım dutmuş mihrin sâyesi
Kılmış şehîr-i cihân itmiş hevâ beni

4. Dâğ-ı ciger-sûzımı şâm u seher bend bend
Başka bilmez soruşun hûb bilür su bâbını

5. Devlet-i huzûrdan nîm-nefes cüz-be-cüz
Pâre pâre kesilmek eylemez cüdâ beni

6. Muhlis-i câm-ı Cemem sâye-i surâhîde
Soramaz hâlimi kibr ü tânımaz riyâ beni

7. Şâm u seher ağlaram kıssa-i Kerbelâyı
Hâtırıma getürem alupdur nevâ beni

8. Bâde-i sûzânımı içmiş Nigârî meger
Dem urur Hicâzdan yandurur sadâ beni

656.

1. Şâm terennüm eyler ‘andelîb-i ma‘nevî
Tâ subh gâh söyler gazel ü gâh mesnevî

2. Ders-i rumûz gice ta‘lîm eyler tâ seher
Bülbülân-ı hakîkat hâcegân-ı Gonçevî

3. Ten yakılur cân yanar sûzişile bend bend
Eyle ki takrîr eyler derdi nây-ı Mevlevî

4. ‘Âşık-ı derd-zede câna gelmiş ey tabîb
Çâresidir bahş eyle yek-nefes-i ‘Îsevî

5. Tayy-i tarîk-i Leylâ sıdkıladır söylemiş
Sâlikân-ı tarîkat muhlisân-ı reh-revi

6. Zulm-i rakîbe gerek tâkat-ı İsrâilî
Tâ ki zuhûr eyleye mu‘cize-i Mûsevî

7. Tecellî-i mu‘cize berk urur bu gice
Tûrdadur subh-dem gelür dest-i beyzavî

8. Hûrşîd-i mihr-i Hudâ câna tulû‘ itdi tâ
Doğdı hayâl-hânede âf-tâb-ı ma‘nevî

9. Gonçe-i ma‘nâ meger perdesin atmış seher
Subh terennüm eyler nigâr-ı bî-şeydevî

10. Nîm-nigeh ü yek-nefes ‘âşık-ı şeydâlara
Yâ Şâh-ı Nakşibend ü yâ Sultân-ı Kübrevî

11. Sâlik-i bî-reh-nümûn u ibn sebîlem emân
Yâ emîr-i tarîkat yâ Seyyid-i Fağnevî

12. Üftâdelik kâr idüp elim al yâ mededî
Yâ Semiyy-i Hayderî yâ ‘Aliyy-i Dihlevî

657.

1. Cânım la‘l-i cânânı gönlüm ister kâküli
Erdebîl bir şehirdir herkesde o özgili

2. Zâyi‘ itme girdârın bî-vakt eyleme kârın
Her ne eksen dür biter vaktinde ger ekili

3. Sevdâ-yı târ-ı târın gerdûn getürse bir dem
Turra-i tarrârın tek kaddi bütün bükili

4. Yâd eyledikce la‘lin nîze-i hasret ey cân
Yarar bağrımı yarar yaralarım sögili

5. Ümîdim böyle kim ey Seyyid Nigârî elbet
Bir vakt olur yıkılmış gönlüm tamâm dikili

658.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1. Amân ey sâkî humdan al nikâbı
Kadeh-hârâna bahş it al sevâbı

2. Gel ey vâ‘iz eger var ise müşkil
Suâl it câm-ı Cemden al cevâbı

3. Kadeh nûş it surâhî **lâ tehaf**dır
Söyler [ol] âhın ‘afv-i bî-hisâbı

4. Mezâkım-çün degül mahzâ elemden
Girip meyhâneye çaldım rebâbı

5. Ciger sûzânedir kim her demimden
Alup erbâb-ı dil bûy-ı kebâbı

6. Degül imdi ezel dershânesinde
Nazargâhım idi hüsnün kitâbı

7. Dağılmaz zülf te’sîr eylemez âh
Ne keşf eyler bu yüzden ol sehâbı

8. Temâşâ itmek ister ‘ârızın göz
N’ola ruhsârdan alsan nikâbı

9. Nigârî subh u şâm eyler temennâ
Ruhundan ey günüm bir zerre tâbı

659.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Çek ey sôfî şarâb-ı erba'îni
Ki ol sâf eylesün kalbindekini

2. Kemâlin tasdîk it pîr-i mugãnın
Kırılsun şîşe-i şek gör yakîni

3. Talebkârân-ı âb-ı zindegâne
Gerek Karneyn-âsâ bir karîni

4. Düşüp meyhâne içre hem-dem eyle
Leb-i mül kâkül-i çîn ü cebîni

5. Tutup dâmân-ı bir nakkâş nakş it
Derûnun kıl nigâristân-ı Çînî

6. Münakkaş kâseler gelmez vücûda
Dilâ hal itmeyince tâ ki tîni

7. Elinden koymaya zülf-i zer-nigârı
Temennâ itdigin **hablü'l-metîn**i

8. Makãm it gülhân-ı kûyunda yârın
Temennâ eyleme huld-i berîni

9. Ruh-ı dildârı manzûr eyle alma
Hayâle bir nefes hûrî perîni

10. Temâşâ-gâh kıl ruhsâr-ı yârı
Nazar-gâh eyle Kur'ân-ı mübîni

11. Niyâz eyle niyâz eyle niyâz it
Temennâ kıl Nigârî nâzenîni

12. Nigârî bir güzel ruhsâra vir cân
Eger bilsen bu derkâr-ı şirîni

660.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Sana bir söz dimezem luft-ı Hudâdan gayrı
İtmesen de bana sen cevr ü cefâdan gayrı

2. Ne cefâlar idesin cânıma minnet bilirim
Virmez ol kâr bana zevk u safâdan gayrı

3. Sana bî-mihr-i vefâdır dimezem kim keremin
İtmez ey nûr-ı gözüm mihr-i vefâdan gayrı

4. Kılma agyâra cefâ ne idersen bana it
Kim çeker mihnet-i sultânı gedâdan gayrı

5. Virmedin bir mahal âyâ ne içün kûyunda
N'eyledik biz sana ol yerde senâdan gayrı

6. Hâl ü zülfün diler eyvâh bu ağlar gözüm
İstemez garka-i girdâb karadan gayrı

7. Kim bilür derdimizi dâğ-ı cigerden özge
Kim sorar hâlimizi bâd-ı belâdan gayrı

8. Yokdı bir variyetim lâyık-ı dergâh olsun
Ne ise çâre nedir cânı fedâdan gayrı

9. Câ-be-câ vasf-ı dil-ârâsını yârin hergiz
Söylemez tab'-ı nazar-gâh-ı Hudâdan gayrı

10. Bezm-i kerrûblara dâire-i mînâda
Benzemez dâire-i Şâh-ı Bahâdan gayrı

11. Bezm-i rindâna gel ey Mîr Nigârî yokdur
Cân-fezâ 'aşk-ı Hudâ vü mihr-i vefâdan gayrı

661.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Sebeb-i târ-ı günüm dîde-i târın oldı
Bâ'is-i âh u ünüm mâh-ı 'izârın oldı

2. Böyle ser-geşteligim baht-ı karadan mı vü yâ
Sanemâ bâʻis ana turra-i târın oldı

3. Feyz-yâb olmak içün hâk-i peyinden ey cân
Menzilim subh u mesâ râh-güzârın oldı

4. Tek ü tenhâ dolaşup çöllere düşdüm ammâ
Sebeb-i ferdiyetim derd-i hezârın oldı

5. Ey gönül derdi virenden yüri dermân iste
Sana bu derdi viren çeşm-i nigârın oldı

6. Gülşen-i feyz ü gülistân-ı mahabbetdir kim
Ehl-i dil mecmaʻı ravza-ı mezârın oldı

7. Âlem-i ʻaşkda bir dâğ-ı cigerden özge
Söyle ey Mîr Nigârî ki ne kârın oldı

662.

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1. Ne görür ehl-i Hudâ nûr-ı Hudâdan gayrı
Ne bulur şemse bakan ʻayn-ı zıyâdan gayrı

2. İrdi ol gâyete âhım beni terk itdi kamu
İtmedi derdime tîmâr belâdan gayrı

3. Bîsütûndan haber aldım ne kadar kûh-keni
Degmedi gûşuma bir âh u sadâdan gayrı

4. Seyr-i sevdâ hevesin kıldı cünûn-ı Leylâ
Görmedi bî-ser ü pâ gezdi fezâdan gayrı

5. Ne girer destine sevdaya heves eyleyenin
Ne düşer dâmına ser-geşte hevâdan gayrı

6. Degmedi başımıza tîr-i kazâdan özge
Almadı cânımızı bir kaşı yâdan gayrı

7. Virmedi tıfl-i dile kelmeyi Üstâd-ı Ezel
Evveli harf-i elif âhiri hâdan gayrı

8. Kılma hemdem özge mıstaba-i ʻâlemde
Câm-ı Cem bâde-i mül ehl-i safâdan gayrı

9. Gonçe tek nutkını bülbül gibi erbâb-ı dilin
Ey Nigârî kim açar mihr-i Hudâdan gayrı

663.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Tâ ser-i zülf-i karasında karârım oldı
Merkez-i hâl-i ruh-i yâr medârım oldı

2. Kıldı âşüfte beni her neye ikdâm itdim
Bâ'is-i cem'iyyetim zülf-i nigârım oldı

3. Her biri gonçelerim kanlu ciger pâreleri
Bülbülüm şâm u seher zâr u hezârım oldı

4. Gördi bî-kesligim ahvâlime rahm eyledi âh
Hemdemim âh-ı derûn âteş-i zârım oldı

5. Başıma geldi belâlar kırıldı ayağım
Mecma'-ı hûblara bir kere güzârım oldı

6. Dağıdup itlerine kanlu ciger pârelerin
Hâtırın aldım ele hayli şikârım oldı

7. Kıldı ey Mîr Nigârî güzelim 'arz-ı cemâl
Seyr-i dîdâr medârım u ser-kârım oldı

664.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Kim yeter dâdımıza 'afv-ı Hudâdan gayrı
Kim dutar destimizi lutf u 'atâdan gayrı

2. Var mı 'âlem-i dâreynde bir melceimiz
Bâ'is-i 'âlem-i eflâk ü serâdan gayrı

3. Kim bakar kârımıza hâl-i perîşânımıza
Kârı merdâne-zeni şâh u nisâdan gayrı

4. Dem-i imdâd meded-kârımız âyâ mahşer
Kim olur Şîr-i Hudâ Şâh-ı velâdan gayrı

5. Rûz-ı hasret dem-i dermândeni feryâdımıza
İrişür kim Hasen-i hüsn-likâdan gayrı

6. Kim yeter âh-ı ciger-sûzumuza âh güni
Mecma'-ı derd ü elem şâh-ı belâdan gayrı

7. Kim dutar destimiz eyvâh bizim haşr güni
Kim yiter dâdımıza Âl-i 'abâdan gayrı

8. Yetiren hâk-i peyi Âl-i 'abâya âyâ
Var mı silsile-i Şâh Bahâdan gayrı

9. Koyma ey Mîr Nigârî yere sevdâ etegin
Terk-i râh eyle kamu râh-ı rızâdan gayrı

10. Düşmen-i Âl-i 'abâ hakkına lâf eylemezem
Başka bir söz dimezem la'n-i Hudâdan gayrı

665.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Her kim ey dilber-i şîrîn sana dil-dâd oldı
Dutdı dağlar etegin vâris-i Ferhâd oldı

2. Sana dil-dâdelıgım gördi özinden evvel
Hayrete düşdi felek vakt ki bünyâd oldı

3. Ger harâb olsa felek ey meh-i zîbâ olmaz
Bir binâ kim mey-i mihrin ile âbâd oldı

4. Geçdi evvel kadem ol dâm-geh-i 'âlemden
Vakt kim kûyuna dil lutf ile irşâd oldı

5. Cem' olup bir yere firkat demi erbâb-ı dilân
Saldılar 'âleme şûriş ile feryâd oldı

6. Tutuşup âteş-i hasret alışup hâne-i dil
Gördügün sabr u tahammül heme berbâd oldı

7. Şâd olup gelmez idi Mîr Nigârî ammâ
Ey güzel gördi yüzin geldi bugün şâd oldı

666.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Gülşen içre dil-i şûrîde ruhın yâd itdi
Eyle feryâd eyledi gülleri berbâd itdi

2. Velvele saldı gönül halka-i rindân içre
Tutuşup dâg-ı firâkınla ki feryâd itdi

3. Dâgdır dâgı gören sîne-i sûzânımda
Didi âyâ nice zâlim buna bî-dâd itdi

4. Neler itdiyse bana söyledi feryâd-ıla dâg
‘Aşk-ı Şîrîndir ol sanma ki Ferhâd itdi

5. Mihr-i hûblardan olur nâm-ı güzel ‘âlemde
Kim ki bahş eyledi cân ana güzel ad itdi

6. Dil-i sevdâ-zedemi vâkıf-ı esrâr-ı mezâk
Kâse-i rûh-fezâ bâde-i dil-şâd itdi

7. Leb-i şirîne ki cân virdi Nigârî gönlüm
Çöllere saldı beni sâkin-i evtâd itdi

667.

Müfte‘ilün Fâ‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Cânıma çekmiş felek bir güşâdın dâgını
Sönmez âteşi ursan Hakkâri ırmağını

2. Odlara yandım aman hasretim pîr-i mugãn
Dâda yitmez piyâle sun meyin ırmağını

3. Cem‘ olup endûh-ı gam hâlime ağlar ‘âlem
Ya‘kûb-ı sânî benem gör gözümün ağını

4. Tâc-ı serim degse ger şemse n’ola ol mehin
Râhına yüzler sürüp öpmüşem ayağını

5. Tanrı bilür virmeyiz mülk-i Süleymâna biz
Dilber-i zîbâmızın zerre-i dırnağını

6. Ey zerger puhte hâm eyleme sâf it tamâm
Olmaya ki incide hâtemi barmağını

7. Şems nedir bilmezem çeşm-i nazar-bâzıma
Tâ idem âf-tâb dergehi toprağını

8. Gör ne düşüp hâşına yine bülbül başına
Ağlar saçar savurur gülşenin toprağını

9. Kan eker odlar döker Mîr Nigârî meger
Yâd kılupdur yine yâr-ı Karabağını

668.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Görmeyiz hayli zamandır biz o reşk-i melegi
Gör neler itdi bize çerhi kırılmış felegi

2. Tutuşup âteş-i dil böyle ki tugyân eyler
Yakar ol âhari ey mâh-ı simâk-i semegi

3. Sanma kim âhım odı ter tere te’sîr eylemez
Karabağ içre düşüp yakmaya nehir Tilegi

4. Dâg-ı sevdâ-yı ciger-gâhımı inkâr idenin
Alışup âteş-i sevdâ ile yansın yüregi

5. Hâtır-ı ‘âşıkı güftâr-ıla mecrûh eyler
Düşsün ol vâ‘iz-i bed-gûy kırılsın enegi

6. Zâhid-i bî-mezenin çeşmine dursun ne ki var
Bî-kadeh sofra-i iftâriyesinde nemegi

7. Görmez ol hâl-i dil-ârâmızı inkâr eyler
Sôfî-i sürme-keşin cümle dökülsün bebegi

8. Anla güftârımı tasadduk eyle ey dil yârın
Kîmyâdır nazarı seng-i cefâdır mihegi

9. Ey Nigârî reh-i sevdâda kusûr eyleme kim
Rindî-i derd-keşin kim boşa gitmez emegi

669.

1. Ey hacı cânımın Mekkesi Medînesi
Sefîne-i gönlümün lengeri sekînesi

2. Komaz bahr-i elemde çeker bir kenâreye
Tâlib-i derd-keşi nazarın sefînesi

3. Mahz ki feyz-i lebin sâyesidir kim müdâm
Sarf iderim kurtarmaz tab‘ımın hazînesi

4. La‘l ü güher sîm ü zer kenzi degül ‘âşıkın
Âteş-i derûnıdır mücerred defînesi

5. Gönül âh ider ağlar gözüm zîrâ ki bular
Kerbelâ-yı hasretin Zeynebi sekînesi

6. Hûrşîde gerden egmez var kimin subh u şâm
Medîne-i gönlümün sirâc-ı emînesi

7. Sultân-ı dâreyndir Mîr Nigârî yakîn
Server-i melâhatin ‘ubeyd-i kemînesi

670.

1. Ey server-i melâhat ‘âşıkın müdâresi
Lutf eyle bendelerin keremdir idâresi

2. Bir haberin var mı âh ki şâm u seher
Gezer ‘âşık-ı zârın olup çöl âvâresi

3. Âh-ı sabâ ‘arz ideyim zülf-i nigâra di kim
Ağlamadan kalmayup gözlerinin karası

4. Çâre nedir ‘arz eyle ol gül-i ruhsâra di
Böyle ki ağlar müdâm bülbül-i bî-çâresi

5. Gam yemezem cevrden mihr toğar ana var
Sonra giceden günün hûbter işâresi

6. Zehr-i nigârım şirîn ‘âşıkına yârının
La‘l ü güherden efzûn har-mühresi hâresi

7. Yüz bin güherden efzûn Mîr Nigârî yâre
‘Âşık-ı derd-keşin âh-ı şerer-bâresi

671.

1. Eyledi şeydâ göz-i Leylâ beni
Atdı beyâbâna bu sevdâ beni

2. Anladı dildâr siti‘dâdımı
Kıldı cünûn içre şehinşâ beni

3. Söyledi sad âferîn ol nâzenînin
Gördi ki mecnûn-ı hüveydâ beni

4. Çekdi ser-â-sîme cünûn dağına
Ol leb-i şirîn dil-ârâ beni

5. Söylemezem yâr ferâmûş idüp
Kim dimez agyâr-ıla aslen beni

6. Sehv degül nükte-i pinhân içün
La‘line almaz ü dimez ‘amden beni

7. Tûtî-i güftâr-ı şirînter gibi
Kıldı leb-i şehd-i şeker-hâ beni

8. Mîr Nigârî kûh [u] sahrâ-neverd
Eyledi bir âhû-yı her-câ beni

672.

1. Zâhid neden bilsün kerâmâtımı
Çekmedi bâde-i melâmâtımı

2. Bî-haberdir ‘aşka âşinâ degül
Bî-gânedir bilmez makãmâtımı

3. Fi'l-cümle hâlimi ehl-i dil bilür
Harâbâtî anlar güler Lâtımı

4. Rütbe-i makãlim bilmeyen bilmez
Müşârün ileyhimi işârâtımı

5. Bâde-i dil-güşâ açdı makãlim
Peymâne hal itdi müşkilâtımı

6. Eger zemzem içdim eger mey çekdim
Söndürmedi biri harârâtımı

7. Tutup dâmânımı heyhâya düşer
Gören zemzeme-i harâbâtımı

8. Vahy-i İlâhîdir ehl-i Hak bilür
‘Atâ-yı tab‘ımı sünûhâtımı

9. Yazup defter itmiş erbâbü'l-cünûn
Harz-i cân eylemiş makãlâtımı

10. Table-i müşg tek erbâb-ı safâ
Gezdürür başında hayâlâtımı

11. Hüveydâdır kimse eylemez inkâr
Müşkilât-ı ‘aşka dirâyâtımı

12. Ey Seyyid Nigârî geçmez sırâtı
Dutmayan tarîk-i ri‘âyâtımı

673.

1. Sormaz mübtelâsın bî-nevâsını
Ser-efrâz eylemez öz gedâsını

2. İltifât eylemez nazar-dârına
Bilmez mi ‘aşk-ı hüveydâsını

3. Yâd eylemez derdmend-i la‘lini
Güftârına almaz mübtelâsını

4. Çeşm-i hûn-efşâna eylemez nazar
Sormaz ser-geştin ü mâcerâsını

5. Şâm u seher öpdüm ayaklarını
İşitmedim bir dem merhabâsını

6. Bî-garaz degüldür bunca nâzişi
Bî-ma‘nî görmezem sitignâsını

7. Ta‘n eylemez gören âh [u] zârını
Seyyid Nigârînin dilrübâsını

674.

1. Görmeyen ne bilür gül-‘izârımı
Âh neler çeker dil-fikârımı

2. Anlamazlar neyinin giriftârıyam
Dutmayanlar zülf-i şeh-nigârımı

3. Rütbe-i ‘aşka âşinâ degül
Saymayanlar dâg-ı bî-şumârımı

4. Nîze-i âhımdan eylesün hazer
Seg-i rakîb kesmesün reh-güzârımı

5. Bâde-i sevdâya çeşm-i Leylâya
Bahş eyledim nâmûsumı ‘ârımı

6. Mey-kedeme gelen dest ü pâ-feşân
Çeker peymâne-i ser-şârımı

7. Gören düşer dâire-i hayrete
Bezm-i dil-ârâmı şarâb-hârımı

8. Halka-i rindâna bahş eyledim cân
Vakf itdim semâʻa cümle varımı

9. Tarîk-i talebde Seyyid Nigârî
Teslîm itdim yâre ihtiyârımı

10. Bahr-i maʻrifetden behre-yâb olur
Okuyanlar nazm-ı güher-bârımı

675.

1. Gül-i ruhsâr götürdi zâra beni
Çeşm-i bîmâr saldı âzâre beni

2. Götürdi neyleyem ol gül-ʻizâra
Şâm u seher zâr u hezâre beni

3. Güft ü gûyı şirîn sözi nâzenîn
Tûtî tek götürdi güftâre beni

4. İhtiyârımla degül zülf-i zer-nigâr
Eyledi pâ-beste ne çâre beni

5. Zülf-i girih-gîri zencîr-i cünûn
Giriftâr eyledi şikâre beni

6. Bilmedim kim ol gazâle neyledim
Eyledi ser-geşte âvâre beni

7. Hemdemim ol sabâ subh u şâma dek
Yetür cilvegeh-i dildâre beni

8. Bî-mâye degülem nakd-ı cânımı
Sarf iderek sanma bî-mâye beni

9. Nefs gargarada cân dudağında
Nigârî tîz yitür nigâre beni

676.

1. Ayru saldı felek dilrübâmızı
Eyledi bîgâne âşinâmızı

2. Sadâ eyler dağlar u Kûh-ken ağlar
İşitdikce bizim sad sadâmızı

3. Bend bend yanar nây-ı Mevlevî
Söyledikce derd-i bî-devâmızı

4. Dönmez dâire-i bezm-i semâ‘dan
İstimâ‘ eyleyen hoş-nevâmızı

5. Belâsın çekmeden geldim emâna
Derde düşsün dil-i mübtelâmızı

6. Erbâb-ı dil anlar cân nisâr eyler
Asl-ı ‘âlimizi baş yuvamızı

7. Ey Nigârî bâğ-ı ‘aşkdan ayak
Çekmez gören serv-i dil-ârâmızı

677.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Mihr-i gün-ruhsârın ey mâhım hilâl eyler beni
Hûrşîd-i ruhsâra bir gün ittisâl eyler beni

2. Açılur gül tek gönül ruhsârını yâd eylegeç
Zikr-i la‘lin tûtî-i şirîn-makãl eyler beni

3. Şûh çeşmin gamze-i hun-hârın ey büt dem-be-dem
Lutf ile kahra mahall-i i‘tidâl eyler beni

4. Çekmezem gam hicr-i dîdârınla zîrâ der-hayâl
Bâde-i hulyâ-yı vaslın lâ-übâl eyler beni

5. Mû tek inceltmiş beni fikr-i meyânın ‘âkıbet
Beyle koymaz kim dehânın tek hayâl eyler beni

6. Görmezem baht-ı kara yâ çerh-i geç-reftârdan
Kâkül-i âşüfteler âşüfte-hâl eyler beni

7. Reh-güzârı hûb-rûlardır Nigârî meslegim
Bu tarîkat vâsıl-ı sâhib-cemâl eyler beni

678.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Sabâ bir dem bana rahm eylemez mi yâr gelmez mi
Disen hâl-i perîşânım gül-i ruhsâr gelmez mi

2. Dimen feryâd u zârın kârger olmaz meger âhım
İşidmez mi 'aceb dildâr-ı şîrîn-kâr gelmez mi

3. Gönül sahrâ-yı bî-pâdır nazar-gâh-ı dil-ârâdır
Nazar-gâh-ı dil-ârâya gelür dildâr gelmez mi

4. Ne mümkin men'in ey vâ'iz ki Beytullâhdır gönlüm
Tavâf itmez mi erbâb-ı taleb ü züvvâr gelmez mi

5. Ni'çün bevvâb söyler gelmesün erbâb-ı hâcet kim
Dolanmaz mı ser-i meyhâneye mey-hâr gelmez mi

6. Dolanur hâlin etrâfın döner gönlüm 'acebdir mi
'Aceb mi nokta üzre devr idüp pergâr gelmez mi

7. Nigârî hâk-i pâyinden habîbâ bir hırâm ister
Nazar kılmaz mı âyâ bendeye hünkâr gelmez mi

679.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ol ruh-ı gülgûn bir gün mest-i ân eyler seni
Ey dil-i şûrîde şeydâ-yı cihân eyler seni

2. Sen gibi rüsvâ-yı 'âlem yokdur 'âlem içre kim
Söylemez Mecnûn sözin il dâsıtân eyler seni

3. Eyleme bed-nâmlıkdan 'âr zîrâ **'an-karîb**
Penbe-i dâg-ı cünûn ilden nihân eyler seni

4. Böyle koymaz 'âkıbet kim bâde-i câm-ı cünûn
Sâkin-i vîrâne-i dîvânegân eyler seni

5. Hûb-rûlar sohbetinden geçmegil pîrim diyü
Kim bu söz bir bâdedir kim nev-cüvân eyler seni

6. İştiyâk-ı rûh-efzâ himmet-i pîr-i mugãn
'Andelîb-i ravza-i rûhâniyân eyler seni

7. Böyle nâdir tab' kim Seyyid Nigârî sende var
'Âlem-i eş'ârda sâhib-kırân eyler seni

680.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Dilâ seyr-i çemenzâr it açılmış gülzâr imdi
Safâ hengâmıdır zîrâ irüp fasl-ı bahâr imdi

2. Dem-i gülzârdır hâlâ bu gün seyr-i gülistân it
Olur ki seyr-i gülzâr eylemiş ol gül-'izâr imdi

3. Bahâr eyyâmı işret çağıdır gülzârlar içre
Gel ey mey-hâr hoşdur bâdehâ-yı hoşgüvâr imdi

4. Mezâk eyyâmı ey sâkî te'allül fevt-i fırsatdır
Ayak al kim kadeh-hârân çekerler intizâr imdi

5. Saçar müşg-i hevâ 'anber sabâ her dem nisâr eyler
Açılmış gãliba zülf-i girih-gîr-i nigâr imdi

6. Sabâ bezm-i habîbân içre yokdur germiyet ammâ
Gelür bir söylesen ol gül-'izâr-ı tâb-dâr imdi

7. Gel ey Seyyid Nigârî seyr kılgil gör ki bülbüller
Gülistân içre salmışlar sadâ-yı sad hezâr imdi

681.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Sûretin gördükde lâl eyler bütâ hayret beni
Hayreti hâlim gören eyle sanur sûret beni

2. Bilmezem kim ben kimem âyâ kimin hayrânıyam
Öyle bî-hod eylemiş kim bâde-i hasret beni

3. Uğradım bir hâle kim sâyem virür dehşet bana
Vâdi-i sevdâda almış beyle bir vahşet beni

4. **Kellimnî yâ selîmî yâ enîs**-i kesretim
Koyma öz hâlimle kim berbâd ider vahdet beni

5. Bâde-i rüsvâlığım nâmûsuma virmiş halel
Ay gibi noksâna salmış gün gibi şöhret beni

6. Dem-be-dem bin bir belâ teslîm-i çemindir bana
Bir zaman öz hâlime koymaz gözi âfet beni

7. Bâde-i câm-i dil-ârâ hıdmet-i ehl-i Hudâ
Eyler ey Seyyid Nigârî dâhil-i cennet beni

682.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Görmedim hüşyâr bir mestâne olmuş gönlümü
Vâlih-i ser-geşte-i peymâne olmuş gönlümü

2. Terk-i ʻişret eylemez zîrâ ki bî-mey görmedim
Rindlik resminde bu ferzâne olmuş gönlümü

3. Dem-be-dem câmlar sunup mihrinle âbâd eyledim
Leşker-i agyâr ile vîrâne olmuş gönlümü

4. Subh u şâm eyler ziyâret rindler bî-ihtiyâr
Bâde-i mihrin ile meyhâne olmuş gönlümü

5. İtlerin içre ser-i kûyunda gördüm lâ-übâl
Lev haşa'llah ol bana bîgâne olmuş gönlümü

6. Bezmlerden katʻ idüp Mecnûn-ı rüsvâ sohbetin
Söylüyor iller kamu efsâne olmuş gönlümü

7. Gel bugün ey Leylî vü Mecnûnı görmek isteyen
Gör tel-i dildârımı dîvâne olmuş gönlümü

8. ʻAşk u ʻâşıklık isteyen görsün temennâ eyleyen
Âteş-i sûzânımı pervâne olmuş gönlümü

9. Her dem ey Seyyid Nigârî ehl-i dil eyler tavâf
Sûret-i hûblar ile büt-hâne olmuş gönlümü

683.

Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilâtün Fâʻilün

1. Bir gün ey dil mihr-i dilber zerrevâr eyler seni
Vâsıl-ı hûrşîd-ı ruhsâr-ı nigâr eyler seni

2. Eksilür meh tek vücûdın mahv olur mâhiyyetin
Mihr-i zâtın ‘âkıbet hûrşîdvâr eyler seni

3. Nâm-ı rüsvâlıkladır Mecnûn gibi şöhret sana
Gam yeme bed-nâmlıkdan nâm-dâr eyler seni

4. Fârig olma turra–i tarrârlar bahtın gözet
Gerçi kim bu güft u gûlar târ-mâr eyler seni

5. Gezme ey gönlüm kuşı bî-bâk gafletden sakın
Hâzır ol bâz-ı ecel bir gün şikâr eyler seni

6. Bî-vefâdır çerh-i dûn aldanma kim bu ser-nigûn
Serv tek kaddin yıkup bir gün mezâr eyler seni

7. Dûzeh-i firkatden ey Seyyid Nigârî pür sürûr
Ravza-i dîdâra vâsıl-ı Kirdigâr eyler seni

684.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Var ben tek her kimin ‘âlemde baht-ı es‘adı
Hemdemi vü gülşen-i meyhânelerdir mesnedi

2. Meh-likãlardır enîsim hûblardır hemdemim
Böyledir var kimin ‘âlemde baht-ı erşedi

3. Bâde-hâr-ı kâse-i dîdâram amma vakt kim
Çeşm-i ‘âlem görmedin ruhsâr-ı mînâ günbedi

4. **Şükrü lillâh** ‘arsa-i sevdâ müsellemdir bana
Var kim destimde feth-i Afşâr seyf-i Ahmedî

5. Kâmil-i cünûnam ‘ilm ü hâce-i dîvânegân
Ey Felâtun gayra ta‘lîm eyle ders-i ebcedi

6. Bî-nihâyet gezdi Mecnûn gerçi gãyet bulmadı
Bir fezâdır ‘aşk sahrâsı görünmez serhaddi

7. Hakdan ey Seyyid Nigârî lutf-ı bî-pâdır bana
Bâde-i sevdâ dem-â-dem keyf-i câm-ı sermedî

685.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Terk eyledi agyârı gönül yâre yetişdi
Ol vakt ki ser-mest şarâb-dâra yetişdi

2. Uğradı harâbâta gezerken yolı nâgâh
Bir mug-beçe bir kâse-i ser-şâra yetişdi

3. Bahs eylemez erbâb-ı gönül çün ü çirâdan
Bir câm ile kim nükte-i esrâra yetişdi

4. Gark-âbe-i girdâb-ı kerâmet nice olmaz
Ol kim nazar-ı yâr-ı keremkâra yetişdi

5. Ger vâkıf-ı esrâr ola gönlüm ne 'aceb kim
Ol gamze-i dildâr haberdâra yetişdi

6. Rütbe-i şehâdet nice bulmaz dil-i pür-hûn
Çün kim nazar-ı dîde-i hun-bâra yetişdi

7. Serşâr mey-i mihrdir ol kâse-i ser kim
Hâk-i kadem-i Ahmed-i Muhtâra yetişdi

8. Erbâb-ı hüner ehl-i safâdan ırağ olmaz
Ol kim nazar-ı Haydar-ı Kerrâra yetişdi

9. Sâkî-i ezel eyledi peymâneyi ser-şâr
Nevbet ki Nigârî-i kadeh-hâra yetişdi

686.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Habîbâ kan döker gamzen dem-â-dem bir usanmaz mı
Yarar bağrım içer kanım meger bir lahza kanmaz mı

2. 'Izârın tâb tâb olmuş ki reşk-i âf-tâb olmuş
Cigergâhım kebâb olmuş dil-i sad pâre yanmaz mı

3. Hevâ-yı yâr nâz itmez yarılmazsa yara bitmez
Dimem dârû bana itmez beni bîmâr sanmaz mı

4. Dil-i ser-geşte-i bî-mâye düşübdür tâ ki sevdâya
Dem-â-dem kâr-ı bî-gâye kazanur ol kazanmaz mı

5. Disem kim vardır bî-pâ senin-çün ‘âşık-ı şeydâ
Bu güftâr ile ol gûyâ gû yanar mı gû yanmaz mı

6. Hevâ-yı zülfine karşu döner gönlüm dolanur bû
Sabâ degse eger gîsû dolanur bes dolanmaz mı

7. Sana ey nâzenîn Leylâ bana Mecnûn-ı bî-pervâ
Berâberdir diyen âyâ beni görgeç utanmaz mı

8. Giçer zülfünle devrânım olur zevk-i firâvânım
Uzanur ‘ömrüm ey cânım telin tek bu uzanmaz mı

9. Nigârî mest ü bî-pervâ tutubdur dâmen-i sevdâ
Usanmaz söylemek âyâ usanur mu usanmaz mı

687.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Bezm içre gel ey sâkî al câm-ı dil-i sâfı
Yanmışlara vir teskîn fikr itme Hudâ ‘âfı

2. Cânân iledir kârı bilmez nedir agyârı
Dildâr-ı dil-ârâdır erbâb-ı dilin lâfı

3. Gîsû-yı dil-ârâdır her lahza karâr-gâhı
Çün Kãf karâbetdir Sîmurg-ı dilin Kãfı

4. Sabr eylegil ey bîmâr âh eylemegil zinhâr
Derdin ne revâ izhâr zîrâ ki bilür şâfî

5. Ey Mîr Nigârî geç efkâr-ı ‘alâyıkdan
Mevlâya müsellem kıl her kâra odur kâfî

688.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Mestâne terennüm-sâz meydâna gel ey çengî
‘Uşşâka safâ bahş it sâz eylegil âhengi

2. Al bâde-i gül-fâmı meydâna getür câmı
Erbâb-ı dile virme hicrân-ıla dil-tengi

3. Erbâb-ı semâ‘ eyler idrâk-i Hudâ söyler
Zemm eylemesün vâ‘iz âhengi vü ney çengi

4. Bilmez özüni bilmez vâʻiz sözüni gûyâ
Bu lâf u güzâfdan esrâra katup bengi

5. Gör şûriş-i sevdânı İbrâhîm-i Edhem tek
Şâhin-şehi mest itdi terk eyledi evrengi

6. Terk eyle îni ânı gör gayret-i Mevlânı
Bir kerre hücûm itdi terk eyledi efrengi

7. **El-minnetü li'l-Mevlâ** eknûn menem mahzâ
Sevdâya hulûsâne ʻabd-i Habeşî vü zengi

8. Bî-kayd-ı dü ʻâlemdir bî-tefrikadır gönlüm
Bî-renglik eyler ol çekmiş mey-i bî-rengi

9. Dildâr cefâ eyler dil mihr-i vefâ eyler
ʻUşşâk safâ eyler degdikce belâ sengi

10. Rüsvâ-yı cihân olmak sevdâya ʻalâmetdir
ʻÂşıklara töhmetdir terk eylemese nengi

11. Ey Mîr Nigârî dil her lahza figãn eyler
Zîrâ ki karâr itmez erbâb-ı dilin rengi

689.

Mefʻûlü Mefâʻîlün Mefʻûlü Mefâʻîlün

1. Hengâm-ı keremdir bu cevlâna getür câmı
Muhriklere bahş eyle itmâm ile ikrâmı

2. Saçma dânişver vâʻiz bilmez ki nedir câyiz
Çal başına al câmı puhte eyle bu hâmı

3. Ey sôfî-i nefsânî fikr itme îni ânı
Çek bâde-i gül-fâmı terk eylegil evhâmı

4. Nâm ister isen mahzâ bed-nâmlık it zîrâ
Meşhûr-ı cihân itmiş ol Kays güzel nâmı

5. Cân virme degül müşkil müştâklara ey dil
Ger görse idi bir dem dildâr-ı dil-ârâmı

6. Erbâb-ı dilin hâlin ashâb-ı safâdan sor
Nûş eylemeyen bilmez zevk-i mey-i gül-fâmı

7. Şâdâne gezer gönlüm zîrâ tel-i dilberden
San peyk-i sabâ imdi sunmuş ana peygãmı

8. Efşân eylemiş zülfin hâk üzre meger ‘âşık
İster yine ol dilber kurmuş yine bir dâmı

9. Şehd-âbe-i la‘lindir matlûbı yetür kâma
Bu Mîr Nigârî Ferhâd-ı şirîn-kâmı

690.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Efşâr ider her dem tûtî gibi gül-kandı
Bu tab‘-ı şirîn-kârın dildâr-ı şeker-handı

2. Ger hâl kadar olsa ruhsârı hayâlimde
Bahş eylemek ehvendir Hârezmi Semerkandı

3. Âşüfte-durur kârın ey dil meger efkârın
Çalmış yine hûblârın serdâr-ı hünermendi

4. Bir dem nazar it bâri seyr eyle fedâkârı
Gör Hâce-i Ahrârı kûh-ken-i Daşkendi

5. Ey sôfî-i bî-insâf şîşe-i dilimdir sâfî
Kâr eylemez ‘uşşâka şeytânîlerin fendi

6. Mey-hârların bakmaz bed-kârına zîrâ kim
Bî-hadd ‘atâ eyler bî-misl Hudâvendi

7. Dildâr-ı dil-ârânın tahrîk ile oynar
Sanma ki semâ‘ eyler erbâb-ı dilin kendi

8. Lâzım görünür sevdâ miftâh gerekdir tâ
Ser-menzil-i dildârın vardır nice der-bendi

9. Ey dil ne revâ nefret bir menba‘-ı pür hikmet
Hep gevher-i zî-kıymet erbâb-ı dilin pendi

10. Yâ Rab ‘azîz olsun her kande ise tab‘ın
Tıfl-ı ferâh-efzâsı bî-misl bu ferzendi

11. Der dâire-i mînâ bî-tâ görünür zîrâ
Bu Mîr Nigârînin yohdur beyle mânendi

691.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Cihân bâğında ey bülbül bana ta‘lîm ‘aşk itdi
Nigâr-ı nâzenîne cânımı teslîm ‘aşk itdi

2. Ruh-ı dildârı her dem sîm-sînem üzre bî-ârâm
Kerâmâta ne bî-dest ü kalem terkîm ‘aşk itdi

3. Nazar agyâre meyl o yana gönlüm eylemez tâ kim
Cünûn-ı çeşm-i Leylâya bunı tahrîm ‘aşk itdi

4. Gönül ahvâlini ‘arz itmege nâçârken nâgâh
Huzûr-ı yâre tuğrâ-yı dili takdîm ‘aşk itdi

5. Nükât-ı ‘âşıkı ma‘şûkı kim dîvân idüp yazdım
Nigârî itmedim ben her ne var tanzîm ‘aşk itdi

692.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Dolaşma zülf-i tarrâra dilâ çekme bu gavgãnı
Anınla başa varmazsan götür başdan bu sevdânı

2. ‘Azîzimdir diyüp bağrıma basdım câna benzetdim
Der-âgûş eyledim table-i zülf-i ‘anber-efşânı

3. Durup ruhsârına karşu ne çok kesb-i kemâl itmiş
Eger döndürse yüz senden çıkar âyinenin cânı

4. Lebin reşk-âver-i cân oldığın kim eylemiş tahkîk
Götürmüş bu elem yerden göge çekmiş Mesîhânı

5. Ne teşbîh eyleyem kim şevket-i şâhânına nisbet
Sikender bende-i Rûmî Ferîdûn ‘abd-i Îrânı

6. Seg-i dîrînimizdir kim didin mest-i mezâk itdin
Ne hoş takrîr-ile ta‘zîm kıldın sen bu ednânı

7. Cemi berbâd u tahtın çerh vîrân itdigin bildim
Bana gösterme ey dünyâ-perest mülk-i Süleymânı

8. Okur sahrâ-nişîn u kûh-nişîn dîvâneler oynar
Meger Şîrîn ü Leylâdır Nigârînin bu Dîvânı

693.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Durup ruhsârına karşu gönül çeşmine mâil mi
Nazar kıl bî-nevâdır mı gelüp dergâha sâil mi

2. Ne zülf-i bû-feşândandır ne bir özge çerâdandır
Görünmezsin garaz ey gül senin-çün perde hâil mi

3. ʻAcebdir kârın kirdârın güzeldir cümle etvârın
Niyâz-dâra idersin nâz bu da gökcek hasâil mi

4. Dehâna virme göz zîrâ ki ol nîst-nümâdır tâ
Emek çekme yoha ey dil yoha bir kimse nâil mi

5. Leb-i laʻl-i dil-ârâdan soruşman kim yanar cânım
Yanar dil söyleye bilmem danışmalı mesâil mi

6. Makãm itmek diler gönlüm tel-i Leylâda ey Mecnûn
Soruş kim bu ne sevdâdır olubdur ʻaklı zâil mi

7. Dolanmış gerdenin üzre göründi çeşmime nâgâh
ʻAceb kâkül mi sevdâ mı selâsil mi hamâil mi

8. Hayâl itdikce artar hayretim bilmezem ol büt
Melek mi hûr mı gün mi kamer mi yâ mahâil mi

9. Nigârî bilmez ol kendin meger peymâne çekmiş yâ
Cünûn-ı çeşm-i Leylâdır mı yâ mest-i şemâil mi

694.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Elâ ey merkez-i cân başa devvârın unutdun mu
Ser-i kûyunda ser-geşte hevâdârın unutdun mu

2. Nazar müştâkıyam hayli zamandır iltifâtın yok
Kühen-sâl çâker ü eski emekdârın unutdun mu

3. Ser-i kûyunda sormazsın nedir üftâdeler hâli
ʻAzîzâ nâz idersin çok niyâz-dârın unutdun mu

4. Vefâtın nâme-i nâmım ki kıldın tayy ve'l-hâsıl
Kûyun ser-geştesi kelb-i vefâdârın unutdun mu

5. Gözün bîmârı şehd-âb-ı lebinden bir şifâ ister
Kerem kılmazsın ey cânım maraz-dârın unutdun mu

6. Ser-i kûyunda bulmuş gayrılar matlûb-ı dil hâsıl
Menem mahrûm-ı dîdârın talebkârın unutdun mu

7. Nigârî sad sadâ eyler niçün feryâd itmezsin
Nigârî bülbül-i şeydâ-yı gülzârın unutdun mu

695.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Neler itdi bize ey dil ferâğ-ı yâr gördün mi
İçirdi dem-be-dem kanlar ki bir gam-hâr gördün mi

2. Seyâhat eyledin gezdin sefer kıldın bu ʻâlemde
Göz açdın yüzine bahdın bir ân dîdâr gördün mi

3. Temâşâ eyledin bî-pâ gözüm meh-pâreler ammâ
Nigâr-ı nâzenîn-âsâ güzel dildâr gördün mi

4. Gezüp kûh u beyâbânı tarîk-i kûy-ı Leylânı
Sabâ bir ben gibi dîvâne-i bîʻâr gördün mi

5. Virüp dil serv-sâra gonçe-i hâra yâr-ı agyâra
Cihân bâğında ey bülbül vefâ gülzâr gördün mi

6. Gülistân içre ey bülbül temâşâ eyledin çok gül
Ciger sad pâre kıldın bir güli bî-hâr gördün mi

7. Nigârî kûhı vü sahrâyı ki gezdin yaʻnî her câyı
Sen ol mâh-ı dil-ârâyı güzel ruhsâr gördün mi

696.

Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün Mefâʻîlün

1. Muʻallim kimdir âyâ fikr iderken ders-i nâdânı
İşâret gamze-i dildâr kıldı pîr-i sevdânı

2. Giçüp dâreynden bir harf tâ kim cân virüp aldım
Karârgâhımdır ol demden beri vahdet debistânı

3. Dutup dâmân-ı sevdâ terk-i var itdim bi-hamdillâh
Ki buldum ʻâkıbet vahdet-serâ hoşter musallânı

4. Ne anlardım safâ vü ne gam bilürdüm âh kim âhir
Telâtım eyleyüp müstagrak itdi ‘aşk tûfânı

5. Ne çâre n’eyleyem yokdur karârım âteş-i sevdâ
Ki öz hâlimle koymaz gezdirir kûhı beyâbânı

6. Şarâb-ı ‘aşkı her kim nûş ider ben tek olur âteş
Yanar şâm u seher beyle olur her lahza devrânı

7. Yakıldım dem-be-dem gülzâr-ı sevdâ içre kim âhir
Tutuşdum bend bend yandurdum evrâk-ı gülistânı

8. Dükendi kâr u kirdârım hevâya gitdi efkârım
Tamâmen râh-ı sevdâda ne kim var oldılar fânî

9. Fenâ-ender-fenâ içre bulup nûş eyledim âhir
Nigârî bâde-i bâkî şarâb-ı zât-ı cânânı

10. Delîl-i kûy-ı gülzâr-ı nigârım Bâkîbi'llâh
Sirâcüddîn Zebîhullâh-ı İsmâ‘îl-i Şirvânî

697.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Götürmez zülf-i dilberden dil-i dîvâne bî-şânı
Diler yalvara yalvara dükenmez derde dermânı

2. Yazarken vasf-ı sevdânı didi hayret ki ey Mecnûn
Tamâm itmek mi istersin meger kim magz-ı Kur’ânı

3. Bu sevdâya düşüp Ferhâd ü Mecnûn buldılar hayret
Tutup râh-ı cünûnı gezdiler kûhı beyâbânı

4. Dükenmez âhiri yok bî-nihâyet râkım-ı evvel
Bu mazmûn ile yazdı nâme-i sevdâya tuğrânı

5. Ne hâsıl sa‘y-i bî-âhirden ey dil ‘aczin izhâr it
Ki güftâr-ı mahabbet ‘âciz itmiş hep sühandânı

6. Hevâ-yı zülf ile uğraşma hergiz düşme teşvîşe
Ki ol bir kıssadır kim bî-nihâyet vasf-ı tûlânî

7. Tavîlü'z-zeyl bir tûmârdır sevdâ-yı kâkül kim
Görünmez ser-had-i evvel dükenmez başa pâyânı

8. Ser-i tûmârına gülden ayak çek başa varmazsın
Tamâm it defter-i ‘aşkı düketmezsin bu sevdânı

9. Nigârî tay kıl tûmâr-ı dîvânı velî nazm it
Ciger-sûz üç gazel dîdâr-ıla hatm eyle dîvânı

698.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Dutuşdun bend bend ey dil sana bu nâr yetmez mi
Kül oldun cüz be cüz yandın mezâk-ı yâr yetmez mi

2. Cünûn bâzârına revnak virüp kim nîk-nâm itdin
Dü ‘âlemde senin-çün bu güzel kirdâr yetmez mi

3. Zamân-ı firkat eyyâm-ı seferdir bâğ-ı ‘âlemden
Hevâ-yı serv-i bâlâ seyr-i hoş-reftâr yetmez mi

4. Gezer câm-ı ecel la‘lin kenârın veh ne gãfilsin
Çekersin bî-elem peymâne-i ser-şâr yetmez mi

5. Ne hâcet bâğ-ı kesret bâde-i zevk dü ‘âlemden
Tecerrüd lezzeti vahdet-i gül gülzâr yetmez mi

6. Teberrâ kılgil ‘âlemden gözet râh-ı tevellâyı
Mukayyed olma dâreyne ki bir diyâr yetmez mi

7. Çeküp endîşe-i ru'yet Nigârî düşme teşvîşe
Sana güftâr-ı yâr va‘de-i dîdâr yetmez mi

699.

1. Dilâ sevdâ-yı zülf-i yâr tâ key
Ağarmış mûy-ı ser-i zünnâr tâ key

2. Sararmış ‘ârızın yetmez mi zevkin
Merâg-ı lebin gülnâr tâ key

3. Dökülmüş peykerin göz hayrelenmiş
Temâşâ-yı ruh-i gülzâr tâ key

4. Dükenmez mi şiyâk-ı çeşm yağı
Esîr-i gamze-i hun-hâr tâ key

5. Ham olmuş kãmetin dönmüş kemâna
Hevâ-yı turra-i tarrâr tâ key

6. Şarâb-ı sâkî-i gül-çehre tâ çend
Safâ-yı kâse-i ser-şâr tâ key

7. Meger kim gelmedi vakt-i inâbet
Mezâk-ı nefs-i bed-kirdâr tâ key

8. Zamân-ı rıhlet eyyâm-ı eceldir
Semend-i bâd-pâ vü reftâr tâ key

9. İrişmez mi meger vakt-i sükûnun
Dükenmez mi sözün güftâr tâ key

10. Söylersin nazm u ebyât u kasîde
Okursun şevk-ıla eş‘âr tâ key

11. Nigârî teslîm eyle cânı kurtar
Çekersin firkat-i dîdâr tâ key

700.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Eyle dilâ mushaf-ı sevdây tay
Sohbet-i Yûsuf u Züleyhây tay

2. Söyleme Ferhâd u Şîrîn sohbetin
Eyle bu nâme-i şeker-sây tay

3. Nâme-i ‘uşşâkı yeter eylegil
Defter-i Mecnûn u Leylây tay

4. Yakma özün nâr-ı mahabbetle kıl
Sohbet-i Vâmık u ‘Azrây tay

5. Alma dile derd-i belâ-keşleri
Kıl varak-ı Varka vü Gülşây tay

6. Söyleme bülbül sözüni gül sözin
Eyle bu güftâr-ı dil-ârây tay

7. Urma nefes şem‘ u pervâneden
Yanmagil it sohbet-i pervây tay

8. ‘Âşık u ma‘şûk sözin kıl tamâm
Eyle bu güftâr-ı ciger-hây tay

9. Mâh Muharrem sene halhâl-i yed
Şehr-i Sitanbûl kıl imlây tay

10. Eyleme güftârı Nigârî tavîl
Fikr eyle dîdârı kıl inşây tay

Rubâî

701.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Himmetin oldı bana yâr müdâm ey sâkî
Açdı ruhsârını güldeste merâm ey sâkî

2. Himmet-i ‘âlin ile oldı dîvânım tekmîl
Şükrü li'llâh merâm oldı tamâm ey sâkî

Rubâî

702.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlün Fâ
Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yakdı dilimi nâr-ı firâk ey sâkî
Bükdi bilimi nâr-ı şiyâk ey sâkî

2. Oynadup atını hicrân hücûm itdi elem
Kanı ol gerdiş-i dûn-ı mezâk ey sâkî

Rubâî

703.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlün Fâ
Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Koyma bizi âteş-zede vâh ey sâkî
Yandırmaya tâ ‘âlemi âh ey sâkî

2. Rahm idüp ‘âşık-ı dil-teşnelere bir ayağ al
Tîz yetür meclise ez beher ala ey sâkî

MUKATTA‘ÂT

704.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Geldi bir gün gitdi bir gün bir dahi gelmez Resûl
Nâzil olmaz vahy-i âyet Cebraîl itmez nüzûl

2. Şerbet-i zehrin şarâb-ı rûhîdir ey nûş-hand
Bâde-i düşnâm la‘linden bulur cânlar gönül

3. Rûy-ı beşşâş leb-i handânını yâd eylegeç
Zemzeme itdim el oynatdım şirîn çaldım tabûl

4. Sâkin-i ‘isyân-serâyam çekmezem gam kim elem
Şefkatin yâd eyledikce hâtıra itmez hulûl

5. Leşgeri cürm eyledikce zûr-ı bî-had subh u şâm
İlticâ itmek bana mahsûs sana senden kabûl

6. Dest-gîrim hâk-i pâyın olsun ey cânım ki ben
Mücrim-i üftâde gamgînim be-evlâd-ı Betül

7. Rahm kıl kim ey habîbim yüz sürer dergâhına
Sâil-i miskîn yetîm-i bî-nevâ ‘âsî hacûl

Kıt‘a

705.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ol nâm-ı dil-ârâmın ta‘lîm eylemiş tâ kim
Üstâd-ı ezel her dem tekrâr iderem tekrâr

2. El-minnetü li'l-Mevlâ ey dilber-i bî-hemtâ
Kemter kulunam ammâ bî-kayd benem ahrâr

3. Müştâk-ı cemâlindir bir cilve-i bî-perde
Manzûr-ı gözümdür kim her lahzadır ol bîdâr

4. Bir kâra irişdim kim sâyende alur benden
Keyfiyyetini bâde mey-hâr tarab-kirdâr

5. Hayret-zedem zîrâ bîmâr gözün aslâ
Sıhhat dilemez eyvâ âyâ bu nice bîmâr

6. Bir cilven ile gönlüm her şâm u seherdir dâg
Ferhâdlıg eyler hûb ol ‘âşık-ı şîrîn-kâr

7. ‘Arz eyledim ey Leylâ kim itdi seni rüsvâ
Hû Hû didi ol ya‘nî bu Hamza-i mecnûn-kâr

706.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Dîvâneliğim Mecnûn görseydi bu ‘âlemde
Olsaydı cünûnâne söylerdi budur şeydâ

2. Behzâd-ı nigâriş-sâz görseydi nük,şâtım
Hayret-zede söylerdi nakkâş budur bî-pâ

3. Kelb-i der-i cânâne cân-bahşlığım cânım
Bileydi ‘acîbâne söylerdi Kerem hâzâ

4. Ben tek kanı âvâre bir âh ile bin pâre
Elburzu ide Ferhâd reşkâne diye heyhâ

5. Tâ hâne-i gönlümde dildâr karâr itdi
El çekdi mahallinden ser-pençe-i lâ illâ

6. Sevdâ-yı dü ‘âlemden geçdim ser-i mû tâ kim
Gîsû-yı semensây saldı başıma sevdâ

7. Bilmem ki ne ‘âlemden geldi elime sâgar
Sordum didi sevdâdan Hamza-i mînâ-peymâ

Kıt‘a

707.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Tâ pâ-zede-i zülfüm serdâr-ı cihânam men
Der ‘âlem-i sevdây fermân-revânam men

2. Tâ ‘aşk-durur Kãfım sîmürg-durur lâfım
Bed-nâmlığ evsâfım meşhûr-ı cihânam men

3. Kin eyler ise iller fikr eyle [bîgânî]ler
Der hâle-i sevdâyam der zıll-ı emânam men

4. **El-minnetü li'l-Mevlâ**dır kãfile-i sevdâ
Der pes neşevem aslâ der pîş revânam men

5. Ey ehl-i semâ‘ anla pîrâne serem ammâ
Câm-keş-i mihrem tâ her lahza cüvânam men

6. Gelmez gözime kevnin der sâye-i ân zülfin
Ne tâlib-i înem ne hâhende-i ânam men

7. **Erinî erinî** söyler cânım ne cenân ister
Hâhişger-i cânânem târîk-i cinânam men

8. Ey hâce-i dîvâne hâcet n’idi bürhâne
Hestiyyet-i cânâne bî-zan gümânam men

9. Der ‘âlem-i sevdâyam Hamza-i cünûn-pâyam
Dîvâne-i Leylâyam mahsûs-ı cânânam men

Kıt‘a

708.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Ol çeşm-i çep-endâza teslîm iderem bin cân
Bir cân idemez özge meydân benim meydân

2. Ferhâd-ı cebel-endâz Mecnûn-ı mahabbet-bâz
Yohdur bana mahsûs bu meydân iderem cevlân

3. Ey tâlib-i dil-teşne devrânıma bahş eyle
Envâr-ı gözün zîrâ bî-bâde degül devrân

4. Dünyâ sana ey vâ‘iz ammâ bana bir cilve
Cennet sana ey zâhid ammâ bana bir cânân

5. ‘Âşık ile ma‘şûkun beyninde hemîn ey dil
Yoh özge şeye hâcet peymâne-durur peymân

6. Ey yâr-ı şeker-hârım der hakk-ı şirinkârım
Dînsiz diseler câyiz sensiz diseler bühtân

7. Bu ‘âşık-ı şeydâya müştâk-ı hüveydâya
Bir nîm nazar eyle hayrânına bak hayrân

8. Ey Seyyid-i şîrînkâr ey Hamza-i şekker-bâr
Eş'âr-ı dil-ârâna her lahza olam kurbân

709.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Ger münkir-i sevdâya zehr-âb-ı cefâyam men
Ammâ ki kadeh-hâra hûşâb-ı safâyam men

2. Derdin ne bilir agyâr gel yanıma ey bîmâr
Kim derde devâyam men şehd-âb-ı şifâyam men

3. Evsâfımı ger vâ'iz zemm eyler ise mey-hâr
Medh eyler ise câyiz zıddına sezâyam men

4. Kim görse ruh-i zerdim derdimle olur memlû
Bilmem nice bir derdim bilmem ne belâyam men

5. Ger cân-ı fedâkârım söylerse ki dildârım
Hemçün Hüseyin oldum kurbân u fedâyam men

6. Feryâdımla oynar nâlimle döner mey-hâr
Çün nây celâlîye pür sûz u nevâyam men

7. Men söylemezem benden ey lutf Hudâ senden
Der sâye-i sevdâyam der zıll-i Humâyam men

8. Der nakş-ı dil-ârâyiş üstâd-ı bî-endâzam
Nakkãş-ı nigârım tâ müştâk-ı Bahâyam men

9. Mey-hâr-ı cihân-sâzam 'arşa yetişir nâzım
Hazma-i kadeh-bâzam müştâk-ı likãyam men

710.

Mef'ûlü Mefâ'îlün Mef'ûlü Mefâ'îlün

1. Her şâm u seher oynar zülfünle gönül ammâ
Bî-âlet ü bî-lenger olmaz beyle kef-der-bâz

2. Bir âhım ile bin kûh berbâd olur eknûn
Reşk-âver-i âhımdır Ferhâd-ı cebel-endâz

3. Ey tab'-ı cihân-sûzım 'âlemleri yandırdı
Eş'âr ile yahdın eflâki v'ey âteş-bâz

4. Dil-teşne-i hicrânam yek-dem nazarî fermâ
Kandur beni bî-gâye ey sâkî-i sâgar-sâz

5. Sûzâneligim efzûn ez hadd-i bîrûn eknûn
Bî-fâidedir Ceyhûn der bahr-i kerem-endâz

6. Ez nâz bulur cânım şehd-âbe-i zâtiyye
Ey nâz ne şîrînsin kurbânın olam ey nâz

7. Der ʻarsa-i sevdây u der kûy-ı tevellây
Eknûn benem Kanber ey Hamza-i himmet-bâz

711.

Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilâtün Feʻilün

1. Tâliʻim doğdı bugün hûrşîd-bahtım uyandı
Hamdü li'llâh ki sönmüşdi çerâgım yandı

2. Dil-i sûzâneyi gör âb-ı leb-i dilberden
İçdiler şâm u seher kanmadı sanma kandı

3. Gamze-i hûnı vü bağrımı kim pâreledi
Akdı kan içdi revân kim ana dermân kandı

4. Her biri cevr ü cefâsı bana bin tâze hayât
Her biri zevk u safâ her birisi bin cândı

5. Çıkdı bî-perde nigârım didim Allâh Allâh
Ne güzel lutf-ı Hudâdır ü ne şîrîn cândı

6. Safha-i rûyını görgeç didim ey cân ey cân
Nûr-efzây-ı nazar eyle ki hoş Kur’ândı

7. Kerîmin te’yîd-i güftârı içün söylerse
Başka yok andı anın Hamza-i şeydâ andı

712.

Mefʻûlü Mefâʻîlü Mefâʻîlü Feʻûlün

1. Lutf eylegil ey mug-beçe âlâf senindir
Yandurmagil ʻuşşâkı ki eltâf senindir

2. Mihrin ne ʻaceb bâdedir ey büt ki dükenmez
Sarf eyle dükenmez ki bu âlâf senindir

3. Bî-lutf dilemez sana zîrâ keremin var
İkrâm-ıla âvâze-i evsâf senindir

4. Pür-nûr eyledi gönlümi hûrşîd-cemâlin
İtmez mi kim ol bâde-i şeffâf senindir

5. Cân almağ ile ger ola dîdâr kerem kıl
Göster yüzün al rahm ile insâf senindir

6. Hall eylegil işkâlimi bir dem nazar kıl
'Özr eyleme kim dîde-i keşşâf senindir

7. 'Aşkın ki makãm eyledi gönlim didim ey cân
Fikr eyleme Sîmurgsın ol Kãf senindir

8. Bu kâr-ı şarâb-dârlığım ey kerem-efzâ
Benden degül ol kâr ki bî-lâf senindir

9. Ol zülf-i zer-efşânın içün nazm-ı dil-âvîz
Eyler nazar it Hamza-i zer-bâf senindir

713.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

1. Ehl-i dilin ihlâsıdır ikrârına bâ'is
Erbâb-ı kînin kîndir inkârına bâ'is

2. Dâg-ı dil-i sevdâ-zedenin âteş-i tab'ı
Eş'âr-ı ciger-sûz-ı şerer-bârına bâ'is

3. Âniyyet-i peymâne-i çeşm-i nazar-endâz
Cezbe-i şarab-hâre-i dîdârına bâ'is

4. İnkâr ne kim 'aşk-ı Nigârî ezelîdir
Erinî diyen 'uşşâk-ı talebkârına bâ'is

5. **Erinî erinî** Hamza-i dîdâr be-tekrâr
Söyler dime yok var bu tekrârına bâ'is

Kıt‘a

714.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey tab‘ bu dîvân-ı şeker-bâr senindir
Şükr eylegil Allâha bu âsâr senindir

2. Her şâm u seher mest şarâb-hârlar içre
Hamd eyle sefîne-i sezâvâr senindir

3. Nâz eyle niyâzâne talebkârlar içre
Her lahza ki sevdâ-yı şirînkâr senindir

4. Mahzâ kerem-i lutf-ı İlâhî-i ezeldir
Meyhâne-i pür bâde şarâb-hâr senindir

5. Artar heme dem müşterî beyle ki seher şâm
Pür-kâle-i sevdâ ki bu bâzâr senindir

6. Şükr eyle semen-sâze dem-â-dem ki beher dem
Pür gonçe-ter ü bâkî bu gülzâr senindir

7. Ey dil ne revâ fikr-i fakîri sana zîrâ
Hamd eyle ki eltâf-ı keremkâr senindir

8. Feryâd-ı ciger-sûz gelür yâr eşiginden
Cânlar yahan ol âh-ı şerer-bâr senindir

9. Ey yârım kerem eyle ser-â-sîme kûyunda
Kelbinle gezen Hamza-i bî-âr senindir

Kıt‘a

715.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. ‘Âlem-i mihrde ger şems-i hüveydâyam men
Anlamaz kimse beni gör ne mu‘ammâyam men

2. Kimse ahvâlimi bilmez bana âgâh degül
Tek ü tenhâ gezerem tâlib-i tenhâyam men

3. Gerçi n'âyed be nazar dilber-i bî-tâ ammâ
Mahz ez lutf-ı Hudâ ‘âşık-ı bî-tâyam men

4. İzdiyâd-ı hevesin mestiyem ammâ bilürem
Gerçi sayd eylemezem sâid-i Ankãyam men

5. Nice meftûn-ı hevâyam nice Mecnûnam kim
Yâr-ı hercây içün bâdiye-peymâyam men

6. Hased-âlûde nazar eyleme ey vâ‘iz-i cer
Cerciyem sanma ki ez kayd mu‘arrâyam men

7. Bana yetmez nazarın kılma temennâ-yı muhâl
Ey garaz-dâr ki der cây-ı mu‘allâyam men

Kıt‘a

716.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Feryâd-ı cihân-sûzuma bâ‘isdi günâhım
Mahşerde yeter dâdıma sûzâne-i âhım

2. ‘Isyân-ıla olmakdır işim ânın içündür
Efgãn-ıladır gerdişim âhımdı güvâhım

3. Feryâd-resim lutf-ı Keremkârdır ancak
Allâh bilür gayr ezîn yokdı penâhım

4. Bu ‘âsî-i bî-tâga kahır eyleme yâ Rab
Lutf eyle suçın ‘afv eyle ‘abdindi İlâhım

5. ‘Isyân-ı siyâhımla karadır yüzüm eyvâ
Bahşâyiş-i nûrunla sefîd eyle siyâhım

6. Müstagrak-ı deryâ-yı günâhım ne elem kim
‘Ummân-ı keremdir nazar-ı nîme-i şâhım

7. Ger hâric-i mahzûbdur ey Hamza-i nâçîz
Nâçîzdir ender nazar-ı lutf günâhım

Kıt‘a

717.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Al perdeni teslîm ideyim cân-ı safâyı
Dîdârına gör kârımı ey cân fedâyı

2. Olmaz hüner ol kâr-ı yalanı ki işitdim
Ol kâr hünerdir ki ider merd-i Hudâyı

3. Zîrâ çeker ol bârı habîbâne ki hâşâ
Eflâk u serâ söyledi gösterdi ibâyı

4. Âyâ nice meydir mey-i ‘uşşâk ki artar
İçdikce yine çaldı beni söyledi nâyı

5. Sâkî getür ol bâde-i İlâhî[y]i gam itme
Vallâh gam olmaz ola bir iş ki rızâyî

6. ‘Âkıl olan ezvâk-ı şehinşâha degişmez
‘İşret-kede-i mihr işrâb-ı gedâyı

7. Ey sâkî-i bâde-i Elestim mey-i nâbı
Dök sâgara nây-sâz be-zen nây-ı sitâyı

8. Devrân ile ey sâzî mezâkım ola efzûn
Çal tablı habîbâne bezen nây-ı nevâyı

9. Kim görse hemân ‘âlî-neseb oldığın anlar
Mîr Hamza-i dîvâne-zâde pâşâyî

Kıt‘a

718.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Agyâr ile kârım ne müştâk-ı ‘Alîyem men
Perverde-i Mevlâyam Allâh kulıyam men

2. Pervâne-i Mevlâyam mestâne-i bî-tâyam
Kâse-zen-i sevdâyam mey-hâr-ı velîyem men

3. Ser-mest kadeh-hâram hüşyârlığım efzûn
Mecnûn-ı hüveydâyam sanma ki deliyem men

4. Bir görmek ile yâra cân bahş iderem zîrâ
Der kâr-ı fedâkârî serbâz-ı celîyem men

5. Sevdâma zarar virmez bâzâr-ı mahabbetde
Nâle-i dühül zîrâ mest-i ezelîyem men

6. Nâlemle olur efzûn keyfiyyet-i meyhânem
Zîrâ ki tecellânın bülbül-i güliyem men

7. Der bezm-i semâ‘ iller eş‘ârım ile oynar
Zîrâ ki mezâk-efzâ şîrîn gazeliyem men

8. Ez gülşen-i zehr-âbî bir sebze-i hoş-bahtam
Bir baht-ı yigin merdüm-zâde-i ‘Alîyem men

9. Ey Hamza-i şeydâyî der gülşen-i zîbâyı
Çeh çeh-zen-i hüsnâyam zîrâ güzeliyem men

Kıt‘a

719.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. **El-Minnetü li'llâh** ki Allâh diyenim var
Bir lahza ne her lahza vü her gâh diyenim var

2. Dildâr-ı dil-ârâyı seher ü şâm be-her câ
Tekrâr be-tekrâr ki va'llâh diyenim var

3. Ez lutf-ı Hudâvend kerîmest ki Allâh
Her gâh habîbâne ki bi'llâh diyenim var

4. Ez zümre-i erbâb-ı talebdir ser-i Tûrân
Erinî erinî gâh u bî-gâh diyenim var

5. Ez bâde-i hâlâtı vü ez neş’e-i zâtı
Maglûb-ı seher şâm ki veh veh diyenim var

6. Ez keyf-i mezâk-ı mey cilve-i dilârâ
Sübhâneke sübhâneke zih zih diyenim var

7. Ey Hamza-i İlâhî benem Hâdî-i der-în devr
Her yerde seher ü şâmgeh vallâh diyenim var

Kıt‘a

720.

1. Allâhı Muhammedi âli seven dostânız
Ne Sünnîyiz ne Şî‘î bir hâlis müslümânız

2. Çehâr yârı isteriz zîrâ ki Mustafânın
Dostına dostuz vallâh hasmânına hasmânız

3. Süfyânîlerden bî-had Mervânîlerden bî-‘ad
Eyleriz hâşâ zîrâ biz hasm-ı mürtedânız

4. Muhammedin âlinin hasmına Allâh nefret
Eyleriz biz de [zîrâ] düşmen-i merdûdânız

5. Mervânîlerin la‘net hakkı hakkımız rahmet
Zîrâ anlar şeytânî biz tâbi‘-i Kur’ânız

6. Mihîn-i Mustafâdır Süfyânîler anun-çün
Mürteddir anlar hâlis biz mü’min-i hâsânız

7. Tâbi‘-i Süfyânîler dostân-ı Mervânîler
Merdûdlardır hüveydâ biz makbûl reh-nümânız

Kıt‘a

721.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Ey sanem gamzen nice peykân imiş kim peykân
Sînemi geçmiş ki kılmış bağrımı gark-âb-ı kan

2. Derdime dermân yâ katlime fermân kim didim
Didi katlimdir hemîn dermân-ı derdin bî-gümân

3. Vâridât-ı hûbter gökçek hayâlinden gelür
Beyledir ey nâzenînim yahşiden gelmez yaman

4. Gâlib ancak ‘aşkdır agyâra virmez bir mecâl
Maglûb olmaz bir zaman ancak odur sâhib-kırân

5. Her taraf meydâna çıkmış ehl-i tugyân el-meded
Vakt izhâr-ı vücûdundur gel ey sâhib-zamân

6. N’ola bir cevlân idüp tugyân kılsan bir taraf
Ey Muhammed âl-i Ahmed ey Ebe'l-Kâsım amân

7. Kesmedim âl-i Muhammedden nefes ur dem-be-dem
Ey cünûn-ı Ahmedî v’ey Hamza-i şeydâ-yı ân

Kıt‘a

722.

1. Kıl tâc gubâr-ı şâhvârın
Ey Mîr Nigârî v’ey ser-efrâz

2. Yâr eylese nâz cân nisâr it
Ey Mîr Nigârî v’ey revân-bâz

3. Bir tâze sefîne eyle peydâ
Ey Mîr Nigârî v’ey kalem-bâz

4. Meyhâne-i mihre vir nizâmı
Ey Mîr Nigârî v’ey kadeh-bâz

5. Mey-hârelere kadeh kadeh sun
Ey Mîr Nigârî v’ey mey-endâz

6. Çal perdeyi vir be-Şehnâzı
Ey Mîr Nigârî v’ey hoş-âvâz

7. Kıl nîm-nigehle sayd bî-had
Ey Mîr Nigârî v’ey çep-endâz

8. Vir nâz nigârına revânın
Ey Mîr Nigârî v’ey niyâz-bâz

9. Eş‘ârın reşk-i şehd-i kand-âb
Ey Mîr Nigârî v’ey şeker-sâz

Kıt‘a

723.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Ref‘-i cünûn eylemedi n’eyleyem
Kılmadı bir fâide esmâ bana

2. Gerçi ki esmâya devâm eyledim
Açmadı ruhsârı müsemmâ bana

3. Turra-i tarrâr bütün ‘aklımı
Çaldı neler itdi bu sevdâ bana

4. Şâm u seher gerçi ki âh eyledim
Virmedi bir fâide aslâ bana

5. Yâr hüveydâ velî görmez gözim
Virmedi yüz keşf-i mu‘ammâ bana

6. Virmedi bir göz göre dîdârını
Yâr-ı hüveydâ dimen a‘mâ bana

7. Çâre ne ey Hamza-i dîvâne
Yanmadı bir gelmedi Leylâ bana

Kıt‘a

724.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Kaldı gözim görmedi ammâ hayâl
Kalmadı dildârdan aslâ henûz

2. Gerçi ki zülfümde karadan nişân
Kalmadı başımdadı sevdâ henûz

3. ‘Aklımı berbâd eyledi yaş iken
Sormadı ahvâlimi Leylâ henûz

4. Hayli zamândır dil-i dîvânemiz
‘Aklın itirmiş dimez eyvâ henûz

5. Nâr-ı ezeldir ki dükenmez yanar
Şâm u seher âteş-i bî-pâ henûz

6. Nâmı ki ol bahş-ı ezeldir bana
Cândadır ol nâm hüveydâ henüz

7. Hamza-i bî-çâreye bir çâreyi
İtmedi bilmem n’içün âyâ henûz

Kıt‘a

725.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1. Penâhımdır benim Allâhu ekber
Muhammed Fâtıma Sıbteyn Haydar

2. ‘Adüvvullâhdır âl-i abânın
Seven düşmenlerin hâce-i ebter

3. Çerâgımdır yanar der çâr cânib
Ebû Bekr ü ‘Ömer ‘Osmân [u] Safder

4. Gönül ender diyâr-ı ‘aşk hâlis
Virüpdür cân bulup ihlâs-ı Kanber

5. Meger cânân ile oynar cenânım
Ki nazm eyler yine bir tâze defter

Kıt‘a

726.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Mahbûb-ı Hudâ ya‘nî Muhammed ki hüveydâ
Bî-şübhe çü hûrşîd benem ü âli velîmdir

2. Farzdur ‘Alîni Fâtımanı âlini sevmek
Allâh ü Nebî sevdigi bürhân-ı celîmdir

3. Her kim ki mahabbetle gider matlaba vâsıl
Elbette olur çünki bu şeh-râh-ı selîmdir

4. Güftârıma cânlar virür ashâb-ı hidâyet
Güftâr-ı sadîkãneme Allâh ‘alîmdir

5. Fir‘avnîler inkâr iderse n’ola tab‘ım
El-minnetü li'llâh ki hakkãne kelîmdir

Kıt‘a

727.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Cem‘-i ezdâd müyesser degül ey vâ‘iz yâ
At Mu‘âvîleri yâ în ki Muhammedden geç

2. Yâ Mu‘âvîlere nefrîn eyle ya‘nî la‘net
Yâ sana rûz-ı cezâ şefkat-ı Ahmedden geç

3. Dilesen cennet eger Âl-i ‘abâya hıdmet
Eyle yâ leşker-i Şâmı dile cennetden geç

4. Hırz-ı cân eyle bu güftârımı ger ‘âşık isen
Yoksa kim la‘n sana rahmet-i bî-hadden geç

Kıt‘a

728.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Mervânîleri isteyen ey ehl-i dalâlet
Bî-şübhe ki sizler Yezîdî biz ‘Alevîyiz

2. Sizler gibi erbâb-ı şekâvetden ırağız
Ehl-i sünnetiz mü’min-i Hak dîn-i celîyiz

3. Biz Ahmedîyiz hamd Hudâya ki ezelden
Ashâb-ı yemîniz ki sa‘îd-i ezelîyiz

4. Mervânîleri isteyen ey nesl-i Yezîdî
Biz hâk-i pey-i âl ü hevâdâr-ı velîyiz

5. **El-minnetü li'llâh** ki der-sâye-i Mevlâ
Doğru diyeriz sanma hevâdâr-ı ‘Alîyiz

Kıt‘a

729.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Merd-i mürteddi bilâ-şübhe çü hûrşîd-i duhâ
Eyleyen tarzıye Mervânî mürtedlere

2. La‘net olsun ana kim dîn-i mübînden geçmiş
Eyler ol tarzıye Süfyânî mürtedlere

3. Eyle ey bâr-ı Hudâ la‘n dem-â-dem ya‘nî
Düşmen-i âli seven Hâricî şeytânîlere

4. Hâricî olduğı ma‘lûm bu da‘vâcilerin
Âteş-i kahr-ıla la‘n eyle bu Süfyânîlere

5. Râhat erbâb-ı dile yok bu Yezîdîlerden
Eyle ey bâr-ı Hudâ kahr bu Mervânîlere

6. Hâric-i dîn-i mübîndir uyan ol tâifeye
Hâcelerdir dimek ol münkir-i Kur’ânîlere

7. Düşmen-i âldir ey bâr-ı Hudâ yâ la'n it
Eyleyen tarzıye ol kavm-i bî-îmânîlere

Kıt'a

730.

1. Ey Mu'âvîler ümmeti v'ey düşmen-i Muhammedî
Siz küfrânî biz şükrânî siz bir taraf biz bir taraf

2. Sizler tuğyânî milleti bizler Muhammed ümmeti
Siz Mervânî biz Kur'ânî siz bir taraf biz bir taraf

3. Siz Mervânî cehennemî biz Muhammedî cennetî
Siz şeytânî biz Rahmânî siz bir taraf biz bir taraf

4. Siz Mu'âvîler askeri biz Hayderîler leşkeri
Siz kahrânî biz lutfânî siz bir taraf biz bir taraf

5. Siz Yezîdî siz pelîdî biz Hüseynî biz şehîdî
Siz butlânî biz hakkânî siz bir taraf biz bir taraf

6. Sizler düşmen-i Mustafâ biz bende-i âl-i 'abâ
Siz hasmânî biz rahmânî siz bir taraf biz bir taraf

7. Siz kãtil-i âl-i Zehrâ biz mâtem-dâr-ı Mustafâ
Siz Şimrânî biz hüznânî siz bir taraf biz bir taraf

8. Siz Haccâcî siz leccâcî biz Kanberî Peygamberî
Siz nefsânî biz rûhânî siz bir taraf biz bir taraf

9. Siz şeytânî biz rahmânî zıd-ender-zıddız el-hâsıl
Siz zulmânî biz nûrânî siz bir taraf biz bir taraf

Kıt'a

731.

1. Ey mutribân-ı hoş-âvâz çalak sâz okuyak Şehnâz
Diyin Allâh Allâh dönün siz bir yana biz bir yana

2. Çalup neyi içüp meyi girip 'aşkın mezâkına
Diyin Allâh Allâh dönün siz bir yana biz bir yana

3. Her lahza şem' tek yanın pervâne-i ser-geşte tek
Diyin Allâh Allâh dönün siz bir yana biz bir yana

4. Her lahza bülbül tek ötün şîrîn şîrîn kâkül diyin
Diyin Allâh Allâh dönün siz bir yana biz bir yana

5. Her lahza söyleyin handân surâhî tek gulgul-zenân
Diyin Allâh Allâh dönün siz bir yana biz bir yana

6. Terk idin nâmı nâmûsı çalak peyveste nâk,su
Diyin Allâh Allâh dönün siz bir yana biz bir yana

7. Yâd eyleyin sûzâneyi zikr eyleyin pervâneyi
Diyin Allâh Allâh dönün siz bir yana biz bir yana

8. Bülbüller gibi şevkãne kumrılar tek habîbâne
Diyin Allâh Allâh dönün siz bir yana biz bir yana

9. İçüp ‘aşkın şarâbını açup esrârın bâbını
Diyin Allâh Allâh dönün siz bir yana biz bir yana

Kıt‘a

732.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Sâz eylegil ey mutrib sâzın ki yanar cânım
Oynar bedenim cânım bir özge mezâkım var

2. Ey sâkî-i meyhâne imdâd eyle sûzâne
Zîrâ ki yanar cânım bir başka şiyâkım var

3. Al destine peymâne devr eyle habîbâne
İkrâm eyle bî-gâye bî-gâye merâkım var

4. Her çend hücûm eyler firkat elemi ammâ
Gönlüm ne elem eyler çeşmin gibi sâkim var

5. Merhem gerek ey hâzik şîr-i leb-i dilberden
Zîrâ ki sağılmaz bir sînemde şiyâkım var

Kıt‘a

733.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Çal perde-i şehnâzı ey mutrib-i hengâme
Esb-i tarabım gelmiş imdi yine cevlâna

2. Seyrime gerek sahrâ ammâ ki ola bî-pâ
Zîrâ ki sığışdırmaz bu ‘âlem-i tengâna

3. Yanar bana her kimse sûzânımı ger görse
Sanma ki yanar kâna yanmaz bana bîgâne

4. Dildâr-ı dil-ârâsız gülhâne olur külhân
Külhâne olur bî-şek dildâr ile gülhâne

5. Dîvânelıg eyler dil ister ki meger ol gül
‘Azm ide sitihzâya bir dem ola handâne

Kıt‘a

734.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Bülbül gibi ol geldi düşdi yine hûy hâya
Bî-şübhe düşer bülbül gül gelse eger vâya

2. Ey bâd-ı sabâ rahm it ‘arz eyle niyâzâne
Âşüfteligim söyle ol zülf-i semensâya

3. Mecnûn olubam imdi dîvâneligim efzûn
‘Arz eyle bu ahvâlim ol dîde-i Leylâya

4. Safha-i ruh-ı mâhım Kur’ân-ı nazar-gâhım
Gitmez nazarımdan bir çeşmimdedir ol âya

5. Dildâr-ıladır gönlüm meh-veşlere yok meylim
Hûrşîde bakan bir dem virmez nazarın aya

Kıt‘a

735.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey turra-i tarrâr ne âbâd olacaksın
Berbâd eyledin ‘aklımı berbâd olacaksın

2. Ey çerh-i sitemger seni öz hâline koymaz
Zulmün ebedî sanma ki âbâd olacaksın

3. Ey dil ki çünîn nakş u nigârişe girişdin
Elbette ki reşk-âver-i Bihzâd olacaksın

4. Meyl eyledin ol la‘l-i şirîne yüri çâpük
Dağ çapmağa çal tîşeni Ferhâd olacaksın

5. Bî-hâb u hôr ey tâlib-i dil-teşne girişdin
Bir kâra ki ol kârda üstâd olacaksın

Kıt‘a

736.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ma‘lûmdur envâr-ı cinânım ki hüveydâ
Sûzâne dönen başıma pervânelerimden

2. Dâğ-ı cigerim sormağa hâcet ne ki ma‘lûm
Eş‘âr-ı şerer-bâre-i sûzânelerimden

3. Her katresi bin câna deger belki ziyâde
Ol âteş-i seyyâle-i peymânelerimden

4. Ne rütbededir bâde-i ânım ki bilürler
Sergeşte beyâbândaki dîvânelerimden

5. Mikdârını kimdir bilen Allâhdan özge
Her dem çekilen bâde-i meyhânelerimden

Kıt‘a

737.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

1. Ey çerh-i sitemkâr perîşân olacaksın
Vîrân eyledin varımı vîrân olacaksın

2. el-Hamd ki meyhânede gördüm seni zâhid
Şükr eyledim Allâha müselmân olacaksın

3. Ol şûh-ı dil-ârâm ki görgec dîdin Allâh
Ey dil ki yakîn mazhar-ı îmân olacaksın

4. Dil virdin eger la‘line yâ virmedin âhir
Bu işde yakînim ki peşîmân olacaksın

5. Sabr eylegil elbette açar gonçe-i kâmın
Bâd-ı kerem ey gamzede handân olacaksın

6. Gam çekme gel ey Hamze-i miskîn ki nigârın
Sâye-i hümâsında Süleymân olacaksın

Kıt‘a

738.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Benim dîvâne gönlüm rütbe-i ‘irfâna mâlikdir
Bi-hamdi'llâh kemâlât-ı kamu insâna mâlikdir

2. Kemâlât-ı cünûnam ‘akl-ı evvel eylemez idrâk
Anun-çün beyle bîrûn-ı ‘akldan dîvâne mâlikdir

3. Nigâh-ı çeşm-i Leylâ-yı ezel bî-hûşıdır gönlüm
Şehen-şâh-ı cünûndur mülk-i bî-pâyâne mâlikdir

4. Nazar kılmaz gönül meyl eylemez mülk-i Süleymâna
Nazar eyler mi ol kim mülket-i cânâne mâlikdir

5. Irag olmak gerek hıfzu'l-beden vâcibdi zîrâ ki
Yanar gönlüm yakar ‘âlemleri sûzâne mâlikdir

Kıt‘a

739.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Telinden isterem imdâd zîrâ fülk-i sevdâya
Ne çâre nâhudâyam nâhudâya bâd lâzımdır

2. İçüp ‘aşkın şarâbın nâm u nâmûsdan geçüp evvel
Gezer dîvâne gönlüm ad ister ad lâzımdır

3. Bugün cevlâna çıkmış ol sitemger dûd-ı feryâdım
Gezer çerh üzre zîrâ mazlûmâne dâd lâzımdır

4. Nigâh-ı kec temennâ eylerem çeşm-i siyâhından
Nazar kıl kim tarîkât ehlini irşâd lâzımdır

5. Leb-i la‘lin temennâsında cân virmek diler gönlüm
Ki Şîrîndir ki her Şîrîne bir Ferhâd lâzımdır

Kıt‘a

740.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Benim dîvâne gönlüm kişver-i sevdâya mâlikdir
Cünûn-ı bî-bedeldir mülket-i rüsvâya mâlikdir

2. Ne takrîr eyleyem sığmaz beyâna lîk bir şemme
Kılam tahrîr ol kim ‘âlem-i bî-pâye mâlikdir

3. Tekellüm eylemez bir dem gönül elfâza meyl itmez
Ta‘aşşuk ‘âlemin zabt eylemiş ma‘nâya mâlikdir

4. Makãmât-ı cünûnı zabt idüp geçmiş ‘alâyıkdan
Dükenmez kûh-ı bî-had bî-hisâb sahrâya mâlikdir

5. Ne dünyâ mülkdür ne ‘âlem-i ‘ukbâ-durur ammâ
‘Akıldan hâric ol bir kişver-i bî-gãye mâlikdir

Kıt‘a

741.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Rütbe-i ‘aşk u cünûnumdan haberdâr olmayan
Mekteb-i sevdâya var Leylâ-yı dîvânım oku

2. Ey geçüp cân-ı Şirînden ‘ârifiyyet isteyen
Gel der-i meyhâneme dîvân-ı ‘irfânım oku

3. ‘Âşık olmak isteyen algil ele dîvânımı
Dem-be-dem sûzâne-dil evsâf-ı cânânım oku

742.

1. Olmaz şifâyâb ey dil derdin ammâ söylersin
Allâh Allâh sağalmaz bu ne verem veremdir

2. Görem bugün yâ yarın başa gelmez güftârın
Usanmazsın söylersin bu ne görem göremdir

3. Elde şâne müheyyâ dilde gîsû temennâ
Örem dirsin görmezsin bu ne örem öremdir

743.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlün Mef‘ûlü Mefâ‘îlün

1. Bir dem nazar it ey göz yâr eyledügi nâza
Ol kebk-i hırâmâna ol dîde-i şehbâza

2. Ger var ise fi'l-cümle idrâk-i Hudâ-bahşın
Cân bahş eyle var ey dil o çeşm-i çep-endâza

3. Sahbâ-yı mahabbetden ger var ise bir zevkın
Oyna ki degül muhtâc ashâb-ı safâ sâza

4. Bî-zevk dime Allâh Allâh mezâkãne
Söylersin eger söyle uy mutrib-i dem-sâza

5. ‘Âşıklık işi güçdür yayın çekmezsin sen
Ger isterisen râhat uyma tel-i yelbâza

Kıt‘a

744.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bilmezem mülk-i melâhatda ne ‘âlemsin kim
Kim gulâmındı senin Yûsuf-ı zerrîn-resen

2. Hüsnden neş’et ider böyle ki her şâm u seher
Âh-zen olduğum ey tab‘ı güzel vechi hasen

3. Yokdur özge talebim yâr kûyundan başka
Bundan özge ne olur kâm taleb-kâr-ı vatan

4. Var bir özge lezzet hâr-ı kûyunda ey gül
Lezzet başka virür zevk gülistân u çemen

5. İtmez ârâm ki her lahza temennâ eyler
Cânım ey bâr-ı Hudâ kâmı kerem eyleyesin

Kıt‘a

745.

1. Nazarımdan bugün ol serv-i revânım gitdi
Ne durursun yüri ey dil yüri cânım gitdi

2. Tâkatım yok ne idem âh ki ma‘zûram tâ
Çıkdı cânım bedenimden ki cânânım gitdi

3. Hâk-i pâyı ki ırağ oldı gözümden o gün
Didim eyvâh gözüm nûrı vü îmânım gitdi

4. Ne idem çâre ne ‘azm eyledi ayrılığa
Ne idem çâre nedir çıkdı revânım gitdi

5. Bî-kesem yokdı kesim lutf-ı Hûdâdan gayrı
Kalmadı tâb u tüvânım ki emânım gitdi

Kıt‘a

746.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Dime şâ‘ir sözüdür sanma yalan
Vâ‘ize yem gerek eşşege palân

2. Sûfiye lokma gerek zehr ide
Çerçiye pâra ılançıya ılan

3. Vasf-ı hâlin ne diyem cercilerin
Nesl-i Süfyânî gibi kâr-ı yaman

Kıt‘a

747.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. ‘Aşk zor eylese ey dil sana mağlûb olsan
Söyleme bâtılam aslâ di ki hakkam hakkam

2. Bu hakîkat yolıdır bunda bulunmaz bâtıl
Bâtılam söyleme mahzâ di ki hakkam hakkam

3. Söyleme bâtılam aslâ sana hâmûşlığın
Hayrdır söylesen ammâ di ki hakkam hakkam

Kıt‘a

748.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Atdı beni yâr cünûn dağına
   Geldi bana itdi sitihzâ bugün

2. Çâre nedir takıla bir dem nazar
   Öpdüm ayaklarını bî-pâ bugün

3. Âh n’edem zûr kılup iştiyâk
   Zâhir olup dilde temennâ bugün

4. Çâresidir âb-ı lebin katre[y]i
   Başdan aşup âteş-i sevdâ bugün

5. Sorma nedir bâ‘is-i giryânımı
   Gör ki nedir sûziş-i heyhâ bugün

Kıt‘a

749.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

1. Kalmadı zulmetden eser-i zerre
   Geldigi ol mâh-ı mudıyyâ bu şeb

2. Rahm idüp ahvâlime ol nâzenîn
   Sordı niyâz-dârını tenhâ bu şeb

3. Görmeye agyâr-ı bed-efkârlar
   Geldi cünûn hâneme Leylâ bu şeb

4. ‘Azm-i ‘urûc eyledi ol mâh-tâb
   Eyledi nâz ‘arş-ı mu‘allâ bu şeb

5. Pâyın öpüp nâz [u] niyâz eyledim
   Buldum ‘aceb rütbe-i bâlâ bu şeb

Kıt‘a

750.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Mahz-ı dîdârındır ey mâhım murâd
Ârzûm yok özge matlûbum degül

2. Bilmezem ‘âlem nedir kim geçmişem
Mâ sivâlardan ki mahbûbum degül

3. Rağbetim yokdur temennâ kılmazam
Senden özge özge merg,bum degül

4. Dâğ-ender-dâğ sînem bî-şumâr
Bî-nihâyetdir ki mahsûbum degül

5. ‘Âlem-i sevdâda kimdir olmayan
Şîftem kimdir ki meczûbum degül

751.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Nûş kıldım mey-i eş‘âr benâm-ı Mevlâ
Mest-i hamd eyledim ol zât-ı kerîme bî-pâ

2. Ne kadar var ise bî-gâye salât ile selâm
Eyledim bâ‘is-i kevneynin rûhına Hudâ

752.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Mihr-i gîsû-yı kara başıma saldı sevdâ
Düşdi gerdûn dile gerdiş heyhâ heyhâ

2. ‘Âşık oldun nîşe-i deryâ-yı belâya düşdün
Hâtif-i gayb didi vâ sana hayfâ hayfâ

753.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sana kurbân ola cân-ı ebi ceddi ammâ
Sana kurbân ola İsmâ‘îl ü Âdem Havvâ

2. Degmedi âyine-i ‘aynıma hâk-i kademin
Ne kadar sa‘y eyledim vâ bana ey vây vâ

754.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bâde-i gam çekerem ey gül-i hamrâ der-teb
Yanaram yâdıma düşdükce ‘izâr u gabgab

2. Yâr-ı çeşminle sirişk-i terim efşân iderek
Sayaram subha dek ey hûrşîd-bahtım kevkeb

755.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yandım ey sâkî yetür kim cigerim oldı kebâb
Sen bilürsin ne idim çâresidir câm-ı şarâb

2. Eyle efşâr eyle kim cümle vücûdım kansun
Beni kurtar bu elemden özüne eyle sevâb

756.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sana ey sâkî sevdâ görem olsun rahmet
Çekdin ashâb-ı safâ yolunda hayli zahmet

2. Dem-be-dem rütbe-i erbâb-ı dili arturdun
Hem-demin yâr-i kadîm menzilin olsun cennet

757.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Lebin ey sâkî gözüm gördi gönül buldı hayât
‘Âlem-i ‘aşkda zevk eyledi bî-kayd-i memât

2. Nazarın zümre-i meyhârlara kıldı haber
Ne elem kim size dâreynde bendendi necât

758.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Nazar-ı rûy-ı nigârımdı sürûra bâ‘is
   Kamer-i tal‘atıdır hûrşîd ü nûra bâ‘is

2. Mâ fîh sohbeti sermâye-i cândır ebedî
   Sâye-i kãmeti ihyâ-yı kubûra bâ‘is

759.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Senden özge ne ki ey mihr-i münevver hâdis
   Varsın ana bâ‘is sana Mevlâ bâ‘is

2. ‘Âlem-i hüsnde bir dilber-i zîbâsın kim
   Sana yok sânî sana mümkin olur mı sâlis

760.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sordum Eflâtûn-ı ‘akla ki harâb oldı mizâc
   Ne idem çâre nedir söyledi sahbâdır ‘ilâc

2. İmdi imdâd demidir meded ey sâkî-i cân
   Perde at kim çıka sîm-âbe-i sahbâ-yı zücâc

761.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ey kamer-tal‘at ey rütbe-i pestî-mi‘râc
   Ne bilür mertebe-i ‘ulvini ‘akl-ı kıykac

2. ‘Akl-ı evvel ne bilür mertebe-i bâ‘isini
   Ne bilür câh-ı şehen-şâhı gedâ-yı muhtâc

762.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Vakt-i nevrûzdur ey sâkî hevâdır ıslâh
   Gonçedir nâz-ı hevâ bend-güşâ ilhâh

2. ‘Andelîbân-ı çemen na‘re-zenândır cünbüş
Kanı ol bâde-i ân bahş u mezâk-ı ervâh

763.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Kan olupdur cigerim kandadır ey sâkî sabûh
Kesilüp tâb-ı tenimden hani ol kuvvet-ı rûh

2. Farzdır hıfz-ı beden dur getür ol ma‘cûnı
Eyledim gerçi dün tevbe-i muhkem çü nasûh

764.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlün Fâ‘
Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Benden sanadır niyâz-ı bî-pâ ey şûh
Senden banadır nâz-ı serâpâ ey şûh

2. Bilmezem böyle sitiğnâ ile dergâhında
Ne olur kâr serencâm temennâ ey şûh

765.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Vakt-i nevrûzdur ey sâkî hani bâde-i sürh
Getür Allâhı sever kanı ‘ineb-zâde-i sürh

2. Nâr-ı firkatle helâk itme getür kim yetişür
Dâd-ı feryâdımıza rûy-ı ferah-dâde-i sürh

766.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Oldı ey sâkî hamel-i şâh-nişîn hûrşîd
Tâli‘ olmaz ne ‘aceb kevkeb-i câm-ı Cemşîd

2. Reh-i meyhâneyi bilmen beni irşâd eyle
Farzdır kim gerek erbâb-ı tarîka mürşîd

767.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Durup ey sâkî derinde yine erbâb-ı nemed
Var bir kârına söyler meded Allâh meded

2. Dem-i imdâddır imdi yetür imdâd eyle
Yandurur cânı ciger-gâhı harârât-ı kebed

768.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yandım ey sâkî getür imdi mey-i nâb-ı lezîz
Teşne-i vâdî-i sevdâya odur âb-ı lezîz

2. Cânı yanmış yanubam bâdiye-i ‘aşkında
Ne revâ la‘l-i lebin virmeye kand-âb-ı lezîz

769.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Söyle dildâra yine bizden emân ey kâğız
Hâlimiz gûşe-i firkatde yaman ey kâğız

2. Firkat âzârına yok özge devâlardan ‘ilâc
Cür‘a-i şîr-i lebi çâre-i cân ey kâğız

770.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sâkıyâ teşneye sahbâ-yı Muhammedden vir
Sâgara dök mey-i esmâ-yı Muhammedden vir

2. Eyleye bend bizi bâdiye-i ‘aşkında
Bâde-i kâkül-i sevdâ-yı Muhammedden vir

771.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sâkî ayak al meclise al câmı getür
Zerd-ruhsârlara bâde-i al-fâmı getür

2. Bağrımız kan olup ol gönlümüz efgãn eyler
Bezm-i ‘uşşâka o mahbûb-ı gül-endâmı getür

772.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûl
Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sâkî bize bu bâde bu gülzâr yiter
Ya‘nî mey-i gam hûn-ı dil-i zâr yiter
2. Sayha-i çeng ü def ü nây gerekmez hergiz
‘Âşıka nâle-i dil âh-ı ciger-hâr yiter

773.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ayak algil bugün ey sâkî gelüpdür nevrûz
İrip eyyâm-ı safâ vakt-i safâdır imrûz

2. Dâğımı bâde-i gülfâm ile teskîn eyle
Okuyor bülbül-i hoş-hân hevâ-yı dil-sûz

774.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yetür ey sâkî ki yandurdı bizi âteş-nâz
Yeter it nâzı getür çâre-i sûziş ü güdâz

2. Bite şîrâze-i dil şi‘r-i ter-i Hâfız eyle
Oku ey mutrib-i hoş-hân hevâ-yı Şîrâz

775.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Nâr-ı cân-sûzdur ey gonçe bahârım sensiz
Hâr-ı dil-dûzdur ey gönül gülzârım sensiz

2. Menzilim hâne-i gam âbhûrum hûn u elem
Âh u vây ile geçer leyl ü nehârım sensiz

776.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Böyle serkeşlik ile kimse sana yâr olmaz
   Ey dil üftâdelik erbâb-ı dile ‘âr olmaz

2. Olmaz agyârsız ashâb-ı safâya lezzet
   Bu da bir özge belâdır eger agyâr olmaz

777.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. İhtiyâr ile degül terk-i dîyâr itdigimiz
   Dâr-ı gurbetde serâsîme karâr itdigimiz

2. Var elbette kazânın bir işi âh çi-sûd
   Der pes-i perde bilinmez ne kâr itdigimiz

778.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Benem âlüfte-i sevdâ benem âlûd-ı heves
   Benem âşüfte-i Leylâ benem âşûb-ı eles

2. Gelübem şîfte meyhânene gel bir ayak al
   Getür ol rûh-ı revân bahşişi ey ‘Îsî-nefes

779.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Ne ötersin uyan ey râh-revân imdi ceres
   Kıldı bir zâr-ı hazîn âh-ı ciger-sûz-ıla hases

2. Ya‘nî uymak ile girmez ele ser-menzil-i yâr
   Bu ne râhat bu ne gaflet bu ne ey tâze heves

780.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Dolanam başına ey sâkî peymâne fürûş
   Hele gel söyleyelim mahfice bir gûş-be-gûş

2. Muntazırdır hum-ı humhâne-i berdûş ile
Ki ayak üzre kadeh-hâr durup dûş-be-dûş

781.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Dutuşup âteşim ey mugbeçe ey bâde-fürûş
Yerde âdem yakılur nârımla gökde sürûş

2. Ayağ algil ele peymâneyi ser-şâr eyle
Rahm kılgil bana kim çâkerinem halka be-gûş

782.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Kanı ol bâde-i sahbâ kanı peymâne-i hâs
Kanı ol nâz-ı dil-ârâ kanı lutfâne-i hâs

2. Emân ey mug yine bir nâz-ı kerem-âmiz-ile
Eyle mahmûre-i hicrânını mestâne-i hâs

783.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sâkî derd-i dilimi kıldı mu‘âlic teşhîs
Yazdı bir nüsha-i dâr u beni kıldı tahrîs

2. Didi mahsûs budur çâre-i derdin gördüm
Cür‘a-i câm-ı leb-i la‘lini itmiş tahsîs

784.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Görmedim hâk-i derin itmedim ol şâhıma ‘arz
Hâl-i zâr-ı dilimi reşk-i mülk-i mâhıma ‘arz

2. N’eyleyem eylemedi âh ki efgãn itdim
Hâhiş-i gönlümi ol server-i dil-hâhıma ‘arz

785.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Cevher-i cânıma kâr eyledi ey sâkî maraz
Eyle bir çâre gerek ayrıla tâ kim bu ‘araz

2. Şâh-ı dârû ile dermânına fermân eyle
Mahv ola tâ ki o ‘illet gele başa bu garaz

786.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Cem‘ olup meclis-i meyhâneye esbâb-ı neşât
Sâz u sâzende müheyyâ dahı zevkãne simât

2. Bezm-i rindâne virüp revnak ferrâş-ı ezel
Tâ ebed ‘ayş ü neşât ile bezenmiş bu bisât

787.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Meded ey pîr-i mugãnım bugün erbâb-ı neşât
Taleb eyler kereminden kanı esbâb-ı neşât

2. Bağlu olmak ne revâdır dahı fermân ile
Feth-i meyhâneye tâ açıla ebvâb-ı neşât

788.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yine erbâb-ı dilâna tutulupdur vâ‘iz
Hâşâ li'llâh riyâya katılupdur vâ‘iz

2. Göz göre ehl-i dilin hâlini inkâr eyler
Söylemez doğru yalana atılupdur vâ‘iz

789.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Konuş erbâb-ı dilân ile bir ân ey vâ‘iz
Tâ ki ma‘lûmun ola dîn ü îmân ey vâ‘iz

2. Bir güzel ‘aşkına sarf eylediler variyeti
Anla bir gör ki nedir yahşı yaman ey vâ‘iz

790.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Kılgil ey mugbeçe-i mey-kede-i ehl-i semâ‘
Eyle medhûş kılam neş’e-i dünyâya vedâ‘

2. Eyle bir câm ile gel meclise kim görmeye göz
Eyle bir bâde getür virmeye rindâne sadâ‘

791.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Alışup âteş-i sevdâ tutuşup ehl-i semâ‘
Lutf kıl çâr kadeh söyle habîbâne rubâ‘

2. Ey gözüm şâm u seherler yoluna bakmakdan
Kalmadı zerre kadar hâsıl ‘aynımda şu‘â‘

792.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Tâ görünmez gözüme âh kim ol lâle yanağ
Yanar eyvâh derûnumda seher ü şâm ocağ

2. Nâleden kaldı gönül bülbül-i bî-rûh gibi
Eyle kâr eylemiş ol cânıma bu dâğ-ı ferâğ

793.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Bir sor ahvâlimi gör kim nice ey lâle yanağ
Çekilüp sîne-i sûzânıma âyâ bu ne dâğ

2. Çâresi şerbet-i dîdârdır ihsân eyle
Görüven nûr-ı gözüm ref‘ ola bu dâğ-ı ferâğ

794.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Bu ne bed-nâmlıg ey zâhid-i har ey ecvef
   Sahn-ı meyânede ashâb-ı safâdır saf saf

2. Sende bir cür'a mey iç belki bir adam olasın
   Bilisen kim bu ne mey bu ne makãm-ı eşref

795.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Sâz u sâzende getür bâdeni virme bî-def
   Benden ey mug taleb it her ne olursa masraf

2. Vâ'izâ sen de bir insâf eyle Kur'ânı sever
   Safha-i 'ârız-ı dildâr degül mi Mushaf

796.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Dinle güftârımı ey vâ'iz-i cer ey ahmak
   Terk-i cer eylegil ey cîfe-tama' ey laklak

2. Murg-ı 'Ankã gibi dut Kãf-ı kanâ'at yolını
   Bu tarîkden taleb it rûz-ı rızâ-yı el-hak

797.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Dolanayım başına ey sâkî ikrâm-ı ahlâk
   Eylegil kâse-i ser-şâra sebûyı ilhâk

2. Bu ne 'illet yeridir vakt-i kerâmetdir kim
   Tutuşup âteş-i dil câna salupdur ihrâk

798.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Eylegil bâdeni ey sâkî sahbâ bî-reng
   Tâ şarâb-hâr kıla terk-i hevâ-yı hôd-reng

2. Eyle bir hâl eylegil meclise ey hâne-harâb
Oynaya gûşe-i destâr u külâh u evreng

799.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Kerem it ol mey ey sâkî ki oldur idrâk
Görine yâr hüveydâ çıka dilden işrâk

2. Getür ey nûr-ı gözüm ehl-i vera‘ körlığına
Çekelim mey-i zıyâ-bahş ki bî-gam u bî-bâk

800.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün
Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlün Fâ‘

1. Gel yanıma bir gör ki ne var ey bülbül
Sînemde yanar nâr-ı hezâr ey bülbül
2. Bu ne sünbül bu ne güldür benim ahvâlime yan
Gîsû-yı nigâr ‘ârız-ı yâr ey bülbül

801.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Olsun er tâlib-i dildâr-ı dil-ârâ ey dil
Taleb eyler seni ol yâr-ı hüveydâ ey dil
2. Geçmegil dâmen-i sahrâ-yı talebden hergiz
Tâ olunca seni matlûb talebkâr ey dil

802.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Görüp ol ‘ârızın ey sâkî yine şâd oldum
Bâde-i la‘l-i lebinle ferah-âbâd oldum

2. El urup dâmenine ehl-i riyâdan geçdim
Bî-hod ashâb-ı safâ kûyına irşâd oldum

803.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Meded ey yağı-ı gam sâkî-i peymâne-i Cem
   Gam hücûm eylemiş at oynadur endûh u elem

2. Emr kılgil meye bir lahzada berbâd itsün
   Ey şeh-i milk-i harâbât sevâd-ı a‘zam

804.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Alur ashâb-ı safâ bûy-ı vefâ nâmımdan
   Bulur erbâb-ı vefâ keyf-i safâ câmımdan

2. ‘Âşıkãne ‘amelim hûb-ı zarîfâne işim
   Haber-i hayr virür hüsn-i ser-encâmımdan

805.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Perde-endâzlık eyle n’ola bir ân ey cân
   Cân virem hançer-i müjgânına ol dem ol ân

2. Kılma endîşe görüp küşteleri kûyunda
   Şâhbâzın sanemâ avlağı olmaz bî-kãn

806.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sâkıyâ bir kerem eyle dem-i sûzândır bu
   Kulzüm-i bâde gerek âteş-i tuğyândır bu

2. Yağdurur başıma eyvâh belâlar yağmur
   Bu nice zulm-i sarîhdir nice tûfândır bu

807.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Yakdı firkat beni ey yâr ne hicrândır bu
   Tâlibân-ı Harem-i ‘aşka ne hırmândır bu

2. Dinledin şâm u seher âh [u] vâyım ammâ
Dimedin başımı ağrıtdı ne efgãndır bu

808.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ey dil erbâb-ı nazar kaydına düşdük nâ-gâh
Şükr kıl kim sana irdi nazar-ı lutf-ı İlâh

2. Tîg-i nusret kemer-i feth bilinde bî-gam
Yüri fahrâne koyup başına kıykaç külâh

809.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Ka'be-i kûyuna cânımdı hüdâ ey sâkî
Cür'a-i câmına varımdı fedâ ey sâkî

2. Ayag al câm-ı Cemi kâse-i ser-şârı getür
Kârdır hayr kıl ez behr-i Hudâ ey sâkî

810.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Eyle bir bâdeni kıl imdi 'atâ ey sâkî
Yetişe dâdımıza rûz-ı cezâ ey sâkî

2. Ben virem cânı sana sen bana şîrîn lebini
Eyleyin böyle şirîn bey' ü şirâ ey sâkî

Sâkînâme

811

I

Müfte'ilün Müfte'ilün Fâ'ilün

1. Sâkî geçen geçdi **mazâ mâ mazâ**
Kesme arasın meyin eyle kazâ

2. Merd-i Hudâ ol kese dirler ki mest
Cân vire cânân diye bu Murtazâ

3. Sâkî kerem eyle şarâb-ı Hudâ
Göstere gümrâha tarîk-i hüdâ

4. Eyleye agyârları târ-mâr
Mahv ola dilden ne ki var mâ ‘adâ

5. Sâkî kerem eyle mey-i Mustafâ
‘Âşık-ı müştâka bu meydir safâ

6. ‘Âşık-ı bîmâra devâdır bu mey
Haste-i hicrâna bu meydir şifâ

7. Sâkî kerem eyle şarâb-ı hevâ
Dil yanup âteşlere sînem soba

8. Mey-i hevâ-yı kerem it kim bulam
Taht-ı Süleymânı nigâr-ı Sebâ

9. Sâkî kerem eyle benim-çün senâ
Eyle ki ülfetle dil olsun fenâ

10. Olmaya vîrân gönül bî-mezâk

Çünki mahabbetle tutupdur binâ

II.

1. Sakî kerem eyle dem-â-dem şarâb
Âteş-i hasretle kebâbım kebâb

2. Âb-ı sabır virmedi teskîn bana
Şerbet-i nâr oldı bana âb-ı tâb

3. Sâkî kerem eyle mey-i müşg-nâb
Eyle ki olsun bedenim ‘ıtr-yâb

4. Şevk-ıla devrân eyle ey cân-ı men
Lutf eyle rindâne mey-i müstetâb

5. Sâkî kerem eyle nikãb al nikãb
Eyleye hûrşîd ruhundan hicâb

6. Pertev-i ruhsârını efşân eyle
Mahv ola mehtâb ne kim âf-tâb

7. Sâkî kerem eyle şitâb it şitâb
Yandı cânım kalmadı gönlümde tâb

8. Ol mey[i] bahş it ki söne âteşim
Ol mey[i] bahş it ki olam âfitâb

9. Sâkî kerem eyle benim-çün şarâb
Eyle ki variyyetim olsun harâb

10. Mahv ola benden gide benlik kamu
Ref‘ ola zulmet açıla âf-tâb

III.

1. Sâkî idün şâh-ı mugãna salât
Tâ vire ol feyz-i hüsünden zekât

2. Bâde-i evsâfı kerem eyleye
Keşf ide ruhsârı vire mey zât

3. Sâkî kerem eyle şarâb-ı sıfât
Göstere dîdârımı pâk-zât

4. Bâde-i ruhsârı kerem it kerem
Nefy ola ‘aklım bula ‘aşkım sebât

5. Sâkî kerem eyle hüsünden zekât
Vir dil-i muhtâc-ı tere al berât

6. Eyle kerem bâde-i ruhsârdan
Mest ola tâ ‘aşk u müştâk-ı zât

7. Sâkî kerem eyle mey-i pâk-zât
Ref‘ ola tâ kim mey-i mihr-sıfât

8. Söyle şirîn la‘l-i şeker sohbetin
Lutf ile rindâna şarâb-ı sıfât

9. Sâkî kerem eyle şarâb-ı hayât
Ref‘ ola dilden gam u derd-i memât

10. Bâde-i dilşâdı kerem it kerem
Ref‘ ola gamlar bula cânım necât

IV.

1. Sâkî kerem eyle şarâb el-gıyâs
Virme keder vir mey-i nâb el-gıyâs

2. Eyle meded câm ile kim bağrımız
Âteş-i hasretle kebâb el-gıyâs

3. Sâkî şitâb eyle şitâb el-gıyâs
Kalmadı gönlümde ki tâb el-gıyâs

4. Gül-i mey efşân eyle efşân eyle
Câna yetüp sûziş ü tâb el-gıyâs

5. Sâkî meded eyle meded el-gıyâs
Hasret ile yandı kebed el-gıyâs

6. Bahş eyle bahş eyle mey-Lâ-yezâl
Âteş-i dil sönmez ebed el-gıyâs

7. Sâkî meded eyle hezâr el-gıyâs
Hasretle artar âzâr el-gıyâs

8. Lutf ile ey sâkî meded it meded
Âteşe düşmüş dil-i zâr el-gıyâs

9. Sâkî düşüp hâtıra yâr el-gıyâs
Dilde yanar âh ki nâr el-gıyâs

10. Dâdıma bir dem yetiş imdâd ile
Cânda yanar nâr-ı nigâr el-gıyâs

V.

1. Sâkî gelüp teşne-dilân fevc fevc
Bezme ahıt bahr-ı mey[i] mevc mevc

2. Sanmagilin câm-ı mey[i] ferd ferd
Devr eyle peymâneyi vir zevc zevc

3. Sâkî kerem eyle mey çün sirâc
Dil yana tâ kim olam âteş-mizâc

4. Şi‘rim odı yandura ‘âşıkları
Kâle-i tab‘ım bula tâ kim revâc

5. Sâkî kerem eyle mey[i] çün zücâc
Pâk-i mücellâ ola tâ kim mizâc

6. Eyle kerem la‘l-i müzâbı müdâm
Hasret-i sûzânıma kılsun ‘ilâc

7. Sâkî kerem eyle kılup başa tâc
Câmı yazam kayser ü kisrâya bâc

8. Bende kılam cümlesin ihlâs ile
Sultân olam ‘âleme alam harâc

9. Sâkî idek şevk-ıla her dem hurûc
Tâ ki idek ‘arş-ı yakîne ‘urûc

10. Hûrşîd-i sahbâ ile şâm u seher
Seyr idek eflâki tamâm-ı burûc

VI.

1. Sâkî kerem it mey[i] şâm u sabâh
Açıla gönlüm bula gamdan felâh

2. Müftî-i meyhâne virüpdür cevâz
Kãdî-i humhâne diyüpdür mübâh

3. Sâkî kerem eyle şarâb-ı Mesîh
Açıla tab‘ım ola nutkum fasîh

4. Vâ‘iz[e] pendim kıla te’sîr-i tâm
‘Aşk-ı dil-ârâ ile olam nasîh

5. Sâkî kerem eyle şarâb-ı sabûh
Sâf ola kalbim duta kâr-ı nasûh

6. Kesme nazar dem-be-dem ihsân ile
Göstere yüz tâ bana bî-had fütûh

7. Sâkî seher kıl der-i cennâtı feth
Kıl mey-i ef‘âli şüûnâtı feth

8. Fâtihâyı Sûre-i Fethi oku
Kıl mey-i evsâfı mey-i zâtı feth

9. Yâr seni mi sâkî idem varı şerh
Ya‘nî ki bir hûrşîd-i ruhsârı şerh

10. Bahmayam agyâra idem ey gözüm
Bir leb-i gülnârı dü sad bârı şerh

VII.

1. Aç gözi hayretle gönül yâra bah
Oynama dâreynle deyyâra bah

2. ‘Âlem-i kesretde **ene'l-Hak** dime
Söyleme esrârı[nı] serdâra bah

3. Hayf ola kim ‘âşık-ı dîdâr yoh
Hâli hayâli ile bîdâr yoh

4. Her gice bir leyle-i Kadr-i ‘azîz
Hayf ola kim şeblere şebdâr yoh

5. Bahtı güzeldir kim ala mâh ruh
Dâire-i şevka sala mâh ruh

6. Dâire-i şevkı muhît eyleye
Hâle-i mihrinde kala mâh ruh

7. Yaşı kızıl kim seve ruhsâr-ı sürh
Kırmızı dil kim seve dildâr-ı sürh

8. Âteş-i ülfetle yanar lâle tek
Baş ayag kim seve bir yâr sürh

9. Şevk-ıla dil oldı talebkâr-ı şûh
Sandı olur mihr-i vefâdâr şûh

10. Kanmadı hûnhâr ciger-hârdır
Sanmadı gaddâr u sitemkâr şûh

VIII.

1. Gavvâs odur söyleye sad yâ Samed
Eyleye deryâda seyâhat ebed

2. Dutmaya girdâb u talâtîme gûş
Tâ üze yüz şevk-ıla dürr-i ehad

3. Gûşe-i halvetde meded yâ meded
Söyle yeter dâdına bir dem Samed

4. Söyle yeter dâdına bir dâd-res
Gûşe-i vahdetde Ehad yâ Ehad

5. Şevk-ıla kıl dem-be-dem ey dil-sürûd
‘Aşk ile kıl na‘ra-i Hayy [ü] Vedûd

6. Âteş-i ülfetle yahıl eyle kim
Mahv ola bi'l-külliyye cüz’-i vücûd

7. Eyle gönül ney gibi âh-ı bülend
Nâr-ı hevâ ile tutuş bend bend

8. Eyle sadâ eyle ki cânân seve
Eyle figãn it ola dilber sened

9. Çerh tek it al ruhı lâciverd
Mihr-ile kılgil bedenin zerd zerd

10. Nâr-ı mahabbetle demi kıl kerem
‘Arş-ı mu‘allâya yeter âh-ı serd

IX.

1. Fark-ı dildârdan it el-‘iyâz
Sohbet-i agyârdan it el-‘iyâz

2. Şâm u seher âh-ı felek-sûzıla
Hasret-i dîdârdan it el-‘iyâz

3. Dergeh-i yârı gönül eyle ma‘âz
Mihr-i ‘izârı gönül eyle ma‘âz

4. Sâye tek etrâfını gez hâke düş
Zıll-ı nigârı gönül eyle ma‘âz

5. Sâye-i ülfet gibi yokdur ma‘âz
Künc-i mahabbet gibi yokdur ma‘âz

6. Virme kulak zâviye-i kesrete
Gûşe-i vahded gibi yokdur ma‘âz

7. Zehr-i şirîn âb-ı nebâtdan elez
Şetmi dile âb-ı hayâtdan elez

8. Âteş-i mihri mehin ‘âşıklara
Şehd ü şeker âb-ı Fırâtdan elez

9. Derd-i gamı ‘âşıka cân tek lezîz
Küfr teli dîn ü îmân tek lezîz

10. Hıdmet-i mihri mehin ‘âşıklara
Saltanat-ı şâh u hân tek lezîz

X.

1. Yâr gönül yüklese bâr hezâr
Eyleme feryâd u figãn âh u zâr

2. ‘Aşk ile vir cân-ı şirîn yâra yâr
Râh-güzârında binâ-yı mezâr

3. Düş der-i dildâra dil eyle karâr
Eylemegil cevr ü cefâdan firâr

4. Cevr ü cefâ mihr [ü] vefâdır kamu
‘Ayn-ı keremdir heme kâr-ı nigâr

5. Bâ‘is-i eş‘âr u gazeldir nigâr
Hüsn ü cemâl ‘ayn-ı güzeldir nigâr

6. Her şeye var evvel ü âhir velî
Evvel ü âhirsiz ezeldir nigâr

7. Lebleri nûşînlere cândır nigâr
Husrev [ü] Şîrînlere cândır nigâr

8. Bendesidir ‘âlem-i hejdeh hezâr
Şâh-ı sanem şâh-ı bütândır nigâr

9. Söylemez idim sana ey şîr-i ner
Ben sana Kur’ân dimeseydi beşer

10. Gerçi beşersin seni derk eylemez
Eylese diktatle melekler nazar

XI.

1. Çıkmadı ol serv-i hırâmân henüz
Çıkmadı mâye-i şirîn cân henüz

2. Sûziş-i firkatle beden oldı kül
Sönmedi bu âteş-i hicrân henüz

3. Dem-be-dem it ülfet-i şâh-ı Hicâz
Göstere yüz kurbet-i şâh-ı Hicâz

4. Göstere yüz kurbet-i Perverdigâr
Dem-be-dem it hıdmet-i şâh-ı Hicâz

5. Şevk-ıla dut dâmen-i râh-ı Hicâz
Göstere yüz pertev-i mâh-ı Hicâz

6. Göstere hûrşîd hakîkat ruhın
Dem-be-dem it ülfet-i şâh-ı Hicâz

7. Mihr-i dil ile mehe bir nâme yaz
Bendelik ile şehe bir nâme yaz

8. Kalb-i mücellâ ile ihlâs ile
Dâr-ı sa'âdetgehe bir nâme yaz

9. Çekme kadem eylese dildâr-ı nâz
Hâke düş eyle dem-â-dem niyâz

10. Âteş-i ülfetle tutuşup bend bend
Dem-be-dem it şevk-ıla sûz u güdâz

XII.

1. Şâm u seher alma Hudâsız nefes
Ülfeti ey bülbül-i dil kıl kafes

2. Terk eyle eymende vü şeb-târda
Haymeyi ahz eyle şecerden kabes

3. Şuğl içün ey dil sana dildâr bes
Bülbül içün bil gül-i gülzâr bes

4. Kılma nazar 'âlem-i isneyne kim
'Âşık-ı haste-dile bir yâr bes

5. Şehd ü mezâk içre gez ey bü'l-heves
Nahl gibi olma çü mahrûm meges

6. Gülşen-i şevkın güli bülbüli ol
Olma gülistâna dilâ hâr ü has

7. Kıl meye meyhâneye ey dil heves
Kıl büte büthâneye ey dil heves

8. ‘Aklı nisâr it tel-i tarrâra kıl
Pîşe-i dîvâneye ey dil heves

9. Râh-ı şayak içre düş ey bü'l-heves
Şâm u seher eyle sadâ çün ceres

10. Eyleye bî-hod seni Mecnûn gibi
Cilve-i şâhen-şehi rûz-ı eles

XIII.

1. Bâde-i dîdârı dilâ eyle nûş
Şâm u seher eyle çü hum cûş cûş

2. Yârı hayâl eyle müdâm yârı gör
Vâkı‘ada görme dahı gayr düş

3. Şevk-ıla çek bâdeyi kıl nûş nûş
Tâ sana bahş eyleye ân mey-fürûş

4. Eyle terennüm ile kim nüh felek
Oynaya raks eyleye her dem sürûş

5. Sohbet-i dildârı dilâ eyle gûş
Başka söze virme gûş [u] hûş

6. Bâde-i meyhâneyi çek bi't-tamâm
Söyleye zih zih sana tâ mey-fürûş

7. Sohbet-i agyâra dilâ virme gûş
Söyleme ol har sözini ol hamûş

8. Çek mey-i sevdâyı niyâz it niyâz
Tâ ire imdâdına sahbâ-fürûş

9. Yâra gönül mihr ü vefâ eyle bahş
Yâr-ı dile cevr ü cefâ eyle bahş

10. Yâr-ı dil-i mecrûhı sad pâre kıl
Nâvek-i gamzenle şifâ eyle bahş

XIV.

1. Kıl dili inkâr u fikirden halâs
Kıl lebi ikrâr u zikirden halâs

2. Eyle müdâm mest-i meyi mahzar ol
Ol gam-ı îmân [u] küfürden halâs

3. Eyle nevâ eyle düşe câna raks
Şâm u seher eyleye mestâne raks

4. Eyle terennüm ile sûzâne kim
Eyleye peymâne vü meyhâne raks

5. Sâkî-i meyhâneye eyle hulûs
Bâde vü peymâneye eyle hulûs

6. Sûre-i İhlâs ile hâs it dili
Şâhid-i büthâneye eyle hulûs

7. Fikrini agyârdan eyle halâs
Tâ olasın mazhar-ı eltâf-ı hâs

8. Şâm u seher gûşe-i meyhânede
Sûre-i İhlâs ile kıl kalbi hâs

9. Eyle gönül ülfeti bir mâha hâs
Kıl gözi bir mihr-i nazar-gâha hâs

10. ‘Âlem-i isneyni hayâl eyleme
Kıl dil-i isneyni bir Allâha hâs

XV.

1. Hıdmet-i dildârdır ‘uşşâka farz
Ülfet-i dîdârdır ‘uşşâka farz

2. Başka degül ‘âlem-i dâreynde
Matlab-ı deyyârdır ‘uşşâka farz

3. Hıdmet-i dildârda yokdur garaz
Ülfet-i ruhsârda yokdur garaz

4. Bî-garaz erbâb-ı dili yandurur
‘Aşk yakar nârda yokdur garaz

5. Hüsn degül ‘ârız-ı yâra ‘arz
‘Aşk degül ‘ârız-ı yâra ‘arz

6. Her biri bir cevher-i sûzâneni
‘Ârız-ı yâra dil-i nâra ‘arz

7. Eyle gönül firkatı cânâne ‘arz
Bendeye vâcib ide sultâna ‘arz

8. Mihnet-i buhrânı gam-ı hasreti
Gam yime it server-i hûbâna ‘arz

9. Ülfet-i cânâna gönül câna farz
Bendelerin hıdmeti sultâna farz

10. ‘Aşk-ı keremkâr-ıla olmak müdâm
Merd-i Hudâ sâhib-i îmâna farz

XVI.

1. Kılmagil agyâr ile dil ihtilât
Çek mey[i] tâ eyle semâ‘ı simât

2. Dinleme vâ‘iz sözini kimseden
‘Âşık isen eylemegil ihtiyât

3. Eyleme dünyâya gönül irtibât
Eyleme ‘ukbâya gönül irtibât

4. Meyl-i cihân itme Cihân-sâza bak
Eyleme ednâya gönül irtibât

5. Çek mey[i] hûblar ile kıl ihtilât
Sohbet-i hûblar iledir inbisât

6. Olmasa hûblar ile erbâb-ı dil
Anlamaz ol feyz-i müdâm-ı neşât

7. Çek mey-i mihr-i ezeli kıl neşât
Söyle şeker tek gazeli kıl neşât

8. Gûşe-i meyhânede çek dem-be-dem
Bâde-i la‘l-i güzeli kıl neşât

9. Çek mey-i şâmı seheri kıl neşât
Şürbden algil eseri kıl neşât

10. Öp kademin bâd-ı sabânın yüri
Yârdan al bir haberi kıl neşât

XVII.

1. Eylegil ey mug büt-i bî-tâyı va‘z
Mutrib-i hoşgûy u mey ü nâyı va‘z

2. Söylesen er söyle dil-ârâmdan
Eylesen ar eyle dil-ârâyı va‘z

3. Eyleme ey dil elem-i nârı va‘z
Eyleme firdevsi çemenzârı va‘z

4. Firkat-ı ruhsâr odına bâde saç
Ya‘nî ki kıl neş’e-i dîdârı va‘z

5. Eyle bir iş eyleye dildâr haz
Söyle güzel eyleye hûblar haz

6. Kûh-ken ol ‘aşk ile Ferhâd-veş
Eyleye tâ yâr-ı şirîn-kâr haz

7. Nükte-i güftârı müdâm eyle hıfz
Gevher-i esrârı müdâm eyle hıfz

8. Pîşe-i mutribligi terk itmegil
San‘at-ı eş‘ârı müdâm eyle hıfz

9. Ey dil-i şûr eyleme izmâr-ı lafz
Söyle şirîn eylegil izhâr-ı lafz

10. Ger dehenin yokdı şirîndir sözün
Tûtî gibi eyle şeker-bâr-ı lafz

XVIII.

1. Eyleme ezkârdan ey dil vedâ‘
Eyleme efkârdan ey dil vedâ‘

2. Nazm kıl esrâr-ı gazel söylegil
Eyleme eş‘ârdan ey dil vedâ‘

3. ‘Âşık-ı dîdâr ile kılgil semâ‘
Tâlib-i ruhsâr ile kılgil semâ‘

4. Raks eyle meyhânede peymâne çek
Devr eyle mey-hâr ile kılgil semâ‘

5. ‘Âşık-ı sûzâneleri eyle cem‘
Bülbül ü pervâneleri eyle cem‘

6. Gûşe-i vîrânede şâm u seher
Başına dîvâneleri eyle cem‘

7. Nâr-ı firâkın şebine eyle şem‘
Hasret-i dâğın şebine eyle şem‘

8. Âteş-i sevdâ ile gündiz yakıl
Şevk ocağın şebine eyle şem‘

9. Mâh-ı mu‘allâ ile her dem tulû‘
Mihr-i mücellâ ile her dem tulû‘

10. Zulmet-i hecri getür ey mâh-ı men
Şems-i mudıyyâ ile bir dem tulû‘

XIX.

1. Kevkeb-i bahtım ile bir dem fürûğ
Fânûs-ı tahtım ile bir dem fürûğ

2. Koymagil Eymende vü şeb-târda
Nâr-ı dırahtım ile bir dem fürûğ

3. Ur dile tâ âteşi yansun çerâğ
Kes başını nefsin uyansun çerâğ

4. Nâr-ı mahabbetle tutuş bend bend
Eyle görenler seni sansun çerâğ

5. Eyleme ey gül habîbinden ferâğ
Ya‘nî ki bu ‘andelîbinden ferâğ

6. Ey dil-i mecrûh der-i yâra düş
Eyleme bir dem tabîbinden ferâğ

7. Eyle dilâ mihr-i cihândan ferâğ
Eyle kamu şöhret ü şândan ferâğ

8. Bir büte bahş it dil-i sad pâreni
Eyle bütün dîn ü îmândan ferâğ

9. Tâlib-i ruhsâr ile bir çek ayağ
‘Âşık-ı dîdâr ile bir çek ayağ

10. Gülşen-i meyhânede bülbül gibi
Söyle şarâb-hâr-ıla bir çek ayağ

XX.

1. ‘Aşkın ayağı başıma saldı kãf
İtdi bu elf-i kadim ol kûh kâf

2. Mûy-ı meyil bir tele bağlandı kim
Kırk yara mümkin degül ola şikâf

3. Mihr-i mehe sehl diyü urma lâf
Çerhı getürem diyü kılma güzâf

4. Mûy-ı kadin sırrına irmek eşed
Eylemeden bir teli kırk kez şikâf

5. ‘Ömrüni bî-mey gönül itme telef
Gûşe-i meyhânede bul bir taraf

6. Mey-peres ol mey-peres ol mey-peres
Söylemesünler sana tâ nâ-halef

7. Lutf-ı kerem-kâra dili kıl hedef
Nûş eyle mey nûş eyle mey **lâ-tehaf**

8. Mest-i mey-i ma‘rifet ol subh u şâm
Açıla perde-i ruh-ı **mâ ‘araf**

9. Bâde-i sahbâ ile kıl kalbi sâf
Açıla ‘ukde ola sadrın şikâf

10. Her ne ki dil söylerem tasdîk it
Sanma ki söyler sana nâsih hilâf

XXI.

1. Başına gülşende gül almış tabak
Bülbül-i hoş-hâna içirmiş ‘arak

2. Câm ile ey sâkî gülistâna gel
‘Âşık-ı şeydâları almış merak

3. Bâde getür meclise koyma ‘arak
Söylesün ol fenn-i ferahdan sebak

4. Aslı helâl sâde zamîr pâk zât
Kim ola bir kimseye virmez merak

5. Mushaf-ı ruhsârı ‘ayân eyler ‘aşk
Bâ‘is-i dîdârı beyân eyler ‘aşk

6. Sarf eyler elfâz u kışırdan nazar
Himmet-i mağz ‘azm-i ma‘ân eyler ‘aşk

7. Kaşı nigârı göze al eyle meşk
Ey deli dil söyleme lâl eyle meşk

8. Hâli kitâbın oku ezber eyle
Yâz hayâle hâtıra sal eyle meşk

9. Söyle ne söyler sana dildâr hak
Söylese bâtıl sana di yâr hak

10. Mest düşe neyhâneye ey dil yine
Söyle sadâkatle bu kirdâr hak

XXII.

1. Nâr-ı mahabbetle tutuş kılma bâk
Eyleye ger kim seni sûziş helâk

2. Koyma yere dâmen-i kîmyâgeri
Tâ ki kılınca seni iksîr pâk

3. Çek tikenin zahmetin er gül gerek
Öp kademin sâkînin er mül gerek

4. Çekme kadem gülşen-i meyhâneden
Mest-i mahabbet sana er dil gerek

5. Vây sana kim dili hûn itmedin
Şevk-ı elifle kadi nûn itmedin

6. Virmedin ol kâkül-i Leylâya dil
Deşte düşüp ‘aklı cünûn itmedin

7. Âh dem-â-dem dili zâr itmedin
Şevk-ıla feryâd-ı hezâr itmedin

8. Eylemedin terk bu gam-hânemi
Menzili dergâh-ı nigâr itmedin

9. Eyleme hûbları nigâra şerîk
Eylemegil yokları vara şerîk

10. Benzemez agyârlar ‘âşıklara
Eylemegil hârı hezâra şerîk

XXIII.

1. Keşf kıl ey mâh-ı mudıyyâ cemâl
‘Âşık-ı müştâka kerem it visâl

2. ‘Âşık-ı dîdâr ile dur yüz-be-yüz
Bedr-i kemâlin bula tâ kim hilâl

3. Keşf eyle ey mâh-ı mücellâ cemâl
Mest ola dîdârın ile ehl-i hâl

4. Ref‘ eyle firkat elemin ‘âşıka
Ya‘nî kerem eyle behişt-i visâl

5. Gûşe-i meyhânede sermest hâl
Söyle dilâ şevk-ıla ey Zü'l-celâl

6. Eyle harâretle bunı söyle kim
Cân yana rahm eyleye ey Zü'l-celâl

7. Kılma hevâ içre dilâ kîl ü kãl
Mezheb-i ‘uşşâkda yokdur makãl

8. Söyleme ‘âşıklara takvâ sözin
Gülşen-i meyhâneye salma melâl

9. Söyle dilâ yâr sözin olma lâl
Çek mey-i peymâneyi çekme melâl

10. Bâde-i esrâra harâm söyleme
Kim didi bu mey mugãnân helâl

XXIV.

1. Şevk-ıla meyhâneye kılgil hırâm
‘Azm ile mahbûbı meyi ve's-selâm

2. Çek mey-i gül-fâmı seher şâm kim
Olmaya nâkıs ola ‘aşkın tamâm

3. Gülşen-i meyhâneye düş çekme gam
Çek mey-i gül-çehreyi çekme elem

4. Söylegil ol gonçe-i hamrâ sözin
Şevk-ıla nûş eyle mey-i câm-ı Cem

5. Günbed-i meyhâneyi kılgil harem
Çek meyi dut dâmen-i şâh-ı kerem

6. Kıblesidir ehl-i dilin ‘âşıkın
Ka‘besidir beyt-i sanemdir sanem

7. Hasretem ey sâkî kerem it kerem
Bâde-i gülgûnı ki gitsün verem

8. Eyle bize gülşen ü meyhâneyi
‘Âşık-ı şeydâ ola bâğ-ı İrem

9. Bezmde sâkî bize göster makãm
Bâde-i ‘irfânı için subh u şâm

10. Bâde-i evsâfı mey-i zâtı hem
Lutf ile ‘uşşâka kerem it müdâm

XXV.

1. Ey dil-i bîmâr za‘îfü'l-beden
Gülşen-i meyhânede kılgil seken

2. Bahş eyle bir cânı o peymâneye
Kabrini hum eyle meyi kıl kefen

3. Gûşe-i meyhâneyi kılgil vatan
‘İlm-i ledünden oku fen fen

4. Mushaf-ı esrârı beyân eyleye
Sâkî-i gül-çehre vü **vechü'l-hasen**

5. Dâğ-ı hevâ üzre dil-i Kûh-ken
La‘l-i Şirînden sebak al şîşe-zen

6. Eyleye Mecnûn gibi ‘ârif seni
Gamze-i Leylâ şîrîn-ter sühan

7. Şâm u seher şevk-ıla ey mâh-ı men
Vasfın ider tûtî-i şekker-şiken

8. Safha-i gül üzre okur ‘andelîb
Âye-i ruhsârını ender çemen

9. Ey ruhı gül ey bedeni yâsemen
Cânımı alsan dimezem bir sühan

10. Yâr seni Yâsîn oku öldür beni
Defn eyle hûblar ile dut yas-ı men

XXVI.

1. Al yanağın iderem ârzû
La‘l dudağın iderem ârzû

2. İsterem ey yâr zer-efşân telin
Sîm buhağın iderem ârzû

3. Turra-i tarrâr iderem ârzû
Neş’e-i dîdâr iderem ârzû

4. Söylerem ol bülbül-i şeydâ gibi
‘Ârız-ı gülnâr iderem ârzû

5. Mey ile ser-şâr u sürâhî sebû
Nûş eyle kıl dem-be-dem ey dil gulû

6. Dergeh-i dildâra düşe zelzele
Eyle ki tâ açıla bağlu kapu

7. Şâm u seher söyle serâsîme hû
Tâ ki vire turra-i tarrâra bû

8. Dergeh-i dildârda kıl eyle âh
Açıla kâkül vire bû mû-be-mû

9. Ey deli dil kumrı gibi söyle kû
Tâ diyeler kim sana ol serv bu

10. Şâm u seher devr eyle gerdûn gibi
Tâ aça ruhsârını ol mâh-rû

XXVII.

1. Günbed-i meyhâneyi kılgil penâh
Çün odur erbâb-ı dile tekye-gâh

2. Kubbe-i meyhâne-i sevdâya cân
Vir kim odur Ka‘be-i ehl-i âle

3. Gûşe-i meyhânede kıl eyle âh
Mahv ola defter gide cümle günâh

4. Eyle efgãn eyle dem-â-dem hemân
Eyleye cevlân kerem-i pâdişâh

5. Eyle figãn eyle gice eyle âh
Subh yite dâdına lutf-ı İlâh

6. Eyleye irşâd Halîl tek seni
Mahv ola gözden nazar-ı mihr ü mâh

7. Eyle harâretle müdâm eyle âh
Eyle ki âteş duta eyvân-ı şâh

8. Eyle figãn eyle düşe velvele
‘Arşa yite dâdına lutf-ı İlâh

9. Köşk-i nigârî gönül eyle penâh
Eyleye hıdmet sana sultân u şâh

10. ‘Arş-ı nigâra süren ihlâs ile
Yüz süre dergâhına hûrşîd ü mâh

XXVIII.

1. Göz göreli ey gül-i bî-tâ seni
Bir dem unutmaz dil-i şeydâ seni

2. ‘Âlem-i dâreyne nazar eylemez
Göz göreli ey ruh-ı zîbâ seni

3. Ey meh-i nev cân ile sevdim seni
Dîn ile îmân ile sevdim seni

4. Tanrı Muhammed hakkı ey nâzenîn
‘Aşk ile sûzân ile sevdim seni

5. İstesen ey dil sanem-i sermedî
Terk eyleme şâh-reh-i emcedi

6. Ya‘nî ki terk eyleme sevdâyı dut
Şâm u seher hâk-i pey-i Ahmedi

7. Terk eyle ey dil sebak-ı ebcedi
Çek mey-i sevdâyı âb-ı vecdi

8. Ya‘nî ki iç şâm u seher şevk-mend
Bâde-i alı vü mey-i Ahmedi

9. Mîr Nigârî eyle efkârı tay
Kıl varak-ı defter-i esrârı tay

10. ‘Ârız-ı dildâra nazar it nazar
Eyle bu güftârı bu eş‘ârı tay

KASÎDÂT

Kasîde-i Yâiyye

812.

1. Anlamazam bilmezem vâ‘iz didi sevdâyı
Dağlarda çokdur ammâ yokdur böyle bir ayı

2. Sôfî-i bî-masraf ol vâ‘iz gibi söyledi
O da beyle bir ahmak eyle ayının tayı

3. Müftî-i şehrimizden işitdim beyle bir söz
Bu da anların tayı kendin çaldı zurnayı

4. Hâkim-i dehrimizde müftî-i şehrimiz tek
Söyledi ol dem didim terk idin jâj-hâyı

5. Neyzen didi yek-nefes ben de eyledim heves
Bildim nedir sevdâ-yı Ahmedi çaldım nâyı

6. Beyle ki yoh nizâ‘a bir yer ki âş-kârâ
Mel‘ûn degül mi ol kim incide Mustafâyı

7. Bes çîs Şâm-ı şûmun leşkerine Mevlânın
Nefrîni olsun ya‘nî la‘n-i bî-hadd ü bî-pâyı

8. Düşmen-i Mustafâyı medh itdi hâce-i kûr
Görün neler söyledi mel'ûn-ı pür-cefâyı

9. Düşmen-i Mustafânın düşmeni vallâh Allâh
Ey merdûd-ı Mevlây vey mürtedin bî-tâyı

10. Zümre-i Mervânîler ü fırka-i şeytânîler
Hem-demindir mahşerde ey düşmen-i Mevlâyî

11. Ey müdde'î-i ahmak nây söyledi el-hak
Mahabbet-i hüveydây bî-men' müdde'âyı

12. Nây-zen Mevlâdır mey-hâr Mustafâdır
Doğrusı nây doğru söyledi çaldı nâyı

13. Mihr-i Ahmed-i Muhtâr şükr eyle kim sende var
Âferîn sana sad bâr ey 'âşık-ı şeydâyî

813.

Müfte'ilün Fâ'ilün Müfte'ilün Fâilün

1. Âlûde-i hayretem dîde-i Leylâ gibi
Âşûbe-i şöhretem Mecnûn-ı rüsvâ gibi

2. Çâk kıl ey mug-beçe sînemi gör kim nice
Bülbül-i hûnîn-dilim gonçe-i hamrâ gibi

3. Gülşen-i meyhânede vasf iderim 'ârızın
Nâle ider 'âşıkãn bülbül-i şeydâ gibi

4. Cilvelen ey şâhbâz nâz-ile pervâz eyle
Başıma bir sâye sal mürg-i Hümâ-sâ gibi

5. Meykede-i mihrde gör ki ne var ol mehin
İsmi virür neş'esi keyf-i müsemmâ gibi

6. Her nazarı kîmyâ her nefesi rûh-sâ
Cevher-i cân ma'deni la'l-i Mesîhâ gibi

7. 'Âlem-i i'câzda kasd eylemez yohsa kim
Her demi ihyâ ider mürdeyi 'Îsâ gibi

8. Mecma'-i rûhâniyân menzil-i kerrûbiyân
Bârgeh-i mehlikã 'arş-ı mu'allâ gibi

9. Şâm u seher bî-karâr tavf ider ‘uşşâk-ı zâr
Şâh-nişîn-i nigâr Ka‘be-i ‘ulyâ gibi

10. Turra-i tarrârıdır cûşgeh-i müşg-nâb
Hâk-ı reh-i makdemi ‘anber-i sârâ gibi

11. Ol sanem-i gül-‘ızâr reşk-dih-i lâlezâr
Kâküli ‘anber-nisâr âhûy-ı ra‘nâ gibi

12. La‘l-i leb-i yâre bak lü’lü-i şehvâre bak
Lehce-i güftâra bak mürg-i şeker-hâ gibi

13. Çeşm-i kadeh-hârı gör âhû-yı Tatar[ı] gör
Şîve-i reftârı gör kebk-i güzel pâ gibi

14. Sânîsi yok bî-bedel zübde-i lutf-ı ezel
Nakş u nigârı güzel tâvûs-ı zîbâ gibi

15. Bütke-i ‘âlemde ol dilber-i tersâ-beçe
Kıldı beni şîfte zülf-i çelîpâ gibi

16. Belde-i hüsnâda var gerçi güzeller velî
Lîk melâhatde yok ol perî-sîmâ gibi

17. Dâire-i çerhde cümle çerâgı anun
Ahter-i bahtım dahî şems-i pür-edvâ gibi

18. Zînetidir ‘âlemin revnakıdır Âdemin
Başına koymuş ‘aceb tâc-ı **kerramnâ** gibi

19. Server-i hayl-i ‘Arab şâh-ı ‘Acemdir ‘aceb
Çâker-i kemterleri kayser ü kisrâ gibi

20. Veh ne şehinşâhdır bende-i nâ-çîzlere
Hâdimi Karneyn hem çâkeri Dârâ gibi

21. Mug-beçe-i mey-fürûş gerdiş-i peymâne hem
Kıldı beni bî-sükûn bâdiye-peymâ gibi

22. Elde kadeh cilve-sâz her nigehi çâre-sâz
Şâd kılur ‘âşıkı bâde-i sahbâ gibi

23. Gûşe-i meyhânede rindî-i sahbâ-keşin
Sîne-i bî-kînesi şîşe-i mînâ gibi

24. Sôfî-i bî-masrafın sînesi bî-sâfdır
Hâtır-ı erbâb-ı dil câm-ı mücellâ gibi

25. Nefha-i zülfün beni ey gül-i hamrâ ‘aceb
Eyledi sahrâ-neverd âhû-yı her-câ gibi

26. Âyine-i ‘ârızın ‘aksi-durur âf-tâb
Sâye-i zülfündi hem ol şeb-i yeldâ gibi

27. Mâil-i serv-i kadin nâz eylemez mi anun
Taht ayağındadır rütbe-i bâlâ gibi

28. Dâire-i hayrete salmadı dil-zârıma
Çekdi ser-i Tûrına sâ‘id-i Beyzâ gibi

29. ‘Âşık-ı ruhsârenin gûşe-i halvetgehi
Mazhar-ı envârdır vâdi-i Sînâ gibi

30. Vâdî-i sevdânı gör tâlib-i dîdâra bak
Berk deger başına Tûr-ı tecellâ gibi

31. Tab‘-ı ter mahremân mahzen-i esrârdır
Mantık-ı dildârdır şecre-i Mûsâ gibi

32. Eyledi zâhid bugün serzeniş ‘âşıklara
Söyledi ol bî-kıyâs kâzib-i da‘vâ gibi

33. Ey dil-i firkat-zede var güzel meslegin
Bâ‘is-i vasl-ı nigâr râh-ı tevellâ gibi

34. Râh-ı nazar-bâzı gör çünki degül şîveyi
Tâlib-i dîdârlar zâhid-i a‘mâ gibi

35. Râgıb-ı uhrâ degül mâ'il-i dîdârlar
Meyl-i behişt eylemez râgıb-ı ‘ukbâ gibi

36. Mâl u menâli bugün terk eyle bir yâr içün
Eyleme ragbet ana tâlib-i dünyâ gibi

37. Nakışına sîneden gayrı ne mümkin dilâ
Nef‘i eger olmaya bağır bütün lâ gibi

38. **Lâ** gerek erbâb-ı dil ‘âlem-i ‘aşk içre kim
Eyleye isbât ol dilber-i **illâ** gibi

39. Âh ne sabr eyleyem safha-i sînemdedir
Câna eser eylemiş âteş-i heyhâ gibi

40. Vâdi-i gönlümde ey hâzin-i lazy ‘aceb
Var benim dûzehim nâr-ı temennâ gibi

41. Bâd-ı hevâdan bugün lerze düşüp cânıma
Nâr-ı talâtumdadır mevce-i deryâ gibi

42. Çâre nedir hâle-i ahter-i bahtımdadır
Hâl ü hat-ı mehveşân kaşları tugrâ gibi

43. Gamze-i peykân-ı yâr bağrımı pür-hûn idüp
Kãmet-i serv-i sehî kıldı kadem yâ gibi

44. Mushaf-ı ruhsârenin v'eh ne ‘aceb var gör
Cedvel ü şîrâzesi zülf-i mutallâ gibi

45. Sohbet-i şirîn-lebân revnak-ı güftârdır
Güft ü gûy-ı dilberân şehd-i musaffâ gibi

46. Bezmgeh-i ‘aşkda lebleri ahlâların
İçdi gönül zehrini şerbet-i ahlâ gibi

47. Muhbir-i esrârdır ‘âlem-i gaybdan ol
La‘l-i lebi gonçe tek ağzı mu‘ammâ gibi

48. Hâmile-i gaybdır tab‘ velî bilmezem
Zâhir olur subh ne leyle-i hublâ gibi

49. ‘Arşgeh-i yâri var hâhiş-i dildârı var
Var şebi ‘âşıkın leyle-i İsrâ gibi

50. Var mı ‘âlemde bir mazhar-ı lutf-ı İlâh
Gûşe-i vahdetde bir ‘âşık-ı tenhâ gibi

51. ‘Âşık-ı ruhsârenin matlabı dîdârdır
Mahfî degül âş-kâr şems-i hüveydâ gibi

52. Meykede-i mihrîde tâlib-i Mevlâ gerek
Nûş ide bâde-i himmeti Monlâ gibi

53. Zemzeme vü gulgul u nâliş-i erbâb-ı dil
Nâle-i âheng çeng velvele-i nâ gibi

54. Sît u sadâlar gelür ‘arsa-i ‘uşşâkdan
Sayha-i serbâz teg şûriş-i gavgã gibi

55. ‘Âşıka mahsûsdur mertebe-i kurbiyet
Neş’e-i dîdâr-ı hub ni‘met-i ‘uzmâ gibi

56. Tâyir-i kudsem dise var yeri ‘âşıkın
Şeh-per-i zîbâsı var şeh-per-i pervâ gibi

57. Veh ne mu‘ammâ-durur ‘aşk-ı hüveydâ kim ol
‘Ârifi mestûr ider sürme-i ahfâ gibi

58. Zâviye-i halveti gûşe-i vîrânesi
Lâlegeh ü mürgzâr ‘âşıka sahrâ gibi

59. Tay ider erbâb-ı dil maksad-ı aksâ yolın
Himmet-i bâlâsı var matlab-ı a‘lâ gibi

60. Hıdmet-i ferzend hem himmet-i bâbâ gerek
Tâ ki ser-i kûhda egleşe bâbâ gibi

61. Gam yemezem ey rakîb sâye-i kâkülde kim
Var penâhım benim pîşe-i sevdâ gibi

62. Mest-i müdâmam ‘aceb gûşe-i meyhânede
Âsûde-i ‘ışretem rindî-i garrâ gibi

63. Vâ‘iz-i bî-‘işretin sohbeti kılmaz eser
Mug-beçe-i mey-fürûş ‘ârif-i ma‘nâ gibi

64. Gevher-i ma‘nâları tab‘-ter efşân ider
Hâfız-ı cevher-fürûş şâ‘ir-i bî-tâ gibi

65. Bahş-i Hudâdır mı yâ irs-i peder mi dilâ
Feyz-i belâgat sana pîşe-i âbâ gibi

66. Hâric-i tâkatdır ey tab‘ yeter it yeter
Âhiri yokdur sözün kâkül-i bî-pâ gibi

67. ‘Arz-ı ‘ızâr eyledi ol meh-i hûrşîdimiz
Mîr Nigârî bu gün şems-i muzıyyâ gibi

814.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Müjde ey dil ki bugün lebleri gülnâr gelür
Zülfi sünbül yüzi gül kâkül-i gülbâr gelür

2. Zulmet-i hicre firâr it ki bugün hânemize
Bir büt-i mâh-ı cebîn hûrşîd-i ruhsâr gelür

3. Fikr kıldıkca leb-i la'lini dildârların
Mahzen-i fikrimize lü'lü-i şehvâr gelür

4. Lerziş eyler bedenim rûh-ı revânım oynar
Vakt kim gûşumuza zemzeme-i târ gelür

5. Var bir derd-i dili 'âşık-ı nâçârların
Kim ana eyleye dermân buna âzâr gelür

6. Derdmendler cem' olur gûşe-i meyhânemize
Çâr-nâ-çâr şifâhâneye bîmâr gelür

7. Ehl-i hâcet yeridir dâire-i mey-kedemiz
Kim ki muhtâc ola hâcetine nâçâr gelür

8. Cem' olur şâm u seher ehl-i taleb yanımıza
Olsa her yerde kerem ol yere cerrâr gelür

9. Var esrâr bezm-i gûşe-i vîrânede kim
Mest [ü] medhûş gider kim bize huşyâr gelür

10. Anlamaz Tanrı Muhammed hakkı Leylâdan eser
Ta'n-ı agyârdan ol kimseye kim 'âr gelür

11. 'Arsa-i 'aşkda serbâz-ı fedâkârların
Dolanur şâm u seher başına serdâr gelür

12. Sa'y lâzım görünür çünki hüveydâdır bu
Feyz-i Feyyâz dil-i sâlike bisyâr gelür

13. Yüri ey kãfile-i rûh-ı revân ol yere kim
Nefes-i kãfile-i Ahmed-i Muhtâr gelür

14. Ne revâdır bize ârâm-ı dil ey kãfile-dâr
Gidin ol menzile kim kãfile-i yâr gelür

15. Reh-i sevdâda benim tek ne görür gam ne elem
Her kime kim meded-i Haydar-ı Kerrâr gelür

16. Nefes-i silsile-i Şâh-ı Bahâdan her dem
Bezm-i nâçârlara feyz-i mededkâr gelür

17. Yüri ey dil gidin erbâb-ı gönül bezmine kim
Bezm-i erbâb-ı dile table-i ‘Attâr gelür

18. Dolanur tâlib-i sevdâ-zedeler çerh-zenân
Bezm-i ‘âşıklara kim cezbe-i Ahrâr gelür

19. Açılur gül gibi dil bülbül-i tab‘ım söyler
Nefha-i kâkül-i dilber ki hevâdâr gelür

20. ‘Âşık-ı sâdıka neyler elem-i firkat-i yâr
Sayha-i vasl-ı seher şâm ki tekrâr gelür

21. Ey delîl-i reh-i Leylâ yüri öz kârına bak
Cüst ü cû eyleme kim yârı talebkâr gelür

22. Mey-fürûşa ne revâdır taleb-i bâde-peres
Mey içün mey-kedeye gitdi şarâb-hâr gelür

23. Kande olsa taleb eyler meyi mey-hâr belî
Olsa her yerde metâ‘ hayli harîdâr gelür

24. Anmaz ahvâlimi sormaz dime ey tâlib-i yâr
Kûh-ken olmağa bak kim sana dildâr gelür

25. Dil harâb olmasa dildâr-ıla ma‘mûr olmaz
Hâne vîrâne olursa ana mi‘mâr gelür

26. Tâ ezel böyledir ol kã‘ide-i pîr-i mugãn
Kim harîk olsa ana kâse-i ser-şâr gelür

27. Dutmaz erbâb-ı vera‘ bâde-i sahbâ etegin
Gelmez ol mey-kedeye ben gibi bî-‘âr gelür

28. Var bir mâhveşi dâire-i mıstabanın
Seyrine şâm u seher seb‘a-i seyyâr gelür

29. Başına merkez-i dâire-i erbâb-ı dilin
Dolanur subh u mesâ günbed-i devvâr gelür

30. Görünür ehl-i se‘âdet yetür ey sâkî-i cân
Bâde-i nâyı getür meclise mey-hâr gelür

31. Heves-i la‘l-i lebinden senemâ şâm u seher
Ma‘den-i tab‘ıma kim gevher-i esrâr gelür

32. Raht-ı variyetimi kûy-ı harâbâta çekin
Ki günehkârlara lutf-ı Keremkâr gelür

33. Ey Nigârî ne gamım var cihân içre benim
Ne kadar kim nefes-i Ahmed-i Muhtâr gelür

Kasîde-i Kãfiyye

815.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

1. Fedâ eyler dem-â-dem rûhı söyler Hudâ ‘âşık
Kılur her bir nefes nefsin Hudâ içün fedâ ‘âşık

2. Ser ü pâ cümle a‘zâsı Hudâ söyler Hudâ söyler
Kesilse bend bend olmaz Hudâsından cüdâ ‘âşık

3. Gezer şâm u seher tenhâ ki olmaz kimseye mûnis
Esîr-i ‘aşkdır ü pây-bend-i dil-rübâ ‘âşık

4. Kılur üftâdelik her dem ayak çekmez bu sevdâdan
Tevâzu‘ resmini gözler bu kâra âşinâ ‘âşık

5. Şinâverlik ider deryâ-yı sevdâda sürer zevrak
Kılur her bir nefes mihr-i Hudâ-yı nâhudâ ‘âşık

6. Hevâ üzre pey-â-pey seyr ider her dem kılur pervâz
Ki dâne-i mahabbetle bulup neşv ü nemâ ‘âşık

7. Olur âteş gibi sûzân kılur pervâne tek devrân
İder bülbül gibi efgãn gelür ki kebk-sâ ‘âşık

8. Gelür kebk-i gönül her dem safâ eyler safâ eyler
Reh-i sevdâda kim söyler Muhammed Mustafâ ‘âşık

9. Gilimden ihtirâz itmez giyinmez şâl-ı Keşmîri
Giyer tâc-i nemed tutmuş reh-i Âl-i ‘abâ ‘âşık

10. Dem-â-dem **er-refîk sümme't-tarîk** cân nisâr eyler
Tarîk-i mihrde seyr eylemez bî-reh-nümâ ‘âşık

11. Yazar levha-i dil üzre müdâm nakş u nigâr eyler
Ve lâkin eylemez nakş u nigâriş bî-bahâ ‘âşık

12. Mahabbet eylemez **dünyâ vemâ fîhâ**ya meyl itmez
Reh-i sevdâda eyler hest u nistî hep ‘atâ âşık

13. Ezel varın nisâr eyler tutup dâmân-ı tecrîdi
Reh-i ma‘nâda eyler sonra seyri ibtidâ ‘âşık

14. Tarîk-i deşt-i sevdânı **ba‘îdü'l-fevr**-i deryânı
Kılur her bir nefes tecrîd-ile tay bî-nevâ ‘âşık

15. Mu‘arrâdır dü ‘âlemden ki ol zülf-i semensâ tek
Müberrâdır te‘allukdan ki tutmuş bir hevâ ‘âşık

16. Unutmuş kâr u kirdârın hevâya virmiş efkârın
Nisâr itmiş yokın varın fenâ-ender-fenâ ‘âşık

17. Hevâ-ender-hevâ içre gezer deryâ-yı sevdânı
Bekã-ender-bekã içre düzer dürr-i bekã ‘âşık

18. Çeker bâde-i ma‘nânı gezer kûh u beyâbânı
Arar bir lâmekânı gice gündüz câ-be-câ ‘âşık

19. Serinde zülf-i sevdâsı hevâ-yı çeşm-i Leylâsı
Hemin dilber temennâsı bu derde mübtelâ ‘âşık

20. Belâ-ender-belâ içre safâ-ender-safâ eyler
Safâ-ender-safâ içre çeker derd ü belâ ‘âşık

21. Olur mı nârsız pervâne bülbül âhsız âyâ
Olur mı ehl-i dil bî-gam olur mı bî-cefâ ‘âşık

22. Ziyâd oldukca derdi dem-be-dem efzûn olur şevki
‘İlâc itmez ebed gezmez bu derde bir devâ ‘âşık

23. Cefâlardan bulur lezzet ki her dem **es-salâ** söyler
Çeker her dem belâlardan dem-â-dem sad şifâ ‘âşık

24. Safâ eyler pey-â-pey her cefâ geldikce bî-pâyân
Cefâ oldukca her dem arturur mihr-i vefâ ‘âşık

25. Çıkar karşuya ta‘zîmen sürûrrâne mezâk eyler
Gelürse bir belâ söyler dem-â-dem merhabâ ‘âşık

26. Seg-i dildâr-ıla oynar gezer sermest bî-pervâ
Sürûr eyler habîbâne sürer zevk-i safâ ‘âşık

27. Virür yağmaya hest ü nistin eyler varını berbâd
Haber dildâr kûyundan ki virdikce sabâ ‘âşık

28. Nazar dünyâya virmez hâcet izhâr eylemez aslâ
Temelluk eylemez agyâra kılmaz ilticâ ‘âşık

29. Olur sahrây ü sevdâyî dutar dâmân-ı rüsvâyı
Gezer kûh-ı tevellâyı pey-â-pey bî-riyâ ‘âşık

30. Hatâ itmez reh-i sevdâda vaktinde salâ eyler
Kazâya koymaz a‘mâlin kılur bir bir edâ ‘âşık

31. Dem-â-dem cân-ı şîrînin tutup destin müheyyâdır
Ki teslîm eylesün cânâne bekler es-salâ ‘âşık

32. Pey-â-pey seyr ider çekmez ayağın râh-ı teslîmden
Eger tîr ü teber oynatsa başında kazâ ‘âşık

33. Tutup dâmân-ı teskîni bulup ârâm u temkîni
Alup meydân-ı teslîmi tutup râh-ı rızâ ‘âşık

34. Der-i agyâra varmaz eylemez bir kimseye ümmîd
Döner dergâh-ı dildârı müdâm eyler ricâ ‘âşık

35. Degül kerkes gibi ednâ gözetmez cîfe-i dünyâ
Merâm u himmeti a‘lâ ki bir mürg-i Hümâ ‘âşık

36. Nüzûl itmez denî dünyâ içün inmez hevâsından
Kanâ‘at Kãfını bekler ki ‘Ankãy-ı gınâ ‘âşık

37. Sürûr eyler dem-â-dem eylemez gam bî-nevâlıgdan
Gedâlarla sürer zevk [u] safâya âşinâ ‘âşık

38. Gezer sahrâ-yı sevdâyı gezer kûh-ı tevellâyı
Gedâlarla velî kılmaz enîsin kedhudâ ‘âşık

39. Velâyet mülkini zabt eylemiş zevk u safâ eyler
Melâmet şâhıdır ammâ ki zâhirde gedâ ‘âşık

40. Felekler titreşür ağlar melekler Zühre dâd eyler
Tutup dâmân-ı ‘arşı âh itdikce sadâ ‘âşık

41. Gelür **lebbeyk lebbeyk** sadâsı ‘arş-ı a‘lâdan
Tutup dâmân-ı Rahmânı ki itdikce nidâ ‘âşık

42. Emân virmez alur nahcîrin arslanı kelâdan [?]
Ayaklar şîr-i hûrşîdi dutar mihr-i semâ ‘âşık

43. Havalanmış gice gündüz gezer gerdûn-ı sevdânı
Alur nûr-ı Muhammedden virür şemse zıyâ ‘âşık

44. Hudâ hakkı Hudâ hakkı Muhammed Mustafâ hakkı
Hudâ Seyyid Nigârî ey Hudâ ‘âşık Hudâ ‘âşık

Kasîde-i Bâiyye

816.

Fâ‘ilâtün Fâ‘lâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Teşne-ender-teşne[dir] la‘lin şarâb-ender-şarâb
İltifât hengâmıdır bağrım kebâb-ender-kebâb

2. Lîk bâde-i şiyâkın zûr der zûr eylemiş
Bahr-i kulzum tek atar tab‘ım habâb-ender-habâb

3. Tab‘-ı bîçârem esîr-i ‘aşkdır bes neylesün
Kılmasun vasfın ki emr eyler ‘ıtâb-ender-‘ıtâb

4. ‘Ârızın gül kãmetin Tûbâ ser-i kûyun behişt
Âb-ı la‘lin selsebîl ammâ gülâb-ender-gülâb

5. Müşk ender müşk kâkül nûş-ender-nûş leb
Nûr-ender-nûr dîde ruh şihâb-ender-şihâb

6. Rûh-efzâdır ki her dem fânî-ender-fânîye
Bahş eyler cür‘a-i câmın şebâb-ender-şebâb

7. Sâye-i zülfünde bir nokta penâh-ender-penâh
Gûşe-i kûyunda bir zerre meâb-ender-meâb

8. Kim ki cân virmiş ser-i kûyunda bulmuş bir makãm
Heşt cennet içredir gûyâ mesâb-ender-mesâb

9. Gûşe-i kûyun safâ-ender-safâdır fi'l-mesel
Firkatinle Firdevs ‘azâb-ender-‘azâb

10. Bâde-i seyr-i cemâlin keyf-ender-keyfdir
Nâr-ı hicirden ‘ızârın sad ‘ıkãb-ender-‘ıkãb

11. Vehm ender vehme düşmüş tâlibin zîrâ görüp
Kan döker cellâd-ı çeşmin pür gazâb-ender-gazâb

12. Akıdır kan yaş düker çeşmim dem-â-dem tâ düşüp
Kâkülün ruhsârın üzre çün sehâb-ender-sehâb

13. Kâkülün tek pîç pîç eyler beni bu ‘ukde kim
Bilmezem vechi nedir munca hicâb-ender-hicâb

14. Perde-i dîdâr lâzım gayra ammâ ben gibi
‘Âşıka âyâ nedir munca kıbâb-ender-kıbâb

15. Devlet-i vaslın ne mümkündür bana kim her zamân
Ben hicâb ender hicâbam sen nikãb-ender-nikãb

16. Haste-i hicrânın olmakdan bana yegdir bu kim
Cân virüp vaslınla olmak fi't-türâb-ender-türâb

17. Bâğ-ı hüsnün bülbüli artsun ziyâd olsun güli
Çünki o bu bî-dili kılmış harâb-ender-harâb

18. Kûyuna yetmez dil-i bîçâre ger kim subh u şâm
Sa‘y eyler ol dem-â-dem pür-şitâb-ender-şitâb

19. Tâlib-i ruhsârınam kim va‘de-i dîdâr bana
Dikmişem göz kim kelâmındır savâb-ender-savâb

20. Tâkatım yok bî-nevâlıg hayli kâr itmiş bana
Hayli ihsân eyle kim hüsnün nisâb-ender-nisâb

21. ‘Aşkıma bulmaz nihâyet hüsnüne gãyet dahi
Hep mühendis cem‘ olup kılsa hisâb-ender-hisâb

22. Derdime dermân yohsa katlime fermân kim
Bî-nihâyet var bu işde sevâb-ender-sevâb

23. Derd-i sevdâmı düketmez zülf-i pertâbın hakkı
Dem-be-dem yazsa ‘Utârid sad kitâb-ender-kitâb

24. Gelse yüz kãbız dem-â-dem bakmazam bir dem ana
Virmezem cân olmasa senden hitâb-ender-hitâb

25. Bir suâl eyle Nigârî bî-nevâdan söylesün
Çün-kim ol hâzırlayup bî-had cevâb-ender-cevâb

Çâr Pâre

817.

1. Derd-i mihnetin ey sanem sanem
‘Aşk-ıla çeken bir menem menem
‘Âr u varını râh-ı mihirde
Târ-mâr iden bir menem menem

2. Çekmişem cefâ eyle bir vefâ
Senden el-‘atâ cân sana fedâ
Râh-ı mihrde zâr u bî-nevâ
Târikü'l-vatan bir menem menem

3. Yâr-ı nâzenîn hüsn-i bî-karîn
Şâh-râhda intizâr-keş[în]
Gam çeküp hemîn eyleyen binâ
Hâne-i hüzün bir menem menem

4. Eylegil hitâb virmegil ‘azâb
Yüzden al nikãb eylegil sevâb
Tohm-ı mihrini reşk-i âf-tâb
Sîneye eken bir menem menem

5. Mâh-ı bî-karîn mihr-i hoşterîn
Müşk-i tellerin firkatin çeküp
Târ-ı ‘anberîn kâkülün gibi
Za‘îfü'l-beden bir menem menem

6. Niyyet eyledim kûyuna gidem
‘Âr u varımı eyledim ‘adem
Derd-i mihrine cân evvel kadem
Sarf idüp gelen bir menem menem

7. Elde câm-ı Cem mest-i ser-zenân
Dilde nazm-ı hûb zemzeme-künân
Eyleyüp seni yâd-ı mey müdâm
‘Aşkına içen bir menem menem

8. Aldın ‘aklımı ey perî-likã
Düşdi ‘âleme bu sît u sadâ
Nahl-i hayreti serv-i şöhreti
Bağçene diken bir menem menem

9. Cismi pür hevâ gönli pür nevâ
Bâdiye-nişîn ferd bî-nevâ
Gendi gendine güft ü gû idüp
Ağlayup gelen bir menem menem

10. Mihneti füzûn derdi gûne-gûn
Târik-i fünûn ‘akıldan bîrûn
‘Aşkı reh-nümûn derd-ile zebûn
Seyr idüp gezen bir menem menem

11. Mihre mübtelâ başı pür-belâ
Derdi mehlikã çâresi fenâ
Menzili bekã ‘aşk şehîdi
Câmesi kefen bir menem menem

12. Çekmezem elem gerçi kim Harem
Irakdır velî şâm u subh-dem
Sitişmâm iden nesîm-i nefes
Bûy-ı pîrehen bir menem menem

13. Dest-efşân çeng ü târsız
Âh u nâle-zen gül-‘izârsız
Mest-i sermedî neng ü ‘ârsız
Rindî-i kühen bir menem menem

14. Eyledim dilâ eyle bir sadâ
Kopdı Bîsütûn oldı kim hebâ
Didi reh-nümâ âferîn bana
Böyle kûh-ken bir menem menem

15. ‘Arşa velvele ferşe zelzele
Saldı sayhayı nây-ı şöhretim
Bâb-ı ‘aşkda imdi subh u şâm
Kûs u tabl-zen bir menem menem

16. Eyledim nidâ virmedi sadâ
Kimse gelmedi kaçdı Ehrimen
Kâr-zârîde şîr ü dîv-gîr
Merd-i fîl-fiken bir menem menem

17. Ey sitem-zede nefse mübtelâ
Gel emânıma eyle ilticâ
Dâr-ı emndir zîr-i dâmenim
Dâfi'ü'l-fiten bir menem menem

18. Ehl-i derde dil bahş ider devâ
Zîr-i çerhde çünki çâre-sâz
Hâzik-ı derûn bir ayağ ilen
Tabîbü'l-mihen bir menem menem

19. Lafzı cân-fezâ tab'ı hoş-edâ
Nazmı dil-rübâ harfi dür-nümâ
Sözi kîmyâ sîm ü zer ü güher
Dem-be-dem döken bir menem menem

20. Kavli bî-bedel lehcesi güzel
Rindî-i ezel nâzenîn gazel
Söylemez hezel hûb-ı güft ü gû
Sohbeti hasen bir menem menem

21. Lem'a-i huzûr eyledi zuhûr
Ey nigâr-ı yâr aldı 'ukdeni
İmdi hoş-zebân Tûr-ı mihrde
Kelîm-i sühan bir menem menem

Terkîb-bend

818.

I

1. Cevlâna çıkdı bugün çep-endâz şehsüvâr
Oynatdı atın atdı bana tîr-i bî-şümâr

2. Ahıtdı dökdi kanım lahte lahte şâr şâr
Atdı vü dağıtdı ol dem ne kim yoh var var

3. Bana zulm-i sarîhdir ana kim didim didi
Yoh yok bahr-i 'atâ-yı cânânın-durur senin

II

1. Bî-perde ya'nî bir gün seher çıkdı bî-nikãb
Gûyâ ki tâli' oldı âf-tâb-ı bî-sehâb

2. Yandı yahıldı gördi ki ruhsârın âf-tâb
Çekdim şarâb-ı la‘lin revân oldı tâb tâb

3. Âteş midir bu âyâ yâ nedir didim didi
Nûş eyle kim bu sahbâ-yı cânın-durur senin

III

1. Bir gün müyesser oldı vardım vaslı bâğına
Bülbül gibi ziyâret itdim gül ocağına

2. Ol lahza kim sataşdı gözüm al yanağına
Gönlüm kuşı dolaşdı düşüp zülfi ağına

3. Bu **hablü'l-metîn** midir yâ nedir didim didi
Bâğ-ı cünûn-ı cânın cenânın-durur senin

IV

1. Ol gün ki gam-serâma teşrîf itdi bir kadem
Doldum ferahla ol dem firâr eyledi elem

2. Hamd eyledim Hudâya yüzin görgeçin o dem
Görgeç beni ki düşdi sitihzâya ol sanem

3. Gelgeç bana ki ol dem gönlümi didim didi
Güldür velâkin kili bustânın-durur senin

V

1. Çaldı âr u varımı bir nigâr-ı nâzenîn
Ya‘nî bir belâ-yı dîn bir belâ-yı bî-karîn

2. Güftâra geldi beyle didi ey cünûn-terin
Zehrimi nûş eyle nûş cünûnum isen şirîn

3. Ol dem ki nûş eyledim şeker mi didim didi
Ki ey mübtelâ-yı men revânın-durur senin

VI

1. Dün bağa vardı ol mâh açup gül yanağını
Gösterdi dilberâne gelüp mül dudağını

2. Dutup dâmen-i zülfin öpüp al yanağını
Seyr eyledim ki ol dem ruhsâr bâğını

3. Görgeç zülf-i karasın küfr mi didim didi
Bu ey ‘âşık-ı bî-dîn imânın-durur senin

VII

1. Ol dem ki ey Nigârî gözüm gördi yârını
Sarf itdi ‘âşıkãne ne kim var varını

2. ‘Aklım dolaşdı gördüm zülf-i zer-nigârını
Atdı kâkülin ol dem ki gördüm ‘ızârını

3. Bahdım yüzüne âyâ bu ay mı didim didi
Manzûr kıl ki zîbâ Kur'ânın-durur senin

819.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

I

1. Ey hâce ki biz bende-i merdân-ı Hudâyız
Ma‘nâda şehiz gerçi ki zâhirde gedâyız

2. Bî-kayd-ı cihânız bize hükm eylemez âlâm
Ahrârlarız bende-i Sultân-ı Bahâyız

3. Ser-geşte-i kûhız gehî âvâre-i sahrâ
Hercâyîleriz çünki talebkâr-ı likãyız

4. Evsâf-ı derûn-ı dili izhâra ne hâcet
Ma‘lûmdur ahvâlimiz ashâb-ı safâyız

5. Ser-mest-i müdâmız velî esrâra habîriz
Tâ zülf-i girih-gîr ile biz ‘ukde-güşâyız

6. Düşdi yere her kim ki bize kıldı ‘adâvet
Kim derd-keşiz tîr-i kazâyız fukarâyız

7. Ruhsâre-i mehveşlere dil virmişiz ammâ
Zan itme ki müstagrak-ı deryâ-yı hatâyız

8. Nakşa nigeh ey hâce ki nakkãşa nigehdir
Sanma ruh-ı zîbâya nigeh ‘ayn-ı günehdir

II

1. Çekdik nice gün gûşe-i meyhânede esmâ
Tâ dilde karâr eyledi bâde-i müsemmâ

2. Bildin nice bir nokta imiş merkez-i ʻâlem
Peymâneden oldı bize bu keşf-i muʻammâ

3. Ger var ise ey ehl-i veraʻ sende istiʻdâd
Vir tâʻatin al gûşe-i meyhânede bir câ

4. Âh eyle geçen vakte ki bî-mey geçirilmiş
ʻÖmrün güzerân eylemiş el-hâsıl bî-câ

5. Bir cürʻa ki merdân-ı Hudâ nâmına çekdik
Bâtında zuhûr eyledi bin gevher-i maʻnâ

6. Zâhirdi bizim kârımız inkârına yer yok
Huffâşdadır ʻayb velî şems hüveydâ

7. İkrâh ider erbâb-ı veraʻ zâhirimizden
Vâkıf degül esrârımıza münkir-i sevdâ

8. Peymâne-keşiz mest-i müdâmız dili sâfız
Halvet-nişîniz muhtefiyiz sâkin-i Kãfız

III

1. Düş mey-kede-i mihrime ey hâce karâr it
Bir cürʻama vir mâye-i îmânını kâr it

2. Meyhâne degül menzilimiz bezm-i bekãdır
ʻAzm eyle bekã bezmine mahviyyet[i] var it

3. Kıl şâm u seher dergeh-i meyhânede menzil
Dildârını sev kendine bir kâr yarar it

4. Bir câm ile kıl sîneni ser-menzil-i tenzîh
Yir virmegil agyâre dilin menzil-i yâr it

5. Bir âh-ı cihân-sûz-ıla kıl refʻ-i hicâbât
Bî-perde seher şâm temâşâ-yı ʻızâr it

6. Biz vahdetiz ʻâlem-i yek-reng teʻaddüd
Sığmaz hele terk-i sühan-ı mezheb-i çâr it

7. Dil virmegil âlâmına bîhûde cihânın
Bî-dagdaga olmak dilesen fikr-i nigâr it

8. Bilmem ne-durur mest nigârım gam-ı ‘âlem
Gelmez gözüme zevk-i dü ‘âlem bilür Âdem

IV

1. Tâ kurtarayım mey-kedeye nefsi belâdan
Vardım alayım bir nefes erbâb-ı du‘âdan

2. Serdâr-ı harâbât ben âlûdeni görgeç
Envâr-ı kerâmât-ıla bildi şürefâdan

3. Ashâb-ı safâya didi böyle bu nemed-pûş
Bir halkadır ol silsile-i Âl-i ‘abâdan

4. Bu müjde-i bî-tâ ile mestim hele mestim
Ayılmazam eyyâm-ı kıyâmet bu safâdan

5. Şâhâne kabâlar dime ‘ünvânım içündür
Zîrâ garazım sâde geçinmekdi riyâdan

6. Ma‘zûrdur etvârıma dahl eylese zâhid
Kim yok haberi tarz u tarîk-i zürefâdan

7. Yansun dili mey nefyini kim söyledi vâ‘iz
Yandım didim ey bî-haber esrâr-ı Hudâdan

8. Sahbâ-peresem mazharam eltâf-ı Hudâya
Zâhirdi bu güftâr-ı latîfim ‘urafâya

V

1. Ey hâce bizim dersimizi câna sanursun
Tecrîd-i Nasîrî ki okursun ne kanursun

2. Erbâb-ı dilin ders-i dil-ârâsına kim dahl-
Eylerse‘aceb yahşı yemânı ne tanursun

3. Bir nân ile bir maşraba su kâfî degül mi
Bir şorba içün vakf-ı derinde sulanursun

4. Eyle görünür eylemedin Râzikı tasdîk
Kim şâm u seher cer eşiğinde dolanursun

5. Ey ehl-i garaz nef‘ ne meccâne dimekden
Bir gün olur elbette sözünden utanursun

6. Biz imdi gelin ders-i dil-ârâmıza ey dil
Odlar saçılur âh deminden ne yanursun

7. Tövbe-i nasûh ile safâdan didi vâ‘iz
İtdim didim ey nâsıh eger kim inanursun

8. Bu sözde iken geldi surâhî didi sâgar
Heyhât anun tövbesine eyleme bâver

VI

1. Yâr ‘aşkına bir câm çek izhâr-ı hüner kıl
Dildâr taleb eylemeden ‘azm-i sefer kıl

2. Hemdem seg-i dildâr-ıla dildâr eşiginde
Şeb nâle-i dil-sûz ü feryâd-ı seher kıl

3. İhlâs ile hâk-i peyin ashâb-ı safânın
Başında yer it şâm u seher kahl-i basar kıl

4. Mestânelerin yayında peykâna da mestdir
Rahm eylesin ey ehl-i garaz câna hazer kıl

5. Ey bî-haber insâf ile gör kim ne safâ var
Bir gûşe-i gülzâr-ı harâbâta güzer kıl

6. Ey peyk-i sabâ bezm-i safâ içre dem-â-dem
Durma ayağ al zümre-i rindâna haber kıl

7. Rahm eyleyüp ‘uşşâka temâşâna çıkmış
Dildâr bugün cilvede ey dîde nazar kıl

8. Bî-perde gezer gâh ü mestiz bu ne işdir
Bir başka nümâyişdi bu bir başka gidişdir

VII

1. Hayret-zede[y]em ‘aşkda ey sâhib-i kudret
Ne bârıdır ol Kãf getürmez ana tâkat

2. Bes neylesün üftâdeler âh eylemesün kim
Zûr eylese mümkin mi sükût âteş-i hasret

3. Ey dil geçelim mes’ele-i çün ü çerâdan
Çün lâzime-i ‘aşk **me‘a's-sabr** itâ‘at

4. Yok dahlimiz ey hâce ki ol Kãdir-i mutlak
Kıldı size takvâ bize peymâneyi kısmet

5. Devlet dilesen hıdmet-i meyhâne gerekdir
Zîrâ ki odur mecma‘a-i ehl-i kerâmet

6. Söyleşse eger ‘âşık-ı dîdâr ile dildâr
Güftâr-ı dil-ârâsına cânlar virür elbet

7. Dildâr ile güftâr şirîndir velî ey cân
Bî-vâsıta müşkil görünür yâr-ıla sohbet

8. Bes neyleyem ol yâr bugün geldi hitâba
Yâ Rab kerem it kudret-i güftâr cevâba

VIII

1. Serdârlık istersen eger kaşı kemâna
Cân vir ki yakîndir bu hüküm girme gümâna

2. Görmez gözüm ey dil nazar it rûh-ı revânım
Hemdemidir ol kûy-ı nigârımda segâna

3. Kãdir degül işkâlimizin halline vâ‘iz
Ey dil yine düşdi işimiz pîr-i mugãna

4. Şeydâlığım ‘arz eylegil ey bâd-ı seher-hîz
Gülzâr-ı harâbât içre mug-beçegâna

5. Bir özge makãm el virüp ‘uşşâka gerekdir
Ey çengî bu dem zemzeme-i çeng ü çegâna

6. Câ-rûb-keşiz mu‘tekıdiz muhlis-i hâsız
Meyhâne-güzîn mug-beçe-i kutb-ı zemâna

7. Sayd eylemek istersen eger şâhid-i ma‘nâ
Ey dil heves it şâhini peymâne-i âna

8. Zâhidlerin aldanma ki destinde yelekdir
Avladığı yâ mûr u meleh yâ kepenekdir

IX

1. **El-minnetü li'llâh** biziz bâ'is-i eflâk
Tasdîk ile gör kim ne diyor Kãil-i **levlâk**

2. Ey pîr-i mugan çünki biziz merkez-i ‘âlem
Emr eyle ki devr eyleye peymâne-i çâlâk

3. Sübhânîleriz bâde-i tenzîh gerekdir
Ey sâkî yetür meclis-i rûhânîye bî-bâk

4. Nûrânîleriz tâife-i ‘arşdanız kim
Bilmez bizi ol kürsî-nişîn vâ‘iz-i ber-hâk

5. Ey mug-beçe ol mey-i cihân-sûzı getür kim
Vehm eyleye agyâr firâr eyleye eşrâk

6. Bir merhalede yâr ile agyâr sığışmaz
Kãbil degül ezdâdı ki cem‘ eyleme hâşâk

7. Fikr eyle ki şeh gûşe-i külhâna gelür mi
Ser-menzil-i dilber mi olur olmasa dil pâk

8. Bes kayd-ı cihân ile gönül olsa mükedder
Bî-fâidedir eldeki tesbîh-i mücevher

X

1. Dil bâda gider terk-i şarâb eylemek olmaz
Bî-câ yere bir mülki harâb eylemek olmaz

2. Kurtardı gözün zâhidi bâde-i riyâdan
‘Âlemde ki bir böyle sevâb eylemek olmaz

3. Çeşmimde karâr eyledi hûrşîd-i hayâlin
‘Aynımdadır ol şa‘şa‘a hâb eylemek olmaz

4. Güftâr işârâtıyıla ‘âşıka yoksa
Cânân ile bir özge hitâb eylemek olmaz

5. Yandırmagil ‘uşşâkı bir insâf eyle ey mâh
Zebh eylemeden avı kebâb eylemek olmaz

6. Ta‘dâd ne mümkin ki özün salma cefâya
Dâğ-ı dil-i müştâkı hisâb eylemek olmaz

7. Müşkil görünür dâg-ı ferâg özge elemdir
Ol özge cefâdır buna tâb eylemek olmaz

8. Çekdi yine gam üstümüze leşkeri cerrâr
İmdâd eyle ey sâkî senin kim hünerin var

XI

1. Fi'l-hâl zuhûr eyledi ol server-i mîrân
Bî-tâb karâr eyledi gam leşkeri ol ân

2. Bir nâziş ile ‘âleme saldı nice şûriş
Bir şûriş ile kıldı kamu mihneti vîrân

3. Ey tâlib-i Hak dâire-i sâkîye düş kim
Düşmez ele bir böyle zamân bir böyle devrân

4. Ol göz ki beni kılmış idi derde havâle
Hem derdine hem gendine kurbân ola bin cân

5. Tahkîk eyle ser-nokta-i evrâk-ı cihânı
Bilmez idim öğretdi bana dîde-i mestân

6. Kûyunda ki ol perde-i esrâra girişdi
Oldı niçe bin nükte-i esrâr nümâyân

7. Cânâneye cân vir didi ‘uşşâka ne hoşdur
Güftâr-ı hakîkãnesine cân ola kurbân

8. El-hak ki hak söyledi gûyende-i hoş-gû
Cânlar virelüm biz de Hakka söyleyelim Hû

XII

1. Hû sâkîye mînâsına meyhânesine Hû
Hû bâdesine câmına peymânesine Hû

2. Rakkãsına devvârına kavvâlına cümle
Hûy hâyına Hû meclis-i şâhânesine Hû

3. Sâzendesine çengine âhengine Hû hem
Hû zemzeme-i sâzına sûzânesine Hû

4. Ser-mestine bî-hadd ü şarâb-hârına bî-pâ
Meczûbuna mecnûnuna ferzânesine Hû

5. Ol mecma‘-ı nûrânî vü ol meclis-i hâsın
Hû şem‘-i ciger-sûzına pervânesine Hû

6. Şîrîn-i şeker-hâsına Leylâsına her dem
Ferhâdına şeydâsına dîvânesine Hû

7. Sahbâ-keşine rindi-i bî-‘ârına rahmet
Mey-hârına hüşyârına mestânesine Hû

8. Çün oldı helâl ehl-i Hakka bâde-i ma‘nâ
Ma‘nâ sözini anla nedir eyleme da‘vâ

XIII

1. Sahbâyı mahabbetden ırag eyleme yâ Râb
Ser-sînemi bî-neş’e-i dâg eyleme yâ Râb

2. Dûr eyleme peymâne-i ser-şârı gözümden
Ser-menzilimi dâg-ı ferâg eyleme yâ Râb

3. Envâr-ı harâbât-ıla kıl gönlümü ma‘mûr
Dil-hânemi bî-nûr u çerâg eyleme yâ Râb

4. Ser-mest-i müdâm eyle kadeh-hârlar içre
Zâhid gibi bî-zevk-i dimâg eyleme yâ Râb

5. Koyma dil-i sûzânımı bî-mey dehenimden
Al kâseyi bir lahza uzag eyleme yâ Râb

6. Kılma tehî meyhânemi bî-bâde sabûhı
‘İşret-gehimi hâl-i ayag eyleme yâ Râb

7. Dildâr ile kıl gönlümü agyâr-ıla kılma
Hem-‘işretimi zâg u kelâg eyleme yâ Râb

8. Üzme elimi halka-i rindân-ı safâdan
Dûr eyleme kurbânın olam ehl-i vefâdan

XIV

1. Yâ Rab bizi peymâne-i ser-şâra bağışla
Ser-mest-i şirînkâr [u] şarâb-hâra bağışla

2. Ser-gûşe-i Sînâyı harâbâta müdâvim
Erinî diyen ‘uşşâk-ı talebkâra bağışla

3. Ol dîde-i mestâne ki ‘âlem ana hayrân
Hem gerden öpen turra-i tarrâra bağışla

4. Sâbit-kadem ol dâire-i mihr-i vefâda
Serbâna revân-bâz-ı fedâkâra bağışla

5. Mehcûr-ı dü ‘âlem mey-i dîdâr ile hemdem
Erbâb-ı nazar tâlib-i dîdâra bağışla

6. Ser-kerde-i meydân-ı gazâ câhid-i ekber
Ser-pençe-i şîrâne-i Kerrâra bağışla

7. Velhâsıl şâhin-şeh-i erbâb-ı melâhat
Hâk-i kadem-i Ahmed-i Muhtâra bağışla

8. Kılma bizi şermende anın ‘aşkına yâ Râb
Tâ görmeyeler ‘ayb-ı siyehkârımız il hep

XV

1. Gönlümde gezer la‘l-i güher-bâr-ı Muhammed
Tâ zâhir olur lü’lü-i esrâr-ı Muhammed

2. Sıhhat bulur ‘uşşâk-ı maraz-dâr lebinden
Peymâne-i cândır leb-i gülnâr-ı Muhammed

3. Bir hoş düşün ey tâlib-i ser-çeşme-i Hayvân
Gör kim ne revân-bahşdır efkâr-ı Muhammed

4. Azdır dime gencîne-i esrâr-ı Hudâdır
Ser-tâ-be-kadem turra-i tarrâr-ı Muhammed

5. Ser-rişte-i tedbîr-i cinânı yere koymuş
Ser-beste-i ser-kâkül-i serdâr-ı Muhammed

6. Bakmaz ruh-ı gülzâra degül tâlib-i cennet
Meyl eylemez agyâre talebkâr-ı Muhammed

7. Hep ‘âlîden a‘lâdı kamu pest heme pestdir
Na‘lîn-i ser-efrâz ü şeref-dâr-ı Muhammed

8. Başımda karâr itdi kim ol serv-i dil-ârâ
Dem-â-dem öperse yeridir ‘arş-ı mu‘allâ

XVI

1. İnsâf eyle ey hâce degül mi bu hıyânet
Erbâb-ı cefâya diyeler ehl-i diyânet

2. Da'vâ-yı celîdir ki nizâ' eylemek olmaz
A'dâ-yı Muhammed degül ashâb-ı hidâyet

3. Merdûd-ı Hudâdır ki müselmân dimek olmaz
Her kim ki Muhammed sözine kılsa 'adâvet

4. Bes hâl-i şerîrini bilin leşker-i Şâmın
Ol tâifedir pîş-rev-i ehl-i şekâvet

5. Medh eyleme ey hâce o kavm-i süfehâyı
Bu sözleri der-gûş eylemez ehl-i dirâyet

6. A'yânına a'vânına ol kavm-i pelîdin
A'lâsına ednâsına la'net tâ kıyâmet

7. Bî-pâ ne kadar var bu ne penc ü çehârın
Ahbâbına rahmet dahi a'dâsına la'net

8. Biz hâk-i pey-i Âl-i 'abâ çâker-i çârız
Yârânına yârız dahi agyârına nârız

XVII

1. Ger çerh-i felek atdı seni çâh-ı cefâya
Sabr eyle dilâ sıdk ile vir cânı rızâya

2. Kim gördi ki peykân-ı felek ağdı hevâya
Kim oldı siper darbet-i pençe-i kazâya

3. Eltâf u cefâ her biri bir ni'met-i 'uzmâ
Lâzım görünür şâm u seher hamd Hudâya

4. Güftâr-ı şikâyet leb-i 'uşşâka yakışmaz
Bes şevk-ıla vir cânı dili hayr du'âya

5. Ey Mîr Nigârî ne gelür hayr du'âdan
Başka elimizden işimiz düşdi recâya

6. Dut emn-i zîbâsını ol sabr-ı cemîlin
Katlan elem-i mihnet [ü] zindân-ı belâya

7. Ol şâm u seher hazret-i Kur'âna mülâzım
Tâ kim vire teskîn dile ezber eyle âye

8. Fikr eyle ki yetmez mi sana sûre-i Yûsuf
Sabr eyle yeter dâdına sabr itme teessüf

XVIII

1. ‘Âkıl odur ‘âlemde ki peymâne-i ser-şâr
Mest eyleye tâ kim ebedî olmaya hüşyâr

2. Bir kâse-i ser-şâr ile ser-hôş ola her dem
Tâ gam nedir ol bilmeye vü agyâr nedir yâr

3. Ben de bu ferah-bahşdan aldım niçe kısmet
Bir niçe kadeh kıldı beni tâlib-i dîdâr

4. Gördi ki revân-bahşdır ashâb-ı safâlar
Dil mecma‘a-i ‘aşka heves eyledi nâçâr

5. Baş virdi o dem âteş-i sevdâ cigerimden
Tâ ‘arşa çıkar şâm u seher âh-ı şerer-bâr

6. Bir lahza karâr eylegil Allâhı seversen
Ey peyk-i sabâ sabr eyle tâ bir haberim var

7. Ger düşse Karabağa güzârın seni bâri
Bu nazm-ı ciger-sûzı dem-â-dem eyle tekrâr

8. Evvel ayağım yanmış idi imdi serimden
Odlar saçılur âh çıkar kim cigerimden

XIX

1. Eyvâh teng oldı yine başıma ‘âlem
Çeşmimden ırag oldı ki ol kâkül-i der-hem

2. Def‘-i gam içün mey-kede-i mihre girişdim
Oldum niçe gün kâse-i rûhâniye hemdem

3. Bir câm-ı revân-bahşa irişdim didim âyâ
Cândır mı vü yâ în nefes-i zâde-i Meryem

4. Hayfâ didim ol bâdesiz ‘ömrün güzerân
Esrâr-ı şarab-hâneye dil oldı ki mahrem

5. Meyhâne-i rûhânîde bir özge safâ var
Ne Ka‘be gelür hâtır-ı ‘uşşâka ne zemzem

6. Tahkîk ile ‘ârif hat-ı peymâneden anlar
Ne nüsha imiş nüsha-i mecmû‘a-i ‘âlem

7. Der-gûş eyle bu lü'lü-i şehvârımı ey cân
Tekrâr eyle bu nazm-ı dil-âvîzi dem-â-dem

8. Ne yâr ü ne agyâra ne de şâhına yalvar
Bir dâra ki düşdin yüri Allâhına yalvar

Tercî‘

820.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

I

1. Ey kaşı kemân kiprigi peykân sana kurbân
Ey âfet-i cân fitne-i devrân sana kurbân

2. Ey serv-i revân nahl-i hırâmân sana kurban
Ey zülfi Süleymân gözi hâkãn sana kurbân

3. Ey rûyı dırahşân gözi rahşân sana kurbân
Ey derdi firâvân gamı dermân sana kurbân

4. Ey rûyı gülistân lebi handân sana kurbân
Ey sâkî-i devrân gözi hayrân sana kurbân

5. Ey mihr-i nümâyân ruhı pinhân sana kurbân
Ey hükmi revân v’ey şeh-i hûbân sana kurbân

II

1. Ceyş-i ‘Arab u Rûm ‘Acem leşker-i Tatar
Erbâb-ı cedel ‘arbede-cû leşker-i hûn-hâr

2. Merdân-ı fîl-efken heme şîrân-ı ciger-hâr
Ser-bâz-ı kamu şâh-süvâr u leşker-i cerrâr

3. Cân-bâz u kemân-bâz ü tîr-endâz ü silah-dâr
Kirdârı heme ceng ü cedel katl-i talebkâr

4. Erbâb-ı hüner tâlib-i da‘vâ işi peykâr
İsfend-i hünermend ü belî Rüstem-i kîn-dâr

5. Gerşâ[s]b u Nerîmân dahi Behrâm-ı kemendâr
Ey kaşı kemân kiprigi peykân sana kurbân

III

1. Ferhâd u Şirîn Leylî ü Mecnûn ü Züleyhâ
Sultân-ı melâhat gül-i ter Yûsuf-ı zîbâ

2. Ser-halka–i esnâf-ı beşer Âdem ü Havvâ
Belkîs ü Süleymân-ı cihân Âsiye Sârâ

3. Hârûn-ı fasîh lehcesi hoş mâder-i Mûsâ
Muhtâr-ı Hudâ Meryem-i zâyende-i ‘Îsâ

4. Ser-nâme-i Ma‘sûm-ı cihân hazreti Yahyâ
Sehhâr u ‘asâ mu‘cize nefs-i Yed-i beyzâ

5. Fırka-i melek hûri perî rûh-ı Mesîhâ
Ey âfet-i cân fitne-i devrân sana kurbân

IV

1. Ney ü kãmet şem‘ ü kad mînârâ bûy-ı minber
Enhâr-ı behişt hûrî-i ‘ayn Tûbâ vü Kevser

2. Eşcâr velî kãmet-i bâlâ kadi hoş-ter
Mahbûb-ı çemen serv-i sehî kâmet-i dilber

3. Nahlân dil-ârâ kad şimşâd ü sanavber
Peykân ü ‘alem kãmet sûçe kad ‘ar‘ar

4. Hûbân-ı cihân kãmet-i bâlâ kamu yek-ser
Gülzâr-ı dü-‘âlemde heme kãmet-i bihter

5. Bâğ-ı Nebevî şecre-i silsile-i Hayder
Ey serv-i revân nahl-i hırâmân sana kurbân

V

1. Dervîş ü ganî şâh ü gedâ bay ü mesâkîn
Çengîz-i cihângîr Hülâgû-yı bed-âyin

2. Bû Râsib ü Cemşîd ü Cem ü câm-ı cihân-bîn
Dahhâk ü Ferîdûn ü Kubâd-ı sâhib-i temkîn

3. Keykâvus u Keyhusrev ü şâhân u havânîn
Lehrâsîb ü Geştâsîb ü Ercâsîb-i hod-bîn

4. Tahmâsîb ü İskender-i sultân-ı selâtîn
Sîmurg-i şehinşâh-ı tuyûr şâhîn ü laçin

5. Fagfûr-ı cihân hâkim-i Çîn vâlî-i Mâçin
Ey zülfi Süleymân gözi hâkãn sana kurbân

VI

1. Envâr u menâr âteş-i Zerdüşt-i bed-efkâr
Fânûs u eşîf meş‘al ü kandîl-i hevâdâr

2. Eyyâm u tavâli‘ ü zuhâ berk-ı şerer-bâr
Mişkât u mesâbîh ü şehib ü meş‘ale-i nâr

3. Efkâr u metâli‘ ü burûc necm-i zıyâ-dâr
Bercîs ü meşârik ü Zuhal Zühre-i hoş-kâr

4. Behrâm u ‘Utârid ü kamer şems-i pür-envâr
Şem‘ şu‘le güneş şa‘şa‘a vü seb‘a-i seyyâr

5. Tâ ferş ile'l-‘arş ne kim nûr u ziyâ var
Ey rûy-ı dırahşân gözi rahşân sana kurban

VII

1. Câmâsb Aristâlis ü Mîlos heme dermân
Tabhâne-i efrenc ü şifâhâne-i Hindân

2. Kaytûn dahi Behrâm-ı Hakîm Minkebe Mihrân
Fermos ü Sokrat Hermis ü Vâlîs tabîbân

3. Forfûr ü Yelînâs-ı hakîm Tâlis-i tıb-dân
Eflâtun Aristo Bokrat hâzik-i Yûnân

4. Sultân-ı etibbâ-yı cihân Hazret-i Lokmân
Enfâs-ı Mesîh nefs-i Hızr Çeşme-i hayvân

5. Velhâsılı tabhâne-i ‘âlemde hakîmân
Ey derdi firâvân gamı dermân sana kurbân

VIII

1. Nâfe-i Hıtâ müşk-i Hoten zülf-i semensâ
Hamâme Hümâ kebg ü geyik mürg-i şeker-hâ

2. Tâvus u tezerv kaknûs ü kumru-yı gûyâ
Mürgân-ı heme kãfiye-gû bülbül-i şeydâ

3. Gülzâr-ı Sebâ mürg-i Sebâ serv-i dil-ârâ
Bûstân u çemen nergis-i ter zanbak-ı zîbâ

4. Sultân-ı şükûfe-i dü ‘âlem gül-i hamrâ
Gülzâr-ı harem gonçe-i ter nefs-i hamîrâ

5. Ezhâr-ı gül ü gülşen-i zürriyyet-i Zehrâ
Ey rûyı gülistân lebi handân sana kurbân

IX

1. Meyhâne mînâ pîr-i mugãn rind ü kalender
Ser-mest ü kemer-beste kadeh-hâr-ı dil-âver

2. Ser-şâr u sebû tâlib-i mey şîşe vü sâgar
Peymâne kadeh ke’s-i ayag mıstaba yek-ser

3. Cilve-i dil-ârâ mey-i sahbâ mül-i ahmer
Gülzâr u bahâr ‘ayş u safâ zevk-i ser-â-ser

4. Keyf-i dü-cihân ‘aşk-ı hevâ hüsn-i şirîn-ter
Vildân ü ebârîk-i behişt sâkî-i kevser

5. Ser-halka-i rindân-ı cihân ‘amm-i peyember
Ey sâkî-i devrân gözi hayrân sana kurbân

X

1. Ruhsâr-ı perî Kãf-nişîn beççe-i ‘Ankã
Sahrâ-yı taleb bahr-i ümîd kûh-ı temennâ

2. Dîdâr-ı melek tâlib-i ruh Tûr-ı tecellâ
Arslan-ı Hudâ merd-i fedâ Hamza-i bî-tâ

3. Ervâh-ı şehîd ehl-i Ehad gâzî-i Mevlâ
Merdân-ı Huneyn ehl-i Bedir câhid-i Yektâ

4. Perde-i basar nûr-ı ‘ayın ü serv-i hüveydâ
Meşhûr u celî mahfî nihân zâhir ü peydâ

5. Hûrşîd ü kamer gevher-i meknûn ü mu‘ammâ
Ey mihr-i nümâyân ruhı pinhân sana kurbân

XI

1. Muhtâc-ı kerem Mîr Nigârî-i şeref-tâc
Erbâb-ı taleb ‘aşk-ı şirîn ‘âşık-ı muhtâc

2. Cibrîl ü Burak ‘arş-ı berîn kandîl-i vehhâc
Zümre-i selâtîn ü şehân efser-i kıykac [?]

3. Sultân-ı ‘Arab şâh-ı ‘Acem Âmîr-i mîr-hâc
Hükkâm ü cümel sâlik-i Hak kãfile minhâc

4. Züvvâr-ı Kudüs Mekke Medîne heme hüccâc
Ehl-i ‘Arafât ehl-i kıyâmet kamu efvâc

5. **Kevneynü ve mâ fîhimâ** ey sâhib-i mi‘râc
Ey hükm-i revân ey şeh-i hûbân sana kurbân

Tercî‘

821

I

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sana ey tâc-ı serim şâh-ı şerî‘at mı diyem
Efser-i dîn mi vü yâ cukka-i millet mi diyem

2. Kamer-i leyle-i isrâ mı hidâyet mi diyem
Sâyir-i ‘arş-ı berîn tâyir-i kudret mi diyem

3. Gül-i gülzâr-ı safâ bülbül-i ülfet mi diyem
Der-i deryâ-yı vefâ kân-ı sehâvet mi diyem

4. Kulzüm-i lutf mı yâ kûh-ı kerâmet mi diyem
Ni‘met-i mahz mı yâ ‘âleme rahmet mi diyem

5. Bilmezem ‘aynına âfet sana sûret mi diyem
Şaşmışam vasfda âyâ buna hayret mi diyem

6. Sana Ahmed mi Muhammed mi mahabbet mi diyem
Yoksa mahbûb-ı Hudâ şâh-ı melâhat mı diyem

II

1. Gark-ı deryâ-yı günâham eger ey tekyegehim
Gam degül lutfunıla kim bana neyler günehim

2. Bulmuşam çâre-i mihrinle ki ey rûy-ı mehim
Feyz-i çeşminden alur dârû derûn-ı tebehim

3. Kaşların şâm u ruhın vakt-i seher secdegehim
Şâm nâlemle yanar âhımıla subh-gehim

4. Pây-mâl eyle bu ser-geşteni kim hâk-ı rehim
Dolanam başına göster yüzün ey serv-i sehîm

5. Olmasun dîde-i ter gayra olursa nigehim
Kalmışam mahz-ı tereddüdde ki ey pâdişehim

6. Sana Ahmed mi Muhammed mi mahabbet mi diyem
Yoksa mahbûb-ı Hudâ şâh-ı melâhat mı diyem

III

1. İştiyâkın giceler ‘âşıkı bîdâr eyler
Mest çeşmin hevesi mâil-i dîdâr eyler

2. Kâkülün tâlib-i sevdânı hevâdâr eyler
Dili şehdâb-ı lebin zevki şeker-hâr eyler

3. İltifâtın nazar ehlini haber-dâr eyler
Mey-i sermest gözün gãfili hüşyâr eyler

4. Gamzen erbâb-ı dili sâhib-i esrâr eyler
Tûtî-i tab‘ı lebin şevki şeker-hâr eyler

5. İdemem vasf seni ‘aşk-ı şirînkâr eyler
Tab‘-ı ter ey gül-i ter şevk-ıla tekrâr eyler

6. Sana Ahmed mi Muhammed mi mahabbet mi diyem
Yoksa mahbûb-ı Hudâ şâh-ı melâhat mı diyem

IV

1. Tab‘-ı Hassânıma her şâ‘iri yeksân dimezem
Sıfatın söylerem er korkarım âsân dimezem

2. Sana Kur'an dimese ben sana insân dimezem
‘Ârızın mushaf-ı Mevlâ nice Kur'an dimezem

3. Sana cân virmeyene sâhib-i îmân dimezem
Cân nedir kim anı ey büt sana kurbân dimezem

4. Cân fedâ olmasa kurbânın olam cân dimezem
Gayrı peykân-ı gamın derdime dermân dimezem

5. Seyf-i Mevlâ kaşına yay-ı Nerîmân dimezem
Âşikãre diyirem bu sözi pinhân dimezem

6. Sana Ahmed mi Muhammed mi mahabbet mi diyem
Yoksa mahbûb-ı Hudâ şâh-ı melâhat mı diyem

V

1. Ne gam Ahmed-i muhtâr ki gam-hârımdır
Râh-ı sevdâda Muhammed ki mededkârımdır

2. Dem-be-dem şîr-i mahabbet ki hevâdârımdır
‘Aşk-ı mahbûb-ı Hudâ kim heme dem yârimdir

3. Hıdmet-i şâh-ı melâhat ki güzel kârımdır
Medhin ey dilber-i zîbâ şirîn ezkârımdır

4. Deheninden ne diyem cân gibi esrârımdır
Vasf-ı şehdâb-ı lebin bâ‘is-i eş‘ârımdır

5. La‘line virmege cân şevk-ıla efkârımdır
Şeş-der-i hayret-i sevdâda bu güftârımdır

6. Sana Ahmed mi Muhammed mi mahabbet mi diyem
Yoksa mahbûb-ı Hudâ şâh-ı melâhat mı diyem

VI

1. ‘Ârızın Mîr Nigârî ki temâşâ eyler
İltifât eylemez agyâra tehâşâ eyler

2. Gül-i gülzâra nazar eylemez hâşâ eyler
Gülşen-i ‘aşkını ey gonçe ki me’vâ eyler

3. Mest ü lâ yu‘kal özin bülbül-i şeydâ eyler
Meyl-i serv eylemez ol kãmet-i bâlâ eyler

4. Reh-güzârında özin bî-ser ü bî-pâ eyler
Hâk-i râh-ı kademin ol ki musallâ eyler

5. Şîşe-i çeşmimi ol kühl-i mücellâ eyler
Senden ey mâh seher ü şâm temennâ eyler

6. Sana Ahmed mi Muhammed mi mahabbet mi diyem
Yoksa mahbûb-ı Hudâ şâh-ı melâhat mı diyem

Tercî‘

822

I

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Mekteb-i sevdâda ancak ders-i ma‘nâdır garaz
Ders-i ma‘nâdan mücerred ‘aşk u zîbâdır garaz

2. Belde-i dâreynde mahzâ bu sevdâdan garaz
Bâde-i meyhâneden keyf-i tevellâdır garaz

3. Câm-ı Cemden meh-nümâ kalb-i mücellâdır garaz
Özge yok dîvânelikden ân-ı Leylâdır garaz

4. Seyr-i dilden vasl-ı dildâr-ı dil-ârâdır garaz
Rabbi erinî erinîden dîdâr-ı bî-tâdır garaz

5. Gayr-i hüsn-i ‘aşkdan ‘âlemde bî-câdır garaz
Lafz-ı **levlâ**dan ki ey dil gör ne ma‘nâdır garaz

6. Hilkat-i ‘âlemden ancak hubb-i Mevlâdır garaz
Ülfet-i Âl-i ‘abâ evlâd-ı Zehrâdır garaz

II.

1. Meşreb-i rindân ü sahbâ-yı mahabbet hakkı-çün
Meslekü'l-‘uşşâk ü erbâb-ı tarîkat hakkı-çün

2. ‘Âşık u ma‘şûk müştâk-ı hakîkat hakkı-çün
Ferd ü bî-tâ mûnis-i tenhâ vü vahdet hakkı-çün

3. Kelime-i tevhîd ü güftâr-ı şehâdet hakkı-çün
‘İzzet-i çâr-kütüb i‘câz-ı âyet hakkı-çün

4. Çâr ashâb-ı Muhammed âl-i rahmet hakkı-çün
Rahmeten li'l-‘âlemîn şems-i risâlet hakkı-çün

5. Feyz-i irşâd-ı Bahâ nûr-ı velâyet hakkı-çün
Millet-i İslâm ü dîn-i ehl-i sünnet hakkı-çün

6. Hilkat-i ‘âlemden ancak hubb-i Mevlâdır garaz
Ülfet-i Âl-i ‘abâ vü evlâd-ı Zehrâdır garaz

III.

1. Ben dimezdim sırr-ı pinhânımı feryâdım didi
Vâlih-i dildâr-ı Şîrîn gönül Ferhâdım didi

2. ‘Aşk-ı cân-perver sözin rûh-ı ferah-zâdım didi
Sohbet-i hûbları hurrem hâtırım şâdım didi

3. ‘Âşıkãne sözleri tab‘-ı Hudâ-dâdım didi
Bu söz indim degüldür ‘aşk üstâdım didi

4. Heme mîr-i kârvânım hoş sadâ hâdım didi
Zümre-i ‘uşşâk u şâh u muhlis ü hâdım didi

5. Kûy-ı Leylâya enîsim rehberim hâdim didi
Server-i mülk-i melâhat kutbü'l-irşâdım didi

6. Hilkat-i ‘âlemden ancak hubb-i Mevlâdır garaz
Ülfet-i Âl-i ‘abâ evlâd-ı Zehrâdır garaz

IV.

1. Çeşm-i Leylâ bilmedim âyâ ne teshîr eyledi
Nîm-nigehle bin dili der-bend-i zencîr eyledi

2. Saldı şûriş ‘âleme nîr tek teşvîr eyledi
Âh u nâlim gãlibâ ol mâha te’sîr eyledi

3. Bî-dilân içre ki ol meyle beni pür eyledi
Bu dil-i dîvâneyi gör kim ne tedbîr eyledi

4. ‘Aşk u zîbâ sohbetin şi‘râne tahrîr eyledi
Mushaf-ı ma‘nâyı manzûmâne tefsîr eyledi

5. Bu şirîn güftârı nakş-ı kilk takdîr eyledi
Hem hakîkat hâcegânı böyle takrîr eyledi

6. Hilkat-i ‘âlemden ancak hubb-i Mevlâdır garaz
Ülfet-i Âl-i ‘abâ evlâd-ı Zehrâdır garaz

V.

1. Bir şeb-i deycûr pîre bî-delîl âşüfte şûr
Vâdî-i sevdânı tay itdim göründi Kûh-ı Tûr

2. Hâhiş itdim bir kabes ger kıldılar bahşiş-i nûr
Sundular bî-câm sahbâ nûş itdim bî-fütûr

3. Bir beşâşet virdi el kim eylemez dilden ‘ubûr
Hâtırı hürrem mezâk itdim derûnı pür sürûr

4. Tâ ‘arûs-ı vasl yüz açdı çalındı tabl-ı sûr
Vehbiyâne buldum ey Seyyid Nigârî bir sürûr

5. Bahşîşâne bâtınımdan itdi bu ma‘nâ zuhûr
‘Âlem-i ma‘nâda hem gördüm okur gılmân u hûr

6. Hilkat-i ‘âlemden ancak hubb-i Mevlâdır garaz
Ülfet-i Âl-i ‘abâ evlâd-ı Zehrâdır garaz

Tercî‘

823.

I

1. **el-Minnetü li'llâh** ki lutf-ı ezelîden
Sahbâ çekerem şâm u seher câm-ı celîden

2. Geçdim haber-i bî-hüde ceng ü cedelden
El mi çekerem dâmen-i serdâr-ı velîden

3. Yâ Rab beni ayırma şehen-şâh-ı velîden
Yâ Rab beni dûr eyleme evlâd-ı ‘Alîden

II

1. Sûzâne alam sînede dâg-ı nişânım
Pervâne-i evlâd iledir şöhret ü şânım

2. Esbât ile oynar bedenim rûh-ı revânım
Tâ var hayâtım budur ezkâr-ı zebânım

3. Yâ Rab beni ayırma şehen-şâh-ı velîden
Yâ Rab beni dûr eyleme evlâd-ı ‘Alîden

III

1. Cânımda yanar şâm u seher âteş-i sûzân
Sönmez ne kadar ursam eger âb-ı firâvân

2. Evlâd-ı Muhammed iledir zevk-ı şirîn cân
Bu fikr iledir baht-ı yegin tab‘-ı gazel-hân

3. Yâ Rab beni ayırma şehen-şâh-ı velîden
Yâ Rab beni dûr eyleme evlâd-ı ‘Alîden

IV

1. Cân riştesidir silsile-i âl-i Muhammed
Dil mâyesidir âl-i ferah-fâl-i Muhammed

2. Fikrim bu ki benden ola hoş-hâl-i Muhammed
Zikrim budur ey ‘âşık-ı ebdâl-i Muhammed

3. Yâ Rab beni ayırma şehen-şâh-ı velîden
Yâ Rab beni dûr eyleme evlâd-ı ‘Alîden

V

1. Cânımda ki var zevk-ı ciger-gûşe-i Zehrâ
Havf eylemezem ger ola ‘âlem heme ber-pâ

2. Vehm eylemezem haşr gamın çekmezem aslâ
Besdir bana dâreynde bu nazm-ı dil-ârâ

3. Yâ Rab beni ayırma şehen-şâh-ı velîden
Yâ Rab beni dûr eyleme evlâd-ı ‘Alîden

VI.

1. Sen kârına bak ey dil-i müştâk-ı fedâkâr
Bî-vâye koyar mı kulı Kerrâr-ı kerem-kâr

2. Dinle beni ey bahtı yegin tâli'i bî-dâr
Bu nazm-ı dil-âvîzi dem-â-dem eyle tekrâr

3. Yâ Rab beni ayırma şehen-şâh-ı velîden
Yâ Rab beni dûr eyleme evlâd-ı 'Alîden

VII

1. Dâreynde dut dâmen-i Dâmâd-ı Peyamber
İmdâdına bî-şübhe yeter Fâtih-i Hayber

2. Ey bahtı yegin Mîr Nigârî-i hoş-ahter
Her şâm u seher kıl bu iki mısra'ı ezber

3. Yâ Rab beni ayırma şehen-şâh-ı velîden
Yâ Rab beni dûr eyleme evlâd-ı 'Alîden

Tercî'

824.

I

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Bi-hamdi'llâh degül 'âlem nigârım 'âlem-ârâdır
Ki bî-mânend bî-çûn bî-bedel bir yâr-ı bî-tâdır

2. Yanar cânım pey-â-pey sînem içre nâr-ı bî-tâdır
Dem-â-dem âteşim artar dükenmez dâğ-ı sevdâdır

3. Gezer şâm u seher gönlüm ki her dem râh-peymâdır
Taleb-kâr-ı dil-ârâdır esîr-i mihr-i zîbâdır

4. Reh-i 'aşk içreyem dâim ruh-ı zîbâ temennâdır
Degüldür başka kirdârım ki kârım bu tevellâdır

5. Budur kârım hemîn şâm u seher kim bahş-ı Mevlâdır
Yanar cânım dem-â-dem âteşimden bu hüveydâdır

6. Cihân bâğında ey bülbül bana ta'lîm-i 'aşk itdi
Nigâr-ı nâzenîne cânımı teslîm-i 'aşk itdi

II

1. Mezâk al imdi bu peymâne-i pür-neş'eden ey dil
Ki zevk-ı mihr-ile memlû kılur mînâ gibi kulkul

2. Düşüp meyhâne-i mihrimde bî-hod bî-'aded bî-dil
Cihân bâğında yokdur ben gibi sevdâ-zede ey gül

3. Benem âşüfte-i sevdâ vü benem ser-geşte-i kâkül
Gelürse gülşene 'arz eyle hâlim böyle ey sünbül

4. Vücûdum nâr-ı hicrân-ıla yanmış cümle cüz' ü kül
Okur dil bülbüli hayret-zede gülgül kılur gulgul

5. Bu 'âlem içire ben tek yanur gördün mi ey bülbül
Terennüm eylerem bu resm-ile her subh u şâm ey dil

6. Cihân bâğında ey bülbül bana ta'lîm-i 'aşk itdi
Nigâr-ı nâzenîne cânımı teslîm-i 'aşk itdi

III

1. Emâna geldim ey bülbül kılam derd-i dilim inşâ
Kalem âl destine ser-levha-i sînende kıl imlâ

2. Hevâ-yı zülf ile ol dem ki düşmüş başıma sevdâ
Karârgâhımdır ol demden beri ser-menzil-i Leylâ

3. Ney-âsâ bend bend sûzâne kıldım bir nevâ peydâ
Sadâ-yı zikr-i Leylâ ile saldın 'âleme gavgã

4. Benem Ferhâd-ı kûh imdi benem âvâre-i sahrâ
Benem âşüfte-i Leylâ benem dîvâne-i pervâ

5. Benem pervâne-i sûziş benem şûrîde vü şeydâ
Terennüm eylesen bin yıl irişmezsin bana zîrâ

6. Cihân bâğında ey bülbül bana ta'lîm-i 'aşk itdi
Nigâr-ı nâzenîne cânımı teslîm-i 'aşk itdi

IV

1. Yakıldım âh ey bülbül kılam esrârımı izhâr
Eser eyler sana elbet eger fi'l-cümle 'aşkın var

2. Humâr-ı çeşm-i hammâram harâb-ı dîde-i bî-mâr
Cünûn-ı hâl-i Leylâyam esîr-i turra-i tarrâr

3. Şikest-i zülf-i kullâbam katîl-i gamze-i hûn-hâr
Benem ser-geşte-i firkat benem âşüfte-i dîdâr

4. Benem Leylâ benem rüsvâ benem gülzâr
Benem sevdâ benem zîbâ benem gûyâ şirîn güftâr

5. Terennüm eylerem bu terci‘i tâ kim hayâtım var
Dilim tutdukca bu beyt-i lezîz[i] eylerem tekrâr

6. Cihân bâğında ey bülbül bana ta‘lîm-i ‘aşk itdi
Nigâr-ı nâzenîne cânımı teslîm-i ‘aşk itdi

V

1. Benem tenhâ-yı bî-mûnis gel ey bülbül gel ey hem-râz
Gerek erbâb-ı derde ‘âlem-i sevdâda bir dem-sâz

2. Benem esrâr-gû imdi benem nâtık benem dil-bâz
Benem şûrîde-i Şîrîn benem mürg-i gül-i tannâz

3. Benem feryâd-ı âteş-zen benem Ferhâd-ı kûh-endâz
Benem sayd u benem sâid benem kebk ü benem şehbâz

4. Benem hâdî benem nâdî benem râhî benem âvâz
Benem ser-halka-i rindân benem ser-defter-i mey-bâz

5. Benem Mecnûn-ı bî-pervâ benem dîvâne-i mümtâz
Bu nazmı bâtınımdan ‘aşk-ı Şîrîn eyledi ibrâz

6. Cihân bâğında ey bülbül bana ta‘lîm-i ‘aşk itdi
Nigâr-ı nâzenîne cânımı teslîm-i ‘aşk itdi

VI

1. Benem bî-yâver-i bî-yâr n'ola ey bülbül ey sırdâş
Benimle bir zamân vahdet bucağında olaydın kâş

2. Sana dâğ-ı dilim **mâ fi'z-zamîr**im eyleyeydim fâş
Velâkin söyleyem bir şemme tâ kim oynadırdım kaş

3. Nigâr-ı şûriş-endâzam benem bî-pâ benem bî-baş
Benem hem dîn-i rindân u benem mey-hâr-ıla dîndaş

4. Benem sâkî benem râkî benem sâgar benem ‘ayyâş
Benem perkâr-ı ser-geşte benem nakş u benem nakkâş

5. Ne anlar zâhid esrârı ne fehm eyler güni huffâş
Tegann[im]dir benim şâm u seher bu nazm-ı şekker-pâş

6. Cihân bâğında ey bülbül bana ta‘lîm-i ‘aşk itdi
Nigâr-ı nâzenîne cânımı teslîm-i ‘aşk itdi

VII

1. Benem seyyâr-ı bî-rehber yetür ey bülbül-i kallac
Ki râh-ı kûy-ı Leylâya benem râhî benem muhtâc

2. Şeb-i deycûr[da] tenhâ enîsim yok gidüp huccâc
Şaşırdım râhı ey Hâdî nidâ it kaldım ey mîr-hâc

3. Gel ey İlyâs elim dut ey Hıdır çek meş‘al-i vehhâc
Meded ey şâh-ı lâhût el-meded ey server-i mi‘râc

4. Yetür cânâna ey cân el-emân ey Hâdî-i minhâc
Yeter zindân-ı firkat içre koyma eylegil ihrâc

5. Nazar kıl ‘âşık-ı dîdâra ey Leylâ-veşim kıykaç
Budur evrâdım ey Seyyid Nigârî ey mahabbet-tâc

7. Cihân bâğında ey bülbül bana ta‘lîm-i ‘aşk itdi
Nigâr-ı nâzenîne cânımı teslîm-i ‘aşk itdi

Tercî‘

825.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

I

1. Cem‘ olmuş cümle ey sâkî bu şeb dergâhına ashâb
Bu şeb cem‘iyyet-i hâtır müheyyâdır bu şeb esbâb

2. Bu şeb bir özge şeb dem özge dem hâzır ülü'l-elbâb
Cem‘ olmuş teşne-leb el-‘atş-ı sûzâna dil-i ahbâb

3. ‘Anâdil na‘re-zen erbâb-ı zühd ü muhtesib der-hâb
Müheyyâ yâr u hâzır mutrib-i hoş-gû zevi'l-işrâb

4. Kadem-hâr arzû-mend ehl-i dil teşne ciger pür-tâb
Be-fazl-ı sâkî-i Kevser be-hakk-ı Fâtihu'l-ebvâb

5. İcâzet vir güşâd itsün der-i meyhâneyi bevvâb
İşitse güft ü gûyum zâhid eyler elbet istiğrâb

6. Ne sahrâdan direr gül dil ne anlar zâhid-i çirkâb
Ne deryâdan üzer gavvâs tab'-ı gevher-i nâ-yâb

II

1. Cefâ-yı tîr-i hicrânı vatandan göçmeyen bilmez
Mezâk-ı gülşeni hâşâk ü hârı biçmeyen bilmez

2. Hevâ-yı zülf-i Leylânı gözel takrîr ider Mecnûn
Safâ-yı seyr-i mürgãnı hevâda uçmayan bilmez

3. Hayâl-i hâl-i hûbânı rumûz-ı çeşm-i sevdânı
Sa'at-hâne-i vahdetde dakîka seçmeyen bilmez

4. Mahabbetden dem urmaz zâhid er ma'zûrdur zîrâ
Şarâbın neş'esin mey-hâr anlar içmeyen bilmez

5. Ne sahrâdan direr gül dil ne anlar zâhid-i çirkâb
Ne deryâdan üzer gavvâs tab'-ı gevher-i nâ-yâb

III

1. Hevâyı söylemez bülbül serinde var kim sevdâ
Tutuşmuş âteşe gülzâra salmış gulgul u gavgã

2. Şarâb-ı 'aşkdan bî-behre meyhâne-i 'âlemde
Gurâbü'l-beyndir zâhid serinde yokdı kim sevdâ

3. Yetür sad teşne-gânı vâdî-i sevdâya bir katre
Kılur sad mürdeni zîrâ ki bir çan pâresi ihyâ

4. Nazar mir'ât-ı kevne ehl-i tecrîd virse 'ayb olmaz
Hakîkat-bîne zîrâ katreden manzûrdur deryâ

5. Ne anlar zümre-i zâhir-peres esrâr-ı tevhîdi
Zıyâ-i şâme-i şemsi ne anlar fi'l-mesel a'mâ

6. Ne sahrâdan direr gül dil ne anlar zâhid-i çirkâb
Ne deryâdan üzer gavvâs tab'-ı gevher-i nâ-yâb

IV

1. Eger mir’ât-ı dilde yâri görmezsem safâm olmaz
Düşersem çâh-ı zindâna muhabbetle cefâm olmaz

2. Elem çekmem reh-i sevdâda ger kim târ-mâr olsam
Hayâl-i zülf ile dâra çekilsem iştikâm olmaz

3. Yüzüm döndürmezem ehl-i safâdan bin cefâ görsem
Tazallum eyleyüp zâhir-pereste ittikâm olmaz

4. Çekersem mey-i hûrşîdi kurup âyîn-i Cemşîdi
Yine sâhib-nazar ‘indinde setrim ihtifâm olmaz

5. İşim ne zâviye küncinde yâ mescid bucağında
Ki rindiyyet-perestim i‘tikâf ü inzivâm olmaz

6. Ne sahrâdan direr gül dil ne anlar zâhid-i çirkâb
Ne deryâdan üzer gavvâs tab‘-ı gevher-i nâ-yâb

V

1. Bi-hamdi’llâh gönül reşk-i havâtırdan müberrâdır
Hayâl-i tab‘-ı sâde mey-i sahbâ tek mu‘arrâdır

2. Küdûret virmesün agyârı hâtır der-hayâl itmez

Ki câm-ı dil musaffâ şîşe-i tab‘ım mücellâdır

3. ‘İzârım cilve-gâh-ı lem‘a-i peymânedir ammâ
Derûnum pertev-i hûrşîd-i sahbâdan mudıyyâdır

4. Serîr-i ‘aşkda şevket-nişîn sultân-ı vaktem kim
Cüyûş-i ‘ayş [ü] ‘işret haşmet-i esbâb müheyyâdır

5. Nigârî mihr tek salmaz nazar toprağa meyl itmez
Mücerreddir, nazar-gâh-ı gönül ‘arş-ı mu‘allâdır

6. Ne sahrâdan direr gül dil ne anlar zâhid-i çirkâb
Ne deryâdan üzer gavvâs tab‘-ı gevher-i nâ-yâb

Tecî‘

826.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

I

1. Ne ‘aceb devlet imiş seyr-i şikâr-ı Karabağ
Ne güzel ni‘met imiş sohbet-i yâr-i Karabağ

2. Reşk-i müşg ‘anber imiş bûy-ı gubâr-ı Karabağ
Âb-ı hayvân imiş enhâr u punar-ı Karabağ

3. Kevser ü tûbâ imiş çây u çenâr-ı Karabağ
‘Âlem-i cennet imiş dâr-ı diyâr-ı Karabağ

4. İmdi bildim ne imiş vasf-ı hezâr-ı Karabağ
Yeridir kim çekerem âh u zâr-ı Karabağ

5. Dağlayupdur beni bir lâle-‘izâr-ı Karabağ
Yandurupdur beni bir nâr-ı nigâr-ı Karabağ

II

1. Âh âşüfteligim zülf-i semen-sâya diyin
Vâh ser-geşteligim kâkül-i Leylâya diyin

2. Bu köti kareligim mihrsiz ol âya diyin
Kâr-ı tersâligim ol zülf-i çelîpâya diyin

3. Derd-i bî-çâreligim la‘l-i Mesîhâya diyin
Sırr-ı pinhânımı ol ağzı mu‘ammâya diyin

4. Derdimi dilber-i şîrîn-i dil-ârâya diyin
‘Ârz idin mihnetimi cümle şehenşâya diyin

5. Sûziş-i gönlümi ol gonçe-i hamrâya diyin
Nice âh eylemeyem bülbül-i şeydâya diyin

6. Dağlayupdur beni bir lâle ‘izâr-ı Karabağ
Yandurupdur beni bir nâr-ı nigâr-ı Karabağ

III

1. Gelin ey ehl-i gönül artup âzârım işidin
Yok revâcı kesilüp bey‘-i bazârım işidin

2. Bozulup revnak-ı gülzâr-ı bahârım işidin
Kalmayupdur dükenüp leyl ü nehârım işidin

3. Cem‘ olun bir yere âzâr-ı hezârım işidin
İrişüp vakti kazın dâr-ı mezârım işidin

4. Yakılup sabr u yanup nây-ı karârım işidin
Alışup sûziş-ile mâye-i varım işidin

5. Dağılın kim tutuşup nâr-ı menârım işidin
Yeridir ‘arşa çıkarsa âh u zârım işidin

6. Dağlayupdur beni bir lâle ‘izâr-ı Karabağ
Yandurupdur beni bir nâr-ı nigâr-ı Karabağ

IV

1. Düşmedi kûyına bir kerre güzârım giceler
Sormadı hâlimi bir mâh-ı ‘izârım giceler

2. Bir bana yana mı kim gelmedi yârım giceler
Ol sebebden alışur cân-ı fikârım giceler

3. Yakılur âteş-i dil artar âzârım giceler
Çekilür nüh felege zâr-ı hezârım giceler

4. Dağılur her tarafa âteş-i zârım giceler
Yandı pervâne gibi odlara varım giceler

5. Şem‘ tek nâr-ıla düşdi ser-kârım giceler
Bes nice yanmaya bu gönül menârım giceler

6. Dağlayupdur beni bir lâle ‘izâr-ı Karabağ
Yandurupdur beni bir nâr-ı nigâr-ı Karabağ

V

1. İltifât eylemedi mihr-siz ol ay bana
Almadı perdeni şol dilber-i her-cây bana

2. İtmedi tîrini peyveste kaş[ı] yay bana
‘Ârızın açmadı ol gonçe-i hamrây bana

3. Kılmadı mihr ü vefâ mâh-ı dil-ârây bana
Salmadı sâyesin ol mihr-i hümâ-sây bana

4. Hîç meyl eylemedi beççe-i ‘Ankãy bana
Kat‘-ı ser eylemedi n’eyleyeyim âh vây bana

5. Muhtasar eyledi çoh zulm şehen-şây bana
Kim olur nâr-ı mahabbetde ki bir tây bana

6. Dağlayupdur beni bir lâle ‘izâr-ı Karabağ
Yandurupdur beni bir nâr-ı nigâr-ı Karabağ

VI

1. Yandı cânım giceler gelmedi ol mâh neçün
Almadı perdeni şol mihr seher-gâh neçün

2. N’eyleyem olmadı bir dem bana hem-râh neçün
Eyledi çâh yerim mâh-ı felek câh neçün

3. Sormadı hâl-i perîşânımı ki gâh neçün
Yandım âteşlere ol olmadı âgâh neçün

4. Bakmadı bir bana bin söyledim Allâh neçün
İltifât itmedi eyvâh şehen-şâh neçün

5. Yetmedi dâdıma âh eyledim eyvâh neçün
Söylemen siz bana kim ‘arş yakar âh neçün

6. Dağlayupdur beni bir lâle ‘izâr-ı Karabağ
Yandurupdur beni bir nâr-ı nigâr-ı Karabağ

VII

1. Dâr-ı mihr üzre gerek kasd-ı şirîn-cân ideyim
Dili ser-dâra çeküp şevk-ıla kurbân ideyim

2. Cigeri pâreleyüp bağrı kızıl kan ideyim
Dem-be-dem eşk döküp hûn-ı dil efşân ideyim

3. Cânı âteş-gede-i ‘aşkda sûzân ideyim
Yandurup hâne-i variyyeti vîrân ideyim

4. Gîceler tâ-be-seher dem-be-dem efgãn ideyim
Gül-i maksûd açıla derdime dermân ideyim

5. Ey Nigârî ne kadar sırrımı pinhân ideyim
Yandı cânım anı bu nazm-ıla şâyân ideyim

6. Dağlayupdur beni bir lâle ʻizâr-ı Karabağ
Yandurupdur beni bir nâr-ı nigâr-ı Karabağ

Tercî‘

827.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

I

1. Lutf eyle ki bî-mihr ü vefâdır dimesinler
Nûş eyle ki bî-zevk u safâdır dimesinler

2. Sallanma ki tâ kibr-nümâdır dimesinler
Seyr eyle basîretle ʻamâdır dimesinler

3. Rindâne ʻamel kıl ki riyâdır dimesinler
Bî-çâre gezme ki yavadır dimesinler

4. Bir kâra kadem koy ki hevâdır dimesinler
Bir meh-veşe mihr it ki fenâdır dimesinler

5. Bir dilbere dil vir ki belâdır dimesinler
Bir bâdeyi nûş it ki hatâdır dimesinler

II

1. Ey derd-keş-i mihnet ü âşüfte-i hicrân
V'ey pâ-zede-i firkat ü ey hâli perîşân

2. Yanmış cigeri hasret ile ey dil-i sûzân
Çek bâdeyi öp hâk-i pey-i sâkî-i devrân

3. Dil virme cihân bâğına meyl eyleme bir ân
Çekme elem ol fânî içün eyleme efgãn

4. Zîrâ ki belâdır sana bu milk-i Süleymân
Ve'l-hâsılı büthâne-i ʻâlemde ki ey cân

5. Bir dilbere dil vir ki belâdır dimesinler
Bir bâdeyi nûş it ki hatâdır dimesinler

III

1. Sahrâda işin ne senin ey tâlib-i sevdâ
Meyhânededir şa‘şa‘a-i şems-i tecellâ

2. Bâde-i revân-bahş u dem-i reşk-i Mesîhâ
Peymâne mînâ sâkî sebû yâr-ı dil-ârâ

3. Bende-i Bahâdan nefes al eyle temennâ
Tâ söyleye esrâr-ı dili kulkul-ı mînâ

4. Gülzâr-ı cihân içre ki ey rindî-i şeydâ
Vir dilbere dil bâdeyi nûş eylegil ammâ

5. Bir dilbere dil vir ki belâdır dimesinler
Bir bâdeyi nûş it ki hatâdır dimesinler

IV

1. Meyhâneye gel kim cem‘ olup ey dil-i gamgîn
Bâde-i ferah mutrib-i hoş-gû leb-i şîrîn

2. ‘Anber-nefesân âhû-veşân kâkül-i çîn çîn
Erbâb-ı nazar elde gezer câm-ı cihân-bîn

3. Öp dâmen-i gülçehreyi çek bâde-i rengîn
Zîrâ ki odur ‘aşkda mezheb budur âyîn

4. Tâ rûz-ı ezel böyledir ey ‘âşık-ı bî-dîn
Dilberle cihân içre gerek bâde-i [rengîn]

5. Bir dilbere dil vir ki belâdır dimesinler
Bir bâdeyi nûş it ki hatâdır dimesinler

V

1. Bahs itme belâdır sana ol küfrile îmân
Ma‘dûd [u] ‘aded yok reh-i vahdetde ni isnân

2. Sevdâda gerekdir hemîn ey zümre-i rindân
Bir dilber-i cân-bahş u leb-i çeşme-i hayvân

3. Bâde-i seher mey-i mesâ hüsn-i ma‘a'l-ân
Bir mutrib-i demsâz dahı sohbet-i hûbân

4. Âteş-gede-i mihrde ey ‘âşık-ı sûzân
Ey ‘âlî-himem Mîr Nigârî sana kurbân

5. Bir dilbere dil vir ki belâdır dimesinler
Bir bâdeyi nûş it ki hatâdır dimesinler

Tercî‘

828.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

I

1. Âyâ bu ne sûret bu ne şekl ü ne şemâil
Âyâ bu ne dîde bu ne âfet bu ne mâil

2. Âyâ bu ne gerden bu ne bâlâ ne hamâil
Âyâ bu ne kãmet ne kıyâmet ne temâil

3. Âyâ bu ne kâkül bu ne kayd ü ne selâsil
Âyâ bu ne ‘âşık bu ne ma‘şûk bu ne hâil

4. Âyâ bu ne ‘aşk u bu ne rehber ne delâil
Âyâ bu ne sûziş bu ne nâliş ne vesâil

5. Âyâ bu ne şi‘r ü bu ne şekker ne mahâil
Âyâ bu ne cünbüş bu ne cûşiş ne celâcil

II

1. ‘Ârız mı vü yâ şems mi yâ başka ‘alâmet
Mehtâb mı yâ cübbe mi yâ nûr-ı melâhat

2. Ebrû mı vü yâ yay mı vü yâ seyf-i siyâset
‘Ayyâr mı yâ ‘ayn mı yâ özge bir âfet

3. Şehd-âb mı yâ la‘l mi yâ ‘ayn-ı halâvet
Güftâr mı yâ dür mi vü yâ bahr-i belâgat

4. Hayret-zedeyem vasfda âyâ bu ne âyet
Yok hâsılı büthâne-i ‘âlemde bu zînet

5. Âyâ bu ne zînet bu ne hey’et ne kıyâfet
Âyâ bu ne sûret bu ne şekl ü ne şemâil

III

1. Girdim yine âteşlere düşdüm yine kãle
Aldım ele peymâne vü daldım mey-i âle

2. İmdi beni salmış bu heves özge hayâle
Başımda hevâ dilde nevâ sînede nâle

3. Peymâne-i ser-şârdan irdim bu kemâle
Seyr eyledim esbâb-ı makãmât-ı cemâle

4. Ol çeşm-i belâ kıldı beni derde havâle
Ol nergisi gördüm yine geldim bu makãle

5. Âyâ bu ne bâde bu ne sâde ne piyâle
Âyâ bu ne dîde bu ne âfet bu ne mâil

IV

1. Bir vakt-i seher söyledi sûzân ile bülbül
Tâb itmedi bu âteşe dil eyledi gulgul

2. Öpdüm der-i meyhâneyi çekdim bir ayağ mül
Nutkum açılup söyledim âteş-zede gülgül

3. Seyr eyler iken bokçe-i ruhsâreyi ey dil

Degdi gözime bir büt-i zîbâ tel-i sünbül

4. Hayrânlığa eyvâh ki düşdüm bu da müşkil
Âyâ ne diyem âh surâhî didi kulkul

5. Âyâ bu ne mînâ bu ne bâlâ bu ne kâkül
Âyâ bu ne gerden bu ne bâlâ ne hamâyil

V

1. Peymâne-i gülgûn ile kıldım yine cevlân
Merdân ile at oynadup aldım ele peykân

2. Safder midi cevlânımı kim safha-i meydân
Şâhen-şeh-i ‘uşşâkdan irdi bana fermân

3. Kün ‘âlemi hüsnî didi, seyr eyledim ol ân
Gördüm nice bin cilve-i pür-fitne-i devrân

4. Ol dem ki anun şîve-i reftârına hayrân
Hayret-zede ol serv-i revâna didim ey cân

5. Âyâ bu ne nâzîş bu ne gerdîş ne hırâmân
Âyâ bu ne kãmet ne kıyâmet ne temâil

VI

1. Evrâm-ı ciger-gâhıma tâ eyleye merhem
Peymâne-i ser-şâr-ıla cânım idi hem-dem

2. Müstağrak idim bahr-ı safâ içre dem-â-dem
Zevk eyler idim gülşen-i meyhânede bî-gam

3. Fikr eyler idim zînet-i ruhsâre-i ebsem
Almış beni ol vakt ki bir gaybet-i a‘zam

4. Gördüm bir ‘aceb nergis-i ter sünbül-i der-hem
‘Aklım dolaşup döyükdüm ey merkez-i ‘âlem

5. Âyâ bu ne mâil bu ne bâde-i cünûn hem
Âyâ bu ne kâkül bu ne kayd u ne selâsil

VII

1. Yandı cigerim âh kim ‘aşk âteşi tuğyân
Kâr eyledi bu cânıma ol âteş-i sûzân

2. Yok mı ‘acabâ ‘âşık-ı firkat-keşe dermân
Tedbîrine ey pîr-i mugãnım ne'di fermân

3. Ger var ise kıl çâreyi cânım sana kurbân
Âyâ ne'di bâ‘is buna kim ol gül-i handân

4. Ruhsârına çekmiş nice bin perde-i hırmân
Âteşlere yandık bize ol bakmadı bir ân

5. Âyâ bu ne yanış bu ne nâzîş bu ne hicrân
Âyâ bu ne ‘âşık bu ne ma‘şûk bu ne hâil

VIII

1. Reftârı şirîn mutrib [ü] güftârı şirîn-ter
Bî-nây döner şevk-ıla âhengîz oynar

2. Aldı ele peymâneyi kim ol perî-peyker
Bahş eyledi şehbâz-ı dile kuvvet-i şeh-per

3. Peymâne-i şeb câm-ı seher kâse-i serşar
Hem cûşiş-i mey cünbiş-i mug gerdiş-i sâgar

4. Kılmış dil-i peymãne-keşi vâsıl-ı dilber
Hey hey didim ey merkez-i dâire-i ekber

5. Âyâ bu ne şevk u bu ne zevk [u] bu ne yâver
Âyâ bu ne ‘aşk u bu ne rehber ne delâil

IX.

1. Cân yandı ki eyvâh ki bir olmadı seyrân
Dögdüm der-i meyhâneyi feth eyledi bevvâb

2. Kanı didim ol nâm-nikû ya‘nî ki hoş-âb
Tâ eyleye gülzâr-ı dil-i ‘âşıkı şâd-âb

3. Bahş eyledi bir câm kim ol kâkül-i pür-tâb
Yandı cigerim âh gönül eyledi bî-tâb

4. Yandurdı nikãb-ı ruhı sûz-ı dil-i pür-tâb
Âh eyledi berbâd göründi ruh-ı meh-tâb

5. Âyâ bu ne âteş bu ne sayha bu ne esbâb
Âyâ bu ne sûziş bu ne nâliş ne vesâil

X

1. Açılmadı mı gülşen-i meyhânede bâzâr
Yohdur mı ‘aceb revnak-ı bâzâr-ı kadeh-hâr

2. Ey mutrib-i hoş-gû kanı peymâne-i serşâr
İfrât eylemiş nâle-i dil âh-ı şerer-bâr

3. Lutf eyle seher şâm kadeh sâgar[ı] tekrâr
Tâ kim ola dil ‘âşık-ı sermest ü fedâkâr

4. Cânım ola teslîm ü sürûr eyleye dildâr
Ger sen de fedâkârsın ey tab‘-ı güher-bâr

5. Âyâ bu ne tercî‘ bu ne teş‘îr bu ne güftâr
Âyâ bu ne şi‘r ü bu ne şekker ne mahâil

XI

1. Meyhâne-i mu‘tâdeki ol cür‘a-i cârı
Ya‘nî ki o bî-câm içilen bâde-i sârı

2. Kılmış kadeh-endâzları ‘ârdan ‘ârı
Urmış per-i pervânelere sûziş-i nârı

3. Salmış dil-i bülbüllere feryâd-ı hezârı
Ve'l-hâsılı şûriş-i lebak ile san‘at u kârı

4. Bir söylegil Allâhı seversen seni Tanrı
Ger çekmedin ol bâdeni ey Mîr Nigârî

5. Âyâ bu ne kû kû bu ne hû hû bu ne zârî
Âyâ bu ne cünbüş bu ne cûşiş ne celâcil

Tercî‘

829.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

I

1. Zülfün hevesi bâl-i nerm şâh-perimdir
Tûşe-i sefer sûz u hevâ râhberimdir

2. Bî-gãye güneh rûy-ı siyeh berg [ü] berimdir
Girdim bu yola söyledim Allâh kerimdir

3. İmdâd eyle ey sâkî ki bu nev seferimdir
Ser-menzil-i dildâr makarr-ı nazarımdır

4. Şeydâ-yı zamânam ki cünûnlıg eserimdir
Ta‘n eyleme ey sôfî ki bu iş kaderimdir

5. Hâk-i kadem-i pîr-i mugãn tâc-ı serimdir
Serdâr-ı cihânam der-i meyhâne yerimdir

II

1. Düşdi heves-i yâr-ı hüveydâ dil-i zâra
Çekdi dil-i ser-geştemi ol dem ser-i dâra

2. Kıldı beni bu kâr serâsîme âvâre
Eyvâh nedir çâre n’idem ben güni kare

3. Fikrimde sefer menzil-i dildâra ne çâre
Efkârımı ‘arz eyledim ol cân-fikâre

4. Didi ne tarîk ile gidersin [sen] o yâra
Zîrâ ki sefer müşkil imiş kûy-ı nigâra

5. Didim ne ‘aceb uçsam eger ol gülzâra
Zülfün hevesi bâl-i terim şâh-perimdir

III

1. Gördüm sıfat-ı ‘aksini yârin gül-i terde
Dil oynadı ‘aşk âteşi cûş eyledi serde

2. Eyvâh ciger yandı gönül düşdi bu derde
Ne şâm karâr eyledi cânım ne seherde

3. Seyr eyler iken sûziş ile râh-güzerde
Nâgâh ki bir pîri gezer gördüm o yerde

4. Didim ne gerek ‘aşka düşen râh-neverde
Söyledi gerek zâd ü kılavuz bu seferde

5. Nen var senin söyledim eyvâh cigerde
Tûşe-i sefer sûz u hevâ râhberimdir

IV

1. Bî-Tûr u tecellî beni âteşledi bir mâh
Kâr eyledi bu cânıma dil eyledi bir âh

2. Ney tek tutuşup variyetim yandı ciger-gâh
Kıldım sefer ol sûziş ile şâm u seher-gâh

3. Uğradı beni tâlib-i ser-geşteye nâ-gâh
Bir sâlik-i Hak resm-i reh-i ‘aşkdan âgâh

4. Ya‘nî ki haberdâr ki bir ‘ârif-i bi'llâh
Gördi seferim Ka‘betü'l-‘uşşâkdır ol şâh

5. Emr itdi Hudâya nedir ‘arz eyledim eyvâh
Bî-gâye güneh rûy-ı siyeh berg [ü] berimdir

V

1. Tâ dilde karâr eyledi hûrşîd-i hidâyet
Han mülkini zabt eyledi envâr-ı melâhet

2. İzhâr eyledi ‘aşk-ı derûnumda harâret
Bu âteş-i cân-sûz ile dil buldı halâvet

3. Terk eyledim ahbâbı kılup ‘azm-i seyâhat
Bu kasdımı fehm eyledi bir sôfî tabî‘at

4. Söyledi füzûn bî-meze bî-magz nasîhat
Sarf eyledi bu bâbda güftâr-ı melâhat

5. Didi ki hatar-nâk tarîka-i hakîkat
Girdim bu yola söyledim Allâh kerimdir

VI

1. Saldı serime sâye ki ol zülf-i hevâdâr
Başımda hevâ oynadı cân oldı talebkâr

2. Ser-menzil-i dildâra heves eyledi nâ-çâr
Kıldı beni bu nev-hevesim zâr u dil-efkâr

3. Oldum bu tarîk ile yine derde giriftâr
Ne sabr u karârım ne de seyre hünerim var

4. Zîrâ harekem yok dahı reftârdan âsâr
Tâ hâsıl idem k,t-ı revân kuvvet-i reftâr

5. Lutf eyle pey-â-pey yine peymâne-i serşâr
İmdâd eyle ey sâkî ki bu nev-seferimdir

VII

1. ‘Arz eyledi ruhsârını peymâne-i Leylâ
Kıldı beni peymâne-keş-i bâdiye-peymâ

2. Dil şâm u seher gerdişe düşdi felek-âsâ
Başımda karâr eyledi bu gerdiş-i bî-pâ

3. Cânımda taleb dâğı derûnumda temennâ
Gör kim neler itdi bana peymâne-i sevdâ

4. Atdı reh-i sahrâ-yı tevellâya hüveydâ
Ger şâm u seher seyr ü sülûk eylerem ammâ

5. Bir lahza karâr eylemezem şâm u seher tâ
Ser-menzil-i dildâr makarr-ı nazarımdır

VIII

1. Cârûb-keş-i bârgeh-i pîr-i mugãnam
İhlâs-keş-i mey-kede-i sâkî-ı cânam

2. Peymâne-keş-i bâdiye-peymâ-yı zamânam
Ser-dâde-i hâk-i kadem-i derd-küşânam

3. Sermest-i mey-i dîde-i şûrîde-i ânam
Ferhâd-leb-i şîr ü şeker-rîz-i cânânam

4. Dîvâne-i Leylâ-yı ser-i zülf-i bütânam
Ahrârıyam ez silsile-i bâde-feşânam

5. Ser-halka-i mestâne-i rindân-ı cihânam
Şeydâ-yı zamânam ki cünûnlık eserimdir

IX

1. Lutf eyledi sâkî-i ezel bâde-i sâde
Erbâb-ı gönül sâf zamîr ü pâk nihâde

2. Bu kâr karâr eyledi mestân-ı Hudâda
Peymâne-keşem râh-ı Hudâ kûy-ı rızâda

3. Lenger-fikenem büt-kede-i mihr ü vefâda
Sâbit-kademem mey-kede-i bahş u ‘atâda

4. Sâgar-şikenem mıstaba-i zevk u safâda
Dahl itme kadeh-hârlığım sanma hatâda

5. Serdâr-ı kazâ kıldı beni çâker-i bâde
Ta‘n eyleme ey sôfî ki bu iş kaderimdir

X

1. Tâ kim düşübem indi bî-‘ârlar içre
Efsânemi söyler kamu bâzârlar içre

2. Töhmet [mi] yerim zümre-i hüşyârlar içre
Ben tek kim olur mest kadeh-hârlar içre

3. Esrâr-ı dili söyleye agyârlar içre
Düşdüm ne ‘aceb halka-i ber-dârlar içre

4. Girdim ne güzel kayda giriftârlar içre
Nâz eylesem er n'ola fedâkârlar içre

5. Yitmez mi bana bu ki niyâz-dârlar içre
Hâk-i kadem-i pîr-i mugãn tâc-ı serimdir

XI

1. Ey rindî-i sâgar-şiken ey Mîr Nigârî
Kırdım kadeh-i nâmusı âyîne-i ‘ârı

2. Sarf eyledim esbâb-ı meye mâye-i varı
Meyhâneye vakf eyledim ol cân-fikârı

3. Aldım ele peymâne[y]i câm-ı ser-şârı
İfşâr iderim şâm u seher cür‘a-i cârı

4. Bahş eylerem erbâb-ı dile bâde-i sârı
Serkâr-ı ezel kıldı bana bahş bu kârı

5. Mahsûsdur imdi bana bu bâde-feşârı
Serdâr-ı cihânam der-i meyhâne yerimdir

Tercî‘

830.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

I

1. Bir dem güzer it ‘âşık-ı şeydâya nazar kıl
Âşüfte-i gül-gonçe-i hamrâya nazar kıl

2. Düş gerdîşe pervâne-i pervâya nazar kıl
Ruhsâre-i dildâr-ı dil-ârâya nazar kıl

3. Ednâya nazar eyleme a‘lâya nazar kıl
Emvâca nazar eyleme deryâya nazar kıl

4. Terk eylegil ahterleri bir aya nazar kıl
At zerreleri hûrşîd-i bî-tâya nazar kıl

5. Gir ‘âlem-i sevdâya hüveydâya nazar kıl
Allâhı sever aç gözi Mevlâya nazar kıl

II

1. Yandı cigerim âh kim ey pîr-i harâbât
Kıl kâse-i serşâr-ıla teskîn-i harârât

2. İkrâm eyle bî-had ne kim elli ne yüz kat
Zîrâ ki dükenmez sana der-kâr-ı kerâmât

3. Mahzâ sana mahsûs kerem ü ʻayn-ı ʻinâyât
Bes eyle kerem virmeye hasret bana heyhât

4. Ger lâzım ise eyle bulunmaz beyle hayrât
Hengâme-i nâziş-i mey ol vakt-i mühimmât

5. Rahmâne kerem eyle soruş hâlimi bi'z-zât
Bir dem güzer it ʻâşık-ı şeydâya nazar kıl

III

1. Besdir sana ey tâlib-i Hak râh-ı tevellâ
İhlâs ile ol râha giriş saʻy eyle bî-pâ

2. Zîrâ ki bu yoldan açılur bâb-ı temennâ
Matlûb-ı tarîkı budur ey tâlib-i Leylâ

3. Gam çekme yeter dâdına bu yolda hüveydâ
Feryâd ki feryâd-ı firâvân ile peydâ

4. Feryâd ile her şâm u seher seyr eyle zîrâ
Feryâd ile matlûb açılur ey dil-i şeydâ

5. Bî-şübhe inanmazsan eger eyle temâşâ
Âşüfte-i gül gonçe-i hamrâya nazar kıl

IV

1. Râhat ne revâdır sana ey rindî-i bî-ʻâr
Bî-saʻy gelür mi ele peymâne-i serşâr

2. Cân vir ele al kâse-i [ser]-şâr-ı şarâb-dâr
Tâ kim olasın ʻâlem-i dâreynde hüşyâr

3. Zîrâ ki o bir meydir ider nâimi bîdâr
O mey iledir kâr o mey iledir efkâr

4. Ol mey iledir nâle-i şeydâ-yı talebkâr
Ol mey iledir âteş-i gerdiş-i fedâkâr

5. Sen de bir iç ol meyi nazar it ki neler var
Düş gerdişe pervâne-i pervâya nazar kıl

V

1. Tâ mey-kede-i mihr-i dil-ârâya ki mahrem
Oldum didim ey sâkî-i dâire-i ‘âlem

2. Bir bâr ki tâb eylemedi ‘arş-ı mu‘azzam
Ol bârı kubûl eyledi âyâ n’içün âdem

3. Bu sözde iken geldi surâhî-i şeker-fem
Şâdâne didi bâr-ı keremdir ne elem hem

4. Ger ‘âşık-ı dîdârsan ey sâil-i hoş-dem
Göz virmegil agyâra nazar eyleme bir dem

5. Aç dîde-i sevdâyı şirîn eyle dem-â-dem
Ruhsâre-i dildâr-ı dil-ârâya nazar kıl

VI

1. Çekme elem-i firkatı hâsıl ne kederden
Zîrâ ki kotarmak mı olur kâr-ı kaderden

2. Dut şâm u seher dâmen-i Zübde-i beşerden
Koyma yire peymâne-i serşâreyi serden

3. Dem ur heme dem keyfiyet-i şâm u seherden
Şîrâne yüri gam yeme sahrâ-yı hatardan

4. Zîrâ gelür imdâd sana ehl-i hünerden
Bes sen hüner it virme yol agyâra nazardan

5. Göz virmegil at ‘âlem-i dâreyni basardan
Ednâya nazar eyleme a‘lâya nazar kıl

VII

1. Agyâr ne ruhsâre-i dildâr dururken
Güftâr ne esrâr-ı şeker-bâr dururken

2. Serbâz ne serdâr-ı silahdâr dururken
Yer öpme ne çâkerlere hünkâr dururken

3. Sahrâya seyir ne ruh-ı gülnâr dururken
Gezme deri ne dâr-ı kerem-kâr dururken

4. Dâreyne meyil ne der-i deyyâr dururken
Yohdur yokı manzûr ne bir var dururken

5. Esdâf nedir lü'lü'-i şeh-vâr dururken
Emvâca nazar eyleme deryâya nazar kıl

VIII

1. Merd oldı ki bir kâr-ı yarar eyleye mahmûd
Tâ kim ola dildâr bu kirdâr-ıla hoşnûd

2. Bir kâra kadem koymaya tâ olmaya merdûd
Zîrâ ki güzel kâr iledir hâsıl-ı maksûd

3. İstersen eger kâm-ı dilin kim ola mevcûd
Nen var ise hıfz eyleme kılgil heme nâbûd

4. Terk eyle ne kim vardır ey 'âşık-ı bih-bûd
Ey bahtı yegin hûb gidiş tâli'i mes'ûd

5. Gir 'âlem-i vahdâniye tâ kalmaya ma'dûd
Terk eylegil ahterleri bir aya nazar kıl

IX

1. Başka işe meyl eyleme bî-hûde hayâle
Dil virme 'abes salma özün fikr-i muhâle

2. Bî-fâide meyl eylemegil câh u celâle
Sarf eyle ne kim variyetin var kemâle

3. Çek bâde-i hüsni heme dem elde piyâle
Seyr eyle seher şâm yetiş 'arş-ı visâle

4. Tut dâmen-i mihri nazar it mâh-ı cemâle
İmdi nazar it hâsılı ey dil bu makãle

5. Göz virme nücûma nazarın virme hilâle
At zerreleri hûrrşîd-i bî-tâya nazar kıl

X

1. Gir ‘arsa-i rindâna dem-â-dem eyle cevlân
Bir lahza karâr eyleme devrân eyle devrân

2. Başında kadeh elde surâhî leb handân
Koyma yere peymâne-i serşâreyi bir ân

3. Ammâ ki bu şart ile özün görmegil ey cân
Eltâf-ı Hudâdan ola tâ kim sana ihsân

4. Bir çeşm-i hüveydâ ki nümâyân ola pinhân
Manzûrun ola cilve-i ruhsâre-i cânân

5. Ey ‘âlî-himem ey dil-i şeydâ sana kurbân
Gir ‘âlem-i sevdâya hüveydâya nazar kıl

XI

1. Ey ‘âşık-ı şeydâ-yı ezel Mîr Nigârî
Koyma yere bir dem ele al rişte-i kârı

2. Bes gerdişe düş şâm u seher kılma karârı
Yan âteş-i sevdâ ile yandur dil-i zârı

3. Efkâr ile uğraşma dağıt fikr-i hezârı
Tut dâmen-i eltâfı unut nâmûs u ‘ârı

4. Terk eyle Mesîhâ-yı mücerred gibi varı
Hıfz eyle bu manzûm-ı teri pend-i berârı

5. Agyâra heves eyleme bir dem seni bârî
Allâhı sever aç gözi Mevlâya nazar kıl

Tercî‘

831.

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fâ‘ilün

I

1. Âh bi-hâli ve hayâlâtihî
Âh bi-‘ayni ve işârâtihî

2. Âh bi-vechi ve ‘alâmâtihî
Âh bi-la‘li ve makālâtihî

3. Âh bi-zülfi ve mülâkãtihî
Âh bi-hâli ve makãmâtihî

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

II

1. Yoğ’dı bazârında meger hûş-mend
Eylemiş ‘âkilleri zencîr-bend

2. ‘Akl-ı serâsîme gezer der-kemend
Telh olur ‘âşıklara şehd-âb u kand

3. Olmasa nutkum yine ey derd-mend
Ney gibi söyler bedenim bend bend

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

III

1. ‘Aşk ile yanmış ciger lâle vü gül
‘Aşk iledir nâle-i bülbül ü gul

2. ‘Aşk iledir cûşiş-i bâde-i mül
‘Aşk iledir sûziş-i erbâb-ı dil

3. ‘Aşk ile yanmış bedenim cüz’ ü kül
Vird-i zebân eylemiş âh u vây dil

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

IV

1. ‘Ârız-ı gülgûne ki itdim heves
Subh u mesâ yaş dökerim çün Aras

2. Sûz ile efgãn iderim çün ceres
Dem-be-dem âhım-la yanar hâr u hâs

3. Vakt kim ol Tûrdan aldım kabes
‘Aşk ile odlar saçaram her nefes

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

V

1. Âh ki bir bâr yakubdur beni
‘Ârız-ı gülzâr yakubdur beni

2. Lebleri gülnâr yakubdur beni
Şu‘le-i dîdâr yakubdur beni

3. Âteş-i dildâr yakubdur beni
‘Aşk-ı şerer-bâr yakubdur beni

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

VI

1. Her kime ‘aşk âteşi dem-sâzdır
Muhrik[i] bir dilber-i tannâzdır

2. Sûz-ı derûn ile ciger-bâzdır
Dâğ-ı harârât ile mümtâzdır

3. Dest-feşân u pây u ser-endâzdır
Dûd-ı dili ‘arşa ser-efrâzdır

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

VII

1. Odlara saldı beni yâr ey meded
Düşdi ciger-gâhıma nâr ey meded

2. Aldı dil-efgârımı zâr ey meded
Yakdı beni nâr-ı nigâr ey meded

3. Eyledi ‘aşk âteşi kâr ey meded
Kalmadı cânımda karâr ey meded

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

VIII

1. Cilve-i ‘aşk ‘âşıkı geh lâl ider
Geh ser-i Tûr üzre şirîn kãl ider

2. Halka-i efrâda geh idhâl ider
Gâh ser-i halka-i abdâl ider

3. Gâh meyi zevk ile hoş hâl ider
Geh salur ayaklara halhâl ider

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

IX

1. Cânım alan ‘aşk-ı cânânım-durur
Kâtı‘-ı ser şârib-i kanım-durur

2. Bâgı eymân ü îmânım-durur
Bâ‘is-i giryân u figãnım-durur

3. Teşne-i kan ‘âşık-ı cânım-durur
‘İllet-i ezkâr zebânım-durur

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

X

1. Bahş-i Hudâ reşk-i Mesîhâdır ‘aşk
Mâye-i mu‘cize-i Mûsâdır ‘aşk

2. Lafz degül ma‘nî-i zîbâdır ‘aşk
Özge degül sâye-i Mevlâdır ‘aşk

3. Mahfî degül şems-i hüveydâdır ‘aşk
Lîk bilinmez ne mu‘ammâdır ‘aşk

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

XI

1. ‘Âlem-i sevdâda ey erbâb-ı ‘âr
Küfr-ile îmâna tefâvüt mi var

2. ‘Âşıka birdir kerem ü cevr-i yâr
Gülşen-i vahdetdeki birdir hezâr

3. ‘Aşk ile olmuş cigerim lâlezâr
‘Aşk iledir cümle ser-encâm-ı kâr

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

XII

1. Düşmüşem ey pîr-i mugãn el-emân
Yanmışam ey sâkî-ı cân el-emân

2. Câna düşüp sûziş-i ân el-emân
Fâş olup esrâr-ı nihân el-emân

3. ‘Aşk hücûm itdi hemân el-emân
Saldı ayaklara emân el-emân

4. Âh mine'l-'aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

XIII

1. Oldı gönül âh harîdâr-ı ‘aşk
Aldı cânım lü’lü’-i şehvâr-ı ‘aşk

2. Virdi bedel âh u şerer-bâr-ı ‘aşk
Yakdı evim âh bu bâzâr-ı ‘aşk

3. Eyledi berpâ bedenim nâr-ı ‘aşk
Gör neler itdi bu sitemkâr-ı ‘aşk

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

XIV

1. ‘Âlem-i ma‘nâdaki bir subh-kâm
Eyledi hûrşîde nazar bir nigâh

2. Oldı günüm târ dünüm tek siyâh
Yandı ki ‘aşk âteşi bî-iştibâh

3. Yakdı ciger-gâhımı eyvâh vâh
Yandı cânım yandı cânım âh âh

4. Âh mine'l-'aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

XV

1. Âh iderem subh u mesâ ey sanem
Tâ diyesin kimdi diyem ol benem

2. Söyle menem gayr ile bir diyenem
‘Âşıkı tanı menem ü bil menem

3. ‘Âlem-i vahdetde ben ancak senem
‘Aşkda gör kim nice mezhebdenem

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

XVI

1. Tâ ser-i zülfünde ki kıldım karâr
Eyledi cem‘iyyetimi târ-mâr

2. Kalmadı sermâye-i nâmûs u ‘âr
Var’dı fenâya heme kirdâr u kâr

3. Gel nazar eyle bana bir ey nigâr
‘Aşkda gör kim nice bin hâl var

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

XVII

1. ‘Aşk-ı hakîkî ola yâ ibn Hicâz
Her biri bir âteş-i sûz u güdâz

2. Yandı bu âteşle dil-i ‘aşk-bâz
Yok mı harârâtıma bir çâre-sâz

3. Çâre ne ey çâker-i şâh-ı Hicâz
Sen gibi yandım n’idem ey ney-nüvâz

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

XVIII

1. Bulmadı bir lahza harâret karâr
Sönmedi kalbindeki şu‘le-i nâr

2. Mâye-i sabr oldı kamu târ-mâr
Eyledi feryâd ü figãn âh u zâr

3. Sûz ile bî-tâkat u bî-ihtiyâr
Söyledi bu nazmı Hudâvendigâr

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

XIX

1. Âh kılur Mîr Nigârî bülend
N’eylesün âh eylemesün derd-mend

2. Âteş-i hasretle yanur bend bend
Rahm eyle ahvâline ey nûş-hand

3. Bir kulağ as gör ne söyler sûz-mend
Şevk ile bu beyti okur çend çend

4. Âh mine'l-‘aşkı ve hâlâtihî
Ahraka kalbî bi-harârâtihî

Tercî‘

832

Müfte‘ilün Fâ‘ilün

I

1. Fakrı dilâ fahr bil
Fahrı derin fakr bil

2. **İnne ma‘a'l-‘usr** bil
Çekme elem **yüsr** bil

3. Kendini bâ-kesr bil
Nefsini bî-kadr bil

4. Tâatını vizr bil
Bu sözi bî-‘özr bil

5. Her geçeni Hızr bil
   Her geceni Kadr bil

II

1. Söyleyelim ey püser
   Dinle bu pend-i peder

2. Anla nedir kim haber
   Böyle diyüp râh-ber

3. Var bu yolda hatar
   Kibrden eyle hazer

4. Kendini gör bî-basar
   Eyleme ‘ayba nazar

5. Her geçeni Hızr bil
   Her geceni Kadr bil

III

1. Her ne direm kıl ‘amel
   Eylemegil der-bagal

2. Eyleme tûl-i emel
   Kendüni gör der-halel

3. Gayra nazar it güzel
   Pend budur bî-bedel

4. İmdi degül tâ ezel
   Böyledir ey dil mesel

5. Her geçeni Hızr bil
   Her geceni Kadr bil

IV

1. Ey dil-i şîrîn-zebân
   Söyleme hergiz yaman

2. Bed diyene söyle cân
   Kimseye virme ziyân

3. Eyleyelim hoş beyân
Tâ'atın eyle nihân

4. Olma ebed bed-gümân
Pendim işit el-emân

5. Her geçeni Hızr bil
Her geceni Kadr bil

V

1. Ey dil-i şîrîn-makãl
Eylemegil kîl ü kãl

2. 'Aşk ile ol zevk al
Gör ki nedir keyf ü hâl

3. Varına virgil zevâl
Yüz vire tâ kim visâl

4. Söyleyelim bir misâl
Eyle 'amel bul kemâl

5. Her geçeni Hızr bil
Her geceni Kadr bil

VI

1. Ey dil-i şîrîn-dehân
Zevk gerek ân ân

2. Keşf ola sırr u nihân
Tâ bilesin bî-nişân

3. Sendedir ol bî-gümân
Ammâ diyem bir beyân

4. Eyle 'amel el-emân
Çünki dimiş 'ârifân

5. Her geçeni Hızr bil
Her geceni Kadr bil

VII

1. Mîr Nigârî cilâ
Vir dile sâf eyle tâ

2. Keşf ola bahr-ı fenâ
Yüz vire dürr-i bekã

3. Mahv ola gayr-ı Hudâ
Nefy ola illâ vü lâ

4. Bil bu sözi kîmyâ
Tasdîk eyle **innemâ**

5. Her geçeni Hızr bil
Her geceni Kadr bil

Tercî‘

833.

Müfte‘ilün Fâ‘ilün

I

1. Söyleyim ey tâlibân
Vir bu söze gûş-ı cân

2. Şevk ile ehl-i dilân
Söyleye ey bî-nişân

3. Dâda yetiş el-emân
Vir bana senden nişân

4. Mahv ola benlik hemân
Tâ diyelim her zamân

5. Parça yahşı biz yaman
Parça buğday biz saman

II

6. Mıstabada bir makãm
Ahz eyleye müstedâm

7. Elde duta mey-i câm
Devr eyleye subh u şâm

8. Bilmeye hâl ü makãm
Nefy ola nâmûs u nâm

9. Tâ kara nefsin tamâm
Söyleye bunı müdâm

10. Parça yahşı biz yaman
Parça buğday biz saman

III

1. Mıstabanı bâb bâb
Devr ile kılgil şitâb

2. ‘Aşk ile çek mey-i nâb
Tâ olasın müstetâb

3. Sende doğa âf-tâb
Açıla cümle hicâb

4. Dil göre kendin harâb
Eyleye bunı hitâb

5. Parça yahşı biz yaman
Parça buğday biz saman

IV

1. Şâm u seher külli hâl
Elde geze câm-ı al

2. Söyleye şîrîn-makãl
Bezme sala kîl ü kãl

3. ‘Aşka gire **lâ übâl**
Gözleye bir meh-cemâl

4. Virmeye mihre zevâl
Söyleye erbâb-ı hâl

5. Parça yahşı biz yaman
Parça buğday biz saman

V

1. Dem-be-dem ehl-i niyâz
Söyleye ey şâh-ı nâz

2. ‘Ömr kûteh himmet az
Derdime ol çâre-sâz

3. Vir bana sûz u güdâz
Mahv ola mihr-i mecâz

4. Keşf ola perde-i râz
Söyleyelim ‘aşk-bâz

5. Parça yahşı biz yaman
Parça buğday biz saman

VI

1. Servin ide ser-nigûn
Gözleye kaşı dü nûn

2. Okıya ders-i cünûn
Ahz ide bî-had fünûn

3. Eyleye bağrını hûn
Derd ile ola zebûn

4. Tâ ola derdine çün
Söyleye bunı füzûn

5. Parça yahşı biz yaman
Parça buğday biz saman

VII

1. Mîr Nigârî hezâr
Eyleye feryâd u zâr

2. Açıla zülf-i nigâr
Keşf ola ruhsâr-ı yâr

3. El vire tâ asl-ı kâr
Ol göre kendin gubâr

4. Devr eyleye zerre-vâr
Eyleye bunı medâr

5. Parça yahşı biz yaman
Parça buğday biz saman

834.

Tahmîsât-ı Ba‘z-ı Gazeliyyât-ı Fuzûlî el-Bağdâdî ‘aleyhi rahmeti'l-Hâdî

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

1. Ey pey-â-pey oynadup at germ-i meydân eyleyen
Ey çeküp tîg-i sitem kasd-ı şîrîn cân eyleyen
Ey söküp saflar kesüp başlar hûn-efşân eyleyen
“Ey geyüp gülgûn dem-â-dem ‘azm-i cevlân eyleyen
Her taraf cevlân idüp döndükce yüz kan eyleyen”

2. Bezm-i vuslatdan sabâ geldi velâkin bî-peyâm
Görmedim bir zerre ey meh hâk-i pâyinden selâm
Sensiz ömrüm firkat içre geçdi ve'l-hâsıl temâm
“Ey beni mahrûm idüp bezm-i visâlinden müdâm
Gayrı hân-ı iltifâtı üzre mihmân eyleyen”

3. Hâl-i ruhsârun hayâli sîneme dâğlar çeküp
Ârzû-yı kãmetin şimşâd-veş kaddim büküp
İftirâkun cânıma hançer salup bağrım sökü
“Ey dem-â-dem reşk tîgıyla benim kanım döküp
Mey içüp agyâr-ıla seyr-i gülistân eyleyen”

4. Nâle-i sûzânımı eyvâh işitdin giceler
Âhımı her gâh ü her bî-gâh işitdin giceler
Böyle kim bî-had de-mâ-dem âh işitdin giceler
“Munca kim efgãnımı ey mâh işitdin giceler
Dimedin her gice kimdir munca efgãn eyleyen”

5. Adı mevcûd ey vücûdı misl-i ‘Ankã nâ-pedîd
İştiyâkın âteşinde söylerem **hel min mezîd**
‘Âkıbet âşüftelik tîg ile olam ben şehîd
“N’ola ger cem‘iyyet-i hâtırdan olsam nâ-ümîd
Cem‘ olur mı hûblar zülfi perîşân eyleyen”

6. ‘Aşkdan emâna geldim n’eyleyem ben bî-nevâ
‘Aşk imiş ‘âlemde erbâb-ı dile âteş-fezâ
Kanımı dökmek dilerdi hep bugün ol dil-rübâ
“Yâr dün çekmişdi katlim kasdına tîg-i cefâ
Yitmesün maksûdına yâ Rab peşîmân eyleyen”

7. Derd-i sevdâdır azârım kılma dermân ey hakîm
Kim bu sevdâdan halâs olsam yakındır ölmegim
Söyleyem bir söz hakîmâne tabîbâ anla kim
"'Aşk derdiyle olur 'âşık mizâcı müstakîm
Düşmenimdir dostlar bu derde dermân eyleyen"

8. Sûfiyi sîrâb kıldım bâde-i 'unnâbdan
Vâ'izi mest eyledim her dem şarâb-ı nâbdan
'Âbidin seylâba virdim hânesin ol âbdan
"Zâhidin ta'nıyla dönderdüm yüzin mihrâbdan
Bunca bulmaz ecr bin kâfir müselmân eyleyen

9. Sevdim ey Mîr Nigârî bir gül-i nev-resteni
Nâ-tüvân oldum ki çekdim firkat-i peyvesteni
Tahkîk itdim ol zamân bu güfte-i şâyesteni
"Derd-i hicrân nâ-tüvân itmiş Fuzûlî hasteni
Yok mıdur yâ Rab devâ-yı derd-i hicrân eyleyen"

II

1. Ey sanem la'lin şarâbı bî-makãl eyler beni
Çeşm-i hammârın müdâmı **lâ übâl** eyler beni
Sûretinle hayretim gör kim ne hâl eyler beni
"Hayret ey büt sûretün gördükde lâl eyler beni
Sûret-i hâlüm gören sûret hayâl eyler beni"

2. Görmedim 'âlemde ey meh mihrsiz bir sence kim
Yokdur ammâ kim cefâ cevrin çeken bir nice kim
Kimse ey mehtâb kılmaz tâb böyle rence kim
"Mihr salmazsan bana rahm eylemezsen munca kim
Sâye tek sevdâ-yı zülfün pâyimâl eyler beni"

3. Varımı sarf eyledim mihrin yolında ey begim
Görmedim ruhsârın ammâ n'eyleyem kanlar dökim
Vuslatın düşvârdır bî-perde ger kim yok şekim
"Za'f-ı tâli' mâni'-i tevfîk olur her nice kim
İltifâtun ârzû-mend-i visâl eyler beni"

4. Şehsüvârâ görmedim kûyun semendim bileyim
Derd çok yer yok ki tâ **mâ fi'z-zamîr**i söyleyim
Çek 'inânın muhtasar ahvâlimi şerh eyleyem
"Ben gedâ sen şâha yâr olmak yok ammâ n'eyleyim
Ârzû ser-geşte-i fikr-i muhâl eyler beni"

5. ‘Ârızın keşf eyleme kim cânıma dâglar çeker
Kaşların oynatma kim sînem oyar bağrım söker
Nâvekin titretme kim göksümde peykânlar eger
“Tîr-i gamzen atma kim bağrım deler kanım döker
‘Ukd-i zülfün açma kim âşüfte-hâl eyler beni”

6. Bahş kılmış baht-ı cânım cân-sitânlar ‘aşkına
Devr sarf itmiş dilim şîrîn zebânlar ‘aşkına
Varımı virmiş felek mihr-i bütânlar ‘aşkına
“Dehr vakf itmiş beni nev-res cüvânlar ‘aşkına
Her yeten meh-veş emîr-i hatt u hâl eyler beni”

7. Ey Nigârî reh-nümûnumdur sadîk-ı ‘aşk kim
Kılmışam tay dâmen-i fecc-i ‘amîk-ı ‘aşk kim
İtmezem kim câdde-i râh-ı hakîk-i ‘aşk kim
“Ey Fuzûlî kılmazam terk-i tarîk-ı ‘aşk kim
Bu fazîlet dâhil-i ehl-i kemâl eyler beni”

III

1. Bahtiyâr olsaydı sevdâ içre kâr itmez midim
Menzilim zülf-i girih-gîr-i nigâr itmez midim
Dîdemi içmez mi’dim seyr-i ‘izâr itmez midim
“‘Akl yâr olsaydı terk-i ‘aşk-ı yâr itmez midim
İhtiyâr olsaydı râhat ihtiyâr itmez midim”

2. ‘Ârız-ı hamrâsını görseydim ol şîrîn lebün
Cevher-i cân la‘line virseydim ol şîrîn lebün
Dem-be-dem şehdâbını sorsaydım ol şîrîn lebün
“Lahza lahza sûretin görseydim ol şîrîn lebün
Sen gibi ey Bîsütûn ben hem-karâr itmez midim”

3. Nîşe agyâr ile ‘ayş itdin beni mağmûm idüp
Nîşe bed-kâr ile nûş itdin beni mesmûm idüp
Nîşe hem-râz eyledin bed-şûmı bezmin şûm idüp
“Nîşe mahrem eyledün gayrı beni mahrûm idüp
Ben senin bezmünde cân nakdin nisâr itmez midim”

4. Derd-i sevdâ bî-devâ cânımda bir âzârdır
Söylemen nâ-ehle ol keyfiyyeti düşvârdır
Eylemem izhâr ger kim kãbil-i izhârdır
“Derdümi ‘âlemde pinhân dutduğum nâ-çârdır
Uğrasaydım bir tabîbe âş-kâr itmez midim”

5. Bî-safâdır sôfî-i nâ-sâf kim giymiş pelâs
Bî-revâdır kâr-ı zâhid kim riyâdandır esâs
Bî-binâdır pend-i nâsih anla kim ey hak-şinâs
“Vâ‘izün kizbin benim rüsvâlığumdan kıl kıyâs
Anda sıdk olsaydı ben takvâ şi‘âr etmez midim”

6. Yâr ile hem-demlik eyler subh u şâm agyâr-ı kibr
Eyler ol zâlim bana dîdâr-ı dildâr ile cebr
Böyle görmekden bana hoşdur olam zindân-ı kabr
“Yâr-ıla agyârı hem-dem görmege olsaydı sabr
Terk-i gurbet eyleyüp ‘azm-i diyâr itmez midim”

7. Meyl-i sahrâ eyleyüp seyr itmezem gülşenden yana
Çıkmazam halvet-serâdan bakmazam hergiz ana
N’eyleyem îmâna geldim söyleyem vechin sana
“Ol gül-i handânı görmek mümkin olsaydı bana
Sen tek ey bülbül gülistâna güzâr itmez midim”

8. Ey Nigârî kan hırâmânıyla kanmış gönlümi
Hûn bağrımla kızıl gül tek bu yanmış gönlümi
Nâr-ı hasretle tamâşâdan usanmış gönlümi
“Ey Fuzûlî dâg-ı hicrân-ıla yanmış gönlümi
Lâlezâr açsaydı seyr-i lâlezâr itmez midim”

IV

1. Câna kâr itmiş ki derd-i çeşm-i bî-mâr ey hakîm
Söylemek vâcib ki kılmış zûr-ı âzâr ey hakîm
Çâr-nâ-çâr eyleyem fi'l-cümle izhâr ey hakîm
“‘Aşkdan cânımda bir pinhân maraz var ey hakîm
Halka pinhân derdim izhâr itme zinhâr ey hakîm”

2. Geç ‘ilâcımdan tabîbâ çek katârın bir yana
Bî-habersin ‘illetimden nef‘i ne eyler ana
Ögredem tabhâne-i sevdâda bir hikmet sana
“Var bir derdim ki çoh dermândan artukdur mana
Koy beni derdimle dermân eyleme var ey hakîm”

3. Kimse bilmez eşk-i âlımla ‘izâr-ı zerdimi
Eylemiş rengîn ne vech-ile ki gör göz merdümi
‘İllet-i sevdâmı yâ safrâmı derd-i serdimi
“Ger basup el nabzıma teşhîs kılsan derdimi
el-Emânet kılma her bî-derde izhâr ey hakîm”

4. Öyle âteşler yanar cânımda ey erbâb-ı dil
Eylemez deryâ-yı kulzüm nef‘ virmez sûd Nîl
Söylerem **hel min mezîd** ya‘nî ki efzûn eylegil
“Gel benim tedbîr-i bih-bûdumda sen bir sa‘y kıl
Kim olam bu derde artukrak giriftâr ey hakîm”

5. Şâm u hicrân görmedim ol mâh-ı ruhsâr-ı güni
Çerha çekdim tîg-i âhı ‘arşa peykân-ı üni
Haşrıma gitdim Aristo Bû ‘Alî Eflâtunı
“Gör ten-i ‘uryân-ıla ahvâlimi hicrân güni
Var imiş rûz-i kıyâmet itme inkâr ey hakîm”

6. İtmeyince hikmet-i ma‘nâya hıdmet bilmedin
Kılmayınca pîr-i sevdâya inâbet bilmedin
Görmeyince mihnetim âyâ ne hikmet bilmedin
“Çekmeyince çâre-i derdimde zahmet bilmedin
Kim olur dermân-ı derd-i ‘aşk-ı düşvâr ey hakîm”

7. Sanma cân virmekde ol Seyyid Nigârîden fütûr
Derd-i sevdâ hastası bîmâr-ı hicrândır yatur
Derd-i bî-dermâna düşmiş kâse-i mevti getür
“Renc çekme sıhhat ümmîdin Fuzûlîden götür
Kim kabûl-i sıhhat itmez böyle bîmâr ey hakîm”

V

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün

1. Kanlar içüp dem-â-dem gülistâna yetmişem
Gamlar çeküp sürûr-ı firâvâna yetmişem
Yaşlar saçup nazar-gâhı hûbâna yetmişem
“Cânlar virüp senin gibi cânâna yetmişem
Rahm eyle kim yetince sana câna yetmişem”

2. Pençe-i hayâline cân virdigim bu kim
Lehce-i makãline cân virdigim bu kim
Cilve-i cemâline cân virdigim bu kim
“Şükrâne-i visâline cân virdigim bu kim
Çok derd çekmişem ki bu dermâna yetmişem”

3. ‘Âlem bilür derdimi ki ol bî-sebeb degül
Câm-ı lebinle cânım ki ol leb-be-leb degül
‘Arz-ı hâcet egerçi ‘âşıka edeb degül
“Derdim diyüp murâdıma yetsem ‘aceb degül

Bir bendeyem ki dergeh-i sultâna yetmişem”

4. Miskîn kebûterem ki şâh-bâlimi üzüp
Murg-ı musaffirem ki gezüp her yana süzüp
Hüdhüd-i nâçizem ki bütün devrimi bozup
“Murg-ı muhakkaram ki serâsîme çok gezüp
Nâ-gâh bâr-gâh-ı Süleymâna yetmişem”

5. Bir zerre[y]em ki pey-â-pey saçar nûr revzenim
Bir miskînem ki dem-â-dem virür misk meskenim
Bir kumrıyam ki bâkî-durur serv-i gülşenim
“Bir bülbülem ki gülşen olupdur neşîmenim
Yâ tûtîyem ki bir şekeristâna yetmişem”

6. Görmesün ‘ayn-ı kemâl baht-ı Hudâ-dâdımı
Kırmasun dest-i zevâl câm-ı dil-i şâdımı
Yâr-ıla kılmış Hudâ dâdımı sitâdımı
“Devr-i felek müyesser idüpdür murâdımı
Gûyâ ki tâlib-i güherem kâna yetmişem”

7. Mîr Nigârîyem ki senden özge yoh sözüm
Senden özge bilmezem yakîn bilmezem özüm
Tâlib-i rü’yetem ki sana dikmişem gözüm
“Miskîn Fuzûlîyem ki sana dutmuşam yüzüm
Yâ bir kemîne katre ki ‘ummâna yetmişem”

Müstezâd

835

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün / Mef‘ûlü Fe‘ûlün

1. Ey la‘li musaffâ ruhı zîbâ gözi şehlâ
Lutf eyleye Mevlâ

Evsâfını nazm eyleye tab‘ eyleye inşâ
Nutkum ola gûyâ

2. Tâ rûz-ı ezel böyledir ey âşık-ı dil-hûn
Her vakt bulunsun

Olsun Karabağ içre ki bir bülbül-i şeydâ
Vasf-ı gül-i hamrâ

3. Cevlân eyle ey serv-i dil-ârâ kadi bâlâ
Ey dilber-i a‘lâ

Mahv eyle kamu zulmeti ey mâh-ı mücellâ
V’ey mihr-i mudıyyâ

4. Ey reşk-i devrân mâye-i cân bir heves eyle
Bir dem nefes eyle

Tersâları söyletme eyle Meryemi ihyâ
Ey bâ‘is-i ‘Îsâ

5. Erbâb-ı dile ey leb-i şehd-âb u şeker-âb
Ey şerbet-i nâ-yâb

La‘linden akıd şehd-i şifâ çeşme-i ahlâ
Kand-âb-ı musaffâ

6. Güftâr-ı şeker-bâra gel ey sözleri nâ-yâb
‘Umrân ola bî-tâb

Meydân-ı sühandân ile bir mu‘cize inhâ
‘Âciz ola Musâ

7. Sal fitneye sehhârları eyle giriftâr
Ey kâkül-i şeh-mâr

Hayrân ola sâhir dahı Hârûn ahı Mûsâ
Ey kâmil-i a‘lâ

8. Keşf eyle ruhun tâ görine bir büt-i rengîn
Bir dilber-i şîrîn

Hayrân ola ey meh sana Yûsuf-la Zelîhâ
Ey server-i zîbâ

9. Çekmiş mi lebin bâdesin âyâ dil-i Ferhâd
Eyler hele feryâd

Kabr içre salur zelzele ey dilber-i zîbâ
Ey yâr-ı dil-ârâ

10. Kimdir ola yeksân sana ey server-i şâhân
Cânım sana kurbân

Ger var cihân içre selâtîn sana ammâ ?
İrmez biri aslâ

11. Ülfetde benem hüsnde sen ey şeh-i hûbân
Olmaz bize akrân

Hem nâz u niyâzda ikisiz yok bize hem-tâ
Olmaz biri kat‘â

12. Demdir çıkasın bî-râhdan ey meh sana bin cân
Kurbân ola her ân

Dutdum sana yüz eyle kabûl ey şeh-i a‘lâ
V’ey maksad-ı aksâ

13. Ref‘ eyle nikãbânı bütün ey meh-i tâbân
V’ey mihr-i dırahşân

Cân-dâde-i dîdâra gerek seyr ü temâşâ
Ey matlab-ı a‘lâ

14. Salma beni sahrâya amân itme avâre
İt derdime çâre

Beyt içre karâr eyleme ey âhû-yı ra‘nâ
Dut dâmen-i sahrâ

15. Gördi dil-i dîvâne seni oldı hevâyî
Terk itdi sarâyı

Bend it anı zencîr ile ey zülfi çelîpâ
Tâ olmaya rüsvâ

16. Rüsvâ-yı cihân eyledin ey yâr-ı dil-ârâ
V’ey Leyli-i hercâ

Durma yüri çâbük anı kim itdin rüsvâ
Gel eyle temâşâ

17. Kılma beni hasretle fenâ sînesi pür-hûn
Ey ‘ârızı gülgûn

Sun la‘l-i lebin şîrîn şirîn içeyim tâ
V’ey şehd ü şeker-fâ

18. Kıl vaslına makrûn beni ey kaşı kemâneyn
Kurbiyyet-i kavseyn

Peyveste kemân kaşı gibi mülhak-ı hüsnâ
Lutf eyle **ev ednâ**

19. Dutgil Karabağ içre sen ey Mîr Nigârî
Bin derd-i hezârı

Kılgil heves ol gül-i hamrâ oku şeydâ
Seyr eyle her câyı

Müstezâd

836.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün / Mef'ûlü Fe'ûlün

1. Ey mâh-ı felek kaşını görmüşsen ırak
Olmış kadi tak tak

Mihrinle döner şâm u seher şems-i mutabbak
Gerdûn-ı mu'allak

2. Gözgüye nazar eylesen er ey şeh-i hûbân
Ruhsârına hayrân

Kendini gör[ür]sen beni tasdîk eyle mutlak
Âyîneye bir bak

3. Olsa n'ola ey kiprigi peykân kadi a'lâ
Bu 'âşık-ı ednâ

Peyvend-i kemân kaşı gibi hüsnüne mülhak
Ruhsârına mülsak

4. Kes[m]e nazar ol 'ârız-ı dildârdır ammâ
Bakmakdan usanma

Seyr eyle ruh-ı dilbere ey dîde-i cân bak
Kiprigi ne çalmak

5. Keşf eyle kelâmı açık ey şeyh-i kerâmât
Çok söyleme şatahât

Kaynatma sözi eyleme güftârını çak çak
Mânende-i laklak

6. Salınma eger itdin edâ savm u salâtı
Terk it harekâtı

Satma özüni halka sen ey zâhid-i ahmak
Dutma yolı nâ-hak

7. Dutdun reh-i keyneyn ki deyyârdan oldun
Dâreynde kaldın

Terk eyledin ‘âlî yolı ey himmeti alçak
Dur başına alçak

8. Keyfiyyet-i girdâr ile olma hele magrûr
İtme dili mesrûr

Saçma bizim ol gâv gibi başına toprak
Kılma yeri handak

9. Ögrenmemiş elfi arama mushaf-ı dersin
Ey câhil-i gec-bîn

Kim gördi ki bî-elif okuna Elhamı ancak
Mümkin mi ki intak

10. Meyhâneye gel pîr-i mugãnın öp ayağın
Yak mihr çerâğın

Anla ki nice râh gider Hakka muhakkak
Şem‘-i dili yak yak

11. Virmiş bana meyhâne şehi izn ü icâzet
Ben eylerem elbet

İrşâd-ı haka halkı **kemâ kâne** ‘ale'l-Hak
Söyler kamu Hak Hak

12. Kibr itme ki benden gel oku fenn-i şiyâkı
Bul fenn-i mezâkı

Hem mushaf-ı zîbâdan oku bir nice evrâk
Evrâk-ı muvarrak

13. Al dersini tekrâr eyle her dem heme evkãt
Ne elli ne yüz kat

Budur sana elbette ki ol mebhas-i evfak
Oldunsa muvaffak

14. Devr eyleme perkâr gibi gezmegil aslâ
Seyr eyleme kat‘â

Yüklense eger üstüne gerdûn-ı mu‘allak
Tepretme çü cancak

15. Terk eyleme sevdâ yolın ey sâlik-i sâdık
Bu râh-ı mutâbık

Maksûdına azma yolı giyme don-ı ezrak
Mânend[e]-i mızrak

16. Söylersem eger ‘arsa-i hayretde ben ammâ
Söyler beni sanma

Birdir söyleden ü söyleyen ‘âşık u ma‘şûk
Bu doğrudur el-hak

17. Tepretme leb ol vâdî-i vahdetde Nigârî
Kıl sabr u karârı

Tökdürme ki kan söyleme güftâr-ı **ene'l-Hak**
Hakkã budur evfak

Müstezâd

837.

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün / Mef‘ûlü Fe‘ûlün

1. Ey âfet-i cân ey teli erkam gözi efsûn
Kıldın beni meftûn

N’itdim sana itdin beni dîvâne-i şaşhun
Ey sihr-ile meşhûn

2. Hasretle başım ey dür-i yektâ böyle deryâ
Bir katrece gûyâ

Gelmez gözime Nîl ü Furât Dicle vü Ceyhûn
Bir cür'aca Seyhûn

3. Hâcet ne bugün çekme 'alem kanım içün sen
Cânım sana çün ben

Zahmet çeküp ey mâh gice eyleme şeb-i hûn
Teslîm eyledim dün

4. Rüsvâ-yı cihânam bana bir gayrı fesâne
Yok özge bahâne

Bâ'is hemîn ey kâkül-i Leylâ kadi mevzûn
Oldum sana makrûn

5. Ol vakt ki içdim mey-i mînâ-yı ezelden
Ol câm-ı güzelden

İtdi bana menzil bâğı ol 'ârız-ı gülgûn
Şeydâlığım efzûn

6. Fehm eyledim ol dem ki bana hüsn-i hümâyı
Bu zıll-i hevâyı

Lutf itdi benem bahtı yegin tâli'i meymûn
Çün serverem eknûn

7. Tâ kim beni ol dilber-i bîtâ gözi Leylâ
Kıldı beyle rüsvâ

Sultân-ı cünûnam ki benem server-i Mecnûn
Dîvâne-i bîrûn

8. Sermest-i Şirînem hele Ferhâdıla Pervîz
Kimdir dahi Şebdîz

Bilmem gezerem pây ü piyâde dağ u hâmûn
Dutmam ser-i gülgûn

9. Bir vakt hayâl eyler idim 'âkılı gûyâ
Kim eyleye şeydâ

Ben eylerem ol dem didi bu 'aşk-ı diger-gûn
Âkılları mecnûn

10. Çekdikçe bana kılma gam-ı yâri ihânet
Ey dil budur ‘âdet

Tâ rûz-ı ezelden kurulupdur beyle kãnûn
‘Âşık ola gam-gûn

11. Fikr eyler idim ‘âşıkın ahvâlini bir vakt
Tûmâr-ı mahabbet

Geldi bana fehm eyledim anı buldı mazmûn
Bî-baht u kara gün

12. Derd-i gama dârû mey-i gülgûnı işitdim
Meyhâneye gitdim

Lutf eyledi sâkım bana keyfiyyetim efzûn
Kıldı beni memnûn

13. Ta‘n eylemen ol zâhide bilmez nedir ‘aşkı
Kılmaz ana meşkı

Çün ‘arsa-i erde gezemez ekser-i hâtûn
Olmuş böyle kãnûn

14. Har mühre di bârın senin ey şeyh-i kerâmât
Zâhidleri aldat

Bizde bulunur la‘l ü güher lü’lü’-i meknûn
Görmez anı çün dûn

15. Dut dâmen-i ‘aşkı reh-i sevdâ-yı hakîkat
Ol farz-ı tarîkat

Bî-‘aşk ki hâşâ ola bir dilbere makrûn
Bu ‘âdet-i mesnûn

16. Deryâ-yı fenâ mâhını ey dil eyle mûnis
Misl-i Nebî Yûnis

Tâ kim olasın lü’lü’-i ‘irfân-ıla meşhûn
Mânende-i Zi'n-nûn

17. Ben çâkerem ol pîr-i harâbâta ki nîm-şeb
Ol hayri ider hep

İtdi anı kim elf-i şehirde akıdur hûn
Ol gãzî-i Şem'ûn

18. Tâ taht-zenem Mısr-ı fenâda bana kısmet
Ol fakr-ı irâdet

Git varını vir ey denî dünyâ ara yer dûn [?]
Mânende-i Kãrûn

19. Yanmış cigerim şâm u seher kan içerim kan
Ahvâlime biryân

Ben n'eyleyem ol 'ârızı gülgûn lebi meygûn
Kılmış beni dil-hûn

20. Derdimle hoşam koy beni öz hâlime git sen
Ey 'âlic-i pür-fen

Kılmaz bana bir nef' ide yüz edviye ma'cûn
Lokmân u Felâtûn

21. Gel gûşe-i firkatde benim yanıma her dem
Olgil bana hem-dem

Al cânımı tâ kim ola dil hâtırı memnûn
Tâ olmaya mahzûn

22. Git hâne-i 'uzletde Nigârî kıl ikãmet
Dut gûşe-i vahdet

Ancak ki budur derde devâ gezme 'ilel çûn
Dut dâmen-i bî-çûn

838.

el-Mukaffâtü Türkiyye ma'a tertîb-i hurûf-i hecâ

I

1. Râh-nümâ gerek kûy-ı Leylâya
Ey tâlib-i sevdâ ey dil-i şeydâ
Tarîk-ı hakîkat var Selmâya
Sâlik olan 'aşka eyler iktidâ

2. 'Âlem içre kimdir ülfete gãlib
Kimdir andan özge matlaba câlib

İştiyâkdan gayrı kimdir ey tâlib
Eyleye tayy-ı râh menzil-i Leylâ

3. ‘Aşka giriş eyle Sîmurgı taleb
Andan özge yokdur ‘âlemde sebeb
Söyleyem müntehab eyleme ‘aceb
Dâm-ı ‘aşka düşer beççe-i ‘Ankã

4. N’eyler dersi bahsi ‘abes makãli
N'eyler saltanatı câh u celâli
Bulupdur bir devlet yokdur zevâli
Kimin serinde var sâye-i sevdâ

5. Terk eyle kirdârı terk eyle kârı
Terk eyle devleti terk eyle varı
Bes degül mi sana Seyyid Nigârî
Şükr ile dem-â-dem ülfet-i Mevlâ

II

1. Nefy ider agyârı sînede bârı
İsbât eyler her dem erbâbü'l-kulûb
Esrâr-ı vahdetden urmaz bir nefes
Hücûm-ı ülfetle olmasa maglûb

2. Ehl-i dilin ancak kâr u kirdârı
Gîce gündüz fikr ü zikri dildârı
Şâm u seher gülün ‘aşkıyla bârî
Levh-i dilde eyler bir nakş-ı merg,b

3. Bulur murâd olan kâm-ı hakîkat
Tasdîk it bunı ey tâlib-i vuslat
Muhtasarı hâsıl olmaz bir devlet
Tâ ehl-i irâdet olmasa meczûb

4. Tâlib-i dîdâra söyleyem bir şey
Ol maksad-ı aksâ hâsıl olur key
Mümkin olmaz vuslat eylemese tay
Yetmiş bin hicâbı dildâr-ı mahcûb

5. Sâlik olan eyler seyr-i hezârı
Gözler ‘inâyet-i Perverdigârı
Ba‘zı merâtib ey Seyyid Nigârî
Hâsıl olmaz bin yıl olmasa mevhûb

III

1. Ey ‘âşık-ı Selmâ cünûn-ı Leylâ
Gerekdir sâlike pîr-i tarîkat
Tasdîk it kim hâsıl olmaz bu sevdâ
Bî-reh-nümâ ele gelmez hakîkat

2. Râh-nümûn gerek ey dil-i pür-hûn
‘Âşıka ezelden böyledir kãnûn
Zeyd-ile tarîk-ı Leylâyı Mecnûn
Tay iderdi tâ kim bulurdı vuslat

3. Râh-ı mahabbetde söyleyem sağın
Sâlik olan açsun doğru kulağın
Gerekdir bûs ide pîrin ayağın
İhlâs ile her dem ehl-i irâdet

4. Gerekdir edebden ala sermâye
Pîrin sâyesine salmaya sâye
Hıdmet eyleye ol râh-nümâya
Şâm u seher ihlâs-ıla bî-minnet

5. Künc-i irâdetde Seyyid Nigârî
Şâm u seher eyle şükr-güzârı
Çünki terk eyledin kâr u kirdârı
Eyledin bir pîr-i kâmile hizmet

IV

1. Şâm u seher gerek şevk-ıla sâlik
Söyleye ey pîr-i medâr el-gıyâs
Şeş-der hayretde dâr-ı vahdetde
Bir kez degül diye sad-bâr el-gıyâs

2. Sahrâ-yı pervâda kûh-ı sevdâda
Göz aça Mecnûna baka Ferhãda
Firkat-i Leylâda pîr-i irşâda
Söyleye ol leyl ü nehâr el-gıyâs

3. Merdân-ı sübhâna çehâr erkâna
Çehâr-deh ma‘sûma Gavs-ı Geylâna
Güzeşte merdâna pîr-i pîrâna
Şâm u seher diyin hezâr el-gıyâs

4. İstimdâd eyleye ehl-i Hudâdan
El üzmeye silsile-i Bahâdan
Kesmeye bir nefes âh u sadâdan
Söyleye ey yâr u nigâr el-gıyâs

5. Terk idüp kirdârı yokdur bir kârı
Zabt idüp ‘âlemi feryâd u zârı
Seyyid Nigârînin budur güftârı
Şâm u seher Perverdigâr el-gıyâs

V

1. Ey cünûn-ı Leylâ ‘âşık-ı şeydâ
Mahabbetdir ancak sırât-ı minhâc
Ey tâlib-i Mevlâ ey ehl-i sevdâ
Oldur tarîkat sâhib-i mi‘râc

2. Söyleyem bir nükte ehl-i dünyâya
Sanmasun erbâb-ı dili bî-mâye
Gerden egmez **dünyâ ve mâ fîhâ**ya
Kiminin serinde var ‘aşkdan bir tâc

3. Erbâb-ı dil bakmaz artuk sevdâya
Te’sîr itmez töhmet ehl-i rüsvâya
Fikr eyle kim n'eyler ehl-i deryâya
Mehâbet-i deryâ kesret-i emvâc

4. Şâm u seher sa‘y it ey ehl-i sevdâ
Gerçi hatar-nâkdır tarîk-ı Leylâ
İmdâd eyler sana ülfet-i Mevlâ
Çün-kim hem-demindir ol şîr-i kallâc

5. Eylemese tarîk-i sevdâda karâr
Tâ kim yüz göstere hayme-i dildâr
Ey Seyyid Nigârî hâsıl olur kâr
‘Ayn-ı ‘inâyet kim baksa bir kıykac

VI

1. Hâne-i vahdetde dâr-ı hayretde
Söyler dilberâne bî-dil [ü] bî-rûh
Dilberem dimekden üzmez bir nefes
Seyf-i siyâsetle olmasa mezbûh

2. Hastelik vardır derd-i peymânı
Yokdur tıbhânede anın dermânı
Kemân-ı dilberden gelen peykânı
Yiyüpdür dirilmez ol dil-i mecrûh

3. Derd-i peymânıma dermân eyleyin
Gavr idüpdür yaralarım bitleyin
Vechi nedir nâzlı yâre söyleyin
Eylemez perde-i dîdârı meftûh

4. Şehdâb-ı vaslın bir dem sormadım
Esrâr-ı dehâna hergiz irmedim
Aradım bir müşkil-güşâ görmedim
Eyleye ol sırr-ı pinhânı meşrûh

5. ‘Âşıkların yokdur ben gibi yârı
Hıfz eylesün Mevlâm öyle dildârı
Hamd eyle Allâha Seyyid Nigârî
Pesend itmiş seni ol yâr-ı memdûh

VII

1. Şâm u seher gerek tîr-i nâlden
Sâlik olsun ney tek sûrâh sûrâh
Âteş-i ülfetle yansun dem-â-dem
Pâk olsun kederden kalmasun evsâh

2. Serinden ey sâlik dağıt efkârı
Terk eyle kirdârı terk eyle kârı
Bekle şâm u seher ‘aşk-ı dildârı
Ferhâd u Mecnûn u Vâmıka bir bah

3. Bu fânî dünyâda nedir keşâkeş
Düş hâke serv tek olmagil serkeş
Seyr eyle ser-geşte âb-ı cârî-veş
Taraf-ı deryâyı bekãya bırah

4. İç mey-i sahbâdan dut piyâleden
Himmet algil bir ‘ârız-ı lâleden
Kesme nefes bülbül gibi nâleden
Tâ bâğ-ı vahdetden alasın bir şâh

5. Söylersin fenâdan gâh bekãdan
Söylersin vahdetden gâh likãdan

İcâzet mi aldın ‘afv-ı Hudâdan
Ey Seyyid Nigârî söylersin küstâh

VIII

1. Deşt-i tevellâda kûh-ı sevdâda
Feryâd eyle yiter dâdına feryâd
Terk eyle varını ‘aşk-ı Leylâda
Nice kim eyledi Mecnûn u Ferhâd

2. Karâr it ‘Ankã tek Kãf-ı bekãda
Terk it ne var **dünyâ ve mâ fîhâ**da
Şâm u seher ey dil ‘aşk-ı Hudâda
Dâd eyle kim yiter dâdına evtâd

3. Geçme Ferhâd-veş kûh-ı sevdâdan
El çekme Mecnûn tek zülf-i Leylâdan
Kat‘-ı ümîd olma lutf-ı Mevlâdan
İmdâdına yiter Seyyidü'l-efrâd

4. İstifâza eyle ehl-i likãdan
Meded taleb eyle merd-i Hudâdan
El üzme dâmen-i şâh-ı Bahâdan
Silsile-i hamseden eyle istimdâd

5. Ey Mîr Nigârî eyleme karâr
Merdân-ı Hudânı olgil talebkâr
Şâm u seher söyle yâ Kutbü'l-medâr
Gîce gündüz söyle yâ Kutbü'l-irşâd

IX

1. Cebel-i sevdâda eyle istimdâd
Yeter imdâdına ol pîr-i ma‘âz
Gerçi hatar-nâkdır gûşe-i evtâd
Eyle ‘inâyet Meylâ-yı ma‘âz

2. Elburz-i sevdâda olmagil emîn
Haremindir nefs ü şeytân-ı la‘în
Kuttâ‘-ı tarîkdan ey merd-i yakîn
Dergâh-ı Mevlâya eyle isti‘âz

3. Nefes algil bir dem ehl-i Hudâdan
İstimdâd eylegil şâh-ı Bahâdan

Hazer eyle ey dil kibr ü riyâdan
Kendini görmeden söyle el-‘iyâz

4. Mürîd olan bakmaz gayr-ı murâde
Fark eylemez kahr u lutfı irâde
Gamı ferah bilür ehl-i irâde
Şirîn telhden eyler istilzâz

5. Dîde-i fikrinden koyma yayına
Dilberi eylegil kalbi âyine
Ey Seyyid Nigârî dil sarâyına
Dildârdan özge itme ittihâz

X

1. Ey dil-i pür-sevdâ tâlib-i ‘Ankã
Kãf-ı ‘aşkda var esrâr-ı düşvâr
Meger keşf eyleye ol sırrı Mevlâ
Yohsa mümkin degül kimseye izhâr

2. Zerre ne fehm itsün deşt-i kâmûnı
Katre ne anlasun bahr-ı Ceyhûnı
Çün nice söylesün sırr-ı Bîçûnı
Bes söyle kim itsün izhâr-ı esrâr

3. Sanma kim âsândır ülfeti ey er
Rûbâhdan kemterdir anda şîr-i ner
Sındurupdur çok şâhînler şâh-per
Hevâ-yı ‘Ankãya nihâyet mi var

4. Gerçi hatar-nâkdır tarîk-ı dilber
Vehm itme kim hem-râhındır hayli er
Hem reh-nümûnundur Sıddîk-ı Ekber
Hem râh-berindir Haydar-ı Kerrâr

5. Ey Seyyid Nigârî ey dili sâde
Kûy-ı hakîkate ‘aşkdur câdde
Çekme elem kim yetersin murâda
Tutup sen dâmen-i Ahmed-i Muhtâr

XI

1. Tarîk-ı sevdâda ey dil-i sâde
İhlâs-ıla öp dâmen-i pâk-bâz

Âdâb ile hıdmet eyle üstâde
Nice kim Mahmûda eyledi Ayâz

2. Sâye-i sevdâda bulgil bir makãm
Ol makãmda ey dil olgil müstedâm
Maglûbü'l-hakîkat olgil subh u şâm
Kalmaya kalbinde bir zerre mecâz

3. Ey dil-i pür-belâ derde mübtelâ
Kûfe-i sevdâda bî-haddür belâ
Ol yerde mu'înün Şâh-ı Kerbelâ
Ol yerde penâhın Sultân-ı Hicâz

4. Berg-i mahabbetdir bir gül-i hamrâ
Gerekdir ana bir bülbül-i şeydâ
Murg-ı hakîkatdır tezerv-i zîbâ
Gerekdir ana bir çâlâk şeh-bâz

5. Meş'ale-i dili kılmasın misbâh
Kal'a-i sevdâya salmasın miftâh
Fi'l-hakîkat sadrın olmış inşirâh
Ey Seyyid Nigârî ey lisânı bâr

XII

1. Bu yolda gerekdir eyleye tâlib
Hâk-i cehâleti binâ-yı esâs
Tâ ki cehâleti olmasa gãlib
Bulmaz ma'rifeti olmaz hak-şinâs

2. Gerekdir 'âşıka dem-â-dem niyâz
Eylemek gerekdir nâzdan ihtirâz
Bir kerre el-'iyâz itdi kibr ü nâz
Oldı karâbetden merdûd hannâs

3. Âdemde gerekdir 'aşk-ı Mevlâsı
Oldur emânetin asıl binâsı
Her kimin başında yokdur sevdâsı
Diyilmez ana nâs diyilür nesnâs

4. Ey dil-i bî-pervâ eyle bir pervâ
Âdem ol serinde tutgilen sevdâ
Her kim olur derd-i 'aşka mübtelâ
Anunla görüşür Ermiyâ İlyâs

5. Ferhâd-veş virdin serin sevdâya
Mecnûn-veş virdin dilin Leylâya
Şâm u seher şükr eylegil Mevlâya
Ey Seyyid Nigârî ey merd-i sipâs

XIII

1. Ey erbâb-ı mezâk ey ehl-i dimâg
Dürr-i şehvârıma vir bir gûş-ı hûş
Güftâr-ı zâhide virmegil kulak
Erbâb-ı dil sözin eyle binâ-gûş

2. Vahdet eylemişdim halvetde tenhâ
Söylediler nûş it bâde-i sevdâ
İrişdi gûşıma böyle bir sadâ
Bilmedim hâtif mi yâ savt-ı sürûş

3. ‘Aşkı yok zâhidin ol binâdan
Gördüm bir gün söyler ‘aşk-ı Hudâdan
Didim âdem olup söyler safâdan
‘Aceb itdim gördüm söylermiş düş

4. Ehl-i safâ sözin eylegil taleb
Ne dise işitme zâhid-i sa‘leb
‘Âriflık da‘vâsın eylermiş ‘aceb
Kim görüp şîrlik eyleye har-gûş

5. Anlamaz zâhid bir Perverdigârı
Terk eyle ol harın nedir güftârı
Ey Seyyid Nigârî be-hakk-ı Bârî
Söyle âdem sözini yoksa ol hâmûş

XIV

1. Ey isteyen yârı seven dildârı
Mülk-i mahabbetde gerekdir ihlâs
İhlâs-ıla eyle kâr-ı kirdârı
Gir tarîk-ı hâsa eyle kalbi hâs

2. İhlâsına hergiz virmegil halel
Tâ yetişsin sana feyz-i bî-bedel
Böyle kurulupdur kãnûn-ı ezel
İhlâs-ıla olsun kâr-ı hâsu'l-hâs

3. Feryâdına yetsün ‘aşk-ı dildârın
İmdâdına yetsün Perverdigârın
Ey dil şâm u seher olsun ezkârın
Tarîk-ı vahdetde sûre-i İhlâs

4. Sığın ‘aşk-ı yâra şevk-ı dildâra
İsti‘âze eyle Perverdigâra
Deryâ-yı esrâra dürr-i şehvâra
Ey deli dil eyle kendini gavvâs

5. Mutrib kim sâz eyler ele alup târ
Müşevvik kim söyler şevk-ıla dildâr
Seyyid Nigârîde kalmaz ihtiyâr
Vakt kim raks eyler ‘aşk-ıla rakkâs

XV

1. Gerek erbâb-ı dil seyrde kãim
Olsun mahabbetden itmesün i‘râz
Tarîk-ı talebde olmayan dâim
Ma‘rifet ‘Ankãdan olmaz müstefâz

2. Gice gündüz gerek erbâb-ı sevdâ
Kûh-ı metâlibde eylesün me’vâ
Şâm u seher gezsün mest-i bî-pervâ
Seyr eylesün alsun tâ feyz-i Feyyâz

3. Ey ‘âşık-ı şeydâ ey kalb-i sâde
Terk eylegil kâmın râh-ı pervâde
İkãmet isteyen kûh-ı sevdâda
Gerekdir kim olsun meslûbü'l-agrâz

4. Tabîb-i ‘aşkdan isteyen şifâ
Terk eyle emrâz-ı hubb-i mâ sivâ
Tıbhâne-i ma‘nâdan virmezler devâ
Derdine çıkmasa kalbinden emrâz

5. Başına talebde geldi kıyâmet
Sâbit-kadem oldun itdin ikãmet
Bir ayâg çekmedin çekdin riyâzet
Ey Seyyid Nigârî ey merd-i Murtaz

XVI

1. Şâm u seher çeşm [ü] dili ebrûya
Gerek erbâb-ı dil itsün irtibât
Gîce gündüz bakmak gerek meh-rûya
Tâ kim hâsıl olsun feyz-i inbisât

2. Râh-ı mahabbetde söyleyim bir pend
Gûş-ı hûşa ey dil muhkem eyle bend
Nice kim gürgden eyler gûsfend
Agyârdan eyle gerek ihtiyât

3. Tarîk-ı ülfetde bir pend-i kâmil
Söyleyem hırz ile ey merd-i şâgil
Vuk,f-ı kalbden olmagil gãfil
Agyâr ile nâçâr itsen ihtilât

4. Tâ kim terk olmasa ülfet-i agyâr
Dilde karâr itmez huzûr-ı dildâr
Şâm u seher tâlib olmasa gam-hâr
Husûl-ı matlabdan bulmaz bir neşât

5. Ey Seyyid Nigârî terk eyle kârı
Mücerred ülfetin ol talebkârı
Sanma kim âsândır ‘aşk-ı dildârı
Ennehû es‘ab min hartı'l-katât

XVII

1. Fikr-i agyârdan müşkildir halâs
Tâ ki ülfet-i yâr olmasa hâfız
Fi'l-hakîkat mümkin degül istihlâs
Tâ ki fikr-i dildâr olmasa hâfız

2. Mümkin mi çekilmek kibr ü riyâdan
Mümkin mi kesilmek hubb-i dünyâdan
Mümkin mi üzülmek gayr-ı Hudâdan
Tâ ki mihr-i nigâr olmasa hâfız

3. Mahabbet eylersin ehl-i dünyâya
Ülfet eylemezsin bir gün Mevlâya
Âh vâh ile ‘ömrün gider hevâya
Eltâf-ı Keremkâr olmasa hâfız

4. Bir dem kurtarmazsın hubb-i dünyâdan
Feyz-yâb olmazsın mihr-i Hudâdan
Ma'âza'llâh üzülürsün Mevlâdan
Şefkat-i Kirdigâr olmasa hâfız

5. Ey Seyyid Nigârî huzûr-ı Bârî
Kim bulur bulmasa mihr-i dildârı
Kimdir terk eyleyen hubb-i agyârı
Mahz-ı Perverdigâr olmasa hâfız

XVIII

1. Ey tâlib-i vuslat ey 'âlî-himmet
Cevz [ü] mevz-i râha olmagil kãni'
Her bir gördi[gi]ne kılma kanâ'at
Matlab-ı a'lâya olmagil mâni'

2. Mihir tâliblerin şems ü mâhıdır
İhlâs-ı güzîde kıble-gâhıdır
Her kâr u kirdârın pâdişâhdır
San'at-ı mahabbet ülfet-i sâni'

3. Kanâ'at eylemez sâhib-i himmet
İstikrâr eylemez tâlib-i rü'yet
Tâ kim şâm u seher nûrü'l-hakîkat
Tûr-ı tevellâda olmasa lâmi'

4. Ehl-i irâdetler gelsün meydâna
Söyleyem bir nükte hûb habîbâne
'Urûc eylemezler 'arş-ı îkãne
Mi'râc-ı himmet olmasa râfi'

5. Sâye saldı sana hümâ-yı himmet
Tâ kim hâsıl oldı binâ-yı devlet
Ol sâyeden oldun bây-ı cem'iyyet
Ey Seyyid Nigârî ey merd-i câmi'

XIX

1. Bir şem'i yandursa âteş-i sevdâ
Ey erbâb-ı taleb istemez ol yağ
Her şeye gãlibdir kudret-i Mevlâ
Bî-zeyt hâsıldır nûr-ı şeb-çerâğ

2. Ey ashâb-ı safâ ey pâk-nihâd
Söyleyem bir müjde kalbin olsun şâd
Böyle kim söndürmez bâd-ı bî-bünyâd
Ülfet-i Mevlâdan yansa bir çerâğ

3. Ey deli dil ey mecnûn-ı zamâne
Dâğ-ı dildir ‘âşıklığa nişâne
Eger ‘âşıksan merd-i merdâne
Sînene çâr-pâ sen de çek bir dâğ

4. Zâhid kim dutmayup şehper-i sevdâ
‘Âşık gibi olsun tâlib-i ‘Ankã
Ser çeküp cîfeden eyler mi pervâ
Kûh-ı Kãfa mürg-ı kerges mürg-ı zâğ

5. Tarîk-ı sevdâda bulmuş bir hevâ
Serin yüz göstermiş hayme-i Leylâ
Tâ başına çatmış keyf-i temâşâ
Ey Seyyid Nigârî ey ehl-i dimâğ

XX

1. Ey tâlib-i kãmet kıl istikãmet
Ser çekme serv tek kãmeti kıl kâf
Sahrâ-yı talebde eyle ikãme
Tâ görünsün ‘Ankã şehen-şâh-ı Kãf

2. Söyleyem bir nükte ehl-i ikãmet
Tasdîk itsün bunı ol elif kãmet
Bulmasa cân içre tâ istikãmet
Jeng-i agyârdan olmaz kalb sâf

3. Âferîn fırka-i ehl-i ‘irfâna
Cân nisâr itdiler mihr-i cânâna
Her kim ki serbâzdır gelsün meydâna
Yoksa kim zâhid tek eylemesün lâf

4. Zâhidin bu ‘ilme yokdur îmânı
Erbâb-ı dil söyler ders-i ‘irfãnı
Zâg u zagan bilmez harf-i Kur’ânı
Lahza lahza okur şevk-ıla huttâf

5. Şeydâ gerek olsun hevâ bülbüli
Tâ kim alsun bâğ-ı sevdâdan güli

Seyyid Nigârînin kesilsün dili
Bu sözlerde eger söylerse hilâf

XXI

1. Zehr-âb-ı gamına ey bağrı pür-hûn
Mücerred şarâb-ı şevkdır tiryâk
Hayme-i Leylâya ey merd-i mecnûn
Râh-nümûnundur Zeyd-i iştiyâk

2. Elinde olmasa şâhîn-i himmet
Firâr itmez elbet gurâb-ı firkat
Cilvelenmez dilde tezerv-i vuslat
Olmasa başında şehbâz-ı eşvâk

3. Sâkî-i aşkdan ey bağrı kebâb
Çekmesen dem-â-dem câm-ı pür-şarâb
İçmesen pey-â-pey mey-i bî-habâb
Cem‘ olmaz serinde keyf-i pür-ezvâk

4. Karâr-gîr olmaz hayme-i dildâr
Âteşlenüp yanmaz hâne-i agyâr
Kâr hâsıl olmaz ey tâlib-i yâr
Tâ olmasa hâsıl dilde ihtirâk

5. Hûrşîd-i ‘aşk ile oldun hem-sâye
Tâ kim mihr-bânlık eyledin aya
Bakar şâm u seher gözün Leylâya
Ey Seyyid Nigârî ey merd-i müştâk

XXII

1. Gerçi hatar-nâkdır tarîk-ı dilber
Fikr eyleme bir dem olmagil gam-nâk
Şevk-ıla dem-â-dem eylegil ezber
Dilberi, vehimden olsun kalbin pâk

2. Gûşe-i kalbine gelse bir hatar
Râh-nümûnuna eyle bin nazar
Tâ kim hâsıl olsun sende bir eser
Olmasun bir zerre kalb-i hatar-nâk

3. Eyle sarf eyle kim dili dildâra
Zerre kadar yer kalmasun agyâra

Deşt-i tevellâda ol zehr-i mâra
Râbıta-i kalbdir mücerred tiryâk

4. Deryâ-yı ‘aşk içredir bî-misâl
Ele gelmez tâ kim olmasa dil lâl
Eyle bir mahviyyet eyle bir zevâl
Gerekdir kim olsun gevher-i idrâk

5. Seyr itdin şîrâne deşt-i sevdâyı
Dolaşdın merdâne kûh u sahrâyı
Lâübâlî gezdin mülk-i Leylâyı
Ey Seyyid Nigârî ey merd-i bî-bâk

XXIII

1. Şâm u seher ey dil vech-i dildâra
Sarf eyledin nazar kim oldun mâil
Zerre kadar yer kalmadı agyâra
Gösterdi yüz dilber mahv oldı hâil

2. Çâker eylemiş kim seni bir şâhid
Hâsıl olmuş sana ülfet-i câvîd
Şükr eyle kim buldun devlet-i Hâlid
Ey deli dil ey bende-i İsmâîl

3. Kemâl-i ‘aşka kim eyledin îmân
Yüz gösterdi sana yakîn-i cânân
Server-i hûbâna bahş eyledin cân
Bahş eyledi sana rûh-ı şemâyil

4. Girdin kim meydâna merd-i merdâna
Virmedin bâc Tehemten-i Destâna
Eyledin kim tâ hizmeti şâhâna
Şehen-şâhdan geldi sana hamâyil

5. Oynadursun geh top kılursın cevlân
Çekersin ki çili atarsın peykân
Ey Seyyid Nigârî ey merd-i meydân
Ey fenn-i hünerde üstâd-ı kâmil

XXIV

1. Kim çeker zahmet-i deşt-i Hicâzî
Kim gider Ka‘be'ye kim giyer ihrâm

Kim keser kurbân kim kılur namâzı
Olmasa hakîkat kim eyler bayram

2. Kim dutar ‘âlemde dest-i sâkını
Kim çeker bâdenin iştiyâkını
Kim bulur devlet-i zevk-ı bâkını
Kim olur bâde-hâr kim eyler ikrâm

3. Kim sever yâri kim çeker iştiyâk
Kim ister dîdârı kim olur müştâk
Kim temâşâ eyler kim bulur ezvâk
Kim subh zevk eyler kim eyler ahşâm

4. Kim yakar ‘aşk-ıla kalb yağını
Kim çeker şevk-ıla ciger dâğını
Kim öper sâkînin gül ayağını
Kim eyler hâne-i sahbâya ikdâm

5. Öpdün ayağını bir şarâbdârın
Dolandın başına bir şirîn-kârın
Sarf itdin bir câma devlet-i varın
Ey Seyyid Nigârî ey ‘âşık-ı câm

XXV

1. Kim dosta dâmenim yetür murâda
Ey tâlib-i Leylâ ey dil-i pür-hûn
Sahrâ-yı bî-tâda kûh-ı sevdâda
Hizmet eyler bana Ferhâd u Mecnûn

2. Ol kim Bîsütûnı eyledi bünyâd
Kûhkenin evin eyledi berbâd
Ey deli dil seni eyledi Ferhâd
Ol leb-i şirîn ol ‘ârız-ı gülgûn

3. İstemez şevketi câhı celâlı
Terk eyler dünyâyı mâlı menâlı
Bulur kumrî-âsâ makãm-ı ‘âlî
İsteyen bir serv-i kãmet-i mevzûn

4. Murahhasdır söyler dil-i âzâde
Harîdârı yârin hadden ziyâde
Bilmezem bî-perde şehr-i mezâda
Vechi nedir çıkmaz ol dürr-i meknûn

5. Şâm u seher gezdin kûh-ı sahrânı
Gördün mi Şîrîni zülf-i Leylânı
Ey Ferhâd-ı evvel Mecnûn-ı sânî
Ey Seyyid Nigârî cünûn-ı bî-çûn

XXVI

1. Bend eylemiş ey dil seni bir hâle
Tâ başına çatmış kemend-i gîsû
Şâm u seher salmış yüz bin hayâle
Bir hilâl eylemiş mihr-i dü ebrû

2. Ref‘ oldı perde keşf oldı hâyil
Öpdün kim dergâh-ı Şâh-ı İsmâ‘îl
Devlet-i Hâlidden geydin hamâyil
Ey dil-i çâker ey gulâm-ı Hindû

3. Bâğ-ı sevdâ içre didin yâr ey yâr
Keşf oldı âhir kim gonçe-i esrâr
Gördün kim söylersin mürg-ı kumrî-vâr
Serv-i likã üzre şevk-ıla kû kû

4. Gezerdin dîvâne kûh u sahrâyı
‘Aşk-ıla söylerdin Leylâ Leylâyı
Irakdır sanurdun yâd-ı hercâyî
Her yerde söylerdin ‘aşk-ıla yâ Hû

5. Ey mîr-i hançer-gîr ey mîr-i şemşîr
Ey mîr-i meydân-gîr ey mîr-i şîr-gîr
Şikâr eylemişdir seni bir nahçîr
Ey Seyyid Nigârî ey sayd-ı âhû

XXVII

1. Açılmaz ‘ukde-i şâm-ı zülf-i yâr
Degmese âşüfte âh-ı subh-gâh
Te’sîr itmez yâra açmaz ruhsâr
Yandurmasa ey dil âh-ı ciger-gâh

2. Pey-â-pey cehd eyle ey tâlib-i yâr
Bî-kâr u bî-kirdâr hâsıl olmaz kâr
Müşg-efşân olmaz kâkül-i dildâr
Kılmasan bend bend şevk-ıla bin âh

3. Târîk-i sevdâda bir ‘aceb gördüm
İhtiyârım olmaz olmasa derdim
Âferîn âferîn bir kula her dem
Söyler Allâh Allâh olur ehlü'llâh

4. Böyle kandurupdur pîr-i irşâdım
Böyle ders virüpdür güzel üstâdım
Mukarreb-i dergâh olmasa hâdim
Esrâra haberdâr eylemez ol şâh

5. Sad âferîn aldın pîrden himmet
Eyledin ol şâha ‘aşk-ıla hıdmet
Buldun âhir şükr eyle kim ‘abdiyyet
Ey Seyyid Nigârî ey ‘abd-i âlih

XXVIII

1. Gezdim kûh u deşti serimde sevdâ
Çağırdım Şîrîni zülf-i Leylânı
Söyledi bu mazmûn[ı] hâtif-i gûyâ
Ey Ferhâd-ı Evvel Mecnûn-ı Sânî

2. Ol kadar bî-ârâm ol kadar gam-gîn
Şâm u seher gezdim el virdi temkîn
İşitdim bir âvâz böyle k'ey miskîn
Şükr it buldun ol devlet-i îkãnı

3. Ayağ çekdim **dünyâ ve mâ fîhâ**dan
Îkãna irişdim terk-i sevdâdan
Yakîn-i ‘Ankãdır garaz sevdâdan
Yoksa kim bir kimse görmez ‘Ankãnı

4. Her dem dilberâne girer meydâna
Bakmaz Nerîmâna İbn Destâna
Virmez göz Behrâma virmez Şîrâna
Şikârını bu ‘arsanın merdânı

5. Kadem basdın tâ kim râh-ı sevdâya
Göz virmedin **dünyâ ve mâ fîhâ**ya
Yüz fenâya virdin irdin bekãya
Ey Seyyid Nigârî ey merd-i fânî

839

el-Mukaffât bi-gayri tertîb

I

1. Kiprigi peykânım kaşı kemânım
Aldı ele okın çekdi ki yaya
Çeldi şikâr-gâha okladı cânım
Yakdı avın atdı yayın havâya

2. Şa‘şa‘a-i sevdâ mihr ü mâhımdır
Ebrû-yı dil-ârâ kıblegâhımdır
‘İzâr-ı dil-rübâ nazar-gâhımdır
Âfitâba nazar kılmazam âyâ

3. Dildârsız ey dil alma bir nefes
Âh itme haberdâr olmaya bir kes
Güftâr-ı agyâra eyleme heves
Telef idüp ‘ömri düşme hûy hâya

4. Âferîn âferîn şevket ü şâna
Gelmedi cihâna böyle şâhâne
Bildi gelür bir âfet-i zamâne
Tâb itmedi ‘Îsâ kaçdı semâya

5. Ey Seyyid Nigârî şâh-ı enbiyâ
İçirmiş mey sana mey-i Mustafâ
Anun-çün söylersin böyle dil-rübâ
Dem-be-dem saçarsın dürr-i bî-gãye

II

1. Zabt eyler dünyânı alur serâpâ
İskenderlik eyler cihâna zülfün
Çâker eyler Hind ü Habeş şâhını
Hükm eyler Hıtâya hâkãna zülfün

2. Fırsat virmez Cemşîd Cemi hâr eyler
Ferîdûn elinden âh u zâr eyler
Tahtını Dahhâkin târ-mâr eyler
Fermân eyler Şâh-ı mârâna zülfün

3. Bend eyler Behrâmı atar meydâna
Göz açdırmaz Tehemten-i Destâna
Bir zerre bahş idüp şâh-ı merdâna
Elburz-ı hünerden merdâna zülfün

4. Ta'n eyler kâkülün müşg-i Hıtâya
Töhmet eyler bûy-ı güli hamrâya
Tâ ki bir telini virür hevãya
Virme elin dest-i Selmâna zülfün

5. Şâne tek bağrın yarar şân eyler
Arturur derdini firâvân eyler
'Aklın Nigârînin perîşân eyler
Dökülende çîn çîn bir yâna zülfün

III

1. Gönül sermest düşüp kendisin bilmez
Bilmezem beng atup **bâ eynek** bâde
'Aklın bâda virüp dilin hevâya
Yâ bir sanem sevüp yâ rûy-ı sâde

2. Gam leşkeri bana kaldurup 'alem
Yazup mâcerâmı düketmez kalem
Her bir derd-mende yetişüp elem
Benim derdim düşüp hadden ziyâde

3. Cevlengâh-ı şehsüvârı görmege
Seyr-i nigâh şehriyârı görmege
Taht-gâh-ı şeh-nigârı görmege
Herkes atlu gider ben de piyâde

4. Tay itdim sahrânı mürg-ı 'Ankãnı
Çıkdım Kãf-ı 'aşka seyr itdim anı
Katre katre gezdim heft 'ummânı
Buldum bir gevher ka'r-ı deryâda

5. Herkesin dünyâda var bir yârı
Gîce gündüz anunladır efkârı
Ser-i zülfün hakkı Seyyid Nigârî
Senden gayrı bilmez dâr-ı dünyâda

IV

1. Ey âfet-i cânım ol sitemgâha
Hîç kimse gelmese ben hâ gelürem
Ta‘n ü töhmet itdürmezem bed-hâha
İtmezem cevrinden hûy hâ gelürem

2. Kimdir ey Şîrînim ben gibi Ferhâd
Cân virsün ‘aşkında itmesün feryâd
Gelmesün mübâşir gelmesün cellâd
İzdihâm olmasun tenhâ gelürem

3. Düşmüşem dâmen-i ülfetin tâ kim
Yokdur ey âfetim katlden bâkim
Yazmasun müsevvid itmesün hâkim
Kanıma bir fetvâ inhâ gelürem

4. Benim belâ-keş-i nâdir-i devrân
Dem-be-dem gözümden saçılur al kan
Gündüzler gelmezem ey meh-i tâbân
Seg-rakîb görmesün şebhâ gelürem

5. Ey Nigârî di ey şeh-i hûbânım
‘Arsa-i sevdâda dökülse kanım
Berbâd olsa ‘ömrüm üzülse cânım
Çekmezem hîç bir dem heyhâ gelürem

V

1. Nice aglayam kılmayam feryâd
Giriftâram ‘aşkın bî-nevâsıyam
Leylinindir Mecnûn Şîrînin Ferhâd
Ben de şehnigârın mübtelâsıyam

2. Neylerem dünyâyı neylerem mâlı
Neylerem Keşmîri neylerem şâlı
Ben divân-ı ‘aşkam zülfün pâmâlı
Server-i hûbânın bir gedâsıyam

3. Halka-i rindânın çalaram nâyın
Giriftâram ‘aşkın çekerem yayın
Tanımazam mezheb bilmezem âyin
Kilîsâ-yı ‘aşkın Mesîhâsıyam

4. Zâhiri Melâmî bâtını bî-kîn
Peymânesi memlû bâdesi rengîn
Sahn-ı meyhânede seccâde-nişîn
Zümre-i rindânın muktedâsıyam

5. Ey Seyyid Nigârî ey ‘aşkı tugyân
Ey ‘âşık-ı şeydâ ey kârı efgãn
Kârvân-ı ‘aşka benem sâr-bân
Ferhâd u Mecnûnun reh-nümâsıyam

VI

1. Bülbül tek uyandım bir seher nâgâh
Gördüm uğramışam bir gül-‘izâra
Alışdım dem-be-dem yakıldım eyvâh
Tutuşdum bend bend nâr-ı hezâra

2. Gördiler beni kim hâli perîşân
Cem‘ oldı Eflâtûn Aristû Lokmân
Nabzıma el urdı bir bir tabîbân
Didiler dermân yok buna ne çâre

3. Felegi ser-geşte eylemiş ünüm
‘Arş-ı mu‘allâda oynar tütünüm
Uçupdur sitârem batupdur günüm
Ne çâre eyleyem ben güni kara

4. Zehr-âbını çekdim zülf-i şehmârın
Fitnesine düşdüm çeşm-i sehhârın
Vakt ki uğradım dârına yârin
Hallâc tek oldum çekildim dâra

5. Ey Seyyid Nigârî ey ‘âşık-ı zâr
Ey esîr-i sevdâ derde giriftâr
Bilmedin mi eyler seni târ-mâr
Bes nişün uğradın kûy-ı nigâra

VII

1. Ol çeşmi sehhârım zülf-i şehmârım
Efsûn ile gitdi beni dâğıdan
Târ-mâr eyledi koymadı varım
Kurtarmak mı olur beyle yağıdan

2. Geldi kim meydâna ol mîr-i kallâc
Eyledi bağrımı hadeng-i târâc
Tepretdi atını oynatdı kıykac
Gehî soldan atdı gehî sağıdan

3. Ne çâre eyleyem ben güni kara
Çâre ne elinden ‘âşık-ı zâra
Aldı ele yayı çıkdı şikâra
Bir ok urdı bana ciger dağıdan

4. Hayâlimde zülüf ‘ârız-ı dilber
Dilimde **ve'l-Leyl** ü **ve'd-Duhâ** ezber
Şâm u seher uymaz ya‘nî ser-â-ser
Ders okur Kur’ân gözüm ağıdan

5. Ey Nigârî ‘ömrüm irişdi pâye
Salmadı başıma ol serv sâye
Cân nisâr eylerem peyk-i sabâya
Haber virse bir gün Karabağıdan

VIII

1. ‘Aşkın kânı Karabağdır mekânım
Bülbül-i şeydâyam cennet yerimdir
Evvel başdan kara kaşlı bûstânım
İmdi gülistânım kara pîrimdir

2. Sîneme çekilen kara dâğımdır
Yandıran ‘âlemi gör ne çağımdır
Kara bağrım kanlu kara bâğımdır
Gözlerinden akan yaş terimdir

3. Yâdigârım olsun ehl-i sevdâya
Güftâr-ı derdimi eylesün mâye
Şâm u seher âhım ünim bî-gâye
Dergeh-i dildâra berg ü berimdir

4. Luft-ı İlâhînin nazar-gâhıyam
Erbâb-ı sevdânın kıble-gâhıyam
Mülk-i melâmetin pâdişâhıyam
Hâk-i pey-i dilber tâc-ı serimdir

5. Dükenmez mi derdin yok mı bir çâre
Yakılursın şâm u seher odlara

Sabr eyle bî-çâre ey güni kara
Ey Seyyid Nigârî Mevlâ kerimdir

IX

1. Neyleyem ey yârân bir lâle ‘izâr
Târ-mâr eyledi ‘âr u vârımı
Bir lebleri gülnâr adı Şehnigâr
Kesdi tâkatımı ihtiyârımı

2. Kesilüp tâkatım kalmayup ârâm
Ne çâre eyleyem bir kebk-i hırâm
Açupdur sînemi görünür yaram
Seyr eyleyin yaramı dil-figârımı

3. Bülbül oldum imdi bir gül-‘izâra
Bakmazam agyâra bakmazam hâra
Ger müşterim olsa bin meh-pâre
Açdırmazam çeşm-i güher-bârımı

4. Karabağdan ırağ degül maralım
Sahrâ-yı kaynagda oynar gazâlım
Kara kaşlı ilinde Şîrîn misâlim
Şâm u seher çeker intizârımı

5. Artupdur mihnetim artupdur nârım
Âteş-i hasretle yakılmış varım
Ey Seyyid Nigârî kesilmez zârım
Görmeyince rûy-i gül-nigârımı

X

1. Dîvâne gönlümün oldı dîvâne
Her kim gördi ise Şehnigârını
Ne çâre bî-çâre oldı pervâne
Cânı yanmış yakdı ‘âr u varını

2. Bülbül gibi gül gül dir kan ağlar
Arturur derdini firâvân ağlar
Yandırır ‘âlemi yan yaman ağlar
Gören dil-rübâmın gül-‘izârını

3. Artupdur gönlümün derd-i yamanı
Kim yanup âteş-i hasretle cânı

Ne çâre söylesün derd-i hicrânı
Haberdâr eyleyin gelsün yârını

4. Hasta gönlüm ister sohbet-i yârın
Lehce-i güftârın kebk-reftârın
Yanmaz mı sormaz mı ‘âşık-ı zârın
Gelmez mi görmez mi giriftârını

5. Ne çâre eyleyem gelmişem dâda
Eyleyin bir çâre yetin imdâda
Ya öldürün ya yitürün murâda
Kesin Mîr Hamzanın âh u zârını

XI

1. ‘Aşkında bulmuşam eyle bir hâlet
Doğrudur ki bî-had deryâyam disem
Seyr iderler her dem bulunmaz gãyet
Yeridir dükenmez sahrâyam disem

2. Dükenüpdür kirdâr kalmayupdur kâr
Terk olupdur nâmûs mahv ulupdur ‘âr
Hüveydâdır kimse eylemez inkâr
‘Âleme sığışmaz sevdâyam disem

3. Sâgarımdır sâde şarâbımdır sâf
Sâdıkım ‘aşkımda eylemezem lâf
Bâver eyler bana ashâb-ı insâf
Her kim içer içsün sahbâyam disem

4. Sâkî-i ‘aşkdan aldım sermâye
Sanmayın kârımda beni bî-mâye
Tasdîk eyler beni ehl-i sevdâya
‘Âlemde bî-bedel bî-tâyam disem

5. Şarâb-ı hüsnden almışam mâye
Anun-çün bulunmaz ‘aşkımda gãye
Ey Seyyid Nigârî be-hakk-ı âye
Doğrudur güftârım ma‘nâyam disem

XII

1. Ne bilür girmeyen ‘aşk âteşine
Kerem tek ne Aslı sûzânesiyem

Ne anlar gelmeyen sevdâ başına
Mecnûn tek ne Leylî dîvânesiyem

2. Esîr-i ‘aşkıyam zübde-i cânın
Bend-i zencîriyem zülf-i cânânın
Server-i hûbânın serv-i revânın
Bende-i dergâh-ı şâhânesiyem

3. Benem ser-defter[i] tugrâ-yı ‘aşkın
Benem şeh-süvâr[i] gavgã-yı ‘aşkın
Benem deryâgeri deryâ-yı ‘aşkın
[Ben hem] gavvâsıyam dürdânesiyem

4. Mahfî degül ‘âlem bilür hüveydâ
Nisâr eyler gönlüm bâde-i sevdâ
Sâye-i hüsnünde ey büt-i zîbâ
‘Âşık-ı şeydânın meyhânesiyem

5. Kesilüp tâkatım kalmayup karâr
Ne çâre eyleyem yokdur ihtiyâr
Ey Seyyid Nigârî diyem âş-kâr
Bir şem‘-i cemâlin pervânesiyem

XIII

1. Ne mededdir nigâr nigâr dimekden
Kalmayupdur cânda ihtiyâr yeri
Kanlar udup bağrım başın yemekden
Hasta gönlüm olmuş âh u zâr yeri

2. Şâm u seher yandım ‘aşk âteşine
Gark oldum ser ü pâ dîdem yaşına
Kûh-ken tek çıkdım dağlar başına
İmdi meskenimdir [ol] kûhsâr yeri

3. Dâd elinden dâd ey kaşı kemânım
Tok olmuş peykânın ki içmiş kanım
Yanmış ciger-gâhım dağlamış cânım
Sahrâ-yı sînemdir lâlezâr yeri

4. Câna geldim derdim söyleyem nâ-çâr
Cennet-i kûyunda görünür agyâr
Vechi nedir söyle ey lâle-ruhsâr
Niçün olmış gülistânın hâr yeri

5. Sahn-ı meyhânede yandurur fânûs
Deyr-i mahabbetde çaldurur tâ kus
Mahv olup hayâsı kalmayup nâmûs
Yokdur Seyyid Nigârîde ‘âr yeri

XIV

1. Bir gonçe gülün târ-mârıyam
Görem âbâd olsun ol Karabağı
Bir güzel kebekin giriftârıyam
Şenligin olsun dağı bâğı avlağı

2. Gözlerimden her dem kan yaş dökülür
Serv tek kãmetim yay tek bükülür
Sîneme çâr-pâ dâglar çekilür
Yâdıma düşdükce Çilgiz yaylağı

3. Hûbları hûrîdir melek-manzardır
Sözleri şîrîndir şehd ü şekkerdir
Cennetü'l-me’vâdır Havz-ı Kevserdir
Karkaş yaylağı vü Hamza bulağı

4. Kûh-ı sevdâ üzre eylerem feryâd
İmdâdıma gelmez sâkin-i evtâd
Dem-be-dem bin tîşe eger bin Ferhâd
Çalsalar eksilmez sînemin dâğı

5. Nesl-i İsmâ‘îlsin aslı ‘Arabsın
Âl-i Muhammedsin âl-i nesebsin
Müntehıbsin silsile-i zehebsin
Ey Seyyid Nigârî ey Karabağî

XV

1. ‘Âşık oldum yine tâze
Bir nev-cüvâne cüvâne
Kanı bir ehl-i dil yaza
‘Arzım cânâne cânâne

2. Gam elinden gideyim dâde
Derdimdir hadden ziyâde
Yalvarıram virme bâda
Zülfin selmâne selmâne

3. Cüdâ düşdüm illerinden
Kesmedim göz yollarından
Zülf-i Leylâ illerinden
Gezerim dîvâne dîvâne

4. Bilmezem kim ol keremkâr
'Afvı ider mi günâhım var
Yalvarıram mâr tek zâr
Her dem yelmâne yelmâne

5. Kurdum ülfetin binâsın
Yıkdım dünyânın esâsın
Nigârî 'aşkın sahrâsın
Gezdim merdâne merdâne

XVI

1. 'Aklımı ey gül-i handân
Atdın hevâya hevâya
Eyledim bülbül tek efgãn
Düşdüm âh vâya âh vâya

2. Kayd-ı zülfünde ey mâhım
'Arşa yetişüpdür âhım
Murahhas it pâdişâhım
Beni bir âye bir âye

3. La'lindir 'ömrüm safâsı
Ağzındır derdim şifâsı
Ey sanem zülfün hevâsı
Elde sermâye sermâye

4. Bend bend geldim hurûşa
Zevkı yetürdüm sürûşa
Mâil oldum coşa coşa
Lebi hamrâya hamrâya

5. Dersin almış râhberden
Mushaf-ı rûy-ı dilberden
Nigârî her dem ezberden
Okur bin âye bin âye

XVII

1. Gezerken uğradım nâgâh
Kaşı kemâne kemâne
Beni ser-tâ-kadem bi'llâh
Dizdi peykâne peykâne

2. Gözlerimden akar alkan
Ciger-gâhım dolu peykân
Bağrım başın kaşı kemân
İtdi nişâne nişâne

3. Cigerimdir pâre pâre
Yüregimdir yara yara
Sabâ yalvara yalvara
Söyle cânâne cânâne

4. ‘Arz itdim ehl-i safâya
Derdimi ol bü'l-vefâya
Didi git ben bî-nevâya
Pîr-i mugãna mugãna

5. Öpdüm mugãnın destini
Çekdim bâde-i mestini
İçdim mey-i elestini
Ciger-gâhım kana kana

6. Nigârî-i hûb-zebânı
Gördüm fasîhu'l-beyânı
Söyledim derd-i Leylânı
Yazdı dîvâne dîvâne

XVIII

1. Görmezem kim ‘arz eyleyem
Yâre derdimi derdimi
Görse bilür ne söyleyem
Ruh-ı zerdimi zerdimi

2. Gün virmedi bana rakîb
Kûyundan olsun bî-nasîb
Görgeçin el çekdi tabîb
Âh-ı serdimi serdimi

3. Ne eyler bana yâr eyler
Zülfini zer-nigâr eyler
Gör ne gevher nisâr eyler
Gözim merdümi merdümi

4. Görün bana yâr neyledi
Neyledi güzel eyledi
Derinde gördi söyledi
Gelip derdimi derdimi

5. Güftârını kand eylemiş
Târını kemend eylemiş
Nigârî derbend eylemiş
Bî-had merdümi merdümi

XIX

1. Sebebsiz ‘âşık ey yârân
Çeker mi cevr-i hicrânı
Kafesde olmasa bülbül
Terk ider mi gülistânı

2. Beni söyletme ey cânân
Bâğ cefâsın çeken bâğbân
Çekerse âzâr-ı hicrân
Unutmaz bâğı bûstânı

3. Avcı gezer avını izler
Bülbül gülistânı gözler
Tepretme yaramı sızlar
Döndürme ben bî-nevânı

4. Kazâdandır çün bu sevdâ
Olmaz kazâ ile gavgã
Ey ‘azîzim benem gûyâ
Bu vaktin pîr-i Ken‘ânı

5. Sığındım ‘aşk-ı nigâra
Yalvardım Perverdigâra
‘Arza virdim Kirdigâra
İstedim derde dermânı

840.

Seyyid Nigârî'nin Karakaşlu Ahmed Efendi'ye Yazdığı Mektubun Sûretidir

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

Sûy-ı nigâr-ı men ki bered nâme-i merâ
Kez âteş-i dilem ne pered mürg der hevâ

Mef'ûlü Mefâ'ilün Fe'ûlün

1. Ey nâme-i gülsitân-ı hicrân
Uçmağa giderler 'andelîbân

2. Ya'nî Karabağ-ı mürg-zâra
Ol reşk-i behişt-i sad-hezâra

3. 'Azm eyledi 'âşıkãn-ı dîdâr
Gel cünbüşe ger harâretin var

4. 'Azm eylegil imdi eyle pervâz
Bülbüller ile olup hem-âvâz

5. Sa'y it gice gündüz eyle devrân
Ol reşk-i behişte eyle tayrân

6. Ol vakt ki hâsıl oldı maksûd
Feth oldı sana ki bâb-ı mesdûd

7. Ya'nî ki müyesser oldı vuslat
Ey Tûtînâme **el-emânet**

8. Öp hâkini feth kıl kelâmı
Toprağına bizden it selâmı

9. Zîrâ ki kadîmî dârımızdır
Cevlânına şeh-nigârımızdır

10. Güftâra gelüp tekellüm eyle
Ol 'âlî-cenâba böyle söyle

(s. 338-12) Ya'nî bi'smihî sübhânehû; el-hamdü li'llâhi ve'l-minne tâ hâl-i tahrîr der dâire-i sıhhat ü salâmet (13) du'â-gûy u müştâk-ı dîdâr-ı el-ah el-e'az hestem. Cenâb-ı Mevlâ-yı Müte'âl sebeb-i min esbâbi'l-(14) hayr-sâzed ki 'an karîbi'l-hâl bilâ melâl mülâkãt-ı dîdâr-ı el-ah el-e'az be-hayr u hûbî (15)

müyesser gerded, âmîn, bi-hurmeti serdâri'l-müştâkîn. Emmâ ba'd hilkat oldı. Ya'nî 'âlem-i (16) künde letâif-i hamsem ki kalb u rûh u sırr u hafî vü ahfâdan 'ibâretdir. (17) Bâde-i iştiyâk u hayâlim, hâl-i ruhsâr u fikrim, dîdâr u zikrim, cân-bahş-ı dildâr (18) ve gerdenim zencîr-bend-i zülf-i nigâr; ve hilkat-i sânîde, ya'nî 'âlem-i ecsâmda 'anâsır-ı erba'am, (19) âteş-i mihr ü hevâ-yı şevk u âb-ı zevk u hâk-i mahabbet. Ve'l-hâsıl hilkat-i evvelde (20) ve sânîde vücûd-ı besâitım, ya'nî letâif-i hamse-i mezkûrum ve vücûd-ı terâkîbim, ya'nî bedenim (21) ve âsârım, ya'nî harekât u sekenât u güftâr u reftâr u hâb u bîdârı muhtasarı, cemî'-i (22) kâr u kirdârım mahzâ 'aşk olup bî-ihtiyâr esîr ü giriftâr olduğımı her kimse görse (23) bilâ kayd-ı istidlâl fehm ü tasdîk eyleyüp mübtelâ-yı dildâr u esîr-i yâr u 'âşık-ı dîdâr (s. 339-1) u giriftâr-ı nigâr olduğımı bi'l-bedâhe ve'l-aşkâr bilüp hayfâ dîvâne-i sevdâ vü Mecnûn-ı bî- (2) pervâ ve 'âşık-ı rüsvâ olup zâyi' ü âvâre ve bî-'akl u serâsîme ve hevâ vü sahrâyı (3) ol hak diyü teessüfânem söyleyüp âteşime yandurdukları[?] ve yanduğunuz bi'l-âş-kâr ma'lûm (4) u şems-i tecellâ-yı İlâhîye şecere-i Sînâ vü Tûr-ı a'lâda Hazret-i Mûsâ 'alâ nebiyyinâ ve 'aleyhi efzâlü's-salavât (5) ve ekmelü't-teslîmât olduğı gibi bu bende-i 'âciz ü nâcîz ü zerre-vârına bir bende-i mukbil-i a'lâ (6) ve şâyeste-i bâr-gâh-ı bâlâ, ya'nî kenîz-i Fâtıma-ı Zehrâ, a'nî nigâr-ı cilvegâh ve tecellâ-yı Mevlâda (7) olup esîr ü giriftâr u der-kemend ü zencîrine 'aşk eyledigi mahz-ı lutf u kerem (8) ve 'inâyât u ihsânâtı olup kemâlât-ı dünyeviyye ve uhreviyye degül bel seyr ü sülûk (9) ve vecd ü zevk ve terk ü tecrîd ve hayret ü vahdet ve istiğrâk u 'avdet ü (10) 'urûcât ü hurûcât ü mi'râcât ve fakr u fenâ vü bekã ve ni'met-i 'uzmâların vüsûlüne (11) bâ'is olduğı ashâb-ı basîrete âş-kâr u hüveydâ, bu kazıyyeleri tahrîrden, tahdîs-i (12) ni'metden mâ'adâ garaz oldur ki bir şahs bir diyârda bir erbâb-ı keremden ikrâm-ı (13) kalîle nâil olup fikr ü zikr ü şükründe olsa şükrân-ı ni'met olur ve şükrân-ı ni'met (14) olmaklık ne rütbe-i 'âlî oldığı erbâb-ı şükrün ma'lûmı. Pes mukaddime-i mezkûrdan (15) bi'l-bedâhe ma'lûm oldı ki ben ki ol diyâr-ı ma'lûmede ol şâyeste-i mazhar-ı lutf-ı Hudâ (16) ve ol zât-ı ahsenü's-sıfâtın 'aşkı ve mahabbeti ve giriftârlığı hissi ile nâil oldığım ni'met-i (17) ebhâların fi'l-cümle ta'dâd u tezkâr olındı ma'lûmunuz oldukda bi'l-bedâhe bilesiz ki (18) benim ol diyârın ve ol diyârın ahâlîsinin fikr ü zikrinden müfârakatim olmadığından mâ sivâ (19) anlardan 'azîz ü mükerrem bir kimsem olmayup bel hayvânât u cemâdâtına giriftârlığım iktizâsınca (20) bi'z-zarûre mahabbetim[?] erbâb-ı 'aşk u ashâb-ı mahabbet ve giriftâr-ı sevdâlarının bi'l-hüveydâ (21) ma'lûmları ve bu tahrîrâtı cenâbınız tasdîk eyledikde, beni ol diyârda bilüp ve bâ-husûs (22) ol zât-ı hüsn-âyâtın hâl-i hayâtında dil-i sûzânım pervâne-i haymesi oldığım (23) gibi el-hâletü hâzihî rûh-ı revânım 'andelîb-i ravzası oldığı bilâ şek velâ şübhe (24)yakîn eyleyüp ol ravzaya ziyâret ve hidmet ve ihsânât ve'l-hâsıl cemî'-i hasenât mahzâ (25) bana olması bi't-tahkîk bildikde ol hıdmet ki ol makãm-ı rûhuma eyleyüp ve andan (s. 340-1) ziyâdesine 'azm ü cezm eyleyesiz. Ya'nî sırrımı ya'nî baş daşımı tesviye

ve itmâm (2) itdikden ‘ilâve-i binâ-yı harem ü hisârıma himmet buyurasız. Cenâb-ı Mevlâ-yı Müte‘âl (3) himmet-i ‘âlîlerinize kusûr u küsûr u fütûr virmeyüp binâ-yı mezkûrun tesviye ve itmâmını müyesser (4) eyleyüp bu gamzedeni dilşâd ve sizleri ve sizlere mu‘âvin olanları ve zükûr u inâs (5) ve kebîr ü sagîr muhtasarı cemî‘-i ahâlî-i Karakaşı ki benim anlar ve anların bana ne derece (6) mahabbetimiz oldığını mahz bir mevlâ bilür iki cihânda mazhar-ı lutf u kerem ve ‘inâyât (7) u ihsânâtı eyleyüp dîdâr-ı dildâr ve temâşâ-yı dîdâr ile mesrûr ve behişt-i a‘lâ ve menzil-i (8) bekã ve sâye-i Resûl-i Hudâda ârâmsâz u câygîr ve ber-karâr u pâydâr eyleye, âmîn, bi-hurmeti sultâni'l-mahbûbîn (9) ve bi-menzileti nâzi'l-ma‘şûkîn ve bi-mertebeti niyâzi'l-‘âşikîn ve ol harem-i muhteremin hâcet-gâh-ı (10) hâssa ve ziyâret-gâh-ı a‘lâ ve bârgâh-ı aksâ ve ravza-i icâbetü'd-du‘â olmasını (11) bi't-tahkîk inhâ vü i‘lâm her kimse tahrîrâtımı bi'l-hulûs tasdîk eyleyüp bi's-sıdk u ihlâs (12) ol ravza-i dil-ârâmı ziyâret eyleyüp nâil-i merâm u hâceti revâ olmasa, ben (13) erbâb-ı cerâyim ve bel el-‘iyâzü bi'llâh mehcûrlardan olam, Allâhümme yessirlenâ ziyâratehâ.

841.

ÇÂYNÂME-i SEYYİD NİGÂRî

Bismillâhirrahmânirrahîm

Bu gülistân-ı hamd-ra‘nâdan bir gül-deste vü bûstân-ı şükr-zîbâdan bir şemâme-i dilbestedir.

I

Mef‘ûlü Mefâ‘ilün Fe‘ûlün

1. ‘Âlemlere ey viren nizâmı
Hamd sanadır şükr tamâmı

2. Ben ‘âciz-i hamdem ey kerem-kâr
Ne şükr ideyim sana sezâvâr

3. Bende ne ki var ol senindir
Ne bâr u ne kâr ol senindir

4. Sen istemesen mecâlim olmaz
Reftâra söze makãlim olmaz

5. İstersen eger olur makãlim
Reftâr-ı şirîn-tere mecâlim

6. Güftâr-ı nesir ü nazm-ı ‘âlî
Her birisi la‘l ü dür misâli

7. İstersen eger olur hüveydâ
Her birisi hûbter-i müheyyâ

8. Senden dilerem ki beyle güftâr
Lutf it ola hamdine sezâvâr

9. Gerçi degülem bu kâra lâyık
Ammâ oluram ne çâre şâyık

10. Hamdin ile hûb kıl ‘ıyâlim
Şükrün ile hûb-ter makãlim

11. Ey Pâdişeh-i kerem kerem kıl
Güftârımı hûb u muhterem kıl

12. Tâ kim ola vasfına sezâvâr
Güftâr-ı şirîn şirîn-ter eş‘âr

13. Ger bende bu kâra yok siti‘dâd
Senden umaram müdâm ola dâd

14. Kirdârın eger olursa kãbiliyyet [?]
Hâsıl olur ol zamân o sâ‘at

15. Yok dâdına şart bir şey ammâ
Dâdınla olur heme hüveydâ

16. Dâdınla bana nazar kıl Allâh
Hamdin ile şâm ola seher-gâh

17. Hamdinle ola müdâm kârım
Şükrünle ola müdâm varım

18. Ger senden ola bana ‘inâyet
Güftârım ola be-gayr-i gãyet

19. Evsâfını nazm ider dem-â-dem
Hamdinle olur müdâm hem-dem

20. Sensiz ne makãl olur ne eş‘âr
Ne hamd ü ne şükr-i şekker-efşâr

21. Bes hamdin ile dilim müdâm it
Şükrünle pey-â-pey iltizâm it

22. Her dem bana lutf [ile] nazar kıl
Güftârımı hûb u nîk-ter kıl

23. Dâim beni eyleye nazar-gâh
Lutfun heme şâm u her seher-gâh

24. Hamdin ola mûnis-i müdâmım
Şükrün ola yâr-ı subh u şâmım

25. Ayâ açılur mı bu mu'ammâ
Meydâna çıkar mı bu temennâ

26. Ey dil ne 'aceb bu güft ü gûlâr
Elbette olur bu ârzûlar

27. Her ne dilesen dile kerem-kâr
Elbet virür istesen ne kim var

28. Hamd-ile olur müdâm kârın
Şükr ile müdâm olur karârın

29. Bâtıl mı olur bu ârzûlar
Meccâne midir bu güft ü gûlar

30. Senden taleb eylemek hüveydâ
Lâzımdı velî ki gör Mevlâ

31. Elbet virür ârzun tamâmı
Hamd-ıla geçer günün müdâmı

32. Hamd-ile olur müdâm 'ömrün
Şükr-ile geçer tamâm ömrün

33. Hamdâne sözi mükemmel eyle
Şükrâne kelâmı söyle böyle

34. Ey tab'-ı kelâm hamd ü şükrün
Efzûn ola böyle fikr ü zikrin

35. Gam çekme olur murâd hâsıl
Sen kendi işinde olma kâhil

36. Her lahza şirîn şirîn kelâmı
Söyle ana böyle vir nizâmı

37. Sâyende müdâm kâm-kârım
Hamdinle müdâm karâr-dârım

38. Hep güft ü gûyum senin hediyyen
Güftâr-ı terim senin behiyyen

39. Böyle diyüp ey senâkâr
'Aczini senâdan eyle ikrâr

40. 'Âcızlık ile terennüm eyle
Âhir bu sözi tekellüm eyle

41. Hamd eyle vü hamd-ile kelâmı
Hatm eyle kıl Ahmede selâmı

II.

Bu cennetistân-ı şehenşâh-ı enbiyâdan bir deste gül ve çemenistân-ı sürûr-ı asfiyâdan bir güldeste-i behcet-efzâ-yı dildir

42. Ey sâkî bu dem dem-i tahıyyât
Vir bâde kılam salât bi'z-zât

43. Ne bâde salât ile muhammer
Bâde-i tahıyye-i peyember

44. Ey dîde-i zübde-i dü 'âlem
Ey eşref-i nesl-i cân-ı Âdem

45. Her lahza dürûd-ı hûb her dem
Olsun sana ey Habîb-i Ekrem

46. Gerçi bilürem ki sana lâyık
Elbet idemem salât-ı fâik

47. Ammâ ki bu kâra var şevkım
Bu kâr iledir müdâm zevkım

48. Senden dilerem ki ey şehen-şâh
Tab'ımı dem-â-dem it nazar-gâh

49. Tâ kim nazarınla ola âgâh
Esrâr-ı salâta ey şehen-şâh

50. Ey câmi‘-i kelime-i ma‘ârif
V’ey kenz-i hafiyye cümle ‘ârif

51. Gerçi idemem sana münâsib
Şâyeste salât lîk gãlib

52. Fikrimde budur salât-ı kãim
Gönlümde dilimde ola dâim

53. Her lahza bana nazar kıl ey şâh
Güftâr-ı dürûdum ola her gâh

54. Her dem sana bin salâtım olsun
Her lahza bu varidâtım olsun

55. Ey şâh-nişini ‘arz-ı a‘zam
V’ey şâhid-i hak Nebiyy-i Ekrem

56. Hakdan dilerem salât-ı hâlid
Kılsun sana ey Habîb-i Câvid

57. Evrâd-ı salâtın ola kãim
Gönlümde dürûdun ola dâim

58. Güftâr-ı salât ile virem cân
‘Aşkında ki ey Habîb-i Rahmân

59. Tâ sen olasın ki şâd u hurrem
İtdikce salât-ı hûb-ter hem

60. Olsaydı eger kim ‘ömr-i bâkim
Güftâr-ı salât olurdı râkım

61. Bu zevk ile subh u şâm iderdim
Güftârımı hep selâm iderdim

62. Her vakt salât olurdı yârim
Her lahza dürûd olurdı kârım

63. Ey bâr-ı Hudâ be-hakk-ı hestî
Her lahza merâmdır firistî

64. Zîn behr kılam salât-ı bî-had
Ber cân-ı Muhammed âl-i emced

65. Senden dilerem bu güft ü gûlar
Hâsıl ola hoş bu ârzûlar

66. Gitdikçe salâtım ola bî-pâ
Bir ‘ârız-ı Mustafâ musaffâ

67. Ey pâdişeh-i zemîn ü eflâk
V’ey tâc-ı seri kelâm-ı **lev-lâk**

68. Sen olmasan olmaz idi ‘âlem
Gelmezdi vücûda ‘arş-ı a‘zam

69. Sen asl-ı kamu kamu tufeylin
Sen serveri cümle cümle haylin

70. Ey kâşif-i kenz-i magz-ı Kur’ân
Sensin sebeb-i vücûd u îmân

71. Sensiz mi olur vücûd u ‘âlem
Sensiz mi olur mükrem-i âdem

72. Bes vâcib idek sana selâmı
Her lahza dürûd-ı müstedâmı

73. Her çend salâta himmetim var
Bî-gãye selâma ragbetim var

74. Olmazsa med[ed] eger ki senden
Bu kâr-ı ‘azîm olur mı benden

75. Ey bâr-ı Hudâ budur temennî
Eyle idesin ki bir tecellî

76. Dâim senin ile ola varım
Evsâf-ı cemîlin ola kârım

77. Hem vasf-ı Habîbin ola fikrim
Kur’ân-ı tehıyye ola zikrim

78. Ey hamd-i müdâmî sana kârım
Geçsün heme böyle rûzgârım

79. Olsun heme dem salât-ı bî-had
Ber Ahmed ü âl ü sahb-i Ahmed

80. Bî-hamd ‘ömr bana ne lâzım
Lâzımdır ana olam mülâzım

81. Bir cân-ı Muhammede tahıyyât
İtmen bize farz lîk bi'z-zât

82. Ey bâr-ı Hudâ salât-ı dâim
Hamdinle ola dilimde kãim

83. Hamdinle gice günim müdâm it
‘Ömrümi salât ile tamâm it

84. Ey dil bu yeter ki takrîr itdin
Evsâf-ı salâtı tahrîr itdin

85. Hatm eyle salât ile kelâmın
Tâ kim ola hüsn ihtitâmın

86. Bâ yârî-i hamd ü bâ tahıyyât
Elbette olur murâd bi'z-zât

87. Ey Bârî Hudâ hayâtım olsun
Hamdinle müdâm salâtın olsun

88. Bir cân Muhammed Emîne
Reşkdih bûy-ı yâsemîne

III.

Bu gülzâr-ı münâcât ü ‘arz-ı hâcâtdan bir şemme bû ve çemenzâr-ı tazarru‘ u niyâzdan bir nefha-i dil-cûdur

89. Ey sâkî bu dem dem-i münâcât
Sun bâde-i şevk ‘arz-ı hâcât

90. Ol bâdeyi nûş idüp dem-â-dem
Nutkum açıla diyem ki her dem

91. Ey Bâr-i Hudâ Hudâ seversen
Kıl gönlümi şâd bî-kedersen

92. Bî-mûnis ü bî-kesem Hudâyâ
Eltâfını isterem ki bî-pâ

93. İmdâd eyle çünki var kârım
İmdâdına bes ümîd-vârım

94. İmdâd eyle çünki vakt-i güldür
Hoş demdi dem şarâb-ı müldür

95. Lutf eyle bana be-hakk-ı bâde
Her lahza şarâb sâde sâde

96. Lutf eyle bana be-hakk-ı sâgar
Sahbâ ki içen olur dil-âver

97. Lutf eyle be-hurmet-i surâhî
Sahbâ-yı beher şebî sabâhî

98. Lutf eyle be-hurmet-i piyâle
Ser-şâr sebû mey-i çü lâle

99. Lutf eyle be-hakk-ı şîşe-i câm
Her şâm u seher mey-i gül-endâm

100. Lutf eyle be-hakk-ı desti desti
Ser-şâr be-bâde-i elesti

101. Luft eyle be-hurmet-i sebû-mey
Meyi ki şeved be-nâle-i ney

102. Lutf eyle be-hurmet-i mînâ-câm
Câmı ki şeved pür ez gül-endâm

103. Lutf eyle be-hurmet-i kadeh pür
Kâseyi be-bâde rengi çün hor

104. Luft eyle be-hakk-ı kâse her dem
Bâde-i müli velî dem-â-dem

105. Luft eyle be-hakk-ı hum seher şâm
Sahbâ-yı elesti câm-der-câm

106. Lutf eyle bi-hakkı hâne-i mey
Sahbâyı içem diyem ki hey hey

107. Ya‘nî ki olam re’îs-i mestân
Serdâr-ı serîr-i mey-perestân

108. Her lahza diyem Hudâ Hudâyâ
Sensiz bana virme bir nefes tâ

109. Fikrinle olam müdâm sermest
Tâ hest piyâle tâ ki tâk est

110. Sermest-i kerem olam kerem kıl
Bir dem dimezem ki dem-be-dem kıl

111. Zîrâ ki fakîr ü bî-nevâyam
Şâyeste-i dergeh-i ‘atâyam

112. Lutf eyle Hudâ gedâ senindir
İkrâm senin ‘atâ senindir

113. Senden bana olmasa keremler
Elbette alur beni elemler

114. Vardır keremine i‘tikãdım
Kim hâsıl olur kamu murâdım

115. Bî-şübhe ki var ihtiyâcım
İkrâmına kıl Hudâ ‘ilâcım

116. Bî-çâre-i lutfuna kerem kıl
Derdime ‘ilâcı muhterem kıl

117. Ya‘nî ki ‘ilâc-ı lutf her dem
İkrâm eyle ey Hudâ-yı ‘âlem

118. Senden bana olmasa müdâvâ
Kimden dilerem anı Hudâyâ

119. Def‘-i gama yok tabîb-i lâyık
Var mı arayam hakîm-i hâzık

120. Senden dilerem Hudâ ne kim var
Hâcet heme lahza lahza tekrâr

121. Lutfuna müdâm ümîd-vârım
Her lahza budur medâr-ı kârım

122. Böyledir ümîdim ola hâsıl
Bî-teşbîh bu istemez delâil

123. Lutf eylegil ey Hudâ-yı mutlak
Ol bâdeyi söyleyem ki Hak Hak

124. Hakkıyyetine ümîd-vârım
Bu kârdan özge yokdı kârım

125. Senden bana olsa bir ‘inâyet
Kimse bana eylemez ‘adâvet

126. Ger eylese ol olur zebûnum
Âşüfte-i savlet-i füzûnum

127. Tasdîk itmedim ‘inâyetin var
Bî-gãye ‘atâ kerâmetin var

128. K'evvel beni itdin ey Keremkâr
İkrârına ‘aşkına sezâ-vâr

129. Evvel gibi âhirim Hudâyâ
Kılgil beni mazhar-ı atâya

130. Ey ki sanadır niyâz-ı bî-pâ
Benden yana lutf kıl keremhâ

131. Ben neylerem ey Hudâ-yı ‘âlem
Lutfun bana olmasa dem-â-dem

132. Elbet olurum esîr-i zillet
Kirdârım olur kamu dalâlet

133. Lutf eyle bana kerem kıl
Dâreynde şâd u muhterem kıl

134. Hem-dostumı cümle dost-kâm it
Hem-düşmenimi zelîl-i tâm it

135. Yok özge metâlibim Hudâyâ
Senden dilegim budur ki mahzâ

136. Lutf eyle bana ki bir ‘inâyet
Ne evvel ola ana ne gãyet

137. Benden nazarını dûr kılma
Aslâ beni bî-huzûr kılma

138. Salma beni mihnet ü belâya
Rahm eyle Hudâ bu mübtelâya

139. Senden dilegim budur hüveydâ
Matlûbumı hâsıl eyle Mevlâ

140. Sen kâm-ı dilimsin ey Kerem-kâr
Yok başka ki senden özge kim var

141. Sen bâkî vü senden özge fânî
Yok sende fenâlığın nişânı

142. K'evvel sana yokdur ibtidâsın
Ma'lûm-durur bî-intihâsın

143. Getürdün beni vakt kim vücûda
Gark eyledin âb-ı lutf u cûda

144. Zîrâ ki garîk-ı lutf u cûdum
'Aşkınla muhammer vücûdum

145. 'Aşkında Hudâ beni müdâm it
Şevkında müdâm-ı müstedâm it

146. Fikrimde hayâlin ola dâim
Gönlümde visâlin ola kãim

147. Dûr eyleme şevkını serimden
Evsâf-ı şirînin ezberimden

148. Setr eylegil 'âlemi gözümden
Mahv eyle beni benim özümden

149. Ne kendimi fehm idem ne 'âlemi
Fikrimde kala ne zevk-i âdem

150. Pür eyle beni seninle her dem
Tâ kalmaya bana bir ne 'âlem

151. 'Urza-i niyâzımı edâ kıl
Bu mahzar-ı hâcetim revâ kıl

152. Ey Bârî be-hakk-ı ism-i a'zam
Hem hakîkat-i Nebiyy-i Ekrem

153. Kıl âhirim evvelim gibi sen
Bu kâr ile tâ ki hatm olam ben

154. Ya‘nî ki beni mükerrem itdin
İslâm ile şâd ü hurrem itdin

155. Evvel ola âhirimde beyle
Ey Bârî-Hudâ kıl öyle eyle

IV.

Bâ‘is-i nazm-ı Çây-nâme

156. Bir vakt-i ferah ki peyk-i esrâr
Şehdâne sözi lebi şeker-bâr

157. Ne peyk ki peyk-i dil-güşâdır
Esrâr-ı nihâna âşinâdır

158. Bir nâme ile irişdi nâ-gâh
Esrâr-ı nihâna kıldı âgâh

159. Ne nâme ki nâme-i mahabbet
Ser-tâ-be-kadem şarâb-ı ülfet

160. Ne nâme ki mahz-ı cân-fezâdır
Ferhâdı Şirîne reh-nümâdır

161. Takrîre getürdi mâ zamîrin
Güftâr-ı şeker ü kelâm-ı şirîn

162. Saldı hevesi dil-fikâra
Şîrîn haberin yetüri yâra

163. Semâvere eyleyüp işâret
Sudan yanaga virüp beşaret

V

Bu evsâf-ı semâver-i dil-güşâdan bir vasf-ı dil-ârâ-yı ferah-fezâdır

164. Semâver ne çenâr ü gülnâr
‘Âşıklığına delîl içi nâr

165. Semâver ne tılâ vü rengîn
Semâverligin rengi zerrîn

166. Zer suyına zâhiri boyanmış
‘Aşk âteşi ile içi yanmış

167. Semâver cânı ehl-i diller
'Aşk âteşi ile yandururlar

168. Bir dâiredir 'aceb mu'ammâ
Âteş ile âb içinde peydâ

169. Hûrşîd-sıfat ruhı münevver
Hem âteşi nûr u âbı kevser

170. Âteş-gehi hûb micmer-i 'ûd
Gülnâr hemîn içindeki od

171. Âb-gehi âb-gâh-ı hayvân
Zulmet yeridir suy[a] virür cân

172. Cûşı ki ne cûş cünbüş-i cân
Âbı ki ne âb âb-ı hayvân

173. Sûzende buhârı mürg-ı perrân
Âb-rîzi Hüdhüd-i Süleymân

174. Her bir tarafında pençe gâhî
Sîmurg özi o bâl şâhî

175. Bezm içre ki sanki şâh Dahhâk
Her bir omuzunda mâr-ı bî-bâk

176. Dûd-keşi Mevlevî külâhı
Yanmış içi âhı derd âhı

177. Dem-keşi ne kim Mesîhî-dem
Her bir nefes buhûr-ı Meryem

178. Başındaki çâydân-ı çînî
San şâh-nişînde şâh-ı Çînî

179. Semâver ü çâydân kaykaç
Gûyâ ki o şeh başında o tâc

180. Dem-keşi üzre o şâh-ı Taymûs
Serv üzre oturdı sanki tâvus

181. Ger yokdı peri ki ide pervâz
Ammâ ne duruş ki 'ayn-ı şehbâz

182. Yâk,t mahallidir o dil-sûz
Ne la‘l döker o reng-i fîrûz

VI.

İstimdâd kerden-i nâzım ba‘d ez lutf-ı Perverdigâr ez tab‘-ı şeker-güftâr ü ez ‘aşk-ı şirînkâr

183. Ey tab‘-ı şirîn ey ‘aşk-ı üstâd
Tarh eyleyelim bir özge bünyâd

184. Semâver içün virin nizâmı
Mînâ-revişin bozak tamâmı

185. Gelsün araya hezâr pîşe
Meşg,l olak hezâr ‘îşe

186. Miftâhı ele alak dil-âver
Cennet kapusın açak berâber

187. Bezm içre virin server-i câvîd
Bî-fânî ‘îş ü nûş-ı hâlid

188. O sâf çâya virin revâcı
Meyhâneden ahz idin harâcı

189. Feth eyleyin ol hezâr rengi
Tâ açıla ‘ıtr-ı müşg dengi

190. Zîrâ ki o çây-ı dil-rübâ tek
Ol müşg-bû ol ferah-fezâ tek

191. Nâfe-i Hıtâdır âşinâsı
Seyren-gehidir Hıtâ-fezâsı

192. Ol deşti gezende bî-nevâle
Nûş itmiş ikisi bir piyâle

193. Ol nâfe-i âhû çây-ı hoş-bû
İhvân-ı tarîk zikri yâ Hû

194. El sunmuş ikisi bir nevâle
İrmiş her ikisi bir kemâle

195. Hem-demleri âhû-yı semen-sâ
Rehberleri hem gazâl-i ra‘nâ

VII.

Bu çây-ı müşg-bûnun evsâfından bir vasf-ı semen-sâdır

196. Ne çây ki âyet-i Hıtây
Meyl eylemeyen olur hatây

197. Sîmâsı güzel ‘azrâ-yı gül-fâm
Gülbûy nefesi lâle endâm

198. Gül-çehre ‘arûs-ı dil-rübâdır
Erbâb-ı dile ferah-fezâdır

199. Gül-reng vücûdı erg,vânî
Şirîn-revîş mezâk-ı cânî

200. Hoş reng ne reng reng-i ‘ineb
Nûşâna virür harâret-i şâb

201. Gülgûn beden ü gaddârî nârî
Yâk,t-ı hacel ü şerm-sârî

202. Gûyâ görüp ‘izârı mercân
Ol vechden oldı sanki bî-cân

203. Reşk-âveridir ki hûn ider k,t
Şermende şarâb-ı la‘l ü yâk,t

204. Bezminde şarâb-ı nâb me’yûs
Bî-levn yanında hûn-ı tâvus

205. Var özge kemâli kim devâdır
Emrâz-ı vebâya hem şifâdır

206. Bin derde devâ velî ne tiryâk
Zehr-âbı bedenden eyler ol pâk

207. Bî-hûde degül bu söz ki ey yâr
Kim müdmin çâyadır bu güftâr

208. Âhû-yı Hotan gazâl-i Çîndir
Nâfe-i Hıtâ gül-i Mâçîndir

209. Bî-şübhe ki mazhar-ı ‘inâyet
Evsâf-ı kemâli bî-nihâyet

210. Almış nefesi ki bir gazâlı
Bî-gâye kemâl-i bî-zevâlı

211. Perverde-i perîdir o dil-cû
Ki müşg-nefes vücûdı gül-bû

212. Erbâb-ı nefesdir ehl-i dildir
Yanmış bedeni ‘izârı güldür

213. Yanmış bedeni vücûdı biryân
‘Âşıklığına yeter bu burhân

214. Şîrîn zûş mezâk-ı şeker
Mezç olsa şeker olur mükerrer

215. Limon ile bir olunca kand-âb
Bir özge lezzet virür o gül-nâb

216. Hoş tab‘-ı şirîndir mizâcı
Kim şîr-ile eyler imtizâcı

217. Bezminde eger bulunsa kaymak
Ol neş’ede yok ebed usanmak

VIII.

Vasıyyet kerden-i nâzım-ı be-hümâ-yı güftâr u firistâden-i vey be-taleb-i yârân çây-ı ‘anber-nisâr ki ‘ibâretest ez şeker ü limon ü şîr-feşâr u kaymak-ı dil-cû

218. Pervâz eyle ey hümâ-yı güftâr
Pervâzına vâsi‘ imdi yer var

219. Durma ayag al yüri Frenge
Kûh-ı şekeri cem‘ eyle denge

220. Ur yola katârı eyle devrân
İngiltere şekerine vir cân

221. Cem‘ eylegil ol mezâk-ı cânı
Vapur ile vâfir ilet anı

222. Eglenme o yerde tayy-ı râh it
Tevfîk-ı İlâhı tekye-gâh it

223. Var Mısra o dilber-i şirîni
Tîz ur yola al bin âferîni

224. Limonı limon duzunı yekser
Hem şekker ile ilet berâber

225. Kat‘ eyle tarîk-ı Isfahânı
Kıl tayy-i mesâfe mekânı

226. Cem‘ eyle metâ‘-ı kand ammâ
Kârvân-ıla ur yola usanma

227. Zîrâ ki diler o la‘l-peyker
Her bezmde ihtilât-ı şeker

228. Sabr itme işinde bî-karâr ol
Tûrân zemîne düşdi çün yol

229. Ne hâb u ne hôr gerek seferde
Râhat ne revâ ki reh-neverde

230. Vehm eyleme dut reh-i Horâsân
Ol yerde olur ki işler âsân

231. Ol râh-güzerde şâh-ı Bistâm
Hem server-i Tûs u hem şeh-i Câm

232. Ne şâh ki şâh-bâz-ı lâhût
Zîr-i kademinde mürg-ı nâsût

233. Serdâr-ı tarîk ismi Tayfûr
Züvvârı kılur mezârı mesrûr

234. Al şeh-per-i feyzi ol mekândan
Kıl tayy-ı mekânı geç zamândan

235. Fikr itme ider Cenâb-ı Akdes
Tayy-ı reh-i Meşhed-i mukaddes

236. Yâd eyle Hudânı eyle pervâz
‘Aşk-ı şeh-i Tûsî ile dem-sâz

237. Gör kürsî-nişîni şâh-ı Tûsı
‘Arş-ı berîni ötüp nüfûsı

238. Oldur şeh-i mesned-i imâmet
Oldur şeh-i sekizinci cennet

239. Ravza-i rızâya cân nisâr it
Ol yerde özüni hâk-sâr it

240. Cevlânına rahmet-i Hudâdır
Ferzend-i Habîb-i Kibriyâdır

241. Sun râh-ı Rızâya cân-ı şirîn
Al şehber-i feyz ü bâl-i temkîn

242. İhlâs ile hıdmetin tamâm it
Pervâz ile ‘azm-i şehr-i Câm it

243. Gör mest-i müdâmı[mı] İlâhî
Mey-hâr-ı müdâm ü reşk-i mâhî

244. Mey-hârlık it mürîd-i câm ol
Dilbend-i esîr-i şeyh-i câm ol

245. Ne şeyh ki dört yüzün esâsı
Mi‘râc-ı kerâmetin binâsı

246. Gûyâ ki o ‘asrda ‘Alîdir
İklîm-i kerâmete velîdir

247. Zûr eyleye tâ sana mahabbet
Çek câmını hâsıl eyle ülfet

248. Hârezmi gözet gez ol mekânı
Öp hâk-i mezâr-ı Pehlevânı

249. Al feyz-i nazar o kîmyâdan
Ol mazhar-ı lutf-ı reh-nümâdan

250. Sen de o nazarla pehlevân ol
Şehbâzlık ile sa‘ve-sâz ol

251. ‘Azm eyle diyâr-ı reh-nümâyı
Seyr eyle mekân-ı evliyâyı

252. Ya‘nî ki o Server-i Buhârâ
Her bir nefesi Mesîh-i sârâ

253. Her bir nigehi hezâr iksîr
Her bir nazarında bin cihângîr

254. Ol şâh ne şâh şâh-ı îkãn
Serdâr-ı serîr-i kasr-ı ‘irfân

255. Pîşrev zümre-i yakîndir
Peyrevi Muhammed-i Emîndir

256. Ne şâh ki şâh-ı evliyâdır
Mahbûb-ı Habîb-i Kibriyâdır

257. Sûzâne-i pertev-i Hudâdır
Pervâne-i fevk-ı **mâ sivâ**dır

258. Ravza-i Bahâya cân fedâ kıl
Hâk-i kademini cân bahâ kıl

259. El kaldır semâya kıl münâcat
Dergâh-ı Bahâdan iste hâcat

260. Şehbâline virsün âb-ı tâbı
Pervâzına kuvvet-i şitâbı

261. Ol buk‘adan al nüfûs-ı şemşîr
Timur-veş ol şeh-i cihângîr

262. Al tâb-ı şitâb-ı şâhbâlı
Seyr eyle müdâm lâ übâlî

263. Bûs eyle makãmın el-vedâ‘ kıl
Pervâz eyle ‘azm-i irtifâ‘ kıl

264. Bu rehdedir ol şeh-i Semerkand
Kim bendesidir felek kemerbend

265. Ne şâh ki ‘abd-i zü'l-memâlik
Ne bende ki **mâ sivâya** mâlik

266. Şâhen-şeh-i tahtgâh-ı fânî
Mâlik-i cihân-ı câvidânî

267. Kayd-ı beşeriyyetin halâsı
Mahsûs Hudâya zât-ı hâsı

268. Bî-kayd-ı cihânîdir o hünkâr
Hâdimleridir cihânda ahrâr

269. Ol dem ki süvâr olur o server
Ol lahza kılıcı Rûmda oynar

270. Ne belli zamânı ne mekânı
San tay dimen elinde anı

271. Ne merd-i Hudâ ne merd-i mukbil
Ne Burak ider bunı ne Cibrîl

272. Öp hâk-i mezârın al du‘âsın
Şehbâline zûr kîmyâsın

273. Pervâzına tâb u tâk virsün
Matlûbuna iştiyâk virsün

274. Şükr eyle Hudâya oldı kısmet
Erbâb-ı nazarlara ziyâret

275. Aldın ki nazar o şâhlardan
Reşk-âver-i mihr ü mâhlardan

276. Ruhsâr-ı metâlibe yüz urdun
Dîdâr-ı mekãsıda göz urdun

277. Bî-şübhe ki ber-murâd olursun
Tab‘ın açılur güşâd olursun

278. Elbette yeter sana ‘inâyet
Lutfunda olur bir özge bâyet

279. Kaydında olur cemî‘ sühan-ver
Nazmından akar nebât ü şekker

280. Sende yok idi bu tab‘-ı zîbâ
Ebyât-ı nebât ü nazm-ı ahlâ

281. Mahzâ ki bu sende bir nefesdir
Erbâbına bir nefes de besdir

282. Kim himmet pîridir bu güftâr
Bu tab‘-ı şirîn bu feyz-i eş‘âr

283. Pervâz ile dut reh-i Hıtâyı
Doğru yüri eyleme hatâyı

284. Ol dem ki irişdin ol diyâra
Ol ma‘den-i müşg ü nâfe-kâra

285. Teşrîfinle kamu ferahbâl
Âhûlar ider seni sitikbâl

286. Dîdârına cân nisâr iderler
Güftârına bahş var iderler

287. Zîrâ ki sende var nisbet
Ne nisbet nisbet-i mahabbet

288. Ve'l-hâsıl nisbet-i Hudâyı
Bir nisbet-i gayr-ı **mâ sivâ**yı

289. Ol nisbeti anlayan talebkâr
Zîr-i kademindedir giriftâr

290. Ol vechden âhû bî-nihâyet
Kaydında olur be-gayr-ı gãyet

291. Halkında Hudânı yâd iderler
Fermânına inkıyâd iderler

292. Bir lahza derûnı söyle yâ Hû
Meclisde cem‘ ola şîr-i âhû

IX.

Der Beyân-ı evsâf-ı şîr-i ‘anber-bû

293. Ne âhû ki âhû-yı Hudâyî
Ne şîr ki şîr-i cân-fezâyî

294. Ne şîr ki reşk-i zevk-i şîrîn
Nûşâna virür hayât-ı şîrîn

295. Bî-câm içilür o şîr bî-leb
Bî-vasat gönül olur leb-â-leb

296. Nûş eyle o şîrden müdâmı
Fevt eyleme vakt-i subh u şâmı

297. Bir nefha virür o şîr-i dil-cû
Nâfe-i Hıtâ yanında bî-bû

298. Ne nefha ki nefha-i Hudâyî
Ne bûy ki bûy-i Mustafâyî

299. Nâfe-i gazâl-i deşt-i vahdet
Nefha-i tezekkür-i dü kelimet

300. Yâd eyle Hudânı kıl sadâlar
Ol dem cem‘ olur yegin sabâlar

301. Ur yola katârı bâr-ı şîri
Yâd eyle yine o dest-gîri

302. Bî-gãile cihân-ı ferah-bâl
Kârvân-ı sabânı eyle irsâl

303. Hamd eyle Hudâ-yı bî-niyâza
Şükr eyle Hakîm-i çâre-sâza

X.

Bu bâğçe-i niyâzdan bir gonçe-i dil-güşâdır

304. El kaldır du‘âya bir niyâz it
Çâre dile ‘azm-i çâre-sâz it

305. Sûz-ı dil ile di ey kerem-kâr
Üftâde-i gurbetem dil-i efgâr

306. Ey Bâri Hudâ be-hakk-ı Ahmed
Şâhen-şeh-i enbiyâ Muhammed

307. Evvel ki diyârıma selâmet
Bi'l-emn yatur be-gayr-i âfet

308. İhlâs ile olsa ‘arz-ı hâcet
Elbette niyâz olur icâbet

309. Baht irdi murâdın oldı dem-sâz
Dut râh-ı kadîmi eyle pervâz

310. Ne râh ki râh-ı istikãmet
‘Uşşâka merâtib-i sevâdet

311. Ol ravzalara yüri mükerrer
Kıl yine meşâmı ter mu‘attar

XI.

Der Beyân-ı rucû‘ kerden-i hümâ-yı güftâr be-taraf-ı Âzerbaycan be-taleb-i kaymak

312. Cehd eyle müdâmî eyle tayrân
Sa‘y it gice gündüz eyle devrân

313. İncinme cefâ-yı râha tâb it
Matlûb tarîkına şitâb it

314. ‘Azm eyle diyâr-ı Şîrvânı
Kat‘ eyle reh-i Âzerbaycanı

315. Zîrâ ki gerek o şâha kaymak
Şevkãne yüri nedir usanmak

316. Bir yer diyem ismidir Karabağ
Cennet yeri âbı şîr ü kaymağ

XII.

Der Beyân-ı menkabet-i gülgeşt-i vilâyet-i Karabağ

317. Bir mevzi‘-i hoş ferah-fezâdır
Dünyâya behişt disem sezâdır

318. Bir mülk-i vasî‘ sevâd-ı a‘zam
Sünbülleri pîç pîç ü der-hem

319. Garbiyyesi gökçe-gâh-ı hûbân
Şarkıyyesi bâd-kûb-ı Şirvân

320. Ser-hadd-i cenûbîsi Arasdır
Gör hadd-i şimâli hoş nefesdir

321. Bu dâirenin içinde gûyâ
Bir merkez-i cân olupdı peydâ

322. Irmağı ‘uyûnı bî-nihâyet
Enhârına yokdı hadd ü gãyet

323. Cennet gibi her mahallidir bâğ
Her bir tarafından bâğ u ırmağ

324. Kühlânı huyûlı misl-i âhû
Vahşâne bakış şîrîn tekâpû

325. Hoş levn ki za‘ferân ipek san
En‘âmı geyik sürüsi ceyrân

326. ‘Anber-nefesân-ı âhû-vânı
Bî-gãye ki san Hıtâ-yı sânî

327. Eşhebleri rahş-ı bî-emânî
Erşedleri merd-i dâstânî

328. Aşkarları berkdir tamâmı
Gülgûn-ıla Şebdîzin makãmı

329. Bî-gãye türâc ü kebg [ü] selvâ
Şehbâzı güzel tezervi zîbâ

330. Avlağı şirîn-i Kemendârânı
Mahbûbı güzel kaşı kemânî

331. Enfâs havâsı ‘anber-efşân
Sahrâları lâle-zâr-ı nu‘mân

332. Yaylağı ‘inâyet-i İlâhî
Mecmû‘a-i hûb hayme-gâhı

333. Der fasl-ı bahâr hayme-i dârân
Ol yerde sürer safâ-yı devrân

334. Gülgeşt-i fezâ-yı mürg-zârı
Bî-misl ü behişt sebze-zârı

335. Gülbâng-ı tuyûrı bülbülânı
Elhân-ı melek mezâk-ı cânı

336. Toprağı ‘abîr ü gül giyâhı
Reşk-âver-i nâfe gonçe-gâhı

337. Her cânibi sebz her taraf bâğ
Anun içün ismidir Karabağ

338. Seyren-gehi hoş nazîri dil-şâd
Şîrâz degül nazîri Bağdâd

339. Îrâdı kesîr ü arzı münbit
Behre-dâr-ı Mısırdan füzûn dut

340. Mahbûbları ‘abîrî vü şeng
Zîbâ-yı Mısr yanında dil-teng

341. Dil-dâdeleri bir özge bâbet
Hûblarını vasfa yokdı hâcet

342. Fikr eyle güzelleri ne rengîn
Bir yer ola taht-gâh-ı Şîrîn

343. ‘Âşıklarını buna kıyâs it
Ferhâdı bu da‘viye esâs it

344. Bî-dillerinin birisi ‘âşık
Bu ma‘rekeye güvâh-ı sâdık

345. Muhriklerinin biri Keremdir
Müştâk-ı harîk muhteremdir

346. Bu bezmde yandı seng-i hârâ
Yâd itdigi dil seni nigârâ

347. Bî-‘ayb disem sana revâdır
Zîrâ ki güzelligin becâdır

348. Her bir nigehin ki bin perîdir
Müştâkların ki serserîdir

349. Ne vasf idelim seni bu yerde
Mevlâ sana kim yer itdi gökde

350. Erbâb-ı dili ki san sabâdır
Enfâsı nesîm-i gül-güşâdır

351. Güftârları nisâr-ı gevher
Eş‘ârları nebât ü şekker

352. Sığmaz buna lâzım ey birâder
Vasf-ı Karabağa özge defter

353. Mevlâ vire ‘ömri bir zamânı
İslâm ile bir de görek anı

354. Ol vakt ki dirdik ol mekâna
Ol menba‘-ı feyz-i ‘âşıkãna

355. Öp hâkini feth kıl kelâmı
Toprağına bizden it selâmı

356. Zîrâ ki kadîmî dârımızdır
Ser-menzil-i şeh-nigârımızdır

357. Dilberleri kim seni görürler
Hâk-i kademine cân virürler

358. Etrâfına cem‘ olur firâvân
Hûbân-ı lebân-ı şekker-efşân

359. Hep tûtî gibi tekellüm eyler
Evsâfınla terennüm eyler

XIII.

Der Beyân-ı vasf kerden-i hûbân-lebân-ı şekker-efşân be-hümâ-yı güftâr

360. Söyler kamusı ki yârımızsın
Serdâr-ı serîr-dârımızsın

361. Vâcib kamuya sana itâ‘at
‘Abdâne gerek ki şâha hıdmet

362. Bî-sânî ferd bir hümâsın
‘Ankã-yı bekã-yı lâ-fetâsın

363. Sâye-i hümân ola müdâmı
İş sâyenle olur tamâmı

364. Oldı yine gönlümüz ferahnâk
Zehr-âb-ı gama ki irdi tiryâk

365. Mahv itdi zalâmı rûy-ı mâhın
Âbâd ola bâğ u lâne-gâhın

366. Ne gonçe-i ter ne bâgîdensin
Ne nâvek ü ne kemânedensin

367. Ne şâhînisin ne lânedensin
Ne lâle-i ter ne dâgîdensin

368. Bizler bilüriz ki lâne-gâhın
Ol bâ'is-i âf-tâb u mâhın

369. Gül-gonçe-i bâğ-ı Mustafâsın
Şehbâz-ı bevâ-yı lâ-fetâsın

370. Ferzend-i habîbsin fidây[î]
Bî-kayd-ı 'alâyık-ı sivây[î]

371. Perverde-i perr-i zi'l-yakînsin
Mahbûb-i kulûb-i 'âlemînsin

372. Ahrâr-sıfat Mesîhî-dem
Olsan ne 'aceb hayât-ı 'âlem

373. Bî-şübhe ki zât-ı zi'l-keremsin
'Âlemde 'azîz ü muhteremsin

374. Bir bende ki tab' olsa hâtem
Elbette olur 'azîz-i 'âlem

375. Sen nâdir-i devr-i zî-zamânı
Bir nice merâtibin kırânı

376. Rindâne 'amel işin Hudâyî
Yok sende merâtib-i mürâyî

377. Kim görse ruhun kılur inâyet
Veh vech ne vech vech it

378. Vehbâne merâtib-i kemâlin
Lutfâne kemâl-i bî-zevâlin

379. el-Hamd ki içdin âb-ı tevfîk
Câm-ı dilimizde şîr-i tasdîk

380. İnkâr-ı menâkıbın hatâdır
Her bir sıfatın ki câ-be-câdır

381. Ke'ş-şems kemâl-i zât-ı pâkin
İnkâr-ı hasûddan ne bâkin

382. Bir ‘abdi ‘azîz kılsa Yezdân
Eyler mi zelîl jâje-hâyân

383. İnkâr-ı kemâline ne ma‘nâ
Münkir-i kemâlin olsun a‘mâ

384. Bî-şübhe mu‘ânidin sefîhdir
Bî-‘akl Hebenneka belîhdir

385. Bî-‘ayb cemâl-i şems ammâ
Huffâşe gözünde ‘ayb mahzâ

386. Mevlâ meger eyleye ‘inâyet
Sükyânın ola ma‘a'n-nedâmet

387. Ey mürg-ı hümâ-yı Balı-zâde
Be-kayd-ı übâl ü balı sâde

388. Mevlâ seni eyleye mükrim
Her iki cihânda şâd u hurrem

389. Tâ şîr-i lebân cihânda bâkî
Silsile-i zâtın ola sâkî

XIV.

Der Beyân-ı ahz-kerden-i kaymak u irsâl numûden

390. Ol mecma‘-ı hûb-ı dil-güşâda
Ol bezm-i ferah-revân fezâda

391. Dergâh-ı Hudâya bin senâ kıl
Bin tasliye şâh-ı enbiyâ kıl

392. Ol meclis-i hâssa kıl du‘âlar
Ta‘zîm-i tarîkı merhabâlar

393. Zikr eyle fezâil-i behâyı
Gör fazl-ı ‘inâyet-i Hudâyı

394. Mînâ gibi söyle mest-i kulkul
Eflâke yetür sadâ-yı gulgul

395. Cûş eyleye tâ ki şîr-i hak hak
Cem‘ ola çayında hâs kaymak

396. Kaymak ne hâsıl mahabbet
Zübde-i kemâl şîr-i vahdet

397. Ne vahdet vahdet-i İlâhî
Mahviyyet-i hâs-ı cây-gâhı

398. Yâd eyle ʻinâyet-i Kerîmi
Cemʻ eyle sebük-revân nesîmi

399. Bâr eyle hevâya şîr-zâdı
Ur yola nesîm-i dil-güşâdı

400. Gelsün o nesîm-i ʻanber-efşân
Erbâb-ı dilâna cünbüş-i cân

401. Tavaf eyle meşâyih-i kibârın
Öp zümre-i ehl-i Hak mezârın

402. İstersen eger makãm-ı ʻâlî
Öp dergeh-i feyz-i Mîr Bâli

403. Ne dergeh dergeh-i kerâmet
Züvvârı emîn bi's-selâmet

404. Kim anadır ʻâşık-ı fidâyî
Ol mahz-ı fidâydır Hudâyî

405. Ser-çeşme-i ʻaşk bahr-i vahdet
Yenbûʻ-ı maʻârif ü hakîkat

406. Ol meyve-i bâğ-ı Lâ-fetâdır
Ol serv-i riyâz-ı Mustafâdır

407. Ol yerde Cenâb-ı Mîr Haydar
Peymâne-keşi safâ-yı saf-der

408. Ser-halka-i zümre-i İlâhî
Zümre-i İlâhî kıla gâhî

409. Ez silsile-i Habîb-i yektâ
Evlâd-ı ʻAlî vü âl-i Zehrâ

410. Şehbâz bevâ-yı bâlîdendir
Dâreynde **lâ übâlî**dendir

411. Züvvârı kılur mezârı pür-nûr
Ol yerde odur ocağ-ı meşhûr

412. Her ikisi cedd-i ‘âlimizdir
Gûyende-i fahr-ı bâlimizdir

413. Esbâb-ı vücûdumuz o yerde
Ervâhları şâd ola gökde

414. Ol ravzalara fedâ-yı cân it
Öp hâk-i kademlerin emân it

415. Bahş eyleyeler şarâb-ı himmet
Sen de olasın gedâ-yı hoş-vakt

416. Ol yerde cenâb-ı Mâlik Eşter
Destinde kemend-i çerh-i çenber

417. Ser-defter-i hayl-i pehlivânât
Serdâr-ı gürûh-ı ercümendân

418. Sâlâr-ı cüyûş-ı ehl-i dîndir
Ser-bâz-ı şehîd-i zi'l-yakîndir

419. Bir ‘âlî binâdadır o dilbend
Meşhûrdur adı Koşa Künbend

420. Tavâf eyle o bârgâh-ı hâsı
Şehbâlini eyle gam halâsı

421. Ol karyededir mezâr-ı ‘âşık
Elkãb-ı şehîri Sarı ‘Âşık

422. Ol kâmil-i ‘âşık olsa lâyık
Serdâr-ı cünûn u Kays ü Vâmık

423. Elbette bulur makãm-ı ‘âlî
Kim olsa mürîd-i Mîr Balı

424. Ser-çeşme-i tab‘ıdır Nebâtî
Güftâr-ı şirîndir bayatî

425. Ol buk‘adan ahz eyle ‘aşkı
Al dîdene hüsni ile meşkı

426. Ol dâire-i Hakkârî bir şâd [?]
‘Aşkın yeridir buyurdı üstâd

427. Ser-çeşmesi âb-ı Mâlik Eşter
Cevlân-geh-i Mîr Balı Haydar

428. Ol mevzı‘ hoş mahall-i sâdât
Ol mecma‘ mecma‘-ı sa‘âdât

429. Cûşgeh-i ‘aşk bir fezâdır
Yenbû‘-ı ma‘ârif-i Hudâdır

430. Erbâb-ı mahabbet-i Karabağ
Yanmış dili sîne dâğ-der-dâğ

431. Ben durmuş idim yanında bî-reng
Vasf eyledi böyle bir gül-reng

432. Ne yer ki ismi Beng virür cân
İsmâîl-i şâh-ı taht-ı Şirvân

XV.

Der Beyân-ı menâkıb-ı câmi‘u kemâlâti'ş-şerî‘at ve hâviyü rumûzâti't-tarîkat ve gavvâsu bihâri'l-ma‘rifet ve muhîtu esrâri'l-hakîkat şeyhu'ş-şüyûh cenâb-ı cennet-meâb Hacı İsmâil Efendi eş-Şirvânî kaddesa'llâhü tebâreke ve te‘âlâ ve tekaddese esrârühü'l-‘azîz

433. Vasf eyle dilâ heves sanadır
Yârân içre nefes sanadır

434. **Elf**inde hezâr istikãmet
Sîninde mukîm bin selâmet

435. **Mîm**inde medâr-ı mihr-i zâtî
Elfinde ifâza-i sıfâtî

436. ‘**Ayn**ında ‘uyûn-ı ‘ayn-i ‘ârif
Yânında yenâbi‘-i ma‘ârif

437. **Lâm**ında şarâb-ı la‘l-i şâhid
Perverde-i zât-ı pâk-i Hâlid

438. Dîvâne-i ülfet-i Hudâdır
Sergeşte-i mihr-i Mustafâdır

439. Pervâne-i pertev-i Muhammed
Sûzâne-i şem'-i Âl-i Ahmed

440. Sâkî-i müdâm-ı ân-ı Leylâ
Sermest-i şarâb-ı mihr-i Mevlâ

441. Ser-halka-i fırka-i Bahâdır
Meyhâne-i feyz-i âşinâdır

442. Güftârı ma'ârif-i İlâhî
Reftârı fenâ tarîk gâhî

443. Her fikri enîs-i bin 'ibâret
Her harf-i kelâmı bin hidâyet

444. Her bir nefesi Mesîh-âsâ
Her bir nazarı nazîr-i kîmyâ

445. Enfâs-ı nefîsi rûh-ı nefahât
Eltâf-ı kelâmı reşk-i reşahât

446. Ser-tâ-be-kadem kamu letâif
Mahsûs-ı mesâhif-i ma'ârif

447. Ebrâc-ı merâtib-i sa'âdet
Mi'râcı 'urûcı bî-nihâye

448. Ezkâr-ı cemîli cân-fezâdır
Evsâf-ı şirîni dil-güşâdır

449. Bir 'âlî-cenâb-ı zü'l-cenâheyn
Bir cevher-i mültekã-yı bahreyn

450. Bir cevher lîk dürr-i 'irfân
Bir gevher lîk cevher-i cân

451. Cevlân-geh-i lutf u mazhar-ı Hak
Bî-kayd-ı 'alâyık-ı **ene'l-Hak**

452. Ger görse ruhın kılurdı âmân
Destinde 'asâ kaçardı şeytân

453. Serkeşler o serverin esîri
Üftâdelerin o dest-gîri

454. Ashâb-ı hulûsı Hızr-âsâ
Âbâb-ı dili ferişte-sîmâ

455. Erbâb-ı sülûki san melekdir
Perverdesi hûrşîd-i felekdir

456. Bir server-i nâdir-i zamâne
Bî-tâ-yı zamân bir yegâne

457. Bir rütbededir ki şân-ı ‘âlî
Fehminde ‘uk,l ü zihn-i hâlî

458. Evsâfı dilâ zebâna sığmaz
Elburz-i berîn dehâna sığmaz

459. Evsâfına ‘akl-ı evvel irmez
Ecrâm-ı felek kemende girmez

460. Ve'l-hâsılı bende-i Hudâdır
Âlüfte-i Âl-i Mustafâdır

461. Ey hâme yeter tekellüm itme
Evsâfı ile terennün itme

462. Hayretle ki sîne-çâk olursun
Bağrın yarılur helâk olursun

463. Ey dil kerem-i Hudânı fikr it
Şükrün demidir nisâr-ı şükr it

XVI.

Der Beyân-ı izhâr-ı sebeb-i şükr-güzârî be Hudâ-yı kerem-kârî

464. Sen bilmez idin nedir irâdet
İrşâd nedir nedir inâbet

465. Hakdan sana mahz-ı bir keremdir
İkrâm-ı Habîb-i muhteremdir

466. İrşâd-ı veliyy-i Lâ-fetâdır
Sultân-ı serîr-i **Hel etâ**dır

467. Ma‘nâdaşını kılup haberdâr
Eylediler ‘âşık-ı talebkâr

468. Emr eyledi sana Şîr-i Yezdân
Ol Gavs-ı emâna bahş kıl cân

469. Ey tab‘ bu bir şîrîn hikâyet
Eltâfı kesîr ü pür-işâret

470. Mücmel yeridir ki kılma tafsîl
Vaktinde olur bu kıssa tahvîl

471. Erbâbına bu gidiş ‘ayândır
Ashâb-ı sülûke bir beyândır

472. Bu nükteleri tefekkür eyle
Her lahzada bin teşekkür eyle

XVII.

Der Beyân-ı icrâ kerden-i hümâ-yı güftâr be umûrhâ-yı mezkûre

473. Ârâ-yı cihâna kıl senâlar
Sâlâr zamâna hem salâlar

474. Evlâd-ı kirâmına selâm it
İtmâm-ı merâma ‘azm-i tâm it

475. Ol mürg-ı hümây nâmı Sâmî
Der-gûş kılup sözi tamâmı

476. Erbâb-ı sülûk dûş o şehbâz
Fi'l-hâl yer öpdi kıldı pervâz

477. Pervâz kılup ferişte-âsâ
Bir demde umûrı kıldı icrâ

XVIII.

Der Beyân-ı esâs hâ-yı semâver

478. Ey hâme söze karâr virme
Bezm ehline intizâr virme

479. Bezm ehli ‘umûmî sem‘-güşâdır
Müştâk-ı kelâm-ı dil-rübâdır

480. Kıl secde-i şükr bir kıyâm it
Semâver esâsını tamâm it

481. Semâver zer ü sini altun
Nezzâreleri ferahla meşhûn

482. Zer hânçesi hânçe-i ‘acebdir
Zîrâ ki billûr müntehabdır

483. Ne hânçe hânçe-i Mesîhâ
Câmında şarâb-ı rûh-ı ‘Îsâ

484. Hoş reng velî ne reng-i zîbâ
Peymânesi kevkeb-i süreyyâ

485. Peymâne-keşi olur dil-âver
Meydân-ı sühanda ceng-âver

486. Billûrı sitâre-i huceste
Câm-ı Cemi eyledi şikeste

487. Zer câmı vü billûr istikãnı
Erbâb-ı gama ferah nişânı

488. İçinde olunca çay gül-reng
Yanında şarâb-ı nâb bî-reng

489. Billûr beyâz ü kırmızı çay
Şa‘şa‘a-i mihr ü mecma‘-ı ay

490. Ve'l-hâsıl istikãnı zerrîn
Erbâb-ı gönüldi sâf bî-kîn

491. Kâse-i latîf ü zer kenârı
Meşşâta-i çîn zer nigârı

492. Şîşe-i tabakları mehtâb
Peymâneleri içinde sîm-âb

493. Pîrâye-i zer tabâk-ı çînî
Şâhen-şeh-i câm şeh-nişîni

494. Fağfûr kadeh zerîne tabak
San nergis-i ter gül-i mutabbak

495. Akdâh u tabâk-ı zer-nişânı
Mecmû‘a-i necm-i âsumânı

496. Kaşıkları mâh-ı sîm-endâm
‘Âşıkları dir ki ses virür câm

497. Dökdükce kadeh gelür zebâna
Derd-i dilini çeker beyâna

498. Ya kaşık u çay u câm-ı sîm-âb
San bahr-i cemed içinde mürgãb

499. Peymâne-i çîni havz-gâhı
Kaşıklar içinde şâh-ı mâhî

500. Taslar kenâr-ı zer-nigârı
San tâs-ı felek şafak kenârı

501. Hûrşîd-‘izârı za‘ferânî
Müştâkların budur nişânı

502. Şîri ki ne şîr cân-mezâkı
Kaymakları mâh u gün tıbâkı

503. Şehbâz u tezerv-i çaydânî
Tâvus u türâc-ı şîrdânî

504. Peymâne-i şîrleri şîrîn cân
Limonları pistân-ı hûbân

505. Ser-tâ-be-kadem rengi asfer
Bir ‘âşık-ı derd-mende benzer

506. Zemzem suyı hûb şûr suyı
Töhmet-zen-i müşg ü ‘ıtr-bûyı

507. Limon duzı lezzet-i dehânun
Rûh neş’esidir mezâk-dânın

508. Bî-tuz dehâna lezzet olmaz
Bî-milh söze melâhat olmaz

509. Şekkerleri kãf u sâf-ı bî-kîn
Elburz-ı şirîn ü kûh-ı temkîn

510. Sofra-i şeker ü tabâk limon
Sofra-i Halîl ü esâs-ı meymûn

511. Cân neş’esi çay su câm ü fincân
Dil revnakı şîşe-i şekerdân

512. Şekker-şikeni şîrîn şi‘ârı
Kirdâr-ı lezîz kand-kârı

513. Şekker-şikeni limon bıçağı
Ferhâd limon vü kand dağı

514. Süzgecleridir sehâb-ı rahmet
Reşşeleri reşşe-i beşâşet

515. Çâkiçleri harb âletidir
Harb âleti lîk işi katıdır

516. Her iki taraflı bir teberdir
Amacgehi anun şekerdir

517. San ... nice bir dilâver
Ferhâd elinde tîşe oynar

518. Ve'l-hâsıl esâs hayret-efzûn
Hûbân-ı Mısır bıçak ü limon

519. Ey tab‘ yeter ki olma dil-teng
Meydân gerek irte eyleye ceng

520. Yandurma oda dil-figârına
Besdir bu kadar şeker-feşârın

521. Güftâr-ı Nigârî kand-hâdır
Deryâ-yı şîrîn ü şeker-fezâdır

842.

Dağıstan eyâletinden Karabağ kazasına mülhak Lenberânî Mehmed Şerîfzâde Ahmed Hamdi Efendi'nin ‘âcizâne tab‘-ı dîvân-ı ‘aşk-ı Hazret-i Seyyid Nigârî'ye tesvîd itdigi mücevher târihi hâvî bir takrîzidir

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. ‘Arz-ı ihlâs-ı ‘ubûdiyyet sezâdır ibtidâ
Bir ‘ulüvv-i şâna ‘arz-ı hâl iderse bir gedâ

2. İ‘tizâr-ı emr-i küstâhîsin bast eyleyüp
‘Arz-ı mâ fi'l-bâle andan sonra kılsun i‘tinâ

3. Habbezâ bir zât-ı pâk-i menkabet-âyât kim
Mebde'-i ecdâdıdır fahr-ı gürûh-ı enbiyâ

4. Menba'-ı 'ilm ü kemâl me'haz-i hilm-i hısâl
Mürşid-i ehl-i hakîkat rehber-i râh-ı Hüdâ

5. Zâhiri şer'a mutâbık bâtını ma'tûf-ı Hak
Çok mıdır bahreyne kalb-i sâfı olsa mültekã

6. Öyle bir sâkî-i bezm-i feyz-i Hakdır dem-be-dem
Dâmen-i pâk-i nijâdından gelür bûy-i vefâ

7. İntisâb itse der-i devlet-meâb-ı pâkine
Kim ki sıdk-ı kalb ile çekmez cefâ rûz-ı cezâ

8. Sâha-i neşr ü zuhûra koydı bir Dîvân-ı 'aşk
Halkı itdi hâhiş-i kavl-i fuzûlîden rehâ

9. Nükte-i esrâr-ı 'aşku'llâhdan bahs eylemiş
Hisse-mend olmaz o kes kim yok derûnunda zıyâ

10. Kâh telmîh-i kelâm-ı Zü'l-celâl itmiş gehî
Eylemiş nakl-i ma'ânî-i hadîs-i Mustafâ

11. Gâh nâr-ı gayretinden 'âleme âteş saçup
Eylemiş takrîr-i hâl-i havl-nâk-i Kerbelâ

12. Nakşbend-i bûriyâ-yı gûşe-i vahdet iken
Zâhirâ kendin kalender gösterür beyne'l-verâ

13. Ey şeh-i hûbân v'ey sultân-ı taht-ı mülk-i 'aşk
Sâye-i lutfun serimden eyleme bir kez cüdâ

14. Hamdî-veş 'âciz kulun vasfa seni kãdir midir
Ey türâb-ı makdemin iksîr-i 'aşka kîmyâ

15. Söylendi sidreden târîh-i cevher-i tab'ına
Âferîn ey 'andelîb-i ezher-i bâğ-ı safâ

843

Mîr Nigârî Dîvân-ı belâgat-‘unvânı içün Fâtih Dersi‘âm hocalarından Şirvânî el-Hâc Yûsuf Ziyâ Efendi'nin Fârisiyyü'l-‘ibâre takrîz ve neşr içün târîh-i tâmlarıdır

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

1. Ber âmed mürşidî mîr-i sühan-ver
   ‘Arîf ü kâmil ez nesl-i peyember

2. Yekî dürcî pür ez la‘l ü cevâhir
   Be pîş-i encüm âverde furû-ser

3. Be-‘izz-i habbezâ tahsîn kerdend
   Rızâ dâdend tab‘eş râ ser-â-ser

4. Tama‘ dâred Ziyâ ez asl-ı pâkeş
   Dehed yek-cür‘a ber mâ z'âb-ı kûyeş (1301)

5. Zi gülzâr-ı nübüvvet rost sebze
   Gulâm-ı Nakşibendî Mîr Hamza

844.

1. Gelüp bir âl-i Peygamber
   Getürdi dürc-i pür gevher

2. Alup ‘izz ü ri‘âyetle
   O bezm-i ma‘rifet-perver

3. Kodılar vezne mevzûnın
   Didiler cümle efzûn-ter

4. Yazup tab‘ına bir târîh
   Anun cevherle pür-zîver

5. Çıkup on dört ‘aded bundan
   Zıyâda kandı bir cevher(l301)

845.

Arabî

1. ‘Azze ehlü'l-kemâl bi-‘izzeti'l-kadîm
   Temme tab‘u'l-kitâb bi-lutfihi'l-‘amîm (1301)

Sonuç

Mir Hamza Nigârî Divanındaki şiirlerinin büyük çoğunluğunda Nigârî'yi, zaman zaman da Hamza'yı mahlas olarak kullanmıştır. Şiirlerinde sık sık Ehl-i beyt ve Hz. Ali sevgisini dile getirmiş; Hallâc-ı Mansûr, Bahâeddin Nakşibend, Abdülkadir-i Geylânî, İbrâhim b. Edhem ve İsmâil Şirvânî gibi ünlü mutasavvıf ve tarikat büyüklerinin adlarını saygı ile anmıştır.

O İlâhî aşk ile vücudunu yok etmiş, hakiki mürşidi aşk olan bir Hak âşığıdır. Kendisi aşk-ı ezelî sahibidir, söyledikleri pîrin himmeti, Hudâ'nın vergisidir. Onun şiirinin kaynağı içerisidir, yani gönlüdür. O, aşk yolunda gam çekmeden yürümek gerektiğine inanır. Nigârî, aşkta emsalsiz olduğunu, âşık olmayanın aşk zevkini bilemeyeceğini, aşk ateşinin teskin edilemeyeceğini ifade eder. Aşkın bir kitabı olmadığını, onun dersle öğrenilemeyeceğini belirtir. Kendisini ünlü aşk hikâyelerinin kahramanları Ferhad, Vâmık ve Mecnun'dan üstün tutar. Aşk konusunu ağırlıklı olarak ele almasıyla Fuzûlî ile benzerlikler gösterir. Onun beğendiği şairler arasında yine Bağdatlı bir başka divan şairi Rûhî (ö. 1014/1605) gelmektedir. Nigârî'nin şiirlerinde övgü ile söz ettiği bir diğer şair ise çağdaşı ve kendisi gibi Azerî olan Nebâtî'dir.

Beğendiği ve üstad kabul ettiği şairler arasında Hâfız, Hâcû-yı Kirmânî ve Sa'dî de bulunmaktadır. Kendisi mutasavvıf bir şair olsa da şiirlerinde divan edebiyatı mazmunlarını yoğun olarak kullandığı görülmektedir.

KAYNAKÇA

Akdoğan, Yaşar, *Azerbaycan Türkçesi'ndcn Türkiye Türkçesi'ne Büyük Sözlük,* İstanbul 1999.

Akkuş, Muzaffer, "Seyyid Nigârî'nin Divanı ve Dil Hususiyetleri", 3. *Uluslar Arası Türk Dil Kurultayı 1996,* Ankara 1999*, s. 77-96*

Akpmar, Yavuz; "Nigârî, Mir Hamza", Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, İstanbul 1990, s. 58-59.

"Nigârî, Mir Hamza", Azerî *Edebiyatı Araştırmaları,* İstanbul 1994, s. 465- 466.

Altaylı, Seyfettin; *Azerbaycan Türkçesi Sözlüğü,* I-II, İstanbul 1994-

Arslan, Mehmed, "Karabağh Nigârî ve 'Çaynâme' Mesnevîsindeki Karabağ Tasviri, *Kızılırmak,* sy. 4 (Nisan 1992), s. 9-11.

Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri,* İstanbul 1333,1, 65.

Doğramacı, Baha, *Seyyid Hamza Nigârî,* 1976, (Seyyid Mustafa Fahreddin Akabalî'nin *Hümâ-yı Aşk* adlı eserinden alınmış notların özetinden oluşan yayımlanmamış bir çalışma).

Feridun Bey Köçerli, *Azerbaycan Edebiyatı Tarihi,* Baku 1926, II/l, s. 199-203.

İbnülemin Mahmut Kemal İnal, *Son Asır Türk Şairleri,* İstanbul 1988, III, 1208-1212.

Kaçar, Burhan, "Karabağh Seyyid Nigârî'nin Şiirlerinde Tasavvuf", VII. Milletler Arası Türkoloji Kongresi (08-12 Kasım 1999).

Kara, Mustafa, “Harput'ta Karabağh Bir Derviş Şair: Nigârî”, *Dünü ve Bugünüyle Harput* (24. 09.1998) sempozyumunda sunulan tebliğ.

Karabağh Müctehidzâde Mehmed Aka, *Tezkiretü's-suarâ: Riyâzü'l-âşıkîn* (haz. Sadi Çögenli-Recep Toparlı), Erzurum 1992, s. 283.

Kocatürk, Vasfi Mahir, *Büyük Türk Edebiyatı Tarihi,* Ankara 1970, s. 615-617.

“Nigârî Mîr Hamza (1805-1886)” *Türk Ansiklopedisi* c. 25, s. 252